

АРХИВ ВОЈВОДИНЕ
КРАЈИШКИ КУЛТУРНИ ЦЕНТАР „СВЕТИ САВА”
КЊИЖЕВНИ ЕСНАФ

БИБЛИОТЕКА
П О С Е Б Н А И З Д А Њ А

Главни и одговорни уредник
Др Небојша Кузмановић

Технички уредник
Татјана Цавнић

Рецензенти
Академик Василије Крестић
Др. Никола Жутић

Дизајн корица
Павле Бајазет

Фотографије на корицама

Прва страна корица: Анте Павелић и Јосип Броз Тито

Прва страна: Убијени водећи српски интелектуалци Кордуна:

Вељко Кораћ и Илија Жегарац

Задња страна корица: Колона 95. без повратка – казна за сва времена јер
живи необорива нит између српског самозлочина и злочина!

Споменик устанку народа Баније и Кордуна на Петровој гори

Објављивање ове књије је подржано финансијски од:

Опћина Војнић

Опћина Крњак

© Архив Војводине; Крајишки културни центар „Свети Сава”;
Књижевни ЕСНАФ, 2024.

Мр Миле Дакић

КОМУНИСТИЧКИ ЗЛОЧИНИ НА КОРДУНУ

ПАРАЛЕЛЕ С ДРУГИМ КРАЈЕВИМА
(УБИЈЕНИ ДУГО НИСУ БИЛИ МЕЂУ МРТВИМА)

АРХИВ ВОЈВОДИНЕ

КРАЈИШКИ КУЛТУРНИ
ЦЕНТАР

Нови Сад, Бања Лука, Београд 2024.

ПРЕДГОВОР

Марко Д. Косијер

НЕКОЛИКО ТЕМА ЗА РАЗМИШЉАЊЕ

Сада већ давне 1990. године за часопис београдских студената „Студент” урадио сам разговор са Милом Дакићем. Био сам момак, имао сам 25 година. Пре пет година Дакић се вратио у мој живот када сам објавио књигу „Судбине и страдања”.

Негде сам прочитао изванредну реченицу, мада више не знам чија је, „Моје најбоље мисли долазе из туђих књига”. Већ одавно, тачније више од две деценије, говорим да ме само још неколицина људи, не више од пет, спречава да не заспим. Будним су ме држали академици Чедомир Попов, Милорад Екмечић, проф. др Дејан Микавица. Ко би данас могао да стане уз Дејана Медаковића, ко уз Михиза, ко уз професора Ратка Божовића...? Имам утисак да се ова земља претворила у земљу без интелектуалаца.

Али, Дакићев рукопис ме је пробудио и отрезнио. Прочитао сам текст и за дан-два написао што би требало да буде предговор, поговор или рецензија. Вредност једног рукописа, једне књиге, филма, позоришне представе... је, ваљда, у томе да вас не остави равнодушне. Вредност се повећава ако вас, у овом случају рукопис, избаци из свакодневице, ако вас натера да, када већ легнете у кревет, устанете да бисте нешто дописали, проверили, променили... То је рукопис Миле Дакића успео да изазове код мене. Нечег бих се сетио, па бих додао.

Овај рукопис ме је провео кроз страдања моје породице, мојих предака, мојих завичајаца. Без икакве скромности могу да кажем да сам поносан на своје кордунашко порекло, али могу у исто време да кажем да нисам достојан својих предака. Моји кордунаши су љета 1995. године током акције Олуја остали задњи да се боре, у окружењу...

Морам да се вратим у детињство. Само на можда 200 метара од куће мог деде Марка М. Косијера на Кордуну, где сам проводио летње

распусте, налази се кућа породице Маћеших у којој је годину и по дана боравио главни штаб Хрватске. Окренем ли се на другу страну, гледао бих у кућу Станка Ђане Копренице, устаничког команданта, касније ћу сазнати, човека суђеног у чувеном Будачком процесу средином 1944. године. Као што ћу и сазнати да су у том процесу суђена и два брата моје баке, Кате Косијер, девојачко Балчин, Душан и Јован (Јово) Балчин.

Као дете виђао сам Станка Копреницу и Милутина Кошарића како лети седе на ливади, између њих флаша ракије, недалеко од њих крава на штрику пасе. Понекад и данас размишљам о чему ли су причали? Сада наравно, са оволико година знам; како је могуће да су нас тако изиграли?! Као што се и ја данас питам како је могуће да су нас од аутохтоног народа свели на 2%?

Срби нису дошли на просторе који су од 1945. године административно називају Република Хрватска. Срби су ту од када су ту и Хрвати. О томе пише хроничар Карла Великог, Ајнхард. Када франачка војска из Италије крене да угуши устанак посавског кнеза Људевита, Ајнхард пише да овај непокорни кнез побеже Србима, народу за који кажу да насељава велики део Далмације.

Рукопис Мр Миле Дакића „Комунистички злочини на Кордуну од 1941. до 1945.“ много је више од тога; он је исповест, жал за страдалима, нада у српско-српско помирење, неверица у оно што се дешавало до 1995. године.

Овај рукопис, наравно, није усељива кућа. Али, није ни гомила цигала. Он има своје сазнајне и етичке вредности. Дакић се стално преиспитује: Да ли је морално да само један народ страда? Колико је Срба страдало на простору НДХ? Колико је Срба страдало од комунистичке руке? Ми ни данас то не знамо. Зато напор Петра Зинаића треба ценити; тај списак страдалих Кордунаша од комунистичке руке је национално благо!

У рату од 1941. до 1945. Срби су били махом антифашисти. Званична историографија стидљиво почиње да признаје антифашизам ЈВУО. Срби су у XX веку у време Великог рата од 1914. до 1918. године били миљеници Европе, света. Сви су били задивљени хероизмом тог малог народа на Балкану који побеђује царску војску на Церу, Колубари... који не жели да потпише предају, који гази Албанију, Солунски фронт. Тај народ преводи на победничку страну многе балканске народе и ствара нову државу – Краљевину СХС. Па, да ли је могуће да 20-ак година касније, када тај народ каже НЕ најразвијенијој и најјачој европској земљи због своје слободољубивости, везаности за савезнике, за Русију...

да ли је могуће да одједном само 20 година касније постане кољачки, фашистички, колаборационистички...?

Да ли је могуће да једна војска која не признаје капитулацију, коју воде школовани официри, школовани и по европским земљама, гледа само где ће некога да закоље, где ће испећи прасе и попити балон ракије? Тако су комунисти приказивали ЈВуО. Да ствар буде трагичнија; и дан данас се у Србији на малом екрану врте филмови снимани од пленума до пленума, измишљена херојства, отети подвизи, (нпр. „Валтер брани Сарајево”), а нема филма, на пример, о Жарку Тодоровићу, официру Краљевине који је водио отпор у окупираном Београду, али, ту су „Отписани”.

Ужичка република се не представља као страдање, као непромишљеност комунистичког покрета, као незнање... већ као хероизам. Да ли је хероизам када оставиш људе на Кадињачи и Вермахт их прегази авијацијом и тенковима и имаш мртвих, рањених и заробљених 1059, а Вермахт два мртва и три рањена, укупно пет. Наравно, Броз је пре тога сео у немачки ауто и одвезао се у правцу Златибора. Србија се после овог догађаја није баш нагледала партизана. Била су нека три одреда Копачички, Расински и Јастребачки, који су се вукли и тумарали по Србији. Разлика између партизаније у Србији и на простору НДХ је огромна и нема много ни везе ни сличности.

Броз ће Комунистички покрет преселити на простор НДХ (Хрватска, Босна, Херцеговина...) јер је добро знао за сва дешавања током 1941. године на том простору. Знао је за страдања Срба на том простору, за масовне злочине, покрштавања, исељавања, бежанију у Недићеву Србију.

Богдан Мишчевић, сликар и писац, који живи у Балтимору, САД, имам на зидовима његове слике, причао ми је, а то се може наћи и у његовој монографији, како су му отац и тетак заклани у глинској цркви. Мајка и тетка су остале са десеторо деце. Некако су дошле до Земуна, данима су тражиле некога ко би их пребацио у Недићеву Србију. Коначно, после десетак дана су успеле да дођу на десну обалу Саве. Ноћ је. Најмлађа Богданова сестрица (две године) плаче. Прихвата је из чамца Недићев војник и каже: „Не плачи чедо – ово је Србија”. Док ми то прича, Богдан плаче, застајкује, гута кнедле и рида, плачем и ја! Сад ће титоисти рећи да сам недићевац! И део моје фамилије ће спас наћи у Недићевој Србији. Можда би многи од наших душмана били срећнији да су српске породице отишле из НДХ плутајући Савом.

Моша Пијаде је говорио што више страдалих, што више погоре-лаца (људи којима су запаљене куће), то боље за нас. Они немају где, него са нама. Голооточанин, Радосав Зековић, архитекта, аутор сјајних

књига „Ђавоље вријеме“ и „Прећутани пакао“ причао ми је да је неки сликар у Црној Гори сликао Мошу Пијаде са окренутим стопалима, како се приказује нечастиви. Важно је да и данас по Србији стоје бисте Моше Пијаде.

Дакић, краљу Александру, ЈВуО и Брозу замера југословенство и зна да су Срби ти који се најчешће уписују у Југословене. То конвертитељство нам је нанело исто толико зла колико и комунизам. Ја знам да се добро у човеку не мери ни религијом, ни нацијом, али ми није баш најјасније како се може или како се постаје неко други.

На Солунском фронту, само из два кордунашка котара, котар Слуњ и котар Вељун борило се 1200 добровољаца. Нису се они на солунском фронту борили за државу Срба, Хрвата и Словенаца, касније Југославију. Они су се борили за Србију, јер су били Срби. Стварни спасиоци хрватског народа и још неких народа на Балкану су краљ Александар и Јосип Броз.

Срби су лоше читали политичка и друштвена кретања у Европи. Падом Берлинског зида и распадом СССР-а нестали су резултати Другог светског рата. Уједињена Немачка могла је поново да крене у остваривање својих вековних тежњи на Балкану. Ко то није разумео, тај није разумео ништа.

Признавањем Хрватске 15. јануара 1992. године од стране Немачке, Хрвати су отпевали Данке Дојчланд! Као што су и Албанци Подигли споменик Билу Клинтону у Приштини. Да им нису завршили посао, не би им певали и дизали споменике.

Усташе и комунисти стари су пријатељи из Краљевине Југославије. Моше Пијаде и Миле Будак потписују споразум 1935. у казниони у Сремској Митровици о сарадњи и рушењу Краљевине Југославије.

Сарађују све време рата комунисти и усташе, док се ређају масовни злочини над Србима. Направите експеримент, не треба бити претерано паметан па видети да где год је био развијен партизански покрет одвијали су се масовни злочини над српским цивилима.

Мој деда по мајци, Ђуро Шаула, убијен је у Ивановић јарку 29.07.1941. године заједно са 380 кордунашких Срба, а ни један метак усташе нису испалиле. Убијали су их маљевима, клали их... Еј, 380 људи убити... шака усташа окупљена око Драгана Муића из Вукманића, родног места породице Рибар (Иван, Лола и Јурица).

Одмах по завршетку рата Муић је осуђен и обешен у Крњаку, ту где је побио наше дедове. Обесио га је Мирко Вујашковић, припадник КНОЈ-а, знао сам и дрво где.

Води га Мирко ка вешалу, а Муић каже: „Може чаша воде?“ „Може!“ иду даље каже Муић: „Може једна цигарета?“... каже Мирко: „Не може!“.

Долази 1995. година операција Олуја и прва кућа коју је Хрватска војска минирала и спалила до темеља 1995. била је кућа Мирка Вујашковића. Дакле, ако она друга страна све памти и све зна, било би паметно да и ми нешто памтимо.

Кад год бих као дете ишао са мајком пешке од Крњака до Дугог Дола и кад бих пролазио крај његове куће, моја мајка га је поздрављала и говорила ми: То је Мирко Вујашковић. У њему је видела човека који је осветио њеног оца. Барем тако мислим! Моја мајка не памти свог оца; имала је три и по године када је убијен.

Мало је места на Кордуну где није страдао неко из моје породице. У цркви на Коларићу крај Војнића запаљен је, заједно са женом и брат моје бабе Анке Шаула. Остала су им деца, два сина, Ранко и Милорад. Одведени су у Јасеновац одакле их је извукла Дијана Будисављевић и дала их на усвајање Хрватској породици без деце у Дугом Селу крај Загреба.

Моја бака Анка и моји ујаци одлазили су у посету код тих људи, из њихових прича стекао сам утисак да су то били нормални људи. Ранко је радио на пољопривредном институту у Дугом Селу. Милорад се осамосталио и радио као инжењер индустроградње, али тешко је под велом прошлости проналазио смисао животу. Једном, можда 1981. године Милорад је дошао на Кордун код мог ујака и рекао: „Ја се више не враћам у Загреб!“.

Крај нове куће била је стара, подигнута после рата. Ту је живео, чувао је краве и овце код мог ујака. Једноставно, није могао више да живи у Загребу. Знао је ко му је убио родитеље. Био је добро образован, смирен, волео је шах, учио нас је да распознајемо гљиве, одао се алкохолу...

Био сам добар пријатељ са чика Ђуром Баждаром, човеком који је преживео покољ у Ивановић Јарку. Често смо разговарали о свему. Поклонио ми је дукат. „Ево, да ме се сећаш“. Још нешто, никада после рата ништа није радио. Купио је стан ћерки у Карловцу, само је њу имао. Увек је пушио најбољи дуван и пио добра вина. Био је из изузетно богате породице пре рата. Отац му је одједном купио ауто Форд, који је тада вредео 57 крава и мотор Харли Дејвидсон. Господин. Он је 1927. године био у Кенији на сафарију.

Тај злочин у Ивановић Јарку преживео је и Никола Бижић ковач из Дугог Дола. Причало се по Кордуну да су партизани са Лоскуње посматрали тај злочин и да нису испалили ни један метак. Неки комуни-

ста је рекао: „Да су овде са нама, не би их клали”. Толико о односу комуниста према српским жртвама. Никада нисам питао Ћаницу (Станка Опачића) о овом догађају. Дакић често критикује Опачића.

Све што је Ћаница могао да уради, могао је до јесени 1941 године. Већ тада, вођство устаничким покретом преузели су комунисти Хрвати, Хољевац, Бакарић, а почетком 1942. године долази и Андрија Хебранг.

КПХ у то време нема никакву везу са КПЈ. Моје мишљење је, а сигуран сам у то, да КПХ није видела Хрватску као део неке нове државе после рата. Хрвати су још 1939. године у Краљевини добили Бановину, а 1941. године Независну Државу Хрватску. КПХ се чак једно кратко време звала Комунистичка партија Независне државе Хрватске.

Посебно Андрија Хебранг није мислио да Хрватска треба да буде део неке нове, шире заједнице, већ самостална држава. Хебранг није изгубио главу зато што је био ИБ-овац. Хебранг није био ИБ-овац, био је Хрват, па тек онда комуниста. Знао је много, јако много... Сигуран сам да је све време рата имао везу са усташким покретом, односно са Павелићем. Хебрангу је, ма како то звучало чудно, главе дошао Стаљин. Стаљин у једном писму предлаже Брозу да се повуче са положаја генералног секретара КПЈ и да вођство партијом и државом препусти Андрији Хебрангу. Та Стаљинова реченица коштала је Хебранга живота. Ни данас се не зна где му је гроб.

Хебранга су у Загребу фебруара 1942. године ухватиле усташе, одвели га у логор Стара Градишка, па га мењају са још 35 партизана за двојицу небитних усташа. Кад је размењен, Хебранг одмах постаје, ни мање ни више, политички секретар ЦК КП Хрватске.

Ја сам растао у дворишту Васе Перића који је у рату био пратилац Андрије Хебранга. Његов рођени брат, Љубан (Љуба) Перић, био је у рату пратилац Ћанице Опачића. Доста сам слушао од Васе Перића о Хебрангу.

Ћаница ми је причао да, када, на пример, долази са терена у ГШ Хрватске, сви ћуте, а видим, каже Ћаница, да су пре тога разговарали. Да ли су му радили иза леђа? Сигурно јесу. Да ли су га намештали да изгуби главу? Сигурно јесу. То је тај коминтерновски метод; траже од вас да будете искрени јер то је, тобоже, карактеристика комуниста, а све вам раде иза леђа. Овај коминтерновски рецепт је добро разрађен у Шпанији од 1936. до 1939. године. Овакво понашање можете и данас препознати у српском друштву. То је тај ген – антисрпски, конвертитски, данас смо Срби, а сутра када се ствари промене – Југословени, Европејци или нешто пето. То је једном Кордунашу несхватљиво.

Опачић је био сам, а у руководству ЦК КПХ није било ни једног Србина још од погибије Раде Кончара, а устанички, комунистички покрет је био готово чисто српски.

Ђаница ми је рекао: „Када сам ја командовао са осам батаљона војске, онда у устаницима, партизанима није било ниједног Хрвата борца са пушком. Било је пар штабских штакора”.

Хебранг је био кључ за многе браве, зато је и изгубио главу. Па, ко је договорио мартовске преговоре 1943. године са усташама и Немцима у Загребу, као и боравак Ђиласа, Владимира Велебита и Коче Поповића у Загребу? Комунисти су се уплашили да би савезници могли да се искрцају на Јадрану и то би био њихов крај, не само њихов, већ и усташки. Дакле, рат би се у Југославији завршио 1943. године, као што се у Италији завршио након искрцавања савезника. Зато тројица најбољих Брозових људи долазе у Загреб и потписују Мартовски споразум у коме прва тачка каже да комунистима нису непријатељи ни усташе, ни Немци, већ монархисти, односно ЈВуО. Тајни преговори!

Па, Хрвоје Шаринић је током рата од 1991. до 1995. код Милошевића на преговорима био 17 пута, а да то јавност у Србији тада није знала, а не зна ни сада.

Највећи непријатељ КПЈ и КПХ је великосрпски национализам.

По рецепту Коминтерне, не постоји КП Србије, а Ђилас признаје да је став КП био да се у Југославију укључи и Албанија и да јој се поклон Косово. Ваљда зато што су Арнаути док се српска војска повлачила преко Албаније пуцали у војнике и скидали са њих све. Дакле, расрбљавање, отимање српских простора од матице Србије, дати Косово, дати Барању. Пар дана пре II заседања АВНОЈ-а, Ђаница Опачић је са Мошом Пијаде отишао код Тита са картом Хрватске у којој би Срби имали аутономну покрајину. Јер су Срби водили борбу против усташа, јер су Срби били антифашисти, Броз је пред њима исцепао ту карту. То ми је Ђаница причао.

По рецепту Коминтерне не постоји КП Србије јер Срби су већински народ и угњетавају остале народе. А шта је онда демократија?

Колико је све било неком чудно, а неком све потпуно јасно, све говори догађај који се збио крајем 1942. године.

Наиме, Јуре Францетић, командант Црне Легије, кренуо је за Лику 24. децембра 1942. године, са пилотом Миром Абичићем. Авион се покварио и принудно спустио код села Мочиле недалеко од Слуња. Иако су ту територију контролисали партизани, први су до олупине стигли сељаци који су препознали Францетића. Први је у њега пуцао Петар

Трбојевић и погодио у оквир његове пушке, затим га је Милета Трбојевић звани Цар ударио секиром по глави и још неки који су се ту задешили изболи су га рогуљама. Нису га докусурили, још је давао знакове живота.

То се дешава на Бадњи дан. Истог дана, у католичком самостану, Францетића оперишу Франц Клајнхапел и Борислав Бошко Божовић. Већ сутрадан Тито долази из Бихаћа у Слуњ са Иваном Рукавином. Ту су сви. Хебранг, Хољевац, Моша Пијаде, Назор. Ту је ЦК КПХ, главни штаб Хрватске, ОК Карловац. Доводе из Госпића Францетићеву мајку да га види. ГШ Хрватске упућује депешу: „Францетић је тешко повређен, извршена је операција и постоји нада да ће остати жив!” НАДА? Већ Хољевац је касније причао да су желели да га размене за 100 јасеновачких логораша. После овог догађаја, устаници Срби морали су прекинути сваку сарадњу са Комунистичком партијом Хрватске. Верујем да је само Пепа Зинаић знао где је сахрањен Јуре Францетић, вероватно је бачен у неку јаму код села Мочиле или је покопан између Плашког и Војновца.

Добро је памтити да је „Црну легију” основао Бошњак Бећир Локмић од две сарајевске усташке јединице и да је у њој увек било процентуално више муслимана него Хрвата. Односно је често био 60% : 40% у корист муслимана.

Дакић пише и о односу Јосипа Броза према српским комунистима и Србима.

Мени је занимљива, мало позната, епизода из Дрvara 1944. године. Био сам дете од 10-12 година када ме стриц Стеван Косијер повео у Дрвар да видим Титову пећину.

Тамо нас је сачекао пријатељ мог стрица, шетали смо, ручали смо. Сећам се да је наш домаћин испричао како је приликом десанта Броз са Даворјанком (касније ћу наравно сазнати која је била та жена) седео у пећини преплашен и како је, кад су се створили услови за бег, остао паралисан и уплашен у пећини. Још тада сам знао да се вратио Сретен Жујовић и рекао му: „Ако не кренеш, ја ћу те убити овде!”

Сретен Жујовић, Александар Ранковић и Арсо Јовановић бранили су пећину у Дрвару. Броз им је лепо вратио.

Жујовић је завршио права на Сорбони, био у Легији странаца, а онда се изјаснио за Резолуцију ИБ-а и годинама био затвореник по самицама.

Арса Јовановић није убијен на румунској граници; убијен је у некој свађи у генералштабу у Београду, па доведен у околину Вршца и исцениран је покушај бега у Румунију.

Да ли је Александар Ранковић прислушкивао Броза, или је сазнао нешто што има везе са Брозом и Брозовом посетом Ватикану августа 1944. године папи Пију XII, осведоченом сараднику фашиста?*

Једина ствар потребна за победу неистине или лажи јесте да људе који трагају за истином маргинализујете, уплашите, да би се они повукли из јавног живота и тако престали да говоре и пишу.

Како старим увиђам једну ужасну подвалу. Ако пишете или говорите о злочинима над Србима, одмах ће вам пришити етикету да сте националиста, рећи ће вам да не треба србовати. Није то србовање, то је један људски, хуманистички однос према жртвама, према невино пострадалима, писати о злочинима значи љубити свој народ. Замера ли ико Јеврејима када пишу о Холокаусту? Не! Нико не сме да писне!

Уче ли Јевреји своју децу о страдању њиховог народа? – Уче! Учимо ли ми своју децу о томе? – Слабо или никако! Чему ми учимо своју децу, наше ђаке? Дајемо им лоше оцене када не знају којој египатској династији припада Хоремхеб... осамнаестој или деветнаестој? А деца не знају за Паг, Јадовно, Коларић, Петрову Гору, Козару, Грмеч, Глину у којој је поклано у цркви 1564 цивила, српских цивила. Био сам са Илијом Шаулом 1990. године у кући Љубана Једнака, јединог који је преживео покољ у глинској цркви. И Једнак нам каже: „Немојте молим вас да разговарамо о том злочину! После данима и недељама не могу да спавам.”

Мене ученик другог разреда гимназије пита шта је то ЛИКА?? Важно је да зна где се улива Замбези. Не мора да зна за злочин у Глинској цркви и Љубана Једнака.

У пролеће, априла 1944. године четницима у Лику беже Јоцо Еремић, командант кордунашког подручја, мајор Стево Косановић Јабучар, заменик комесара групе кордунашких одреда, Ђуро Шумоња... Они повлаче за собом стотине бораца са Кордуна. То су били прекаљени ратници, борци од 1941. године, разочарани доласком домобрана и усташа у партизанске јединице. У ЗАВНОХ-у (Влада Хрватске) сви су чланови били Хрвати, сем Кате Пејновић која је била Српкиња.

Овај бег разбеснео је Броза и он ће инсистирати да се једним резом, највећим судским процесом у грађанском рату 1941-1945. заустави та бежанија четницима. Процес је монтиран и тако ће доћи до чувеног Будачког процеса у којем су суђени на смрт Илија Жегарац, Вељко Корћаћ... а остали су осуђени на принудни рад и губљење грађанских права. Требало је утерати страх у кости Србима.

Ови пребегли партизани биће ударна игла Динарске дивизије када се буде извлачила са простора Краљевине Југославије. Разне приче сам

чуо о њима, али у свакој од њих истиче се невероватна енергија са којом су се борили против дојучерашњих сабораца, партизана. Били су то људи који су остали у претходним годинама рата без своје деце, жена, кућа, све су изгубили. Да ли су били у праву? Догађаји који су се десили каснијих деценија показују да јесу... 1971, 1990, 1991, 1995...

Можда лета 1990. године питао сам рођеног брата мог ђеда Марка, Петра Косијера (Пепа), где су твоја ратна одликовања? И он ми каже: „Ено их на тавану од свињца”. Не, озбиљно те питам – кажем. „Озбиљно ти кажем” – рече Пепа. Одем до свињца, стварно су тамо. Ето, колико је било разочарење Срба у СКЈ и социјалистичку власт.

Победом социјалистичке револуције и уласком партизанских јединица у празан и пуст Загреб 1945. године, мишљење његових становника и хрватског народа није се променило. Улазак једне војске у неки град не мења мишљења људи. Само се чекала следећа прилика. И, она се створила 1990. и 1991. Није истина да су рат почели Срби. Србима није био потребан рат. Ко је пуцао на касарне, искључивао им воду, струју, ко их је блокирао? ЈНА је тада легитимна армија. Ко је убијао читаве породице по хрватским градовима, бацао их у Драву и Саву?

Није било лако Мили Дакићу. Тешко је бити историчар на Кордуну, знати све злочине над српским народом, а ћутати. Морао је ћутати. Морао је бити мудар. Прикупљати приче из народа о страдању 1941–1945. и чекати нека времена када ће то моћи да објави. Лако је било бити Србин у Ваљеву али бити Србин у Карловцу или Задру – то није исто. Притом, наш народ на Кордуну био је након рата готово уништен. Остала су згаришта, зарасле њиве, удовице са много деце... Људи су побијени у масовним злочинима, или изгинули у биткама. Буна (Деврњин устанак) из 1950. године закуцала је Кордун за дно социјалистичког друштва. Кордун је кажњен и осуђен на пропадање. Хрватска села добијала су струју, водовод, асфалт, фабричке погоне... А ми смо имали лампуш, воду из штерње, макадам... Они који су нас убијали, добијали су све, а српски устанички, антиушашки, антифашистички, херојски Кордун – ништа. Кордун је певао о братству и јединству, о гробу до гроба а синови и унуци оних што су чинили злочине, спремали су се за ‘71. па за ‘91. годину. Једна од највећих подвала је та да нам они чији су дедови чинили злочине, усташе или комунисти, данас говоре да не копамо по прошлости.

Мора се много читати и размишљати да би се дошло до истине.

Истина није популистичка, она је аристократска. Ретки је знају! Дакић је знао да су откривање истине, борба против зла, разоткривање

злочина најсветије, најнапорније, најсветлије радње и напори у човековом животу.

Ми немамо право да ћутимо о злочинима над Србима, било да су их починили усташе или партизани (комунисти).

Будемо ли ћутали, нестаћемо.

Тако ће бити све док не схватимо да нас Бог не посматра одозго. Не, Бог нас посматра изнутра!

П.С. Свако ко је са Кордуна могао је да напише овај предговор јер нема породице која није страдала од усташа и комуниста. Једном ми је моја бака Анка, када сам је питао о злочину у Ивановић јарку где је и мој деда страдао, рекла:” Да га нису убиле усташе, убили би га комунисти.”

У Београду, децембра 2023. године

Аутор **Марко Д. Косијер**, професор историје, потомак српских устаника 1941. године, носилаца партизанске споменице и других високих одликовања, али и потомак закланих у Ивановић јарку, запаљених у цркви на Коларићу, заточених у Јасеновцу, датих на усвајање хрватским породицама, суђених у Будачком процесу. Потомак првог политичког комесара првог кордунашког, устаничког партизанског одреда, Миле Басаре.

IN MEMORIAM

Наташи Јаковљевић (1978–2023)

Професорки историје

РЕЦЕНЗИЈА

академик Василије Ђ. Крестић

Писац овог рада по образовању је историчар. Објавио је више књига из најновије националне историје, поезије, прозе и језика. Рођен и одрастао на Кордуну, на којем је провео највећи део живота и рада, своје писање тематски је везивао за Кордун, догађаје и људе са тих простора. Рођен 1931. године Миле Дакић је у време када је створена Павлићева Независна Држава Хрватска имао десет година. У том узрасту постао је сведок многих зала које су усташе чиниле Србима по његовом Кордуну, суседној Лици и Банији. Нимало није случајно да је, као дипломирани историчар, одлучио да многа ратна збивања, многе страхове које су починиле усташе у његовом родном крају и његовом српском народу научно проучи и у виду књига обелодани. Тако су настали његови радови: Споменподручје Бијели Потоци – Каменско, Злочин на Коларићу, Споменици НОР-а на подручју Заједнице општине Карловац, Меморијални парк Петрова гора, Народна власт на Кордуну (заједно с др Ђуром Затезалом), Споменици НОР-а и револуције у Хрватској, Ратни дневник, Дереза и Слобоштина невине убијене, итд. Из истих разлога, да би се као Кордунаш и као историчар одужио свом завичају и да би сачувао успомене на невино пострадале Србе, Дакић је написао и књигу Комунистички злочини на Кордуну – Паралеле с другим крајевима. Смрт га је претекла па ту књигу није стигао да објави.

По свом садржају и методу она се битно разликује од претходно наведених књига. Раније штампане књиге су аналитичког карактера, док је овај рукопис синтетичког карактера. То је књига искусног историчара који не занемарује чињенице, али чињенице му не чине суштинску излагања. Суштину књиге чини размишљање и закључивање аутора, на основу историјских доказа о комунистичким злочинима почињеним на Кордуну, и другим областима на којима су живели и страдали Срби за време Независне Државе Хрватске и Социјалистичке Федеративне Републике Југославије. Реч је о веома значајној али недовољно

истраженој и проученој теми, теми која се налазила на табуисаној листи комунистичких властодржаца.

Питање комунистичких злочина подједнако је значајно и с научног и политичког становишта. Оно није једноставно за изучавање јер су комунисти били сувише лукави и опрезни да би остављали документе и доказе за своје злочине. Овом проблематиком се с пуно научне озбиљности и одговорности може бавити само историчар који веома добро зна историју Срба и Хрвата, историју српскохрватских односа, историју југословенства и југословенске идеологије, историју Комунистичке партије под руководством Јосипа Броза, историју четничког покрета ранијег периода и оног под руководством Драже Михаиловића. Дакић је својим анализама и закључцима доказао да је дорастао послу којег се прихватио. Уверљивим доказима разобличио је комунисте – партизане. Показао је да се суштина њихове политике састојала у борби за освајање власти, да су српски комунисти били лишени српског националног осећања за разлику од хрватских, којима је хрватство било примарно. Хрватски комунисти су по тежњама били на истим, или приближно истим циљевима на којима су биле усташе. За Михаиловићеве четнике Дакић тврди да су мање били Срби а више Југословени, да уопште нису били фашисти и нацисти и да су неосноване комунистичке клевете да су сарађивали с Вермахтом. Михаиловићеви четници су, по оцени Дакића, били антикомунисти, антинацисти, монархисти и Југословени.

Дакић је утврдио да није било ни једног случаја да су оружане формације комуниста – партизана спречиле или осујетиле неки масовни злочин усташа над српским народом осим на Козари, премда су за такве интервенције, које аутор наводи, имали много прилика. На основу тога закључио је да су комунисти „из сасвим практичних и идеолошких разлога” да би у погодном тренутку освојили власт, „помагали и разгарали србоцид”. Такав однос према Србима, навео је аутор, „поклапао се с политичком идејом Коминтерне која је дала тајну директиву ЦК КПЈ да српски народ мора нестати, да га треба свести на мали број, разумну мјеру, због избора послје рата и да се само тако може поразити монархија у Југославији.”

Дакићу није било тешко да докаже да су комунистички прваци Хрвата у читавој НДХ успели да се наметну огромној српској већини као високи руководиоци и у партизанским одредима, и у војсци, и у партијско политичким телима. То су зналачки злоупотребљавали у обрачуна са Србима које су међусобно, као четнике и партизане, закрвили, а оне виђеније и образованије српске чланове Партије, који су уви-

ђали хрватске и комунистичке подвале, преваре и злодела на разне начине су ликвидирали. По Дакићевој оцени титови комунисти су, после усташких погрома и злодела, „други по обиму злочинства нанесеног српском народу у току Другог светског рата и поратним годинама. Они су бројчано надмашили све окупаторске злочине и жртве савезничких бомбардовања Србије и Црне Горе. Они су зачетници и организатори српско-српског рата, стравичних обрачуна са свима онима који су у себи имали српска национална осјећања, српску свијест и традицију [...]”

Као објективан историчар и частан научник Дакић није прећутао ни злочине које су починили четници. Написао је да су четници правили злочине над члановима КПЈ и њиховим породицама, без обзира на то које су националности. Масовније злочине чинили су због освете, односно, због бројних и појединачних злочина над српским народом, посебно у Босни. Аутор је проценио да су четници убили далеко више Срба него свих осталих припадника других националности. Оценио је да је српско-српска борба свих година рата била далеко жешћа од борбе против окупатора. На основу сопственог истраживања изразио је уверење да ће „историја недвосмислено утврдити да су велики кривци усуда српског народа у 20. веку пре свих сами Срби”, да су крива „њихова политичка и државна водства: бивши Срби комунисти, Срби југословени, неке водеће личности династије Карађорђевића, бројни Срби интелектуалци, али и одбацивање Срба католика, Срба муслимана.” По његовој оцени Срби у 20. веку нису имали ни једну политичку личност са смислом истинског понирања у суштину политике свога времена. Темељне идеолошке и политичке поделе унутар српског народа које су владале током Другог светског рата, закључак је аутора, „основни су узрок српско-српског рата, понора и нестајања српског народа и српске државе”.

Изуचाвајући комунистичке злочине почињене над Србима Дакић је саставио списак од 365 имена пореклом са Кордуна, које су убили партизани и комунисти. За 51 убијену особу није успео да сазна имена, а списку од 365 додао је још око стотину људи које су комунисти убили после рата 1948. године, „због насилног откупа, супростављања уласку у сељачке радне задруге”, и неких других њима знаних разлога и повода.

Рукопис мр Миле Дакића Комунистички злочини на Кордуну - Паралеле с другим крајевима од изузетног је научног значаја. Њиме је он заорао дубоку бразду у нашој историографији којом ће сви историчари, који се буду бавили најновијом историјом, историјом Комуни-

стичке партије Југославије, историјом НОР-а, партизанског и четничког покрета морати да се крећу, да дограђују, проширују или коригију неке његове ставове и оцене. Рукопис Миле Дакића значајан је и зато што на својеврстан начин упозорава Србе на многе пропусте које су починили њихови политичари, којима су допринели великим несрећама које су погодиле Србе током Другог светског рата. Он читаоцима скреће пажњу да је идеолошко-политички сукоб међу Србима, који је довео до крвавог обрачуна између четника и партизана, највеће зло које нас је снашло. Стога, готово вапије за превазилажењем тог спора, који, како процењује, још увек траје и разара српско национално и политичко биће.

Рукопис мр Миле Дакића, као значајан допринос нашој науци, свакако заслужује да буде публикован.

Београд, 16. марта 2024.

РЕЦЕНЗИЈА
Др Никола Жутић
научни савјетник

Замољен од издавача слободан сам дати мишљење о рукопису књиге мр Миле Дакића, који је завршен уочи његовог упокојења.

Књигу је посветио српско-српском измирењу, које, по свему, не долази преко ноћи, па у хуманистичком надању записује слиједеће: „Нека се прекрсте, изљубе и загрле актери и потомци антинацистичке борбе: четници и партизани, јер су једни и други антинацисти и браћа, намјерно зарађени, али у борби, не за слободу, него за власт, плански и србофобично; од комунизма, нацизма, лажних савезника, монархизма, закрвљени и идеологијама изиграни и злоупотребљени! Доћи ће и српскија времена, да сви заведени незнанци и властољупци, па и злонамјерници, заведени и изманипулисани, спознају истине о себи и својим прецима, да напусте гомиле стравичне и србофобичне, да клетве баце на лажи, мутне снове, да скину окове!”

Као критички радикалан и понекад „неодмјерен”, Дакић је долазио под ударе својих „ратних и партијских другова” који су га због његовог бескомпромисног става борца за нескривену истину („без длаке на перу”) нападали због откривања неподобштина, нарочито ратних малверзација. И ја сам као рецензент Дакићеве књиге мемоара („Дневник”) прозиван од мање групације кордунаша љевичара, због подршке његовим „проблематичним” ставовима. Кроз текст рукописа (књиге), као и кроз текстове његових ранијих књига новијег датума, провејава својеврстан његов гњев против стања српске и југословенске историографије која, по њему, и даље робује стереотипима комунистичког историјског кривотворења. Дакићево лично „трежњење” од заблуда почело је од почетка деведесетих, тј. у тренутку када је спознавао емигрантску српску литературу која му је отворила „нове димензије Другог свјетског рата” у Југославији. Он признаје да је био лишен могућности спознаје потпуне историјске истине о српском народу у авнојевским торовима федеративне Југославије, коју је

српски народ комунистичком преваром несвјесно прихватио уз жтвовање и геноцидно страдање. Дакић као рођени кордунаш био је као малишан очевидицац најстрашнијих покоља, и потом у Брозовој Југославији судионик маргинализовања побједничког српског народа.

Дакић прозива српске комунистичке функционере одговорне за претходно страдање истакнутих кордунашких партијских руководиљаца (Кораћа, Бркића и осталих). У мемоарској књизи „Ратни Дневник 1990-95” он извлачи узроке српског страдања у гњилој компромисној колаборацији српских комунистичких кадрова са антисрпским хрватским кадровима. У тој клими несвјесности крајишког „изапаног мозга” Дакић описује изражене слабости ЈНА, препуне недораслих српских војних стратега, који су понекад настојали да обезглаве и политизују војску и тиме подјеле народ у тренуцима започетих борби. При том критикује и поједине политичаре Републике Српске Крајине (блиске комунистичкој идеологији) који су тежили ка дисконтинуитету са ратном војском и њеним командним кадром.

„Несмирени бескомпромисни Дакић”, какав је и у овој књизи о комунистичким злочинима, када износи непријатну истину, морао се склањати пред пријетњама смрћу „тајкуна” из Савеза Комуниста – Покрета за Југославију, због залагања да се не стаје под комунистичку команду ЈНА, која је по њему „структура у распадању”. На удару је био и због критике оних који су се, као ратни профитери, енормно богатали, истичући бројне примјере људи који су срцем кренули у одбрану и који се нису слагали са стратегијом и капитулантским начином вођења рата („крени, освоји, враћај се, освоји поново и гини”).

Дакић оправдано истиче злу судбину србства уласком у наметнуту Југославију, у којој побједничка Краљевина Србија губи све државне атрибуте (устав, заставу, грб, химну и друго) уједињењем са пораженим недржавотворним аустро-мађарским покрајинама, а све то под притиском српских, како их академик Живојиновић назива, „невољних савезника” (Британије, САД и Француске) који намећу антисрпско југославенско рјешење.

На жалост мр Миле Дакић се упокојио па му не могу упутити добронамјерне примедбе везане за његово истицање „гријехова” Краљевине Србије, тј. за оснивање Југославенског одбора у Лондону, за непотписивање Тајног Лондонског уговора 1915, за укидање! Краљевине Црне Горе која је заправо изгласала присаједињење Србији на Подгоричкој скупштини). То су само неке од мањих непрецизности у тексту на које читаоци треба да обрате пажњу.

Крваву кордунашку (крајишку) причу Дакић наставља са поглављем о Другом свјетском рату, која свој врхунац доживљава са хрватским стравичним геноцидом у НДХ а који се огледа у масовним убиствима цивила (жена, дјеце и старца), а као посебан вид злочинства Дакић истиче масакрирање свештенства и уништавање православних цркава и друге имовине.

Као посљедица хрватског геноцида над Србима Дакић посебну пажњу посвећује масовном српском „герилском” јулском устанку 1941. који је имао масован народни карактер са предводницима монархистима, а који касније поприма партизански вид борбе (са малобројним четницима). Хрватско комунистичко водство, које преузима све конце у своје руке, с временом каналише у антисрпском правцу, и спроводи ликвидације најистакнутијих српских партизанских вођа. Ту фазу у књизи Дакић описује у поглављу о бруталном Будачком судском процесу, који он дубински тачно назива као „сјечу српске интелигенције”.

Мр Дакић је открио суштину злоупотребе српског народа из говора Моше Пијаде 26./27. новембра, на Првом засиједању АВНОЈ-а, у Бихаћу 1942. године. У њему је садржана горка судбина народа, који се дигао у борбу против фашизма и страховладе НДХ, којем су се, у 2. половини 1941, године, комунисти наметнули за вође и водили га досљедно и складно с политичким идејама КОМИНТЕРНЕ, изреченим у Наредби Јосипа Броза 27. децембра 1941 и у говору Моше Пијаде 26/27 новембра у Бихаћу. Трагедија је у томе, што је ток НОР-а дословно вођен по сценарију споменутих комунистичких вођа у којима се и не крије манипулација са српским народом. Српски народ је дословно жртвован, што српски комунисти нису хтјели или нису смјели разумјети. Они и поред тога сазнања иду у борбу против својих коријена. Овако су мислили јавно, готово сви челни комунисти Југославије. Окупаторе Југославије, комунисти намјерно изазивају, с циљем да униште што више Срба (посебно Нијемце који су прогласили принцип реципроцитета: сто Срба за једног убијеног Нијемца), док војску НДХ није требало изазивати. Она је добила инструкције централне власти, да убијају прије устанка, све што је српско, јеврејско или ромско. Трагично је и то, што комунисти – партизани нигдје нису прекинули ток неког масовног злочинства и да је логор Јасеновац радио од августа 1941. (послије затварања Госпићког система логора смрти), па готово до пада Берлина.

У својим истраживачким замислима Дакић је настојао да повуче „паралеле и са другим српским крајевима”, јер је предосјећао да је технологија комунистичке замисли кориштења српског народа као топов-

ског мяса за своје погане наклане истовјетна у свим крајевима у којима су живјели прекодрински (западни) Срби.

Значај Дакићеве књиге појачава и чињеница да је из ратних времена преостало релативно мало архивске документације. У недостатку кључне архивске грађе мемоарски искази, иако историјски извори другог реда у односу на архивску грађу, могу корисно послужити. С друге стране, ријетки су мемоарски записи у форми дневника учесника герилског и партизанског рата, па и тај податак препоруча Дакићев текст да се објави у форми ратне хронике.

Београд, 28. фебруара 2024.

„Не постоји ниједан гори рат од братског!”

**Петер Хандке
добитник Нобелове Награде за
књижевност 2019. године**

Књигу посвећујем српско-српском измирењу, које не долази преко ноћи, али спасење је нужно и, ако желимо опстати, мора доћи. Нека се прекрсте, изљубе и загрле актери и потомци антинацистичке борбе, четници и партизани, јер су и једни и други антинацисти и браћа, намјерно зарађени, али у борби, не за слободу, него за власт, плански и србофобично; од комунизма, нацизма, лажних савезника, монархизма, закрвљени и идеологијама изиграни и злоупотребљени!

Доћи ће и српскија времена, да сви заведени незнанци и властољупци, па и злонамјерници, заведени и изманипулисани, спознају истине о себи и својим прецима, да напусте гомиле стравичне и србофобичне, да клетве баце на лажи, мутне снове, да скину окове!

Аутор

„У овом проклетом рату иза свачијих стопа капље крв!”
Вељко Кораћ 1943, Дневник

ПРЕДГОВОР АУТОРА

Из говора Моше Пијаде 26/27. новембра, на Првом засиједању АВНОЈ-а у Бихаћу 1942, откривена је суштина злоупотребе српског народа. У њему је садржана горка судбина народа који се дигао у борбу против фашизма и страховладе НДХ којем су се у другој половини 1941. године комунисти наметнули за вође и водили га досљедно и складно с политичким идејама Коминтерне, изреченим у Наредби Јосипа Броза 27. децембра 1941. и у говору Моше Пијаде 26/27. новембра у Бихаћу. Трагедија је у томе што је ток НОР-а дословно вођен по сценарију споменутих комунистичких вођа у којима се и не крије манипулација српским народом. Српски народ је дословно жртвован, што српски комунисти нису хтјели или нису смјели разумјети. Они и поред тог сазнања иду у борбу против својих коријена. Овако су мислили јавно готово сви челни комунисти Југославије. Окупаторе Југославије комунисти намјерно изазивају, с циљем да униште што више Срба (посебно Нијемце који су прогласили принцип реципроцитета), док војску НДХ није требало изазивати. Она је добила инструкције централне власти да прије устанка убија све што је српско, јеврејско или ромско. Трагично је и то што комунисти – партизани нигдје нису прекинули ток неког масовног злочинства и да је логор Јасеновац радио од јула 1941. па готово до пада Берлина. И та политичка идеја се налази у говору Моше Пијаде. Ове чињенице одговарају на сва „нејасна питања”, а њих су комунисти, да би их правдали, назвали лијевим скретањем. Завјера је започела много раније: „Ми смо их попели (односи се на све који нису Јевреји, на Гоје) на коњића маште, па ће симболична јединица колективизма прогутати људску индивидуалност”.

Политичке идеје Комунистичке партије Југославије (КПЈ) и њеног односа према српском народу садржане су у Наредби Јосипа Броза Ти-та од 27. децембра 1941. и у говору Моше Пијаде 26. новембра, на Првом засиједању АВНОЈ-а у Бихаћу. Ти документи су били подсјетник за политичке комесаре и секретаре КПЈ и СКОЈ-а, за цијели период рата.

Обични људи, комунисти и други, манипулисани су. Били су заведени и омађижани комунистичком идеологијом о слободи, пуној националној и социјалној равноправности после рата, о искључивој борби против фашизма.

У крвавом процесу рата, Срби су постајали физичка снага, ударна руља или гомила. Заведена је гвоздена партијска и војна дисциплина. Ако би неко и најблаже изразио другачије мишљење, или иступио против партијских догми, име му се пола вијека не би нашло међу живима, а ни мртвима. У току цијелог рата, а и после њега, комунисти су убијали српску националну елиту.

Говор Моше Пијаде то дословно потврђује, док ће Титова Наредба захтијевати посебно поглавље у овој књизи. Говор Моше Пијаде је тим трагичнији, ако се зна да су Срби све до краја 1943. године чинили преко 90% борбеног састава у партизанским јединицама. Чудесно је и несхватљиво да се Пијаде усудио овако говорити јер је устанак – револуција у вријеме овог говора постојао само у српским крајевима:

„Потребно је зато створити толико много бескућника да ови бескућници буду већина у држави. Стога ми морамо да палимо. Припуцаћемо па ћемо се повући. Немци нас неће наћи, али ће из освете да пале села. Онда ће нам сељаци, који тамо остану без крова, сами доћи и ми ћемо имати народ уза се, па ћемо на тај начин постати господари ситуације. Они који немају ни куће, ни земље, ни стоке брзо ће се и сами прикључити нама јер ћемо им обећати велику пљачку... Сељак који поседује кућу, земљу и стоку, радник који прима плату и има хлеба, за нас ништа не вреди. Ми од њих морамо начинити бескућнике, пролетере. Само несрећници постају комунисти, зато ми морамо несрећу стварати, масе у очајање бацити, ми смо смртни непријатељи сваког благостања, реда и мира.”

Овај говор баца мрачну сјену на комунистичку револуцију, на НОБ (који није био народно-ослободилачка борба, него борба за власт), па и на Прво засиједање АВНОЈ-а у Бихаћу. Не може се писати о Другом свјетском рату на Балкану, о усуду српског народа, а не имати на уму говор Моше Пијаде у Бихаћу јер се, на српску жалост, читав ток комунистичке борбе за власт одвијао по политичким и трагичним идејама, изреченим у овом говору. Он није остао мртво слово на папиру и само у мислима оних који су га слушали. Те грубо изговорене мисли су правдане нужношћу револуције, да „она једе и властиту дјецу”, као и макијавелизмом по којем „циљ оправдава сва средства”, а циљ је био: за масе слобода, а за комунисте освајање власти, уз успутно уништавање

Срба и православља. Вјерујући у визију слободе, партизани гину и за-
носно прихватају пјесму:

„Пролетер сам, тим се дичим,
то не може бити свака’ –
умријети за слободу
може само див јунак!”

Код многих Срба се појавио бијег од сељачког поријекла (нека вр-
ста класног конвертитства) у којем су сви они који су имали било какву
везу с радничком класом, по родитељима и рођацима, писали да су
радници – пролетери. Сељачки синови који су започели или завршили
неке занате, Привредникови питомци, с поносом пишу да су радници
– пролетери. КПЈ је то цијенила и таквима давала политичке функције
у војсци и позадини. На срећу, таквих је било мало, па су и бјегови од
себе били ограничени.

Право је чудо да је српски народ опстао као народ у тим времени-
ма јер је тучен извана и изнутра – јавно и подмукло, из потаје. Да би
жалост била комплетнија, у том кошмару рата Срби комунисти су уби-
јали Србе четнике – припаднике Југословенске војске у отаџбини и
политички сумњиве Србе, Срби четници су убијали Србе комунисте и
много мање друге народе који су прилазили комунистима, а усташе,
међу којима су многи бивши Срби, масовно су убијали Србе. Убијали
су их и окупатори, али мање бројчано и мање бестијално од онога што
су Срби доживјели од Независне Државе Хрватске (НДХ).

Морам признати да сам се тешко одлучио писати о комунистичким
злочинима. Професионална савјест је на једној страни, а прошлост, уз
младост која је увијек лијепа и недовољно критична, на другој. Откривао
сам нове документе и питао сам себе: Да ли је могуће? Да ли су комуни-
сти толико пактирала с Нијемцима и усташама? Који су им циљеви
били исти? Да ли је могуће да Срби, комунисти и партизани нису уочи-
ли антисрпске завјере? Одлагао сам ову тематику за нека друга времена,
док се потпуно не увјерим и не сазнам трагичне истине које ћу изнијети
у овој књизи. Спутавале су ме успомене из младости („Ашов, лопата
пијук и колица, то је оруђе сваког омладинца”) о политичком систему
који је давао предност младима: право на бесплатно школовање, здрав-
ствено, социјално осигурање, право на рад и становање, слободна кре-
тања и борављења у другим републикама, не плашећи се пљачкаша,
убица и насилника. Сада тек спознајем да је сваки политички систем

унапријед осуђен на брзу пропаст, уколико не спозна снагу и природне пориве младости. То су спознали комунисти, обновили државу Југославију и на крају је дефинитивно уништили на 14. конгресу СКЈ, одржаном од 20. до 22. јануара 1990. године у београдском Сава центру.

Комунисти су схватили природу младости па су је усмјеравали различитим методама – у рату на рат, а послије рата на стваралаштво, колективну свијест, посебно преко омладинских радних акција у којима сам и ја учествовао више пута (два пута Спачва 1948/49, пруга Бања Лука–Добој 1950. године). Ако су комунисти у рату огрезли у борби за власт, а јесу, онда су то покушавали исправљати послије рата јер су власт освојили и проглашавали вјечношћу. Слободе су постојале, али не у односу на власт, самоуправљање и братство и јединство. Старије борце и оне средњих година слали су у пензије (жене од 55, а мушкарце од 60 година, ратне ветеране су пензионисали и у младим годинама), а простор отварали младима и максимално користили њихову природну склоност да раде, заносно, корисно и брзо. С југословенским пасошем смо слободно и поносно путовали по свијету и бивали угошћени, зато што смо из земље чуда. Законом су биле уређене забране ниских националних страсти и вријеђања. Омладина је друговала, градила земљу и себе уз пјесму и рад. Држава је дјелимично регулисала однос према свему што би кварило младу генерацију: дрога, голотиња, проституција, неморалне јавне манифестације тајних и јавних геј испољавања. Сексуални однос је био ствар породичног, школског и друштвеног одгоја, тајанствен, загонетан, личан, усхићење двоје заљубљених, а не средство надметања у перверзијама разних облика и садржаја, кварења свега што га је чинило великим и изазовним.

Можда прохујало вријеме југословенских држава не заслужује оштрину писања о њима на овај начин, јер су биле и људскије и моралније од овог данашњег у којем се сва мудрост, сви интереси сконцентрисали у посједовање материјалних добара. Готово ништа осим интереса и не постоји, осим грубе експлоатације човјека нечовјеком. То је систем раног капитализма који је описао Џек Лондон прије 100 година у чувеној књизи „Гвоздена пета”, а који нема ни срца ни душе.

Ипак, пишем о комунистичким злочинима јер су стварни и бројни, наглашено у временима освајања политичке власти, а и касније. И њима је власт била водиља и ништа им није било свето нити свијетло, што би их водило до обарања засада о монархији и капитализму, али не баш успутно и сламање кичме српском народу. У таквој беспопштедној борби често су истицане коминтерновско-комунистичке крилатице „вели-

коспрске хегемоније”. Срби су били комунистичка мета како не би били већински народ на изборима после рата.

Све док се српска историографија и политика не разбистре и не сагледају погубне посљедице југославенства и комунизма и анационалног монархизма, српско-српског идеолошког рата, за тај народ излаза из ћорсокака неће бити. Иако су Срби у партизанским јединицама до краја рата били доминантна физичка снага НОР-а Југославије, они нису могли снагу да штите и заштите свој народ од масовних биолошких истребљења, масовних покоља и свеколиког злочинства које историја до тада није забиљежила. Партија је, према инструкцији Коминтерне, жељела мање Срба у Југославији, па је кроз политику и замагљења српских умова успјела убиједити српске борце да тако мора бити, тражећи свенародно жртвовање за социјализам, за владавину пролетаријата, а не за биолошки опстанак свога народа. Она је од четника створила синониме за убице, кољаче и каме, отворене фашисте, сараднике с окупатором, иако није било ни приближно тако. Овај паралелизам није изучен и стављен на право мјесто јер побједници и државни послушници пишу историју. Већина Срба, а и припадника других народа, ни до данашњих дана није схватила суштину и нису докучили истине о антифашизму и антикомунизму четничког покрета, па остају разједињени и жртве унутрашње неслоге.

Само су Фрањо Туђман и његово окружење учили, трајно његовали и схватили заједничке интересе хрватских комуниста и усташког покрета, па су их успјели приближити у готово јединствен фронт. Он је и у току НОР-а имао такву мисао водиљу, попут већег дијела хрватских комуниста. Усташе су били фашисти, антикомунисти, антимонархисти, антијугословени, борци за националну државу, али и србофоби, ромофоби и антисемити. Туђман је занемарио карактеристику усташког стравичног фашизма и злочинства, а 90-их година, објединио је већину Хрвата око антикомунизма, антимонархизма, антијугославенства и србофобије у стварању националне државе. Изједначио је пред законом учеснике НОР-а са носиоцима и припадницима усташког покрета. Дао је пензије и једнима и другима. Исплатио је одштете свима онима који су прошли кроз комунистичке затворе, па и себи. У историјски повољним временима, повлачи генијалне политичке потезе националне помирења и стварања националне државе, усташког и сна хрватских комуниста двадесетог вијека јер је други, по Уставу СРХ равноправан народ – српски, избацио с позиције народа и његове државотворне и политичке једнакости, претварајући га у националну мањину.

Заборављено је огромно надљудско жртвовање српског народа и проглашено неважним епизодама на сметлиштима историје. Српске јединице су заузеле, неки кажу ослобађале, Истру и припојиле је Југославији и Хрватској 1945. године, Барања је припојена Хрватској, па цјелокупно Хрватско приморје и Далмација с круном Јадрана, Дубровником, припојише се Хрватској. И то је пало у заборав! Однос КПЈ према српском народу види се из поступака Озне (ОЗН – Одељење за заштиту народа) после рата према Диани Будисављевић која је спасила из усташких логора смрти око 12.000 српске дјеце. Да би уништили трагове злочина над српском дјецом, да би их раздвојила од родитеља за сва времена, Озна је по налогу Партије одузела документацију и фотографије (пет албума с фотографијама дјечјих живих костура) о страдању српске дјеце и натчовјечанским напорима ове жене да спаси дјецу, да пронађу родитеље или родбину после рата. Њој су рекли да се њен рад не уклапа у политику Партије. Озна јој је конфисковала картотеку и вјеројатно уништила. Зар и то није злочин против човјечности и српског народа у Хрватској и БиХ? То је, заправо, врхунац аморалности, србофобије и дехуманизације комунистичке политике.

И српски комунисти су могли пребродити разлике између комунистичког и четничког покрета, постати јединствен фронт у остварењу националних интереса, али нису имали идеолошку, политичку, државотворну и националну визију, (нити у Другом свјетском рату, а ни при распаду СФРЈ) стварања српске државе на Балкану, окупљајући најбројнију нацију на развалинама Југославије. Тај разбијачки порив унутар српског народа и данас траје. И то је засада комунистичке идеологије. Генијално је писао анонимни аутор (с ознакама испод текста Ђ:Ј:К) децембра 1986. године:

„Наша екскурзија на странпутицу југословенства донела нам је пропаст данашњице, гору од Косова. Заједница са Хрватима и Словенцима, сахрањена је за сваког нормалног. У блиској будућности ми ћемо се наћи у ситуацији да после пада комунизма обележавамо границе српске државе и изграђујемо све понова, баш из основа, а из хрпе рушевина, које ће нам једино остати. То нам неизбежно предстоји и не би то требало да дочекамо несложни и несређени и у ма каквој сумњи у апсолутну немогућност заједничке државе са Хрватима и Словенцима, чак и када би то они хтели, уз наш криминално одвратан заборав зала с геноцидом на врху. Срећом, Хрвати и не помишљају на заједницу са Србима, па би бар и то требало да освести и последњег малоумника.”

Српски партизани су били претежно антифашисти, антимонархисти, заљубљеници у комунизам и југословенство. Четници су били protagonisti југословенства, антикомунизма и антифашизма. Урушавањем Југославије, хрватски комунисти су усташе, доказане фашисте, пред свијетом, у погодно вријеме, претварали у борце против комунизма, па су им опростили: Јасеновац, Глинску цркву, Јадовно, Дерезу, Слобоштину, Вељун, Садиловац, Коларић, Петрову гору, Рудинке код Слуња, Ивановић јарак, Мехино стање, Војишницу, Дивосело, Гаравице код Бихаћа, Скакавац, Пркос, Пребиловце, Козару, Драксенић и друге, више стотина масовних јама српског народа. Масовне жртве другог народа се лакше заборављају. То није људска етика, али је стварност ипак таква!

Др. Грисогоно је писао 8. фебруара 1942. године: „Није сва страхо-та у самом убијању. Она је у убијању свега одреда – стараца, жена, деце – и убијању са страшним и дивљачким мучењима. Те невине Србе набијали су на коље, ложили им ватру на голе груди, пекли их живе на ватри, спаљивали у кућама и црквама живе, поливали врелом водом и кидали (месо) и солили (ране). Копали су живима очи, секли носеве, уши, језике, свећеницима секли ножевима браду и бркове са кожом и месом, секли удове и стављали им у уста, везивали их за камионе и с њима јурили; пребијали ноге и руке, забијали им ексере у главу, великим ексером закивали их за под кроз слепо око, бацали живе у бунаре и поноре, а на њих бацали бомбе, разбијали гвозденим ћускијама главу; децу бацали у ватру, врелу воду, у кречане, кидали децу за ноге, разбијали главу о зид, ломили кичме о камење и још многа ужасна мучења вршили, каква нормални људи не могу ни замислити. Хиљаде и хиљаде српских лешева носе Сава, Драва и Дунав, као и њихове притоке... У једном чамцу који је ухваћен на Сави била је хрпа дјечјих глава са једном женском, са натписом „Месо за Јованову пијацу – Београд”. Ово је један од описа стравичног лица једног рата, али је наличје остало деценијама табу тема.

Четници су, попут усташа, били антикомунисти, па су вршили злочине над властитим народом комунистичке оријентације, често из освете. Они су снажно, попут већине српског народа, запливали у мутне воде југословенства. Убијали су и представнике других народа из освете, због злочина над српским народом у Босни и Хрватској. Готово до краја Другог свјетског рата у својим јединицама и међу сљедбеницима имали су припаднике: српског, хрватског и словеначког народа. Показало се да нису били српски националисти и шовинисти. Они се не могу сврста-

ти у ред фашиста, војске НДХ, нити у слуге окупатора, гдје су злочини били неупоредиво бројнији и свирепији и фашистички обојени. Четнички логори су историјска непознаница. Они су се суштински разликовали од комуниста само око карактера нове државе: република или монархија, а заједничко им је било – југословенство и антифашизам.

Од српских кадрова комунисти су створили људе без емоција, а давно је Хераклит рекао: „Човјек без емоција ближе је животињи него себи самом”. Четници су цијелог рата типовали на побједу западних савезника. Хрватски комунисти су лако пребродили разлике с усташама јер никада нису масовно прихватили југословенство, комунизам, као ни учешће српског народа у политичком животу Хрватске, а то је блиско политици и идеологији усташког покрета. Тек после стварања државе, Републике Хрватске, комунисти (уз многе изузетке) и усташе постају готово потпуно једно тијело и једна душа. Већина комуниста одрекла се комунистичке идеологије, коју су усташе и четници увијек одбацивали. Шта је остало да се усташе и комунисти потпуно уједине у јединствен фронт? Готово ништа! Сада су заједно за капитализам, а против тога да Срби опстану као политички народ, против Југославије и југословенства. Имали су исту идеолошку визију по питању монархије и Југославије. Усташе се издижу испред комуниста у свјетској јавности због антикомунизма, чиме су привукли на себе пажњу западног свијета. Западни савезници су привлачили све оне који су се борили против комунизма, али не истичу четнички антифашизам и антикомунизам. Такав однос су Срби створили сами о себи. Комунизам је баук, изречен снажно у „Комунистичком манифесту” (да кружи Европом). Антикомунизам је капитална политичка идеја за Хрватску која је рушила све препреке у међународном, европском признању усташтва у Хрватској и њихову интеграцију с бившим комунистима. Они су овдје ближи Европи од комуниста и антифашиста, ма колико се ови заклињали у евроинтеграције. Комунисти су опростили усташама фашизам, масовно злочинство над Србима, Јеврејима и Ромима, а они њима: усиљено југословенство, партизански рат заједно са Србима и антифашизам.

Трагично је, али је политички уносно што су комунисти (наглашено хрватски) заборавили усташама геноцидна злочинства над српским народом, Јеврејима и Ромима. Срби су били основна полуга стварања Социјалистичке Републике Хрватске, без чије подршке и силних жртвовања никада не би било те државе. Српски народ је жртвован и због примјетне заоставштине комунистичке идеологије у самом себи, крајем

20. вијека, у свом однарођеном бићу, па је с правом проглашаван остатком комунистичког бастиона у Европи.

Произилази закључак да су комунисти и усташе имали сличан или исти национално идеолошки образац ликвидације Срба на просторима НДХ јер су жртвовали један политички народ, а штитили други већински у НДХ, чија је већина антисрпска, што је прворазредни и нехумани идеолошки србифобични злочин за сва времена. Да се радило о договору, недвосмислено говори творница смрти – Јасеновац, који ради од јула 1941, па готово до краја априла 1945. године. Ипак, тежина усташког злочинства пада и на српске комунисте који у име личних позиција нису видјели пропадање свог бившег политичког народа. У основи, бивши Срби превјерени у комунисте довели су и до потпуног нестајања Срба у Хрватској, чија је завршница кулминирала крајем 20. вијека.

Постајући комунистички вјерници, Срби постају и бивши Срби који су у себи убили припадност српском народу, а у име револуције, антифашизма, интернационализма, југословенства. Убијали су у себи и око себе своју националну припадност, православну вјеру, рушили цркве и бранили, различитим методама, да вјерници улазе у своје богомоље, да његују своју традицију која је носила и кроз времена узносила српске националне вриједности. Већина „српских комуниста” се поносила бившим сиромаштвом, тврдећи да су пролетери без домовине и завичаја, вјерни чувари једноумља и за вјечност освојене слободе. У српским устаничким крајевима, сваки партијски састанак је имао тачку дневног реда „Борба против религије”. Масовно су рушили и заобилазили трагове своје прошлости, правили фалсификате, посебно о непризнавању постојања српских држава у давнини, да би се приближили или изједначили с народима и мањинама с којима су „ковали братство и јединство“ у српској физичкој творевини, заједничкој држави. Посљедице овакве политике и идеологије су катастрофалне за српски народ на Балкану. У јавности су се представљали као југословени, комунисти, интернационалисти, па тек на крају као припадници српског народа, плашећи се притом судбине кордунашких интелектуалаца (1944) и застрашујуће коминтерновске крилатице о великосрпској хегемонији. Истовремено, већина хрватских комуниста су и до распада СФРЈ, с правом, на првом мјесту били Хрвати, па далеко иза тога комунисти, интернационалисти, па тек онда, ријетко или никако, југословени.

Ужи круг српских интелектуалаца, који су сагледали планове и циљеве комунистичке партије у односу на српски народ, бивају про-

глашени сарадницима Гестапоа, четницима и непријатељима револуције. Усмрћени су на основу јавних пресуда (Будачки процес јула 1944) или тајним убиствима попут Миле Мартиновића, Миле Манојловића Геце, Милутина Караса и бројних других. Овај судски процес је застрашио остале српске комунисте. Тек после рата, када су неки водећи комунисти српске националности затражили провођење у живот Одлука и Декларација ЗАВНОХ-а (равномјеран развој устаничких крајева), и то баш неки од оних који су окрварили своју част у Будачком процесу, проглашени су 1950. године присталицама Информбироа и затворени на Голом отоку (Станко Ђаница Опачић, Душко Бркић и Раде Жигић).

Они комунисти српског поријекла, који су застрашени и понизно гледали потихо нестајање свога народа су обилато награђивани у војсци високим чиновима, високим плаћама, отетим туђим становима у Београду, Загребу, Сплиту, Карловцу, Ријеци, Сарајеву, Скопљу, Љубљани, Подгорици, Осијеку, Новом Саду и другдје, висока примања у органима власти и у привреди. Добивали су новац за Споменице 1941, инвалиднине, високе пензије, бесплатна одмаралишта, бесплатна путовања и друге повластице.

У новонасталим глобалистичким покретима и падом комунизма у свијету, Слободан Милошевић се није снашао. У бити је и даље остао у души комуниста, интернационалиста и предводник српског југославизма. Мржњу није испољавао према другим народима. Непрекидно је био у дослуху с Фрањом Туђманом и договарао судбину Срба у Хрватској. У таквим тајним односима Срби у Хрватској су се ослањали на њега, па су без реакције у свијету избачени из Устава и пребачени у националну мањину, позицију „цивилне смрти”. Поново су убијани, паљени, бомбардовани и готово потпуно протјерани из Хрватске. Спајање хрватских комуниста с фашистичким усташким покретом је свакако наредни комунистички злочин, посебно у односу према српском народу, а и у односу према оним Хрватима који су се борили и пали на линијама и заносима антифашистичке борбе, посебно у Далмацији, Лици и на Сутјесци.

Већина Срба, све до краја 20. вијека, били су претежно робови и заљубљеници југословенства и комунизма, па раније, а ни до сада, нису могли прихватити четнички антикомунизам, антифашизам, њихову борбу за капитализам и за југословенство, а сами су са знатним закашњењем прихватили капиталистички систем и све његове, па и злочесте – антиљудске законитости живота.

Комунизам, југословенство, претјерани алтруизам, интернационализам, лажна крилатица о братству и јединству, па и појединци из династије Карађорђевића (не би се могло тврдити злонамјерно, већ политички наивно и крајње аполитично, анационално и амбициозно) сасвим сигурно су и гробари српства, Србије и разлози српског политичког и државног суноврата, подаништва, бомбардовања и губитка националних територија. Краљ Александар је то и показао на безброј примјера: признавањем чинова официрима и генералима из Аустроугарске монархије (АУМ, Хрватске, Босне), те њиховим активирањем у војсци Краљевине Срба Хрвата и Словенаца (СХС), односно Краљевине Југославије, који су се заклели на вјерност цару Фрањи Јосипу. У оне са српским коријенима није имао повјерења. По узору на њега, и Јосип Броз Тито је масовно прихватио усташе и домобране у партизанске јединице, посебно после Стаљинове испоруке Титу заробљене Усташке пуковније под Стаљинградом, после капитулације Италије 1943. године итд. И он је дојучерашњим отвореним непријатељима НОБ-а признавао чинове и војне положаје. У овој књизи ће бити откривени битни показатељи који ће одударати од комунистичке, пола вијека замагљене и лажне историографије.

I

ИДЕЈА О ПИСАЊУ ОВЕ КЊИГЕ

„Гора је жива од мртве жалости.”
(народна мудрост)

Када ми је мој блиски сарадник Петар Зинаић 15. децембра 1996. године поклонио своју књигу „Геноцид на Кордуну и околици 1941–1945”, пред њим сам је пролистао и захвалио на труду, указујући на њен значај за историографију Кордуна и шире. Наш Петар, којег смо звали Пепа, пише ми посвету: „Поштованом господину Мили Дакићу, у знак захвалности за допринос у писању ове књиге. Београд, 15. 12. 1996, Петар Зинаић”. Послије дужег разговора дао сам и примједбу да би књига била далеко вреднија и убједљивија, код читалаца и стручне јавности, да приказује све злочине, без обзира на то ко их је учинио, те да је познато да су комунисти на Кордуну усмртили више стотина људи који су убијени готово невини, без суда, а мањи дио послије пресуда политичког суда и због безазлених грешака и појединачних сумњи. Тога дана Пепа ми је обећао да ће ми ручити свој непотпуни списак Кордунаша убијених од организација и појединаца КПХ и војних, најчешће српских, партизанских команданата.

Знао сам да је Пепа радио у Удби, да је због дугогодишњег дрила и заклетви био ограничен у поимању и презентацији истине, слободе и демократије, али на извору кобних истина. Показало се да не жели однијети са собом у гроб болне и трагичне истине о себи и своме народу. Ишао је више година од куће до куће, по селима Кордуна. Пописивао је имена убијених људи. Тај огромни напор је објавио, првотно у облику скрипте, умножене на гештетнеру, јер држава није марила за убијене Србе, посебно не у Хрватској, због „зјенице ока”. Морам признати да смо и ми историчари избјегавали ту тему, знајући да су због ње појединци имали великих неприлика и да су због те табу теме, директно или индиректно, скидане људске главе. Били смо свјесни чињенице да историја има класни и национални карактер и да је редовито пишу и обликују побједници у ратовима и револуцијама.

Сви досадашњи политички и државни системи имали су, више или мање, склоност сликања историје црнобијелом техником, а посебно комунистички, који је на тај начин покушао освојити вјечност политичке власти за себе. Велико је питање: како оцијенити покрете и личности наше прошлости? Нема универзалног очовјечења и рашчовјечења, напредњаштва и конзервативизма, пријатеља и непријатеља народа. Сучељавање аргумената мора бити објективно и политички независно, уз вагање свих посљедица произашлих из дјеловања појединаца, политика и покрета. Историја показује да у томе до сада није било правих критерија и мјерила. Управо је то разлог нашег лутања у доношењу судова о нашој прошлости. Срби, а посебно Срби комунисти, могли су изнијети живу главу из Другог рата само ако су се канили националних тема и интереса, ако нису покретали тему масовног злочинства над српским народом од стране хрватске (Павелићеве) државе. Злочине су морали приписивати „мрском окупатору”, па тек онда фашистима и усташама. Пред државама демократског свијета, усташе су третиране групационом непоћудних државних криминалаца, а не специјалном и регуларном војском НДХ. Тиме је скидана одговорност с главног злочинца, хрватске државе. Наводни представници српског народа у НОП-у Хрватске ућуткани су и нису смјели говорити истине – да смо жртве хрватске државе, па усташа, а и хрватског народа. Једно је бити убијен од појединаца, одметника, а друго од међународно признате државе. Да би се ублажила одговорност државе, усвојена је синтаagma, односно појам „такозвана НДХ”. Битно је било не означити стварну одговорност за масовне злочине у вријеме постојања Независне државе Хрватске. Злочини које чине држава и политика се касније означавају као геноцид. Најбитније је било избјећи такву квалификацију, јер злочини и оцјене квалификације никада не застаријевају. То је битна заблуда, коју су представници српског народа прихватили и запечатали јавно говорење о стварним кривцима за стравична злочинства. То је и пола вијека касније једна од битних табу тема на бившим југославенским просторима.

Нисам дуго чекао, не дуже од годину дана. Уручио ми је Пепа Зинаић списак жртава, убијених Кордунаша, које су биле комунистичке, односно партизанске. Тражио је да се стручно позабавим овом тематиком. Списку сам додавао имена која сам знао, или за која сам повремено сазнавао, а која нису била на Пепином попису. Успут сам вршио и неке исправке, објашњења и појашњења у фуснотама.

Комунистичка партија Хрватске је у јесен 1941. године, користећи безизлаз српског народа у Хрватској, инсталирала себе на чело устанка.

То је подручје некадашње Војне крајине, гдје су људи посебни, искрени, лаковјерни и подложни манипулацијама са стране. То је наук из прошлости, уткан у њихов генетски код. Кроз вјекове су им командовали аустријски официри, генерали и фелдмаршали, понекад израсли и у њиховим срединама. Никада их држава није директно убијала и прогањала. Били су слободњаци и никада кметови. Иван Шибл је 1941. године записао о Банијцима многе битне карактеристике и одлике, које је КПХ добро уочила, користила и максимално злоупотребила, заводећи стравичну дисциплину и терор над онима који су били кичма успјеха оружане борбе, не само против фашизма него и борбе за освајање власти, не за себе, него за друге, па и оне против којих су гинули и крварили. Убијани су за бројне ситнице или због сумњи да не мисле као комунисти, због људске злобе и зависти.

Суштина злих намјера НДХ и комуниста према српском народу у Хрватској ће се максимално потврдити крајем 20. вијека. Српски народ је поново убијан, протјериван из градова гдје рата није било, па онда и масовно протјеран, уз пљачку, уништавање покретне и непокретне имовине. Основни циљ хрватске државе, Републике Хрватске, био је протјеривање српског народа из Хрватске. Сви други циљеви били су само помоћно средство те окоснице. План уништења српског народа у Хрватској најбоље је изрекао Фрањо Туђман, што је записано у Брионским транскрипцијама: „Ударити Србе да нестану!”

Да је то тако, потврђује заробљавање око 20.000 Срба Кордуна и 21. кордунашког корпуса почетком августа 1995. године. Зашто је тај огромни народ, цивила и војника под стражом и уз „бригу међународне заједнице” упућен у неизвјесност, у даљњи егзодус, у Србију? Зашто тај народ није враћен у своје куће и завичаје? Било би непоштено и историјски мимоићи неке чињенице. Према изјавама многих појединаца, па и неких рукописа челних људи српске стране уочи и после потписивања Споразума о предаји 21. кордунашког корпуса, генералпуковник Петар Стипетић (а и бројни други хрватски војници) наговарао је српску страну, па и појединце у народу, да се врате својим кућама и да не иду у избјеглиштво, што су потписници споразума одбили. Повратак на своја огњишта сасвим сигурно се није подударао с водећом идејом о прогону Срба из Хрватске. Хрватска држава је све учинила да се са 19,6% српски народ у Хрватској сведе на испод 3 процента. (Неки социолози тврде да је Срба у Хрватској било преко 24%). План је већ био направљен – да се ти српски крајеви населе Хрватима из Босне. Почело је отворено уништавање симбола српске прошлости, пљачке и оти-

мачине српске имовине. Мијењају се топоними, граде се католичке цркве. На сцени су оптужбе за злочине, као страшило да се подржи процес етничког чишћења. Много онога што је било српско и православно добива хрватске називе. Ојкаче се проглашавају хрватским мелодијама, а у Карловцу 15. јануара 2011. могли смо чути како је хрватска пјесма „Здраво, дјево” претворена у „Здраво, дјево крајишких Хрвата”. Православци се преводе у католике, а Срби у Хрвате. Процес десубјективизације српског народа у Хрватској је толико убрзан и свакодневан да га је и немогуће зауставити. Све је ово наставак комунистичког злочинства над српским народом и српском интелигенцијом у Хрватској и на просторима Југославије. Српски народ је остао без својих истинских интелектуалних и политичких предводника. Српска интелигенција је протјерана из градова гдје рата није било. Остала је без станова и извора за живот. Ради се о класици геноцида према српском народу у Хрватској, о чему се упорно, систематски и договорно ћути.

У Другом свјетском рату Срби су масовно убијани слијева и здесна. Они које је усмртила хрватска држава су доста брижно пописани, захваљујући удружењима бораца НОР-а, али они који су жртве „лијевице” су заборављени, избрисани из докумената и памћења. Ради се о посебној категорији несрећника, Срба Кордуна и Хрватске, па и војницима НДХ, којима је рат одузео не само животе већ и част – онима који су је имали. На свим ратујућим странама је било злочинаца, али и часних људи, мобилисаних и принуђених да ратују. Њихови знанци, комшије и животни сапутници, по комунистичком диктату и обичајима, избрисали су их из свих спискова жртава рата. Доказаће се моја тврдња да су комунисти на Кордуну усмртили заиста много људи, више него њемачки и талијански окупатори заједно, ако се убиством не рачуна само физичко, него и духовно, које отвара ланац злочинства. На нивоу Југославије, бројчани однос жртава окупатора и комуниста је далеко драстичнији. Комунисти су усмртили најмање три пута више људи од окупатора Југославије. Они су на редном броју два, дакле, послуже злочиначке НДХ. Ријетки су радови о комунистичким злочинима, јер су преко пола стољећа били табу тема. Из до сада објављених студија, НДХ је убила око милион људи на своме подручју, четници у рату око 11.000 муслимана и око 8000 Хрвата, али и велик број Срба који су подржавали комунисте. У свим ратовима, нема ратујуће стране која не убија. Не убија се човјек само физички. Убијен је и онај који је постао бројка гомиле, убица, који се рашчовјечио и изопачио. И комунисти су били инспиратори за тужбалицу „На Кордуну гроб до гроба” која је настала

1941. године и која је обишла свијет. Државна политика је од овог вида злочинства, у току рата и касније, направила табу тему. Постојало је писано и неписано правило о мимоилажењу и неподгријавању истраживања, разговора и присјећања на „непријатеље народа и државе”.

Послије смрти Јосипа Броза отвореније се говорило и писало о комунистичким злочинима, али су њихови рецидиви и у новим условима имали, и данас имају, значајну моћ. Разлози су вишеструки: моћна енергија дугогодишње деструкције и једноумља, нови рат у којем се народи окупљаше око националних вођа, живећи у заблуди да их они воде у свјетлију будућност... Нису се досјетили да националне политичке елите воде борбу само за себе, за пљачку огромне друштвене и државне имовине, на асоцијалан и једино могући ратни начин. Небо размишљања и спознавања истина је било замагљено националним еуфоријама иза којих се крила само једна истина, да огромни ресурси друштвене – државне имовине припадну, подијеле ужем кругу моћника, јер ће тако дијелови бити крупнији и уноснији. Највећи губитници су опет били припадници српског народа у Хрватској, чији се рат може схватити одбрамбеним, код неких појединаца и с примјесом борбе за материјалне вриједности. Већина народа на свим југославенским просторима није схваћала суштину рата. И то је један од разлога који су затамњивали крваву прошлост комунистичких лидера и њихове идеологије, правдајући је окрутном и крвавом поштапалицом да „револуција једе и властиту дјецу” и макијавелистичком догмом да „циљ оправдава средство”.

Национални ратови крајем 20. вијека су пјенили и вођени паралелно с измјенама друштвеног система, па су се само тако огромни ресурси друштвене имовине, што силом, што из потаје, могли претакати и преточити у приватне руке, посебно оних који себе називају побједницима. Пола вијека раније, утрошена је огромна политичка енергија и државна присила, уз жртве и несреће народа, да се приватна имовина без поговора претвара у социјалистичку, друштвену или државну. Било је много неправди, крви и отимачине.

Пола вијека касније долази до обрнутог процеса, али у новоствореним условима, у којима је медијска пропаганда обневидила све народе на балканским просторима. У таквим условима, претварање друштвене имовине у приватну постаје готово легалан и легитиман чин, а не пљачка. Све се радило као у интересу зајапурених и посвађених нација. Све је оправдавано историјским интересима радничке класе, а сада историјским интересима нације, иза којих се најчешће скривала обдржављена сила пљачкаша и националних перјаника.

У ратним условима је било немогуће озбиљно покретати тему комунистичких злочина, због бројних актера с комунистичким оптерећењима. То би слабило национални фронт. У томе смислу, Туђман мири партизане и усташе, бришући раније стварне разлике и наглашавајући суштинска слагања између њих. Милошевић се отворено сматрао настаљачем прошлих времена. Српски народ је дијељен на четнике и партизане, што се и много година послје Милошевића није измијенило.

Што се тиче, преласка у капитализам и демократију западног типа, треба истаћи да и ови процеси доводе до неповјерења и јачања носталгије према социјализму и социјално праведнијем друштву које смо напустили. У прилог овима иде убрзано раслојавање на богате и сиромашне, на поплаву мита, корупције и организованог криминала, што је у ранијем систему ипак било мање изражено. На осјетљиво ткиво комунистичке и југоносталгије посебно је поражавајуће дјеловало агресивно, нецивизацијско и непримјерено бомбардовање СР Југославије, што је појачало неповјерење према западној демократији и према токовима измјене друштвеног система. Све је то ишло у прилог продужавању живота и улоге у друштву и држави људима комунистичке оријентације.

Нова збиља је деструктивно дјеловала на потпуно разоткривање комунистичког периода владавине, па и на могућност откривања и доказивања комунистичких злочина. Репови зла су и сада дубоко укоријењени код знатног дијела народа и зато што ново доба није дало одговор, када ћемо боље, срећније и моралније живјети. И оно раније било је боље од данашњег. И у новим условима не обликују се људи и личности са широким спектром поимања прошлости, садашњости и будућности. Већина образовних институција оспособљава младе за „хлеб наш насушни”, за уско стручне, често скромно образоване појединце без широке и креативне димензије. Такве безлично образоване и обликоване највише тражи ново тржиште живота и рада, али и политика – због лакше манипулације и владања њиховим душама. То је једна од законитости капитализма, гдје је профит бог свих богова и интереса. Имамо ли неке наде у новоствореним условима, смрти Бога и неприкосновености капитала? То је једно од основних питања наше будућности.

Истина је да још увијек постоје опасности реваншизма, због откривања комунистичких злочина, које би могле настати између људи различитих политичких опредељења и родбинских веза, али и опасности од новог замајца у процесу ослобођења историографије. Било би штетно и некоректно, у процесу открављивања табу тема, да се јаве

пристрасност, расколи и реваншизам. Једини излаз је истина. Платформу поимања Другог свјетског рата и међусрпског помирења понудио је историчар др Веселин Ђуретић у тексту „Титоистички комунизам и српска егзистенцијална дијалектика” којим је одговорио академику Михаилу Марковићу на његов чланак „Идеолошко прекрајање историје”. Ђуретић је устврдио: „Све српске ратне позиције су биле објективно антифашистичке, сви предводници српског отпора заслужују споменике захвалности. Овакав мој суд почива на две опште чињенице: на факту да је Србима рат објављен као народу, да су се бранили као народ; друга чињеница је да је та њихова одбрана била спутана и братоубилачки каналисана под утицајем комунистичко-титоистичког чиниоца. Споменик захвалности заслужује и партизанска страна због херојских борби у завршници рата – заједно са снагама Црвене армије, која је представљала ударну песницу. Заслужују га многи јунаци овога покрета, без обзира на то да ли су били изманипулисани или не, јер је њихово основно опредељење било патриотско. Споменик не заслужује Тито јер је, употребљавајући српске русофиле и друге, злоупотребио основно начело своје идеологије, јер је, у име интернационализма, институционализовао поделе јединственог етнојезичног бића и тиме створио услове за потоњу деструкцију и Југославије и српског народа. Овај волшебни човјек заслужује само споменике у Ватикану, Загребу и Приштини.”

И поред свега реченог о заслугама и погрдама, никога, па ни комунисте, не може се ослободити кривње за извршене злочине. Нажалост, то није само једна од погрда у рату и поратним годинама. У низу бројних квалитетних рјешења, посебно у сегменту социјалне политике, било је и великих промашаја који су водили расулу народа и државе.

Приликом стварања друге Југославије, сви злочини су приписивани окупаторима и домаћим издајницима, а они које су комунисти учинили без суда и закона, проглашавани су за вјечност „непријатељима народа и државе”. Ове истине су неспорне и неће трпјети политичка оспоравања, као у предугим временима једнопартијског система.

Период државног злочинства НДХ у току Другог свјетског рата на Кордуну и постојања злочиначке Независне државе Хрватске јесте неславно поглавље, по обиму и карактеру злочинства, које је извршила хрватска држава над недужним српским цивилима, Ромима и Јеврејима. Убијани су на свим мјестима, у кућама и двориштима, на њивама и ливадама, у шумама, масовно и геноцидно у српским православним црквама. И ту је политичко једноумље досљедно брисало трагове. Оштрица хрватске државе је била усмјерена прије свега на обрачун са

Православна црква Рођења Пресвете Богородице у Глини, мјесто и симбол нај-
вираичнијих злочина НДХ над српским народом, у току Другој свјетској рати.
У њој је, крајем јула и почетком августа 1941. године, усрђено 1564 српских
цивила с подручја оштина Врњина и Глина. Комунисти су касније рати
уклонили рушевине и на том мјесту изградили Дом културе који је након 1995.
године преименован у Хрватски дом. Све ознаке злочина и имена убијених су
уништене те године.

српском интелигенцијом, виђенијим домаћинима и свештенству. Постоји забиљешка у талијанским архивима о убиству православног свештеника у Вељуну, котар Слуњ: „Усташе ухватише српског свештеника Бранка Добросављевића и наредише му да ископа јаму за свога сина студента. Кад је то свршио, доведоше му дечка и почеше да га туку бичевима пред очима оца. Кад се изгубио, доведеште га поново, одсекоше му руку, огулише му кожу са главе, повезаше га да би му задржали излив крви, избатинаше га и окончаше му живот са ударом чекића у главу. Отац је после натеран да поје православно опело над сином који се звао Стефан – Стефан Добросављевић. За време опела отац је три пута падао у несвест, али је бичем био нагнан да заврши. Напослетку је и он убијен једним ударом чекића.”

Када се анализира укупно злочинство према српском народу Кордуна и Хрватске, злочини хрватске државе, хрватских и српских комуниста, намеће се размишљање како је и толико народа остало на животу? То је могао поднијети само жилав и истрајан крајишки народ који је историја научила трпљењу, преживљавању у најтежим временима. Руководиоци НОП-а Хрватске, попут Андрије Хебранга, Владимира Бакарића, Јосипа Ђерђе, Стеве Крајачића, Већеслава Хољевца, Иве Рукавине и бројних других, нису се много по суштини, по крајњем циљу, у односу према српском народу, разликовали од Анте Павелића, Миле Будака, Еугена Кватерника и других у врховима НДХ. Свима су мисли биле усмјерене према уништењу, слабљењу и нестајању Срба у Хрватској, према слабљењу српске компоненте („великосрпске”) на нивоу Југосла-

вије и према стварању хрватске националне државе, с тим што су хрватски комунисти били опаснији јер су се инфилтрирали међу Србе и своју политику водили из потаје. Ђуро Цвијић, хрватски комуниста, храбро и оправдано је писао 1932. године да у Партији „све више маха узима концепт франковаца и усташа, о великој Хрватској, од Дрине и Земуна, а појавиле су се и пароле о исељавању Срба из Хрватске, као рјешењу хрватског питања.” Он даље у Писму Милану Горкићу пише да је у пројекат „Упута за рад Групе хрватског националног револуционарног покрета” у програмски дио уметнуо став: „Српско подручје, које се компактно налази у средини хрватског националног територија, признаје право на самоопредјељење”. Цвијић истиче да „хрватски национални териториј има облик прстена, у чијој средини се налази скоро компактно српско подручје, од Глине до Гламоча и од Прњавора до Плашког”. Размишљање представника српског народа у 20. вијеку није осјећало ову истину, па се већина претвара у покорне слуге остваривања хрватске државотворне идеје, посебно у току Другог свјетског рата. Хрватски комунисти су међу Србима на Кордуну, Лици, Славонији, Далмацији и Банији пронашли довољан број оних који су послушно подржавали генералну политику КПХ (Душко Бркић, Станко Опачић Ћаница, Раде Жигић, Богдан Орешчанин, Милош Шумоња, Илија Павловић, Никола Видовић, Мане Трбојевић, Милић Новковић - Басаћан, Вељко Дракулић, Милош Мишчевић, Душан Чалић, Станко Манојловић, Ката Пејновић, Миле Почуча, Милутин Балтић, Милутин Кошарић, Симо Тодоровић, Душко Драгосавац, Јелица Радојчевић) и други, који нису прозрели суштину и који су због незнања и каријеризма бивали ударна песница антисрпске политике у врховима НОП-а Хрватске.

Ако се с пажњом прочита списак имена убијених људи на Кордуну, од стране комуниста, од 1941. до 1945. године (који, на несрећу, ни приближно није закључен овим прилогом), долази се до недвосмисленог закључка да је преко 90% тих несретника убијено без суда и закона, а због злобних појединачних, ранијих несугласица и пизме. Довољно је било некога пријавити и оптужити да је непријатељ НОП-а. Људи су убијани због бољег одијела, зато што су били вољени од народа, што су били физички и душевно љепши од других, што су били вољени од дјевојака и жена, што су лијепо говорили, што су били високи и виђени, што нису из сиротињских породица, што су сељаци, а не радници – пролетери. Била је то генерална политика ЦК КПХ у току рата, ГОЦ-а Хрватске и Главног штаба Хрватске.

Већина припадника српског већинског народа је у вријеме прве и друге Југославије, али и касније, омађијана комунизмом и југославенством, тим десубјективистичким, економски утопистичким и национално неуједначеним идеологијама пропасти. Комунизам је његов прворазредни убица. Он се устремио на српску интелигенцију, културу, традицију, скривање злочинства, душу, завичаје и породицу. Комунисти су српски народ у Хрватској довели у биолошки и историјски суноврат.

II

ДОЗИРАНО ПИСАЊЕ О ЗЛОЧИНИМА

„Највећи непријатељ сећања на српске жртве је српски народ”
Академик, књижевник Матија Бећковић (Фејсбук 08. 11. 2016),

Донедавно смо готово искључиво писали о фашистичким злочинима. Тако се морало готово пола вијека, односно без поговора и законски, до вишестраначја деведесетих година 20. вијека. Тај тренд је због дугогодишње инерције продужен и психолошки траје и у почецима 21. вијека. Времена се мијењају, не набоље, него далеко нагоре и забрињавајуће, јер слобода и живот не зависе само од слободе изражавања мишљења и експлоатације туђег рада и способности. Демократија се у нашем времену пресвукла у опасно рухо манипулатора, без ознака исконске демократије. И она је постала кварна роба на свјетском тржишту. Без обзира на извикану демократизацију, она је комплекснија, оптерећена свијетом богатих и све суштински и човјечански сиромашнија, а готово искључиво зависи од основних права – на живот, као и од економских позиција народа, од права на рад, социјалног, здравственог, пензионог осигурања, бесплатног школовања, слободног кретања и културног изражавања у миљеу свога народа и свијета. Јест’ да се сада слободније пише о усуду и облицима пропадања и нестајања српског народа у цјелини и нестајању других народа, али не и о нестајању Срба у појединим државама, посебно у Хрватској, Црној Гори, па и у Босни, гдје процес још увијек траје. И сада су под ембаргом неке теме и прохујале позиције српског народа, који је доживио различите облике „цивилне смрти” које су још увијек и званично табу теме.

Ко је све учествовао у уништавању и понижавању српског православног народа у Хрватској, Србији, Црној Гори, Босни, с посебним нагласком на Кордун? На то питање ће бар дјеломично указати ова књига. Овдје ћу покушати назначити актере, прикривене токове, облике нестајања и сатирања, протјеривања, уништавања његове економије, завичајности, политичке и културне баштине, а све везано за замор,

кварење и одрицања од теорија о социјализму у чијем је средишту био човек. Челни људи социјализма заборављали су ко их је довео на власт и постали кварљива роба суровог тржишта. Слани су на школовање у иностранство своје синове и кћери, од којих је већина постала авангарда рушења социјализма и Југославије. Створили су друштво, односно државе у којима већина народа живи на ивици егзистенције и робовског рада. Без обзира на све ово, морао сам остати на нивоу науке – истине, па сам убијеђен да сам наслов добро формулисао. Злочин остаје злочин без обзира на починитеља. У наслову сам с правом ставио злочине комуниста јер су фашистички злочини (а заправо злочини злочиначких држава) знатно садржајније описани, али плански удаљени из образовних институција (најчешће преко осакаћених уџбеника за историју) и шире јавности.

Када би се правила успоредба ко је српском народу у цјелини, а посебно на Кордуну, извршио више злочинства и поништавања неговог физичког, психичког, културног и националног бића, фашисти или комунисти, треба рећи истину за сва времена: фашизам је (преко НДХ) поробљавао, масовно физички убијао српски народ, а комунисти су у мањој мјери то исто, али потајно, понегдје и масовно то исто радили (Лошињ и његово приобаље, у Босни, Лици, Банији, Кордуну, Славонији и Србији). Они су једнако огрезли у физичким ликвидацијама српског народа, чак понегдје масовно и свирепо, а у завршници рата и над заробљеним усташама и четницима (Блајбург, Јасеновац). Поробили су, запосјели, уништили српске душе и усмјерили их у систем заблуда и самоуништења, што је исто, али далекосежније злочинство по крајњим посљедицама. Они су дизали масовне српске устанке (по правилу готово само у чисто српским селима и крајевима) против војнички најјаче државе свијета, изазивајући антисрпске одмазде. Фашисти, војници НДХ, јавно су и с поносом физички убијали Србе, а ријетки су случајеви да су комунистипартизани физички и оружаном бранили и одбранили српски народ, спречили или обуставили неки масовни усташки злочин. **Историјска је непознаница да су партизани напали усташе приликом масовних ликвидација српских цивила (Пркос, Петрова гора, Војишница, Коларић, Садиловац, Дереза, Слобоштина и безброј примјера).**

Оружаним снагама НДХ је био превасходни задатак да у име своје државе отворено уништавају Србе, али комунисти су убијали тајно и јавно, најчешће мисаоне предводнике српског народа, стратегијски и с циљем рушења монархистичке прошлости српског народа и освајања

политичке власти послје рата. Кад су преко српских жртава учврстили комунистичке водеће позиције, а да би што више Хрвата привукли у антифашистички фронт, они су јавно и тајно, грубо, свирепо и драконски поступали с припадницима српског народа, тражећи њихове главе за најмање прекршаје, а наглашено зато да би у своје редове примали оне Хрвате који су гајили мржњу према Србима. Био је то значајан сегмент постепеног претакања хрватског народа из фашистичког у антифашистички фронт. Тај политички циљ никада није остварен јер број Хрвата у НОР-у није достигао број Срба у НОБ-у. Због тога је целокупни егзодус који се десио и дугорочно дешавао српском народу скриван и кроз КПХ и КПЈ шапатом проглашаван прворазредном табу темом. Свеукупност злочинства је приписиван „мрским окупаторима и њиховим слугама”, али постоје хиљаде докумената који потврђују да се отворени фашисти Европе згражавају над недјелима војске НДХ. Посебно су то наглашавали у својим извјештајима талијански официри и генерали, али и њемачки.

Дозвољено је послје рата политички непопуларно подизање спомен-обиљежја палим борцима и „жртвама фашистичког терора, односно усташког терора”, али с обавезним назнакама да су то жртве окупатора, фашиста, а ријеђе усташа и НДХ. Нигдје се не спомиње стварни, прави злочинац, а то су злочиначке државе и покрети. Подизање великог броја споменика је скривало проблем економског развоја ратом опустошених српских села и градова. Колико су зла комунисти, прије свих српски, учинили српском и хрватском народу због необуздавања усташких злочина је озбиљно историјско питање које ће показати будућност јер – злочини не застарјевају.

Окружни комитет КПХ Карловац августа 1941. године, не баш у духу генералне политике КПЈ и КПХ, пише: „Оваква звјерства каква су вршили ти – крвљу опијени фашистички стрвинари – Павелићеви усташе, не памти историја. У котару Глина убијено је по прилици 2600 људи, у котару Војнић 960, у котару Вргинмост 200 људи, у Великој Кладуши 2700 људи, тај број пење се на 6460 мужава, жена, дјеце, до половине мјесеца коловоза. Послје тога клали су људе, жене и дјецу у опћини Бовић, на Цреварској Страни - Вргинмосту... Попаљена су читава села и опљачкано све што је у њима нађено”. У истој години извршен је један од најсвирепијих злочина у селу Пркосу, код Купе. Убијено је децембра 1941. око 1400 Срба. Несхватљиво је да ни код народа, а нити код комуниста, није заживјела мисао о реципроцитету. Поставља се питање: шта би живима рекли они мртви који су убијени само зато што

су Срби, Роми или Јевреји? Да ли јесмо или нисмо у праву? Шта би нам рекли они на Кордуну – 27.000 убијених од усташа до краја рата? Што би нам рекла она силна дјеца Кордуна (око 6700) које однесоше одљуђене гомиле злочинаца? Који то народ због неких моралних принципа жртвује своје само једном рођене животе? Који је то принцип јачи од живота? На та питање истинита и очовјечена историја ће морати дати прецизне одговоре. Ко је имао право, без казне и моралног права, усмртити у православним црквама на Банији и Кордуну 2.113 људских живота? Убијани су само зато што су Срби (Глина, Коларић код Војнића, Садиловац, Велика Кладуша, Топуско, Широка Ријека, Тушиловић и Вељун). Да и не спомињемо Јадовно, Јасеновац, славонске бунаре, Дерезе и Слобоштине (1329 бачених Срба), па дивљачка убиства Срба у Пребиловцима. Има ли оваквих примјера у историји свијета? Ово су сурове истине. Могу ли живи о томе доносити правичне судове, на људском моралу засноване? Могу ли праштати и у име кога? Убиство има право праштати само убијени, а то је немогуће!

Комунисти су успјели толико залудити српске партизане да им је оружана борба била далеко важнија од судбине њихових породица, њихове дјеце, завичаја и српског народа у цјелини. Опет наглашавам да и нема примјера гдје су комунисти-партизани спречили ток неког масовног злочина над српским, својим народом. То је срамотно и умоболно. Али, не само да су показали небригу за очеве и мајке, за своју дјецу и родбину, они учествују и сами у ликвидацији свога народа, не само појединачно него и масовно. У овој књизи истичем непобитне чињенице које потврђују однарођену политику Срба комуниста, њихов бијег од својих извора. Исписујем поименично, с кратким биографским подацима, усмрћене од стране водећих комуниста-партизана, углавном без било каквог суда, на основу мржње, политичких препорука, осјећања о националној и вјерској припадности, популарности у народу, физичкој љепоти, бољем говорништву од предпостављених комесара и команданата и др. Најбројнији су они који су, како Кордунаши кажу – убијени из пизме. Ово је књига непотпуна, али ће послужити као путоказ за наредна истраживања за имена – људска бића за која нисам до сада сазнао, за њих и њихове судбине. Зар није прворазредни злочин према српском народу недозвољавање замјене секретара ЦК КПХ Раде Кончара, Србина, за заробљеног италијанског заробљеника, рођака Бенита Мусолинија? Зар није велики злочин да хрватски војници на Коларићу убијају 107 Срба, пале их у цркви Света Петка, а на пушкомету то гледају партизани II КПО Кордуна? Ни на крај памети им није сину-

ла обавеза да запуцају и обуставе масовни геноцидни злочин? Ови исти партизани, јачине око 1400 бораца, 97% Срба, истога дана пале православно дрвену цркву Вазнесења Господњег, ремек дјело сеоске архитектуре из 18. стољећа у Горњем Будачком. Црква је била драгоцјен доказ о постојању српског народа, с много културног блага (старих икона и рукописних и штампаних старих књига са записима). Да није запаљена, да је нису запалили Срби комунисти, она би била културни драгуљ Кордуна и српског народа у цјелини, туристичка привлачност првог реда, документ културног стања кордунских Срба у 18, 19 и 20. вијеку. Зашто су Скојевци срушили православно цркву Млада неђеља у Војнићу 1947. године? Награђени су градњом жељезничке пруге у Истри. То су истине и о њима се мора писати! Партизани се пробијају из усташког обруча на Петровој гори, али народ остављају на милост и немилост. Тога 14. маја само у Војишници војска НДХ убија 151 цивила, припадника српског народа, одводи у логоре смрти 54-оро Срба – жена, дјеце и стараца. У једном дану, 14. маја 1942, Војишница губи 205 својих сељана. Комунистипартизани били су у близини, а нису метак опалили на злочиначке оргије по српским селима и у Петровој гори. У томе је осуда и срамота за сва времена. Српски комунисти су велики грешници према свом властитом народу. Уздицањем југославенства и комунизма изнад биолошких и историјских интереса народа, из којег су стасали и живот добили, јесте неопростиви злочин. Па они више и нису били Срби. Обузео их је страх! Скривали су се, да им неко не залијепи етикету „великосрпске хегемоније”. Прихватили су конвертитски синдром бјежања од себе. И заиста су побјегли и ставили своје изворе у историјски безизлаз. Ово се може објаснити само понашањем створене гомиле, о којој пишу Зигмунд Фројд, Густав ле Бон и други.

Такав чудесни морални бијег и суноврат захватио је бројно српство на Балкану. Посљедица је била то да су од њих бјежали и они који су само по религији били нешто различити, али у суштини потомци српског народа. Тај бијег је био јачи гдје су КПХ и КПЈ ухватиле дубље коријене, а посебно изражено у Далмацији, Лици, Кордуну, Банији и Славонији, а касније и у Црној Гори. Када је ријеч о односу партизана и њиховог српског народа, постоји частан изузетак на Козари, гдје су партизани, па и њихови челни комунисти, подијелили тешку судбину с народом из којег су поникли. Жртвовали су своје животе и уздигли своју част до недостижних висина патриотизма и очовјечења.

III

ИСТИНЕ КОЈЕ СЕ КАСНО ОТВАРАЈУ

Закашњело писање о комунистичким злочинима не смије бити резултат акције и реакције, већ трезвеног и разборитог сагледавања доказаних истина у нашој прошлости и бијег од једностраног писања историје, чему су склони сви ратни побједници. Ово није и не смије бити атак на један систем који се рађао у условима стравичних ратова, а за прокламирани поредак бескласног друштва, теоретски, хуманистички и човјечански, далеко боље осмишљен од грубе експлоатације човјека човјеком у класним економским и политичким системима. Постојеће и неутуђиво зло у људима је уништило теоретске и практичне визије стварања одрживости оплемењеног човјечанства и трајног опстанка. Ово што данас имамо не личи на сретнију и богатију будућност.

Ова књига је атак на све облике злочинства, свих учесника у њима, не штедећи нити једног извршиоца и наредбодавца, па ни оне који су остваривали своје политичке визије преко злочинства. У центру разматрања свих облика злочинства морају се извршити суштинске анализе државе и политике, а не домовине и завичаја. Само се тако може сагледати сатирање и нестајање, злочинство над сваким народом, па и српским, на балканским просторима у цјелини, а посебно оно остварено западно од Дунава и Дрине.

Свакако да је већина Срба који су прихватили теоретске визије комунизма поштена и часна, али многи водећи идоли комунизма су се у старту рашчовјечили говорењем да револуција једе и своју дјецу. Тиме је оправдаван сваки злочин. Многи комунисти су срцем и очовјеченом логиком прихватили проповиједи о новом бескласном друштву, бољем и људскијем од грубе капиталистичке владавине у којој су једини идоли капитал и профит, у којој се бескомпромисно газии по свим осталим људским вриједностима, посебно по родољубљу, патриотизму, интернационализму, социјалној правди и свим видовима очовјечења човјека. Насупрот томе, већ дуго се преко медија трује народ, посебно младе генерације. Филмови и филмске серије се пуне убиствима, нега-

тивним типовима, патолошким ликовима и мрачним јунацима. Истичу се људске перверзије и проглашавају демократским садржајима живота. Мало је познато да је процес убрзаног разбијања славенских народа почео нешто прије завршетка Другог свјетског рата. У вријеме конференција о подјели интересних сфера на Јалти, у Америци је за-сиједала специјална комисија са задатком да припрема разбијање СС-СР-а и свих славенских земаља. Закључено је да ће разбијање извршити постепеним убацивањем свих нељудских садржаја: дроге, криминалних филмова, либерализацијом хомосексуализма, антипатриотских садржаја, женске голотиње и проституције, хвалоспјевима о капитализму и свим облицима разбијања православља и остатака патријархалног начина живота код славенских народа. У овај подухват уложене су милијарде долара.

У току Другог свјетског рата код нас, у руководећим структурама КП-а, највише у челним структурама војске и Партије, комунизам је код врхунских носилаца комунистичке идеологије схваћан само као опојна дрога за народне масе преко које ће се манипулацијама освојити политичка и државна власт, а код хрватских, па и код словеначких комунистичких вођа, најчешће је поиман као средство за стварање крајњег циља – националне државе. Срби су били ослобођени те визије о властитој држави јер су се као народ политички и државотворно иживили у протеклим вијековима и временима. Многи су знали да држава ствара и примјењује окове за слободу сваке личности. Она се у свим временима, код правих људи, сматрала нужним злом.

Неживљене нације су национални осјећај и националну државу увијек стављале на прво мјесто јер их је то водило стварању властите државе. Србе су заробиле, у основи очовјечене, за обичан свијет привлачне, али дугорочно опасне идеје југославенства и за српство погубног комунизма. Нити један од ових масовних покрета није био стварни пријатељ најбројнијег српског народа на Балкану. Њихове идеолошке основе су биле дубоко усмјерене против историјског државотворног народа са богатом традицијом и јединог народа на југославенским просторима који је раније имао своје државе и династије.

О српском народу су с респектом и уважавањем говорили многи политичари и државници свијета, па чак и Адолф Хитлер и његов дипломата, привредник, стручњак за балканска питања, Херман Нојбахер. Он о Србима пише да имају супериорну државотворну снагу коју успоређује с осветољубивим Хрватима, неуништивим Албанцима, меканим Румунима и превртљивим Бугарима. Сваки комунистички посту-

пак се морао сводити на коминтерновску паролу – што мање Срба, јача Југославија, јача комунистичка власт и удаљенија од монархистичких засада код већинског народа. У томе су садржане комунистичке идеје о уништењу српског народа. Оно је систематски провођено и прекобројно остварено. Српски народ не само да је доживио стравичне људске губитке у три протекла рата него је остао и без више од 60% својих националних територија (Босне, Далмације, Јужне Србије, Македоније, Црне Горе, Косова, Крајине, Барање, Славоније).

Бројне су табу теме о уништењу српског народа на свим просторима Балкана, а нарочито у БиХ, на Косову и Метохији, у Македонији и Хрватској. Трагичне судбине српских цивила, жена и дјеце, готово нико није описао у Босни непосредно послје рата у вријеме ликвидација остатака четника Драже Михајловића, њихових јатака и случајних сапутника. Да ли ће неко отворити ту тему за памћење и историју, да ли ће набројати бар имена усмрћених од Озне, открити ту свирепу и сурову стварност која се догодила и бачена од комуниста и њихових историчара у заборав? Црна Гора је претеча комунистичких ужаса који су трајали цијело вријеме рата. То што је Тито спроводио у Црној Гори преко српских комуниста, замагљеног и опојног ума, историјски је злочин. Преко Саве Ковачевића, Милована Ђиласа и других, нестајала су црногорска села и Срби у њима.

Кордун је исто тако на ужем простору симбол страве комунистичких ужаса, који се могу садржајније разумјети када се успореде с онима у Црној Гори и Источној Босни. Жртве су углавном Срби, а било је Хрвата и муслимана, али у симболичним размјерима.

Ако је неко убијен без доказа о кривици, без суда и доказног поступка, ако није убијен у току ратних сукоба, за чију „оправданост” одговарају државници и политичари, државе, онда је сваки усмрћен цивил или заробљеник жртва злочинства – за шта се мора одговарати, за шта се мора знати, без обзира на починитеља. Живот је сваком људском бићу дат само једном, па нико нема право да му га одузме. Не постоји убиство којим се убија само један човјек. Убијају се родбина, пријатељи, знанци, а и убица убија себе као човјека. Зато се и комунистичко злочинство, којег је много било, мора отворити и дати на судове јавности и историје. Коријени комунистичког злочинства су произишлаго из коминтерновске измишљене крилатице о великосрпској хегемонији, у име које су вршене бројне нечасне радње према српском народу.

IV

ПРЕГОВОРИ ЧЕЛНИХ КОМУНИСТА С УСТАШАМА И НИЈЕМЦИМА

*Сваки рай је много љрљавији, ѿрајичнији и крвавији
од онога шћо о њему знамо!*

Аутор

Назнаке такве антисрпске политике можемо пронаћи у конгресима КПЈ (посебно у Дрездену), у Споразуму Моша Пијаде – Миле Будак, јуна 1935. у Сремској Митровици, преговорима с Нијемцима, делегације НОП-а Југославије, у Бугојну, Мостару, Горњем Вакуфу, Сарајеву и Загребу марта и априла 1943. године. О разговорима у Горњем Вакуфу је сачињена званична Изјава, с потписима све тројице комуниста у којој, поред осталог, пише:

„Штаб НОВ-а Југославије је мишљења:

а) У садашњој ситуацији не постоји разлог због којег би немачка војска требало да води ратне операције против НОВ-а Југославије, нарочито када се узме у обзир ситуација, непријатељи и интереси обеју страна – због тога би у узајамном интересу било да се непријатељство прекине. У вези с овим, немачка команда и ова делегација би требало да одлуче о својим предлозима по питању интересних сфера и да утврде правце привредних и других интереса.

б) НОВ Југославије сматра четнике као главне своје непријатеље.”

Представници НОП-а Југославије су већ 1942. преговарали с Нијемцима. Прве преговоре је почео Маријан Стилиновић у априлу 1942, а новембра 1942. Владимир Велебит. Тито је користио заробљавање њемачког мајора Артура Штекера, па је преко приједлога размјене успио убацили и тему о прекиду непријатељстава и заједничкој борби против четника. О свему су обавијештени командант њемачких трупа у Хрватској Рудолф Литерс и Глезе фон Хостернау. Састанак је одржан у Бугојну 12. марта 1943. Тито је за преговоре одредио Кочу Поповића, Милована Ђиласа и Владимира Велебита. Делегација је ишла с бијелом за-

ставом, заустављена у Прозору и разоружана. Одведена је у Горњи Вакуф на разговоре с командантом 717 њемачке дивизије, генераллеитнантом Бенигнусом Дипулом. Коча Поповић се вратио њемачким аутомобилом до партизанске територије, а Ђилас и Велебит настављају преговоре у Сарајеву и Загребу. Нијемци су писали: „Ови парламентарци не носе совјетске звијезде на капи, већ ознаку М која вјероватно треба значити Мачек.”

Спомиње се и састанак представника, руководећих људи ЦК КПХ у Загребу 16. 4. 1941. на којем су били Андрија Хебранг, др Владимир Бакарић и Андрија Артуковић. Имали су заједнички циљ – рушење Краљевине Југославије и признавање НДХ. Циљ Јосипа Броза је био да с Њемцима договори уништење четника, да понуди заједничку борбу њемачких окупатора против западних сила, ако се искрцају на југославенској јадранској обали, те да све учини да се из усташког затвора ослободи његова супруга Херта Хаас. Двојица њемачких официра успјевају да Херту Хаас извуку из усташког затвора и пошаљу Титу. Одбила је да даље живи с Јосипом Брозом. Његови преговарачи су се слободно кретали кроз Загреб, па су чак ишли на кинопредставе.

Разговори с Нијемцима су се водили 23. и 24. марта 1943. године у Загребу, гдје су Ђилас и Владимир Велебит изјавили: „Ми немамо никаквог разлога за ратовање против немачке војске, нити за изазивање штете немачким интересима у целој држави, било да су војне или економске природе. Зато не захтевамо никакву противуслугу. Треба само да нам омогућите прилику да се боримо против четника и ми ћемо их ликвидирати.” Пет дана касније, Врховни штаб НОВ-а и ПО Југославије издаје Наредбу партизанским снагама у Источној Босни: „На своме путу, тј. приликом пребацивања, не сукобљавајте се са Немцима, не подузимајте ма какве акције на прузи, јер је то у интересу садашњих наших операција... Најважнији наш задатак сада јесте уништити четнике Драже Михаиловића и разбити њихов управни апарат који представља највећу опасност за даљњи ток народноослободилачке борбе.” Овај споразум о ненападању је трајао шест тједана, а прекинут је наредбом Адолфа Хитлера. Он није вјеровао комунистима.

Њемачки пуковник Пфафентрот, начелник Литерсовог штаба, шаље извјештај о преговорима генералу Глез Хостернау, у којем пише: „Они изјављују да се не боре против хрватске државе и ни под којим условима ни против Немаца, већ искључиво против четника. Они су спремни да се оружаном бором против сваког непријатеља кога би Немци означили и против Британаца кад се буду искрцали.” Већ 17. мар-

та у Загребу с генералима Зигфрид Кашеом и Глез фон Хостернауом преговарао је Владимир Велебит, па опет 23. и 24. марта, гдје је и Милован Ђилас, па неколико дана касније у Сарајеву. Велебит се опет вратио у Загреб, па обишао Славонију (у њемачким аутомобилима), а затим поново у Сарајево 30. марта. С њим је био и курир Врховног штаба Гојко Сокнић. Владимир Велебит је у Сарајеву изјавио да у партизанским јединицама 70% чине Срби. Нијемци су га питали како ће се онда борити против четника. Он их је увјеравао: „Ми смо Србе убедили и они су увидели да овде у земљи превласт Срба није добра”. Владимир Велебит се поново нашао у Загребу 2. априла, а у Сарајеву 19. априла 1943. године.

Дража Михаиловић је сазнао за партизанско-њемачке преговоре, па је писао у Лондон: „Комунисти и даље воде преговоре са Немцима, а Немцима је циљ да нас подвојено уништавају, употребљавајући на првом месту комунисте противу нас. Др Ерос, понављам Ерос, из Павелићеве владе, стигао у Сарајево са циљем да код Немаца убрза уништавање и разоружавање наших организација и наших јединица и поново уведе усташе на терен Херцеговине на коме надиру Немци. Све је ово резултат радио-пропаганде Лондона. Сад је ситуација у Херцеговини следећа: комунисти нападају нас, а Немци и усташе иду позади њих. Комунисти се боре само противу нас, а не против Немаца, Италијана и усташа.”

Дража Михајловић је писао Влади у Лондону 23. априла 1943. године: „Комунисти сарађују са усташама од којих примају оружје. Тежња је усташа да им комунисти, као претходница њихова и Немаца, очисте територије које усташе поседују пошто их комунисти напусте. Комунисти стога и воде борбу само по српским крајевима и плански и систематски уништавају искључиво Србе, што ће се лако утврдити на згариштима наших насеља. „Тито је покушао да разговара с њемачким официром Хансом Отом 10. маја 1943, али Ото обавјештава Зигфрида Кашеа: „Кад сам примио то писмо, покушао сам да преко Горажда успоставим везу с партизанима који су тада већ образовали мостобран јужно од Фоче, што ми није успело због четника који су ту крстарили. Зато је морао да изостане разговор с Титом.”

О контактима и размјени заробљеника Тито је обавијестио Коминтерну, па је добио оштру депешу од Георги Димитрова: „Нас иритира околност што сте ви извршили размјену с њемачким ратним заробљеницима, што сте послали делегацију која је извршила преговоре с Нијемцима, као и чињеница да је њемачки амбасадор у Загребу изра-

зио жељу да се с Вама лично сретне. Шта се то догађа? Народ се налази у једној огорченој борби против окупатора, кад изненада – такви односи између Вас и Нијемаца. Да ли је то у складу с политиком Њемаца који желе да изазову међу Југословенима братски раздор како би што лакше разбили народноослободилачку армију? Даље, разумљива је чињеница што незадовољство народа против Енглеза расте. Али, зар не размишљате о томе да у садашњем тренутку изазивати незадовољство против Енглеза шкоди народно-ослободилачкој борби и да мржња против окупатора, у првој линији против Њемаца, мора да потпирује? Свака врста повезивања с њемачким моћницима може ову толико потребну народну мржњу слабити. Очекујем ваш одговор.” Послије ове депеше, Тито се правдао Москви да Нијемци лажу, да се он намјерава састати с њиховим представницима, те да је размена заробљеника био главни циљ, кријући суштину преговора с Вермахтом.

У вријеме преговора с Нијемцима, комунисти нису преговарали с италијанским командама. Талијани су им били већи непријатељи од Вермахта јер су на свим својим окупационим територијама штитили српски народ од усташких погрома. Они су то чинили цијело вријеме рата, од 1941. до капитулације 1943. Спасили су око 300 Срба на Вељуну, почетком маја 1941, прекидајући ланац масовног убиства од 520 убијених у Хрватском Благају. Српској дјечи су дијелили чоколаде, крух и бомбоне, па чак су и молили родитеље у Војнићу да неке дјечаке одведу у Италију, да их спасу од усташког ножа. Позната су њихова добротина према Србима у Книнској крајини, гдје су ријетки усташки злочини над Србима. У односу Тита према војсци Италије, огледа се коминтерновска идеја, дословно подржана и од српских комуниста, да српски народ треба свести на разумну мјеру, што је за комунисте била најбитнија тековина на путу освајања власти, у завршници рата. Та политичка идеја је садржана и у односу према четничком покрету Драже Михаиловића, а посебно у изазивању и трајању српско-српског рата, без којег не би било комунистичке преваге и побједи у Југославији.

Комунисти-партизани су, баш због показаног хуманизма према Србима, издавали жестоке наредбе да се напада на талијанске јединице у НДХ, на Кордуну, Лици и Далмацији. Изазивали су одмазде које су се састојале у паљењу српских села и појединачним убиствима српских цивила.

Разговори с Нијемцима су вођени у стилу Споразума Моша Пијаде – Миле Будак 1935. године. Оштрицу рата је требало пребацити против Срба, посебно оних који су подржавали четнике. У тачки 3 кому-

нистичко-ушашког Споразума из 1935. године пише и ово: „Вођство комунистичке партије, сматрајући хрватски ушашки покрет јаким чиниоцем и помагачем у рушењу постојећег стања, обећава сваки подржак и потпору у остваривању ушашких идеала. Вођство једне и друге стране обавезује се да ће избегавати све свађе и задевице између једних и других; у написима, личном разговору итд., а у случајевима демонстрација, револуција и ратова, једни друге без приговора помагати, нарочито уништавањем свега што је српско и православно”. Један од највећих злочинаца у систему ушашког покрета, Јуре Францетић, осјетио је антисрпски карактер КПЈ и КПХ, како прије Другог свјетског рата тако и у рату, па тражи од Павелића савез с партизанима против Талијана који штите српски народ, а комунисти га препуштају ушашком злочинству.

Јуре Францетић је 1942. године писао Павелићу: „Поглавниче! Моји Црни (Црна легија) су само мени виерни и само смрт ће ме зауставити да се придружим тамошњим партизанима у борби против Талијана, који нису ништа бољи од четника јер пале и уништавају нашу домовину. А ја, као родољуб, не могу то више подниети, а ви, поглавниче, одлучите о даљњим поступцима. Ваш виерни Јуре Францетић.”

О комунистичким преговорима с њемачким окупаторима пише амерички историчар Валтер Р. Робертс, у књизи „Tito, Mihailovich and the Allies, 1941–1945”, Њујорк, 1973. И он износи комунистичко опредељење, да траже мир с Нијемцима и истребљење четника.

V

ТИТОВА НАРЕДБА ОД 27. ДЕЦЕМБРА 1941.

Нису комунистички преговори с Нијемцима и усташама настали тек 1943. године. Терен се припремао већ крајем 1941., што се види у документу Врховне партизанске команде од 27. 12. 1941. године. То је период дефинитивног разлаза партизана и четника и када је партизански покрет био у кризи јер је комунистичка идеологија угрожавала почетни замах њихове борбе. Тада настаје документ Врховне партизанске команде, строго пов. број 39: у којем, поред осталог, пише:

„Свима партизанским командантима и политичким комесарима на положајима. Личност Драже Михаиловића и његов оштри дух јасно је увидео право стање ствари и знао је јасно и разветно да прикаже југославенским народима, а посебно српском, са ким и у ком правцу југославенски партизани воде борбу. Поред овога, његова личност и храброст окупила је око себе свеукупни српски народ и све најбоље борце, због чега морал, поуздање и вера у победу слаби сваког дана код наших борбених јединица, а тим пре што сви резултати наших до сада вођених борби са четницима, забележени су код ове команде као посве равни нули. Последице оваквих, по нашу ствар поражавајућих, неуспеха, без обзира на изнете чињенице, односно ауторитет Михаиловића, вођство ове команде у многим правцима може са правом приговорити партизанским командантима и пол. комесарима, а наиме: што се нису до сада стриктно придржавали комунистичке идеологије и да су се у досадашњим војним и политичким акцијама, као и у правцу пропагандистичком у свему показивали кукавички и неспособни својих задатака и положаја за које су се ове дане пуних двадесет година спремали. Тачније речено, са њиховим радом и неспособношћу довели су партизански покрет у неизбежну ситуацију, пружајући тиме четничкој организацији већег подстрека противних нашој борби и даљњег нашег опстанка као организације. Због горе констатованих непобитних факата, ова команда, односно њено водство, одређује за убудуће јасно свој став

о војној и политичкој линији у следећем. Стога, под претњом смртне казне, НАРЕЂУЈЕМ:

- Да се команданти и пол. комесари, официри, подофицири, каплари и војници свих родова имају безусловно убудуће у свим правцима придржавати и **покоравати комунистичкој идеологији**, спроводећи је у што већем обиму у свим слојевима југословенских народа.
- **Дражу Михаиловића и његове војне и политичке сараднике треба што пре ликвидирати** (види наредбу ове команде од 11. децембра 1941.г.под строго пов. број 14).
- **Против окупатора комунистичке јединице не могу се борити, зато што је окупатор исувише јак, што је способан и спреман да уништи једним замахом нашу цјелокупну организацију, ако то интереси буду захтевали.** Снаге окупатора су врло јаке и свака наша борба против окупатора унапред је осуђена на пропаст.
- **Такође, и са усташама би било бесмислено са наше стране да се води ма каква војна акција, с обзиром на њихово модерно наоружање од стране окупатора и друго, што усташе у овом по нас згодном времену истребљују српски народ који је у огромној већини против нас.** Наш задатак није у томе да се организује борба против окупатора и усташа, јер бисмо у том случају потпуно ослабили сасвим узалудно за завршну фазу борбе за наше ослобођење, када ће нам снага бити најпотребнија. Окупатора има да скрше и отерају из наше земље светски догађаји и Совјетски Савез, наша мајка. Живео СССР! За нас је комунисте најважније у томе: **организовати покрет и прикупити снаге против четника. Четници су наш прави непријатељ, против кога треба употребити сва могућа и немогућа средства ради њиховог уништења, јер на други начин њихов отпор не може се сломити.**
- Да би се код окупатора могао изазвати већи гнев и реакција против српског народа, комунистима стављам у дужност да из својих подручја и борбених јединица изаберу најпоузданије и најхрабрије другове којима ставити у задатак, да с времена на време из заседа убију по једног или више окупаторских војника, **како би окупатор на основу тога подузимао ефикасне репресалије против непослушног српског народа и њиховог водства.**
- Да команданти и пол. комесари најхитније предузму на својим територијама смртне казне за сва лица за која би се и најмање стекло убеђење да су против наше војне и политичке ствари. За овај за-

датак потребно је да команданти благовремено прибаве у што већем броју четничких амблема које треба ставити на расположење оним друговима који буду одређени за ова ликвидирања, с тим да из те потребе преобуку се у четнике, упадну у село, похарају га до голе коже и побију угледне домаћине који су, наравно, штетни по нашу организацију. Свако у селу мислиће да су то четници и да чине по њихову наређењу њихова водства репресалије.

- Команданти имају безусловно да на својим територијама спрече народу, без обзира на вероисповест, посећивања црква и манастира, а њихове свештенике, уколико појединци не би желели прићи нашој борби ма из којих разлога, **одмах таквог ликвидирати.** (подвукао М.Д)
- Команданти ће у највећој дискрецији одслати своје курире (женске) у градове – курири има да се јаве нашим повереницима са чијим именима команданти располажу и да од трговаца и имућних људи под претњом смртне казне затраже, према њиховом имовном стању, помоћ у финансијским средствима за наш покрет. Уколико се поједина лица не би хтела овоме потраживању одазвати, такву особу јавно жигосати као окупаторског сарадника и шпијуна, **а у своје време над њима извршити ликвидацију.**
- Да команданти и полит. комесари уложе сва своја знања и силу да што више придобију у комунистичке јединице што млађе женског пола, како би могли послужити нашим друговима за природне сексуалне потребе. Ово је потребно у што краћем року учинити ради подизања морала код наших другова приликом пресудних борби. **Оне женске које би остале у другом стању треба неопходно ликвидирати,** поготову што као такве не би могле издржати наше тако честе одступнице, а не смијемо их остављати у позадини, пошто би наш непријатељ такве случајеве добро искористио у пропагандне сврхе против нашег покрета.
- Команданти на својим територијама употребиће **принудну мобилизацију за све оне младиће од 14 до 18 година** које треба задржати до даљњег наређења при командама, с тим што их полит. комесари вежбају са оружјем и једновремено обучавају у правцу Лењинове науке.

У преосталим тачкама (11 и 12) тражи се скупљање обуће и одјеће, житарица, стоке за партизане, све који би стварали панику у позадини или фронту одмах стрељати, да Стаљин не може послати оружје из по-

литичких разлога, да ће он помоћи послије завршетка рата да сва борба буде усмјерена против четника; упозоравају се команданти да је ова наредба обавезна и да јој се треба покоравати, а ако не да слиједи смртна казна. Команданти требају Наредбу прочитати и запалити. Завршава са: „Смрт фашизму, слобода народу”. У потпису, Врхов. парт. командант. Нач. Штаба, ђен. Штаб пук. Јовановић. Округли печат с петокраком. Из овог документа се недвосмислено види Титов антисрбизам, о којем су послије његове смрти проговорили и неки његови блиски команданти, попут генерала, интелектуалца, научника, Павла Јакшића.

VI

ИНТЕЛЕКТУАЛЦИ КОРДУНА СУ САЗНАЛИ ЗА ПРЕГОВОРЕ С ВЕРМАХТОМ

Поставља се питање: Како је морао проћи и како је прошао српски народ код оваквих антисрпских и антиљудских преговора с усташама и Нијемцима, Наредби, Јосипа Броза Тита, што су дијелови злочиначке праксе која се дешавала и десила у Другом свјетском рату? Комунистички преговори с Нијемцима и одустајања да се ратује с њима и усташама нису могли остати апсолутна тајна. За њих су сазнавали српски интелектуалци Кордуна, гдје су се налазили централни органи НОП-а Хрватске. Имали су прилику слушати радио-станице зараћених страна. Сва та сазнања су била битан разлог њихова незадовољства 1943. и 1944. године. У интелектуалним круговима Пропагандног одјела за Кордун, Штампарији партијског листа „Напријед”, шапутало се о вјенчању Андрије Хебранга у католичкој цркви Слуњ, што је за српске комунисте било непојмљиво.

На сваком састанку чланова КПХ, у српским крајевима, била је једна од тачака дневног реда – борба против религије. Комунисти Хрватске (инспиратори и извршиоци) драстично су се обрачунали с интелектуалцима Кордуна у познатом Будачком процесу. Генерал Драган Пајић се сјећа разговора са Стевом Косановићем – Јабучаром (септембра 1942) којем је Владимир Поповић, секретар ЦК КПХ, рекао да усташе нису битна ствар, него четници у Лици и Плашчанској Долини. Укорио је Јабучара, рекавши: „Комесар, па не зна основне ствари о политици Партије. Нису нам важне усташе у Слуњу, него четници.” (Разговор Д. Пајића с аутором јула 2014) Поповић је подржавао Раду Жигића, говорећи да је оштрији према четницима него Шиме Бален.

Пред крај рата (на интернету 6. 11. 2016) објављено је да су преговарали четници и усташе, да је у име четника водио делегацију Светомир Ђукић, а да је другу страну заступао Макс Лубурић. Ђукић је упитао Лубурића за поријекло, на што је овај одговорио: „Не знам тко ме градио, али се осјећам усташом!”

Доста се касно отвара ова тема, без које нема ни приближне истине. Српске политичке и државне елите 19. и 20. вијека нерадо отварају поглавља убистава великих Срба и Срба уопште. Сасвим је разумљиво да је и комунистичка власт, у име програмиране вјечности у освајању власти, крила своје злочине, а готово никада нико није освојио власт без злочина и терора над онима којима је отимана власт.

Генерације су образоване и одгајане на многим неистинама, а већина људи и не желе мијењати своја увјерења. Сви ратни побједници су брисали трагове својих злочина. То им и није био тежак посао јер су чврсто приграбили власт, па политичке и државне структуре усмјерили у томе правцу. Свакако, да тога порока и скривања није била поштеђена ни комунистичко-партизанска епоха борбе за власт и њихово полувјековно владање на нашим просторима. Не може се тврдити да су сви они који су убијени без суда и у тешким и суровим ратним приликама апсолутно невини, али исто тако не стоји оцјена да је њихов преступ требало казнити најсуровијом казном, без правде и закона. Убијало се због старих рачуна, ранијих неспоразума, сумњи, ограниченог поимања права и правде, идеолошких разлика и различитог мишљења, због каријеризма и подаништва према носиоцима војне и цивилне власти, због сијања страха од оних који су се у невремену докопали политичке и војничке власти. Основно људско право је право на живот, само једном свакоме дато и непоновљиво. Управо је због тога свако убиство, а посебно оно без суда и правде – прворазредни злочин, према човјеку и животу. **Приче о опростима за убиства су толико испразне, аморалне и неопростиво разљуђене. Свако нормалан мора знати да опрост за убиство може дати само убијени и нитко други, а то је немогуће.** Све друго је антиљудско, бестијално и неодрживо. Живот је нешто узвишеније од свих узорпација неприродног права нечасних људи. Живи могу изразити само лична жаљења што се нешто нечасно десило код његова народа у прошлости.

Колико су неки Срби комунисти, у заносу револуционарног подаништва, убили у себи сваки осјећај хуманости, разума и патриотизма према српском народу, види се и из случаја Војка Зорића, сина Миле из Цреварске Стране, котар и опћина Вргинмост. Војка су стрељали партизани 19. октобра 1941. године због крађе крумпира (дијете је било гладно, укопало је мало туђег крумпира у своју дјечју капицу и пекло у ватри код говеда, да не гладује). Имао је тек девет година.

Непотпуни подаци којима до сада располажемо нису резултат спорадичних догађаја, већ упућују на систем и праксу масовног комуни-

стичког злочинства према српском народу Кордуна. Српски интелектуалци Кордуна су били информисани, не само о преговорима челних комуниста Југославије с Вермхтом, усташама, него и с догађањима на 2. засиједању АВНОЈ-а у Јајцу, 29. новембра 1943. године. Били су и лични незадовољници јер су тамо послани готово неписмени Срби из Хрватске, а не они. Они су слушали радио-станице зараћених страна које су извјештавале о току 2. засиједања АВНОЈ-а. Говорило се о кворуму (присутних 143, одсутних делегата 153), али да је усвојен приједлог да се и одсутни сматрају присутнима, што је потврђено акламацијом, те да није било делегата из Македоније и Санџака.

О томе колико су српски партизани били неинформисани, застрашени, манипулисани, незналци, постајали анационални, шта се то с њима и око њих догађа, како врхунски комунисти Хрватске готово отворено сарађују с усташама, свједочи Драгослав Бокан: „Није ми циљ да распирујем старе ране и вечно тињајуће идеолошке страсти између некадашњих господара наших судбина и осветничке мржње овдашњих антикомуниста, али не могу да не искажем своје чуђење и (мада закаснили) револт због неприродно блиске и честе сарадње до рата уједињених против „великосрпске буржоазије” илегалних покрета усташа и комуниста, сарадње која се може видети током читавог рата, посебно у Загребу. Илегалци у домобранским униформама шетају центром града, станују у луксузним вилама... Возе се у луксузним лимузинама, из Павелићевог возног парка, опраштају се од својих усташких колега док одлазе у партизане елегантно возом, са свим потребним папирима...” Бокан описује да је на исти начин, готово потпуно легално, на партизанску страну прешао кипар Антун Аугустинчић. До оваквих информација и сазнања дошли су кордунашки интелектуалци – комунисти, али национално очувани од тоталне комунистичке духовне окупације.

VII

БУДАЧКИ ПРОЦЕС – СЈЕЧА СРПСКЕ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ

То је она страна српске несреће у којој је ликвидирано интелектуално језгро српског народа у Хрватској. То је парадигма српске судбине друге половине 20. вијека, када је српски народ у Хрватској изгубио све своје антифашистичке тековине и када је с 19,6% сведен на испод 3% у Хрватској, када се тај преостатак накланог и осушеног стабла више и не смије декларисати припадником српског народа, већ као национална мањина или стидљиво „српска заједница”, или „православац у Хрватској”. Ова дословна ликвидација српске памети имала је вишеструку функцију – да се подржи постепено утапање српских тековина и заслуга у рату и да се докаже хрватској већини, која је била на страни националсоцијализма – фашизма, да ће се у будућности ипак створити превласт Хрвата у држави коју су стварали, својом снагом и жртвама, али не умом, припадници српског народа. У процесу сјече убијено је или устрашено готово све национално и креативно, све што је мислило на судбину и будућност српског народа у Хрватској, његова осјетила која су га требала извести из пакла којег су припремали југославенски и хрватски комунисти. У метежу и систему зла убијено је и неколико невиних, непресуђених Хрвата, јер је главна прича морала бити добро прикривена. Посљедице сјече српских интелектуалаца, готово при крају рата, имале су далекосежне падове положаја српског народа у Хрватској. Да су побиједиле идеје убијених српских визионара, не би се десили поновљени злочини и масовно изгнанство Срба из Хрватске, о којем сви данас упорно ћуте, па и све што је некада било живо у свијету и Србији.

У рату се ријетко судило, али је најпознатије, најтрагичније политичко и србо-фобично суђење организирано у љето 1944. године у Горњем Будачком. Био је то политички процес незадовољним српским интелектуалцима који су осјетили суштину комунистичког односа према српском народу уопште, а посебно у Хрватској. Оптужница је тере-

тила 16 Срба за велеиздају и сарадњу с Гестапом. Циљ судског процеса је био ликвидација неколико српских интелектуалаца, а највећи дио је придодат, да би се осјетило судско и политичко милосрђе, у ослобађању невиних.

Радило се о групи српских незадовољника, због грубих манипулација и злоупотреба српског народа у рату, због толеранције, равнодушности и подстицања грубог злочинства и политике нестајања српског народа. Он је посебно дискриминисан у органима КПХ, у Главном штабу НОВ-а Хрватске, у органима ЗАВНОХ-а и безбједносним структурама Хрватске. У документима ЗАВНОХ-а је прокламирана пуна равноправност хрватског и српског народа, али ево разлога и примјера који су изазвали незадовољство, који потврђују дискриминацију и злоупотребе које су осјећали и прозрели српски интелектуалци Кордуна:

- Тешко стање српског народа послје 4. њемачке офанзиве, на којем је главни терет рата, а захваћен је тифусом без лијечничке помоћи. Привремени управни одјел АВНОЈ-а, на челу с Мошом Пијаде, доказаним србофобом, доноси кобну одлуку да се српски народ повлачи пред њемачком операцијом Вајс 1. На том снијежном путу, зима, тифус и небрига убијају хиљаде избјеглица. Они који су се вратили из снијежних гудура Лике и Босне захвата тифус, убачен у убоги народ с њемачке стране. Гинули су Кордунаши, Личани и Банијци. Извјештаји о погинулим и умрлим од тифуса допиру до српске интелигенције. Седма банијска дивизија (око 3500 бораца), по наредби Тита доспијева на Неретву и Сутјеску. Вратило се око 600 њих. Кордунашку 8. дивизију Главни штаб Хрватске шаље на четнике у Лици. Све је ово и доље набројено изазвало оправдано незадовољство групе српских интелектуалаца Кордуна који нису суђени због незадовољства, него као сарадници Гестапоа.
- Припреме у ЗАВНОХ-у за увођење црквеног брака и вјеронаука у школама
- Признавање чинова домобранским и усташким официрима који пређу на партизанску страну, послје трогодишњег служења у војсци НДХ
- Политичко лакејство према ХСС-у, посебно против увођења у ЗАВНОХ Божицара Маговца
- Национални и интелектуални паритет Хрвата и Срба у ЗАВНОХ-у
- Убијање људи без судског поступка
- Симболичан одазив Хрвата у борбу – партизанске јединице и бијег младих Хрвата са слуњског подручја у 8.усташку бојну, од којих

су формиране 1. и 2. слуњска бојна, стациониране у Цазину, Ваганцу и Дрежник Граду

- Потпуна мобилизација Срба од 1901. до 1927.годишта
- Што у ЦК КПХ, послје проблематичне смрти Раде Кончара, није било нити једног члана српске националности
- Код многих је унесена и пометња због убиства Хусеина Миљковића Хуске 28. априла 1944. године. Он је био неподобна личност за КПХ (препопуларан код муслимана)
- То што у свим форумима, политичким и војним, главне позиције држе Хрвати
- Главни штаб НОВ-а Хрватске су Хрвати: командант Иво Рукавина, комесар др Владимир Бакарић
- Секретар омладине, Хрват Јосип Комар
- Предсједница АФЖ Хрватске, Хрватица Маца Гржетић
- Предсједник ЗАВНОХ-а и предсједник Извршног вијећа ЗАВНОХ-а, Хрват Владимир Назор
- Предсједник Економског одјела ЗАВНОХ-а, Хрват Бранко Златић
- Предсједник Одјела за судство, Хрват Јаков Блажевић
- Предсједник Одсека за судство, Хрват др Фердо Чулиновић
- Предсједник Пропагандног одјела ЗАВНОХ-а, Хрват др Младен Ивековић
- Предсједник Културно-умјетничког одсека ЗАВНОХ-а, Словенац Милан Апих
- Предсједник Просвјетног одјела, Хрват Мартин Пуштек
- Предсједник Одсека за школство, Хрват Иво Тошић
- Предсједник Одјела за средње школе, Хрватица Аница Ракар Магашић, која је знатно придонијела оптужби српских интелектуалаца у Будачком процесу
- Предсједник социјалног одјела, Стјепан Шоломон, Хрват, Јеврејин
- Предсједник здравственог одјелења, Хрват, др. Нико Чернозубов
- Предсједник Законодавне комисије, Хрват, инг. Никола Брозина
- Предсједник Земаљске комисије за ратне злочине, Хрват, др Фердо Чулиновић

И на нивоу Југославије, челне функције нису биле у рукама представника српског народа:

- Секретар КПЈ, Хрват, Јосип Броз Тито
- Врховни командант НОВ-а и ПО Југославије, Јосип Броз Тито
- Предсједник АВНОЈ-а, Хрват, др Иван Рибар

- Предсједник НКОЈ-а, Хрват, Јосип Смодлака
- Секретар СКОЈ-а, Хрват, Иво Лола Рибар
- Предсједница АФЖ-а, Српкиња, Ката Пејновић

Ово нису биле непознанице за интелектуалце Кордуна. Ово стање је изазивало њихово оправдано незадовољство. Највише су терећени због летка штампаног, али не растуреног, код народа Кордуна: „СРБИ ЛИКЕ КОРДУНА И БАНИЈЕ”, с потписом: „Српске планине”. Неко је у потпису додао: српски четници.

О суђењу српским интелектуалцима у Горњем Будачком, Станко Опачић – Ђаница, народни тужилац је написао: „И ја и државни тужилац смо написали своје говоре према Оптужници, углавном пропагандне, јер, у ствари, ниједан од нас није ништа знао о стварној кривици оптужених... У публици су били ради плескања сви секретари партијских и скојевских организација и комитета.” Неспорна је чињеница да су многи српски интелектуалци на Кордуну били незадовољни текућим ратом, чији је терет падао готово само на српски народ, проријеђен масовним убиствима од стране хрватске државе, тифусом и глађу. Осам мјесеци прије краја Другог свјетског рата, борачки састав на подручју дјеловања ОК КПХ Карловац чини 73% Срба и 27% Хрвата, да су жртве процјењиване на 30.000 Срба, 1000 Цигана, 360 Жидова и 400 Хрвата – погинулих на страни НОП-а. Српски интелектуалци су били незадовољни чињеницом да у текућем рату највише нестају Срби, па и при крају рата. Апсурдно је да су сви оптужени Срби у Будачком процесу оптужени за сарадњу с Гестапом, а не као незадовољни текућом политиком КПХ. Свакако да је било основа да се групи кордунашких интелектуалаца суди за деликте незадовољства, за написане летке који су се односили на упозорења о терету рата, јачање националне свијести, али не за сарадњу с Гестапом. Идејни вођа је био Вељко Кораћ из Чемернице, апсолвент технике и машинства, члан КПХ и надасве интеллигентан и мисаон човјек. У свом ратном дневнику је 31. децембра 1942. године записао: „Стара кобна проклета 1942. је на измаку. Колико боли, колико јада и претрпљених мука, колико скамењених суза и мртвих тијела. 1942, та највећа трагедија коју је поднио наш народ у својој историји, пролази. О, неповратила се никад. Да ли ће синнути сунце и на наша врата? Хоћемо ли дочекати своју слободу и свој васкрс или ћемо поступно да нестанемо? Не, остати ћемо, макар и преполовљени...”

Српски интелектуалци-комунисти нису заборавили 1941/42. годину, сигнал запостављања и гушења сваког српског организовања. На

иницијативу ОК КПХ Карловац, 19. јануара 1942. у Војнићу је одржана Оснивачка скупштина Одбора НОФ-а за Кордун (звали су га и Окружни одбор НОФ-а за Кордун). Комесар ГШХ, др Владимир Бакарић, оштро је иступио против, пишући ЦК КПХ: „Говорио сам им да су се упустили у рјешавање неких уставних питања и сличних глупости, за што је много прерано... Уколико ви не донесете другачији закључак и с њима не осигурате брзу везу, забранит ћемо ми у име Штаба тај одбор и одредити му улогу акционог одбора под надзором Кордунашког штаба.” Било је ово очито упозорење, да се Срби у Хрватској не смију удруживати у неке веће територијалне цјелине и постајати значајнији субјект у НОП-у Хрватске. Др Саво Златић је у име ОК КПХ Карловац бранио оснивање Окружног НОО за Кордун, али ЦК КПХ и Главни штаб Хрватске називају тај одбор „стварањем кордунашке републике, кордунашке владе”. Златић каже: „Хтјели ми или не хтјели, били су то ипак замеци нове народне власти на истинским демократским основама... У Одбор је ушао и Мишан Напијало. Поподне 22. 1. стижу у Војнић Бакарић и Рукавина. Најприје су нам добро натрљали нос за ову погрешку коју смо учинили да нисмо домобране позвали да се прикључе борби, а које су наши кордунашки мудраци отјерали кући.” Насилно укидање Одбора НОФ-а за Кордун свједочи да је то почетак политичке дискредитације Срба, од ЦК КПХ и Главног штаба Хрватске, која је прикривено постојала у рату и послје њега. Она је завршена крајем 1990. године, када је српски народ проглашен националном мањином, а 1995. масовно протјеран из Хрватске, па чак и из хрватских градова, гдје рата није било (само из хрватских градова преко 220.000 протјераних).

За хрватске комунисте је било најбитније да преко српских комуниста униште српску интелигенцију, која им је била битна опасност у Хрватској послје рата јер би она потезала питања геноцида и подјеле власти између два равноправна народа. Статистика свједочи да је већина Хрвата у Другом свјетском рату припадала идеји и пракси фашистичке НДХ. Злочини су били толико страшни да је било незамисливо да се на томе може завршити, да одговорни морају одговарати и морално и материјално. Српска села на просторима НДХ била су спаљена, стока и алатке опљачкани, школе, цркве и други друштвени објекти порушени и спаљени. Лакше је било организовати политички суд и ушуткати српске интелектуалце, па страву и ужас једног невремена сакрити од јавности, домаће и свјетске. А, може ли се од јавности сакрити: Јасеновац (више стотина хиљада убијених), Јадовно (42.000 Срба у јама Велебита бачених, мртвих и живих), масовна убиства у пра-

вославним црквама: Глина – 1564 српска цивила заклана и спаљена у православној цркви Рођења Пресвете Богородице, Војнић – 107 српских цивила заклано у цркви Св. Петке и спаљено, Садиловац – 463 српских цивила, међу којима 173 дјеце у цркви мучено, силовано и спаљено, Велика Кладуша – неколико стотина српских цивила мучено и убијено у православној цркви Св. Ђорђе, Драксенић – 300 српских цивила усмрћено у православној цркви, у Трибљу 80 српских цивила затворено у православној цркви. Сви су умрли од глади и смрада, а у православној цркви Широка Ријека спаљено је 18 Срба, у Тушиловићу, у цркви Св. Илије, 12 Срба. Злочини у православним црквама су свјетски спецификум НДХ и њене политике. То је готово потпуна непознаница у осталим дијеловима свијета. Било их је и у Славонији у неколико православних цркава. Како заборавити масовно бацање српских цивила у славонске бунаре – у Дерези 4. августа 1942. гдје су, у два бунара дубине 32 метра бачена 234 српска цивила, у Слобоштини 1096. Укупно је усмрћено 1375 жена, дјеце и стараца у пет дубоких бунара и њиховој околици. Не смије се заборавити на хрватске логоре смрти, посебно оне за српску дјецу у Јастребарском и Сиску, на ужас у Пребиловцима и на стотине масовних злочина на просторима злочиначке Независне Државе Хрватске. Тема и збиља злочинства хрватске државе бива битним разлогом организовања политичког судског процеса у Горњем Будачком. Знали су хрватски комунисти да српски народ морају обезглавити и застрашити прије него заврши рат. Све је чињено с нивоа КПХ за вријеме рата, републичке власти у Хрватској и југославенске власти, да се злочини над српским народом морају прикривати и заборавити.

Централни органи НОП-а Хрватске су се 1943/44, а и раније, налазили на Кордуну (ЦК КПХ, Главни штаб НОВ-а Хрватске, ЗАВНОХ, Главни обавјештајни центар – ГОЦ за Хрватску, ОК КПХ Карловац, Штампарија „Напријед” – гласило ЦК КПХ, Штампарија „Вјесник” – Команда кордунашког војног подручја, Окружни НОО за Кордун, Окружни одбор АФЖ за Карловац). Група комуниста, српских интелектуалаца, нашла се на Кордуну у Штампарији „Напријед” (дипл. правник Илија Жегарац), Пропагандном одјелу Окружног НОО за Кордун (Вељко Кораћ, апсолвент технике и машинства), Команди кордунашког војног подручја (Јоцо Еремић, инг. шумарства, командант Подручја), Котарски НОО за Слуњ (учитељ Љубо Вујичић), Плашчански одред (Милан Момчиловић, информативни официр, потпоручник), Мркић Марко, пољопривредник, Милица Вујичић (члан ОК КПХ Карловац), Сте-

во Косановић, Јабучар и још неколико Срба који су осјећали неправде текућег рата, чији терет и жртве подноси само српски народ. Они су били у позицији да слушају вијести о рату, па и оне које су долазиле из свјетских радио-станица. Вјеројатно су долазили и до података о везама НОП-а Југославије с Нијемцима и усташама. Били су очевици огромних жртава српског народа на Кордуну и у другим крајевима. Интелектуалци су видјели гријех централних органа НОП-а Хрватске, када су одлучили да се српски народ повлачи за Лику и Босну пред њемачком офанзивом у зимској међави, јануара 1943. У партизанским јединицама гинули су далеко највише Срби, а у позадини само је масовно убијан српски народ. У њима се будила брига за свој народ и његову будућност. Постајали су незадовољници и критичари постојећег стања. Њихов интелектуални потенцијал нико није примјећивао и уважавао. У ЦК КПХ, послје убиства Раде Кончара, није било нити једног Србина. У ЗАВНОХ су, по неписаном правилу, именовани само полуписмени и неписмени Срби, док су чланови ЗАВНОХ-а хрватске националности били претежно високообразоване личности. За сваког часног српског интелектуалца, то су били довољни докази о дискриминацији Срба у свим органима власти, осим у војсци, гдје се свакодневно гинуло. Они, чланови КПХ, нису били непријатељи НОП-а, већ само незадовољници и критичари. Њима је послје хапшења приписана сарадња с Гестапом, што је врхунац злочина према интелектуалним вођама једног народа у оним временима, када се јасно видјела пропаст фашизма.

Формиран је Виши војни суд, чији је предсједник био пуковник Богдан Орешчанин, командант ИВ корпуса НОВ-а и ПО Југославије, а чланови вијећа су били: пуковник Илија Павловић, пуковник Милош Шумоња, пуковник Никола Видовић, капетан Мане Трбојевић, мајор Миле Мартиновић, Милић Новковић Басаћан. Секретар Суда је био правник др Фердо Чулиновић, који се у вријеме суђења није јавио за ријеч. Државни тужилац је био Душко Бркић, а народни Станко Ђаница Опачић, док су бранитељи били: Иван Амулић, Милутин Кошарић и Стево Томић. Оптужено је 16 Срба: Вељко Кораћ, апсолвент технике и машинства, Илија Жегарац, дипл. правник, Љубо Вујичић, учитељ, Драгић Бунчић, Душан Балчин, Милица Вујичић, Милан Момчиловић, Милић Напијало, Марко Мркић, Милан Напијало, Даница Хајдин, Јово Балчин, Ђане Копреница, Љубо Мартиновић, Милић Стојић и Славко Скорупан. Сачуван је Записник, стенограм суђења, који се налази у Хисторијском архиву Карловац, објављен у књизи Чедомира Вишњића. Кордунашки процес, СКД Просвјета, Загреб 1997. године.

Судски процес је вођен у Горњем Будачком 13. и 14. јула 1944. године. Посебно је интересантна декорација суднице. Иза Судског вијећа је исписана парола ћирилицом: ЖИВИО ПРАВЕДНИ НАРОДНИ СУД, а на столу свијећа и крст. Јавни тужилац Душко Бркић је, поред осталих криминалних, комунистичких оптужби, рекао: „Овдје, на оптуженичкој клупи, налазе се лица која су на ослобођеном Кордуну дјеловала као чланови непријатељске гестаповске организације у циљу обарања тековина НОР-а.” Оваква оптужба српских интелектуалаца и других је апсурдна, она политичке незадовољнике претвара у сараднике Гестапоа.

Ослобођени су оптужбе: Даница Хајдин, Ђане Копреница, Милић Стојић и Скорупан Славко. Осуђени су на смрт стрељањем: Вељко Кораћ, Илија Жегарац, Љубо Вујичић, Милан Момчиловић и Марко Мркић. Остали су пресуђени: Драгић Бунчић, на присилни рад у трајању 4 године и губитак грађанских и политичких права 4 године, Душан Балчин, на присилни рад двије године, на губљење политичких и грађанских права 3 године, Милица Вујичић, на присилни рад 3 године и губитак грађанских и политичких народа 5 година, Милић Напијало, на принудни рад 2 године и губитак грађанских и политичких права 2 године, Милан Напијало, на присилни рад 2 године и на губитак грађанских и политичких права 3 године, Љубо Мартиновић, на једну годину присилног рада и губитак грађанских и политичких права 3 године. Сви су оптужени за сарадњу с Гестапом, што је био врхунац политичке перверзије и безумља. Може ли здрав разум претпоставити да српски интелектуалци 1943/44. прелазе у табор фашизма, који је био на умору у читавом свијету? Савезници у Италији, а Нијемци поражени под Стаљинградом и другим дијеловима источног бојишта.

Колико је на сцени рата и живота владало безакоње, види се по томе што су, од до сада прикупљених 365 жртава комунизма на Кордуну, суђена само 33 лица, а да су без суда убијена 332 лица. Од ових за многа нема податка зашто су убијени. Колико је комунистички покрет у Хрватској и на Кордуну био антисрпски, види се и по националном саставу убијених: Од 365 имена до сада прикупљених, 353 су Срби, 8 Хрвати, 2 Јевреја, 2 Руса (свештеник и попадија). Злочиначко суђење српским интелектуалцима у Горњем Будачком, јула 1944. и њихова бестијална убиства спуштају статус српског народа у Хрватској испод јавно прокламиране српске једнакости и конститутивности. Тај пад се завршава дјеломично 1990. године, а потпуно масовним егзодусом - прогонством у Бљеску и Олуји. Постоји неизбрисив траг између ликвидације српских интелектуалаца 1944. и српског егзодуса 1995. године.

Оптужница је теретила ове Србе интелектуалце за велеиздају и сарадњу с Гестапом, те за писање летака: Вељко Кораћ, апсолвент машинства и технике, Илија Жегарац, дипл. правник, Љубо Вујичић, учитељ, Драгић Бунчић, Душан Балчин, Милица Вујичић, Милан Момчиловић, Милић Напијало, Марко Мркић, Милан Напијало, Даница Хајдин, Јово Балчин, Ђане Копреница, Љубо Мартиновић, Милић Стојић и Славко Скорупан.

До сада прикупљена имена комунистичко-партизанских жртава су знатно непотпуна јер су прикривана пола вијека, без обзира на националност. Петар Зинаић је прикупљао комунистичке жртве српске националности, па се може претпоставити да има већи број убијених Хрвата, од 8 приказаних у овоме списку. Посебна је непознаница убијање на подручју Кордуна ратних заробљеника 1945. године, хрватских усташа и српских четника, допремљених из Словеније и рубних подручја Аустрије. Зна се да су неки убијени на Биљегу, тамо гдје је постојао тунел шумске ускотрачне пруге: Муљава – Војнић Колодвор и у Шуми Муљци, недалеко од шуме Абез, котар Вргинмост. На ова мјеста данима су довођени ратни заробљеници (међу којима је било и дјеце) и без суда убијани.

Петар Зинаић, припадник Озне, касније Удбе, прикупљао је податке о злочинима хрватске државе према српском народу на Кордуну, али је забиљежио и ликвидацију фолксдојчера на Кордуну, по наредби министра унутрашњих послова НР Хрватске који је, како Зинаић тврди, радио за ИВ одјел совјетске обавјештајне службе. Иван Крајачић Стево је „из Загреба упутио 6 великих шлепера у којима је било око 500 фолксдојчера, а речено им је да иду у логор, у Плашки. Њих су пратили војници КНОЈ-а. Кад су ноћу дошли у Слуњ, будили су официре Озне за котар Слуњ да их одведу и покажу гдје се налази „Лукинова јама” у селу Мочила, 200 метара сјеверно од зидина спаљене православне цркве. Кад су доведени близу јаме, вођени су од шлепера пјешке, гдје им је командовано да лијежу на земљу. Док су једне војници водили од шлепера до јаме, други су их убијали и бацали у Лукину јаму. Већ се свањивало кад је један фолксдојчер успио побјећи. Брзо је шеф Озне за Слуњ позвао становнике Мочила да помогну хватати једног усташу кољача који је са јаме побјегао. Сељаци из Мочила не би хтјели трчати за Швабом, па им је зато речено да је то усташа. Након завршеног посла код Лукине јаме, шлепери и војници КНОЈ-а вратили су се у Загреб, а официри Озне у Слуњ.

Око 15 часова истог дана дошао је један сељак из Мочила у Слуњ и извијестио шефа Озне да су ухватили онога што је побјегао од Луки-

нове јаме, али да то није усташа, него Швабо. Органи Озне Слуња отишли су у Мочила и нашли Швабу свезаног у штрикове. Стављен је у троколицу циндап, одвежен до Лукинове јаме, гдје му је Циндрић опалио метак у главу и послао за осталим у јами. Органи Озне у Карловцу имали су двије чете КНОЈ-а и у Горњим Дубравама и са споредног колосјека су из вагона изводили фолксдојчере и убијали. Војска им је копала јаме и убијала, а они су руководили. Кроз Карловац је прошло много теретних возова са фолксдојчерима који су побијени у Горњим Дубравама.” Петар Зинаић ликвидацију фолксдојчера доводи у везу с плановима хрватских комуниста да Србе из Хрватске преселе у Војводину.

Број ових поратних жртава сасвим сигурно превазилази списак у овом приказу. Свакако, да броју жртава треба додати и 18 убијених првобораца (Срба и муслимана), због незадовољства 1950. године и побуне против грубе колективизације, насилног откупа пољопривредних производа и насилно ствараних сељачких радних задруга. Тај бунт је прозван Кордунашко-цазинском буном 1950. године. Посебно поглавље комунистичког злочинства на Кордуну је из времена Информбироа и незапамћеног мучења и ликвидације на Голем отоку, што је исто тако једна од табу тема, више од пола вијека.

Нису припадници српског народа на Кордуну само физички ликвидирани, уништавани. На правцу главног комунистичког удара били су службеници свих професија у структурама власти Краљевине Југославије (официри, жандари, поштари, лугари, учитељи, свештеници и други). За њих је било умијеће сачувати живу главу. Они су хапшени у свим друштвеним и ратним потресима. Афере су створане и кориштене за обрачун с њима. Оне су готово редовито завршавале физичком ликвидацијом.

Највећи губици српског народа на Кордуну под комунистичком влашћу су духовни губици, систематски, тајно и јавно провођени. Ручени су преостаци српских православних цркава. Избрисани су њихови темељи у Глини, Утињи, Г. Будачком, Војнићу и другдје. Православни Срби су деценијама тајно крсне славе славили, а у цркве нису смјели слободно улазити. Срби су с временом губили загарантирана права записана у документима ЗАВНОХ-а, Првог конгреса Срба у Хрватској, одржаног у јесен 1945. године и уставима Народне, односно Социјалистичке Републике Хрватске. Све мање су се спомињале Резолуције и Декларације ЗАВНОХ-а. Криле су се реченице које су гарантирале пуну националну равноправност:

„ЗАВНОХ је састављен од представника хрватског и српског народа, те националних мањина у Хрватској... Нема, неће и не смије бити Хрватске, у којој Србима неће бити зајамчена пуна равноправност и једнакост.” (Из Резолуције другог засиједања ЗАВНОХ-а у Плашком 1943. године).

„Хрватски и српски народ у Хрватској потпуно су равноправни. Националним мањинама у Хрватској осигураће се сва права на национални живот.” (Из Декларације 3. засиједања ЗАВНОХ-а 1944. године, одржаном у Топуском).

Због државног злочинства према слободној мисли појединаца, а посебно припадника српског народа, у вријеме принудног откупа, насилне колективизације и голооточке тираније, Друга Југославија је, унаточ вишедеценијској стабилности, стварала услове за властиту рањивост, разбијање и нестајање. У Титовој Југославији постојале су табу теме о којима се није смјело критично расправљати: братство и јединство („зјеница ока”), Тито, Партија и самоуправљање. За повреду ових категорија падале су главе и добивана вишегодишња робија.

VIII

„Људе треба оплакивати кад се роде, а не кад умиру.”
Шарл Монтескије

*Једним убиством се никада не убија само један човјек.
Убијају се породица, родбина, пријатељи,
а и убица убија себе као човјека.*
Аутор

КОРДУНАШИ КОЈЕ СУ УБИЛИ КОМУНИСТИ-ПАРТИЗАНИ

Извињење свим породицама ако нисам њиховог најмилијег, а убијеног од стране комуниста, пронашао у документима и споменуо. То ће допунити неки нови борци за правду, којима ће бити стало до истине као мени. Морам рећи и да се извињавам свим поштеним људима, члановима КПЈ и КПХ који су се мушки борили против фашизма, срцем и душом, који су за идеју мира, међунационалног помирења, пропагирале социјалне правде и истинског социјализма, давали своје животе. Такве карактере и борце никада нико неће моћи прогласити злочинцима. Лепеза организованог идеолошког злочинства је пловила високо у мозговима и облацима руководећих чланова КП-а. Њима, као сваком другом побједнику у рату, омогућено је да максимално сакрију своја злодјела. С народом, кичмом рата и побједа, манипулирало се, истине су прикриване, али све то није долазило до обична свијета. Ако је неко нешто важно и сазнао, дошао је на тајни, непостојећи списак убијених. До обичног свијета нису допирале истине о стравичним збивањима и идеологији у врхунским водствима комуниста Југославије. Приложени списак убијених је сасвим сигурно непотпун. Има више стотина сумњивих приказа о погибији Кордунаша. Познато је да кордунашке јединице нису биле на Неретви и Сутјесци, али је запањујуће колико их је погинуло на Неретви, Сутјесци, Славонији и у Црној Гори. Познато је да су сумњиве појединце комунисти кажњавали прекомандама у друге

крајеве. Био је то легалан, прикривен пут да се Партија на Кордуну ослободи свих оних који по социјалном, школском и идеолошком статусу нису у потпуности припадали партијским вјерницима, или се нису свиђали вишем руководству, па да буду удаљени с устаничког Кордуна. Под посебном присмотром били су бивши официри, жандари, државни службеници, учитељи, богатији сељаци, мисаони људи Краљевине Југославије. Како прихватити да су обиљежени појединци, који су прекомандовани у друге крајеве, стварно погинули у борби, а да нису ликвидирани по налозима комуниста? Има изузетака, случајева да су неки избјегли казне због поријекла и сумњичења. То су они који су доказали да су спремни извршити сваки налог Партије, убити блиског рођака, пријатеља, свог оца или своје дијете. Такви су опстали, добивали високе позиције, па и ордење, укључујући и орден народног хероја. Ако бисмо само дјеломично прихватили тезу о могућности ликвидације, преко институције прекоманди, приложени списак се знатно повећава. За сада располажем непотпуним списком ликвидираних по налозима комуниста, али и он озбиљно упозорава на тешке драме и неправде које су се збивале, првенствено са српским народом, али не само на Кордуну. Комунистичке жртве се више од пола вијека нису нашле на споменицима НОР-а, нити у објављеним књигама. Њихова имена нису опстала у сјећањима ратних другова, нити списковима жртава рата, а није мали број да су послје рата брисани из матичних књига, као да нису постојали и рођени. **То не значи да међу њима није било појединаца, народних издајника, фашистичких доушника, али је гријех и злочин убити сваког човјека без суда и доказа о кривњи.** Велики број је убијен због властитог мишљења, идеолошке разлике, раније политичке припадности, бољег изгледа и што су више вољени од народа, жена и дјевојака, од њихових команданата и комесара, а међу њима су:

- Бабић Вука Миле (1888) из Слушнице, котар Слуњ. Обилазио је своје спаљено кућиште и када се враћао 10. јула 1942. године, стражар га је у Збјегу убио. Једни су га теретили за издају, а други да је био глув и да није чуо налог стражара.
- Бајић Илије Марко (1911) из Ириновца, котар Слуњ. Стрељан по налогу обавјештајног официра 3. батаљона Дане Скенцића у Кордунском Љесковцу 13. јула 1942. године. Прије стрељања стравично је мучен. Скенцић му је живом одсјекао пенис и ставио у уста.
- Бајић Пане Мане (1897) из Липоваче, котар Слуњ. Партизани су га усмртили без суда, 16. марта 1942. године због неке дојаве да пријети некој жени из Бугара.

- Бакић Павла Миле (1900) из Црног Потока, котар Вргинмост. Партизани су га стрељали у селу Пецка 29. априла 1942. године. Разлог је непознат.
- Балчин Лазе Миливој (1915) из Свињице, котар Војнић, опћински одборник у Крстињи од 1941. године. Оптужен је за сарадњу с Милићем Ракинићем. Партизански суд су сачињавали: Станко Таница Опачић, Богдан Орешчанин и Милић Новаковић Басаћан. Осуђен је на смрт и стрељан 19. марта 1942. године.
- Басара Станка Глишо (1900) из Подседла, котар Војнић. Убили су га партизани у Петровој гори 20. маја 1942. године. Мотив убиства непознат.
- Беуковић Никола из Коранског Луга, осуђен на смрт 7. јуна 1950. године у Слуњу, због учешћа у Цазинско-кордунашкој буни, коју је од зачетака до побуне пратила и каналисала Удба. Она је била потребна јер се спремао обрачун с водећим Србима у Хрватској, који је услиједио исте године.
- Бијелић Душана Стево (1912) из Топуског, котар Вргинмост. Избјегао је у Београд. Био је у Београду ватрогасац у Недићевој Србији. У комунистичким чисткама, октобра 1944. ухапшен је и убијен у Бубањ Потоку, међу више хиљада убијених Срба из Београда.
- Бијелић Матије Михајло (1914) из Тушиловића, котар Војнић. Био је благајник опћине Бовић до априла 1941. године и члан четничког удружења прије рата. Причало се да је одао хрватској војсци имена осталих чланова ранијег четничког удружења, па да су их похапсили и одвели и убили у Јадовну, али истина је да су га партизани убили на Јуриним брдима 10. јануара 1942. године.
- Бижић Станка Петар (1909), из Пркоса, котар Вргинмост, жандарм Краљевине Југославије. Партизан је од 1. септембра 1941. године и борац у ПО Стипан. Стрељали су га партизани 10. априла 1942. у Широкој Ријечи, због сумње да је био у добрим односима с Милићем Ракинићем.
- Бјеливук Миле (нема других података)
- Блитва Јанка Јован (1925) из Вођевић Брда, котар Војнић. Партизан од 23. јануара 1943. године у 2. бригади 8. кордунашке дивизије. Убијен 18. јануара 1944. године у својој јединици. Разлог непознат.
- Богдановић Ђурђа Милутин (1926) из Доње Перјасице, котар Војнић. Партизан је од 20. јануара 1943. године. Стрељан 20. маја по наредби Војног суда 3. бригаде, 8. кордунашке дивизије због неовлаштеног присвајања ратног плијена, послвије борби код Оточца.

- Богдановић Богдан из Воркапић Села, котар Вргинмост, болничар у Петровој гори. Стријељан 1944. због сумње да је симпатизер четништва.
- Богдановић Стојан (1910) из Воркапић Села, котар Вргинмост. Борац је од 25. маја 1942. у 2. бригади 8. кордунашке дивизије. Стрељају га партизани његове јединице у Плашком 16. октобра 1943. године. Разлог убиства је непознат.
- Богдановић Ђуро, учитељ, стријељан 1944. због брата Богдана који је осумњичен да подржава четнике.
- Богдановић Милан, православни свештеник из Воркапић Села, котар Вргинмост, стрељан 1944. због сумње да подржава четнике
- Борота Павла Милка (1909) из Батинове Косе, котар Вргинмост. Стрељали су је партизани у Чемерници 26. јуна 1942. године, због наводног откривања партизанских положаја.
- Божић Милића Мане (1895) из Машвине, котар Слуњ, шеф релејне станице у Басари. Стрељан по налогу обавјештајног официра Дане Скенцића 10. априла 1942. због неосноване сумње да је издајник.
- Божић Васо (1886). По службеној верзији, убијен је од дезертерске групе Јандре Брињака 10. августа 1944. године.
- Божић Милан из Црнаје, споменичар. Осуђен на смрт стрељањем од Суда у Цазину 1950. године због учешћа у Цазинскокордунашкој буни (командант).
- Божић Никола из Црнаје, споменичар, осуђен на смрт 1950. због учешћа у Цазинско-кордунашкој буни (обавјештајац у Штабу), коју је пратила и подгријавала Озна.
- Брињак Јандре из Купленског, котар Војнић. Борац је од августа 1941. године. Дезертирао је 30. септембра 1943. године из Лике. Разочарала га је партизанска борба Срба Кордунаша против Срба личких четника. Скривао се на подручју котара Војнић све до 18. новембра 1945. године, када је пронађен и убијен без суда, од припадника КНОЈ-а.
- Бритва Милан, стрељан без суда код Слуња. У њега је пуцао (у леђа) из шмајсера Душан Тепшић, начелник бригаде.
- Бркић Петра Јанко (1920) из Свињице, котар Војнић. Борац је од 15. новембра 1941. у Партизанском одреду Широка Ријека. Убијен је у Петровој гори 18. маја јер се као помоћник пушкомитраљесца одвојио од нишанције, 14. маја 1942. године, приликом пробоја обруча око Петрове горе.

- Бућан Дмитра Миладин (1906) из Пркоса, котар Вргинмост. Партизан је од 1941. године у 4. партизанском батаљону команданта Николе Видовића. Стрељан је 20. фебруара 1942. године због удавања са стражарског мјеста.
- Бућан Јована Милица (1912) из Подседла, котар Војнић. Убили су је партизани 10. јуна 1943. године у Катић Коси. Разлог убиства је непознат.
- Бућан Петра Вујо (1909) из Црног Потока, котар Вргинмост. Лугар до априла 1941. године. Стријељан у Петровој гори, код Црне Локве 20. октобра 1941, због наводног присвајања соли.
- Буква Милан – Миша (1919) из Лоскуње, котар Војнић. Партизан је од августа 1941. године у Партизанском одреду Јурга, затим командир вода у 1. бригади 8. кордунашке дивизије. Учесник је чувене акције упада партизана, под водством Већеслава Хољевца у Карловац 17. новембра 1941. године. Кажу да је био неустрашив борац. Буква је осумњичен да је из једног трапа украо капу крumpира. Неки су му дојавили да ће бити стрељан. Дезертирао је 20. септембра 1942. године и скривао се у Петровој гори. Настојао се повезати с четницима Плашчанске Долине. Прешао је код Хусеина Миљковића Хуске, гдје је, по налогу ОК КПХ Карловац и према договору с Командом 4. корпуса НОВ-а Хрватске, убијен 14. јануара 1944. године.
- Булат Ђуре Никола (1923) из Пјешћанице, котар Вргинмост. Партизани га стрељају заједно с оцем Ђуром 2. фебруара 1942. због сумњи да је четнички опредељен.
- Булат Симе Ђуро (1895) из Пјешћанице, котар Вргинмост. Стрељали су га партизани у Славском Пољу, 2. фебруара 1942. године, заједно са сином Николом, због сумње на четничко опредељење.
- Бунчић Цвијана Милован (1916) из Чатрње, котар Војнић, бивши наредник Војске Краљевине Југославије. Био је одборник и секретар опћине Горњи Скрад од 10. новембра 1941. Ухапшен је 15. марта 1942, послеје Ракинићевог бијега и суђен на смрт. Побјегао је са стрељања и крио се мјесец дана. Пријавио се Партији, па је стрељан од партизана маја 1942.
- Бунчић Милована Миле (1907) из Великог Козинца, котар Војнић. Био је пандур опћине Бариловић до 1. априла 1941. Придружио се партизанима 1. августа 1941. у Партизанском одреду Доњи Скрад и изабран за командира. Хрватска војска хапси његова брата Милоша, Причало се да су тражили смрт Станка Ђанице Опачића, па

да ће му пустити брата. Комунисти су га због сумње стрељали у Црној Локви 10. децембра 1941. године.

- Бурић Петар (остале податке извор није дао).
- Цимеша Павла Никола (1908) из Штирковца, котар Војнић. Стрељали га партизани, Партизанског одреда Перјасица у Горњем Скраду 10. новембра 1941. године због сумње да има везу са хрватским оружницима у Перјасици.
- Црнковић Јована Душан (1919) из села Кључара, котар Војнић. Партизан је од 1. октобра 1941. у Одреду Кључар. Стријељали су га партизани 20. октобра 1941. у Петровој гори, наводно због нечијег мишљења да је противник НОБ-а.
- Црнковић Јован (остале податке извор није дао)
- Цвијановић Михајла Марко (1906) из Кнежевић Косе, котар Војнић. Од 1. октобра 1941. је командир резервног одреда. Осумњичен је да избјегава војну обавезу и да је обавијестио Илију Фуштара да бјежи. Касније се утврдило да је оптужба неоснована. Стрељан је 1. јуна 1942. године.
- Цвијановић Милића Миле, рођен у Војишници бр.6. Осумњичен због познанства и сарадње с командантом Кордунашког подручја Јоцом Еремићем, уочи судског процеса у Горњем Будачком, гдје је био командир страже. Сазнао је за опасности, напушта партизана, па га је Миле Кресојевић Шињо одвео до Шида, гдје му се губи траг. Претпоставља се да су тамошњи комунисти сазнали за његов бијег и да су га ликвидирали.
- Цвијановић Јанка Ђуро, рођен у Војишници 1919. Ступио у НОВ 1. 11. 1941. Био је обавјештајни официр 2. бат. Првог КПО. Под чудним околностима је пребачен у Црну Гору, гдје му се губи сваки траг. Вјеројатно је по казни пребачен у Црну Гору и тамо ликвидира.
- Цвитак Јанка Стјепан (1921) из Карловца, Хрват, студент права, члан КП од 1940. године. Ухапсили га усташе јула 1941. године у Карловцу. Службена верзија тврди да је врбован од њемачког поручника Пешкеа, који је радио за њемачку обавјештајну службу АБВЕР и да је упућен на Кордун због шпијунаже. Био је комесар мјеста за Ласињу. Ухапшен је и стрељан без суда, 26. 8. 1944. године.
- Цвјетићанин Дане Душан (1897) из Садиловца, котар Слуњ. Стрељали су га партизани по налогу Дане Скенцића и подофицира Драгана Манојловића, 5. јула 1942. године у Кордунском Љесковцу, због наводне везе с хрватским војницима.

- Цвјетићанин Ђуре Милош (1918) из Садиловца, котар Слуњ. Борац је од 1. августа 1941. године у ПО Бугар. У вријеме 4. офанзиве је дезертирао у Бихаћ, одакле се 1944. вратио партизанима у Личко Петрово Село. Послије ослобођења дошао је официр Озне из Госпића, родом из села Злопољац код Бихаћа, и убио Милоша маја 1945. године.
- Цвјетићанин Илије Милан Мићо (1912) из Черкезовца, котар Бихаћ. Био је борац у 2. чети, 3. батаљона. Стрељан је пред масом народа у Кордунском Љесковцу, 5. јула 1942. године, по налогу Дане Скенцића.
- Чакширан Петра Милан, рођен 1908. у Кордунском Љесковцу. Хрватска војска му убија жену и троје дјеце. Пратила га је изјава, што је рекао гледајући убијену српску дјецу на Машвини 1942. (чувено, трагично и језиво дјечје коло голих дјевојчица и дјечака) да ће се осветити. Био је храбар. Причали су његови саборци да постоји вјероватноћа да је убијен слеђа и да је отео од усташа 22 пушкомитраљеза. Проглашен је за Народног хероја Југославије 1951. године.
- Чича Јанка Мојсија (1903) из Дворишта, котар Војнић. Био је опћински одборник у Горњем Скраду. Осуђен је од партизанског суда послије бијега Милића Ракинића и стрељан 19. марта 1942. у Војнићу.
- Чикара Миле Никола (1903) из Горњег Језерца, котар Огулин. Један је од организатора устанка. Био је комесар батаљона, па предсједник Опћинског НОО Личка Јесеница. Убили су га дезертери НОП-а који су пребјегли четницима 6. маја 1944. године и спалили у Јаворнику.
- Чубра Илије Милан (1897) из Врела Мрежнице, котар Слуњ. Стрељао га је обавјештајни официр 3. батаљона 24. јуна 1942. године, Дане Скенцић. Разлог је непознат.
- Чутурило Стево из Дабра, котар Оточац. Био је лугар у Личкој Јесеници. Партизан је на Кордуну од јула 1941. године. Био је командир Партизанског одреда Коњска глава, а затим командир одреда Вера, па командир 3. чете 2. батаљона КПО. Ухапсиле су га присталице Ђуре Видаковића који је из партизана пребјегао четницима. Бачен је у крашку јаму Балинка заједно с Бранком Латасом, Робертом Доманијем и Адолфом Штајнбергером 3. априла 1942. године. Бијег Ђуре Видаковића је везан за ликвидације многих Срба по комунистичким налозима.

- Ђуић Жарко, из Бриња, учитељ. Оснивач прве ћелије КП-а 1937. године у Војнићу. Од јуна 1940. је секретар КК КПХ за котар Војнић, а 1941. организатор устанка у котару Војнић. Основао је партизански одред Црна Локва. Народ га је изабрао у Црној Локви за вођу устанка. Из његовог окружења је нестао члан КК КПХ Војнић, учитељ Иван Фурлан. Почела су сумњичења. Партија је тражила повод за кажњавање и смјену. По службеној верзији, партизани су заробили усташу Стјепана Аугустиновића, Жарковог школског друга, којег је Жарко пустио на слободу. ОК КПХ Карловац 30. септембра 1941. искључује Жарка из Партије. У свом Дневнику је записао 24. октобра: „Нејасно ми је и то како је Ђаница постао мој судија”. Послије искључења живјет ће само 17 дана. Погинуо је (вјеројатно убијен) ноћу 13/14. новембра код Плавча Драге. Неко је измислио да га је рањеног носио Хрват Стјепан Милашинчић - Шиљо, који погиба и бива проглашен за народног хероја. ОК КПХ Карловац је Жарка постхумно примио за члана КПХ, али за хероја није проглашен.
- Ђулибрк Ђуре Мара (1917) из Рушевице, котар Слуњ. Убили су је партизани, 17. септембра 1942. године, због покушаја бијега у Београд, јер се бојала усташког ножа.
- Данчуо Николе Душан (1905) из Пјешћанице, котар Вргинмост. Партизани га стрељају у Горњем Сјеничаку 20. фебруара 1942. године, због неовлаштеног одласка на неослобођени териториј.
- Дејановић Миле, припадник Партизанског одреда Кузма-Полој од 1. августа 1941. Комунист, командант и комесар 2. Кордунашког партизанског батаљона. Домани Роберт (Јеврејин) и Дмитровић Душан (Србин) изјавили су пред народом у Перјасици да је Партизански одред у којем је Дејановић Миле дивљи, јер му на челу нису комунисти и да је на његовом челу бивши југославенски наредник. Убијен је 16. октобра 1941. године.
- Дејановић Рафајла Драгић (1910) из Доњег Полоја, котар Војнић. Био је жандармеријски наредник до априла 1941. Од 31. августа је командир Партизанског одреда Кузма. Прозван од Роберта Доманија и Душана Дмитровића, заједно са 6 чланова одреда Кузма-Полој на народном збору у Перјасици, и означен непријатељем. Побјегао је са стрељања 16. октобра. Комунисти су објавили амнестију. Драгић је поново пришао партизанима, али је 2. новембра 1941. стрељан.
- Дејановић Драгића Миле (1888), трговац, члан КПЈ од 1938, убијен у Широкој Ријечи од присташа Пепине, Петра Вергаша, који нису били за подизање оружаног устанка 1941. године.

- Дејановић Милоша Мирко (1914), припадник Партизанског одреда Кузма – Полој од 31. августа 1941. године. Ухапшен је на народном збору у Перјасици и стријељан пред масом народа, по налогу Роберта Доманија и Душана Дмитровића, само зато што је припадао наведеном партизанском одреду.
- Дејановић Миле Раде (1901) из Широке Ријеке. Убили су га партизани у Ђаковић потоку 23. 2. 1942.
- Девчић Анка, сељанка, Хрватица. Убили су је партизани без суда. Неко је тврдио да је усташка шпијунка. Њен брат Милан је био познати партизан из Девчића, село Утињска Буковица.
- Деврња Миле (1908) из Коранског Луга, котар Слуњ. Идејни вођа сељачког устанка 1950. године, када је Јосип Броз доказивао Стаљину да није издао интересе социјализма, па је огњем и мачем проводио насилну колективизацију у селима и насилни „откуп” пољопривредних и сточарских производа. Стријељан је у Козјачи крај Карловца 1950. године.
- Дмитровић Адама Марта (1902) из Пјешћанице, котар Вргинмост. Стрељају је партизани 20. фебруара 1942. године у шуми Абез, због одласка на неослобођени териториј.
- Дмитровић Милете Душан (1910) из Вељунског Понорца, котар Слуњ. Лугар до априла 1941, а партизан од 1. августа 1941. године. Био је комесар 2. батаљона и члан КП од 1941. године. Био је 1942. године и комесар Кордунашког подручја. По налогу Роберта Доманија, разоружао је с одредом Перјасица партизански одред Кузма–Полој, јер је проглашен дивљим (нису на челу били комунисти него бивши жандарски наредник). У одлуци разоружања учествовао је и Дмитровић. Стрељано је шест партизана, а командир Драгић Дејановић је побјегао. Дејановић је добио гаранцију Партије да се може вратити. Вратио се 2. новембра 1941. године и стрељан. Дмитровић је памтио ову превару, па је 1944. године изјавио да то није она борба која је почела 1941. године јер се изродила. Због тога је без суда убијен крајем маја 1944. године, по наредби шефа Озне за Кордун Владе Новаковића и његовог помоћника Мишине Кукића. Закопан је плитко у орање, па су његово тијело разносиле дивље свиње.
- Дмитровић Раде Бранко (1920) из Гаћеша Села, котар Војнић. Партизан је од 23. јануара 1943. године у 3. бригади 8. кордунашке дивизије. Стрељали га партизани 18. маја 1943. године у Оточцу због неовлаштеност присвајања ратног плијена последије борби код Оточ-

ца. (Он и Никола Милутиновић су, стражарећи испред Пиваре, попили по пиво из складишта)

- Добрић Марка Адам (1913) из Пољана, котар Вргинмост. Борац је од 8. октобра 1942. године у 2. бригади, 8. кордунашке дивизије. Убили су га партизани код куће због дезертерства 20. јула 1944. године.
- Добросављевић Душана Милета (1887) из Дворишта, котар Војнић. Стрељан послије случаја Ракинић у познатој комунистичкој чистки Пријеког војног суда у Војнићу.
- Добросављевић Илије Станко (1902) из Дворишта, котар Војнић. Био је командир партизанског одреда Горњи Скрад. Осуђен је на смрт од Пријеког војног суда у Војнићу и стријељан.
- Добросављевић Милића Милан (1915) из Дворишта, котар Војнић. Био је поднаредник југославенске војске и партизан од 1. августа 1941. у 2. батаљону 2. КПО. Оптужен је послије случаја Ракинић и осуђен на смрт. Стрељан је 20. марта 1942. године у Марић Коси.
- Докић Мојсије Марко (1914) из Купљенског, котар Војнић. Стрељају га партизани послије бијега Милића Ракинића, 21. марта 1942. године у познатој комунистичкој чистки на Кордуну.
- Докић Симе Јован (1906) из Брезове Главе, котар Војнић. Био је жандар до априла 1941. године. Од 15. септембра је одборник у Брезовој Глави. Не зна се зашто је побјегао на неослобођену територију Турња. Ту су га партизани пронашли и убили 7. августа 1942. године.
- Докмановић Милован, звани Ремо (1918), из Плавча Драге, котар Огулин. Био је сеоски одборник од 2. новембра 1941. Недужан убијен од припадника Партизанског одреда Пиштеник у Плавча Драги 28. јануара 1942. године (организационо припадао Кордуну, односно ОК КПХ Карловац).
- Домани Јосипа Роберт (1918) из Ораховице, котар Осијек, Јеврејин, студент технике и члан КП од 1937. године. Био је добровољац у шпанском грађанском рату 1937. На Кордун је дошао 2. октобра 1941. године. Командант је 2. КПО, члан Руководства за Петрову гору, именованог 6. октобра 1941. године. Гурнут је од КПХ у сурове обрачуне према српском народу, па је због тога убијен од Срба, бивших првобораца и чланова КПХ.
- Дубаић Милица из Бугара, котар Бихаћ. Била је избјеглица на подручју Кордуна. Оптужена је за шпијунажу. Судско вијеће 1. кордунашког војног подручја је осуђује на смрт, гдје је и стрељана 30. октобра 1944. године.

- Дудуковић Никола из Крњака, звани Гавран, котар Војнић. Убијен је 15. септембра 1944. године због оптужбе да је сарађивао с Мишаном Напијалом.
- Џакула Милоша Марко (1918) из Славског Поља, котар Вргинмост. Уочи рата је учио богословију у Београду. Убијен после ослобођења Београда, октобра 1944. у Бубањ Потоку, вјеројатно због животног позива и препорука које су пристигле из завичаја.
- Ђурић Михајла Јован (1917) из Доњег Будачког, котар Војнић. Убили су га партизани без суда 15. августа 1942. године. Мотив је непознат.
- Ђурић Павла Никола (1909) трговац из Војнића, котар Војнић. Убили су га партизани 28. јануара 1942. у Петровој гори. Разлог непознат.
- Ђурић Станка Петар – Кукан (1911) из Радоње, котар Војнић. Партизан је од 1. августа 1941. године у Партизанском одреду Радоња. Убијају га партизани 8. децембра 1941. у Петровој гори због сумње да је противник НОБ.
- Ђурић Владимира Слободан (1913) из Тушиловића, котар Војнић. Стрељали су га партизани 24. октобра 1941. због сумње да је противник НОБ-а.
- Ђурић Владимира Слободан из Тушиловића, куће број 37, убијен 24. октобра 1942. после ослобођења Брезове Главе и Тушиловића. Ђурић је пришао куму Станку Ћаници Опачићу да му честита ослобођење села. Ћаница се машио пиштоља и убио кума, уз протест: „Ти, док ми спавамо по шумама, својој жени Драгици гријеш гузицу. Ево ти честитке!”, пуцајући у њега. Осамнаест годишња Драгица је остала са тек рођеним сином Момчилом и патнички подносила увреде неких комшија, јер су оправдавали Ћаничино убиство кума Владимира.
- Ерор Јандре Милош (1882) из Клокоча, котар Војнић. Стрељали га партизани приликом хапшења у његовом селу. Мотив убиства непознат.
- Форшт Милан (Хрват), комесар чете у Пролетерском батаљону, чији је командант био Мишко Бреберина. Милан убија партизана Тепавац Боже Петра само зато што га је жуљала ципела, па је изостајао у покрету јединице. Батаљон се побунио због убиства Петра. Мишко је извадио пиштољ и убио Милана (1942). Због убиства Хрвата, Мишко није проглашен за народног хероја, иако су борачке организације Кордуна упорно тражиле.

- Фуштар Стојана Илија (1899) из Кнежевић Косе, котар Војнић. Убили су га партизани у Требињи 20. јуна 1942. године. Разлог је непознат.
- Гаћеша Миле од Перјасице (видјети Војнић или Дуга Реса).
- Галогажа Марка Петар (1904), из Цреварске Стране, котар Вргин-мост. Стријељали га партизани у Петровој гори 19. октобра 1941. године, наводно због пљачке.
- Гојковић Милоша Душан (1922) из Зимиха, котар Војнић. Партизан је од 5. децембра 1942. године у 1. батаљону 2. КПО. Убили су га партизани код Крњака 20. априла 1943. године. Разлог убиства непознат.
- Гојковић Станка Глишо (1901) из Зимиха, котар Војнић. Пресуђен је на смрт од Пријеког партизанског суда, послје случаја Ракинић, 19. марта 1942. године. Стрељан је 20. марта 1942. године.
- Грба Јосифа Милан (1904) из Међеђака, опћина Плашки, котар Огулин. Учесник је НОБ-а од 1941. године, више као позадински, политички радник. Стрељао га је бивши партизан, првоборац, Ђуро Видаковић 21. јула 1943. године јер је, како неки тврде, Милан одбио позив да пређе четницима Ђуре Видаковића. Он је индиректна жртва политике КПХ.
- Грба Милан (1917) из Међеђака Огулинског. Отишао је на неослобођени териториј, у Плашки. Због тога је стрељан у селу Кунић 30. маја 1942. године.
- Грба Милан из Плашког. Заједно с Миланом Вукелићем, наговарао Ђорђа Момчиловића да преведе чету на страну четника, па је Ђорђе Момчиловић и њега убио 4. априла 1942. године, без судског поступка.
- Грбић Нинка Милан (1924) из Катиновца, котар Вргинмост. Напустио стражарско мјесто сеоске страже. Због страха пребјегао на неослобођени териториј, па се опет вратио. Партизани га стрељају 26. фебруара 1942. у Катиновцу.
- Грковић Симе Душан – Геџо (1919) из Тржића Тоуњског, котар Слуњ. Борац је у Партизанском одреду Кузма. Осјетио је опасност од Роберта Доманија, па прелази 1. 12. 1941. у одред Тоболић. Био је водник у 1. бригади 8. кордунашке дивизије, одакле је прешао четницима послје 4. офанзиве. Вратио се партизанима 25. марта 1944 и стрељан без суда.
- Губерина Душана Љубан (1922) из Чремушнице, котар Вргинмост. Борац је од 15. септембра 1941. године у ПО Кирин. Незадовољан

линијом партизанске борбе, одлази у Београд. Неки мисле да је приступио Недићевој стражи. Ухапшен је на Дан ослобођења Београда и стрељан.

- Хрстић Николе Нинко (1921) из Лоскуње, котар Војнић. Борац је Партизанског одреда Лоскуња од 15. септембра 1941. године. По службеној верзији, убила га је партизанска патрола приликом покушаја да дезертира из 2. батаљона Кордунашког одреда јуна 1944. године.
- Иванчевић Јанка Драга (1922) из Нове Кршље, котар Слуњ. Оптужена је због наводног одласка у хрватска села у којима је било живежних намирница, јер су српска села била спаљена и опљачкана и нису имала обавезу да дају храну за НОП. Она је настојала прехранити своју породицу, па је оптужена за 19 пљачки. Стрељана је по наредби, без суда од стране Команде 2. кордунашког војног подручја 9. јуна 1944. године.
- Иванчевић Раде Мане (1903) из Грабовца, котар Слуњ. Стрељан је у Кордунском Љесковцу по налогу обавјештајног официра 3. батаљона Дане Скенџића 13. јула 1942. године. Скенџић је окретао нож у његовим устима и мучио га до изнемоглости.
- Ивановић Михајла Милић (1899) из Буковице, котар Војнић. Убили су га партизани у његовом селу 17. августа 1942. године. Мотив убиства непознат.
- Ивковић Анка из Крњака, котар Војнић је убијена по налогу шефа ГОЦ-а Хрватске Јосипа Ђерђе 13. јула 1944. године .
- Јагровић Милоша Милић из Горње Брусоваче, котар Војнић, сеоски одборник, убила га Удба 1945. године. Разлог непознат.
- Јакшић Стојана Славко, мајор и предсједник КНОО Вргинмост. Рекао: „Нема од овог ништа зашто смо се борили.“ Званична верзија је да је погинуо од гранате 1944. године.
- Јеловац Ђуре Милка (1919) из Козинца, котар Вргинмост. Убили су је партизани 18. децембра у Козинцу због сумње да има везу с Талијанима у Вргинмосту.
- Јездић Јово из Нове Кршље, котар Слуњ. Оптужен је за одласке у хрватска села због пљачке, па је стрељан без суда, по наредби Првог војног кордунашког подручја 9. јуна 1944. године.
- Јовичић Милоша Петар (1908), убијен од комуниста у шуми Крешмешници 13. августа 1941. због сумње да није присташа НОБ-а. Био је службеник опћине Вргинмост, избјегао од усташа у село Пјешћаницу.

- Јовић Саве Михајло (1916) из Коларића, котар Војнић. Убили су га партизани у Петровој гори, априла 1945. године. Разлог је непознат.
- Карас Теодора Милутин (1914) из Штирковца, котар Слуњ. Био је трговац. Кандидат је КП-а од 1. фебруара 1941. године, командир ПО Перјасица од 31. августа 1941., начелник Штаба 34. дивизије у чину мајора. Погинуо је (причало се, убијен) у Доњој Купчини, када се налазио на торњу цркве у извиђању. Неки тврде да му је погибија намјештена од секретара ЦК КПХ Андрије Хебранга, зато што је као предсједник Војног суда 6. јануара 1945. године пресудио на смрт осам усташа (да покаже како се суди). Добио је метак слеђа 7. марта 1945. године.
- Катић Боже Јован (1896), из Тоболића, котар Слуњ. Био је лугар у пензији и инвалид. Стрељали га партизани 15. новембра 1941. године, зато што је отишао у Приммишље да подигне своју пензију.
- Кекић Драган (1922) из Цвијановић Брда, котар Слуњ. Стријељан је 29. јуна 1944. године у Команди кордунашког подручја у Горњем Будачком, због одласка у хрватска села по храну.
- Кирета Раде Миле (1903) из Кирина, котар Вргинмост. Стрељали га партизани 13. новембра 1941. године, без суда, зато што је 8. новембра 1941. убио своју жену Василију.
- Кирета Раде Мојсија (1913) из Кирина, котар Вргинмост. Убили га партизани 13. новембра 1941. године, без суда, због саучесништва у убиству братове жене Василије.
- Кирета Василија (1903) из Кирина, котар Вргинмост. Убијају је комунистички настројени муж Миле Кирета и његов брат Мојсије, 8. новембра 1941. године.
- Кларић Симе Душан (1918), борац је од августа 1941. године у ПО Тржић и ПО Перјасица. Био је командир вода у 4. батаљону 1. бригаде, 8. кордунашке дивизије. Партизани га стрељају децембра 1944. године без суда, према службеној верзији, због недисциплине и дезертерства.
- Кљајић Павле из села Перне, котар Вргинмост, убили су га комунисти – Удба у Канади, послије рата.
- Клипа Марија – Маца, из Клипина Брда, котар Војнић, сеоска сиротица, неписмена и доброћудна. Понекад се знала напити, веселити се и пјевати. Када су комунисти узели кормило устанка, требало је застрашити народ. Измислили су причу да је Маца хрватски шпијун. Довели су је партизани у село Бреберине и убили без суда у јарку изнад села, пред крај 1941. године.

- Кнежевић Јована Бошко, рођен у Војишници 1921. године. Партизан је од 1. 8. 1941. Убијен је од комуниста, па намјерно погрешно уписан да је погинуо 14. маја 1942. код Јасеновца, што је немогуће.
- Кнежевић Станка Ђуро, рођен у Војишници 1916. Борац Одред Радоња. Убили га комунисти, па прогласили да је погинуо 14. Маја 1942. код Јасеновца.
- Кокир Јанка Драгица (1906) из Купљенског, котар Војнић. Убили су је партизани у Дебелој коси 7. маја 1942. године. Разлози непознати.
- Кокир Марко, ухапшен после судског будачког процеса и убијен (Види Гласник СИКД „Његош”, бр. 56, 1986.год, стр. 45).
- Колунџија Раде Стево (1925) из Нове Кршље, котар Слуњ. Борац је од 19. јула 1942. године у 3. бригади 8. кордунашке дивизије. Ноћу је 15. марта 1944. године дошао на врата Мане Зинаића у селу Јамарје. Мане га убија. Бранио се убица да је мислио да су дошли неки пљачкаши.
- Комадина Душан (1909) из села Вељунске Глине, котар Слуњ. Био је наредник – водник у Војсци Краљевине Југославије. Партизан је од 1. августа 1941. године у Одреду Вељунска Глина. Постављен је за оперативног официра 2. батаљона, код команданта Домани Роберта. Осумњачен је за везу с Ракинићем, па га је пријеки војни суд осудио на смрт. Стрелан је у Војнићу 20. марта 1942. године.
- Кораћ Адама Петар (1914) из Чемернице, котар Вргинмост. Стрелали су га партизани 27. јануара 1942. у Чемерници, наводно зато што је имао код себе неку пропусницу коју је издала хрватска локална власт.
- Кораћ Марка Миле (1872) из Чемернице, котар Вргинмост. Стрелали га партизани у селу Буковици 17. јануара 1942. године зато што је тражио бабу Влајић Милу, коју су два дана раније стрелали партизани.
- Кораћ Миле Драган из Горњег Војнића, котар Војнић. Био је ожењен са прелијепом женом Киком из Еремића. И он је био мушкарац примјерног изгледа и поноса на то. Овај брачни пар је изазивао љубомору код многих. Драган је лажно оптужен да је припремао убиство Станка Ђанице Опачића, комунисте и првака устанка на Кордуну. Стријељан је у Црној Локви 15. октобра 1941. године. Његова жена се преудала за Станка Фуштара којем су усташе усмртиле 1942. шестеро дјеце. Трогодишњег сина су скували у котлу воде. У новом браку је родила кћерку Милицу – Мицу.
- Кораћ Милош Лошица, рођен 1906. у Горњем Војнићу. Био је на списку Удбе због брата Драгана. Удба га хапси, затвара, после

рата и убија. Не зна се за гроб. Иза њега је остало двоје ситне дје-чице: Софија (1934) и Драган (1932).

- Кораћ Станка Вељко (1918) из Доње Чемернице. Био је апсолвент технике и машинства и члан КП-а прије рата, човјек изузетних способности, добар и надарен. Говорио је више свјетских језика и био интелектуалац високих домета. У НОБ-у је од јула 1941. године, био наставник на партијским курсевима и руководиоца Штампариие „Напријед”, гласила ЦК КПХ у Црној Локви. Хрватски комунисти су видјели неку дугорочну опасност за политику КП Хрватске, која је користила српски народ као масу, ударну снагу рата која се све више одвајала од историјских интереса српског народа у Хрватској. То је посебно прозрео командант Кордунашког партизанског подручја, Јован Јоцо Еремић. Свакодневно је добивао податке о мртви-ма 8. кордунашке дивизије, чија је младост бацана у ватру рата, свакодневно и брутално. У исто вријеме учешће Хрвата у партизанском рату и жртвама је било симболично. Група Срба интелектуалаца видјела је трагичну манипулацију хрватских комуниста, Хрвата и Срба, гдје је српски народ само полуга освајања политичке власти. Интелектуална визија Вељка Кораћа је доприњела да буде постављен на позицију првооптуженог у Будачком процесу, јула 1944. године, када су суђени недужни српски интелектуалци Кордуна. Вељко је у своме дневнику написао: „У овом проклетом рату из свачијих стопа капље крв”. И то је било доста да изгуби главу, да буде проглашен сарадником Гестапоа. Због велеиздаје пресуђен је на смрт стрељањем 13. јула 1944. године у Горњем Будачком. Заклан је од руку бивших сабораца 17. јула 1944. године код Молинарујева врела, недалеко од Топуског. Вељка Кораћа је убила мржња бројних личности око њега, јер је жарко љубио свој клани и наклани српски народ. У своме Дневнику је писао 31. децембра 1942. године: „Стара кобна проклета 1942. је на измаку. Колико боли, колико јада и претрпљених мука, колико скамењених суза и мртвих тијела. 1942, та највећа трагедија коју је поднио наш народ у својој хисторији, пролази. О, не повратила се никад. Да ли ће синуги сунце и на наша врата? Хоћемо ли дочекати своју слободу и свој васкрс или ћемо поступно да нестанемо? Не, остати ћемо, макар и преполовљени...”
- Кораћ Стеве* Барбара (1907), из Чемернице, котар Вргинмост, катољкиња из Америке удата за Србина Кораћ Јована (1896). Обоје су дошли из Америке 1925. године. Убили су је партизани – комунисти 29. децембра 1941. године. Усмрћена је због тога што је више пута

спасила село од усташа и фашиста, јер је као странкиња знала више језика, али и због комунистичке предрасуде о америчком капитализму јер је боравила и радила у капиталистичкој земљи. Њеног супруга Јована убија хрватска војска 3. августа 1941. године, у Глинској православној цркви Рођења Пресвете Богородице, заједно са 1563. српских цивила.

- Косановић Јована Петар (1900) из Мочила, котар Слуњ, лугар, члан Котарског НОО Слуњ и предсједник Опћинског НОО Мочила. Стрељан је 10. априла 1942. по налогу обавјештајног официра 3. батаљона Дане Скенцића, зато што је Скенцић послао лажно писмо Петру, као да га шаље Ђуро Видаковић.
- Косановић Миле, звани Куцета (1917) из Плашчанске Главе, котар Огулин. Од децембра 1941. је сеоски одборник. Невин, замијењен с неким другим, стрељан марта 1943. године, по налогу Милана Чакширана из Кордунског Љесковца.
- Косановић Милутина Анђелија (1911) из Перјасице, котар Војнић. Стрељали је партизани 10. маја 1942. због сумње да сарађује с оружницима у Перјасици.
- Косановић Паје Душан (1910) из Перјасице, котар Војнић. Стрељали га партизани због сумње да одржава везу с хрватским оружницима у Перјасици 10. маја 1942. године.
- Косијер Аврама Милић (1919) из Вељунске Глине. Био је наредник-водник у Војсци Краљевине Југославије. Партизан је од 1. августа 1941. у Одреду Вељунска Глина. Показао се добрим организатором и храбрим борцем. Оптужен је послије случаја Ракинић и пресуђен на смрт од Пријеког партизанског суда у Војнићу. Касније је доказано да није имао баш никакве везе с Ракинићем. Стрељан је 20. марта 1942. године.
- Косијер Драгица, из Дугог Дола, котар Војнић, политичка активисткиња котара Војнић. Убијена од дезертерске групе (бивших партизана) Јандре Брињака 10. августа 1944. године. Мотиви убиства су непознати.
- Косијер Јована Мила (1913) из Дугог Дола, котар Војнић. По службеној верзији, убијена је од дезертерске групе Јандре Брињака код њене групе 10. августа 1944. године.
- Котур Миладина Петар (1904) из Старе Кршље, котар Слуњ. Био је сеоски одборник. По службеној верзији, убили су га пљачкаши на Гмајини, између Старе Кршље и Грабовца 22. јуна 1945. године, из групе с којом је одлазио у хрватска села због пљачке. У ствари, уби-

јен је због удовице Боје Радаковић коју је намјеравао оженити. Убиство је организовао комуниста Дане Воркапић, који је послије злочина оженио Боју Радаковић.

- Котур Милана Дмитар (1919) из Старе Кршље, котар Слуњ. Борац је од 18. јула 1942. године. Био је обавјештајни официр 1. батаљона 2. бригаде, 8. кордунашке дивизије. Водио је партизанског дезертера, а није му одузео карабин. Овај га убија у Кнеји код Плашког, послије заостајања да изврши нужду. Затрпао је Дмитра у гране, али је тијело пронађено. Убица је ухапшен и објешен у Старом Селу код Плашког.
- Ковачевић Дане Милијан (1884) из Машвине, котар Слуњ, гостионичар. Убио га у властитој кући Дане Скенцић 10. априла 1942. године, а затим се дао у потјеру за његовим сином Дмитром.
- Ковачевић Јандре Петар (1918) из Перне, котар Вргинмост. Борац је у ПО Перна од 29. јула 1941. године. У 2. бригади, 8. кодунашке дивизије био је комесар чете. Разријешењем дужности, постаје незадовољан и дезертира крајем 1943. године и одлази за Београд, гдје га комунисти стрељају, октобра 1944. године.
- Ковачевић Милијана Дмитар (1902) из Машвине, котар Слуњ. Био је комесар Партизанског одреда Машвина од 1. септембра 1941. године и члан Котарског НОО Слуњ од 1. јануара 1942. године. Посље убиства његова оца Милијана 10. априла 1942, сустигли су га Дане Скенцић и Дмитар Петра Ковачевића из Нове Кршље. Убили су Дмитра у Мудрић Селу 10. априла 1942. године.
- Козић Милана Душан (1930) из Боговоље, котар Слуњ. Прича се да је нехотично убијен 7. јуна 1943. године од партизана у Вељуну. Не зна се на који начин.
- Крајачић Саве Миле (1909) из Шљивњака, котар Слуњ. Био је организатор оружане борбе у Вељуну. Прихватио је Домани Роберта. Организирао је партизанске радионице за поправак оружја. Радио је на изради партизанских летака, касније Вјесника и других листова. При крају рата погинуо је (или убијен) под сумњивим околностима и нејасноћама, маја 1945. године.
- Крајачић (Гргић, дјев) Сока (1917) из Садиловца (супруга моћног Ивана Крајачића, министра унутрашњих послова НР Хрватске, индиректног убице бројних Срба). Залагала се послије рата да на споменику у Садиловцу буде ћирилица, те да у гробљу Централне партизанске болнице на Петровој гори буду оригинални крстови, а не петокраке, што је тражио Марко Белинић. Сока је страдала у „саобраћајној несрећи” 1978. године.

- Крајиновић Милена (1920) из Дивосела, котар Грачац, учитељица и секретар Опћинског комитета КП за Приммишље, члан Котарског одбора АФЖ Слуњ. Говорило се да су је убили пребјези из партизана у четнике 16. јула 1943. године. Ово није потврђено, па су остале сумње и на другој страни.
- Кресојевић Станка Зорка (1923) из Крњака, котар Војнић. Убили су је партизани 10. децембра 1941. у Дугом Долу. Разлог убиства је непознат.
- Кривокућа Миле Јанко (1887) из Утиње (Мањеровић Село). Убили га партизани у његовом селу 10. 11. 1941.
- Крњић Ђуре Милка (1905) из Доњег Приммишља, котар Слуњ. Стрелјају је партизани 7. августа 1942. године, због сумње да је крила своје жито у земуници.
- Кукић Миле Душан (1892) из Тушиловачког Церовца. Убили су га партизани у његовом селу 7. септембра 1942. године. Разлог убиства непознат.
- Кукић Милутина Ђуро (1886) из Приммишљанског Тржића, котар Слуњ. Осумњичен је за одржавање везе с усташама и оружницима у Приммишљу, па је убијен без суда код своје куће 4. септембра 1942. године. Стварни разлог је, како неке комшије тврде, јер је био вриједан и имућан човјек.
- Кукић Милутина Светозар (?) 13 година дјечак. Убила га партизанска стража. Мотив непознат.
- Курија Милош из Војишнице, котар Војнић, сељак. У јесен 1941. године одвео је своје волове и продао на подручју под хрватском контролом. Сазнао је за пријетњу партизана из комшилука, па се скривао неколико дана. Његов комшија Петар Трбојевић – Периша сачекао га је и без суда убио.
- Латас Петар из Плашког, убијен од комуниста.
- Латас Петра Бранко (1920) из Јања Горе, котар Огулин, учитељ. Борац је од 1941, комесар 3. батаљона 2. КПО. Убили су га партизани Ђуре Видаковића, на дан одлуке да из партизана приступе четницима, посебно због Бранкове улоге у злочину према Ралић Ђури и Драгану Милошевићу 1941. године. Бачен је у крашку јаму Балника 3. априла 1942. године.
- Лежајић Стевана Милић Мићо (1914) из Доњег Скрада, котар Војнић, по занимању крзнар, члан КП од 1941. године. Био је командир резервног одреда Доњи Скрад и секретар КК КПХ Слуњ. По налогу Андрије Хебранга, Милић је повучен с партијских функција. ОК

КПХ Карловац је предложио да иде у војску. Постављен је за коме-сара батаљона 2. бригаде, 8. кордунашке дивизије. По службеној (недоказаној и сумњивој) верзији, Лежајић је последице операција у Истри, када се враћао на Кордун, из пиштоља опалио себи метак у главу, 14. маја 1945. године у Великој Горици.

- Линта Ана (1898) из Подгорја, котар Вргинмост. Партизани је усмртише у Петровој гори 25. фебруара 1942. зато што је талијанским војницима продавала млијеко.
- Лисић Ђуре Миладин (1900) из Криваје, котар Војнић. Убили су га партизани у Петровој гори 20. септембра 1942. године. Разлог убиства је непознат.
- Лисић Станко, из Лисића Брда, котар и опћина Војнић. Био је 1941. на свадби пријатеља – Хрвата. Оптужен је да је изјавио да ће убити Станка Опачића Ћаницу, па је убијен без суда.
- Лончар Ђурђа Мирко (1899) из Међеђака, котар Војнић, члан сеоског НОО од 16. септембра 1941. године. Осуђен последице случаја Ракинић на смрт и стрељан у Војнићу 19. марта 1942. године.
- Лончар Милића Милутин (1909), борац у Партизанском одреду Кузма–Полој, од 31. августа 1941. Ухапшен у Перјасици и стријељан 16. октобра 1941. по налогу Роберта Доманија и Душана Дмитровића пред масом народа, зато што је припадао партизанском одреду којем на челу нису били комунисти.
- Лончар Павао (остали подаци за сада непознати).
- Лошо звани Чичин из Рушевице (остали подаци за сада непознати).
- Ловрић Никола, убијен 10. септембра 1941. због сумње да одржава везу с Хрватима у Благају. Стрељали су га партизани Одред Кузма Полој.
- Маћешкић Милоша Раде (1916) из Јагровца, котар Војнић. Борац је од 16. децембра 1941. године у ПО Широка Ријека. Крајем 1943. године напустио је јединицу и скривао се до 10. јула 1945. године, када је и убијен на непознат начин, код Мркшић млина, на потоку Брусовача.
- Маћешкић Павла Мила (1909) из Доњег Будачког, котар Војнић. Убили су је партизани 2. маја 1943. године. Разлог убиства је непознат.
- Магарац Милоша Владо (1925) из Крњачког Грабовца. Стрељали су га партизани 15. новембра 1942. године у Скрадској гори. Разлог стрељања је непознат.
- Мајсторовић Милована Драгић (1899) из Гробника, котар Слуњ. Био је лугар. Неки тврде да је стрељан по наредби Јована Јоце Ере-

мића команданта Кордунашког војног подручја, јер је знао за неке Јоцине везе с непријатељем. (Јоцо се није слагао с политиком КП-а, која је ослободила војне обавезе све Хрвате на Кордуну. Гинули су само Срби).

- Мајсторовић Симе Јаков (1892) из Буковице, котар Вргинмост. Партизани су га стрељали код Војнића 3. априла 1942. због сумње да сарађује с непријатељем.
- Маљевац Еразмо, заробљени рањеник, талијански војник (17 година из Ријеке или Ливорна). Излијечен је и чланови КПХ су на састанку одлучили да га стрељају јер су тврдили да, ако га пусте, може открити локацију партизанске болнице. Тражио је милост, говорећи да је насилно мобилисан и да жели остати с партизанима. Многи мисле да је постојало људскије и хуманије рјешење. Његова мајка Ема Маљевац је долазила из Ливорна на Петрову гору, тражећи синовљев гроб. Пронашла је његово име на списку рањеника. Годи-нама је одржавала везу с Меморијалним парком, тражећи било какав нови податак о вољеном сину.
- Манојловић Раде Драган (1912) из Кордунског Љесковца. Борац је од 8. октобра 1941. године. Касније је у 2. чети, 4. батаљона. Стрељан је 28. августа 1942. године због бројних убистава партизана заједно с Даном Скенџићем. Обојица су стрељани код Врела Мрежнице. Скенџић је изрешетан мецима. Викао је: „Пуцајте боље! Мајку вам вашу, да видите како бих ја на вас пуцао!”
- Манојловић Теодора Миле, Геџо (1916) из Горњег Сјеничака, котар Вргинмост. Био је студент права и члан КП од 1940., учитељ у Стипану и предсједник Котарског НОО КиринСјеничак, од новембра 1941. године. Главни је аутор Острожинског правилника о раду НОО, по чијем узорку су рађени Фочански прописи. Убијен је ноћу 19. на 20. априла 1942. на Црквишту код Војнића, јер се комунистима није свиђао Острожински правилник. Многи су мишљења да је убијен по налогу Већеслава Хољевца, због наводне субверзивне дјелатности, а извршење је везано за Ђану Габрића.
- Марковић Михајла Богић (1917) из Скрадског Понорца, котар Војнић. Борац је у ПО Горњи Скрад од 1. новембра 1941. године. Био је командант батаљона Кордунашког одреда. Његов батаљон је дезертирао, па је Богић ухапшен. Партијска организација Корпуса је закључила да се пусти, да среди свој батаљон, а послије да се премјести на виши положај. Када је пуштен из затвора, био је свјестан да су му Стево Крајачић и Јосип Ђерђа намијенили смрт. Премје-

- штен је у 7. банијску дивизију, па је по службеној верзији погинуо 9. септембра 1944. године код Костајнице, на функцији начелника 2. бригаде, 7. банијске дивизије. Спомињан је у Будачком процесу.
- Мартиновић Љубица (1910), учитељица у Цвијановић Брду. Оптужена је за љубавну везу с усташким таборником Иваном Шајфаром (1907), па је убијена. Њен муж је био у њемачком заробљеништву.
  - Мартиновић Нинка Миле (1911) из Крстиње, котар Војнић. Био је учитељ, а члан КП-а од 1940. године. Сеоски одборник је од 1. новембра 1941. године, а иза тога одборник котарског НОО Кирин – Сјеничак. Борац је од 20. марта 1942. године. Био је комесар 1. бригаде, 8. кордунашке дивизије. Од 1. децембра је предсједник Окружног НОО за Кордун. Погинуо је (или убијен) у лову 18. новембра 1944. године. Његов лик је везан за Јоцу Еремића и Будачки процес, јула исте године. С њим у лову је био Јаков Перић – Јапа, шеф Озне у Војнићу, за којег генерал Драган Пајић тврди да је убица Миле Мартиновића.
  - Мартиновић Радица, бивши начелник општине Крстиња. Побјегао је с Ракинићем Милићем у Тушиловић код комунисте, Хрвата, Фрање Молека, који их је стрељао, по налогу ОК КПХ Карловац.
  - Матијевић Ђуре Никола (1909) из Горње Жрвнице, котар Слуњ. Стрељали га партизани 10. марта 1942. године, зато што је приговорио женидби Милоша Дејановића, човјека високог повјерења КПЈ и КПХ. Стрељан је код Рајић Брда.
  - Матијевић Миле Милић (1916) из Горњег Будачког, котар Војнић, жандар до априла 1941. године. Партизан је од 10. августа 1941. у Партизанском одреду Буковац, који је припадао 2. батаљону 2. КПО, команданта Роберта Доманија. Суђен од Војног преког суда 19. марта 1942. године на смрт. Стрељан је код Црне Локве истога дана послуже пресуде.
  - Матијевић Милована Милош (1914) из Чатрње, котар Војнић. У комунистичком пакету неподобних и познаника с Ракинићем, осуђен од Војног преког суда 19. марта 1942. на смрт. Стрељан је истога дана код Војнића.
  - Медаковић Перо, звани Бешир (1900) из Латина, котар Огулин. Стрељала га је Команда Плашки, децембра 1943. године, код Јапаге Плашки, како неки кажу, што се напио и узвикнуо: „Живио краљ Петар!”
  - Михајловић Мојсије Симо (1903) из Перјасичког Точка, котар Војнић. Убили га партизани Партизанског одреда Перјасица, 20. но-

вембра 1941. године због сумње да одржава везу с хрватским оружницима у Перјасици.

- Михајловић Симе Миле (1912) из Перјасичког Точка, котар Војнић. Стрељали су га партизани Партизанског одреда Перјасица 20. новембра 1941. због сумње да одржава везу с хрватским оружницима у Перјасици.
- Микулица Пере Марица (1923) из села Зебић, котар Огулин, Хрватица удата за Србина Станка, који је био хрватски оружник у Саборском. Када је Ђуро Видаковић из партизана прешао четницима, дао је усмртити Марицу 7. априла 1942. године.
- Милашиновић Марка Станко (1879) из Јурге, котар Војнић. Убили су га партизани децембра 1942. године. Разлог убиства непознат.
- Милошевић Драган (1916) из Плавча Драге, опћина Плашки, котар Огулин. Био је трговац и комесар одреда Пиштеник од 6. октобра 1941. Партизани га стрељају по налогу Већеслава Хољевца и Бранка Латаса у селу Мочила, заједно с командиром Ђуром Ралићем 5. фебруара 1942. године.
- Миловановић Миће Душан (1915) из Косијерског села, котар Војнић. До априла 1941. је жандар. Борац је од 1. новембра 1941. године у Партизанском одреду Доњи Скрад. Био је борац 2. бригаде 8. кордунашке дивизије. Стрељан је 10. октобра 1943. године јер се заљубио у дјевојку коју је волио његов комесар чете.
- Милутиновић Никола, борац 15. кордунашке бригаде, стрељан у Оточцу 18. маја 1943. године зато што је, држећи стражу испред Пиваре, попио пиво с Бранком Дмитровићем из складишта, па су обојица стријељани.
- Миљановић Душан – Габро из Црног Потока, Вргинмост. Убијен је без суда у Чатрњи. Стрељао га је Дмитар Поштић.
- Миљеновић (?) из Чатрње (податак од Милана Тарбука, пук).
- Миљковић Миладина Никола (1900) из Тоболића, котар Слуњ. Стрељали га партизани Партизанског одреда Тоболић 15. новембра 1941. године, зато што је као пензионер (бивши жандар) отишао у Приммишље да подигне своју пензију.
- Миљковић Миле из Црнаје. Осуђен на смрт у Цазину 1950. године због учешћа у Цазинско-кордунашкој буни (начелник Штаба побуњених сељака)
- Миљушевић Милош (остали подаци за сада непознати).
- Миљушевић Јанко Тантуз, сарадник Пепине Петра Вергаша, у ометању подизања оружаног устанка и ликвидацији комуниста Тоне

Хрвата и Миле Дејановића. Ухапшен и стрељан по одлуци комуниста код Широке Ријеке,

- Момчиловић Боже Милан (1915) из Плашког, котар Огулин. Био је трговачки помоћник. Партизан је од 15. јануара 1942. године. Био је потпоручник, официр Плашчанског одреда. Оптужен је због наводне везе с Гестапом, што није потврђено. Убијен (заклан) код Молиларијева врела 17. јула 1944, а осуђен је на смрт стрељањем.
- Момчиловић Никола (1918) из Плашчанске Главе, котар Огулин. Покушао је и он пренијети поруку Ђуре Видаковића Ђорђу Момчиловићу да преведе чету четницима. Ђорђе је и њега стрељао заједно с Миланом Вукелићем и Грба Миланом 4. априла 1942. године.
- Мраовић Дамјана Миле (1906) из Козарца, котар Вргинмост. Партизан је од 1. фебруара 1942. године. Био је интендант 2. батаљона 2. бригаде, 8. кордунашке дивизије. Стрељан је 23. априла 1944. због присвајања заплењеног цивилног оружја на подручју Плашког.
- Мраовић Ђуре Милка (1880) из Чремушнице, котар Вргинмост. Убица је Зинаја Миљкана Ђуро 23. марта 1942. године, јер му истога дана у Кирину Милка није хтјела дати своје дукате.
- Мраовић Симе Бранко (1923) из Бовића, котар Вргинмост. Партизан од 20. августа 1941. Стријељан по налогу Команде 4. кордунашког батаљона (Николе Видовића) 5. новембра 1941. у Острожину, зато што је заспао на стражи.
- Мргић Милоша Петар (1906) из Горњег Полоја, котар Војнић. Осуђен на смрт због шверца у Горњем Будачком и одласка на неослобођени териториј. Убијен је 30. октобра 1942. године без суда.
- Мркајић Саво из Плашког, котар Огулин и његов брат (име непознато). Били су Црногорци, трговци у Плашком. Хапшени су по налогу команданта Приморскогоранских одреда Вељка Ковачевића. Одведени су у Дрежницу и стрељани 30. маја 1942. године.
- Мркић, брат Савин (остали подаци за сада непознати).
- Мркић Миле Марко (1901) из Лоскуње, котар Војнић. У НОБ-у је од краја 1941. године. Учесник је чувене акције уласка кордунашких партизана 17. новембра у Карловац (21 Србин и 4 Хрвата). Био је одборник НОО. Оптужен је с групом српских интелектуалаца за сарадњу с Гестапом и заклан 17. јула 1944. године, код Молиларијева врела (остала жена с петеро дјеце). Комунисти су његову породицу максимално прогнали, омаловажавали, мучили и малтретирали.
- Мркић Јован. Споменут у разговору с двојцом људи који су желели бити анонимни.

- Мркшић Дамјана Стојан (1915) из Чемернице, котар Вргинмост. Партизани су сазнали да га је начелник хрватске опћине Јосип Живчић извукао из аутомобила и спасио да не иде на „покрст” у Глину крајем јула 1941. јер је знао да ће сви Срби бити побијени. Стрељан је у Маличкој 15. јануара 1942. године.
- Мркшић Ђуре Петар (1921) из Чемернице, котар Вргинмост. Стрељали га партизани 20. јнуара 1942. у Маличкој јер су сазнали да га је спасио Јосип Живчић, одвративши га да не иде на „покрст” у Глину, гдје је хрватска војска усмртила 1563 припадника српског народа.
- Муљев Борис (1876) из Велике Црквине, котар Војнић. Био је православни свештеник, избјеглица из Русије послије Октобарске револуције. Убили су га партизани 15. новембра 1941. и бачен у крашку јаму у селу Понорац.
- Муљев Милка (1878), Борисова супруга – попадија, убијена од партизана-комуниста и с мужем бачена у крашку јаму у селу Понорац 15. новембра 1941.
- Муњас Мића – Стршен, из Горњих Дубрава, котар Огулин. Био је међу првим устаницима у своме крају. Године 1943. прикључио се четницима у Гомирју. Партизани су га убили 30. децембра 1944. године.
- Мусулин Еремије Петар (1895) из Буковице, котар Војнић. Био је члан сеоског НОО од 28. јуна 1943. године. Убили су га партизани 10. октобра 1944. године. Разлог убиства непознат.
- Накарада Милена (1920), из Машвине, котар Слуњ, попадија православног свештеника Василија Накараде, којег су хрватски војници убили на стратишту Гаравице код Бихаћа. Она је одлазила у Бихаћ да спаси свога супруга. Партизани су пронијели вијест да је сексуално злостављана и да је прихватила сарадњу с хрватском војском. Ухваћена је у Личком Петровом Селу и послана код шефа ГОЦ-а за Хрватску Јосипа Ђерђе који је наредио њено убиство 24. априла 1944. године.
- Напијало Јанка Јанко (1906) из Купљенског, котар Војнић. Борац је од 11. октобра 1941. Стрељали су га партизани у Петровој гори 25. маја 1942. године, због лажних оптужби.
- Напијало Михајла Мишан из Купљенског, котар Војнић, предратни политичар, предсједник опћине Војнић и народни посланик. Био је увјерен да се с Хрватима може договорити да престану са злочинством према српском народу, па је отишао у Карловац код својих политичких пријатеља. То је КП протумачила издајом. Позвао га је његов комшија Никола Ковачић, официр Озне, да се врати на Кордун.

- Послије повратка, саслушаван је и у мукама уморен у Топуском. Израђаван и изломљен, бачен је у ђубар, гдје је у мукама издахнуо без званичне пресуде. Био је сазивач познате Скупштине народа у Црној Локви 3. децембра 1941, гдје је показао своју политичку разборитост.
- Напијало Марко, син Милоша и Кате, рођен 1898. године. Имао је жену Стану и четверо дјеце: Ђуро (1932), Мирко (1933), Љубица (1936), син Милић (1942). Дјеца убијена у Старој Градишкој маљем. Ђуро је ударен маљем, бачен с браћом и сестром у Саву. Освјестио се у Сави. Преживио је рат и живи у Купљенској, кућа бр. 22. Има сина Слободана, ћерку Љубицу, удата Девчић. Марка су пријавиле скојевке да им није дозволио брати грожђе јер је било зелено, па је позван у Команду партизанског подручја, гдје је подлегао батинама. Мајка Ђурина Стана је преживјела рат.
  - Новаковић Милић, партизан у одреду Шљивњак. Осумњичен је да је човјек Милића Ракинића па је, како неки тврде, побјегао у Слуњ. Када су партизани ослободили Слуњ 14. новембра 1942. године пронашли су Милића и стрељали 14. новембра 1942. године.
  - Новаковић Пане Ђурађ (1904), из Радмановца, котар Војнић. Борац је од 27. јула 1941 у Партизанском одреду Црна Локва. Стрељали су га партизани 3. јула 1942. године без суда „због недисциплине”.
  - Новаковић Станка Пајо (1892) из Велике Црквине, котар Слуњ, члан КП од 1939. године, предсједник Опћинског НОО Горњи Скрад од 20. децембра 1941. године. По службеној верзији, умро је од четничких батина марта 1945. године.
  - Новковић Марта – Мартица из Радмановца, убијена из непознатих разлога. Неки мисле да је жртва Милића Новковића Басаћана, због неизвраћене љубави.
  - Обровац Мато из Бегова Брда. Хрват који је спасавао Србе. Службена верзија је да је погинуо у некој унакрсној ватри између усташа и партизана.
  - Огризовић Мане Милан (1918) из Блата, опћина Плашки, котар Огулин. Био је борац Партизанског одреда Пиштеник. Стрељали су га партизани 30. јануара 1942. године. Разлог непознат.
  - Опачић Милована Миле (1915), борац у партизанском одреду Кузма–Полој. Ухапшен и стријељан пред народним збором у Перјасици 16. октобра 1941, зато што је био у одреду којем нису били на челу комунисти, а по налогу Роберта Доманија и Душана Дмитровића.
  - Опачић Павла Бранко (1901), убијен од комуниста у селу Свињица, под оптужбом да је непријатељски расположен према НОБ-у.

- Опачић Васана Павао (1906) из Горњег Приммишља, котар Слуњ. Борац је од 1. августа 1941. у Партизанском одреду Тоболић. Борац је 3. батаљона, 2. КПО. Стрељао га обавјештајни официр 3. батаљона Дане Скенџић 10. маја 1942, године без суда, „због недисциплине”.
- Опсеница Николе Јован (1922) из села Вере, код Плашког, котар Огулин, убијен 31. децембра од припадника Удбе Округа Карловац, без судског поступка.
- Орешчанин Јове Милан (1919) из Перне, котар Вргинмост. Борац је у ПО Перна, па у 1. бригади 8. кордунашке дивизије. Касније је курир код Команде 1. кордунашког подручја. Хапшен је по налогу Јосипа Ђерђе и стрељан 13. јула 1944. године. Убијен је без суда, у вријеме Будачког судског процеса.
- Орешчанин Миле Јово (1902) из Перне, котар Вргинмост. Борац је од 29. јула 1941. године у Партизанском одреду Перна. Био је борац у 1. пролетерског батаљона Хрватске. Партизани га стрељају јер је на стражарском мјесту затражио воде од жене која је носила воду с извора. То је видио командант батаљона, позвао патролу и разоружао га. Затворен је у сјеник и убијен 15. јула 1942. године.
- Орешчанин Саво из Перне, стрељан од партизана 15. јула 1942. зато што се напио воде за вријеме вршења стражарске службе.
- Паић Адама Симо (1900) из Славског Поља, котар Вргинмост. Партизан је од 1. августа 1941. у Партизанском одреду Катић Коса. Стрељали су га партизани због убиства из освете, априла 1942. године, али без суда.
- Пајић Филипа Миле (1918) из Славског Поља, котар Вргинмост. Партизан у Партизанском одреду Катић Коса од 1. августа 1941. године. Био је комесар одреда. Партизани га стрељају 20. априла 1942. године у Малој Трпчи, због наводног неизвршавања наређења.
- Пањевић Раде Гојко (1922) из Садиловца, котар Слуњ. Партизан је од 1. јула 1942. године у Личком партизанском одреду. Убијен је код Плитвичких језера 20. септембра 1942. године од партизанског стражара јер је био глув и није стао на његову команду „Стој!”
- Павловић Милутина Којо (1912) из Кирина, котар Вргинмост. Партизани га стрељају у Кирину 12. фебруара 1942. године, без суда, због одласка до своје куће на неослобођени териториј, откуда је донио неколико килограма кромпира из своје земунице.
- Паулић Филип из Батноге, Хрват који се истицао у спашавању Срба.

- Пекеч Николе Милка (1910), из Бегова Брда, котар Слуњ. Стрељана је по налогу партизана 10. маја 1943. године у Клокочу. Разлог убиства је непознат.
- Пекеч Драгић, убијен 1947. године у Батноги без суда, наводно усмрћен сјекиром.
- Пекић Ловре Ђуро (1913) из Међеђака, котар Војнић. Убили су га партизани 20. јуна 1942. године. Разлог непознат.
- Пекић Максима Петар (1924) из Међеђака, котар Војнић. Борац је у Партизанском одреду Гаћеша Село од 1. децембра 1941. године (17 година). Стрељан је без судске пресуде, 27. маја 1942. године, зато што је заспао на стражи.
- Пешут Ђуре Милован (1912) из Мудрић Села, котар Слуњ. Борац је у ПО Мочила од августа 1941. године, а 1944. је командир страже код Штаба Плашчанског НОП-овог одреда, кад је дио тог одреда прешао четницима. Пешут се крио око свога села. Пријавио се код партизана, па га је обавјештајни официр 8. кордунашке дивизије Милош Николиш послао у Јосипдол откуда је донио неке податке. У марту 1945. године, Николиш је у Топуском стрељао Пешута, сматрајући да је двојник, да ради за партизана и четнике.
- Петковић Дане Драгић (1903) из Грабовца, котар Слуњ. Стрељан је по налогу обавјештајног официра Дане Скенцића 13. јула 1942. године у Кордунском Љесковцу. Прије стрељања, Скенцић је одсјекао Драгићу пенис и ставио му у уста.
- Петровић Драгића Петар из Клокоча, котар Војнић. Борац је од 1942. године. Убијен у селу Видосава због пљачке.
- Петровић Марка Никола (1903) из Тушиловачког Церовца. Убили су га партизани у селу Купљенско 12. априла 1942. године. Разлог није познат.
- Петровић Миле Нинко из Свињице, котар Војнић. Убили су га партизани у Петровој гори јануара 1944. године. Разлог убиства је непознат.
- Петровић Ђуре Бранко (1924) из Брезове Главе, котар Војнић. Убијен у своме селу 20. 9. 1943. године. Не зна се зашто.
- Пијанић Сретимир (1900), из Карловца, радник и борац у Партизанском одреду Катић Коса од 20. августа 1941. године (4. батаљон 1КПО). Партизани га стрељају 1. марта 1942. године, без суда, јер је код села Утиње заспао на стражарском мјесту.
- Пјевац Миладин (1902) из Бугара, котар Бихаћ. Борац је у Партизанском одреду Бугар од 1941. године. При повлачењу неговје једи-

нице 5. чете 3. батаљона, скинуо је с плота једне хлаче да их не узме непријатељ. Због тога је стрељан пред масом народа у Кордунском Љесковцу 5. јула 1942. године. Стрељали су га Дане Скенџић из Шкара код Оточца и његов помоћник Драган Манојловић из Кордунског Љесковца.

- Пјевац Милије Никола (1924). Био је на изучавању заната ван Кордуна. Због опасности је дошао својој кући. Имао је 17 година. Није се изјашњавао о оружаном устанку, па је 28. септембра 1941. стријељан у Тоболићу, од комуниста.
- Пјевац Симе Марко (1884) из Горњег Примишља, котар Слуњ. Партизан је од августа 1941. у Партизанском одреду Тоболић. Био је солунски добровољац у Првој добровољачкој дивизији, у одреду Војина Поповића – Вука. Убили су га партизани-комунисти 20. децембра 1941. године. Разлог непознат.
- Полимац Станка Љубан (1925) из Чемернице, котар Вргинмост. Борац је од 1. септембра 1942. године у 2. бригади 8. кодунашке дивизије. Био је на боловању. Завадио се с Љубаном Вргом партизанским официром због Вргине сестре, па га је Врга усмртио из свога пиштоља у Чемерници 5. октобра 1943. године.
- Поповић Милете Симо (1902) из Горњег Скрада, жандар у Краљевини Југославији. У НОБ-у је од 1. октобра 1941. командир резервног партизанског одбора Доњи Скрад. Партизани га убијају 10. децембра 1941. због оптужбе да четнички дјелује.
- Поповић Николе Милош (1889), из Будачке Ријеке, котар Војнић. Убијен је 10. октобра 1943. године у своме селу. Разлог је непознат.
- Поткрајац Милована Божо (1904) из Скрадске Чатрње, котар Војнић. По занимању финансијер. Био је командир Резервног одреда Чатрња од 15. 10. 1941. године. Пресуђен на смрт од Војног преког суда у Војнићу 19. марта 1942. Истога дана је стрељан код Војнића.
- Поткрајац Милована Милош (1900), из Скрадске Чатрње, котар Војнић, сеоски старјешина. Послије случаја Ракинић, пресуђен од Војног преког суда на смрт 19. марта 1942. године. Стрељан је на дан пресуде код Војнића.
- Прибић Милоша Милан (1921) из Вељунског Загорја, котар Слуњ. Убили га партизани Партизанског одреда Трупињак, 17. новембра 1941. без суда, зато што је због страха прешао из православне у католичку вјеру и сумње да сарађује с хрватском војском.
- Прибић Милоша Милош (1907) из Вељунског Загорја, котар Слуњ. Био је лугар. Због спасавања живота прешао из православне у ка-

толичку вјеру, због чега је осуђен од Роберта Доманија на смрт. Успио је побјећи у Карловац, па код сестре у Славонију, гдје је 1943. пришао партизанима. На Кордуну се сазнало да је у Славонији интендант партизанског батаљона, па је стрељан без суда.

- Прица Милић из Рушевице (остали подаци за сада непознати).
- Пудрља Ђуре Анђелија (1918) из Подседла, котар Војнић. Убили су је партизани 3. чете Станка Габрића 19. маја 1942. године. Мотив убиства је непознат.
- Радаковић Илије Драгић (1901) из Старе Кршље, котар Слуњ. Партизани га убијају у Кордунском Љесковцу 15. фебруара 1942. године, због одласка не неслободни териториј у Раковицу (трговину), због куповине дувана. Стрељали су га припадници 2. чете 3. батаљона.
- Радошевић Јосифа Нинко (1914) из села Радоње, котар Војнић. Партизан је од 1. августа 1941. Убили га партизани у Петровој гори 8. децембра 1941. због сумње да је противник НОБ-а.
- Радовић Павла Никола (1914) брицо из Острожина, котар Вргин-мост. Стријељали су га партизани 20. октобра 1941. године у шуми Црна Драга због, како су говорили, мржње према комунистима.
- Ракинић Милића Јанко (1910) из Кестеновца, котар Војнић (брат Милића Ракинића). Сазнавши да му је брат отишао на хрватску територију, кажу да се устрашио за своју судбину и да је 15. марта 1942. извршио самоубиство.
- Ракинић Милића Милић (1908) из Кестеновца, котар Војнић. Био је поручник Војске Краљевине Југославије. Партизан је од 1. августа 1941. године у Партизанском одреду Кестеновац. Био је замјеник команданта батаљона 2. КПО. Осумњичен је за организацију преврата да се Кордунаши прикључе четницима. Пребјегао је хрватској војсци у Тушиловић. Хрватски официр Фрањо Молек је био симпатизер комуниста, па је организовао убиство Ракинића 13. марта 1942. године, с мотивацијом да одржава везу с партизанима Кордуна.
- Ралић Стевана Ђуро (1917) из Плавча Драге, опћина Плашки, котар Огулин. Био је потпоручник у војсци Краљевине Југославије до априла 1941. Од 6. октобра 1941. је командант Партизанског одреда Пиштеник. Партизани га стрељају у селу Мочила, 5. фебруара 1942. године, по налогу комесара Групе кордунашких одреда Већеслава Хољевца и комесара 3. батаљона Бранка Латаса. Стрељан је заједно с комесаром одреда Пиштеник, Драганом Милошевићем. Њихов одред је разоружан, па поново формиран под командом Ђуре Видаковића, који је стрељане другове највише теретио. Ви-

дјевши суштину стрељања, Ђуро Видаковић је 3. априла 1942. прешао на страну четника. Овај одред је разоружан јер је у његовом саставу било 8 подофицира Војске Краљевине Југославије.

- Раусављевић Томе Милић (1911) из Радовице, котар Слуњ. Био је капетан Војске Краљевине Југославије и командант Варваринског корпуса који је водио борбу с партизанима на Јастрепцу. Осуђен је на смрт од Војног суда Јагодина 22. фебруара 1945. године.
- Ребић Симе Милош (1916) из Рушевице, котар Слуњ. Партизан је од 1. августа 1941. у Одреду Ђаковић Поток. Био је борац 2. батаљона 2. КПО у Кестеновцу. Војни преки суд га пресуђује на смрт 19. марта 1942. године, иако је касније доказано да је невин. Стрељан је истога дана када је изречена пресуда.
- Реља Ђуре Миле (1915) из Тушиловића, котар Војнић. Убили су га партизани у Живковић Коси 27. октобра 1941. због сумње да је противник НОБ-а.
- Реља Ђуре Симо (1925) из Тушиловића, котар Војнић. Стрељали га партизани у Живковић Коси 27. октобра 1941. године због сумње да је противник НОБ-а.
- Реља Василија Ђуро (1902) из Тушиловића. Убили су га партизани у Живковић Коси 27. 10. 1941.
- Рибић Петра Милош (1919) из Рушевице, котар Слуњ. Борац је од 1. августа 1941. године у Партизанском одреду Ђаковић поток. Био је борац 2. бригаде, 8. кодунашке дивизије. Стрељан је 1. октобра 1943. године због оптужбе присвајања заплијењеног новца. Послије се испоставило да је оптужба била лажна.
- Рибић Симе Мане (1916), из Рушевице, котар Слуњ. Борац од 1. августа 1941. у Партизанском одреду Широка Ријека, па у 2. батаљону, 2. КПО. Стрељан због сумње да има везу с Милићем Ракинићем у Кестеновцу 10. јула 1942. године.
- Рокнић Николе Ђуро (1910) из Перне, котар Вргинмост, наредник-водник у Војсци Краљевине Југославије. Борац од 27. јула 1941. у Партизанском одреду Перна. Осуђен и стрељан 9. маја 1942. године код Михаљског, под оптужбом да је сарађивао с Милићем Ракинићем.
- Ромчевић Никола – Осула (остали подаци за сада непознати).
- Рушнов Ђурђа Саво (1912) из Пјешћанице, котар Вргинмост, трговачки помоћник. Стрељали су га партизани 9. септембра 1943. године, због сумње да је четнички опредељен.
- Рушнов Милка (1900) из Пјешћанице, котар Вргинмост. Стрељали је партизани због одласка на неослобођени териториј да купи соли.

- Савић Душан (1909) из Славског Поља, котар Вргинмост (лугар). Партизани га убише 15. фебруара 1942. године, код Босанске Дубице, због нечије сумње да ће прећи на страну непријатеља.
- Савић Јанка Божо (1919) из Будачке Ријеке, котар Војнић. Убијен је у своме селу у јесен 1941. године, због неосноване сумње да је противник НОБ-а.
- Секулић Мане Саво (1905) из Кордунског Љесковца. Био је поручник, командир чете у Плашчанском партизанском одреду. Осумњичен је за превођење неких бораца у четнике. Вратио се у 8. дивизију, па је стрељан у Перјасици 19. августа 1944. године.
- Сикирица Драгића Миле (1898) из Вођевић Брда, котар Слуњ. Убили су га припадници Озне 10. јула 1944. године. Разлог убиства непознат.
- Скенцић Дане, родом из Лике, обавјештајни официр 3. батаљона 2. КПО. Познати србоубица на Кордуну. Када су му убиства постала толико огавна и одвратна, комунисти су били принуђени да и њега осуде на смрт и стрељају, али без суда.
- Станковић Милића Милан (1904) из села Кук, котар Слуњ. Борац од 1. септембра 1941. у Партизанском одреду Отмић. Пресуђен од партизанског суда на смрт и убијен 9. маја 1942. због сумње да је повезан с поручником Ракинићем. Друга верзија је да је без питања напустио јединицу да би спасио жену и осмеро дјеце.
- Старчевић Стојан из Тршца, осуђен на смрт 1950. године због учешћа у Цазинско кордунашкој буни, коју је подстицала, пратила и подупирала Удба.
- Стојић Петра Никола (1919) из Полојског Вароша, котар Слуњ. Партизан је од 1. маја 1942. године у 1. бригади 8. кордунашке дивизије. Стрељан је без судске пресуде у својој јединици 7. децембра 1943. године, због оптужбе присвајања војног плијена заплешеног код Ласиње.
- Сучевић Душана Ђуро (1915) из Перјасице, котар Војнић. Прије рата био је писар у општини Перјасица. Стрељан је последице пресуде партизанског суда у Горњем Будачком 7. августа 1943. године. Осумњичен је да је имао везу с непријатељем.
- Сучевић Милоша Десанка (1922) из Славског Поља, котар Вргинмост. Стрељали су је партизани у Петровој гори 26. маја 1942. године, због сумње да сарађује с непријатељем.
- Свилар Никола из Делић Пољане (остали подаци за сада непознати).
- Шајновић Томе Јанко (1912) из Тушиловачког Церовца, Ром. Убили га партизани код Крњака 7. 4. 1942. године. Разлог непознат.

- Шајновић Паво, Тушиловачки Церовац (1914) Ром. Убили га партизани 15.10.1941. Разлог непознат.
- Шавор Никола (1921) из Карловца, пекарски радник, члан КПЈ од 1940. године и секретар Мјесног комитета СКОЈа у Карловцу. Ухапшен од хрватске војске послџе бацања бомбе на колону талијанске војске 21. јула 1941. На саслушању је одао своје сараднике и потом пуштен. Комунисти су сумњали да је сарадник УНС-а, па је на Кордуну стријељан октобра 1941. године у Горњем Будачком, али без суда.
- Шапић Николе Озрен (1915), син Ђуриног старијег брата, негодовао је због убиства Ђуре и Теодора, па су и њега убили.
- Шапић Ђуре Теодор – Тошо (1917). Приговорио је убиству свога оца, па су и њега усмртили пуцњем у главу, пред женом Љубицом, дјецом Ђуром (5 година), Павле (3 године). У њега је пуцао Миркан Кљајић.
- Шапић Теодора Ђуро (1892). Убили су га комунисти у јесен 1941. пред женом Љубицом и седмеро његове дјеце (синови Теодор, Никола, Миладин, Стеван, Симо и кћерке Мила и Петра), прогласивши га сеоским кулаком. Њему је у главу пуцао комшија Стево Јањанин. Злочин над породицом Шапић, у јесен 1941, извршили су припадници Партизанског одреда Перна, на чијем су челу били комунисти Богдан Орешчанин и Раде Булат.
- Штеинберг Марса Адолф, конспиративно име Драго Домјанић (1916), Јеврејин из Загреба, добровољац у Шпанском грађанском рату 1937, члан КП-а од 1938. године. Ухапшен је од присташа Ђуре Видаковића на дан њихова прелаза из партизана четницима у Плашчанској долини и бачен у крашку јаму Балинка, дубоку 380 метара, ноћу 3/4. априла 1942. године.
- Шумоња Драгана Миле (1921) из села Вере, код Плашког, котар Огулин. Убили су га припадници Удбе 31. децембра 1947. године, без судског поступка.
- Шумоња Петра Милан (1918) из села Вере, код Плашког, котар Огулин. Убили су га припадници Удбе 31. децембра 1947. године, без судске пресуде.
- Шумоња Ђуро Ђуђа из села Вера, код Плашког, убијен 1. јануара 1948. у свом селу. Од рата до смрти крио се по селима и шумама.
- Шупица Никола (1916) из Горњег Језера, котар Огулин. Стрељали су га партизани 17. маја у Плашком 17. маја 1944. због недоказане оптужбе да је некада раније имао везу с талијанском војском.
- Шупица Раде, убијен послџе судског процеса интелектуалцима Кордуна јула 1944, Горњем Будачком.

- Шушњар – Шумоња Марка Ђуро из села Вере, код Плашког, котар Огулин, звани Ђуђа (1921) убијен од припадника Удбе за Округ Карловац, 31. децембра 1947. године, без судског поступка. Њему и његовој групи је приписана лажна оптужба да су отишли код Нијемаца и четника. Они јесу дезертери, али су се само скривали да не погину при крају рата.
- Тарбук Милоша Михајло (1896) из Тушиловића, котар Војнић. Убили су га партизани 27. октобра 1941. због сумње да је великосрбин и да симпатизира четнике.
- Тепавац Боже Петар (1918) из Слушнице, котар Слуњ. Борац је од краја 1941. године. Касније је у Пролетерском батаљону. На путу за Жумберак нажуљала га ципела, па је заостајао. То је примјетио комесар чете Милан Форшт (Хрват), извадио пиштољ и усмртио Петра 20. јуна 1942. године. Батаљон се побунио па је командант, да би смирио борце, убио Милана Форшта.
- Тепавац Дане Миле (1920) из Слушнице, котар Слуњ. Био је стражар Команде мјеста Дрежник. Ноћу је путово кроз Доњи Лађевац. Навратио је код одборника Николе Матића и покуцао на врата. Према службеној верзији, која је будила сумње, Матић је пуцао из пушке и усмртио Милу 8. априла 1944. године.
- Тепавац Михајла Раде (1883) из Слушнице, котар Слуњ. Стрелили су га партизани 8. јуна 1942. у шуми Пухарица, због сумње да је политички негативан.
- Тепавац Милоша Ђуро, звани Гаћеша из Слушнице, котар Слуњ. Убио га је официр Удбе за Округ Карловац, 20. августа 1945. године Мишина Кукић, због сумње да има везу с четницима Ђуђе Шумоње, која се скривала у селу Вера код Плашког.
- Тесла Раде Милош (1918) из Клипиног Брда, котар Војнић. Хрватска војска је 17. априла 1942. године присилила неке српске цивиле да поправљају, у Утиња Врелу жељезничку пругу коју су разрушили партизани 3. чете, 4. батаљона, 1. КПО. Партизани су сачекали цивиле, отворили ватру и убили Милоша Теслу.
- Тарбук Милоша Михајло (1896) из Тушиловића. Убили су га партизани у Тушиловићу 27. 10. 1941.
- Тодорић Јован „Парцов” из Вратника, котар Војнић (остали подаци за сада непознати).
- Томашевић Ђурђа Симо (1871) из Горњем Сјеничака, котар Вргин-мост. Стрелиан је по наредби командира 3. чете, 4. батаљона 1. КПО

Станка Габрића, 2. маја 1942. у шуми Мала Тречка зато што са својом супругом Савком није одао гдје крије сакривену ракију.

- Томашевић Милоша Милић (1901) из Михољског, котар Војнић. Партизан је од 25. априла 1942. године. Био је борац 1. кордунашке бригаде. Убили су га партизани 25. августа 1942. године. Мотив убиства је непознат.
- Томашевић Раде Савка (1873) из Горњег Сјеничака, котар Вргин-мост. Била је слијепа. Партизани је стрељају 2. маја 1942. године у шуми Малој Тречки зато што им није дала сакривену ракију.
- Томић Јане из Подгорја, опћина Вргинмост (остали подаци за сада непознати).
- Тратур Милош Лошо, првоборац у ПО Лоскуња. Убили су га партизани, дајући објашњење да је био издајник НОП-а. Убијен без суда.
- Травица Ђуро (1909) из Доњег Приммишља. Шеф Регионалног обавјештајног центра за котар Слуњ Светозар Илић је извијестио Никољу Видовића, шефа Помоћног ГОЦ-а за Кордун да је Травица стрељан по наређењу 2. кордунашког подручја ради четничког расположења. Убијен без суда.
- Трбојевић Миладина Ђуро (1920), из Мочила, котар Слуњ. Стрељао га је 28. јула 1942. године командир резервне чете Кукић Мишина. Бачен је у Лукинову јаму. Убијен је због крађе вреће кукуруза. Послије смрти је утврђено да је крадљивац био други човјек, а не Ђуро.
- Трбојевић Миле Раде (1910) из Боговоље, котар Слуњ. Био је жандар до априла 1941. године. Партизан је од 10. децембра 1941. године у Партизанском одреду Боговоља. Био је борац у 2. бригаде 8. дивизије. Стрељан је 6. фебруара 1943. године пред битку на Дреновачи, по налогу свога командира Станка Габрића, због оцјене да је паничар. Стварни разлог стрељања је садржан у биографији, гдје је записано да је био жандар Краљевине Југославије.
- Тркуља Ђурђа Драган (1918), из Перне, котар Вргинмост. Партизан од 10. 8. 1941. у Одреду Маличка. Стријељан је у Петровој гори 7. октобра 1941, како је наведено, због непослушности.
- Улемек Ристе Евица (1904) из Подгорја, котар Вргинмост. Стрељали су је партизани 15. јуна 1942. године, због сумње да одржава везу с непријатељима.
- Утјешиновић Симе Петар (1897) из Острожина, котар Вргинмост. Стријељали су га партизани 20. октобра 1941. године у Црној драги због сумње да сарађује с хрватским жандарима, оружницима.

- Узелац Срђан, убијен 1944. Оптужен је да је преговарао с Талијанима.
- Велимировић Миле Станко (1913) из Вељунског Точка, котар Слуњ. Био је наредник у Војсци Краљевине Југославије. Партизан је од 1. августа 1941. у Партизанском одреду Скрад. Осуђен од Војног партизанског преког суда на смрт у пакету случаја Милић Ракинић, 19. марта 1942. Стрељан је истога дана код Војнића.
- Вајс Славо, карловачки комуниста, Јеврејин. Учествује у организацији упада кордунашких партизана у Карловац 17. 11. 1941. године, заједно с Већеславом Хољевцем. Често је прозиван у Партији због чланства у „Соколу”. Био је замјеник команданта 1. оперативне зоне, па командант града Слуња. Оптужен је за проневјеру конзерви и стријељан без суда.
- Вергаш Петар, звани Пепина, рођен 1896. у Широкој Ријеци, син Миле и Милице. Са супругом Михаљком имао је деветоро дјеце. Био је трговац и позната личност свога села, предсједник опћине Крстиња. Изградио је основну школу у Свињици и парохијски стан у Широкој Ријеци, градио путеве, појилишта за стоку и народна врела, отворио пилану. Сусретао се и с краљем Александром Карађорђевићем. Побјегао је у Београд почетком рата, али се децембра 1941. враћа у своје село. Комунисте није цијенио. Комунистима се указала прилика да га вежу за случај Ракинић и да га се ријеше. Приписана му је сарадња с усташким таборником Томинцом Јурицом у Крстињи и убиство комуниста Миле Дејановића и Тоне Хорвата 30. јула 1941. године. Пресуђен је од Партизанског војног преког суда 19. марта 1942. на смрт. Стрељан је истога дана код Војнића.
- Вергаш Јована Илија (1897) из Широке Ријеке, лугар. Убили су га партизани у Плашком 1942. године.
- Вергаш Душана (име непознато), коју је усмртио отац Душан, у вријеме усташког обруча око Петрове горе. Двогодишња девојчица је плакала, па је тиме откривала збјег народа и 3. чете II КПО. У народу је колала прича да је узео ћерку за ноге и разбио јој главу ударцем у стабло букве.
- Видовић Милутина Никола (1910) из Стипана, котар Вргинност, прије рата трговац.

Борац у Партизанском одреду Стипан од 1. августа 1941. године. Од 5. фебруара 1942. је обавјештајни официр 4. батаљона I.КПО, а шеф Помоћног обавјештајног центра за Кордун. Осумњичен је за везу са

српским интелектуалцима, који ће јула 1944. бити изведени пред суд. Стрељан је 28. јуна 1944 године (без суда), по налогу шефа ГОЦ-а за Хрватску Јосипа Ђерђе, наводно због давања неких повјерљивих извјештаја команданту Кордунашког корпуса Јовану Јоци Еремићу.

- Вигњевић Јандре Бранко (1913), из Брњавца, котар Вргинмост. Стрељали су га партизани у Славском Пољу 2, октобра 1942. године због сумње да је четнички расположен.
- Вигњевић Миле Јандре (1908) из Брњавца, котар Вргинмост, начелник опћине Вргинмост, до априла 1941. Борац у Партизанском одреду Маличка од 2. августа 1941. Стријељан по налогу командира Партизанског одреда Катић Коса, Станка Габрића, због неоснованих сумњи.
- Вигњевић Јован (остали подаци за сада непознати).
- Вила Ђуро из села Присјеке, котар Војнић, стријељан 10. октобра 1941. због сумње да се састаје с представницима хрватске власти у Крстињи.
- Вишњић Симо из Горњег Скрада, котар Војнић. Био је партизан у Одреду Горњи Скрад. Војни преки суд га пресуђује на смрт 19. марта 1942. Стрељан је истога дана по изреченој пресуди.
- Вишњић Трифун (1921) из Горњих Дубрава, котар Огулин. Партизан је од почетка 1942. године. Био је стражар у Тушиловићу, последице ослобођења овог села у којем су учествовали 1 кордунашка и 2. личка бригада. Вишњића је стрељао командир Миле Љеповић јер је затражио воде од једне дјевојке док је био на стражарском мјесту. Њему је Партија тражила грешку јер је разлог стварног убиства било његово писмо које је упутио Фрањи Стипетићу, чиме је, по увјерењу комуниста, вређао братство и јединство. Ево тога писма: „А то је газди Фрањи Стипетићу, чуо сам да по свему одлази из Дубрава у Гомирје, а долази неко друго шугаво огулинско створење за Поглавника опћине моје. Ја вам обојици јављам да се обојица припремите за предају опћине и ја долазим са мојом четом за који дан. Немојте да нађем куна у благајни, већ само српске динаре. Бог нас чува славе, а не као динаре. Чуо сам да су куне у промету, али за нас не важе, ја сам био четник, али нисам радио ону заповјед коју сам требао, зато сам сад остао жив; када дођем, да расправим са сваким који је како заслужио. То ми, Фрањо, припреми 1000 златније динара. За мој лајт (бачву) коју си самовољно однио из моје куће. То си могао направити у НДХ, а сад ћеш ми рачуне полагаати за све што се кому од рода и порода догодило у

Дубравама. Исто поручи своме брату на Кленак да ћу му за сваки церић што је посјекао у мојој шуми извадити здрави зуб – колико не буде зуба, толико ће даље прсти подмирити. А ти, Фрањо, обриј браду, јер си изгубио владу, а тај Поглавник опћине нека си обрије брке, јербо ће бити гадне трке. Ја вам поручујем да не присиљавате Дубравску рају на покрштење, већ пустите је на миру и на број, јербо је освета ту, бит ће зуб за зуб. Око за око. Не заборавите на то да вас освета чека, за нашу освету закона неће бити и ако га Хрвати мисле на тањуру довести. Бадава ће бити Мачек, Шубашић и Крњевић којег служиш. Ви ми се приредите за обрачун, јербо ето нас, а вама су дани, као и онима који су у Огулину спремљене јаме близу Клека, тамо гдје су Пешута и сина му Ману и остале Србе Југославије. Ово немојте олако да сматрате, већ нашег Алагића и Дубравце не дирајте. Војвода Трифун Вишњић. Иако је до сада било питање што ће од сада бити са Вама и вашим вртоглавником усташким. Немојте мислити да је ово шала или страшење, то је озбиљна ствар, само се приредите, јер немате камо да утечете.”

- Влајић Мила (1880) из Буковице, котар Вргинмост. Стрељали је партизани у селу Козарцу 15. јануара 1942. године, због сумње да је откривала непријатељу партизанске положаје.
- Војводић Раде Драгић (1902) из Липовца, котар Слуњ. Оптужио га је и усмртио обавјештајни официр 3. батаљона Дане Скенџић, 14. марта 1942. године у селу Басаре, због неосноване сумње да шпијунира за рачун Хрватске.
- Војиновић Милан из Црног Потока, убијен почетком рата, наводно због пљачке, али без суда.
- Војиновић Перо из Црног Потока, убијен од комуниста због наводне пљачке, без суда.
- Воркапић Дане Милош (1879) из Старе Кршље, котар Слуњ. Борац је од 22. октобра 1941. године у Партизанском одреду Машвина. Због тешке прехладе, био је на боловању од 4. марта до 2. августа 1942. године. Добровољно се јавио да иде у 4. црногорску пролетерску бригаду у коју је дошао 26. септембра 1942. године. Учествоје у борбама код Јајца, Ливна, Дувна, Имотског и Мркоњић Града. Стрељан је 8. јануара 1943. године у својој јединици, због покушаја да се врати код свога брата у партизанске јединице Кордуна.
- Воркапић Милић (1907) из Пецке, опћина Вргинмост, по занимању бачвар. Побјегао је из њемачког заробљеништва. Стријељан је у Петровој гори због неосноване сумње да има везу с непријатељем.

- Воркапић Перо, опћина Вргинмост, убијен је без суда у Вери, код Плашког. Био је борац 4. кордунашке бригаде.
- Вранић Богдан, из Нове Кршље, котар Слуњ, борац од 1942. године, делегат вода и члан КП-а. Дошао је на одсуство у своје село последице 4. непријатељске офанзиве и нашао гладну и биједну своју породицу. Одлазио је ноћу у хрватска села да понешто донесе својима, да не умру од глади. Кад је сазнао да ће због тога бити стрељан, отишао је код Хусеина Миљковича Хуске да се склони и избјегне казну. Хуска је средином децембра 1943. године преговарао с Командом 4. корпуса да пређе на страну партизана. Један од услова је био да побије око 50 Срба који су под његовом командом. Он је то и учинио. Злочин је извршен у селу Ђоралићи недалеко Цазина.
- Вуцелић Симо, начелник опћине Г. Дубраве за Југославије, убијен 1945. године.
- Вуцелић Симо, звали га Црна Гора, заселак Пожари, убијен 1945. Био партизан три године и уочи неправде према српском народу. Дезертирао и скривао се до 1945. Издан од убаченог удбаша.
- Вуцелић Владимир, село Ребићи Д. Дубраве, жељезничар. Убијен 1944. Убили га партизани. Оптужба да сарађује с непријатељем, а три сина у партизанима.
- Вучетић Миле Ђуро (1898) из села Купљенског, котар Војнић. Убили су га партизани у Петровој гори 15. октобра 1941. због изјаве да је власт Краљевине Југославије била добра.
- Вучковић Драгића Никола (1905) из Лисина, котар Војнић. Партизан је од 28. новембра 1941. године у Партизанском одреду Кестеновац. Био је одборник у структурама власти. По службеној верзији убијен је од људи који су били четнички настројени 30. априла 1944. године, што никада није потврђено.
- Вучковић Николе Никола (1917) из Дуњака. Био је трговац. Партизан је од 1. августа 1941. у Партизанском одреду Кестеновац. Убили су га партизани у Војнићу зато што је, према неоснованој оптужби, намјеравао побјећи четницима.
- Вучковић Милош, борац 4. батаљона, команданта Николе Видовића, избачен из Партије и стрељан, по службеној верзији, јер је избјегавао борбу с усташама и Талијанима.
- Вујаклија Драгана Раде (1893) из Кусаје, котар Слуњ. Био је кандидат за члана КПЈ од 1939. године. Стријељан је по налогу Роберта Домани, команданта 2. кордунашког батаљона, због сумње да одр-

жава везе са сусједним хрватским селима. Стрељан је без суда, у селу Стоимерић 15. јануара 1942. године.

- Вујаклија Никола из Вељуна, котар Слуњ. Осумњичен је за сарадњу с оружничким командиром Андријом Смиљанићем. Стријељали су га партизани 23. октобра 1941.
- Вујаклија Раде рођен у Цвијановић Брду, или у његовој близини. Био је отац чувеног пушкомитраљесца Лазе Вујаклије. Оптужен је због ситног шверца. Стријељан је због сумње да сарађује с усташама 1942. године. Син Лазо је гледао с пушкомитраљезом у руци убиство свога оца.
- Вујановић Раде (1920) из Кирина, котар Вргинмост. Борац је од 1. септембра 1941. у Партизанском одреду Кирин. Касније је борац 2. батаљона 2. КПО у Петровој гори. Стрељао га је командир Душан Вергаш, касније народни херој, 1. јуна 1942. године због заједничке љубавнице.
- Вујчић Ђуре Љубо (1916) из Вељуна, котар Слуњ, учитељ, члан КП-а од 1937. године, секретар Партије у Перјасици. У НОБ-у је од јула 1941. године. Организатор је устанка, комесар ПО Перјасица, члан КК КПХ Вељун и члан Котарског НОО Слуњ. Осуђен је од Војног суда у Горњем Будачком 13. јула 1944. године због велеиздаје и заклан 17. јула 1944. код Молинаријева врела код Топуског.
- Вујчић Бојана, звана Брицинка из Лапова, котар Слуњ. Убили је партизани Одрета Трупињак, 17. новембра 1941. због сумње да сарађује с хрватским оружницима у Вељуну.
- Вујчић Милића Милица (1920) из Лаповца, котар Слуњ. Члан је КП-а од 10. новембра 1941. године, члан ОК КПХ Карловац и члан ЗАВНОХ-а од 1943. године. У НОБ-у је од 1. септембра 1944. године, комесар чете 13. дивизије. Погинула је (убијена!) 6. маја 1945. године у Истри. Осуђена је у Будачком политичком судском процесу на казну принудног рада у трајању од три године, те на губитак грађанских и политичких права пет година, послије истека принудног рада. Њеног супруга је убила хрватска војска у Вељуну, на Ђурђевдан 1941. године, када је усмрћено 520 Срба.
- Вујић Станка Вид (1915) из Војишнице, котар Војнић. Борац је од 1. августа 1941. у Партизанском одреду Војишница. Био је на служби у Команди Војног кордунашког подручја у Горњем Будачком. Осуђен на смрт 20. децембра 1943. године и стрељан, вјеројатно у чистки послије одласка Јоце Еремића четницима у Плашчанској Долини.

- Вукас Пере Ђуро (1924) из Мочила, котар Слуњ. Борац је од 21. марта 1943. године у 2. бригади 8. кордунашке дивизије. Стрељан је 11. априла 1945. године, јер је посјетио дјевојку коју је много волио.
- Вукашиновић Адама Јанко (1920), борац 1. батаљона 1. КПО. Убијен у Војишници 9. 4. 1943. године.
- Вугдраговић Милића Раде (1917) из Горњег Скрада, котар Војнић. Партизан је од 1. августа 1941. године. Био је комесар 1. чете 2. батаљона КПО. Пресуђен је од Војног партизанског преког суда 19. марта 1942. године на смрт, због другарског односа с поручником Милићем Ракинићем. Стрељан је истога дана код Војнића.
- Вукелић Марка Љуба (1915) из Крстиње. Убили је партизани октобра 1941. године.
- Вукелић Милан из Личке Јесенице. Упућен је од Ђуре Видаковића код командира партизанске чете Ђорђа Момчиловића, да га наговара да пређе четницима. Момчиловић га је дао убити 4. априла 1942. године, без судског поступка.
- Вукмировић Милована Милан (1915), партизан од 5. септембра 1941, у Одреду Кузма–Полој. Стријељан пред масом народа у Перјасици 16. октобра 1941. због припадности одреду којем нису на челу комунисти, а по налогу Роберта Доманија и Душана Дмитровића.
- Вукобратовић Илије Милош (1910) из Лисина, котар Војнић, члан КПЈ од 27. јула 1941. и борац у Партизанском одреду Михољско. Био је политички делегат вода у 1. чети 2. батаљона 1. КПО. Партизани га стрељају 12. јануара 1942. због самовољног повлачења с борбеног положаја код Ласињског Дугог Дола.
- Вуковић Марка Стеван (1895) из Горње Трстенице, котар Вргин-мост. Партизани га стрељају 7. новембра 1941. у Кирину, због сумње да има везу с непријатељем.
- Вуксан Јосо из Рушевице (остали подаци за сада непознати).
- Вукелић Раде из Вере – Плашки. Његова жена Мара је замијенила литру млијека за 2 круха с талијанским војником. Партизани, 2. батаљона, II КПО сазнали су за то и стријељали њега, супругу Мару и деветогодишњег сина Николу, јануара 1942. године. Тијела су бачена у провалију, звану Плашчанско гробље. Хапсио га и малтретирао Дане Скенцић, познати србоубица који је касније стријељан, а пресудили Бранко Латас, комесар батаљона и командант Мићо Бараћ.
- Вукелић Мара, стријељана од партизана 2. батаљона II КПО, због замјене литре млијека за два круха с талијанским војником, јануара 1942. године. Бачена у исту јаму са супругом Радом. Кад су је

убијали, проклела је Бранка Латаса. Нешто касније 1942. њега су убили партизани, који су тада пребјегли четницима. Оперативни официр Славко Клобучар је убио слеђа Миђу Бараћа. Неколико мјесеци касније, погибе и Славко Клобучар.

- Вукелић Никола, деветогодишњи син Марије и Раде, убијен због исте оптужбе због које су убијени његова мајка Мара и тата Раде. Николино име и његових родитеља није објављено у књизи Плашчанска долина у НОР-у.
- Вулетић Милића Божо (1912) из Кузме, котар Војнић. Партизан од 16. 10. 1941. у Партизанском одреду Кузма-Полој. Стријељан пред народом у Перјасици истога дана када се уписао у партизански одред, по налогу Роберта Доманија и Душана Дмитровића.
- Вулетић Петар, жандар опћине Крстиња, из села Михољско, котар Војнић. Оптужен је због сумње да је ишао у Крстињу да га поново хрватска власт запосли, па је стријељан 10. октобра 1941. године.
- Зеџ Вује Миладин (1901), стрељали су га партизани по налогу Дане Скенџића 26. априла 1942. године у Збјегу.
- Зинаић Николе Петар (1920), из Старе Кршље, котар Слуњ. Стрељао га је Миле Љеповић 6. јула 1942. године зато што му је био конкурент код удовице Миле Зинаић.
- Мила Зинаић из Старе Кршље, умрла од туге и бола непосредно послје стријељања Зинаић Петра, којег је неизмјерно вољела.
- Зинаја Миљкана Ђуро (1918) из Кирина, котар Вргинмост, члан КП-а од 1939. године. Партизан је од 1. августа 1941. у Партизанском одреду Кирина. Стрељали га партизани јер је, како га оптужише, опљачкао дукате од Мраовић Милке и послје тога је убио. Стрељан је без суда у шуми Муљци 8. априла 1942. године.
- Зјача Саве Душан, из Иванковић Села, Утиња, котар Војнић. Један је од устаничких првака са својим братом Урошом у своме селу. Прихватили су линију КП-а и јавно иступали пред народом. Душан је у акцији, недалеко Карловца, убио њемачког официра и обукао његову униформу. Командир је оспорио то право. Душан се наљутио и напустио партизане. Отишао је у Поповић Брдо код родбине која је била у граничном појасу. Видећи да нема излаза, вратио се партизанима. Партија му је приписала везу с хрватском војском и убила без суда.
- Зјача Саве Милош, родом из Иванковић Села. Причало се да је био четник у Београду и да се повлачио 1945. преко Хрватске и Словеније у правцу Аустрије, па је убијен у Словенији или у Блајбургу без судског поступка.

- Зорић Миле Душан (1921) из Цреварске Стране, котар Вргинмост. Стријељан у Петровој гори 19. октобра 1941, наводно због пљачке.
- Зорић Миле Војко (1932) из Цреварске Стране, котар Вргинмост. Стријељан је по налогу партизана у Петровој гори, 19. октобра 1941. године, наводно због пљачке, а имао је девет година. Чувао је краве и ложио ватру. Био је гладан. Укопао је дјечјим прстићима неколико туђих крумпира и пекао у ватри. Осуђен је од суда НОО и стријељан.
- Жегарац Марка Илија (1911) из села Кик, опћина Ловинац, котар Грачац. Био је адвокатски приправник, члан КП-а од 1937. године. Превео је Историју СКПБ са руског на српски језик. Партизан је од 27. јула 1941. године у ПО Црна Локва. Оптужен је за велеиздају и суђен у судском политичком спектаклу у Горњем Будачком на смрт стрељањем 17. јула 1944. године. Заклан је 1944. године код Молинаријева врела, недалеко од Топуског.
- Живковић Николе Станко (1910) из Лоскуње, котар Војнић. Борац од 1. августа 1941. у партизанском одреду Лоскуња. Био је командир вода 2. чете 1. батаљона 1. КПО. Стрељали га партизани у Дебелој коси 20. маја 1942. због, како је службено речено, самовољног напуштања патролне службе.
- Живковић Никола, отац Станков (други подаци непознати).
- Жижа Милан (1911) из Малешевић Села, Утиња Врело, котар Војнић. Био је одборник у Гаћеша Селу од 15. септембра 1941. године. Стрељан је по налогу партизанског команданта Милоша Дудуковића, званог Гуго, марта 1943. године, јер је рекао: „Наши ће сиромаси настрадати пред овом великом њемачком и усташком офензивом.”

П.С. Овоме списку треба додати убиство 35 Срба на мјесту Цјепановац 1948. године и 16 Срба из Стипана и околице, које су комунисти похапсили 1948. године, због осуде насилног откупа и супротстављања уласку у сељачке радне задруге. Шеснаест похапшених су одведени у Карловац и објешени у шуми Козјачи. Имена су остала тајна и преко 70 година послје догађаја. Нико се није усудио да запише имена. Ради се о 365 имена, која су до сада прикупљена с подручја Кордуна, те о 51 Србину чија се имена не знају. Одрасли су крили ту трагедију од своје дјеце, јер је свако присјећање на њих било смртоносно и трагично. Да ли ће се пронаћи нека документација о укупном броју комунистичких злочина на Кордуну, или су многи подаци уништени, показат ће нова времена.

Мишан Најџало, њресједник Оићине Војнић уочи рајџа

Доље: фотџографије Милића Најџала и Љубе Марјиновића

Жарко Буић, секретар КК КПХ за Војнић, убијен од КПХ

Ойшужени слушају йресуду

Душан Душко Бркић, државни тјужилац

Душко Бркић чита Ойтјужницу у Горњем Будачком, на Кордуну

Милуџин Карас - Љуџа, родом из Перјасице, начелник Шџаба 34. дивизије која није укључена у завршне борбе у Истџри. Тамо су иџнули Срби – Кордунашџи, Баниџци и Далмаџинџци. Дивизија је била џоџово џоџџуно састџављена од Хрваџиа, који су џрешили на комунистџичку стџрану крајем 1943. и у џоку 1944. џодине. Чекала је слободу лоџорујуџи између Заџреба и Карловца, џдје је Карас и убијен.

IX

МОРАЛНИ ЛЈУДСКИ И ИСТОРИЈСКИ ГРИЈЕХ КОМУНИСТА ПРЕМА СРПСКОМ НАРОДУ

Када се данас сагледају многи раније недоступни документи, догађаји, токови, књиге, дневници и сјећања актера рата, карактер, истине и лажи о Другом свјетском рату на просторима Југославије, намеће се необорив доказ да су, прије свих, водећи комунисти западних српских области убили или протјерали свој бивши народ, створили државе које су спровеле у дјело – резултате борбе српских комуниста против српског народа и својих коријена. Они су били огорчени противници и прогонитељи четништва, чиме је Тито постајао искључиви побједник анти-фашистичке коалиције на Балкану. Епилог свега је готово потпуно нестајање српског народа у Хрватској. Српски комунисти су пресудни чинилац побијања четничког антифашизма и тумачи идеолошке флоскуле о четничком фашизму. Они су темељни носиоци свесрпске пропасти западних Срба, па и оних у Србији и Црној Гори. Да није било титоистичке српске полуге у Хрватској и Западној Босни, четници Србије, Црне Горе и Источне Босне би побједили комунистички покрет у Југославији. Западни Срби су преко својих комуниста постали убице и самоубице. Сада је на сцени заслужена судбина. Хрватски комунисти су само канализирали самоубилачки процес српског народа, предвођеног српским комунистима.

(Не)дјела комуниста:

- Злоупотребали су биолошки безизлаз српског народа, посебно на просторима НДХ, гдје су сви Срби, Јевреји и Роми осуђени на смрт само зато што се тако зову. Тај убоги безизлаз свих, а посебно српског народа, комунисти бескрупулозно користе и у јесен 1941. преузимају политичка и војна вођства у устанку, који је био готово потпуно српски. Они истовремено претварају српски народни устанак у револуцију, којој је искључиви циљ био освајање власти, а не уништење фашизма и биолошка заштита српског народа. Ради се о аморалној превари народа који се нашао у мукама само зато што је православни и српски.

- Већ у јесен и крајем 1941. године уводе строгу дисциплину над српским борцима и цивилним српским становништвом, уводећи смртне казне за осумњичене и за најмање преступе, посебно према онима који су раније били у било каквим структурама власти у Краљевини Југославији, што је код неких образованих и интелегентнијих Срба будило сумње да се ради само о освајању власти, а не о НОБ-у .
- Не постоји нити један изразити примјер да су се комунисти – партизани ставили у заштиту српског народа приликом масовних злочина војске НДХ или окупатора. Безброј примјера потврђује не само небригу о народу који их је хранио, попуњавао и бранио, него и показани интерес да српски народ копни и нестаје, због сигурнијег освајања власти после рата. Ову чињеницу потврђују извршења свих масовних злочина, осим на Козари. Очити примјери небриге за српски народ су: масовно убиство српских цивила на Барин коси, у Петровој гори, гдје је усмрћен 191, од којих су 85 дјеца, а рањено 43-оје; обруч око Петрове горе, маја 1942, када је усмрћено око 1700 српских цивила; масовни злочин НДХ у селу Војишници, 14. маја 1942, када је у селу убијено 151, а у Јасеновац и Стару Градишку одведено 52 српска цивила; паљење 107 српских цивила у православној цркви Света Петка на Коларићу, 26. априла 1942; убијање и спаљивање српских цивила у цркви Рођења Богородице у Садиловцу, гдје је 31. јула 1942. убијено у цркви 312 и у околици још 151 српски цивил, од којих су 172 била дјеца; у Дерези, гдје су 4. августа 1942. у бунаре бачена 232 српска цивила; Слобоштина, 16. августа 1942. гдје је војска НДХ под командом Макса Лубурића, у пет бунара бацила 1096 српских цивила, међу којима је било и неколико стотина Срба, жена и дјеце избјеглих с Козаре, а у околици бунара истога дана убијено је 279 српских цивила. Најизразитији примјер је рад Усташког логора Јасеновац од средине јула 1941, па готово до пада Берлина. Никада га комунисти – партизани нису покушали ликвидирати.
- Масовно су одузимали душу и традицију српском народу, чија је последица настајање специфичног конверзитског синдрома. Прогонили су и олако ликвидирали православно свештенство, кажњавали и злопамтили православне вјернике, убијали српску националну елиту, уништавали српски идентитет, страшили српски народ и српске кадрове, с крилатицом великосрпске хегемоније.
- Бацили су анатему на четнички покрет, непрекидно побијајући њихов антифашизам. Од ЈВО и четничког покрета правили су стра-

шило, приказивали их људима каме и крви. Страшили су Србе и друге народе с четничким именом, разгарали српско-српски рат, поистовјећивали српски народ с оклеветаним четницима, па тиме изазивали мржњу осталих народа Југославије према српском народу. Четнички покрет су приказивали само црним бојама, проглашавајући га изравним сарадницима с окупатором и фашистима, иако су комунисти више пута и далеко више преговарали с окупаторима, а Јосип Броз је у својим наредбама тражио обуставе рата с Нијемцима и усташама, па и Милован Ђилас у својој Наредби од 5.2. 1942. о ликвидацији племена Васојевића зато што су великосрби, усмјеравајући своје јединице на ЈВО, само због освајања власти послје рата. Најтежа квалификација за сваког осумњиченог Србина је изрека да има „четничке тенденције”. Таквима се судило на лицу мјеста. Не може се побити истина да су се комунисти и четници разликовали само у питању: монархија или комунистичка република, капитализам – комунизам. У свим другим ознакама су антифашизам, југославенство и злочинство исти, с тим што су четници били више југославени, па су ријеђе убијали из националних побуда, већ из идеолошких и осветничких, и што се велике размјере комунистичких злочина са јасним коначним циљем не могу успоређивати с четничким.

Четници су далеко више убили Срба, него свих осталих националности, а комунисти их цијели рат и све до данас проглашавају великосрбима, а српство је код њих стављено у други план у односу на југославенство. На четничком Конгресу, у селу Ба, крајем јануара 1944. Дража Михаиловић не говори о српском народу, него о троименом народу Југославије. И поред тога, комунисти су приљепили четницима великосрпство, које је у рату и послје рата кочило српско национално осјећање и изјашњавање јер је између четника и Срба намјерно брисана граница, с циљем да се српско име брише, као у доба Краљевине Југославије. Послје ратова, непријатељи српства за доброг Србина, а понекад и за све Србе, лијепе четничку именицу, а не знали Срби, умјесто поноса, бјеже од тога. Још им је страх у костима. Непријатељи српства настоје ујединити, по хрватском моделу, српски народ, али омађијани Срби не осјећају зов истине и поноса. Историја ће у неком времену, 21. вијека доказати да је четничко име далеко људскије од комунистичког, бар у односу на српски народ. Ако је антифашизам трајна вриједност демократског свијета, он се мора признати свим антифашистима,

па ЈВО, брисањем свих политичких предрасуда и лажи у борбама за власт. Изједначавање четника с фашистима и усташама је јалов и биједан посао, за незналице и непријатеље српског народа, за изразите србофобе, за све двоношце овога свијета који путем незнања стављају у комунистичку раван четнике и усташе, али не само то, јер су четници приказивани у далеко тамнијем свјетлу од усташа.

Тито је у својим наредбама указивао на одустајање од борбе с окупаторима и усташама, а све снаге је усмјеравао на уништење четника. У вријеме трагедије српског народа на Козари, партизани недалеко од тог ратишта воде борбу с четницима. Због злих намјера и мржње, због залагања да српски народ не прогледа својим очима и да други народи замрзе Србе, истицан је паралелизам између српског народа и четника, што се и данас дешава. Југославенски комунисти су измислили суштинску паролу, трагичну за српски народ: „Слабо српство и Србија – јака Југославија!”

- Развили су пропаганду, о НОП-у, НОР-у, НОВ-у и револуцији која је позивала Србе на масовна жртвовања младости за слободу: „Нас два брата оба ратујемо, не плач', мајко, ако погинемо! Партизан сам, тим се дичим, то не може бити свак', умријети за слободу може само див јунак. Што ваљало, сабљу припасало, што не ваља, то по селу траља.”

Појавило се више стотина борбених пјесама у партизанским јединицама и код народа у позадини о храбрим борцима и њиховом жртвовању за слободу. Терет антифашистичке борбе у српским селима изнијеле су жене, дјеца, старији домаћини, гдје су се могле видјети пароле: „Сви на фронт, све за фронт!” Изневјерити њих је максималан морални пад пред генерацијама будућности. У познатој кордунашкој тужбалици: „На Кордуну гроб до гроба”, која се проширила широм свијета, погинули син из гроба поручује мајци: „Иди, мајко, кажи роду да се борим за слободу.”

Та визија слободе је изиграна, показала се само опојном дрогом у борби за власт, што је будућност обилато потврдила. Водећи и незнајући српски комунисти су због вјере у комунистичке вође, а и због личних амбиција, максимално унесрећили српски народ, који је искориштен и трајно уништен, посебно у Хрватској. Створили су за српску елиту и народ окове. Положили су темеље за трајно етничко чишћење, а због комунистичке борбе за власт и монтираног српско-српског рата, међусобног сатирања. Тај комунистички сценарио мора ући у наше школе, уџбенике и факултете, у сваку српску кућу. Вријеме је да се Срби помире и сложе у јединствен национални фронт, ако желе опстати као историјски народ!

X

ПРИЛОЗИ

Прилози додатно објашњавају суштину узрока и извора српских несрећа у Хрватској, Србији и на Балкану. Сви су, на било који начин, повезани с политиком КПЈ и КПХ, с њиховом генералном политиком која је у свим областима и порам живота имала заједнички називник слабљења најбројнијег народа на Балкану и у југославенској држави. Они дају одговоре на питања зашто је баш било тако, како се укупна планска идеја око нестајања и расула југославенства и југославенских република тако драстично и брзо реализирала. Злочини комуниста се настављају после Другог свјетског рата. Одлуке ЗАВНОХ-а, које се односе на српски народ у Хрватској, све мање се спомињу и примјењују. То ће бити доказано у прилозима који се односе на послјератни период и на почетак новог рата крајем 20. вијека. Објављени прилози се морају стручно и зналачки проучити и треба утврдити које су се истине у њима у пракси реализирале, а то се посебно односи на летак српских интелектуалаца из 1943. године. Мора се утврдити колико су леци визионарски, а колико су писани из непровјерених извора и сазнања. Да су ратни и посљератни злочини били бројни, камуфлирани у политичким и практичним условима живота, биће разјашњено у Прилозима.

Растакање српског народа се може видјети и у политици стварања национално мијешаних бракова. Срби, генерали, високи и виши официри, чланови КПХ женили су се по „препукама” Партије. Многи су остављали своје Кордунашице, и жене и дјецу, и женили се из градских и приградских насеља дјевојкама хрватске националности. На Кордуну има више стотина таквих примјера. Неки бракови су се одржали и у току наредног рата, пошто се развила стварна љубав, али се већи дио распао и довео у моралне кризе и безизлазе бивше супружнике и њихову дјецу. Било је примјера и да су неки руководећи кадрови хрватске националности, по укусу Партије, женили Српкиње. Бројни бракови су се распали, али су неке жене повукле своје супруге на српску страну. Дјеца су се дијелила и ратовала једна против других.

Типичан примјер, у низу партијских бракова, јесте случај генерала Драгана Пајића из Војнића, гдје је у протеклом рату и нешто касније породица доживјела биолошки слом. Драстичан и трагичан случај је и Трбојевић Милоша – Перише, официра полиције, који је оставио жену Српкињу, своју дјецу и оженио Хрватицу из града. Умро је у великим мукама. Бројни генерали, врхунски политичари и ствараоци Друге Југославије доживјеше да њихови синови и кћери буду у првим редовима рушилаштва државе коју су очеви стварали и за њу крв пролијевали. Дјеца водећих комуниста и бораца за Титову Југославију завршавали су студије у иностранству. То им је омогућио родитељски повлаштени статус. Тамо су задојени политиком која је од њих створила барјактаре уништења СФРЈ. Неки су и врбовани и плаћени да уруше и раздробе у свијету специфичну и непостојећу државу која је својом идеологијом и праксом пријетила да не прерасте у масовни покрет у борби против капитализма, у којем би радници, ствараоци нових вриједности, били и господари производње и расподеле, с вјером у комунистичку утопију... Велико је питање: да ли се и оваква политика може сврстати у злочине комуниста?

1

ЛЕТАК ПРИПРЕМЉЕН ЗА НАРОД КОРДУНА „СРБИ ЛИКЕ, КОРДУНА И БАНИЈЕ”

„У часу наше највеће народне несреће, када се усташка авет окомила на све оно што је српско, наш народ, вјеран својој славној традицији, кренуо је у посљедњу одлучну борбу за спас угроженог народног опстанка. Кренули су путем кога су указивале костурнице и гробови српских јунака и хајдука који су витешки гинули за своје име и своју слободу.

То херојско расположење, надахнуто јуначким традицијама српског народа, искористили су разни авантуристи и међународни крвници који су свој целатски занат усавршили у крвавој Шпанији. Они су нам пришли као браћа, као људи који се жртвују за правду и поштење, док нису стекли наше повјерење, да би касније преокренули ток борбе онако како то одговара њиховим интересима, а не жељи и расположењу патничког српског народа.

Тако је, као резултат борбе у којој су своје животе дале хиљаде најоданијих синова Лике, Кордуна и Баније, никао ЗАВНОХ, као врхунац

злочина и преваре, политичко тијело које треба да све наше напоре принесе на олтар спаса хрватског народа и очувања Независне Државе Хрватске. Ваши јуриши, ваше попаљене куће, ваша крв и сузе створили су Земаљско Антифашистичко Вијеће Народног Ослобођења Хрватске које заузврат треба да збрише име српског народа и да докрајчи Павлићеву накану српског истребљења.

Да ли можеш ти, Србине, бити задовољан са ЗАВНОХ-ом у коме господаре Назори, Шиме, Грегурићи и Филипи? Да ли можеш признати својим представништвом ово тијело у којем сједе усташки и домобрански официри што су лили српску крв по Босни, Лици, Кордуну и Банији?

СРБИ! Они не могу заступати ваше интересе и бити тумачем расположења и мишљења нашег народа. То не може ни зликавац Ђаница Опачић, миљеник крваве Комунистичке партије Хрватске и целата кордунашког робља, који је многу кордунашку мајку завио у црно, а многу децу лишио очинске љубави.

СРБИ! Погледајте ко вас води. Отворите очи. Не будите слепи. Ви сте борци комунистичке партије и њеног мештра бравара Тите. Ви водите борбу за бољшевизацију земље у којој ће опет владати Хрвати. Милioni српских жртава и хиљаде палих српских глава преврћу се у гробу кад виде што се код нас збива. Кад виде што направите од наше велике и лепе отаџбине Југославије. Распарчаше је и раскомадаше на десетке народа и народића, комадају и цепају горе него што су то чинили Немци. Нас Србе мисле заувек оделити од мајке Србије и дичног Београда. Већ су вам брисали име, забранише вам ваше писмо ћирилицу и вашу химну и присилише вас да се љубите с онима који су вас јуче клали.

Све то није никакво чудо ако знамо да ни у једном вишем форуму Хрватске и на најодговорнијем мјесту нема Србина. У Централном комитету Комунистичке партије Хрватске нема ниједног Србина, у свим окружним комитетима сви су секретари Хрвати. Они су господари и шефови, они жаре и пале, а не команде округа и подручја. Они заповједају и издају наређења, док сви други међу њима и толико развикани народно ослободилачки одбори требају само рећи „разумем” и извршити наређење. Ту је мјесто Хрватима. У ЗАВНОХ-у, АВНОЈ-у, партијским форумима... А теби, Србине? Теби је мјесто на бункеру и жици.

БРАЋО И ДРУГОВИ ПАРТИЗАНИ! Ви заведени и преварени, за кога ви лијете своју крв? Шта чувате? Куће не, јер их немате. Попалише их браћа Хрвати. Мајке и дјецу не, јер их поклаше усташе и домобрани. Имовину не, јер их уништише и опљачкаше. Зашто се онда борите? За слободну и велику Хрватску. Да сачувате хрватски народ од одговор-

ности за злочине учињене над Србима. Борите се да помогнете збрисати заувјек име српско у Лици, Кордуну и Банији. Да ли ћеш то дозволити, смјели борче, да се преко партизанског покрета сруши оно што се није могло ни преко усташког? Не смеш заборавити, Србине, да је партизански и усташки покрет – Хрватски ослободилачки покрет. Ко се бори у вашим дивизијама и бригадама Народноослободилачке војске Хрватске? Срби, раја – сиротиња. Ко командује? Хрвати, усташки синови и рођаци. Командант Хрватске је Иво Рукавина, рођак гласовитог крвника Јуце Рукавине, а комесар Хрватске исто је Хрват. Командант Корпуса опет Хрват, а комесар Корпуса усташко дете и усташки брат Вецо Хољевац. Где су браћа овом омиљеном борцу и „јунаку” са Кордуна? У борби сте ви Срби. Ви јуришате на бункере. Ви лијете своју крв да би они могли живјети и гостити се. Размислите већ колико је бораца Хрвата у вашим јединицама. Они, или вам командују, или глаче ваше рођене и вољене у позадини и по командама подручја.

Партизани, командири, команданти и комесари, ви који нисте изгубили српски осјећај и љубав према свом патничком народу, промислите о томе свему, па ћете доћи до увјерења да сте ви слијепо оружје у рукама наших непријатеља.

Зар не видите да је ваша главна борба усмјерена против четника, дакле против Срба, а само зато да се међусобно што више искрвимо и ослабимо, како би стотине и хиљаде наших невиних жртава остало неосвећено?! СРБИНЕ, НЕ ПУЦАЈ НА СРБИНА. Удри усташу који ти пљачка кућу и немилице коље дјецу и мајке. Не будите сами гробари своје будућности и слободе.

Српске мајке! Ви највеће патнице и мученице, зашто породисте синове да их нејаке и малољетне турају на бункере? Зашто породисте кћери да их, неудане и невине, вуку и развлаче по штабовима, да се наслађују српском младошћу хрватски зликовци? Мајко! Синови ти изгибоше. Кћери ти пропадоше. Ко ће ти наставити потомство? Тргни се, пробуди се. И ти можеш нешто учинити за спас свог народа и своје отаџбине. Разбиј своју организацију АФЖ преко које се само шири неморал и непоштење у наше фамилије. Истргни се, не дај се. И ту ти Хрватице господаре. Оне бришу наше обитељске животе.

СРБИ! Заборавимо све оно што нас је икад дијелило, пружимо си братску руку и кренимо заједнички напријед. Отргнимо се од оних који нас воде путем пропасти и већ сада траже начина како би изазвали непријатељство и повели борбу са нашим великим Демократским савезницима Енглеском и Америком, у име којих је предсједник британ-

ске владе Черчил у свом недавном говору отворено изјавио да ће савезници омогућити повратак нашем Краљу у ослобођену отаџбину. А тај дан више није далеко. Савезници су већ ступили на тло Италије.

Одлучна борба је започела и нас Србе не смију више делити никакве партије ни сама политичка опредјељења. Обратите се као и Христ на гори Тавору. Дванајсти је час. Чујте и примите срцу ову поруку српских патриота. Чујте наш глас са српских планина.”

СЛОБОДНЕ СРПСКЕ ПЛАНИНЕ

2

СТРЕЉАЊЕ РАДЕ ВУЈАКЛИЈЕ У ЦВИЈАНОВИЋ БРДУ 1942. ГОДИНЕ:

– Ама, нисам, браћо, ништа бесплатно добио од никога. Све што сам купио, поштено сам платио својим новцем – исповједа се Раде, а да није тражио ријеч од овог, по много чему, чудног суда.

– Док ми крваримо и водимо тешку борбу са усташким зликовцима и кољачима, овај нас издаје – настави Косијер са образложењем пресуде чију изреку још није саопштио. Тај исти издајник Раде не издаје само партизане већ и свог сина Лазу, храброг пушкомитраљесца из нашег партизанског одреда.

Миша није гледао у суд, већ је посматрао Лазу и у свему га сажаљевао. Чини му се да је Лазо блијед као чаршав. Стајао је као укопан. Нико га није видио испред и поред себе. Поглед је устремио према пространој долини на југу, али никога Лазо није видио. „Неће ваљда да убију тога несрећног Радета”, мислио је Мишо... Жалио је пушкомитраљесца који присуствује овом тужном чину. Занијет мислима о несрећном сину и оцу, одједном чује: „Осуђује се на смрт стрељањем... које ће се извршити у овој долини.” У долини ће стрељати Радета! Можда он ипак није издајник? Како би отац издао сина? Али кажу да имају податке о томе – но, те податке нисмо овдје чули! Можда ја нисам чуо, а други јесу, мислио је Миша. „О Боже, неће ваљда одредити Лазу да изврши егзекуцију над оцем? То не бих могао да поднесем. Било би то свирепо... Али, ово је рат. Ту морају да владају неки закони...”

Када се ближио врхунац узбуђења да у овој уклетој долини буду извршене пресуде, од брда Лисца запуцале су усташе. Њихова пушча-

на ватра била је све јача. Срећа, мислио је Миша, неће ваљда у таквој ситуацији да стрељају Лазиног оца?! Треба му дати још једну шансу да сада преживи, вјероватно више никада не би одлазио у Слуњ. У једном тренутку паде команда командира одреда да, осим Богдана и Николе Вујаклије и још неких бораца, сви пођу са њим у заселак Косијери, према Лисцу. Лаза стави свој пушкомитраљез на лево раме и оде са партизанима! Миша је одахнуо! Добро је, бар син неће морати да изврши пресуду над оцем! Тако је и било. Пресуда је извршена... Егзекуција над Радетом била је кратка. Одмакнут десетак метара од жртве, из клечећег става егзекутор Б.В. је усмртио Лазиног оца са два метка.”

3

ПОГЛЕД НА ВЛАДАЈУЋЕ ИДЕОЛОГИЈЕ – ПОКРЕТЕ И ОРУЖАНЕ ФОРМАЦИЈЕ У ТОКУ ДРУГОГ СВЈЕТСКОГ РАТА

*„Дођу њаква времена, када њаметѝ зашуѝѝи,
будала ѝроѝовори, а фукара се обоѝаѝѝи.”*

Иво Андрић

Да би се ова стравична збиља на Балкану могла боље спознати и разумјети, неопходно је појаснити ко су све унутрашњи па и вањски актери зла на Балкану, али не изостављајући њихове разлике и заједничка прожимања крајњих циљева у једном стравичном и крвавом рату у којем су страдали народи зараћених држава, покрета и идеологија. Треба отворити табу теме и суочити се с истинама. Наредно поглавље је само покушај, лични поглед или увод у ослобађање историјских истина испод политичких моћи које владају свијетом. Треба поставити једно озбиљно питање: да ли је у неким временима 20. вијека постојао покрет или политика којима је на срцу и у разуму био главни интерес неког народа, или су сви имали циљ који се зове – борба за власт? Приче о народу су биле пароле и средство манипулације масама у правцу освајања политичке власти!

Без суштинских историјских анализа о идеологијама и политичким идејама у вријеме Другог свјетског рата и послје њега, немогуће је размрсити суштину ратова, токова и резултата у њиховој завршници и посљедицама. Не ради се само о фашизму и антифашизму, него и о законитостима профита у ратним условима, јер су свјетски моћници кори-

стили сваку прилику да се богате, да тргују са страном с којом отворено ратују. Сплетови ових затамњених истина су се знатно рефлектирали на кордунашком територијалном узорку, па их зато овдје само спомињем. Рат никада није био само оружана борба, а води се најчешће због материјалних добара или вјерских, националних и политичких разлика у конципирању будућности. Истине о фашизму, комунизму, усташком покрету, партизанима и њиховом покрету, четницима и југославенству, династији Карађорђевића – данашња историографија не може свијету пласирати јер је историја слушкиња различитих политика у појединим државама свијета. Она је већ дуго за трезвеног проматрача престала бити науком, обавијена и убијена од различитих идеологија, националних политика, људских гомила, крупног капитала, држава и покрета. Овом кратком скицом фашизма, нацизма, комунизма, усташког и партизанског покрета, о четништву и југославенству и династији Карађорђевића, покушавам дати путоказ историчарима и добронамјерним људима за дубља понирања у доказивању историјских истина, без табу тема и фалсификата о нашој прошлости. Историја, ако жели задржати или повратити статус науке (ако је то икада била), мора се ослободити свих политика и државних принуда и контрола. Она мора бити уставна и стручна категорија у демократским државама свијета. Она мора бити редосљед доказаних истина, а не лажи и искривљених чињеница.

А) ФАШИЗАМ И НАЦИЗАМ

Фашизам се јавља у Италији послје Првог свјетског рата. У његовим темељима су интереси крупног капитала усмјерени на освајачке ратове, с циљем поробљавања држава с богатим и неискоришћеним ресурсима за богаћења и живот. Водећа личност је Бенито Мусолини. Име је добио од ријечи „фашо”, што значи снопић, пренесено група, гомила повезаних људи с истим идеолошким и интересним циљевима. У Италији се појавио фашизам, а у Њемачкој нацизам. Идеологије су сличне, али се не могу изједначавати. Били су то тоталитарни и злочиначки покрети.

У Њемачкој из истог коријена, крупног капитала, израста нацизам, којег су прикривали као националсоцијализам. У суштини, он је нацизам у којем може живјети и опстати само раса аријевске крви. Прва оштрица је била усмјерена према Јеврејима који су били власници познатих банака, богатих фирми, а и као грађани су спадали у богатији народ Европе и свијета. Њихов капитал је послужио освајачима власти

за формирање многољудне војске и њено наоружавање. С временом су фашизам и нацизам постали синоними и темељи агресивне политике, најприје према малим народима, а касније и претенденти освајања свијета. Фашизам је почетно одговарао Енглеској и Сједињеним Америчким Државама јер се представио заштитником крупног капитала. Од њих је подстицан и материјално стимулисан. Када је Њемачка постала прва војничка велесила, односи других велесила се битно мијењају према њој, али путеви тајних планова и трговине никада нису прекидани, посебно и зато што се на истоку рађао нови политички систем и потенцијално моћна држава, СССР. Хитлеру су први ратнички залогаци биле мање граничне државе у Европи, а иза тога је покорио Француску, устремио Фау ракете на Енглеску, па је тиме изазвао САД и распламсао Други свјетски рат. Са СССР-ом је склопио пакт о ненападању.

Изненадним нападом на СССР 22. јула 1941, Хитлер је довео Њемачку у тешку позицију и безизлаз. Фашистичка Њемачка је послје пораза под Москвом прешла у силовит напад у правцу Стаљинграда. У тешким биткама (децембар 1942 – фебруар 1943) Хитлер је изгубио главнину својих снага које су биле под командом неколико фелдмаршала. (Паулус, Лист, Бок и др) Предао се фелдмаршал фон Паулус са 15 пјешадијских, три моторизоване, три оклопне и једном коњичком дивизијом. Рат је потрајао још готово две и по године, али је то ипак био почетак краја њемачког агресивног фашизма у Другом свјетском рату. Талијански фашизам је сломљен двије године раније. Фашистичка осовина Рим – Берлин – Токио дефинитивно је оборена августа 1945. године, послје америчког атомског бомбардовања Хирошима (6. август), Нагасакија (9. август) и капитулацијом Јапана.

Изједначавањем фашизма и нацизма, знатно се амнестира суровост и масовно злочинство нацизма, које у својој бити има расистичку и антицивизацијску димензију. Због тога данашњи борци против фашизма, нису свој назив адекватно назвали антифашизмом. Било би боље и садржајније, да се зову антинацисти, јер је нацизам антиљудски и готово ненадмашени облик злочинства и геноцида у свјетској историји.

Када је ријеч о талијанском фашизму, њемачком нацизму и фашизму, мора се размотрити њихов однос према Балкану, а посебно према Краљевини Југославији. Италија је имала да дефинитивно завлада Јадранским морем, њеним отоцима и приобаљем, односно његовим градовима у Далмацији и Истри. На читавом овом простору постојали су остаци споменика из римског периода историје, што је Италија сматрала дијелом своје културне баштине.

Нијемци су кроз вијекове настојали да се домогну топлог Јадранског мора и Војводине, гдје је живјело и доста припадника њемачке националности. Они су имали тешка искуства, па и ратне поразе у борби са Србијом. У свијести су имали жртве у Првом свјетском рату, па су с респектом мотрили на Југославију и Србију. Знали су за слабе тачке Краљевине Југославије, а то су тежње Хрвата, Словенаца, Шиптара, муслимана у Босни, а и комуниста (формулисане на 4. конгресу КПЈ у Дрездену 1928. године), да се домогну својих државица на тлу Краљевине Југославије. Знали су бољивост династије Карађорђевић према Хрватима и Словенцима, њихова попуштања, у циљу спашавања монархије и династије Карађорђевића. Послије атентата у Марсељу, 9. октобра 1934, убиства краља Александра, власт је преузео принц Павле Карађорђевић, а у име малолетног краља Петра II, сина Александровог. Хитлер је све ово пратио, али је непрекидно уважавао да је Србија тврд орах у свим претходним ратовима. У другој половини маја 1939. године, када је већ Трећи рајх био на границама Краљевине Југославије, Хитлер је организирао посјету Њемачкој кнеза Павла и његове супруге Олге. У њихову част је организиран специјални ручак, војна парада, обилазак Подздама у пратњи Гебелса, те шетња у Берлину. Прије одласка, Хитлер је приредио ручак на којем је оцао чувену здравицу у којој, поред осталог, рече: „Немачко пријатељство према југословенском народу није само спонтано, већ је своју дубину и трајност стекло у трагичном метежу светског рата. Немачки војник је тада научио да цени и поштује свог изузетно храброг противника.”

Њемачка и Јапан су 25. новембра 1936. потписале Антикомунистички пакт, да би пред Западом прикрили освајачке тенденције према европским земљама, а да им је главна оштрица борба против комунизма. Прије Југославије, Тројном пакту су приступиле: Мађарска (20. 11. 1940), Румунија (23. 11. 1940), Словачка (24. 11. 1940) и Бугарска 1. 3. 1941).

Југославија је приступила Тројном пакту 24. марта. Протокол има 3 члана:

- Југославија приступа Тројном пакту 25. марта 1941. године
- Уколико заједнички технички одбори, предвиђени чл. 4 Пакта трију сила, расправљају питања која додирују интересе Југославије, у раду тих одбора учествоваће и представници Југославије
- Овом протоколу приложен је као прилог текст Пакта трију сила.

Овај Протокол састављен је на немачком, италијанском, јапанском и југословенском језику, при чему сваки од тих текстова важи као оригинал. Протокол ступа на снагу на дан потписивања.

Беч, 24. марта 1941. године. Драгиша Ј. Цветковић, с.р.”

Свјесна велике опасности, Краљевина Југославија, посебно предсједник Владе Драгиша Цветковић и кнез Павле Карађорђевић, одлучили су да Југославија приступи Тројном пакту. Предсједник Владе Цветковић је истога дана затражио од Владе Њемачке и Италије да посебним актом потврде договор да Владе Њемачке и Италије гарантују „да ће увијек поштовати суверенитет и територијални интегритет Југославије „те да Владе Њемачке и Италије неће за вријеме рата упућивати захтјев да се дозволи прелаз или превоз трупа преко југословенске територије”.

Знамо да су сви ови договори и документи доживјели крах, војним ударом инсценираним од Енглеске, групе официра Краљевине Југославије и других, 27. марта 1941. године, последице чега је услиједило бомбардовање Београда и других градова у Србији и Црној Гори, напад на Југославију 6. априла, њено распарчавање и грађански рат, уз присуство окупатора Њемачке, Италије и других. Већ 10. априла проглашена је Независна Држава Хрватска, а прогласит ће је, у име др Анте Павелића, генерал Славко Кватерник, некадашњи официр Аустро-угарске монархије, којем је признао чин последице Првог свјетског рата и унапредио краљ Александар Карађорђевић.

Б) УСТАШКИ ПОКРЕТ

Вођа усташке емиграције у Западној Њемачкој, Бранко Јелић, даје ТВ интервју 1962. године, у којем каже да се Хрвати боре за „слободну и независну државу у уједињеној Европи”. Водитељ је постављао питања, а он одговарао:

- Значи, независну од Титове државе?
- Независну од Титове државе, независну од Србије, уопће самосталну!
- Којим средствима мислите то остварити?
- Свим легалним средствима. Но, наши људи у домовини имају право да се боре и другим средствима!
- Шта под тим подразумијевате?
- Револуционарна средства. Ми у Хрватској имамо револуционарни савјет који неће остати миран када буде куцнуо час!
- Да ли тај Савјет има подршку од вас овдје?
- Подржан је од свих Хрвата, али водство је у домовини!
- Имате ли контакте са другим хрватским или српским организацијама?

- С хрватским да, јер не постоји ниједна хрватска групација која нема исти циљ као ја! Са Србима немамо никаквих контаката. Са њима не желимо уопће да будемо у истој држави.

Усташки покрет је у почетку, а знатно и касније, имао ослонац у комунистичком покрету Југославије. Те исте, готово идентичне циљеве имао је почев од Четвртог конгреса КПЈ у Дрездену, одржаном од 3. до 15. новембра 1928. године. Конгрес је назначио стварање независних држава на развалинама Југославије: Србије, Косова и Метохије, Хрватске, Босне, Словеније, Војводине и Црне Горе. То је у основи била и окосница идеологије усташког покрета, уз додатно средство да се створи држава кроз масовна убиства српског народа, Јевреја и Рома. Ток, закључци и политичке идеје Четвртог конгреса дуго су прикривани од јавности, али се све касније одвијало по његовим ставовима. Остао је само један од његових закључака, да се и Војводина прогласи државом. Евидентно је да су и комунисти заједно и прикривено радили на истом задатку рушења југославенске државе и на стварању малих држава на њеном територију. Сви ти процеси разбијања српства и Југославије подржавали су и српски комунисти.

Знатан број чланова усташког покрета се регрутирао од отпадништва српског народа. Они су резултат конвертитског синдрома, наглашено израженог код српског народа Херцеговине, дијелова Лике – Кордуна и Босне. Босански Срби и мањи број Хрвата су постајали муслимани, прихватајући ислам. Тај покрет је знатно касније захватио и дијелове Далмације код Срба католика јер, према попису становништва Аустријског статистичара др Адолфа Фикера, 1857. у Далмацији се нити један становник није определио да је Хрват (Срба: 88,92%, Талијана 10%, осталих 0,8% (највише Арнаута). Било би корисно извршити генеологију код свих или бар водећих личности и изразитих злочинаца усташког покрета, ући у податке њихових, прапра-прадједова и доказати ову тврдњу. Окупацијом Босне и Далмације, укључујући и Дубровник, престаје пријелаз католика на ислам, јер је тим просторима завлада изразита католичка земља. Тек је тада католицизам почео снажно учвршћивати своје позиције у Босни и Херцеговини.

Српски конвертити су се наметнули хрватском народу и за сва времена генерално окаљали српско и хрватско име. Овом процесу конвертитства једним дијелом је доприњела Српска православна црква у којој је преовладавало мишљење да Србин може бити само православца. Био је то велики ударац Србима католицима у Далмацији, посебно

у Дубровнику. То је иритирало Србе католике и Србе муслимане, па су из ината мијењали националну припадност. То се знатно ужурбано радило од Католичког конгреса, одржаног у Загребу 1900. године. Како се десило да Анте Старчевић постане огорчени противник српског народа и имена, а мајка му је била Српкиња, Милица. Због тога је прозван „оцем Домовине”. Поставља се још једно питање: због чега у хрватском Загорју није било усташких барјактара, а ни познатих злочинаца? Ту није било Срба који би прихватили конвертитски синдром! То су типична хрватска кметска подручја. Велик број протагониста усташког покрета су отпадници српског народа који су бјежали или још увијек бјеже од себе, од својих коријена. Зато се може с правом тврдити да су протекли ратови били ратови унутар исте крви. Срби, пребјези и конвертити, морали су се додатно доказивати да су се одрекли, вјеројатно за сва времена, свога поријекла, а оно се може најбоље доказати злочинима против својих искона.

Хрватски народ може знатно и постепено и дјеломично у наредним разумнијим временима опрати своје лице од злочинства, какво перверзно и геноцидно обиљежје нема нити један народ на свијету, једино ако се одрекну стравичног дијела усташког злочиначког и геноцидног покрета и злочиначких држава које су биле извор, подстрекач, заштитник и инспиратор злочина. Државе су главни злочинци. Без њих нема и не може бити масовних геноцидних злочина. Кад кажемо да су Србе, Јевреје и Цигане усташе масовно убијале, свијет често мисли на разуларену и непослушну банду појединаца, а није било тако. Они су били специјална војска, чак и међународно признате, државе. Јест да је код појединаца и група, у њиховом генетском потенцијалу, почивао некадашњи отпаднички порив доказивања да су оно што раније нису били. Таквих је било око 30% и више, а откуда су други злочинци израстали? Усташки покрет мора вјечно остати за српски народ, јеврејски и ромски, непријатељски и нечовјечански, али посебно због изразитог и масовног србоцида.

Како заборавити на 74.762 убијена дјетета на подручју НДХ, млађа од 14 година? Над 60.234 извршен је геноцид најтежих облика, а остали се убрајају у жртве рата. Како заборавити муке чудовишне: клање народа, од колијевке па до гроба, бацање живих и накланих у бунаре, ријеке и крашке јаме, у куће и сјенике у којима су их спаљивали, убијање силовање и паљење српског народа у православним црквама, масовна убиства, на стотинама локација у НДХ, прављење сапуна од лешева, специјалне видове смрти, као у Дивоселу итд.?

Идеолошко-политичка основица усташког покрета је стварање независне државе хрватског народа, али са пресудним ослоном на фашистичку Њемачку, нешто мање на Италију. Да би то могли остварити, одмах по успостави привремене власти устремили су се на српски народ у селима и градовима. Будући поглавник НДХ се припремао са својим сљедбеницима за оснивање НДХ у Италији и Мађарској, а долази у Загреб с групом усташа послје окупације Југославије и проглашења НДХ од Славка Кватерника. Заредали су масовни злочини над српским народом на читавом простору проглашене НДХ. Они су тражили чисту хрватску државу, по узору на аријевску Њемачку. Доношени су антисрпски и антијеврејски закони и већ у априлу и мају почињу масовни злочини у Подравини, Вељуну, Глини...

Усташе су регуларна и елитна војска НДХ. То су добровољци, за разлику од домобрана који су позивани у војску. Они су, по увјерењу: фашисти, антикомунисти, антијугославени, србофоби, ромофоби, јеврејофоби. Навијали су за побједу фашизма, а били против западних савезника. Само на Кордуну су усмртили око 27.000 српских цивила. Убијали су масовно у логорима Јадовно, Јасеновац, Стара Градишка, у православним богомољама и славонским бунарима, на Козари, код Би-хаћа, у Лици, Пребиловцима и хиљадама таквих масовних стратишта. Они су једини основали логоре за српску дјецу (Јастребарско, Сисак). С комунистима су склапали споразуме о рушењу Краљевине Југославије, а њихов витез Јуре Францетић је предлагао Павелићу да с партизанима склопе споразум о уништењу Талијана у Далмацији и Лици. У сваком случају, ради се о злочиначком, фашистичком, антикомунистичком и хрватском државотворном покрету који није бирао средства за остваривање својих циљева. Били су антимонархисти. Додирну тачку с четницима су имали у борби против комуниста.

Ако се даје нека генерална оцјена овом покрету, може се закључити да се само њихово масовно и перверзно злочинство над Србима, Јеврејима и Ромима не може правдати пред историјом, као ни блискост с фашизмом и његовим методама у остваривању својих циљева. Они су једни од челних барјактара масовног геноцидног злочинства, по многим детаљима непознатим у токовима историје. Само на Кордуну, Банији, Лици и Славонији усмртили су 111 православних свештеника. Не може им се стављати на душу антијугославенство, антикомунизам, борба за националну државу и антимонархизам, али злочинство им остаје трајном одредницом идеологије и праксе. Они нису убијали из освете јер су извршили масовне злочине над цивилним становништвом прије

оружаног устанка. Убијали су из мржње Србе, Јевреје и Цигане – посебно Србе. Српски оружани устанак је узрокован масовним злочинством, а није злочинство због устанка.

Нажалост, за сада у Хрватској не постоје знатније и пресудне снаге које би се одрекле злочинства НДХ и усташког покрета и „прања свога лица” од огавног усташког етноцида. За то искључиву одговорност има партијска и државна политика (преко својих средстава информисања) која на равнотежи мржње гради своје претежно личне позиције. Јављају се само појединци, Хрвати, који излажу своје животе да би унијели, тј, изградиле, свијест и савијест у већински дио свога народа, да би оживотворили своја очовјечена схватања, као једини пут опстанка Републике Хрватске.

Горке истине о два стравична рата све више избијају на површину, попут лавине, заплићући путеве развоја и опстанка... Хрватски комунисти извели су свој народ из мрака и помрчине једног времена. Они су заслужни што су од фашистичке државне творевине поступно створили хрватску државу, на умним, злочиначким и физичким развалинама једног стравичног времена. Та фашистичка творевина је 14. децембра 1941. ступила у рат против САД и Енглеске, да би на крају рата хрватски народ био стављен на пиједестал држава побједница у свјетском рату. То је политика којој се треба клањати до земље. Ево дијела текста којим Хрватска најављује рат САД и Енглеској: „Ми се Хрвати осјећамо чланом европске заједнице која се бори за своју слободу. Наша млада држава одлучила је да, у духу нове Европе, судјелује на обликовању будућности. Ми знадемо да то изискује напоре свих снага и многу жртву јер само побједом у заједничкој борби може се извојевати та будућност. Стога се не осјећамо само Тројним пактом обвезни према нашим вјековним савезницима, већ потпуно по нашем најдубљем увјерењу. Када утврђујемо да и Независна Држава Хрватска проглашује ратно стање са Сједињеним Америчким Државама и са Великом Британијом, хрватски народ узима на се сваку дужност и сваку жртву која из тога произлази, увјерен да ће му то по побједоносном свршетку овога рата бити од највеће пробити.”

Истовремено, док је НДХ објављивала рат САД и Енглеској, Драгољуба Михаиловића, Дагласа Макартура и совјетског маршала Симјона Тимошенка Американци проглашавају ратницима године против фашизма.

Република Хрватска је у току и послије рата 90-их година 20. вијека готово јавно пред свијетом прихватила усташки покрет, правдајући

га чињеницом да је био антикомунистички. То је било довољно да дође до националног помирења и да створе своју државу, да пред законом изједначе права партизана и усташа. Њихово злочинство је тиме опроштено, у име виших националних циљева и европског идеолошког замаха у борби против комунизма. То би се у нашим временима могло назвати неморалном политичком, националном и државничком мудрошћу. Комунисти Хрватске и усташки покрет имају еволуцију међусобних односа, посебно од 1935. године, па кроз читав период рата, а и касније, 90-их година 20. вијека. Усташе нису препознале језуитски карактер хрватских и југославенских комуниста који се заснивао на максималној злоупотреби српског народа у борби за прелазну етапу – Југославију, а заправо за хрватску државу. Радили су исти посао, али на различите начине. Усташе у току рата осуђују комунисте што јавно пактирају са Србима у заједничкој борби против фашизма и усташке државе. Нису схватили комунистичке политичке игре и злоупотребе српског народа. Да није било те фракције у хрватском националном бићу, не би било ни хрватске државе. Ту комунистичку мудрост ће схватити тек касније, па их и није било тешко потпуно помирити пола вијека касније.

У завршници Другог свјетског рата, комунисти Југославије починили су злочин над заробљеним војницима НДХ, четницима и словеначким домобранима. Хрвати с правом говоре о злочину на Крижном путу јер су без суда убијени заробљеници, фашисти, а Срби, вјеројатно трајно омађијани комунизмом, не постављају питање ликвидације четника и њихових породица 1945. године, јер их још увијек сматрају фашистима, а не антифашистима, што су неспорно били. Омађијане Србе не брине чињеница да су и четници били заробљеници.

Усташком покрету се не може оспорити право да у кризним временима остварују сан свога хрватског народа, да створе, први пут у својој повијести, хрватску државу и да при томе пактирају с њемачком велесилом. Имали су право да се боре против комунизма, југославенства и монархизма. Али, историја никада неће моћи опростити НДХ и усташама масовна злочинства над српским, ромским и јеврејским народом.

Усташе у историји остају стравичне убице невиног цивилног становништва, и то на начине какве историја не памти. Оснивачи су стравичних логора смрти, дјечјих логора у Јастребарском, Сиску и другдје. Њихови злочини над српским цивилима не могу се изједначавати – по облику, масовности и перверзијама – нити с једном ратујућом силом Другог свјетског рата. Они су у правом смислу били злочинци који су надмашили злочинства свих времена и ратујућих страна. Нема војске

на балканским просторима која је у масовним и појединачним ликвидацијама толико користила нож, убиства у богомољама (Глина, Коларић, Садиловац, у Славонији, у Поткозарју Драксенић и другдје), у бунари-ма (Дереза, Слобоштина и другдје) и крашким јамама Велебита, у шко-лама (Пребиловци), по селима и шумама. Њихово злочинство је толико стравично да замагљује њихове оправдане и дозвољене политичке иде-је – стварање националне државе, антикомунизам, антимонархизам и антијугославенство – јер су масовно, групно и појединачно злочинство над Србима, Јеврејима и Циганима спроводили преко страве и ужаса, што је по много чему непознато у историји свијета.

В) ЈВУО – ЧЕТНИЧКИ ПОКРЕТ

Да је Дража Михаиловић био српски националиста, про-гласио би 1941. године национални реципроцитет злочинства Независној држави Хрватској. Он то није био! У својим гово-рима није истицао српски народ, него троимени народ Југо-славије. Прихватио је конвертитски синдром, погубан за срп-ски народ, југославенство. И он је саучесник српских несрећа у Другом свјетском рату, али му нико не може одузети титулу првог антинацисте и герилца у поробљеној Европи.

Аутор

Први облици четовања јављају се у вријеме Првог и Другог српског устанка (1804 – 1815). Име, појам и право организовање настају крајем 19. и почетком 20. вијека на просторима данашње Северне Македоније, некада Старе Србије. Штитили су српски народ од турског зулума. По-четно су преузели тактику од хајдука, штитећи сиротињу изложену насиљима и неиздрживог харача. Предвођени су војводама, четовали и војевали. Истакли су се у балканским ратовима и Првом свјетском рату. Касније су били специјални вид оружане силе Краљевине СХС и Југо-славије. Послије пораза дипломатије (посредством политике Лондона), здравог разума у прихватању мартовских демонстрација и одбијања споразума с Њемачком, а због енглеског посредништва и југославенског насиља над политиком, услиједио је 6. априла 1941. напад на Краљевину Југославију. Краљ и његови министри бјеже у иностранство, војска се повлачи и бива заробљавана и одвођена у њемачке логоре. Капиту-лација је објављена 17. априла 1941. године. Четници под командом Дра-

же Михаиловића окупљају се, скривају у села и шуме Србије, Црне Горе и Босне. Били су прва антинацистичка герила у поробљеној Европи. У Хрватској се организују у Книнској крајини под командом православног свештеника, касније војводе Момчила Ђујића, а затим у Плашчанској Долини, на неким отоцима, посебно на Крку, у Лици и дијеловима Босне. На Крку су од давнима живјели Срби: Маричићи, Орлићи, Божанићи (Бозанићи), Василићи, Карабаићи, Солићи, Ненадићи, Косићи и други. Четници Крка су јуна 1943. донијели Резолуцију у Александровцу (данас Пунат) чији је аутор био католички свећеник из Врбника, дон Јерко Гршковић, духовни идеолог четничког покрета на Крку. Извијесни Алтео Шустер је донио Резолуцију Дражи Михаиловићу, па је тим поводом Дража заплакао од радости јер се надао да се само тако може остварити држава југославног троименог народа, што је била алфа и омега његове идеологије. У њој је поред осталог писало: „У нашој борби ми смо увијек стали уз српски народ, а против свих његових непријатеља, па и данас остајемо уз борбу коју воде четници и војска под командом нашег вође Драже Михаиловића. Ако се буде земља федеративно уредила, ми се вежемо уз српски дио народа, а не хрватски, и тражимо да се оток Крк одвоји од заједнице у којој би Загреб или његови политички представници имали представљати нашу вољу и наше расположење.” Доласком комуниста 1945. на оток Крк, убијено је 40 припадника четнички одређених становника отока Крк.

Војвода Момчило Ђујић је преговарао с делегацијом комуниста 1941. износећи свој став: „Заједно ратујемо против усташа и фашиста, а побједу дијелимо... Ако нас комунисти подмукло нападну, јер не знају боље, ми ћемо се подмукло бранити.”

Југословенска војска у отаџбини је намјерно, посредством комунистичке пропаганде, преименована у четнички покрет, јер их се само тако могло бацати у позицију међународно непризнате ратујуће стране и проглашавати терористичком организацијом.

Четници су водили многе борбе с Нијемцима у Србији, ослободили 34 града, у Источној Босни, Црној Гори и Србији и организационо се учвршћивали. С комунистима се нису могли договорити (иако је било неискрених покушаја) о заједничкој борби. Одржавали су везу с енглеском обавјештајном службом и добивали помоћ од Владе у избјеглиштву. Четници су куповали храну од народа, а комунисти одузимали без надокнада. Типовали су на побједу западних савезника, повратак монархије и династије Карађорђевића, а против фашизма и комунизма. Били су антифашисти, посебно они који су били под командом Драго-

слава Драже Михајловића. Комунистичка историографија их је сврстала у ред фашиста, што је апсурдно и што се не може доказати. Поставаља се и питање: ко је убио четничког команданта Павла Ђуришића? Убили су га хрватски нацисти – усташе. Знали су да он није нациста, да је био борац против нацифашизма, а и да је Србин.

Тито и Дража су се разишли због различитих концепција у борби против нацифашизма. Дража је тражио да заједничке борбе пребаце на просторе НДХ, гдје се масовно убијају српски, јеврејски и ромски народ, а Тито да се заједничке борбе усмјере само према Нијемцима у Србији, само да би оснажио њемачки принцип реципроцитета према српском народу. Због реципроцитета, Дража је тражио да се не убијају њемачки војници и официри. Залагао се за диверзије, саботаже, обавјештајни рад и скупљање новца у Београду и читавој Србији за борбу против свих непријатеља. Лозницу, први град у Србији и Европи, од њемачких окупатора, ослободили су четници 31. августа 1941. године. Дража је у свом окружењу имао Комитет од 50 чланова, доктора наука, већином са Сорбоне, који су му давали савјете, издавао је 125 новина, имао преко 100 радиостаница. Тито је планирао убити Дражу, а Дража Тита. Састали су се први пут 19. септембра 1941. године у вили војводе Мишића – село Струганик, али су им се концепције о борби и освајању власти непомирљиво разилазиле. Тито се залагао за обустављање сукоба с Нијемцима, осим на подручју Србије, јер су прејаки и напредују ка СССР-у. Други састанак је одржан у кафани „Сувобор” подно Равне горе 26. октобра 1941. Постигнут је договор да се четницима уступи 1200 карабина из фабрике у Ужицу и да се подијеле равномјерно паре из трезора банке у Ужицу, што Тито није испоштвовао, дајући четницима 1/5, због чега се сукоб заоштравао. Едвард Кардељ је објавио чланак 8. новембра у „Борби” под насловом „Још једна издаја” у којем истиче непомирљив став четника који хоће задржати стари систем власти. Влада у Лондону је била против сваке сарадње четника и партизана, а СССР и КПЈ против визија успостављања краљевине у Југославији. Ова ситуација је навела Дражу Михаиловића да преговара с представницима Вермахта, тражећи оружје од Нијемаца да угуши комунистички покрет, на што Вермахт није пристао, па су договори остали беспредметни јер су Нијемци тражили предају четника, уз гаранцију да им се неће ништа десити.

Четници су у току рата имали различите називе: ЈВО, ЈВУО, ЈВ у заробљеништву, ЈВ у емиграцији, Четници и Равногорски покрет. Најчешће су називани четницима. На печату Драже Михаиловића је писало: „Команда четничких одреда југословенске војске”. Четници су на

реверима имали мртвачку главу. Дража је од Ускрса 1942. пустио браду, с циљем да га непријатељи не открију јер су Нијемци расписали потјерницу за њим. По узору на њега, претежан број четника је пуштао браду. Комунисти га проглашавају српским националистом, а био је изразити југословенски националиста.

Четници Драже Михаиловића осуђивани су због убиства више муслиманских цивила и паљења њихових кућа у три села после ослобођења Вишеграда 1943. године. То се заиста десило, али због муслиманских злочина над српским цивилима, у три српска села. Била је то репресалија или освета коју су дозвољавале Хашке конвенције тога времена, па се и не може подводити под појам злочинства.

То су намјерне подметаљке побједничке стране. Четнике су Нијемци сматрали антинацистима, борили се против њих, заробљавали и слали у логоре, а многе су и стријељали. Кнински четници су сарађивали с италијанским командама, фашистима, јер су штитили српски народ од нацистичких, усташких погрома и комунистичког лицемјерја. Били су огорчени непријатељи комунизма. Четнички антикомунизам Запад није прихватио, а тај Запад је био декларативно антифашистички, а суштински антикомунистички. Антикомунизам НДХ је вреднован и снажно подржан 90-их година 20. вијека, а четнички нико не смије ни споменути. Гдје је историјска логика и истина?

Срби, који су код многих народа синоними за појам четник, морају се хитно одредити према четницима, али осудити њихово злочинство, а уважавати њихов антинацизам и антикомунизам. Заправо, и нема пречег посла за српску историју и политику (због српско-српске консолидације) од скидања лажне комунистичке анатеме – клетве о четничком покрету и њиховом наводном фашизму и слуганству према окупаторима, уз документирану тврдњу да су били антинацисти и антикомунисти. Чудесно је да у српској историографији нема ни покушаја да се документира лице и наличје четничког покрета на научним скуповима, што је незаслужени терет. Ћутња је одобравање комунистичког талоба на цјелокупном бићу српског народа.

Четници су, углавном и најчешће, правили злочине над члановима КПЈ и њиховим породицама, без обзира на националност. И они су окрварили своје ножеве присталицама комунизма, укључујући и цивиле наклоњене комунизму. У масовније злочинство су улазили због освете, односно због масовних и појединачних злочина над српским народом, посебно у источној Босни. То су наглашено чинили они који нису били под чврстом командом Драже Михаиловића. Четници су

специфична војска и покрет, по чему се издвајају од других покрета и оружаних формација јер нису имали логоре за заробљенике и народ, посебно не за дјецу, што нису оптерећивали народ за своју исхрану јер су имали велика средства од избјегличке владе и емиграције. Нацисти у рату, а комунисти после рата, имали су логоре, а и касније чувени и неславни логор на Голом отоку. Комунисти су пјевали своју омиљену пјерсму: „Краљу Петре, нијеси више дијете, чекају те наше бајунете!”, а Хрвати у Книнској Крајини: „Наш је Тито, наш је Анте, а ви Срби како знате.” Тек понеки партизан у својој породици је знао запјевати: „Српска села попаљена, а хрватска заштићена. Друже Тито, јеби ти то...”

Историја мора документима утврдити, не да ли је, него колико је четнички покрет био злочиначки према комунистима и њиховим породицама, према муслиманима и Хрватима, што досадашња историографија нерадо доводи у везу с осветама јер су бројни муслимани били у усташким јединицама или муслиманским милицијама, или у Ханџар дивизији, а усмртили су десетине хиљада Срба у Босни. То је чинила и војска НДХ. Ријетки су четнички злочини из националистичких побуда, јер су били заробљени идејом југославенства.

Историја мора освијестити српски народ и недвосмислено рећи ко су били четници и Драгољуб Дража Михаиловић. Нити један Србин за себе не може рећи да је припадник српског народа – Србин, док не сазна истину о Михаиловићу и четницима, док се не одредјели за истину. Без тога нема међусрпске помирбе и среће за тај народ. Познате су изјаве Драже Михаиловића:

„Ја капитулацију не признајем! Жив се Немцима нећу предати! Немачка мора да изгуби овај рат! Ми ћемо се организовати и повести герилску борбу против окупатора. Ја остајем са својим народом. Пред нама је само један пут... Немачка је изгубила рат. То виде сви, то виде Немци, па чак и њихове слуге.”

Његову главу је уцијенио Адолф Хитлер већ 1941. године, са 100.000 рајхсмарака у злату. Хајнрих Химлер пише Хајнриху Милеру:

„Основица сваког успеха у Србији и целој југоисточној Европи лежи у уништењу Михаиловића. Употребите све снаге да Михаиловића и његов штаб пронађете, тако да би он могао бити уништен.”

У експозеу Ралфа Стивенсона, амбасадора при Влади краља Петра II Карађорђевића, стоји и ово: „Треба подвући да Михаиловић сигурно држи у рукама целу Србију, један део Босне и Херцеговине и Црне Горе, допирући до Јадрана у Дал-

мацији па и Словенији, само што је његова организација – која се базира на мањим четничким одредима у Хрватској и Далмацији, нарочито северној – слабија од партизана који у последње време располажу већим снагама. Може се рећи да данас нема ниједног човека у Србији, па чак ни међу онима који служе окупаторима и његовим помагачима, који није фанатично одан Михаиловићу. Ово се може рећи у извесној мери и за извештај број Срба комуниста, изузев водећих личности и чланова партизанских штабова. Сваки покушај комуниста да продру ближе Београду доживео је неуспех, разбивши се на жестоком отпору Михаиловићевих трупа.

Све партизанске оптужбе да је Михаиловић фашиста, нациста и да сарађује с Вермахтом потпуно су неосноване, а потичу искључиво из настојања да комунисти оцрне Михаиловића код српског становништва и других народа, да га онемогуће да, кад дође моменат, узме власт у земљи.”

Дража Михаиловић је, прије свега, био југославен. Ријетко је говорио о српском народу. Код њега се није могло догодити да изражава мржњу према било којем народу Југославије. То се види и у његовом говору на Светосавском конгресу у селу Ба, крајем јануара 1944. године. Послије уводних говора Драгише Васића, Стевана Мољевића и других, Дража је поред осталог рекао: „Захваљујући вама на позиву, драга браћо, сматрам за дужност, и као човек, и као одговорни руководилац данашњом борбом за право на живот нашег троименог народа, да се поклоним палим борцима и невиним жртвама у овој борби...” Говор је завршио: „Живио југословенски демократски народ! Живела Краљевина Југославија!” Светосавски конгрес у селу Ба је истакао главну политичку идеју да ће Југославија послје рата бити **федеративна монархија** једног народа са три имена (Срби, Хрвати и Словенци), нешто слично као Уједињено краљевство Британије.

Иза српског народа није чврсто стајала нити једна ратујућа страна Другог свјетског рата, јер је српско име и суштину српства прогутало југославенство, фашизам и комунистичка идеологија. Усташки нацизам је убијао све што је српско, комунисти све што није за комунизам и Југославију, четници све што није монархистичко и југославенско. Многи су намјерно изједначавали, појединачно или групно, српство с четништвом, да би сатрли српска национална осјећања и јавна испољавања, па су сваки српски национални осјећај изједначавали с четништвом.

Неизучено је колико је четничко и комунистичко југославенство нанијело зла српском народу, колико га је расрбило и убило српске националне осјећаје и колико је усмртило припадника српског народа, те колико је Срба бацило у екстазе комунистичке идеологије, србофобичне и притајено злочиначке.

Дража није истицао српски народ из којег је стасао јер је био у окрвима југославенства. Закупљен искрено југославенством, није могао ни помислити на принцип реципроцитета, о којем има поглавље у овој књизи. Чврсто се држао југославенства, идеје водиље. Комунисти су успјели да га кроз пропаганду прикажу само као злочинца, фашисту и српског националисту, у школским и студентским уџбеницима, као и кроз филмове о Другом свјетском рату. Злочини које је учинила његова војска нису усмјерени према нити једном народу, него према онима који су подржавали комунизам, па и према усташама у Источној Босни. Није спорно да је међу четничким жртвама било највише Срба, јер су они, више од других, подржавали комунизам. Његова укупна историјска мисија се своди на: антикомунизам, антинацизам, монархизам и југославенство.

Да ли су оцјене водећих личности – антифашиста и антинациста Европе и Америке – о Дражи Михаиловићу довољне или значајне да се коначно усвоји истина, прије свега код Срба, да је Михаиловић био антинациста, антифашиста и југославенски националиста, а не српски националиста? Проглашен је ратником године 1941, заједно с генералима Дагласом Макартуром и Симјоном Тимошенком. Начелник британског Генералштаба, генерал Алан Брук: „У име царског ђенералштаба, не могу да пропустим двадесет четврту годишњицу од уједињења Срба, Хрвата и Словенаца, а да не изразим честитање за дивне потхвате југословенске војске на Средњем Истоку у овом победоносном часу, него и на ваше непобедиве четнике, под вашом командом који се боре дан и ноћ под најтежим ратним околностима.”

Командант англоамеричке војске у Сјеверној Африци, Ајзенхауер: „Америчке оружане снаге у Европи и Африци поздрављају своју браћу по оружју, одличне и храбре војне јединице под вашом одличном командом. Ти јуначки људи који су приступили вашим редовима у свом завичају, да би непријатеље изгнали из Отаџбине, боре се са пуном оданошћу и самопрегором за заједничку ствар...” (Двајт Ајзенхауер, 13. јануар 1943). Ајзенхауер је 23. јануара 1948 потписао Указ о додјељивању „Легије заслужних” команданту Дражи Михаиловићу, с образложењем: „Армијски генерал Драгољуб Дража Михаиловић, легендарни јунак, симбол најчистијег родољубља и највиших југославенских вој-

ничких врлина, није престао да води борбу на окупираном националном тлу. Уз помоћ родољуба, он без предаха не да мира окупаторској војсци, тако припремајући свој коначни јуриш који ће довести до ослобођења његове отаџбине и целог света.”

Генерал Де Гол одликује Д. Михаиловића Ратним крстом 2. фебруара 1943. Британски министар блокаде Лорд Селборн пише: „Бриљантно је оно што је ђенерал Михаиловић учинио и још увек чини. Имате разлога да будете горди за њега. Черчил је сада у Каиру начинио анкету код војних власти о акцији ђенерала Михаиловића и извјештаји које нам је о томе послао заиста су ласкави за ђенерала.” (5. фебруар 1943). Позната британско-ирска феминисткиња и писац свјетског гласа Василија Изабел Ферфилд (псеудоним Ребека Вест) пише о Драгољубу Михаиловићу: „Двадесет година након смрти Драже Михаиловића, остаје незамагљен у својој слави као заштитник слободе против фашистичког терора који је бранио и од комунистичког терора. У њега није било тренутка слабости, нити горчине. Није ми познат случај да се светио онама који су се о њега огрешили издајством.” Ова чувена и свјетска књижевница је написала једну од најчитанијих књига у свијету „Црно јагње и сиви орао”, у којој представља истине о Србима и Србији.

Дражу Михаиловића је постхумно одликовао (орденом Легион оф Мерит), предсједник САД Хари Труман. У образложењу је, поред осталог, написано: „Генерал Драгољуб Михаиловић изванредно се истакао као главни заповједник Југословенских оружаних снага и доцније као министар војни, организујући и водећи крупне снаге отпора против непријатеља, који је окупирао Југославију...”

Основно је питање: да ли су ове оцјене Михаиловића битније од комунистичких, по којима је Дража Михаиловић фашиста – нациста? Хрватски политичари проклињу комунисте, а прихватају њихове оцјене о Дражи Михаиловићу, тврдећи да су четници фашисти. Признају и Авнојевске границе. Они све прихватају што је против српског народа, а не признају одлучујући допринос тога народа у стварању хрватске државе. Хрватски историчари износе различите податке о четничким злочинима у Хрватској. Постојала су два податка: 1372 убијена лица (ту су Хрвати и Срби). Друга бројка је 1729 грађана Хрватске. Политичари и други су износили да је било 20.000 Хрвата и муслимана које су убили четници на просторима Југославије.

Четнички покрет и судбину Драже Михаиловића одлучио је велики католик Винстон Черчил. Он их је пустио низ воду, у договору с Ватиканом и комунистом, католиком Јосипом Брозом.

Послије рехабилитације Драгољуба Драже Михаиловића, руски историчари су оформили другачији поглед на четнички покрет, различит од досадашње комунистичке историографије на Балкану. Они тврде да је и код њих у Путиново доба дошло до помирења између „црвених” и „бијелих” који су међусобно ратовали од 1917. до 1922. године. Помирбу је код њих подупрло стварање јединства у Руској православној цркви, Московског патријархата и Руске православне заграничне цркве, када су уједињени патриоти различитих идеологија. Руски историчари пишу „да је четнички покрет логичан наставак некадашњих покрета српских хајдука и јунака. На Балкану је иначе увек била снажно изражена традиција која гласи отприлике овако: чим загусти - бежи у шуму! И четнички покрет је у основи био подстакнут управо том традицијом.” Истина је да су четници отшли у шуме априла 1941. године, а да су комунисти одлазили у села и шуме тек после 22. јуна 1941. године, после напада на СССР. Истина је и то да четници никада нису ратовали против Црвене армије, а учествовали су с њом у завршним операцијама ослобађања Србије 1944. године. „Најважније је да се из свести читавог друштва избрише стереотипна представа по којој су четници и усташе једно исто. „Генерал-пуковник, народни херој Душан Пекић, вјерни сапутник Титовог дјела је писао: „Без обзира на велика и заслужена признања партизанима, не би смели нипошто прихватити атрибут да је четнички покрет био издајнички. Он је био патриотски, без обзира на његов трагичан завршетак. Јер, поставља се питање: кога је тај покрет издао?! Државу и српски народ сигурно није издао, јер су се четници до краја живота борили, верујући да се боре за Југославију. „Послије хапшења, Дражу Михаиловића су мучили, ложили ватру на грудима, давали ињекције мескалина, специјалне дроге за растројство личности. Читавим спектром мучења руководио је шеф Озне за Југославију Слободан Пенезић – Крцун.

О мучењу и тровању ињекцијама проговорено је већ 16. јула 1946. године, дан прије погубљења, написала је др Даринка Лукић у покајничком писму које је тек недавно објављено. Дајем само неколико извода: „Док ово исписујем, залази сунце, а моја жртва исчекује да мине ноћ, последња ноћ патње, и да зора донесе тишину и спас. Ја чекам сурову казну: од мојих, од себе, од Бога, ако га има. Проклињем час када сам уписала медицину, на велико навијање оца и ујака. Желела сам да студирам књижевност. Да пођох за срцем, не бих постала убица, и то у белом мантилу. Али, отишла бих, сигурно, ма шта студирала, у партизане... Дође Крцун, јер га више не могу назвати – другом, и грозим

се те речи! Повери ми „најсветлију партијску дужност”, како је рекао. Дужност да, као комуниста и докторка, помогнем у „демаскирању злочина Драже Михаиловића”. Вест да је монструм ухваћен произвела је у мени делиријум среће коју сам, и као жена, те вечери поделила са Крцуном... Мислим да је споменуо Зиновјева, Камењева, Тухачевског и још нека имена... Моја је обавеза да убедим „пацијента” у тешку болест и тада ми је Крцун дао већ припремљен назив непостојећег бакцила на измишљеном латинском језику... Пристала сам.”

Докторка је данима убацивала ињекције мескалина и потихо убијала у њему функције живота. Дража је ипак, и поред тровања, изрекао смислене реченице, последице пресуде на смрт:

„Верујем да ће се наша будућа поколења на прави начин позабавити невино страдалима, како од немачке, усташке, муслиманске, белогардијске и балистичке, тако и од ваше (партизанске) пушке. Такве захтеве намеће истина, као најбоља заштитница од нове несреће... Од свих савезничких војски у свету, наша је била једина која се борила не само на једном, два, већ нажалост, на три фронта: против окупатора, силног и свирепог и до зуба наоружаног, против усташа који су по злочинима премашили своје немачке господаре, стављајући под нож све што је српско, без разлике, жене децу и старце и против трећег Титовог, најжалоснијег и најтежег фронта који су слуге црвене интернационале отвориле против националне Југославије, сламајући њене снаге и претварајући национални у грађански рат до истребљења... Док ми мислимо на ослобођење, комунисти мисле на освајање власти, ради успостављања диктатуре. Уколико су се они борили против окупатора, та се борба сводила на одбрану живота њиховог, а не народног. Њихова главна брига састојала се у сталним нападима на моју војску и друге слободољубиве грађане. За време сваке борбе с Немцима и њиховим савезницима, налазили су се у мојој близини. Тако смо целу њихову борбу осећали на својој кожи, много теже ми него окупатори... Господо судије, онај ко нациви ово време, достићи ће истину и о нама који одлазимо и о вама који ступате на наша места...”

Титу и ЦК КПЈ је било најбитније уништити све снаге које су представљале било какав престиж српског народа у Југославији, па и код оних који су били изражени сурогати српства. Због освајања власти, четници су били на првом мјесту свих непријатеља комунистичког – партизанског покрета. Сваки истраживач, историчар, мора узети у обзир понашање побједника у рату. Побједник мора оцрнити супарника борбе за власт. Ево Директиве Јосипа Броза Тита бр. 785, од 25. јуна 1943.

године: „Да би постигли сигуран успјех, потребно је са успјехом ликвидирати четничку организацију, представити се савезницима као једина борбена група у Југославији. Као најбољи начин, који се до сада показао, јесте обезглављивање четничких јединица ухођењем водства, како вишег тако и нижег. У вези са тим, наставити најенергичнији рад на својој територији повећањем броја тројки за ликвидације. Тројкама ставити у дужност првенствено ликвидације четничких команданата корпуса, бригада и њихових присталица како по селима тако и по градовима. Материјална средства немојте жалити... Да би се, колико је год могуће, сумња отклонила, одмах ћете пропагандом приказати сваку овакву ликвидацију као резултат међусобних свађа четничких вођа. Овим ће се извршити раздор у четничким јединицама. Да што пре ухватите везу са усташама, другом Брекалом који је упућен из главног штаба Усташког у Загребу. Он обилази она места у којима се налазе усташке јединице и преговара, односно наређује фузију усташа и партизана...”

Нема спора, да су четници чинили злочине, али се види из Титове Наредбе од 27. 12. 1941. да су се партизани пресвлагали у четничке униформе и вршили злочине. Четничке злочине је комунистичка историографија увећала, у име борбе за политичку власт. Нико не може побити тврдњу да су четници били већа опасност за Хитлера од комуниста јер су непрекидно били у сукобу с Нијемцима, а посебна опасност ако би дошло до искрцавања савезника на Јадрану. Тим јединицама четници би били прва прихватница на тлу разбијене Краљевине Југославије.

Њемачки генерал Александар фон Лер је изјавио: „Наш основни задатак у војним операцијама 1943. године на Неретви и Сутјесци, по Хитлеровом најстрожем наређењу, било је хватање живог генерала Драже Михаиловића и 35.000 четника. „Дражу је на суђењу бранила и америчка новинарка Рут Мичел која се у рату често налазила код њега. Усудила се рећи на суду, на рачун Тита, да „не би добио рат да није било хрватских усташа” .

Паралелно суђењу Дражи Михаиловићу у Београду, засиједала је Истражна комисија у САД, у којој је било шест сенатора и пет гувернера. Они су саслушавали свједоке о Дражи Михаиловићу. Комисија је закључила да Михаиловић није сарађивао с окупаторима. Комунистички суд је осудио Дражу на смрт. О томе, дан послије убиства Њујорк тајмс је писао: „Историја ће можда одлучити да то није био Тито, који је био на сигурном – док су се Михаиловићеви борци борили по брдима у првим данима – већ стрељани четнички лидер, чија би статуа требало да стоји на Црвеном тргу у Москви.”

Енглези су средином 1943. планирали напуштање Драгољуба Михаиловића. Задатак да испита стање у четничком покрету добио је енглески пуковник Бејли. Он је британској команди јавио: „Михаиловић има морални ауторитет над цивилним становништвом. Он не може бити умањен све дотле док његов војни ауторитет над локалним командантима остане непоколебљив. Једини начин који би имао гаранције да буде успешан, било би јавно опозивање од стране Краља. Ја сматрам да то неће бити скоро. Команданти Југословенске војске у отаџбини не чине ништа противно југословенском војном закону и дисциплини.”

Сазнавши за устанак српског народа и борбу против фашизма, те о великом злочинству њемачких окупатора у Србији, посебно над дјецом у Крагујевцу, досадашњи највећи Србин свих времена Никола Тесла је писао:

„Њујорк априла 1942.

Наш народ показује толику моралну снагу да нам светла образ пред светом. Оно што чине наша браћа у Старом Завичају достојно је духа који прожима нашу народну пјесму.

Колику душевну снагу, чврсту одлуку непрестрашеност и јунаштво имали су они наши још неразвијени дечаци кад су пред немачким пушкама радосно клицали: Ми смо српска деца. Пуцајте! Како се ми сви можемо поносити знајући да у читавој историји света нема тако величанственог примера. Ови дивни мученици живети ће векове у нашој успомени, одушевљавајући нас на бесмртна дела.”

У комунистичкој историографији постоје два мјеста о четничком злочину над муслиманима и Хрватима, форсирана, али необјашњена и злоупотребљивана. У Источној Босни 1941. године, усташе, под командом Јуре Францетића, међу којима је било и муслимана, жаре и пале српска села и убијају све што су живо ухватили. Имали су у томе и подршку бројних муслимана. Четници су 19. августа 1942. опколили Фочу и кренули да је освоје. Усташке јединице се покушавају спасити бјегом преко моста, на Дрини и пробити обруч. Четници их испраћају јаком ватром на мосту. С њима се повлачило и муслиманско становништво које се осјећало одговорним за злочине над Србима. Црногорски четници их убијају током борбе на мосту. За овај догађај команданти Захарије Остојић и Мирко Лалатовић правдају се пред Дражом да нису могли другачије ликвидирати усташе у пробоју и да нису могли заштити муслиманске цивиле. Историчари се нису дубље позабавили с

овим догађајем. Нису изучили о колико се цивилних жртава ради, па су политичари, комунисти, измишљали и приписивали четницима овај злочин који се, према четничкој верзији, није могао избјећи.

Други случај који је кориштен за раскринкавање четништва је у Гатама, у Далмацији. То је примјер гдје је од четника масовније страдао цивилно становништво. У томе селу, у вријеме капитулације Краљевине Југославије, побијено је неколико десетина југославенских официра, претежно из Црне Горе. „Неколико месеци после тога, једна четничка групација дошла је да на своју руку пронађе кривце. У неспоразуму је дошло до пушкарања и том приликом је погинуо изванредан број недужних мештана, међу њима и сеоска учитељица у чијој је кући на зиду висила крајева слика. На несрећу, четници нису знали да мештани Гата нису извршили злочине, већ усташе које су дошле из Шибеника.”

Комунисти су дуго крили истину да су четници ослобађали Србију, од 1941. до 1944. године. Комунистичка историографија је успјела сакрити од јавности да су четници од њемачких окупатора ослободили 35 градова или већих насеља у Србији, Босни и Црној Гори: Шабац, Лозницу, Богатић, Крупањ, Бању Ковиљачу (два пута, 1941. и 1943), Горњи Милановац, Чачак, Страгору, Љубовију, Пријепоље, Прибој, Зворник, Бијело Поље, Рудо, Брзу Паланку, Љубовију (други пут), Бајину Башту, Нову Варош, Вишеград, Чајетину, Рогатицу, Кучево, Лесковац, Мајданпек, Власотинце, Сврљиг, Кадину Луку, Лазаревац, Подлугове, Брезу, Пљевљу, Ражањ, Варварин и Крушевац. Ево што пишу руски историчари: „Црвеноармејци су свуда дочекивани као пријатељи и ослободители. У градовима и селима су их чекали натписи: Живео генералисимус Стаљин! Живео краљ Петар! Живео Дража Михаиловић! Добро је познат случај ослобођења Крушевца. Њега су ослободили четници, заједно с Црвеном армијом. Сачуване су фотографије на којима четнички војвода Драгутин Кесеровић и мајор Црвене армије Проњин стоје заједно на балкону крушевачког хотела Париз и поздрављају војнике – црвеноармејце и четнике који марширају испред њих. Тито је све до 1944. добивао писма ове садржине: „Ви говорите да четници сарађују са фашистима, али ми имамо друкчије информације. Потрудите се да нађете са њима заједнички језик.”

Слободан Пенезић – Крцун је један од највећих србоубица, посебно после рата, када је био на челу Озне, а организовао је и хватање Драже Михаиловића. У друштву својих сарадника је истицао да о Дражи и четницима постоје двије верзије. Једна је званична, да је био квислинг, а друга је да је био вођа контрареволуције у Југославији. Он се

готово јавно опредјељивао за другу верзију, чиме је изазивао Тита против себе. Говорио је: „Дража је мрзео Нијемце, као и ја! Ми смо га гонили и убили, али зато што је био вођа контрареволуције, а ми смо изводили револуцију.” Сарадници Крцунови су цијенили да је он хлеб и отров.

Комунисти су упорно тврдили да су четници фашисти и да су радили за рачун окупатора, да су се договарали и сарађивали с Нијемцима. Истина је да је Дража Михаиловић само једном преговарао с представницима њемачког Вермахта, у селу Дивци 11. новембра 1941. године. С четничке стране, били су пуковник Драгољуб Дража Михаиловић, мајор Александар Мишић, пуковник Бранислав Пантић и капетан Ненад Митровић, а с њемачке стране Рудолф Когард, др Георг Кисел и капетан Јозеф Матл. Преговори су трајали од 19 и 15 до 20 часова и 35 минута.

Нијемци су тражили разоружавање и предају свих уз гаранцију, да се четницима гарантира безбједност, а четничка страна: оружје, муницију, униформе, чизме и да им се дозволи да униште комунистичке снаге које нападају њемачку војску и изазивају велике цивилне жртве, те да напусте велики дио Србије, а да снаге задрже у Београду и Нишу. Преговарачке стране су остале на почетним позицијама, па је сваки договор искључен.

Нема других вијести нити докуманата да је Дража Михаиловић преговарао с окупаторима. Ову истину упорно побија комунистичка идеолошка историја и успутно уништава српски народ, раздваја га и држи у канцама поодавно и службено напуштене идеологије. Четници су остали главни противници Вермахта цијело вријеме рата, а потпуни крах доживљавају при крају Другог свјетског рата.

Четници Црне Горе, Херцеговине и Источне Босне су доживјели поразе од усташа и комуниста (дакле, заједно су ишли против њих), када су под командом војводе Павла Ђуришића, крајем 1944. и почетком 1945, посебно априла исте године, приликом повлачења са својим породицама, бјежећи пред комунистима, преко Босне и Хрватске, према Словенији и Аустрији, доживјели праву голготу. На томе путу, кроз снијежну Босну, уз сталне борбе с усташама и партизанима, бринући за своје породице и рањенике, постепено се осипају и нестају. Мањи број се вратио у своје завичаје. Борба с усташама и домобранима на Лијевче пољу их је ослабила и умањила њихову борбену моћ. Заробљени четници су убијани по налогу Вјекослава Макса Лубурића у Јасеновцу, а на просторима десне обале Саве и око ријеке Врбаса, по налогу генерала НДХ: Владимира Метикоша, а све у дослуху с комунистима

Јосипа Броза. Њиховој агонији знатно доприноси усташки сарадник, фашиста Секула Дрљевић. Он је с усташама ковао план о уништењу четника, а посебно војводе Павла Ђуришића. У томе је и успио. Павла Ђуришића и његове команданте Мирка Лалатовића, Захарију Остојића, Драгишу Васића и друге, усташе хапсе и убијају у јасеновачком крематорију. Тада је убијено око 150 водећих четника. Живи су спаљивани.

Остатак четника и њихових породица, под усташком пратњом и претходном реорганизацијом, у три бригаде успијева доћи у Словенију и Аустрију, али их Енгези испоручују, на превару, Титу и његовим комунистима. Побијени су код Кочевја. Четници који су се вратили у Источну Босну код Драже Михаиловића убрзо доживљавају исту судбину. Убија их Озна без милости, не само њих, већ и њихове породице и јатаке. Дража је ухваћен, суђен у Београду и убијен ноћу 17/18. јула 1946. године. Комунисти и четници су били југославени и антифашисти, четници искрено, а комунисти привремено, што су потврдиле деведесете године 20. вијека. Између њих је постојала разлика и у облику власти послје рата: социјализам – капитализам, република – монархија. Комунисти Хрватске и Словеније су губили из вида југославенство. Рађе су се представљали титоистима, посебно примјетно до Титове смрти 1980, а и касније, али уз нагло јачање национализма и оживљавана крајњег циља – националне државе.

Четници војводе Момчила Ђујића се битно разликују од оних Драже Михаиловића, они су заиста штитили и заштитили српски народ од погрома НДХ. Били су у добрим односима с талијанском окупаторском војском јер је и она штитила српски народ од усташких злочинаца. Момчило Ђујић није робовао југославенству. Био је прави изданак и заштитник српског народа. Није чинио злочине према хрватским цивилима, али није праштао злочинцима НДХ који су се устремили на Србе. У једном своме говору је рекао: „Ми четници нисмо партија, ни група, ни клика у служби појединаца. Ми смо жива борбена снага српског народа, готова да се жртвује за слободу српства и јединство свих српских земаља.”

Срби осам деценија крију истину да је четнички покрет био анти-фашистички, антинацистички, антикомунистички, југославенски и монархистички, чија је посљедица међусобно расколништво и губитништво, само зато што ова табу тема није отворена. Разлог је српски бол без пребола.

Аутор

Г) БАШКА РЕЗОЛУЦИЈА

Да би се у потпуности разумио идеолошки концепт четничког покрета, његова суштина и да би се тај покрет очистио од комунистичке историографије, којом се четнички покрет баца у окриље фашизма и национализма, нужно је објавити текст Резолуције, донесене у селу Ба 25. до 27. јануара 1944. године. У њој су садржане политичке идеје, идеолошке суштине, неприкосновено југословенство и монархизам четничког покрета (ЈВО). Из овог документа се јасно види лик и ратни циљ Драже Милаиловића. У 18. тачака Башка резолуција доноси:

- Да се у целости обнови Југословенска држава и прошири на територије на којима живе Срби, Хрвати и Словенци.
- Границе будуће Југославије: да се, као минимални захтев, одреде границе према тражењу Југословенске делегације на Конференцији мира 1919. године.
- Југославија мора бити уређена као федеративна држава у облику уставне и парламентарне, наследне монархије са народном династијом Карађорђевића и Краљем Петром II на челу.
- Краљ Петар II јесте народни владар, који је на престо дошао вољом свог народа. Краљ се, према томе, не може, нити сме, одрећи вршења Његових владарских дужности. Краља може разрешити вршења Његових владарских дужности само народ преко свога слободном вољом народа изабраног представништва, по успостављању нормалних прилика у ослобођеној држави. Овим, Конгрес најодлучније протестује противу познатих одлука усташкокомунистичке мањине.
- Све политичке странке, заступљене на Конгресу, вољно се потчињавају општој народној дисциплини и до обнове државе и нормализовања прилика у њој, одричу се сваке посебне партијске делатности.
- Све странке и друштва, које су заступљене на овом Конгресу, оснивају Југословенску демократку заједницу. Овлашћује се Извршни одбор да, у договору са свим групама, прошири Централни национални комитет, који постаје Народно вођство и помагач Краљевске владе и државне оружане силе.
- Конгрес сматра да је солидарност будуће Југославије условљена стварањем, на демократски начин, једне српске јединице у државној заједници, која би на демократским основама окупила цео српски народ на својој територији.
- Исто начело из тачке 7 важи и за Хрвате и за Словенце.

- У свим федеративним јединицама заједничке државе, има се народу дати могућност за задовољење посебних покрајинских, економских, културних, социјалних и других интереса и потреба, кроз широке народне самоуправе.
- Разграничење извршено између Срба и Хрвата, извршено без легитимних представника српског народа, као и сва друга фактичка стања створена пред рат или у рату под притиском окупатора, не признају се. Границе ће бити одређене од легалних представника Срба и Хрвата.
- Конгрес најодлучније осуђује акцију комунистичке војске у Југославији, која се одвојила од опште народне заједнице, створила партизанску војску и чини напоре да рушењем државног уставног поретка дограби и узурпира власт и заведе своју диктатуру у Југославији. Комунистичка странка је ишчезавајућа мањина и њене покушаје политичке и социјалне револуције одлучно одбија и осуђује огромна већина народа Југославије. Партизанско војно вођство, својом војничком нестручношћу и безобзирношћу према народним жртвама, допринело је у великој мери упропашћењу масе нашег народа, нарочито њене омладине.

Конгрес осуђује покушај комунистичког већа да једностраним одлукама присвоји себи право да мења поредак Југославије. Те одлуке су без икакве вредности и влада Рибар–Броз–Пијаде, није никаква народна влада; већ једноставна творевина Комунистичке странке Југославије.

Конгрес позива Комунистичку странку Југославије да обустави штетну разбојничку акцију на бојном и политичком пољу и да се, као и све остале народне групе, потчини у ослободилачком рату општој народној дисциплини. Сва социјална и политичка преображења у нашој држави имају се проводити, после обнове државе, демократским методама и законитим средствима.

- Конгрес жали што су, услед недовољне обавештености о нашим стварним приликама, неки од наших Савезника придали незаслужени значај посебној комунистичкој акцији, и изражава наду да ће ова погрешка бити исправљена у општем интересу југословенске и опште савезничке ствари, утолико пре што ова акција све више постаје усташка и бива подржавана од немачких сателита и ратних криваца у овом рату.
- Конгрес поздравља и с одобрењем прима изјаву генерала Михаиловића: да је лаж, злонамерно протурена, да се од стране југосло-

венске војске у отаџбини припрема и жели извести колективна одмазда противу хрватског народа.

- Конгрес поздравља и прима са одобравањем к знању изјаву генерала Михаиловића: да је лаж, намјерно протурена, да се, од стране југословенске војске у отаџбини припрема и жели извести колективна одмазда противу становништва муслиманске вероисповести.
- Сви кривци, ратни злочинци и остали злочинци према свом народу, без обзира на вероисповест и народност, имају бити у ослобођеној држави изведени пред суд, где ће одговарати по позитивним законима Краљевине Југославије.
- Југословенски народ остаје при политици манифестованој 27. марта 1941 која је дело свесног народа, а који је тиме ушао у борбу у којој остаје верни савезник великих Западних демократија: Америке и Велике Британе и Советског Савеза, за победу демократије над диктатуром сваке врсте и ма са које стране она долазила.
- Наш народ верује у победу Савезника и да ће се Савезници и као победници, у организовању мира, у свему придржавати и спроводити начела прокламована у Атлантској повељи.
- Конгрес упућује поздравне депеше: Њ.В. Краљу Петру II, Њ. В. Краљу Ђорђу, Ф.Д. Рузвелту, В. Черчилу и Ј. В. Стаљину, као шефовима савезничких држава.”

И овај базични документ недвосмислено потврђује да четници – ЈВО нису били фашисти, већ први и изразити антифашисти, што им је неосновано и циљно подметнула побједничка комунистичка политика и историографија. Четници – ЈВО, нису раздвајали Србе, Хрвате и Словенце. О њима говоре као о једном троименом народу. Из Резолуције се разабире југословенство, народно заједништво Срба, Хрвата и Словенаца (готово исто комунистичко братство и јединство), федеративни карактер будуће државе у версајским границама, с правом на проширење гдје живе припадници троименог народа. Конгрес тражи демократски облик државе, типује на побједу антифашистичког блока, одбацује пропаганду о колективној одмазди према Хрватима и муслиманима, те захтијева да сви злочинци, без обзира на националност, одговарају за злочине послје рата, а по законима Краљевине Југославије. Конгрес осуђује Комунистичку странку Југославије јер комунистичка акција све више постаје проуштаска. Конгрес у селу Ба истиче, већ у рату примјетну битну политичку идеју о спајању усташке државне реалности и комунистичке визије о хрватској националној држави,

а све на рачун донедавно јединог државотворног српског народа на просторима Југославије, што ће потврдити политички судски процес у Горњем Будачком и убиство петорице српских интелектуалаца, чланова КПЈ, на Кордуну средином исте године, који су примијетили постепено стапање државотворне идеје између усташа и комуниста.

Од тада се нагло руши положај Срба у Хрватској, а наглашено полије Резолуције Информбироа, 1948. и отварања Голог отока, хапшења српских политичких првака 1950. год: Раде Жигића, Станка Ђанице Опачића и Душка Бркића, затварања и мучења на Голом отоку. Већина Срба је заплашена. Водећи су постајали слуге режима. Српско питање у Хрватској, па и у Југославији, дефинитивно је реализирано 90-их година 20. вијека избацивањем из Устава, хапшењем, убиствима, те изгонном српског народа из Хрватске, у току и завршници новог рата (који је Република Хрватска прогласила домовинским) од 1991. до 1995. године. Конгрес је изразио жаљење због придавања значаја борби комуниста код западних савезника.

Бијег краља Петра II и Владе Краљевине Југославије из земље био је најснажнији вјетар у леђа комунистима. Да су остали у земљи, југославенска ратна сцена била би сасвим другачија. Комунисти су лако увјерили српске народне масе – обичан свијет да су краљ и Влада издали свој народ и кукавички напустили земљу, што је и истина.

Велики и завршни ударац ЈВО и четничком покрету извршио је Краљ Петар II Карађорђевић својим Указом од 29. августа 1944. године, у којем пише:

„Ми, Петар II, по милости Божјој и вољи народној Краљ Југославије, на предлог Нашег Министра војске, морнарице и ваздухопловства решили смо и решавамо: да се разреши дужности начелник Штаба Врховне команде у окупираној Отаџбини, армијски ђенерал Михаиловић М. Драгољуб и стави на располагање Нашем Министру војске, морнарице и ваздухопловства.

Наш Председник Министарског савета и Министар нека изврши овај Указ.

О.Бр. 881

29. август 1944. год.

Председник Министарског савета, министар иностраних послова и министар војске, морнарице и ваздухопловства др Иван Шубашић.

Петар с. р.”

Већ 12. септембра краљ Петар II Карађорђевић, као врховни командант ЈВО, наређује преко Радио Лондона да се ЈВО стави под команду Јосипа Броза Тита. Краљ је 12. септембра преко Радија Би-би-си-ја одржао говор на српскохрватском језику:

„Драги моји, Срби, Хрвати и Словенци. У овом судбоносном и за Југославију великим данима, када победоносне армије Совјетског Савеза стоје на нашој граници с једне стране, а америчке и британске с друге стране, када је дан наше слободе у пуном сванућу, позивам све вас, Србе, Хрвате и Словенце, да се уједините и приступите Народно-ослободилачкој војсци под маршалом Титом. Са мојим пуним знањем, одобрењем, Краљевска влада др Ивана Шубашића закључила је важне и корисне споразуме са том нашом народном војском, која је једнодушно призната од наших великих Савезника, Велике Британије, Совјетског Савеза и Сједињених држава Америке.

Само тако уједињени у тој борби, моћи ћете сачувати неокаљану част и славу Југославије и завршити коначном победом најлепшу легенду храбрости и љубави за слободу, којом сте до сада задивљивали свет. Ваша братска слога и јединство разбиће све непријатељске планове, а наша Отаџбина дочекаће тешко заслужену слободу, а упутиће се сретнијој будућности мира и правде у кругу Уједињених народа и целог слободољубивог човечанства.

Сви они који се ослањају на непријатеља, против интереса свога властитог народа и његове будућности, који се не би одазвали овом позиву, неће успети да се ослободе издајничког жига пред народом, ни пред историјом.”

Указ краља Петра II, говор преко Радио Лондона, развлашћење армијског ђенерала Драже Михаиловића и стављањем Драже у надлежност Хрвату, Ивану Шубашићу, јесу завршни чинови трагичне и националне династије Карађорђевића. Гору и трагичнију одлуку за ЈВО и четнике није могао изабрати. Предао их је у надлежност најогорченијих идеолошких противника који су цијелог тока рата у четницима видјели јединог такмаца у освајању власти, за које и није било суда, него брзе и масовне ликвидације. Краљ Петар II је дао припаднике ЈВО Јосипу Брозу и његовој Озни и КНОЈ-у, а припадници ЈВО су цијелог

рата, смртно рањени, уз посљедњу снагу живота, узвикивали паролу и поздраве: За краља и Отаџбину! За Троимени народ Југославије!

Краљ Петар Други Карађорђевић преузео је власт велеиздајом, бијегом у иностранство, остављајући свој народ 1941. дајући га у злокобну арену комуниста који су га пред српским народом увјерљиво приказали кукавицом, а завршио државничку каријеру као свирепи и хладни убица своје војске (ЈВУО) коју је издао и испоручио њеним џелатима, Титовим комунистима. Они су ослободили од њемачког окупатора у Србији, Источној Босни и Црној Гори 35 градова, што је била прворазредна табу тема после рата. Краљ Петар II Карађорђевић је неславно завршио своју државничку и династичку каријеру као убица сопствене војске која се борила за њега, монархију и Југославију пуне четири ратне године, а такав примјер издаје се не може наћи у свјетској историји.

Династија Карађорђевића, комунисти и четници систематски су расрбљивали Србе, претакали их у југославене, гушили у њима све видове здравог национализма и православља, а за рачун југославенства и страних идеологија. Битно је питање када ће Срби схватити антисрпске идеолошке покрете, да су њихови највећи поразни: југославенство, комунизам и српско-српски ратови, посебно између партизана и четника. Једни и други су били југославени, антифашисти, али и најогорченији међусобни противници.

Комунисти су у тој борби видјели своју једину шансу освајања власти. Између партизана и четника једна од разлика је облик власти после рата: монархија – република, капитализам – социјализам. Ширили су неистине о својим противницима, посебно побједници, а све се то таложило на грбачу најбројнијег српског народа. Комунисти су од Срба југославена и Срба четника – југославена пропагандно стварали блиске синониме, да би их раздвојене могли лакше држати у политичкој позадини и покорности, као блиски потенцијал монархизма, посебно код Хрвата, Словенаца и муслимана, што је таложило мржњу према српском народу која се задржала све до првих деценија 21. вијека, а крај се ни не наслућује. Унаточ свим јасним и евидентним истинама, већина Срба је још увијек чувар југославенства, комунизма и титоизма, оних идеологија које су их национално и државотворно унаказиле и довеле на рубове пропасти.

Династија Карађорђевића је дошла на трон злочинством над династијом Обреновића, укинула државу Србију, забрањивала српско име, побјегла у иностранство 1941, а завршила злочинством над својим борцима који су се борили само за њу, за Југославију, краља и Отаџби-

ну. Својим аполитичким и антидржавничким поступцима, посебно кукавичким бијегом из земље, краљ Петар II Карађорђевић није упропастио само људе који су гинули с узвицима: „Живио краљ Петар!” За краља и Отаџбину!” – него и све Србе Југославије и ван ње којима су комунисти закачили четнички знамен, тврдећи да су великосрби, национални хегемонисти, фашисти, кријући дубоко њихов антинацифашизам и југославенство. Поступком краља Петра II Карађорђевића, Тито је оснажио своју србофобију, па и вјешто приписујући сваком, и најблажем, српском националисти четништво и великосрпску хегемонију. Била му је то и пропусница за злочине кржаве Озне над стотинама хиљада Срба у Источној Босни, Црној Гори, окупираној Србији 1944/45. години, масовне злочине над заробљеним усташама, четницима, домобранцима и белогардејцима (крижни пут), Удбе и освета непослушном дијелу Срба на Голом отоку, у другим затворима и губилиштима.

Дража Михаиловић није прихватио Указ краља Петра II, већ је наставио рат против окупатора и комуниста, али је то до темеља уздрмало његову позицију, ЈВО и четнички покрет. Краљ је укинуо и Штаб ЈВУО, чији је командант био ђенерал Драгољуб Михаиловић. Гору завршницу краљ и његова Влада нису могли измислити од предаје и стављања ЈВУО под команду комуниста и Јосипа Броза. Ти завршни чиновници династије Карађорђевић ударили су печат на цјелокупну мисију династије, која је тада била: антисрпска, аморална, надобудно југославенска, политички наивна и стваралачка за друге народе Југославије који су то, преко југославенства, искористили за стварање својих националних држава.

Винстон Черчил је направио епохални преокрет за судбину Југославије, Срба и Србије, у току 1943. и 1944. године. Он се неприродно за западни свијет приклања комунистима Југославије, уништавајући Дражу Михаиловића и четнички покрет. Он се бојао српскоправославне побједe на Балкану, али је истовремено неприродно подржао Јосипа Броза, секретара ЦК КПЈ, што је само наоко апсурдно. Знао је да би послје рата настало суђење хрватским нацистима за силне злочине, па дијеловима католичке цркве који су се огрезли у злочинству, а био је окорјели католик. Знао је да се комунистичка Југославија због националних супротности мора распасти, па је форсирао Тита и партизански покрет који је стварао националне републике, будуће државе, према Резолуцији 4. конгреса КПЈ у Дрездену 1928. године. Черчил је утемељитељ, али и дугорочни рушитељ друге Југославије, али и један од најзаслужнијих хрватских државотвораца. Српску превласт на Балкану сматрао је већом опасношћу, која је почивала на антикомунизму, капиталистичком систему, од комунистич-

ке опасности. Черчилова визија будућности на Балкану је била епохална, а у корист католичанства и Запада, а на штету за српски народ.

Тито је масовно послјије капитулације Италије у своје редове примао усташе и домобране, а ликвидирао четнике, које је краљ Петар бацрио у наручје комуниста својим Указом од 29. августа 1944. године.

Била је у праву америчка новинарка Рут Мичел када је у свједочењу Дражи Михаиловићу рекла да Тито не би добио рат да није било хрватских усташа, али је заборавила истаћи злокобни допринос династије Карађорђевић својим бијегом у иностранство као и прекодринских Срба и њихових комуниста, у побједи комуниста и Јосипа Броза. Жртвовали су свој народ за Тита и комунизам, који су их у наставку Другог свјетског рата, деведесетих година 20. вијека (паметни и пресвучени у националисте, Хрвати и Словенци), по ко зна који пут навели на борбу против себе. Резултати српског усуда су видљиви на сваком кораку на просторима двију Југославија.

„Ако комунизам ѿревлaда, ѿврaтѿка из ѿѿої зла нема”
Патријарх Варнава 1936. године

Д) КОМУНИСТИЧКИ ПОКРЕТ

Његови коријени код социјалиста живе кроз вијекове, посебно социјалиста утописта, наглашено у 18, 19. и 20. вијеку. У тим фазама про-тагонисти такве, у то вријеме очовјечене идеологије размишљали су како створити праведније друштво без грубе експлоатације народа, друштво без политичких, националних и вјерских неслобода. Ти покрети су задржали такву политичку идеју до освајања политичке власти у Русији и другим државама. Нико није слутио да ће се тај покрет развити у један велики свјетски тоталитарни систем.

Комунизам су западни идеолози капиталистичке оријентације форсирали као пробни пилот, с доста неизвјесним посљедицама, усмерен на славенске земље, а посебно на разарање Царске Русије, почетком 20. вијека, а силно и ужурбано при крају Првог свјетског рата. Стварни идејни и практични творци и носиоци комунистичког покрета су: Карл Маркс, Фридрих Енгелс и Роза Луксембург. Маркс је у свом познатом дјелу „Капитал” разрадио основне комунистичке претпоставке и могућности рушења капиталистичког свијета. „Комунистички манифест” постаје најчитанија литература у свијету, а почиње бомбастично и увјер-

љиво: „Баук кружи Европом – баук комунизма. Све силе старе Европе сјединиле су се у свету хајку против тог баука, римски папа и руски цар, Метерних и Гизо, француски радикали и њемачки полицајци...”

Пробни балон западног поријекла је знатно остварен у Русији. Срушено је Царство, грубо побијена царска породица Романових 17. јула 1918. у Екатеринбургу, по наређењу Владимира Илића Лењина. Остварена држава с диктатуром пролетаријата, односно диктатуром челних личности – Владимира Илича Лењина, а послје 1924. године Јосифа Висароновича Стаљина. Мора се рећи истина да челни људи СССР-а нису били Руси, него претежно Јевреји. То је права тема за студију. Неки аутори тврде да је у Комесаријату СССР-а био само један Рус.

Треба рећи истину и да је комунистичка диктатура надмашила све раније у историји. Народ у СССР-у је био гладан и неслободан. Стаљин је преко Коминтерне загосподарио свим комунистичким покретима у свијету. Он је смјењивао и ликвидирао сваког оног у другим земљама ко је имао и малу резерву према његовој страховлади.

Комунистичка партија Југославије, од оснивања па све до 1950, под строгом је контролом Стаљина и Информбироа. Све вође, односно генерални секретари КПЈ, ликвидирани су, само се организациони секретар Јосип Броз спасио јер се није одазвао на Стаљинов позив у Москву. У КПЈ послје затварања Милана Горкића почињу припреме за избор новог генералног секретара КПЈ. Многи су предлагали да то буде Благоје Паровић, који се налазио у Шпанији, и Јосип Броз, који је био у Загребу, а понекад и у Паризу. Организирано је убиство Благоја Паровића 6. јула 1937. године. Писало се и о његовом убици Влајку Беговићу.

Сибир је пуњен милионима незадовољника. Комунистичка идеја је својом грубом праксом осрамотила све теоретске поставке о комунизму, као друштву будућности, што је било посебно изражено у Русији. СССР је био држава гладних и биједних. Милиони људи – Руса пребацивани су у Сибир, а сматра се да је усмрћено око 20 милиона. Богатства су присвајали челни људи у структурама власти. Пљачкали су сељаке, раднике, бивше богате људе и државу.

У Другом свјетском рату Стаљин привремено враћа изгубљене позиције код народа, али жртвујући милионе Руса у борби против фашизма. Војничком побједом учврстио је своју власт. Уврстио је СССР међу три најмоћније државе свијета, па преговара с Рузвелтом и Черчиллом о подијели свијета на интересне сфере. Његова моћ је произлазила из херојске борбе руског народа, али и уз нужно жртвовање милиона Руса у борби против нацизма. Истовремено се одвијао процес стварања

мањих комунистичких државица за чијег се патрона наметнуо политички надмоћни СССР (Пољска, Чехословачка, Мађарска, Румунија, Бугарска, Југославија, Албанија). Учврстила се Коминтерна, као идеолошки оквир и политички надвладар малим државицама под контролом СССР-а. Комунизам се почео економски урушавати после великог рата, па и политички распадати. У процес разбијања Запад је уложио велика средства. Многи челни комунисти наведених држава имали су информацију о страхотама у СССР-у, али су и они кренули да граде социјализам. И у њима је била буктиња, како да постану господари живота, смрти и свих материјалних добара.

Почело је с Резолуцијом Информбироа против Југославије и Тита. ДФ Југославија одржала се без рата са СССР-ом, али су покушаји излажења из огавне љштуре стаљинизма у Чехословачкој и Мађарској угушени. Није Тито напустио Стаљина. Он после резолуције ИБ-а уводи драконске методе (одузимање приватне имовине, колективизација, колхоза и совхоза, насилни откупи, убиства непоћудних првобораца, отварање Голог отока). Запад је заштитио Тита од Стаљиновог похода. Све у свему, показало се да је комунизам замишљан на један начин, а да је пракса ишла другим токовима и понорима. Времена су се мијењала у којима и људи, посебно они који се домогну власти, постају диктатори и борци за власт. Колико су југославенски комунисти били антинародни покрет, тек се сада открива. СССР је био највећи логор (руског народа) у свијету. Држава безграничне диктатуре, глади и незнања, а била је узор за комунисте Југославије. Борили су се за такав систем и жртвовали своје народе, а наглашено српски народ. Челници КПЈ, који су и мало уочавали трагичне токове, бивају позвани у СССР и убијени. Неки необавјештени политичари замјерају Горбачову, па Јељцину и другима, што су укинули Варшавски уговор – савез, а да нису тражили укидање НАТО. Не знају да је СССР био у распадању. То више и није била држава руског народа, него и тамница гладних и обесправљених људи. Стаљин је ратом привремено продужио агонију једне диктатуре, али уз огромне жртве руског народа, у одбрани Русије од нацизма. Зашто су југославенски комунисти ишли стазама најгорег узора на свијету, стазама нерада, насиља ликвидацијама недужних људи, а упознали су добро трагичан систем руског лењинизма и стаљинизма и на властитој кожи? Одговор је: Само због власти! Хрвати су нашли ослонац у фашистичкој Њемачкој и тако створили државу, а Срби, тј. српски комунисти у стаљинистичком СССР-у, држави мрака и злочинства. За осуду су једни и други.

Комунистички покрет се ширио на југославенске просторе из СС-СР-а, а највише међу Србима, што се види из његова формирања и руководећих кадрова. Од окупације Краљевине Југославије па до напада Њемачке на СССР, комунисти су били готово слободни у градовима НДХ. У српским селима неки су убијени зато што су Срби. У хрватским крајевима и градовима слободно су се дружили с усташама, али нападом Њемачке на СССР морали су се крити и повлачити у села и шуме. У српским крајевима Баније, Лике и Кордуна, последице масовних злочина, Срби су се дигли на оружје и формирали своје одреде. Називали су се четници, устаници или шумари. Тек крајем јула комунисти прилазе у устаничке одреде и називају их партизанским одредима. Постепено се намећу на чело одреда, јер је у њима већ било притајених комуниста, па и на челу неких одреда. Долазили су и поједни комунисти Хрвати и брзо напредовали до челних функција. Тако је и група сисачких комуниста под водством Цапе – Владимира Јањића, примљена у Банијски одред Васиља Гаћеше. У Петровој гори је било 1941. године 15 партизанских одреда. Зимски период 1941/42. комунисти су искористили да у свим партизанским одредима на челне функције дођу њихови чланови, а посебно за комесаре, чета, одреда и батаљона. Почетком 1942. године формиран су Први и Други кордунашки одред, па Команда Групе кордунашких одреда.

Биле су то јаке оружане формације комуниста – партизана, али нема нити једног случаја да су спречили или осујетили неки масовни злочин над српским народом. Како да се не замислимо над том јадном и ужасном истином? То је велика и неопростива истина. Партизани нису схваћали да њихова пушка мора бити, прије свега, заштитник и гаранција њихових породица, кућа и дворишта, њихове дјеце, браће и сестара, мајки и очеве који живе и дишу за њих. Комунисти су их завели на стазе интернационализма и борбе за политичку власт, на лажно братство и јединство које с друге стране није прихваћено. Комунисти су из сасвим практичних и идеолошких разлога помагали и разгарали србцид, у борби за власт, код свих ратујућих страна – само за власт. Антифашистички покрет у крилу четничког војничког и политичког миљеа био је једина опасност за комунисте у борби за власт. Историја потврђује да је то једна од највећих несрећа за српски народ у историји, од које се Срби нису опоравили ни готово 80 година касније.

Услиједиле су децембарска, мартовска и мајска офанзива на слободни териториј Кордуна. У децембарској офанзиви усташе, уз присуство др Анте Павелића, у селу Пркосу убијају 1400 Срба, претежно жена

и дјецe. Челни комунисти бранили су оружане конфликте с усташама, док су ови слободно убијали српске цивиле. Није се десио нити један случај напада на усташе у току њиховог злочина. Слободно су палили народ у православној цркви Св. Петка код Војнића, 26. априла 1942. године, док су стезали обруч око Петрове горе и 14. маја послије пробоја обруча вршили масовне злочине у пошумљеним дијеловима Петрове горе и у селу Војишница. Док је обруч стезан око групе партизана из Првог КПО и Пролетерске чете (730) и око 15.000 српских цивила, 2. КПО све дане од 9. до 14. маја одмара на Бурићу и Горњем Будачком и не иде да удари слеђа усташама. За такав подухват командант II КПО Богдан Орешчанин није имао сагласност ЦК КПХ и Главног штаба НОВ и ПО Хрватске. Одред је тада имао око 1400 наоружаних бораца. То се поклапало с политичком идејом Коминтерне која је дала тајну директиву ЦК КПЈ да српски народ мора нестајати, свести га на мали број, разумну мјеру, због избора послије рата и да се само тако може поразити монархија у Југославији.

Комунисти су преговарали с Нијемцима о заједничкој борби против четника и савезника, ако се искрцају на Јадранско море. Они су у дослуху с Нијемцима договарали 4. и 5. офанзиву, којом су намјеравали уништити четнички покрет, али су Нијемци паралелно с том визијом уништавали и партизански покрет на Неретви и Сутјесци јер Хитлер није вјеровао у споразуме с комунистима. По броју убијених Срба у 2. свјетском рату, усташе су на првом, а комунисти на другом мјесту. Та табу тема није отворена и научно обрађена ни 70 година послије рата. Комунисти су, у име братства и јединства, кроз борбу против религије – православне цркве и четништва, означавајући га фашистичким покретом – кроз богато пјесничко стваралаштво социјалне садржине обећавали ново праведније друштво. Србима су одузели и умртвили националну садржину и богату културну традицију. Срби су у томе лажном заносу масовно гинули, а живима су узимали душу и потискивали вјеру у себе, приказујући и означавајући цјелокупну прошлост остацима умирућег феудалног и капиталистичког система. „Никада нисам докучио одговор на питање због чега се комунизам, са свим појавним облицима на простору бивше Југославије, најдубље укоренио код Срба, иако је та идеологија у бившој држави једино Србима донијела огромна страдања, муке, протјеривања, губитак територија. Односно, због чега многи Срби и данас поштују комунистичке вође које су им нанијеле више зла него Хитлерове дивизије. Претерујем? Не, нажалост. Онај ко хоће, може да сазна, само је питање труда и времена „И

комунисти и усташе су стварање Југославије сматрали окупацијом и да је треба разбити. Однос између комуниста и усташа се може видјети из чланка, комунистичког гласила „Пролетер” бр.28, 1932. године: „Комунистичка партија поздравља усташки покрет личких и далматинских сељака и ставља се потпуно на њихову страну. Дужност је свих комунистичких организација и сваког комунисте да тај покрет помогне, организује и предводи.”

Комунистима није било битно колико су њихови партизани избацили из строја Нијемаца, Талијана, усташа, домобрана, босанских муслимана (велик број се придружио усташама), белогардејаца у Словенији, мађарских и њемачких фашиста у Војводини, балиста у Македонији и на Косову, већ само колико је уништено четника, због мржње према најбројнијем народу на Балкану – српском, који су им били такмаци за власт после рата. Комунисти су све чинили да се не сазна четнички антифашизам, посебно да то не сазна српски народ, та масовна снага и кичма НОР-а. У жрвњу такве политике изнутра и извана, српски народ је страдао и борио се за туђе интересе и идеале, да би га непуних 50 година касније ти исти пресвучени комунисти поново убијали и протјерали из вјековних завичаја. На свеопшту жалост, многи Срби су још увијек (посебно у Србији) чувари комунистичке идеологије и, можда претјерано, партизанске традиције, па чак и неки, политички образовно примитивни Крајишници, протјерани из Хрватске која их је претворила у бродску олупину без кормилара.

Комунисти су имали додирне тачке с четницима, у борби за југославенство и борби против фашизма, али до измирења није могло доћи само због визије власти, континуирано развијане мржње према српском народу и лажи које су натоварене на четнички покрет у комунистичкој идеологији, политици, пропаганди и историографији.

Колико су српски комунисти у Хрватској били задојени идејом братства и јединства, идејом уништавања својих историјских коријена, види се из четири догађаја у истим данима. Усташе 26. априла 1942. убијају и спаљују 107 српских цивила у православној цркви Света Петка на Коларићу, код Војнића, а истога дана комунисти пале дрвену православну цркву Вазнесења Господњег из 18. вијека у Горњем Будачком.

Четрнаестог маја 1942. године партизани (њих око 730) пробијају усташки обруч затворен око Петрове горе. У тој борби 25 их је погинуло. Тај догађај је од поратних па до наших дана слављен као велика војнополитичка пobjеда. То што је у току обруча свирепо убијено око 1700 жена, дјецe и стараца, ни то се до данас не уклапа у слављеничке

заносе. Истога дана хрватски војници у селу Војишници на домаку Петрове горе убијају:

- У кући Кнежевић Станка – 35 Срба, од којих су 16 била дјеца до 15. године живота
- У кући Ђурић Милице – 14, од којих су 10 дјеца
- У штали Кљуконице Драгана – 13, од којих су 10 дјеца
- У кући Новаковића Миле (Југови) – 12, од којих су 10 дјеца
- У сјенику Шкргић Кате – 18, од којих су 10 дјеца

Истовремено, у селу, у кућама, двориштима, њивама и ливадама убијено је 59 српских цивила, од којих су 22 дјеца.

Истога дана војници НДХ одводе 54 цивила из средишњег, горњег и доњег дијела Војишнице (од којих су 18 била дјеца). Народ је насиљем одвођен у усташке логоре, из којих се вратила Милка Шарић.

Из Доње Војишнице у логор Јасеновац је одведен Лисић, Симеона, Никола и тамо усмрћен у вапнари, а из Логора су се вратили: Мика Лисић са кћерком Милком (1927) и сином Николом (1932). Вратили су се: Кнежевић Душан (касније погинуо – партизан), Станко и Јован (четверо дјеце Драгана Кљуке нису враћена). Драгица Јована – Јоје Кресојевића успјела је од шесторо дјеце вратити двоје: Милу и Совију – ослобођене из усташког логора Јастребарско. У Њемачку су одведене: Лисић Драгица, Ката и Совија (вратиле се послје рата), Цвијановић Анка с двоје дјеце: Јанко и Милица. Вратили су се: Милка Хајдин с дјецом Душаном и Драганом, као и Кика Хајдин Шаренац.

Само је у дану пробоја (успјешног?) усташког обруча, 14. маја 1942. године, у селу Војишници, које дотиче Петрову гору и које се протеже од Биљега до Војнића (7 км), усмрћен 151 српски цивил, од којих су 104 била дјеца до 15 година живота. (Поименични подаци из споменуте књиге Владимира Ђурића).

На 300 метара од почетка села Војишнице, од 1943. па све до наших дана, 14. мај је слављен као велика комунистичко-партизанска пobjеда. Нити један говорник се није смио подсјетити на крваву судбину села Војишнице која се десила истога дана јер би то, сматрала су руководства државе и Партије, умањило значај „величанствене комунистичко-партизанске пobjеде”.

Није случајно село Војишница остало без било каквог спомен-обилежја на пет мјеста масовног злочина у селу јер би и то умањивало еуфорична славља сваке године на Биљегу, говоре и игранке посвећене великој комунистичко-партизанској пobjеди. Војишница је морала оста-

ти у сјени комунистичке „побједе”. Нити оне сужње свирепе побијене (1700 жена и дјеце) убијених у пошумљеном дијелу Петрове горе, готово нико није спомињао, осим на снимку историјског предавања о Петровој гори. Ови сужњи су споменути у документарном филму: „Петрова гора у револуцији”, режисера Берислава Макаровића и писца сценарија Миле Дакића. Нити једно славље пробоја усташког обруча на Петровој гори, од 1945. до 1991. године, није имало комеморативни карактер. И овај детаљ наше историје се уклапа у генералну идеју Коминтерне, КПЈ, КПХ и осталих о плановима нестајања српског народа на Балкану у циљу рушења монархије и подржавања србофобије. Окамењене мозгове на позицији власти нису могле смекшати ни трагичне исповијести: ожалошћене мајке Миле Џодан, Данице Мамуле Гвозденовић, Николе Бижића, Јелене Новаковић, Душана Бастаје, ни стотина преживјелих свједока.

Комунистички злочини нису никакав спецификум само за Кордун. Комунисти су 1944. године побили неколико стотина четника у Книну и закопали у јаму код Препарандије. Они су из болнице извели 37 рањеника четника и побили их. Ови су затрпани у Кунчевића јами, заједно с око 500 Нијемаца и усташа. Неки Книњани тврде да су Нијемци и усташе затрпани код Препарандије у Книну. Кости нико није вадио.

Треба сагледати шта су доживјели Срби у Црној Гори, од Милована Ђиласа, Саве Ковачевића, Драгице Травице, па у Херцеговини, Босни, у Лици (масовни злочин над српским личким цивилима на Лошињу 1943), па посебно у Србији 1941. године, када су групе убачених комуниста у Србију усрртиле стотине жандара, државних службеника, четника и њихових породица, имућних сељака и домаћина, свештеника, учитеља, опљачкале банке и касе општинских и среских сједишта. О злочинима комуниста свједочи, такозвано „Псеће гробље” у колашинском крају. Комунисти су бестијално тада усрртили 240 четника и цивила, на Бадњи дан 1942. године. Убијали су све који су себе сматрали Србима. На мјесту масовног стратишта су написали: псеће гробље.

Колико је КПЈ огрезла у злочинству свједочи Наредба Милована Ђиласа и Владе Мартиновића – Бајице, од 5. 2. 1942. године:

„Наређујемо командантима и политичким комесарима са подручја Колашина, Мојковца, Берана, Бијелог Поља и Андријевице да одмах, без размишљања или тражења неких додатних објашњења, под хитно организују напад на васојевићко племе јер су они велики Срби. Њих треба најстроже казнити тако, убијајући све редом, сваког оног за ког се зна да није за нашу идеологију. Не осврћући се на пол и старост, жене и

дјецу, не питајући никога за кривице. Куће конфисковати, а потом запалити, стоку конфисковати.

У колико би неко од партизанских војника покушао да не поступи по овој наредби, команданти имају такве на лицу мјеста стрељати. Приликом напада на Васојевиће, партизанска војска мора добро водити рачуна да не дође до сукоба између њих и окупаторске војске коју наше партизанске јединице не смију да нападају, придржавајући се строго наредбе Врховне команде издате 27.12.1941. године, а с којом су упознати сви наши команданти и политички комесари и повјереници.

Владо Мартиновић – Бајица, Милован Ђилас”

Ову наредбу издаје руководство КПЈ за Црну Гору, Боку и Санџак. Она је злочиначка и србофобична, да људски ум не повјерује у њене нељудске домете.

Комунисти Црне Горе су учинили стравичне злочине над свештеницима Српске православне цркве.

Крију се трагичне стазе комуниста у Херцеговини и Источној Босни 1941/42. „На простору требињске шуме партизани су своје „измишљене непријатеље” убијали и бацањем у више крашких јама... Ови злочини били су наставак злочина – геноцида које су починили Муслимани и Хрвати – усташе над православним Србима Требињског среза прољећа и љета 1941. године. У оба случаја жртве су цивили, често жене, дјеца, старци и болесне особе. Не прави се разлика у годинама, убијани су заједно дјеца и родитељи...” Саво Ковачевић је наредио да преостали не смију носити црнину због жалости. Сазнавши за ово Јован Дучић је написао пјесму „Молитва”: „Помилуј, Господе, невине што гину...” Комунисти су пјевали: „Доље црква и олтари и попови и жандари, побићемо мантијаше, иако су крви наше. Хеј, Васово, српско племе, комунизма стиже вријеме. Црвени се барјак вије, нестат мора Србадије! Хвала Титу, хвала Блажу, што нацију створи нашу. Историја сад се пише, да нијесмо Срби више.”

Ова политичка начела КПЈ проводе Саво Ковачевић, Милован Ђилас, Димитрије Булајић, Драгица Правица и други. Пријеки суд Саве Ковачевића убио је 26 Срба Граховљана. Он даје убити Филипа Кешељевића, добровољца из Америке у Првом свјетском рату, на страни Србије. Његовој супрузи Марији и ћерки Видосави забрањује носити црнину. Нису га послушале, па их убија код цркве Св. Матеја, на Вилусима и баца у кречану. Драгица Правица убија Србе села Требињске шуме (шест засе-

лака). Тражила је од њих да сами себи изричу смртне казне. Посебан црни знамен црногорских комуниста су убиства 182 православна свештеника (од постојећих 200). Мучили су их, чупали браде, качили овновска звона, упрезали у коњске кочије, тјерали да пију четничку крв, живе бацали у јаме. Оскрнавили су манастир Морачу и палили црквене књиге. Убили су и митрополита Јоаникија. Комунисти су заробили 76 православних свештеника на аустријској граници 1945. Повлачили су се с четницима Павла Ђуришића. У Италију успијевају побјећи Крсто Рогановић и Марко Кусовац. Били су у логору код Цеља. Предани су Црногорцима. Били су голи, везани жицом. Стријељани су недалеко Цеља (Тахорје).

Србија је преко пола вијека славила варварски чин, а појединци и данас славе, као дан комунистичког устанка у Србији, када су Срби – комунисти усмртили двојицу невиних Срба. „Све је стављено у покрет: новац, насиље, претње, злочини, превара, залуђивање, обмана – само да се изврши налог из Москве и Лондона, да Србија пролије крв, да спасава остатак Европе, Совјетску Русију, и то ону Совјетску Русију која не само да није хтела да чује за помоћ Југославији, када је пропала по њеној жељи и кривици, већ је чак протерала југословенске дипломатске представнике чим је војска окупатора, пројуривши преко Балкана, збрисала Југославију.” У књизи „Крвава листа комунистичких злочина у Србији” су имена усмрћених Срба од комунистичке руке 1941. године у Србији. Ту су поименични и лични подаци о убијенима. Те злочине су извршили комунисти, затвореници, убачени криминалци, међу којима су само 5 били Срби из Србије. Срби у Србији су масовни страдалници 1944. године, када је комунистичко-партизанска најезда прекорачила Дрину и кренула према Београду и Војводини. Србија се није третираола ослобађањем, него окупацијом.

Постоји велики број докумената о Титовој србофобији, па ево још једног од њих. У Наредби Врховног штаба, Главном штабу НОВ и ПО Србије, од 5. фебруара 1944, пише:

„Када будете ушли у Србију, пострелјати ћемо све кулаке и домаћине, а нарочито све индустријалце. Имовина велико-српске буржоазије, поглавито – индустријске објекте и творнице – пренијет ћемо у Хрватску и Словенију.

Наређујем особито строго понашање према српском народу који је у више наврата показао непослух и оданост монархији, коју ми желимо искоријенити.

Посебно скрећем пажњу друговима из ПО Србије да дјелују оштро и без самилости према својим рођацима и прија-

тељима, јер је опћи циљ изнад свих наших емоција. Дапаче, другови из ПО Србије морају показати већу строгост од других. Према припадницима ЈВО и четничким јединицама не показивати никакву милост.”

СМРТ ФАШИЗМУ – СЛОБОДА НАРОДУ

Положај
Врховни командант
Маршал Југославије, Тито

Да ли су комунисти огрезли у злочину, у Миљевини? То је још увијек неистражено поглавље – табу тема. По неким изворима, око 25.000 дјеце (претежно четничке) из Шумадије и рубних предјела Босне упутило се према Јадранском мору, плашећи се доласка партизана из Босне у Србију 1944. године. Успостављена је веза с америчко-енглеским снагама које су обећале послати бродове да спасу дјецу узраста од 7 до 15 година. Појавио се авион и бацио летке да је рат завршен и да више нема опасности. Партизани, предвођени комунистима Владом Шегртом (проглашен за народног хероја) и замјеником команданта Видаком Драшковићем, усмртише ову српску дјецу и закопаше у три јаме које су забетониране на Миљевини. На једном од обиљежавања овог срамног злочина говорио је и Вук Драшковић. У Миљевини се десио и масовни злочин маја 1945. године. Према неким изворима, у безданку је бачено око 2000 убијених младих четника које су комунисти на превару заробили и обећали слободу.

Десио се још један комунистички погром у Србији, страشان и страшичан. Ослобађањем (неки кажу, па и Јосип Броз, окупацијом) Србије, упућен је крајем октобра 1944. године јавни позив да се у Команду у Земуну и Панчеву јаве пилоти који су преживјели рат, да се укључе у завршне операције ослобађања земље. Пријавило се преко 70 пилота, међу којима је био пуковник авијације Војске Краљевине Југославије, касније генерал Павелићеве авијације Фрањо Пилц, а послеријата Титов генерал и први командант авијације у Титовој Југославији. Остали су били пилоти Краљевине Југославије. За неколико дана, сви су везани телефонском жицом и убијени код села Јабука. О њиховом су убиству вијећали генерал Фрањо Пилц, Божо Лазаревић, пилот, касније Титов генерал, Милан Симовић – Зека, ваздухопловни наредник, касније генерал, те извијесни Гавро Шкриванић. На мјесту егзекуције постављен је Споменик Србима, Јеврејима и Ромима, убијеним од Нијемаца. Пилоти, жртве комунизма, не спомињу се.

Комунисти Југославије су створили специфичну државу у свијету, али су је послје 57 година и разбили уз помоћ свјетског капитала чији је циљ био да се уништи прва земља у свијету која је дала широки спектар радничких права у оквирима самоуправног социјализма, али су укаљали своју историјску мисију, теоретски оправдавану, крвљу најбољих синова, родољуба и бораца, дјеце и жена с простора Југославије. Табу тема је и масовна ликвидација виђенијих Срба у шабачком крају. Неки извори свједоче о бацању око 2000 Срба са старог шабачког моста у Саву. И то је забрањена тема. Не спомиње се у школама, нити на факултетима. То је трагична истина о једном теоретски охрабрујућем и масовно прихваћеном путу који се претворио у растућу клицу распада државе, створене у крви и мукама. Милорад Хаџи Лазић је у својој књизи објавио пјесму о једном трагичном стратишту невине српске дјеце у прољеће 1945. и регрута ЈВуО, од маја до августа 1945. године. Комунисти су ово скривали и прогнали свакога ко би било што рекао о овим масовним ликвидацијама дјеце и мобилисане дјеце у четничке јединице. **Лов на четнике и њихову дјецу је укинут већ крајем љета 1944. када је краљ Петар II разријешо Дражу Михаиловића врховне команде и министра одбране у Краљевини Југославији, а поставио Ивана Шубашића за предсједника Владе, министра вањских послова и министра одбране, а Дражу ставио Шубашићу на располагање. Краљ је тиме направио велеиздају, дајући четнике комунистима који су их масовно ликвидирали и послје предаје. Гора варијанта од ове није постојала. Даровао је комунистима војску која је гинула с узвицима: „Живио краљ Петар!” Јосип Броз је преко Озне и КНОЈ-а без суђења ликвидирао сваког заробљеног четника, док је пребјегле и заробљене војнике НДХ пресвлачио у партизанске униформе и слао, како стоји у једној наредби, на окупацију Србије. Миљевина, између Фоче и Калиновика, крије трагове великог злочинства, што је српски пјесник Милорад Хаџи Лазић истинито рекао у својој пјесми:**

„Миљевина у врх Дрине
носи старо српско име.
Миљевино, јамо пуста,
колика ти беху уста;
пунише те Павелићи,
наставише Брозовићи,
напунише комунисти,
душмани нам увек исти.
Што прогута ти нејачи –
Миљевино, сад заплачи...”

Комунисти су крвавили своје руке и дуго по завршетку рата. Краљ Петар II Карађорђевић је предао своју војску ЈВуО маршалу Титу који је знао само да их све треба побити, што је и учињено. Масовно су убијани заробљеници, међу којима и цивили. Око 20.000 заробљених војника, с породицама, нашло се на територији Аустрије у логору села Ветрињ, код Целовца, а под „заштитом” Енглеза. Енглески пуковник Виљем Џонсон им је обећао да ће их пребацити у Италију. Преваром их је дао на располагање Титовим комунистима. Међу заробљеницима је било: 3000 српских добровољаца с породицама, око 1000 четника Павла Ђуришића, 2500 Хрвата, 500 личких четника и 12.000 словеначких домобранаца са женама и дјецом, око 5000 Руса, бивших белогардејаца Руског емигрантског корпуса (које су Енглези одвели у непознатом правцу). Услиједила је пљачка и кундачење. Заробљеници су довезени у Шент Вид, недалеко од Љубљане.

По Титовој наредби, сви су побијени код Кочевја: 12.000 словеначких домобранаца, 3000 српских добровољаца, 1000 црногорских четника и 2500 хрватских домобрана. Тито је ово злочинство покушао правдати злом судбином команданта Четврте армије, Петром Драпшином. Службено је објављено да је направио самоубиство, 2. новембра 1945. године у Београду. Тиме је привремено затворена страница злочинства у Аустрији и Словенији, посебно пред савезницима који су тражили објашњења зашто су побијени заробљеници. Српски комунисти су злоупотребили сина Драже Михаиловића, Војислава, партизанског капетана, да свједочи против свога оца, да би га четири године касније затворили на Голом отоку. Постоји безброј докумената и свједочења о четницима, да су били доказани антифашисти, али се то ни у Србији не смије тврдити, чак ни 75 година касније.

Оно што је такођер трагично јесте да су комунисти, не само плански, уништавали српски народ за рачун власти – они су заробили српске душе, богату српску традицију, уништавали интелигенцију, српске домаћине, епопеје о Косову, устанцима, балканским ратовима, епопеје победа и трагедија у 1. свјетском рату, запостављали циклусе народне поезије које су носиле и заносиле писмене и неписмене, преношене с кољена на кољено кроз вјекове. Уништавали су српску православну цркву, масовним групним и појединачним убијањем свештеника, паљењем цркава и забранама доласка у православне цркве. Циклуси српске народне поезије су заталасали интересе бројне интелигенције Европе и свијета. Комунисти су уништавали, како се данас каже, српски бренд, све оно по чему су Срби били препознатљиви у свијету. Комунисти су расрбили Србе, разбили до мржње Србе у Србији и Црној

Гори, уредбама и законима онемогућили повратак Срба на Косово и Метохију после Другог свјетског рата, те политиком развоја албанског национализма и економије створили услове за оснивање самосталне државе Косово. Србе у Македонији су присилили да пишу да су Македонци, мијењајући презимена. У наредном периоду, за вријеме Милошевића, Коштунице и других, српска борба за КиМ је само одлагање процеса који су остварили комунисти од 4. конгреса у Дрездену 1928. године, преко стварања аутономних покрајина на тлу Србије, Јалте 1945. до распада Југославије 90-их година 20. и до разбијања Србије и српског народа првих деценија 21. вијека. Комунисти су међу Србима разгарали конвертитски синдром, стварајући код многих осјећај стида што припадају српском народу. Они су тај историјски народ обезвриједили, побили српску интелигенцију, обезглавили, десубјективизирали, одузимали и поништавали традицију, религију и очовјечену душу у њима.

Послије свега реченог и написаног, отвара се логично питање: како су српски комунисти дозволили толики комунистички погром према народу из којег су поникли? Шта се збило у њиховим малим мозговима? Како су могли гледати и подржавати толике и евидентне злочине према српском народу?

Тек 2019. године појавио се текст Новице Стевановића под насловом СРБСКА РАТНА КОМИНТЕРНА, гдје наводи:

„Српска комунистичка Коминтерна одлучила је и наређује:

- Да се сместа прекине рад и свака веза са хрватском комунистичком партијом која је, у ствари, наставак борбе против Србства;
- Да се до даљег наређења обустави свака борба против окупатора, свака самостална акција партизанских одреда у српским крајевима;
- Да се призна Дража Михаиловић као Врховни командант војне силе!”

Ово су задаци српским командантима који се налазе у архивској грађи Штаба ВК ЈВ, документ који је вјероватно настао у другој половини 1942. године (БА ЧА Бр. рег. 16/7, К – 240-Р-П-33). Иако у сигнатури стоји слово П, што би требало да значи „пропаганда” и да је документ могао настати у пропагандном одељењу СВК ЈВ, ипак он побуђује пажњу јер сведочи о тадашњем времену (као на пример: југословенска влада је 1944. укинула законску регулативу којом је странка КПЈ због предратног терористичког начина деловања забрањена и искључена из парламента, затим ту је и док. Бр. рег. фасц 4 (1-82) К. ДМ – ИВ о „троцкистима”), што све може да говори и да није било јединства у ратном

Политбируо КПЈ јер су србски комунисти прозрели циљ манипулација и лажне борбе против окупатора зарад освајања власти. С друге стране, овај докуменат и други могу бити „сламка спаса” за комунисте Србе да после истраживања те појаве затраже опроштај и помирење, али и признање за антинационалистичку и антифашистичку борбу у некадашњој Краљевини Југославији. Ево тог текста:

**„ДРУГОВИ И ДРУГАРИЦЕ, ПАРТИЗАНИ И ПАРТИ-
ЗАНКЕ, СРБИ И СРБКИЊЕ!**

Напустисмо наша села, напустисмо наше куће и наша огњишта и одрекосмо се породице, вере, наше славне традиције и историје, одрекосмо се србског имена, одрекосмо се мајки, отаца, сестара и браће и прихватисмо пушке, куке и мотике и одосмо у шуме, да би прихватили борбу за слободу, борбу против окупатора, борбу против насилника и борбу против изрода и плаћеника.

Годину дана тумарамо по шумама, годину дана гладујемо и оскудевамо у свему, умирамо од рана и болести, али борисмо се часно као прави следбеници социјалне идеологије, не правећи разлике између Хрвата, Турака, Јевреја, борисмо се раме уз раме са њима, верујући да за сву нашу акцију зна и Лондон и Москва, те одобрава наш став и нашу акцију, бар како су нам то наши комесари стално говорили и наређењима јамчили.

Пустисмо да се пале наша села, да се разбију наша огњишта, пуцасмо на свакога ко није следио нашим примером, прегорисмо и борбу са нашом браћом Србима – четницима, сматрајући их плаћеницима окупатора, а верујући да исте жртве подносе и наша браћа Хрвати, верујући да и хрватска села горе и нестају, да и преко њих прелази талас смрти, талас пламена и да и њих преорава убитачна окупаторска артиљерија.

Веровасмо пропаганди, добро смишљеној и добро скованој, веровасмо да је цела Црна Гора у нашим партизанским рукама, цела Босна и Херцеговина, Лика и друге покрајине наше земље такође ослобођене, веровасмо да у Хрватској бесни борба против Павелића и његове клике, да су руске трупе у Београду, савезници Енглези и Американци у Сплиту, да је час слободе близу, а кад тамо...

Другови и другарице...

Док ми водимо искрену борбу и часну борбу раме уз раме с „друговима” Хрватима, док ми жртвовасмо наша села и наша огњишта, подведосмо наше сестре и кћери турцима и чифутима, другови, хрватска села осташе нетакнута, хрватске девојке недирнуте, хрватска војска свежа и без губитака, пострељаше масу Срба партизана под изговором и сарадње са четницима... Докле, другови, и овога пута усташе нам мучки ударише у леђа.

А даље, Србски комунистички комитет, тајно образован и снабдевен инструкцијама из Москве и Централног комитета из Београда, упутио је курире, одаслао их диљем целе бивше Југославије да прикупе податке о стању у земљи; резултати запањише, раздераше наша већ искидана срца и пробуди се савест нама, који искрено мислисмо и искрено борбу водисмо.

У Црној Гори нема партизана, несавестан поступак и уништење Срба изазвао је револт народа, револт баш оних за које мислисмо да се боримо, хрватске и јеврејске вође упропастише партизанску акцију; хиљаде гробова, потоци и реке српске крви, хиљаде разорених огњишта и згаришта био је резултат те борбе.

Херцеговина, Босна, Лика, Кордун – исто тако: крв, гробови, згаришта... А, другови, све крв српска, крв народа мученика који као да је проклет или осуђен да у овом рату допринесе највећу жртву.

Доста је лажи, доста је интрига, доста је жртава! Лондон и Москва одликују „Карађорђевим звездама највишег степена” четничке војводе и официре, те борце четнике за које нам говорише да су плаћеници и у служби окупатора. Лондон, Москва и Вашингтон признају једино Дражу Михаиловића. Цео свет осуђује дела усташа и усташких плаћеника. Партизанске новине, весници и леци говоре само о борби хрватског народа против окупатора, комесари су само Хрвати, Турци или Јевреји, силују се само српске девојке, пале се само српска села, пролева се само српска крв, и у борби и у позадини.

И стога, Српска Коминтерна устаје у одбрану Србскога народа са девизом:

- Шта ће вам победа Москве, Лондона или Вашингтона када не буде србскога народа?

- Хрвати знају, кад нестане Срба, да неће бити сведока о њиховим злоделима, њиховим крвавим злочинима почињеним на србском народу и на тај начин мисле да умакну казни.

Србска комунистичка Коминтерна одлучила је и наређује:

- Да се сместа прекине рад и свака веза са хрватском Комунистичком партијом која је, у ствари, наставак борбе против Србства.
- Да се до даљег наређења обустави свака борба против окупатора, свака самостална акција партизанских одреда у србским крајевима.

Србски комунистички комитет

Тешко је замислити да се појави овакав докуменат, било које ратне године, а да остане тајна готово осам десетљећа, те да његови виновници нису јавно или тајно ликвидирани, те да нису ликвидирани непосредно послје рата, када се сурово и отворено ликвидирало људе који су у рату мислили србски и у интересу свога народа. Могуће је да их је позобала ноћ, Голи оток или злодух Озне.

Јосип Броз и његова Озна су усмртили једног од најтрезвенијих Срба 20. вијека, генерала Милана Недића, који је процијенио да у кошмару рата треба спасавати биолошку масу свога народа. Он је на суђењу јануара и фебруара 1946. изјавио: „Сарађујем с онима који нас уништавају, јел’ да? Колаборирам, кажеш, и то не можеш да поднесеш. Има ствари које се не смеју, тврдиш, никад. Слажем се, али има ствари које се не смеју не урадити. Да ли би моја смрт или моје заточеништво могло спасити оне хиљаде људи тамо у логорима на Сајмишту и око Сајмишта? Или оне у Јасеновцу, у Госпићу или на Пагу? Спасиће их, можда и парадоксално, такозвана моја издаја, и спасава их неке. Само неке, нажалост.

Врло згодно је бити пун врлина, ако ти живот то допусти – али шта ћемо ако те стави пред избор између чувена два тамна вилајета? Лако је дати живот за Отаџбину јер то боли секунд, два. Али није лако дати образ јер то боли и у гробу. Ви ћете ме стрељати или обесити кад се трагедија сврши, али ја ћу летети ка рају, не кажем паклу, видети бар милион Срба који ми дубоко захваљују јер их је у животу оставила моја издаја.”

Било како било, али ће историја морати усвојити истину: да је комунизам за србски народ био далеко трагичнији и убитачнији од немачког и талијанског фашизма, те да је однио далеко више српских живота од свих окупатора Југославије.

Ђ) КОРДУНАШ – РЕВОЛУЦИОНАР – – КОМУНИСТА – ЕГЗЕКУТОР У ИМЕ КОМИНТЕРНЕ

Мало је Кордунаша који више знају о животном путу Павла Бастајића, једне од контраверзних личности наше прошлости. Рођен је 12. маја 1890. године у селу Пркосу. Његова мајка је из Перне. Био је студент Правног факултета у Загребу. Узори су му били Васа Пелагић и Светозар Марковић. Рано се укључио у омладински покрет. Један је од организатора атентата на бана Цуваја 1912. године. Добровољац је у балканским ратовима и Првом свјетском рату на страни Србије. Друговао је и сарађивао с Владимиром Гађиновићем, Мустафом Голубићем, Богданом Жерајићем и Мирославом Крлежом.

Емигрирао је у Швајцарску, гдје је завршио студиј социологије, а протјеран у Беч и Париз. Био је уредник листа „Ла Федератион Балканикве”. Истовремено се емиграцијом повезао с Коминтерном, радио за њу и Совјетски Савез. Члан је Обавјештајног центра Коминтерне, специјалиста за егзекуције. Организирао је и извршавао убиства оних које је означила Коминтерна или НКВД. Према неким изворима, Стаљин му је повјерио задатак да у Мексику убије Лава Троцког. У оквирима своје службе је сазнао да и њему пријети опасност, па је отказао Стаљинов налог и вратио се у Југославију. У Београду је тајно успоставио контакте са школским другом, предсједником Владе Краљевине Југославије, Драгишом Цветковићем. Под надзором полиције одлази код ујака Душана Ркмана у Перну. Боравио је у Перни и Топуском. Успоставља везу с Крлежом. Испричао му је језиве приче о Стаљиновим чисткама у СССР-у. Тито је сазнао, вјеројатно од Стаљина, да се вратио у Југославију. Комунисти су трагали за њим, пронашли га и пријавили усташама. Помагао је устаницима у Перни 1941. Вјеројатно се повјерио и ујаку Душану Ркману, човјеку, комунисти, који је непрекидно у рату био под присмотром Партије, а нарочито у вријеме обрачуна с кордунашким интелектуалцима у Горњем Будачком, јула 1944. године. Бастајић је заједно с усташама, преко Коминтерне и заједно с њом, рушио Југославију, а тиме и свој властити народ доводио у познати безизлаз и нестајање. „Од Србина постаје антисрбин, руши све националне митове и традицију на којој је одрастао, тумара између националног херојства, предака и југославенства, интернационализма; од потребе да буде слободан до контролисаног нагона за рушењем система и државе, за убијањем свакога ко је издао идеју: Октобарску револуцију. Он, који је комунизам ширио, за њега убијао и лежао по апсанама, на крају је потпуно сломљен

и разочаран управо у тај комунизам – а видео га је изнутра, у Москви, широм Совјетског Савеза, дошао у Перну празних џепова, потрошеног живота, без циљева, празан у души, срцу, разочаран у све...” Бастајића хапсе усташе у љето 1941. и ликвидирају у Јасеновцу, дакле, они с којима је рушио Југославију. Њему су 70-их година преживјели Срби родног села Пркоса, под водством др Душана Кораћа, у парку поставили брончану бисту, али је и она у прошлом рату нестала без трага.

Е) ПАРТИЗАНИ

Настајали су искључиво у српским крајевима, да би заштитили српски народ од погрома НДХ. Почетно су се називали четницима, па шумарима, устаницима, а партизанско име добивају када су комунисти закорачили на командна мјеста. То се интензивније остваривало мјесец дана после напада Њемачке на СССР. Истина је да има случајева да су комунисти и почетно били на челу устаничких група и одреда, као на Кордуну: у Црној локви, Дебелој коси и Перни. Име партизани се уводи полако и постепено, правдајући га именом у Шпанији и другдје. Партизани су убрзо примани у чланство КПЈ, односно КПХ, а они млађи у СКОЈ (Савез комунистичке омладине Југославије). Борци (98% Срби) били су под посебном присмотром комесара, чланова КП-а. Они су били физичка, ударна снага НОП-а. Дисциплина је била гвоздена. Убијало се за ситне деликте. Син је убијао оца због притајене кутије цигарета. Убијало се ако се убере јабука у туђем врту, за капу укопаног кромпира без одобрења власника.

С оружаном силом се манипулисало по наређењима, касније формираних штабова, а на челу свега били су ЦК КПЈ, ЦК КПХ, окружни, котарски и опћински комитети КПХ, па иза њих ГШ НОВ и ПО Хрватске, формиран у Петровој гори 19. октобра 1941. године. Његова конституирајућа сједница је одржана у селу Вучковићи (Петрова гора) у кући Петра Вучковића.

Кордунашки партизани су прелазили Купу, одлазили у Жумберак који је некада био насељен православним Србима. Ширили су устанак, борили се јуначки у хрватским крајевима, а касније српске бригаде 8. кордунашке дивизије су по наређењу ГШХ ишле да уништавају четнике у Лици. У јединицама су главну ријеч имали комесари, јачу од команданата, посебно ако је у питању била дисциплина и кажњавање.

Комунисти су имали своју обавјештајну службу и водили прибиљешке о понашању сваког борца. У кожним торбицама су чували партијске тајне и пропагандни материјал. О људским судбинама су одлучивали искључиво чланови КПХ и СКОЈ-а. Партија је наглашено пратила оне људе који су били чиновници у службама Краљевине Југославије (жандари, официри, подофицири, поштари, лугари, државни чиновници и др) Они су тешко изнијели живу главу из тога стравичног рата. Тек је Будачки процес узљуљао јединство и у партизанским редовима, у којем су српски команданти пресуђивали српске првоборце, чланове КПХ, интелектуалце на смртне казне. Само је брзи крај рата спријечио снажније расуло у партизанским јединицама Кордуна.

Партизанима је било строго забрањено да угрожавају било каквим поступцима цивилно становништво, па чак и онда када су у неким селима (хрватским) на њих бацали узаврелу воду. Оштрији поступци хрватског становништва према Србима су праштани, чиме се доказивало да то није српска, већ опћенародна војска. Било је случајева злоупотребе српских партизана. Употребљени су да убијају недужне цивиле – Србе у хрватском приморју 1943. године. Борци 13. приморско-горанске дивизије су усмртили неколико стотина српских цивила који су се повлачили пред партизанима заједно с личким четницима при бијегу за Италију. Наредба се приписује команданту Вељку Ковачевићу. И овдје је евидентно да су четници били посебно третирани и обасипани мржњом у партизанским јединицама, због политике КПЈ и Коминтерне, односно због борбе за власт. У овом случају, антифашисти су жестоко ратовали између себе. Партизани заслужују поштовање и дивљење. Били су то борци против фашизма. Свјесно су жртвовали своје животе за визију праведнијег друштва. То се види и у писму мајци младог команданта батаљона Светозара Трукуље, рођеног 1922. у Малој Трепчи, опћина Вргинмост:

„У Карловцу, дне 15. 2. 1945.

Драга мама! Јављам ти да се сада налазим у Карловцу, заробљен у Купчини од Нијемаца, и то сам био тешко рањен кроз прси и пао сам у несвијест тако да су ме ухватили. Ја сам данас суђен на смрт и вечерас ћу бити стријељан. Јављам ти се да знаш како сам прошао и ово ти се јављам посљедњи пут. Поздрави Петра, кажи му да сам ја стријељан, као и Николиш Милоша и све остале познате другове, малу Љубу, снашу, сестру Љубицу из Николиша, и цуре у селу нисам заборавио.

Такође, драга мама, кажи и мојој бившој бригади како сам прошао, да знаду.

Драга мама, немој се жалостити за ме, ово је рат и тако мора да буде. Људи гину и нови се рађају који ће даље ратовати. Сада више ништа, него прими посљедњи поздрав од свог сина Светозара, задњи пут: збогом заувјек!”

Преко 2/3 су били с четвороразредном основном школом. Било је и неписмених. Њима је политика лако манипулисала. Политика је подгријавала природни младеначки и крајишки историјски потенцијал. У смрт их је пјесма водила и заводила. Били су искрени борци за слободу народа, антифашисти. Поносили су се поздравом: „Смрт фашизму – Слобода народу”. Њихове интелектуалне и образовне могућности нису могле докучити бројне нелогичности и завјере водећих комуниста. Ако би се неко уздигао и прозрео текуће манипулације, брзо је нестајао. Партија се свирепо обрачунавала са сваким борцем који би завирио у неке тешко докучиве идеолошке странпутице у врховним политичким форумима и војничким штабовима. Они су били искрена и ударна песница у борби против фашизма, за слободу, што је врхунац родољубља. С њиховом снагом и борбеним заносима се максимално манипулисало. Партизани су ношени борбеним пјесмама које су их гурале на борбеност и јунаштво, што је уздизано у врх моралних вриједности. Оне су ипак за младе личиле на зов смрти, као:

„Нас два брата оба ратујемо,
Не плач’ мајко, ако погинемо!
Кукавица ко се боји, јој,
За тај биједни, биједни живот свој!”
„Што ваљало, сабљу припасало,
Што не ваља, то по селу траља.”

„Партизан сам, тим се дичим,
То не може бити свак!
Умријети за слободу,
Може само див јунак.”

„Са станице воз полази,
младе момке све одвози,
одвози их тамо доље,

гдје нам душман браћу коље.
Дрино, Дрино, тужна Дрино,
тужно срце материно.”

Када је Тито, бјежећи из кризе која је захватила комунистички покрет, повлачењем из Србије у Источну Босну, крајем 1941. и почетком 1942, прогласио револуцију, народ је заведен причама о борби против богаташа, кулака, зеленаша, масовно прихватио приче о социјалној једнакости, те их наговијестио и послије рата. И тај период прате приче, легенде и пјесме социјалне садржине: „Устај, сељо, устај, роде, у народни фронт слободе, да се браниш од господе, од господе министара посланика и жандара, од попова и лопова...”

Српски народ је заволио партизане, јер су то били синови, браћа, рођаци, пријатељи, нада народа која је требало да их штити од усташких погрома. Они не би опстали ни неколико дана без народа. Кордунашки партизани, сестре и дјевојке пјевају

„Ој ђевојко, је ли, је ли,
Коме плетеш џемпер бијели?
Плетем брату Милораду,
Па га носим у бригаду.”

За ђевојку су све на свијету брат Милорад и његова бригада. Пјевале су тако Милице, Данице, Марте, Јелене, Драгице, Милке, Душанке, Божице, Ранке, Мире, Зорице, Миле, Богданке...не знајући суштину завјере којом ће бити створена држава која ће преко насилне колективизације, колонизације, Голог отока и смишљених постепених губитака, у рату освојених националних права, оголити српске устаничке крајеве. Готово да и није било села на Кордуну у којем нису у рату изграђене сушаре за шљиве и друго воће. Све је ишло за фронт, за побједу над фашизмом.

Пола вијека касније, преживјели ратници, народ и његово потомство доживјеше од државе, коју су жртвом и пјесмом створили – поновне жртве, пљачке, паљевине и трајне прогоне из својих кућа, дворишта и завичаја. Њихова земља је претворена у пустару без живота. Злоупотребљена је борба српског народа, а и обичног свијета других народа, политиком водећих људи у КПЈ и КПХ. Они су се борили само за власт. Срби су дословно схватили НОП, НОР и НОВ, али је њихова суштина била само борба за власт. Комунисти су од државе, за коју је

највеће жртве дао српски народ Баније, Славоније, Босне, Кордуна, Лике и Далмације, на њеним развалинама остварили минидржаве – оно што им је био главни али од народа прикривени циљ и у ратним годинама. Ова партијска тајна је откривена до краја 90-их година 20. вијека. Само због ње је поново потекла крв обичног свијета. Челни комунисти су разорили државу коју су и неки од њих стварали, државу каква никада нигдје није постојала, нити ће постојати. Упорно су преговарали с фашистима, претварали рат против фашизма у братоубилачки, па су тиме погазили и свој и партизански ратни поздрав: Смрт фашизму – слобода народу!

Било је међу водећим комунистима у Хрватској и поштених људи, више из Далмације и Лике: Јаков Блажевић, Милош Жанко, Јуре Билић, Мате Јерковић, Стипе Шувар, Вицко Крстуловић, Иван Гошњак, Виктор Бубањ и неки други. Међу водећим комунистима у Хрватској, бившим Србима, и нема маркантне и до краја чисте личности, осим генералпуковника, академика, др Гојка Николиша (али и он је у младости и у рату био омађијан комунизмом и титоизмом). Они су били на изворима политике која је у рату и послије рата гушила њихове изворе. Не могу се заборавити прљаве услуге Срба Хрватске водећим комунистима Хрватске: Владимиру Бакарићу, Андрији Хебрангу, Већеславу Хољевцу, Ивану Стеви Крајачићу, Иви Рукавини, Јосипу Ђерђи, које су, поред осталих, чинили: Богдан Орешчанин, Душко Бркић, Ђаница Опачић, Милош Шумоња, Милан Жежељ, Ђоко Јованић, Раде Жигић, Никола Видовић, Симо Тодоровић, Милутин Балтић, Милутин Кошарић, Раде Булат, Бранко Мамула и други. Готово су сви наставили борбу послије рата – за власт и личне позиције у њој. Права је штета што су неки водећи Срби, каснији голооточки сужњи, у току рата упрљали своје душе и српску крв: Душко Бркић, Милош Шумоња, Станко Ђаница Опачић и Раде Жигић. Раде се истицао у борби против доказаних антифашиста, личких четника, а разгарати братоубилачку борбу само због власти је злочин. Овом борбом су се максимално окористили фашисти с којима су челни комунисти Југославије тајно преговарали о обустави непријатељства, само под једним условом, да се уништи главни такмац послије рата за власт – четници и да се разбије најбројнији народ, српски народ у Југославији. Они пактирају с онима против којих се дигао масовно српски народ, с усташама и окупаторима. Само је разбијен и међусобно закрвљен, српски народ могао постати и масовни губитник у 20. вијеку.

Комунисти, бивши Срби који су преживјели рат, не заслужују помен. Сви су својим очима гледали пропаст народа из којег су потекли, који их је у рату хранио и волио. Да подлост буде већа, годину дана после је будачког процеса и покоља, Србима се 1945. дозвољава да одрже Први конгрес Срба Хрватске у Загребу. Био је то Први и једини српски конгрес. Одлуке ЗАВНОХ-а су постепено брисане, па до краја не стају 1990. године, до Хрватског божићног устава, до стављања српског народа у националну мањину, у позицију цивилне смрти, која се сматра у свијету цивилизације и код учених људи, геноцидом. Историја ће морати дати одговор на тезу коју је изнио на суђењу 1946. године генерал Милан Недић: „Било како било, али ће историја морати усвојити истину да је комунизам за српски народ био далеко трагичнији и убитачнији од њемачког и талијанског фашизма, те да је однео далеко више српских живота од свих окупатора Југославије.”

Зар није злочин један историјски народ превјеравати и претварати у другу нацију, било чију, па и у југославенску, који је постепено прерастао у одвратну и крваву негацију своје националности?

Водећи комунисти су угасили једну епопеју, непоновљиву у историји. Угасили су и духовно борбено стваралаштво народа: поезију, музику, огромну литературу о искреној борби и жртвовању народа и појединаца за слободу. Народи су сањали слободу, пјевали о њој, а не онакву комунистичку државу, која је почела живот на злочину према онима који су је створили, да би тек касније била знатно правна, слободна и узорна у свијету, али са замецима будућег зла које ће се догодити деведесетих година 20. вијека, када ће поново највећи страдалник бити српски народ.

Партизане, искрене борце за слободу, треба одвојено посматрати и не поистовјећивати их с генералним идејним, прикривеним, суровим и однарођеним политичким циљевима КПЈ и КПХ, у беспоштедној борби за власт. У њиховим редовима је било безброј јунака који су подсјећали на некадашње устанике у Србији и Босни, те на своје претке у ратовима Крајишника од 1630. до 1881. године, посебно на ускоке и хајдуке, који су били заштитници сиротиње и људске правде. Они су изманипулисана снага рата, која се суштински борила против себе и интереса свога народа.

Ж) ПРИКАЗ ОДНОСА ИЗМЕЂУ КОМУНИСТА, УСТАША, ЧЕТНИКА И ОКУПАТОРА

	фашисти	антифашисти	југославени	антико- мунисти	монархи- сти
комунисти- партизани	не	да	да	не	не
усташе	да	не	не	да	не
четници (ЈВО)	не	да	да	да	да
окупатори	да	не	не	да	не

Из наведеног се види да су мале разлике између комуниста и четника (разлика само у монархизму и антикомунизму), између усташа и четника четири тачке потпуно непријатељске (фашизам, антифашизам, југославенство, монархизам), а једна иста (антикомунизам), а да су усташе и окупатори једно тијело. **Од свих супротности међу зараћеним странама, најжешће су биле између комуниста и четника, без обзира на њихов заједнички антифашизам, југославенство и национално поријекло. Показало се да су четнички антикомунизам и комунистички антмонархизам били и до данас остали непомирљиви, па је нужно закључити да се радило само о освајању власти. Комунисти су водили револуцију, а четници су контрареволуција, најопаснија варијанта за комунистички покрет у освајању власти.**

Фашисти – нацисти су због својих антиљудских закона и праксе били унапријед осуђени на пропаст, па за комунисте нису били трајна опасност, али четници (ЈВО) јесу. То је разлог што су комунисти ишли и у преговоре с Нијемцима да заједно униште четнике, а то су и четници тражили од њемачке војске да заједно униште комунистички покрет, посебно евидентно крајем 1941. године. Радило се о два антифашистичка покрета између којих је владала мржња и крвави рат до истребљења. Комунисти су српско-српским ратом постигли свој циљ и Коминтерне – да се српски народ што више уништи (једини који је на тлу Југославије имао династију), па је тиме био поратна опасност за стварање монархије, као и да не буде опасност за стварање националних држава на Балкану, што је зацртао 4. конгрес КПЈ у Дрездену 1928. године.

Постоје само једни преговори Драже Михаиловића с представницима њемачког Вермахта, од 11. до 13. новембра 1941. године, у селу Дивци, недалеко од Ваљева, који су завршили неуспјешно. Њемци су

тражили безусловну предају четника, а Дража оружје и да заједнички униште комунистички покрет. У јавности се спомињу и контакти Дражиних команданата с Талијанима, па тајно и с Нијемцима, али не уз знање и одобравања Михаиловића. Комунистичка историографија третира Дражу Михаиловића великосрбином, али он то није био. Он је специфичан конвертитски синдром који је из српства прешао на југославенство. Бјежао је од себе, у југославенство, попут милиона припадника српског народа.

Политичка, идеолошка и историјска теза комуниста мора уступити мјесто истини, да је четнички покрет (ЈВО) био изразито антифашистички и антикомунистички. То потврђују и чувене историјске личности из антифашистичке коалиције свијета, говорећи и дијелећи висока одличја Дражи Михаиловићу: начелник генералштаба В. Британије Ален Брук, генерал Двајт Ајзенхауер, генерал Де Гол, британски министар Лорд Селборн, Хари Труман и други. У прилог овој тези иде и судска рехабилитација Драже Михаиловића у Србији.

Било би корисно и поучно за историју и народ приказати пропорције злочинства свих учесника и покрета у току Другог свјетског рата, на тлу Југославије. То је намјерна табу тема и зато је нема. Због прикривања злочина у другој Југославији, а и данас, до егзактних података неће нико доћи, али до приближних апроксимација, упорним радом, хоће.

3) ДИНАСТИЈА КАРАЂОРЂЕВИЋА Краљ Александар Карађорђевић

Оснивач династије је Карађорђе Петровић, вођа Првог српског устанка, који се задржао на власти од 1804. до 1813. године. У Другом српском устанку 1915. Србијом је, уз ограничена права добијена од Турске, владао вођа Другог српског устанка Милош Обреновић. Карађорђе се вратио из избјеглиштва (из Хабзбуршке монархије) 1817. Милош је организовао убиство Карађорђа и завладао Србијом до 1842. године, када на власт долази Александар Карађорђевић који влада до 1858. године. На власт долази поново Милош Обреновић, чија ће династија владати до 1903. године, до убиства брачног пара, краља Александра Обреновића и његове супруге Драге Машин.

Скупштина Србије на пријестоље доводи Петра И Карађорђевића који влада Краљевином Србијом и Краљевином СХС до 1921. године,

када се за краља прогласио Александар Карађорђевић, син краља Петра. Владао је Краљевином СХС до 1929. године, када проглашава Краљевину Југославију. Убијен је 1934. године у Марсељу, сасвим сигурно уз асистенцију лажних европских пријатеља, а власт је преузео у име малољетног сина Петра, кнез Павле Карађорђевић, син Арсена. Петар II Карађорђевић у току њемачке окупације априла 1941. бјежи с Владом у иностранство. За вријеме рата је у Лондону. Био је присиљен на абдикацију 1945. године.

Владавина Карађорђевића у 20. вијеку обиљежена је балканским ратовима, претешким Првим свјетским ратом, великим жртвама цивилног становништва, највише у Мачви, великим биткама и побједама на Церу, Колубари и Подрињу 1914. године, изгоном, краљевске породице, Владе, војске и дијела народа у Грчку 1915. године, великим жртвама преко албанских планина и боравком на Крфу и околним насељима, организацијом Солунског фронта и славним побједоносним биткама за Србију 1917. и 1918. године. Династији Карађорђевића, а посебно регенту, па краљу Александру, историја је наметнула, али и подарила услове да буде легендарна личност српског народа, велики државник и кројач узлазне линије српске државе. Нажалост, много је упропастио и довео свој народ у историјски безизлаз, што су касније, фашисти и комунисти наставили и довели до трагичних понора. Краљ је видио само власт у великој држави и готово ништа друго. Ту опаку визију власти преко народних несрећа потврдила су и каснија времена, свих вођа и покрета 20. вијека. Краљ Александар је преко југославенства, слободног зидарства и борбе за власт започео процес десубјективизације српског народа, преко уништења српске државе, бранећи и спомињање српског имена.

Многи Срби, ни послије толиких доказа о владавини династије Карађорђевић, њеном поновљеном доласку на српски трон, не виде историјски гријех према народу из којег су поникли. Залажу се да поново успоставе краљевину с директним потомцима краља Александра. Ако се може, а може се, пронаћи потомство принца Павла Карађорђевића, ослонац се може само тако пронаћи, јер је принц Павле Карађорђевић показао једини прави пут којим се могла спасавати биолошка маса српског народа, а не ратовати са стотинама пута јачим од себе, од Краљевине Југославије. Пуч 27. марта је бацио цјелокупно српство у раље тада војнички најмоћније државе свијета. То насиље над политиком претворило се у биолошки слом српског народа, већ четири дана послије њемачке агресије, оснивањем злочиначке НДХ.

Антисрпски процес наставља НДХ, уз масовно физичко уништавање српског народа, али најуспјешнији процес уништења одрадили су српски комунисти, уништавајући српску душу, традицију, православу вјеру и национална осјетила, правећи расколе у комбинацији с масовним физичким ликвидацијама српских истинских вођа и националне интелигенције, а уз распиривање међунационалног српско-српског рата између два антифашистичка покрета.

Највеће грешке и поразе Србије и српског народа Карађорђевићи су остварили и доживјели у току и послуже Првог свјетског рата. Непотписивање Лондонског уговора 1915. је незабораван гријех. Били су задојени југославенством и ратним циљем ослобађања славенске браће на западу Балкана: Хрвата, Срба и Словенаца, испод власти моћних држава Аустроугарске монархије и Италије. Била је то, у основи, племенита визија. То су била и политичка опредељења тадашње српске интелигенције, као и Народне скупштине Краљевине Србије. Краљ је имао визију власти у великој држави, али вјеројатно и чињеницу да ће у будућој држави бити више Срба него у Србији. Не стоји тврдња да је Србија имала освајачке тенденције према Хрватима, Словенцима, Шиптарима и другим мањинским народима, као ни крилатица о велико-српској хегемонији. Србија се спорије економски развијала од других. Код ње се најдуже задржао примитивни облик обраде земљишта и сиромаштво. Не стоји ни тврдња неких да краљ Александар није имао интерес за живот западних крајева. Он је спасио западне крајеве од позиције ратног губитништва, од плаћања ратних репарација и других недаћа које прате поражене стране у ратовима. Да његова идеологија југославенства није доживјела крах код других народа прве Југославије, а погубна само за српски народ, краљ Александар, био би велики државник. Овако је остао велики несрећник, за себе лично и за народ из којег је потекао.

„Када је регент Александар Карађорђевић 1. децембра 1918. године, у кући трговца Алексе Крсмановића на Теразијама, прогласио да је створена Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца, мало ко је од присутних могао и да помисли да ће новонастала држава имати проблема око признавања. Најмање су то очекивали српски политичари од својих савезника. На захтјев Стојана Протића, првог потпредседника нове државе за међународно признање, одговор је врло брзо стигао из Париза. Француско министарство спољних послова, које је припремало мировну конференцију планирану за 18. јануар 1919 године, у име савезничких влада је послало телеграм следеће садржине: „Савезничке владе, при-

мивши на знање учињену им информацију о уједињењу свих Срба, Хрвата и Словенаца под династијом Карађорђевића, присиљене су да јаве српској влади да не могу признати политичку промену извршену уочи Конгреса мира који је једино позван да одлучи о коначној судбини територија и стварању нових држава.

„Овакав одбојни став влада Француске, Велике Британије, Сједињених Америчких Држава, Италије и других земаља имао је само један разлог: свет је знао само за Краљевину Србију и Краљевину Црну Гору и савезници су признали само те државе. За њих су Хрвати и Словенци били поданици једне поражене државе против које су се они борили...”

Александар је срцем форсирао југославенство на рачун српства. Оно је у основи било племенито и добронамјерно, али је дошло у временима када су и други народи, па и националне мањине, боље рећи њихове вође, имале планове стварања националних држава, па су на чврстој линији југославенства остали само Срби и тиме убили себе. Својим поступцима је ненамјерно и трајно упропастио српску државу и српски народ. Убио је српску државу! Био је склон компромисима и сталном попуштању, посебно последице трагичних догађаја у Скупштини КСХС 1928. године. Диктатуру је усмјерио против комуниста, па тек онда и усташког покрета. Комунисте је сматрао непријатељима државе, али не и великим душманима српског народа. Он је увијек према Хрватима показивао благост и смиреност, што не значи да његова администрација, у виду средских начелника, није правила грешке у односима у Хрватској и Словенији. Он је и жртва вјере у добронамјерност хрватских вођа и Хрвата, полазећи од својих личних осјећања и односа према њима, идеји југославенства и стварању велике државе под круном Карађорђевића.

Историја још није из више разлога, обзира и обичаја, рашчистила значај или погибел затирања династије Обреновића и долазак Карађорђевића (трећи пут у историји) у крвавом преврату 1903. године. Александрова визија веће краљевине није била усмјерена против других народа. Генерално се не може прихватити оптужба о великосрпској хегемонији. Визија југославенства је била искрена и допријела је Хрватима и Словенцима, па и другим националним мањинама, да лакше дођу до своје државе. Показало се да су критичари укидања Краљевине Србије (одрицања од историјског и свјетски познатог имена), председник Чехословачке Томаш Масарик, војвода Живојин Мишић, Иво Андрић, Јован Дучић, Милош Црњански и бројни други, били у праву. Мијењањем имена, држави побједници у свјетском рату, слављеници

широм свијета, династија Карађорђевића се није прославила. Чак се ишло тако далеко да је забрањивано спомињање српског имена, а да је форсирано југославенско највише код српског народа. Краљ је гушио истину пред Србима у Србији да у Хрватској, Босни и у Далмацији постоји српски народ. Он је прећутно прихватио крилатицу Коминтерне о великосрпској хегемонији, јер је у име југославенства гушио српско име, а попуштао пред захтјевима из Хрватске и Словеније.

Краљ Александар је претопио преко 70% Срба у југословене. Он и његово анационално и аполитично окружење стварају државу, ловца на југословенске снове, а с ослонцем на проблематичне дијелове балканског и свјетског пацифизма.

Поставља се питање: колико је династија Карађорђевића, а изразито краљ Александар, саучесник српских несрећа у 20. вијеку и колико су се те несреће преточиле у 21. вијек? Колико је за њих одговоран краљ Александар, а колико династија у цјелини, а посебно и изразито његов син краљ Петар II Карађорђевић који је задао завршни ударац српству, рашчињењем Драже Михаиловића и предајом своје ЈВО у руке највећих непријатеља тога времена, комунистима и Јосипу Брозу?

Историчари углавном све грешке приписују најодговорнијем, односно краљу Александру, јер је био главна личност у Србији, у току и послје Првог свјетског рата, јача и значајнија од званичног краља, оца Петра II Карађорђевића. На душу му се ставља:

- Није прихватио Лондонски споразум о границама Србије 29. 4. 1915, а за то је добио означену територију и пристанак релевантних великих сила, обједињених у Антанти, будућем ратном побједнику. Ово је политички и национални промашај са несагледивим посљедицама за српски народ, који је омогућио формирање усташког покрета и милионске жртве српског народа у Другом свјетском рату. Ово и није само грешка династије Карађорђевића, него српске интелигенције и Народне скупштине Краљевине Србије.
- У потпуности је игнорисао савјете војводе Мишића, прије и послје стварања Краљевине СХС. Мишић је визионарски рекао шта ће бити с државом коју регенту намеће Европа, те да оно што други стварају имају право и да разграђују. Мишић је говорио краљу да југославенство није националност него идеологија. По налогу краља, посјетио је Хрвате и Словенце и записао: „Сви они једнако мисле, то је свет за себе, ма са каквим предлогом да се појавиш, ствар је пропала. Ништа се неће моћи учинити. То нису људи на чију се реч можеш ослонити. То је најодвратнија фукара на свету,

која се не може зајазити ничим што би јој се понудило. Ја сам дубоко уверен да се ми с њима нећемо усрећити. Ти су људи, сви одреда, прозирни као чаша, незајажљиви и у таквој мери лажни и дволични да сумњам да на кугли земаљској има већих подлаца, превараната и саможивих људи... Не заборавите, височанство, моје речи. Ако овако не поступите, сигуран сам да ћете се љуто кајати.” Предложио је да се мора хитно отцијепити од њих, дати им државу, независну самоуправу, па нека леме главу како знају.

- Уништио је државу Србију у зениту њене славе у свијету, када је била својеврсни Пијемонт балканских народа. Он је укида и проглашава Краљевину СХС 1. децембра 1918. противно ставовима својих ратних савезника који су знали само за Краљевину Србију и Краљевину Црну Гору. Тим ненамјерним антисрпским поступком ослободио је браћу Хрвате и Словенце плаћања ратних репарација Србији у износу од 13 милијарди француских франака у злату, чему су се супротстављали: Француска, Велика Британија, САД и Италија. Александар је лично одлуком, усклађеном са одлуком Народне скупштине Краљевине Србије, донесеном 7. децембра у Нишу, опростио Хрватима и Словенцима плаћање репарација. Уништио је традиционални српски динар, којег 1941. под окупацијом враћа Милан Недић, а иза тога се поново губи. Занемарио је мишљења врхунских српских интелектуалаца у првим годинама постојања Краљевине СХС: Милоша Црњанског („По моме схватању, ова игра није фер јер је убрзано и ужурбано брисано све што је српско, док се са поштоване друге стране оперише стално са аутономијама, сеператизмом и захтевима...Вратимо се и ми Србији...”), али и Иве Андрића („Понекад не могу да издржим, банућу једном у сав тај хаос и бацити се свом тежином као 1912. године. Уједињење ваља провести поново, ово прво је, бар за Загреб, било претјерано, а платит ћемо га; или ми, или тај Радић и фукара која је око њега као руља сеоских паса око слепца.”)
- Није заокружио српске територије на Балкану и створио снажну српску државу, Краљевину Србију, већ је уништио, последице побједничког рата, име европске и свјетске државе побједнице (Србије).
- Признањем чинова официрима и генералима АУМ из Хрватске, Словеније и Босне, потцијенио је своје ратнике и њихову улогу у балканским ратовима, у Првом свјетском рату и убрзо их је пензионисао и претварао у уличне просјаци. Избјегавао је признање чиновна Србима који су били у аустријској војсци, као на примјер

чувеном Банијцу Светозару Боројевићу, фон Бојни. Краљ је прихватио захтјев од Славка Кватерника да се Фон Бојна не прими у активну службу Војске Краљевине СХС, а Славку је признао чин и примио га у активну службу, давао одликовања, да би овај краљев миљеник 10. априла 1941. прогласио НДХ. Престолонаследник – краљ Александар радио је на замагљењу српске епопеје у Првом свјетском рату, јер је она била готово искључиво српска, што се није допадало српским ратницима. Он је то доказао и отезањем постављања Споменика и споменкостурнице браниоцима Београда, руског вајара Романа Версковског, уз подршку српског вајара Живојина Лукића (гдје би биле положене кости 3529 знаних и 1074 незнатих јунака). Ратници су тражили да се тај Споменик постави на видно мјесто (Калемегдан, одакле се бранио Београд), али је краљ одлучио да га склони на Ново гробље. Да би и то замрачио, организира рушење старог града Жрнова на Авали и тамо поставља Споменик незнатом јунаку аутора хрватског вајара Ивана Мештровића.

- На Мировну конференцију у Француску, почетком 1919. године послао је, противно ставовима ратних савезника, делегацију Краљевине СХС, а не делегацију Србије и Црне Горе. Чланови су били: Никола Пашић, Миленко Веснић, Анте Трумбић, Јосип Смодлака и Словенац Иван Жоглер. Предсједник француске владе Жорж Клемансо је изјавио: „Ми смо обавезни да водимо рачуна само о томе да је Србија од првог дана била на страни Антанте и да је поднела неизмерне жртве, а да је Хрватска била ангажована против нас, с оне стране барикаде. Све што Србија има стекла је својом крвљу, хрватска крв више се проливала на другој страни. Ово је врло непријатна констатација коју морам да вам саопштим: Србија је у Првом свјетском рату изгубила преко милион људи, имала 264.000 инвалида и ратне сирочади, уништено 70% привреде. Ратне дугове Хрвата и Словенаца, везано за обавезе АУМ, плаћао је српски и народ Србије и Црне Горе.”
- Гушио је стремљења Срба католика у Дубровнику, Херцеговини и Далмацији да се чвршће вежу за Србију и Београд. Многи су ово доживјели као увреду и постали конвертити и отворени противници Србије и српског народа. Због његове додворбе Загребу, најбројнији српски народ на Балкану и развалинама Југославије нема излаз на Јадранско море. Краљ није показао нити минималан интерес за Србе католике у Дубровнику и Далмацији, нити за Србе

муслимане. Препустио их је великохрватској идеји и конвертитском синдрому.

- Изазвао је против себе СПЦ, својом одлуком о укидању употребе Јулијанског календара, а у држави Краљевини СХС увео Грегоријански календар (Јулијански је задржала Српска православна црква), избацио је Видовдан из списка државних празника, увео Ватикан у државне послове краљевине, што ће послије његове смрти прерасти у кризу потписивањем Конкордата с Ватиканом и смрћу патријарха Варнаве.
- Себе је учинио готово подаником Југословенског одбора и извршавао његова наређења, осим да Загреб буде престоница Краљевине СХС.
- Пензионисао је и обрачунавао се с оним официрима, ратницима из два претходна рата, који су га учинили великим побједником, а неки довели на власт, оца Петра и њега, препустио их је беспризорју и самоубиствима, а официрима бивше Аустроугарске монархије дијелио чинове и одликовања. Његове војводе и српски официри осјећали су се Србима, а не југославенима и зато су напуштени и многи су просили на улицама. Александров однос према војводи Радомиру Путнику изазвао је велико незадовољство народа и српских ратника. За лијечење обољелог војводе давао је мизерна средства. Војвода је од благајника, који му је доносио плату, сазнао да је смијењен. Умро је у Ници, због болести и туге 1916. године. Његово тијело је пренесено у отаџбину послије девет година. Свим антисрпским поступцима разочарао је Србе који нису прихватили југославенску идеологију и њено конвертитство, па и познатог србољуба Арчибалда Рајса и свога војводу Живојина Мишића, који прерано нестаје у 66. години живота.
- Није видио опасност од хрватског национализма и јачања усташког покрета, па и послије њихова напада на жандармеријску станицу у Брушанима – Лика (прозвано Велебитски устанак 1932. године). У свом личном интересу покушао је придобити Хрвате за своју династију, па се посебно заложиио за развој Загреба. Тај град је за 20 година постао три и по пута већи (80.000 на преко 300.000 становника) Отворио је Загребачку филхармонију, Творницу електричних инсталација, Зоолошки врт, Тржнице Долац, хотел Експланада, хотел Дубровник, пругу Загреб–Сплит, Радио Загреб, Телефонску централу, Католичко сјемениште, Градско купалиште, Далековод Загреб–Карловац, изградио центар Загреба, први соли-

тер у Хрватској, Школски центар у Крижанићевој, Творницу сијалица, стамбени комплекс на Трешњевки и Трњу, жељезнички мост преко Саве. Истовремено је заборавио на српске сељаке који су и даље орали са кравама и воловима, оне који су му донијели побједу и уздигли Србију на ниво свијета.

- Није препознао стварне интересе Француске и Енглеске према себи, српству и Србији.
- Био је јавно у специјалним односима с генералом Петром Живковићем, чак пресудним у одлучивању о судбини српског народа.
- За вријеме његове владавине и наслједника изгубљено је преко 2 милиона српских живота. Такви губици се не могу назвати генијалним вођењем политике и рата. Велико је питање: да ли је краљ могао изабрати неки бољи пут за Србију? Сасвим сигурно јест.
- Доприносио је разбијању своје државе. Он је положио темеље стварању Хрватске Бановине, а касније и НДХ.
- Уништио је црногорско краљевство, потпуно развластио краља Николу и тиме почео с расколима унутар истог народа којег су комунисти и њихови сурогати довели до подијела и мржње, посебно после распада Друге Југославије, наглашено и евидентно изражене у првим десетљећима 21. вијека.
- Уништавао је трагове постојања династије Обреновића, што се види и у уништењу Двора Обреновића у Београду, његовог изгледа рађеног по узору на Шенбрун. Још није објелодањена судбина породице, родбине и пријатеља династије Обреновић. Неки историчари пишу да их је око 300 убијено.
- Рођеног старијег брата, Ђорђа (Цетиње 1887 – Београд 1972), интелигентног српског родољуба, храброг, школованог у Русији на Двору цара Александра II, противника југославенства, изолирао је и прогласио лудим и 1925. године, ставио га у лудницу, а Ђорђе је показао храброст у балканским ратовима и Првом свјетском рату. Пораз је преокренуо у побједу у бици на Мачковом камену, гдје је и тешко рањен. Ђорђе је био престолонаслједник до 1909. године, када је због планираних сплетки на двору абдицирао у корист млађег брата Александра. Своју политичку зрелост и храброст је показао када је одбио колаборацију с Нијемцима после окупације Краљевине Југославије.
- Изневјерио је сестру Јелену, удату 1911. године за руског племића Јована Константиновича Романова, којег су комунисти усмртили у вријеме убиства царске породице Романових. Она је успјела по-

бјећи из затвора и уз помоћ Швеђана и српских официра. Пребачена је у Шведску па у Француску, гдје је умрла, а да јој брат Александар није помогао у томе да је ослободи илегалног живота у европским земљама.

- Није приредио обред крунисања, па су многи говорили да и није законити краљ. Не само да није крунисан него никада и није био српски краљ, односно краљ Србије, ни он нити његов син Петар II Карађорђевић. Србија и Југославија нису исте државе. Он је у току владавине показивао својевољу и диктаторске склоности.
- Пред крај живота (прољеће 1934) дао је срушити стари атрактивни град Жрнов на Авали. Неки историчари тврде да је ту била мања утврда из времена Келта. Римљани су имали стражарницу, а српски владари граде велику утврду. Жрнов је био препрека, сметња слободном уласку у град Сингидунум, Београд. Жрнов су прозвали Хавала. Краљ Александар наредио је градњу Споменика незаном јунаку баш на томе мјесту, по пројекту Ивана Мештровића, али и уз подршку масона. Он симболизира заједништво 6 бановина у Краљевини СХС. Српска јавност осуђивала је и осуђује овај варварски чин.

Истина је да нико не може порећи личне ратне и неке друге заслуге престолонаследника па краља Александра Карађорђевића у балканским ратовима и у току Првог свјетског рата, посебно у његовој завршници. Да ли би Александар био другачији политичар и владар да се остварило вјенчање с принцем царске породице Романових? Он је показао интерес да буде прворазредни пријатељ Русије. То је доказао прихватањем око 40.000 руских белогардејаца, у току и послје Октобарске револуције, али је у многим поступцима оштетио и у негативном, анационалном правцу предводио изворно свој српски народ. Племенита идеја краљевог југославенства код њега, српске интелигенције и Народне скупштине Краљевине Србије није схваћена јер је код Хрвата и Словенаца живјела паралелна идеја буђења националне свијести, у фази тежњи стварања сопствене националне државе, јер никада раније нису имали своју међународно признату државу.

Позитивна страна краљеве личности је окупљање балканских држава и стварање Мале антанте, у циљу заштите од европског фашизма и нацизма, те и политике антикомунизма, идеологије која је највише учинила зла српском народу, која га је довела до српско-српског рата, јединог начина да комунисти изиђу побједницима у стравичном рату,

до великих жртвовања српског народа за туђе интересе и до потирања српске душе и традиције, те до максималних злоупотреба српског народа кроз замагљено и неоствариво југославенство и комунистички поредак. Комунисти су, поред злоупотреба српског народа, други по обиму злочинства према Србима у Другом свјетском рату. Оно што је још увијек трагично и умоболно јесте то да су се комунистичка и југославенска идеологија трајно уградиле у постулате опстанка и нестанка српског народа. Оне су још увијек основна сметња конституисања српског народа у јединствено национално биће.

Послије легендарног рата и солунске епопеје, регент Александар је угасио српску државу, за рачун Хрвата и Словенаца, а његов живот и вјеру у југославенство свирепо и гњусно угасише припадници народа за које се борио. И он је постао жртвом властитих заблуда, вјере у „браћу” чија већина то никада није била. Показало се да је баш он зачетник стварања малих државица на балканским просторима. Без српских побједа и крви, све би ишло другим токовима. Побједе су претворене у терет. Србија без њих не би постала фабриком стварања других нација и држава. Само се краљ Петар II, принц Павле Карађорђевић, син Арсена, а у политичкој пракси и Александров брат Ђорђе, могу убројити у трезвене српске политичаре из династије Карађорђевић. Павле, по души умјетник, а у политици мисаон и разборит, по схватањима војно политичке стварности у Европи и свијету, заслужује трајно поштовање српског народа. Њега је уништило британско лицемјерје, њихова подлост и србофобија.

Отворено је питање: да ли је краљ Александар осудио Хрвате и Словенце на самртној постељи? Према запису Богољуба Јевтића, краљ је рекао: „Остаће само будале Срби да бране југословенство које Хрвати никада нису хтјели... Које Словенци презиру јер су у души Немци. Босанцима је добро док их не наговоре другачије, а они доле из старе Јужне Србије хоће да буду Бугари. Убише ме усташе, мајку им јебем!”

Син краља Александра, Петар II Карађорђевић, осрамотио је себе и династију, Краљевину Србију и српски народ својим бијегом у иностранство. Отворио је пут комунистима да упливају у корпус српског народа, да му се ставе на чело и да га воде у суноврат, говорећи пред српским народом истину да је краљ кукавички побјегао. Исто тако, својим поступком у љето 1944. године, када је направио типичну велеиздају, предајући своју оружану силу ЈВУО највећем идеолошком, па и националном непријатељу српског народа. Рашчинио је легендарног антинацисту Европе, Драгољуба Дражу Михаиловића, а његову и своју војску предао у надлежност комуниста који су изводили револуцију,

уништавајући све стварне и осумњичене присталице монархије, па и њихове породице. Династија Карађорђевића је дошла на власт преко крви и злочина и тако завршила своју владалачку и историјску мисију.

„Срби болују бол без иребола...!”

Јован Дучић

*Југославенство је најусијелија нација српства, српске државе и
сјасоносна идеја за остале народе да усвојаве своје државе.*

Аутор

Х) ЈУГОСЛАВЕНСТВО

Југославенство се не може убрајати у неморалне, завојевачке и неоправдане политичке идеје свога времена. Оно је израсло из душе српског и других народа на Балкану, с циљем да се сви лакше ослободе страних окова, моћних држава у окружењу. Идеја је људска, лепршава, без примјеса касније приписиваних завојевачких циљева српског народа. Времена су показала да је та идеја у пракси највише расрбила српски народ, а да је неким другим народима послужила као мост стварања националних држава. Данас се може и тврдити да други пут државотворства за друге народе на Балкану и није постојао, а да је тај пут уништио Краљевину Србију, па и српски народ.

Југославенство је настало код српских и хрватских интелектуалаца средином 19. вијека. Почетно, циљ му је био обједињавање и удруживање Славена у политичкој и ослободилачкој борби против туђина на балканским просторима.

Велики српски пјесник, родољуб и зналац Јован Дучић је надмашио све историчаре и српске политичаре својим погледом на југословенство: „Југословенство је идеологија без свога идеолога, идеал поникао из интриге, утопија која је потисла идеју, закон који је брањен безакоњем... Југославизам је био странпутица и беспуће, вратоломија и самоубиство, а за Хрвате – оличење православља, балканизма и ћирилице. За Србе – антитеза српства, проверавање, и ренегатство наспрам свих великих традиција светосавља, немањићке идеје о заједници државе и нације и цркве у једном истоветном моралном појму... За Хрвате, југославизам

је био великосрпска замка, политичка перверзија, балканска урота против католичке цркве, хрватског државног права, културе западњачке и смисла о реду и законитости.”

Срби су у Србији, већ у почецима 19. вијека, у два устанка постигли знатне успјехе националног ослобођења од некада моћног, а тада оронолуог турског царства. Хрвати су били под влашћу Аустријске царевине, па Аустроугарске монархије. У подређеном положају су били дијелови Хрвата под влашћу Италије, Аустрије и Мађарске. Почетно су српски и хрватски Југославени имали јединствен циљ ослобођења од власти моћних сусједа. У томе циљу, у Загребу оснивају Југославенску академију знаности и умјетности (1866) преко које су пласирали југославенске идеје. Југославенство су прихватили илирци и творци Хрватско-српске коалиције 1905. године. Југославенство је знатно прихваћено и код муслимана у првој и другој Југославији.

Српске династије су видјеле прилику да прошире своју власт код блиских народа на Балкану, па је и Народна скупштина Краљевине Србије 1914. зацртала циљ борбе у Првом свјетском рату, наглашавајући ослобођење све славенске браће на Балкану. Многи хрватски и словеначки политичари гледали су на југославенство као на нужно зло, али и као на тројанског коња, да би се домогли својих националних држава. Хрватски и словеначки политичари, независно од идеолошких припадности, имали су увијек визију самосталних држава, па су у другој етапи своје политике прогласили југославенство поробљивачком идеологијом. Код званичника Србије и њихове политике на југославенство је гледано као на кохезиони фактор Јужних Славена и као на могућност да сви Срби живе у једној држави. Словеначки политички првак Корошец је отворено изјавио: „Срби су нам дали златну кобилу. Вратићемо им рату!” Далековидни Словенци и Хрвати схватили су да југославенство води стварању националних држава и ослобађању од кривње за учешће у ратовима на страни поражених држава. Други пут и није постојао у спасавању од ратног губитништва и плаћања ратних репарација.

Српска интелигенција и политика нису реагирали на изјаву Корошца и других, унаточ бројним упозорењима из иностранства и Србије. Ти расколи су започети непосредно после стварања прве заједничке државе, Краљевине СХС. Поред осталих, јавили су се: предсједник Чехословачке Томаш Масарик, војвода Мишић, Иво Андрић, Мирослав Крлежа, Јован Дучић, Милош Црњански и други.

Војвода Добросав Јевђевић 1949. године у писму Јеши Љотићу каже: „Ухватили сте се функције „Југославија” као пијан плота, не испитујући

њену есенцијалну садржину. Пошто ми хоћемо, а Хрвати неће Југославију, пошто су Хрвати обезбедили против Југославије помоћ Латинске Америке и католичке цркве, Хабзбурга и француских ројалиста, британских центрија и квекера америчких, може се десити да до те Југославије и не дође. Британија се, знам поуздано, најживље интересује за проблем обнове дунавске монархије, где би нова Немачка или Аустрија помоћу Хрвата уништавала нас, а ако то подбаци, постоји латински медитерански блок у коме би опет Италија место Немачке вршила исту улогу. Што се тиче католичке цркве, није нико као ја покушавао да нађе платформу за сарадњу, но то је органски немогуће. Па кад тако стоје ствари, што ви спречавате Србима да помишљају на могућност стварања своје државе и да се старају каква ће и колика ће бити и да са таквом комбинацијом упознају кретене и игноранте великих народа.”

С временом ће се и југославенство претворити у једну од великих заблуда српске политике која је додатно унесрећила српски народ, али су његови коријени још у души многих Срба и малобројних припадника других нација. За Србе, југославенство је прерасло у опојну дрогу. У име њега – одрицали су се себе. Оно јест значило да су сви Срби у једној држави, али по цијену бјежања од себе. Што значи бити у једној држави, подијељен, посвађен, живјети уз лажну етикету великосрпске хегемоније, стално узмицати пред онима које си спасио од несагледивих посљедица Првог и Другог свјетског рата? Краљ Александар Карађорђевић је мимоишао своје српско поријекло и даноноћно развијао токсично југославенство, посебно код српског народа. Оно је расрбило већину српског народа и одвојило од богате српске традиције и државотворства.

Није масовни конвертитски синдром захватио Србе католике у Дубровнику, Далмацији и Србе муслимане у Босни, него и Србе у свим крајевима Краљевине СХС, односно Краљевине Југославије. Масовно су постајали југославени јер је то од њих тражио монарх којем су вјеровали због епопеје Солунског фронта. Краљ је гушио српску традицију, српско име, потихо у име других подржавао оне који су говорили о великосрпској хегемонији. Доводио је тиме српски побједнички народ у минорну позицију, пред онима који су то стање користили за постепено стварање националних држава.

Комунизам и југославенство су расрбили, дјеломично или потпуно, око 70% Срба, у рату и послуже њега. Није убиство само физичка ликвидација човјека, него и убијање у њему смисла и снаге за истине и елементарног осјећања правде и односа међу људима, стварање нечовје-

ка у човјеку посредством неке гомиле. Мало се говори да су и четници преко југославенства расрбљавали Србе. Такве Србе је захватио вал конвертитског синдрома, бјежања од своје националне бити. Нити један други народ на Балкану није био толико захваћен валом бјежања од себе. На српску жалост, тај процес и даље траје. Срби захваћени комунистичким покретом бивају масовно омађижани конвертитством, бјежећи од српске традиције, православља и српског рода и народа. Бјежања од себе касно се сјетио чувени Србин, Далматинац и Титов миљеник Симо Дубајић, па је написао покајничку књигу: „Живот, грех и кајање” у којој каже и ово: „Никада нећу заборавити наша партизанска зверства, убијања несрећних српских патриота, оданих краљу и отаџбини.”

Нема примјера у европској историји 20. вијека да један историјски и европски народ доживи размјере трагедије злочина и злочинагеноцида, етничког чишћења, пљачке и вишегодишњег лишавања елементарних људских права као што је то доживио српски народ у Хрватској од хрватских шовиниста, фашиста, комуниста и хрватске државе коју је кроз историју стварао и бранио.

Нико не може оспоравати право Хрватима на своју државу, али не преко злочинства у три рата. У посљедњем рату је разбијана недемократским путем међународно призната држава, чланица ОУН, легитимна у свим свјетским документима, а она је разбијена уз помоћ назовидемократских држава свијета и грубом сецесијом СР Словеније и СР Хрватске у којој је далеко највише страдао конститутивни српски народ.

Ово су истине и оне се могу, нажалост, извртати, али и бранити пред цијелим свијетом. Да су у тој разбијачкој политици носиоци свега били бивши, пресвучени комунисти, потврђују носећи појединци и чиниоци ове разбијачке политике. Намеће се још једно питање – да ли је Јосип Броз Тито имао овако далековидну визију. Ако је вјеровати неким документима и мемоарима значајних личности свијета, то је била и његова визија: да се српски народ уништи кроз политику КПЈ. Сусрет Тита и Ивана Мештровића у САД, чији је разговор забиљежио Мештровићев син Анте Мештровић, потврђује ову тезу.

Неспорно је да су југославенство и комунистички покрет штафетне палице на путу стварања националних држава Хрватске, Словеније, Македоније, БиХ, па и социјалистичка Југославија је преузела ту палицу и довела до савршенства, па успутно умножила диобе и омогућила разбијање српског корпуса на Србију и Црну Гору, Босну и Косово, а све у складу с Резолуцијом 4. конгреса КПЈ у Дрездену 1928. године. Из југославенства произлази неспорна чињеница да је оно најбитнија не-

гација српства и српске државе, а за остале народе и мањине једини пут ослобођења и стварања националних држава.

„Нема, неће и не смије бити Хрватске у којој Србима не би била зајамчена још једна равнoправност и једнакост”

ДА ЛИ ЈЕ ХРВАТСКА МРЖЊА ПРЕМА СРБИМА АПСУРДНА?

Мржња Хрвата према Србима је историјски апсурд. Чињенице доказују да српска мржња није постојала до стварања Краљевине СХС, али хрватска настаје већ у доба Војне крајине, а оштри се у другој половини 19. вијека.

Није тешко утврдити да су Срби својим поступцима и политиком у кризним временима стварали и створили хрватску нацију и хрватску државу. Доћи ће вријеме да се потврди истина: Срби су изгубили себе због других народа.

Ево неспорних чињеница које потврђују наслов овог дијела књиге:

- Срби су својим устанцима против Турака и стварањем државе Хрватима показали пут да се борбом народа може створити властита држава. Србија је и за њих била балкански узор. Хрвати су увидјели ту могућност, али нису пошли српским стазама оружане борбе. Прихватили су могућност, типовали на њу, али су чекали погодне тренутке, што је одлика разумне политике, јер су и они били мањински народ у Аустријском царству и АУМ. Тражили су путеве јачања националног бића, уз помоћ Срба, изражајно половином 19. вијека, током друге половине и у почецима 20. вијека, и то путевима језика, културне политике и националне интеграције.

Језички, Хрвати нису били јединствен народ, па им Срби, Вук Караџић и Ђуро Даничић, 1851. године пишу Почетницу којом они прихватају српски језик за свој књижевни језик. Велике заслуге припадају Људевиту Гају, Јурају Штросмајеру, лингвисти Ватрославу Јагићу (који је говорио да је боље да више народа на Балкану говоре истим језиком), као и књижевницима бану Ивану Мажуранићу и Петру Прерадовићу. Мажуранић пише „Смрт Смаил аге Ченгића” српским књижевним језиком. Прерадовић пише пјесму „Роду о језику”. Неки хрватски књи-

жевници, попут Павла Штоса, не прихватају српски језик. Он пише: „Вре и свој јазик Хорвати забити хоте, тер други народ постати. Народ се други зменом штимује, а мој се, синко, з меном срамује...” И Мирослав Крлежа у „Баладама Петрице Керемпуха” изражава жал за исгубљеним кајкавским говором.

Има безброј докумената који говоре да су Срби Хрватима даровали свој књижевни језик. Иван Кукуљевић Сакцински пише: „Мислим да смо већ на добром путу. Сви су врло добро свјесни те проблематике, од оних старијих па до данас. Ми смо некаква млађа генерација. А кад смо тога сви свјесни, онда би доиста требало, као што је Адам рекао, унести кајкавски у школе као хрватски материњи језик. Јавна је тајна, које су сви наши академици итекако свјесни, да је хрватски стандард којег сада имамо заправо великим дијелом српска иначеца Вуковога рјечника. Срби се зезају и често знам од њих чути: „Украли сте нам језик и још сте га уништили. То се, као, не смије рећи, а то сви знају.”

Натко Нодило, хрватски политичар, историчар и публицист је писао: „У Дубровнику, ако не од почетка, а оно од памтивјека, говорило се српски, говорило како од пучана, тако и од властеле, како код куће, тако и у јавном животу. Јесте истина да су се записници разних вијећа водили латински, а прилика је такођер да под кнезовима млетачким, њих ради, на вијећима се понешто расправљало и млетачким, и којекаким говором.”

- Скривају се истине пред младим Хрватима и народом да је Србин Христофор Станковић својим новцем изградио зграду Народног казалишта у Загребу, те да је прва представа у њему одржана давне 1840. године, да су четири Србина у другој половини 19. и почетком 20. вијека били предсједници Хрватског сабора, да су великани науке – Срби: Руђер Бошковић, Никола Тесла, Милутин Миланковић, Јосиф Панчић (рођени на просторима данашње Хрватске).
- И поред интенције изазивања мржње према Србима од водећих хрватских националиста 19. вијека Јосипа Франка, Анте Старчевића и других, хрватски и српски политичари сарађују почетком 20. вијека стварањем Хрватско-српске коалиције 1905, те преко Ријечке и Задарске резолуције. Срби су у 19. вијеку, у вријеме буђења нација, поклонили епохалну мирољубиву супстанцу за ширење своје државе на, кроз вијекове, српске крајеве: Дубровник, Далмацију и Херцеговину. Српском језичном даровницом, хрватски народ је ојачао своју снагу. Створени су услови да Хрвати започну борбу за припајање Далмације и Дубровника и Херцеговине

у будућу хрватску државу. Ову борбу и успјех могли су водити само српским језиком, а никако с кајкавским или чакавским говором, јер су далматински и дубровачки Срби, католици, говорили српским језиком. Овом даровницом и незнањем шта значи море, Срби постепено губе Дубровник, Далмацију и Јадранско море. Хрвати, ојачани Србима, почетком 20. вијека први пут побеђују на изборима, па остварују власт Хрватско-српске коалиције. **То је било могуће само уз подршку српског народа.** Истовремено, хрватски националисти организују у Загребу противсрпске демонстрације (1901–1903).

- Мислећи на спашавање Хрвата из канци АУМ, Народна скупштина Краљевине Србије 1914. у Нишу доноси Резолуцију о циљевима даљег рата, наводећи да је циљ Србије ослобођење славенске браће и стварање заједничке државе. Био је то став који је зацртао даљу политику Србије која је у основи прохрватска и антисрпска.
- Српски политичари и династија Карађорђевића (регент Александар) условљавају потписивање Лондонског уговора 26. априла 1915. године, формулацијом да ће потписати тај тајни међународни уговор с великим силама Антанте ако у њему буде записано да ће Срби после рата основати с Хрватима заједничку државу. Србији је по том Уговору припадала Далмација до Истре, Босна, Лика, Кордун, Банија, Славонија, Барања, Македонија, укључујући Скопље. Дијелови Баната требало је да припадну Румунији. Краљевина Црна Гора је добивала Црногорско Приморје с дијеловима Албаније. Хрватски повијесничар др Твртко Јаковина пише: „Да је Србија тада потписала Лондонски уговор (1915), хрватске државе данас не би било”. Он пише: „Србији је било понуђено да узме Славонију, БиХ, Лику и дио Далмације и створи српску државу. Истра и други дио Далмације био је обећан Италији. Оно мало Хрватске, тзв. Регија Хрватска (Загорје и око Загреба требала је остати у склопу Мађарске). Да је Србија тада пристала, данас би тзв. Хрвати из Загреба и Загорја били мађарска провинција и реликт прошлости, а остатак католичког становништва из Далмације, Славоније, Лике и БиХ био би оно што у ствари јесу – Срби католици. „Српска наклоност је очувала путеве за стварање хрватске државе, али је српском народу донијела стравична зла у наредним временима.”
- Срби су 1. децембра 1918. испали, како рече предсједник Чехословачке Томаш Масарик, „наивни до неурачунљивости” стварањем заједничке државе с Хрватима. Уложили су огромну крв у темеље

Краљевине Србије, крв својих сељака. Мијењају име своје државе, ратне побједнице, стварањем Краљевине СХС, а у државну заједницу укључују ратне губитнике. Срби овим чином стварају услове за блиско остваривање хрватског сна да формирају своју националну државу. Хрвати привремено прихватају југословенство, тога тројанског коња који ће довести до критичног момента остварења хрватског вјековног државотворног интереса. Краљ Александар је желио по сваку цијену имати већу државу од Душана Силног. Хрвате је цијенио и водио према стратешком циљу. То се види из његова односа према Југославенском одбору, Дубровнику и Далмацији, препуштању Срба католика потпуном хрватском утјецају. Услиједило је, уочи Другог свјетског рата, стварање Бановине Хрватске, језгра будуће НДХ, што је српски мираз хрватском, националном ослобођењу.

- Захваљујући слијепилу српских политичара и династа, Срби су изгубили, тј. даровали Хрватску с бисером Јадранског мора, Дубровником, који је кроз вијекове па све до краја 19. вијека био српски град, град Срба католика. Шта значи да су у Дубровнику постојале ове српске институције: Друштво „Српска зора”, које је окупљало Србе цијеле Далмације, Матица српска, Српска соколска жупа на Приморју, Српско пјевачко друштво „Слога”, Добротворна задруга „Српкиња Дубровника” и много других. Дубровник је дао плејаду значајних српских личности: породицу Гундулић, Руђера Бошковића, Матију Бана, Иву Војновића, Ђуру Војновића, Љубибратића Јефту – Јеронима, Меду Пуцића, Лују Војновића, Влаху Буковца, дум Иву Стојановића и много других. Један од чувених Срба католика био је госпар Мато Грацић који је био власник Српске штампарије. Издавао је лист „Дубровник”, па био председник Српских сокола, члан Српске соколске жупе на Приморју. Комунисти су га послје рата постхумно прогласили непријатељем. Краљ Александар Карађорђевић, уз подршку дијелова православне цркве, дефинитивно је предао Дубровник и Далмацију Хрватима, а комунисти су то учврстили и потврдили.
- У завршници Првог свјетског рата, у којој српска војска долази у области које су кроз вијекове биле у саставу Хабзбуршке па Аустроугарске монархије, до Истре и у области данашње Словеније, Србија изазива против себе гњев и мржњу Аустрије, Мађарске, а због дијелова Далмације и мржњу Италије. Процес отимања Словенаца и Хрвата, па стварање Краљевине СХС и укључивање Хрвата и

Словенаца у њу, представља изазивање непријатељстава према Србији и српском народу. Срби су се жртвовали да ослободе браћу из гвозденог заглаја. То ће им бити узвраћено мржњом и злочинством у Другом свјетском рату, рату деведесетих година 20. вијека, од Хрвата и Словенаца, као и од Аустрије, Мађарске и Италије. Не може се тврдити да би се Хрвати и Словенци ослободили од моћнијих држава и да би данас имали своје националне државе, да није било српског жртвовања.

- Регент, краљ Александар Карађорђевић, чини огромне напоре да ослободи Хрвате и Словенце плаћања ратних репарација Србији, које су одређене од Антанте, у износу од 13 милијарди француских франака у злату. Он је то и извршио на штету Србије. Преузео је и обавезу да плати износе ратних репарација које је одредила Антанта Хрватима и Словенцима за доношење штете осталим чланицама Антанте у Првом свјетском рату. Он је за Мировну конференцију, јануара 1919. године у Версају, уз чланове српске делегације Николу Пашића и Миленка Веснића, упутио и хрватске политичаре Анту Трумбића, Јосипа Смодлаку (далматински посланик у Бечком парламенту), те Словенца Ивана Жоглера (био министар у аустријској влади). То је изазвало неспоразуме код чланова Антанте, јер су на преговорима признавали само државе Краљевину Србију и Краљевину Црну Гору. Био је то велики поклон Хрватима и Словенцима, да се избеже из позиције поражене стране у Првом свјетском рату. То је каментемаљац за борбе у будућности, које су водиле стварању националних држава.
- Српска православна црква не прихвата Србе католике и Србе муслимане. Није се понијела српски, него уско вјерски, анационално. Та црква је послје Првог свјетског рата добила наглашен српски префикс који није у цијелости уједињавао српски народ. Српски поличари су разбили корпус српског народа, прихватајући и проводећи одлуке Првог католичког конгреса у Загребу 1900. године. Многи су једва дочекали да се ријеше Срба католика у Дубровнику и Далмацији и Срба муслимана у Босни. То је исто као да се њемачка нација разбије у непомирљиве блокове протестаната и католика, да неки од њих неће да буду Нијемци.

Српске елите тога времена нису ни слутиле да је то одрицање исто-времене губитак излаза Србије на Јадранско море, на стољећима српски Дубровник и српску Далмацију. Срби су и у овом историјском проце-

су даровали Хрвате територијом и морем гдје су живјели Срби који су славили српске племенске славе, писали ћирилицом и јавно говорили да су Срби. Дубровник је до краја 19. вијека српски град. Звали су га Српском Спартом. То је евидентно и доказиво. Треба само погледати који су српски часописи, књиге српских писаца излазили у Дубровнику и који су се великани Дубровника сматрали Србима.

- Срби су својом кратковидом политиком и насиљем над њом, уз помоћ страних обавјештајних служби (Велике Британије, САД и СССР-а), организирали државни удар, пуч 27. марта 1941, поништили, готово формално и без обавеза према Њемачкој, Италији и Јапану, докуменат који је изазвао тренутни рат. Краљевина Југославија се формално приближила Тројном пакту (из историјске нужде), а пучисти су државним ударом навијестили рат најмоћнијој држави свијета Њемачкој и довели српски народ до самоубиства. **Тиме су постали оснивачи злочиначке НДХ и ушли у крвави рат 6. априла**, у којем су изгубили преко милион Срба, кроз вијекове државотворног народа. Само четири дана касније, 10. априла, Славко Кватерник, краљев миљеник, проглашава преко хрватског круговала Независну државу Хрватску. И овим политичким сљепилем и насиљем над историјом и политиком, Срби су индиректни ствараоци НДХ, сна већине хрватског народа. Мартовски пуч у Краљевини Југославији су издашно помагали Велика Британија, САД и совјетска Русија, али се на страни пучиста нашла и Српска православна црква.
- Срби 1941. године дижу устанак против усташке страховладе и НДХ. Хрвати су масовно уз најмоћнију државу свијета која им је помогла да остваре вјековни сан, да оснују своју националну (националистичку – злочиначку, фашистичку) државу. То је резултат практичне политике јер је ратовати против хиљаду пута јачег од себе чиста лудост, или самоубиство. Историјски је оправдано ако се и велика сила може искористити за остварење историјског интереса. Злу не требало, дијеле се Хрвати на фашисте и антифашисте, али с истим циљем – стварања државе хрватске. Срби су комунистичку хрватску секту прихватили и ставили на чело свога устанка. Већу лудост и несрећу према себи нису могли учинити. Васиљ Гаћеша, Србин, вођа устанка на Банији, прима групу избјеглих комуниста из Сиска на чијем су челу били Владимир Јањић – Цапо, Маријан Цветковић, Иван Шибл и Јанко Бобетко. Гаћешино поименично провјеравање сисачких комуниста је и његово нестајање.

Појединачно испитивање сисачких комуниста на Банији га је вје-ројатно коштало живота. На Банији 29. априла 1942. Васиљ Гаћеша погиба. Неки првоборци Баније су сумњали да се радило о усташком нападу или пресвученим комунистима којима није одговарала банијска легенда, Србин Васиљ Гаћеша. Да ли је Наредба Јосипа Броза од краја децембра 1941. дошла и до комуниста на Банији, у којој се тражи и пресвлачење у четничке униформе, приликом ликвидације четника? Република Хрватска проглашава 22. јун за дан устанка у Хрватској, па тиме одбацује масовни српски антифашистички устанак у Хрватској и Босни, 27. јули. То су прихватили и садашњи хрватски антифашисти, само да се заборави да су стварни устанак у Хрватској подигли Срби. Званична Хрватска с правом одбацује комунисте, али зашто прихвата њихов непостојећи одред у шуми Брезовици? Ту нема двојбе да је и комунистичко у Хрватској боље од српског. Откуда толика мржња? Зашто је та мржња табу тема и међу Србима? Да ли то потврђује мисао Јована Дућића: „Срби болују бол без пребола”?

Србе у Хрватској је дубоко десубјективизирала КПЈ/КПХ, тако да они више немају себе, не препознају политичке и националне пријатеље и непријатеље. Они нестају као народ. Остаци остатака Срба у Хрватској су без националне и политичке оријентације. Опет, по ко зна који пут, понављају своје грешке из прошлости. Сада им је једини прозор антифашизам. Иду за хрватским „антифашистима” који то нису, јер се не залажу за све резултате антифашистичке борбе. Тако су Срби масовно на изборима 1990. гласали за Ивицу Рачана, далеко опаснијег србомрса од лидера ХДЗ-а Фрање Туђмана. Туђман је радио јавно, а Рачан исте послове тајно, прикривено од Срба.

У Другом свјетском рату побеђује хрватска мањина, хрватски комунисти, али са српским жртвовањем за њихову државу. Супротстављене националне идеологије истог народа, када се укаже прилика, код паметних народа се удружују јер имају исти циљ. То се десило када су створени услови у другом распаду Југославије. Комунисти и фашисти, Хрвати, стају под једну заставу и стварају своју готово чисту националну државу, протјерујући преко пола милиона Срба, поново убијајући, пљачкајући и палећи њихову имовину. Заслуге српског народа из прошлости су избрисане, као и достигнути ниво националних и људских права. Шта се десило с хрватским антифашистима који не смију споменути српски масовни устанак и српско име? Не смију споменути одлуке ЗАВНОХ-а о српској равноправности у Хрватској, као ни уставе Народне, односно, СРХ. Да ли они у себи крију нешто друго, говорећи

о антифашизму? Сасвим је сигурно да многи нису прави антифашисти, они избегавају темељне истине и тековине НОБ-а у Хрватској!

Намјерно су заборављена сва добротина у прошлости. Претворена су у неоправдану мржњу. Хрватски политичари се понашају државотворно и кажу у себи: „Зашто признати да ми својом снагом своју државу нисмо створили? Зашто истицати заслуге оних које већ дуго и јавно мрзимо и које смо побили, попалили и протјерали?“ Истовремено, Срби трајно међусобно ратују. Дијеле се на партизане и четнике, а у рату су се и једни и други борили за Југославију, против фашизма, али су истовремено били и остали на два непомирљива фронта, због визије власти. Комунисти су од новембра 1941. па до краја 20. вијека страшили Хрвате и Србе четничком камом (а они су све вријеме рата били антифашисти). Комунисти су преговарали с Нијемцима о заједничкој борби против четника (Горњи Вакуф, Сарајево, Мостар, Загреб) и против западних савезника ако се искрцају на Јадранску обалу. Срби због неслоге и мржње изгубише своје притоке: Крајину, јужну Србију, Црну Гору и Барању, Славонију, а можда и Војводину, док Србију полако своде на Београдски пашалук. Може ли се замјерити четницима што су били за капитализам, што су антифашисти и за Југославију, а против комунизма, за капитализам и за монархију? Исто тако, усташама се не може замјерити што су у рату пришли најјачој држави свијета, што су се борили и створили своју државу и што су били против комуниста, монархије и што су антијугославени. У злим временима свашта се мора прогутати да би се остварио прави, историјски циљ. Само стравично злочинство, до тада невиђено у свјетској историји, остаје трајном мрљом њиховог државотворства и политике.

- Југославенски комунисти су десетљећима ширли и разгарали специфичан однос према српском народу, иако су били ступ комунистичког покрета, физичка снага рата, све до 1945. године. Сметала им је српска прекобројност у Југославији, монархистичка традиција и опасност у освајању власти послије рата. Комунисти су увијек гледали на српски народ као на потенцијалну опасност приближавања четничком покрету, па су од четника стварали симболе зла и злочинства, не само код Срба него и код свих народа Југославије, а изразито код Хрвата и муслимана. Без обзира на изразито четничко југославенство, што су били својеврсни конвертити, комунисти су их приказивали убицама из националних побуда, што је спречавало истинске српске патриоте да постављају питања о пуној политичкој и националној партиципацији. Четници, за разли-

ку од оних книнских војводе Момчила Ђујића, нису се борили за српски народ, него за троимени народ Југославије. Подмећући синоним да су четници – српски националисти и Срби један те исти појам, стварана је одбојност према свему што је српско, што је изазивало широку лепезу србофобије. С четништвом и великосрпском хегемонијом, комунисти су стварали незапамћени страх и мржњу према Србима. Зашто се ни осам деценија послје Другог свјетског рата не организирају научни скупови о суштини четничког покрета, да наука рашчисти да ли су били антифашисти или фашисти, да ли су били југославени или српски националисти, да ли су убијали људе због идеологије или националне мржње, да ли су од окупатора ослободили 34 града у Западној Босни, Црној Гори и Србији, да ли су убили далеко већи број Срба него припадника других народа, да ли су пунили затворе и логоре у Београду и Њемачкој и колико их је убијено, колико су поименично и процентуално убили становника комунисти, а колико четници? Цијели рат и послје њега, Срби су били у паничном страху да им комунисти не залијепе озлоглашену четничку етикету која се најчешће плаћала животом. Комунисти су идеолошким замахом борбе за власт замрачили умове и оснажили странпутице раскола између српског и других народа на Балкану.

Зашто је то и данас прворазредна табу тема? Борба за власт, у свим државама насталим разбијањем Југославије, једини је разлог што осјећљиве теме остају у зони мрака. И овдје се намеће питање: зашто су Хрвати, посебно бивши комунисти, сада ортодоксни антикомунисти, прихватили комунистички однос према четницима и Србима, тај погубни идеолошки образац међусобне неслоге, мржње, гложења и нестајања?

- Мржња нема основа ни из генетских разлога, културно-економског развоја и заједништва. То су некада, прије 11. вијека, били простори јединствене кршћанске цркве, па се од 1054. дијеле на источну, православну и западну, католичку, с центрима у Истанбулу и Риму. У основи, ради се о једном народу којег религије подијелише и по свађаше. Далмација, Босна, Лика, Кордун, Банија, Славонија, Србија, Македонија, Црна Гора, Словенија, кроз вијекове бивају кршћански крајеви, без религијских подјела и разлика. Од 11. вијека, све се постепено мијења. Све више се развијала борба који ће кршћански центар ставити више вјерника под своју црквену власт.

У Далмацији и Босни превласт је имао исток, православље. Рим – Ватикан гради строгу субординацију, уводи целибат, забрану брака за свештенство, па црквене судове, инквизиције, спаљивања непоћудних вјерника, проглашавајући их вјештицама и сарадницима с ђаволима. Таквим устројством цркве, католицизам заводи гвоздену дисциплину, усавршава методе ширења католичанства у земље свијета. Обзиром да су Далмација и Дубровник били ближи Риму него Цариграду, католичанство се постепено ширило и потискивало православље с обале и отока Јадранског мора. Становници су себе сматрали и називали Србима католицима. Према попису становништва у Далмацији 1857. године, живјело је 88,92% Срба (католика, православца и мухамеданаца), 10,84% Талијана и 0,24 Арнаута. Нити један Далматинац прије 1857 године није се изјаснио да је Хрват. Ситуацију мијењају аустријска власт и Први католички конгрес у Загребу 1900. године чији је закључак: Ко је православца, то је Србин; ко је католик, тај је Хрват. А ту је и краљ Александар Карађорђевић који је Јадранску обалу и отоке препустио браћи Хрватима, на штету народа из којег је поникао, да би их подмитио и да би подржали његову власт и династију.

Тада се јавља масовно конвертитство код Срба, католика и Срба муслимана, који и због увреде и небриге београдске власти и православне цркве, из ината мијењају националну припадност. Код Далматинаца се још дуго задржао осјећај припадности Србији и Југославији, што се види у писму Едварда Кардеља Титу, 30. септембра 1944. године. Масовнији прелаз из српске у хрватску нацију десио се после 1922. године, када Православна црква званично мијења име у „Српска православна црква”, на основу захтјева краља Александра. Србија и православна црква остају без Срба у Дубровнику и Далмацији, а иза тога постепено и без излаза на Јадран. И конвертитски синдром, по којем велики број Срба прелази у хрватство, свједочи о крвној вези између Срба и Хрвата. Ти бивши Срби бивају најопаснији противници српства унутар Херцеговине, Босне, Лике и Далмације. Конвертити су се морали доказати и злочинством да више не припадају српској нацији. Тешко је наћи крволочног усташу злочиначке нарави у хрватском Загорју, Покупљу, Подравини. Они се нису требали доказивати да нису Срби. Они су од давнина Хрвати. Све ово доказује да су Срби и Хрвати некада били готово један народ и да не постоји генетски разлог за мржњу. Мржња многих Хрвата

према Србима садржава у себи и мржњу према мами Милице „хрватског оца Домовине” др Анте Старчевића, што је неприродно и апсурдно... То је несхватљив однос и према оцу, Србину, научника Руђера Бошковића, којег Хрватска сматра својим великаном науке, а исто тако и према родитељима Србина, свјетског генија, Николе Тесле. Хрватска га сматра својим великаном науке. Велики хрватски књижевник Мирослав Крлежа је написао: „Срби и Хрвати су један те исти комад кравље балеге којег је котач запрежних кола повијести случајно прегазео на пола.”

- Међунационалну мржњу знатно оштри атентат на хрватског политичког вођу Стјепана Радића и његове сараднике у Скупштини Краљевине СХС 1928. године, који је извршио Србин из Црне Горе Пуниша Рачић. Радић је изазивао, не мислећи да у Скупштини сједе бивши ратници које је рат преточио у посебну категорију људи, којима није било тешко да потегну пиштољ и изврше злочин. Рачић је запјенио послије питања Стјепана Радића да се већ једном каже: колико кошта српска крв? Ковачи мржње овај догађај користе у раширивању лоших српскохрватских односа, а у циљу јачања националних позиција у држави.
- Код Срба, мржња према Хрватима настаје у вријеме свјетских ратова и масовних злочина који су се десили с хрватске стране (Први свјетски у Мачви, Други свјетски на читавом територију НДХ и посљедњи рат – злочини и прогонство српског народа). Срби би требали имати велике разлоге за мржњу према Хрватима зато што нису признали српски допринос у стварању хрватске нације и државе, а посебно због злочина НДХ над Србима. Ипак, код њих мржња није јача од живота. То није у њиховом бићу. Ради се о злочинима геноцида извршеним на бестијалне и нечувене начине који се граниче с разумом (убиства жена, дјеце, старца, бацање у крашке јаме Велебита, масовно бацање цивила у бунаре Славоније, убијање маљевима и крамповима, србосјецима, масовно силовање, убијање и спаљивање у православним црквама, у кућама и сјеницима, церемонијално убијање ученика основне школе у Пребиловцима, клање дјеце у шуми Машвини на Кордуну 1942. и с мртвим голим тијелима дјевојчица и дјечака импровизирање кола голих дјечака на дјевојчицама и плесати, пјевати око њих, вађење очију Србима и слање поглавнику Анти Павелићу, слање мртвих српских тијела у чамцима низ Саву за Београд, с натписима „за Јованову пијацу”. Логори за српску дјецу су врхунац насиља једне државе и њеног пада на најмрачније стазе злочинства. Војници НДХ су ко-

вачи перверзног злочинства, непознатог у европској и свјетској цивилизацији. Све је то рађено по налозима и са знањем злочиначке државе. Постоји оправдана потреба да се докаже: да ли су Срби, игдје и било када, у ком обиму, извршили неки од злочина над Хрватима, од претходно наведених? И поред свега антиљудског, антицивизацијског и очито геноцидног, злочиначке НДХ, знатан број Хрвата данас у НДХ и њиховим вођама виде своју светињу, славећи вође и догађаје из срамног геноцидног периода НДХ. Да није било злочиначке НДХ, Срби би и даље гинули за Хрвате и Хрватску. Срби су спремни и на праштања, јер не поштују довољно смисао жртве својих предака, сјене милиона страдалих и насиљем усмрћених. На једној, наоко баналној, чињеници види се да мржња траје према Србима – од Загреба до Жупање на аутопуту Загреб–Београд нема путоказа за Београд, а од Београда до границе с Хрватском постоји безброј путоказа на којима пише Загреб. Дакле, ни име Београда не смије стајати на цестама. Мржња је толико евидентна код државних институција.

Већ и код стрпљивих и разборитих Срба хрватско подгријавање и отворено ширење мржње, прелази сваку мјеру, па се и код Срба, за сада појединаца и група, рогуше и сновијају нека сулуда времена. Пјесник Ник Лалић разумно опомиње:

„Не чините од нас вукове бијесне,
одавно не знамо за мирис крви.
Не будите у нама нагоне старе,
ни тада нисмо почели први.
Не будите у нама вукове ноћи,
звијер се брзо пробуди сама –
што ће се збити кад падне тама...”

Да ли се барјактари неоусташтва прибојавају неких глобалних промјена, чему су мали народи увијек изложени? Толико жељена и оправдана идеја за сопственом државом је испуњена, уз огромне жртве народа који се мрзи. Па, чему националистичке оргије, посебно предизборне из врхова власти? Чему толико правдање и скривање злочина НДХ, а садашње живуће генерације немају никакву одговорност за њих? Ако наставе таквим стазама, директно стављају себе у сигурне невоље и све рођене око себе. То је осјетљива и лако запаљива тема. Које то треба?

- Да ли је хрватска мржња према Србима произишла и из комплекса љубоморе? Срби су у давним временима имали своје државе, династије, својеврсну културну и историјску баштину, циклусе народних пјесама, Косово, мноштво великих људи у областима науке и културе као што су: Руђер Бошковић Никола Тесла, Милутин Миланковић, Јосиф Панчић, Бранко Радичевић, Иво Андрић, Меша Селимовић, па велике духовнике и војне личности. Такве личности хрватски народ није имао, па су примитивни и љубоморни појединци изазивали љубомору и мржњу према Србима. Мржњу према Србима је изазивало и српско слободарство у вријеме Војне крајине. Срби су били слободњаци на својој земљи. Пушка у руци им је била и гаранција личне слободе. То је изазивало мржњу феудалаца и кметова према Србима. Који год дјелић своје повијести такну, нема га без присуства Срба. Ногометни клуб „Хајдук” су основали Срби католици који су због србовања хапшени у току Првог свјетског рата.
- Да ли је хрватска мржња према Србима резултат сазнања и неприхватања истине да су им Срби подарили државу – даривањем српског језика, заједничком борбом против Аустроугарске монархије, неприхватањем Лондонског уговора, стварањем Краљевине СХС, 27. мартом 1941, српским устанком 1941. и прихватањем Хрвата, комуниста на челне политичке и војне функције, у рату којег су повели Срби? Садашњи токови мржње према Србима могу се повезати с настојањем да се хрватска нација ослободи од немогућег, од стравичне хипотеке прошлости. Најновији пораст усташтва у Хрватској упозорава на опрез и питање да ли је мржња стигла до генетског потенцијала, или је довољно да црква, кућни одгој, политика и појединци подгријавају стазе и рецидиве мрачне и злочиначке прошлости. Они који и сада иду за идејама и праксом Павелића, Будака, Францетића, Мошкова, Бобана, Лубурића и за другим вођама усташког покрета, не могу живјети без мржње. Хрватски теолог и новинар Драго Пилсел пише: „Срба као да нема на хоризонту Католичке цркве, вјерски фанатизирани, која уздиже нацију као божанство. Срби као да им нису ништа. Је ли итко од хрватских (над)бискупа реагирао сада када смо са запрепаштењем чули да су хрватски војници Србе у Медачком џепу живе набијали на колац и бацали у бунаре? Позивам Хрватску да се суочи са својом трауматичном прошлошћу, од Цетинске Крајине до Јадовног, од Јасеновца до личких села, од Јазовке до Пакрачке Пољане или

Медачког џепа, па онда да се суочи с дискриминацијом мањина, са кривотворењем повијесних чињеница, са величањем усташтва, с потребом кажњавања сваког ратног злочинца. „Српски народ није заслужио овакву судбину која га је задесила у 20. вијеку, а посебно не ону коју им је наметнула хрватска политика и њене државе.

Ево шта пише о Србима Горан Шарић, хрватски теолог и историчар: „Био сам још дијете кад сам први пут доживио ту част, добио позив да прославим Божић са својим пријатељима Србима из улице. Немогуће је описати тај осјећај, ту топлину и дух који сам осјетио. Велики је-врејски академик Енрико Јосиф често је говорио да су Срби народ небески. И заиста, Срби су народ који прашта, који воли, који живи. Гдје год да их ставиш, они тај свој комад неба уреде да им буде лијепо. Као кап воде, увијек заобиђу пут. И у тим тешким сиромашним годинама, моји сусједи славили су Божић у малој гаражи, скромно, али пуног срца. Исус једном рече: „Бацио сам ватру на свијет, и гле, сада бдијем над њом док се не запали.”

У времену римског легализма, испразне грчке филозофије и жи-довског вјерског фанатизма, крутих правила и догми, Исус је донио тај исти дух. Његова порука рушила је баријере између људи и стварала мостове. Зато су Срби прихватили и створили Исусово учење – јер су га одувјек живјели, јер је то исти принцип, исти начин живота. Умјесто кажњавања, осуда, небројених закона и прописа, Исус је донио љубав. То је вјечна борба између западњачке културе смрти и српске цивилизације љубави... Прије више од 2000 година, Исус је запалио огањ који и данас грије цијели свијет! Не славе само Срби Божић, али га само они славе онако како би га славио Исус, поздравом: „Мир Божији Христос се роди!”

- Сваки историчар и објективан грађанин се мора запитати да ли постоји у свјетској историји примјер да се један народ толико жртвовао за други народ, да пролије толику крв и учини напоре у процесима стварања друге нације и државе, као што је то учинио српски народ према хрватској нацији у току 19. вијека, свјетских ратова и у годинама мира, те да тај други народ у себи створи толико мржње и погрома према онима који су им подарили државу? Па, како су се могли десити: Јасеновац, Глинска црква, Јадовно, Рудинке, Пркос, Коларић, Драксенић, Ивановић жарак, Пребиловци, Гаравице, Војишница, Козара, Садиловац, Дереза, Слобоштина, Бљесак, Олуја, и да се даље не набраја јер је то загамњени бескрај?

Одговор на то питање још нико није до краја формулисао. Треба посегнути за изучавањем дјела Фројда и Ле Бона.

Постоје и други докази око заједништва у прожимању културе, политике и економског напретка, који проширују ово питање. Четворица Срба су били предсједници Хрватског сабора у 19. и почетком 20. вијека, Србин је изградио зграду Народног казалишта у Загребу. Срби заједно с Хрватима побјеђују туђина на изборима 1906. године. Српски партизани Кордуна и Баније су, по налозима КПЈ и КПХ, за рачун Хрватске протјерали, кажу, стотине хиљада Талијана из Истре и припојили је, први пут у историји, Југославији, касније Хрватској. Нико се не пита: колико их је у тим завршним операцијама погинуло, колико је српске дјеце доспјело у домове за сирочад, колико је српских жена, сестара, жена и мајки заплакало? Живи без мртвих опстају, а мртви за сва времена нестају и као свједоци. Срби су изгубили себе због других. Срби су Хрватима својом физичком снагом, борбом и крвљу, створили хрватску државу. Не постоји нити један битан разлог за мржњу Хрвата према Србима. Ради се о ратовима и злочинима унутар исте крви! Ми смо далеко ближи народи, по поријеклу, претапању крви, готово један народ, а не оно што о нама говоре идиоти, незналци, политичари и кавгације. Мржња се и данас развија из центара политике, религије и државе, с циљем одржавања моћних појединаца на позицијама власти. Већина обичног свијета не схваћа суштину развијања мржње према Србима. Она је неоправдана, несхватљива, политички практична и умоболна.

- Да је хрватска мржња према Србима умоболна, поново свједочи хрватски историчар – теолог Горан Шарић: „У новембру 1917. Руске новине „Извијестија” објавиле су сензационалан чланак, садржај тајног Лондонског уговора који је 25. 4. 1915. потписан између Антанте (Велика Британија, Русија и Француска) и Италије. У замјену за напуштање табора Централних сила (Њемачка, Аустро-Угарска и Турска), Италији је обећана готово цијела источна обала Јадрана. Србија је требало да добије остатак далматинске обале, Славонију и БиХ, док је одлука о томе хоће ли Хрватска припасти Мађарској или ући у неку смањену Аустро-Угарску остављена за крај рата. Међутим, српским војницима тај уговор није пуно значео, ослободили су цијелу Далмацију и дошли до Ријеке, гдје је ситуација 1918. постала драматична. Прва је у ријечку луку упловила италијанска ратна флота на челу с бродом „Емануеле Филиберто”, а затим је у град ушао и пуковник Максимовић са 700 срп-

ских војника. Од пуковника Максимовића тражено је да се повуче 20 километара, али су српски војници само прешли мост, остали у источном дијелу града и тако га сачували од пада у италијанске руке. Србија подјелу Хрватске није дозволила. Године 1945, на самом крају Другог свјетског рата, водила се једна од најжешћих битка Њемаца и Италијана са партизанима – битка за Ријеку. Добро утврђена, на брежуљцима, Ријека је била готово неосвојива. У крвавом сукобу погинуло је више од 6000 војника 4. армије, чију су окосницу чинили 8. кордунашка, дивизија, 7. банијска и 29. херцеговачка. Четврта армија ослободила је цијелу Истру, све до Трста. Због великог губитка својих војника, командант 4. армије Петар Драпшин се, по службеној верзији, убио. Хрватска од туризма заради преко 13 милијарди евра годишње. Туризам, што директно, што индиректно, чини скоро трећину БДП-а. Да српска војска није два пута ослободила Јадран од Италијана, не би било 13 милијарди, па би Хрватска била гладна. Данас се тога више нико не сјећа. Данас Србе бацају са риве у море. Можда се ни ја не бих сјетио, можда бих и ја био у напасти да неког Србина гурнем у море, да два дана након дивљачког напада на српске ватерполисте у Сплиту предсједник Европског парламента, Италијан Антонио Тајани, није изјавио да су Истра и Далмација италијанске. Читава Хрватска била је згрожена том изјавом, али нико се није запитао: зашто Истра и Далмација више нису Италијанске?! „...сви знају да је ватерполист заслужио батине јер је четник. Ипак сте ви идиоти.”

- Шта је масовно етничко чишћење Срба 90-их година 20. вијека? Шта су „Бљесак” и „Олуја” који не само да протјераше него га опљачкаше (стоку, тракторе, аутомобиле, бијелу технику, намјештаје, усијеве на пољима и све што се могло понијети или у возила ставити) попалише, не само куће, штале, сјенике и дворишта него и све успомене: документе, свједоцбе, фотографије, писма, тапије на земљу? Да ли је потребна мржња или разум, за осуде и покајања?

Има ли и трунка сажаљења и самопокајања, па и зато што више и нема Срба у Хрватској, кроз вијекове равноправног народа? Ови подаци би, у име Бога и људског рода, живота, морали водити разум из неразума! Ако није довољно речено у ових 19 тачака о неоснованости мржње, а има их безброј, онда је то крај свега и наговјештај мржње кроз вјечност, која ће овладати и убити оне који још нису рођени. Да би горка судбина за српски народ била још трагичнија, коловође зла још уви-

јек изгон и пљачку српског народа библијских размјера славе као велику националну побједу и подводе под појам домовинског рата и домољубља, у чијој је завршници велики вођа, рекао: „Срби морају нестати!” Његова жеља је испуњена јер Срба у Хрватској више и нема.

Колико год разматрали овај укоријењени феномен – истину, треба схватити да је хрватска мржња према Србима РЕЗУЛТАТ ПОНАШАЊА И ИНДОКТРИНИНАЦИЈЕ КАТОЛИЧКЕ ЦРКВЕ, због њених империјалних планова у свијету. Ако се наслуте нека времена да се Хрвати ослободе вјерске мајоризације у свим областима живота, мржња ће уступити мјесто разуму. На другој страни, код православне хришћанске вјере не постоје експанзионистички планови ширења у свијету, па ни значајнији сијачи мржње према другим вјерама и нацијама. Ту не постоје значајни изданци сијања раздора међу народима свијета.

- Ако ништа не помаже, ако не могу уразумити сијаче мржње описане у претходним тачкама – умоболну хрватску мржњу према кршћанском народу исте крви (који су само религије подијелиле), према Србима који су толико уложили у национално уздизање, у хрватску државотворност – позовимо у помоћ у историји свијета невиђено масовно злочинство нанесено српском народу с хрватске стране. Та мржња би морала уступити мјесто разуму, покајању под притиском стравичне збиље. Има ли још примјера у свјетској историји, попут: Вељуна (520 српских цивила убијено прије устанка), у Старом Слатнику – Славонија, убијено 25 Срба седам дана послије проглашавања НДХ, 199 убијених Срба 29. априла 1941. године код Копривнице (19 дана по проглашењу НДХ), оснивање Логора „Даница” за Србе, код Копривнице (пет дана послије проглашења НДХ), убиство у Православној цркви, у Глини (крајем јула и почетком августа, 1564 убијених), Коларић (107 убијених и спаљених Срба), Драксенић (300 убијених), у Цркви Садиловац (212 убијених и спаљених у цркви, а ван ње још 151 српски цивил, жене и дјеца), у славонском селу Кусоње 163 Срба спаљено у цркви, села: Пркос, Сјеничак, Дуго село, Кирин, Стипан (1466 убијених Срба, од 21. децембра 1941. до 07. јануара 1942.), па у бунарима Дерезе (232 српска цивила бачена у њих), Слобоштине (у пет бунара бачено 1096 жена и дјеце из Слобоштине и избјеглих Срба, жена и дјеце с Козаре и још 271 жртва убијена у околици Слобоштине, готово у једном дану)... Гдје су Гаравице код Бихаћа (12.000 убијених Срба), Мехино стање код Велике Кладуше (мин 4200 убијених Срба)? Шта се десило у Пребиловцима? И да не набрајамо оно што је немогуће набро-

жити. Шта је био Јасеновац, или Стара Градишка, Сајмиште, Јадовно, Јастребарско и Сисак, логори за дјецу – свјетски спецификум?

Како донијети суд о дјечјим костурима на фотосима српске дјеце у логорима Јастребарско, Сисак и другдје? Шта рећи о фотосима српских малишана (не старијих од 8 година), обучених у усташке униформе са словима „У” на капама и реверима дјеце? Позовимо у помоћ трезвене, поштене и разборите људе, историчаре, психологе, социологе, психијатре, правнике и све људе добре воље, па да пронађу само један примјер српског злочинства нанесеног хрватском народу, макар само један примјер који се може мјерити са злочинством с хрватске стране према српском народу, набројаним под овим насловом?

ПРИНЦИП РЕЦИПРОЦИТЕТА У СЛУЖБИ ЖИВОТА

Има ли сваки народ неотуђиво право на одбрану живота, биолошког опстанка, свим расположивим средствима и могућностима? Неизбежно је отварање питања принципа реципроцитета у најкритичнијим временима за било који народ. То је неодвојиво људско право када је неки народ биолошки угрожен, када га неко геноцидно убија, само због: расе, нације, вјере, боје коже, изгледа очију, због разлика у материјалним и духовним достигнућима. Да ли би овај принцип требало уградити у Повељу Уједињених нација?

Можда би овај принцип природног права у борби за биолошки опстанак било којег народа требало разматрати на неутралном терену, не везати га конкретно за било који народ у свијету. Ради се о природном праву сваког народа на опстанак и живот. Природно је право да сваки народ у свијету има право на све облике борбе, свим могућим расположивим средствима, ако му је од било кога угрожен биолошки опстанак. Ово право није заживјело на балканским просторима у Другом свјетском рату, па се може разматрати конкретније на хрватско српским односима јер је то изразити проблем и примјер о праву и неправу примјене принципа реципроцитета, репресалија, или одмазде, али на осјетљивој теми међунационалних односа између Хрвата и Срба. Треба споменути да су Хашке конвенције онога времена дозвољавале репресалије према извршиоцима злочинства, што судови у комунистичким земљама нису уважавали.

Готово нико од политичара и историчара не отвара ово питање. Оно спада у ред табу тема Другог свјетског рата, па и на прагу 21. вијека. Ако узмемо у обзир прве три године рата, партизанске јединице у Хрватској су 1941. биле 98%, српске, а до 1944. године 80% српске. Хрвати су тек после капитулације Италије масовније прелазили на партизанску страну, али никада нису премашили српску бројност свога учешћа у НОР-у Хрватске. Тешко је поставити питање: шта би било да је било? Узмимо претпоставку да су комунисти, када су крајем 1941. године потпуно преузели контролу и руковођење над српским устанком, објавили **реципроцитет злочина према цивилном становништву**: колико НДХ усррти српских, да ће партизани усрртити толико цивила хрватске националности, посебно оних који подржавају режим НДХ, или колико спале српских кућа, да ће им исто бити узвраћено. Да ли би стравичне злочине НДХ укинула? Да ли би и даље радили логори смрти: Јасеновац, Стара Градишка и безброј других, логори за дјецу у Јастребарском и Сиску и да ли би толико српских цивила страдало, а ради се о преко милион убијених на просторима НДХ? Да ли би се код хрватског народа појавио револт против злочина који се и њима у истом размјеру узвраћају? Ко је хранио и пунио јединице НОР-а, а ко усташке? **Да ли је српски народ имао право на самоодбрану свим расположивим средствима и начинима, јер је код њега све рођено било осуђено на смрт?** То што тај народ није искористио сва средства за биолошки опстанак, значи да се мора **суочити сам са собом**. Да ли постоје закони и морални кодекси који једном народу забрањују право на живот, па и на реципроцитет, ако је народ законодавно и насиљем од једне злочиначке државе осуђен на биолошко истребљење?

Присјећам се да смо Ђоко Момчиловић и ја допутовали из Војнића у Београд у прољеће 1991. године. На позив кордунашких генерала, дошли смо на Вождовац, у стан генерала Симе Ливаде (један од небодера у улици Војводе Степе). Дошли смо с питањем како да нам помогну, указујући на то да смо избачени из Устава и да се времена љуте, да ће бити рата. Причали смо им о расположењу народа Кордуна, признали да нисмо очекивали распад Југославије који је на помолу, да се плашимо репризе злочинства из протеклог рата. Савјетовали су нам мирноћу коју ће разријешити виша руководства државе. Ђоко им је рекао: „Ако дође до поновног злочинства, ми нећемо као ви! Ми ћемо: зуб за зуб, главу за главу. Није ми јасно како сте издржали онакво злочинство над својим народом? Има ли неко право да нас недужне поново убија?” Говорио сам о стању на Кордуну, да народ тражи оружје, а да ХДЗ нао-

ружава своје чланове, да смо сазнали како се дијели оружје у Ладвењаку и другим хрватским селима, да се у мојој ЈСДС чланство осипа, да прелази у СДС, јер су националне странке у моди, те да напетости расту.

Генерали су се згледавали и чекали прву реакцију. Јавио се генерал пуковник Никола Видовић и рекао: „Немојте, другови, тако. Да смо ми тако радили, нико не би остао жив! Ви сте малобројнији, морате се борити за развијање братства и јединства. То је наша тековина!” Јавио се затим генерал Симо Ливада. Подржао је Видовића и наставио причу комесарским рјечником о тековинама НОР-а које се не смију угрожавати. Ту исту причу су наставили генерал-пуковник Милош Шумоња и други. Растали смо се без неких чврстих договора о томе како помоћи угроженом народу.

У таквим кризним историјским условима не могу постојати забране, правила, обзири, моралне засаде из прошлости које би забрањивале реципроцитет јер је сав народ, од колијевке па до гроба, изложен геноциду. Нити једно људско биће, па ни припадник неког народа, којег није рашчовјечила идеологија, који није постао дијелом неке гомиле у којој се губи људска бит, не би требало да буде против нити једног облика одбране биолошког опстанка неког народа, па ни ако би се радило о принципу реципроцитета. Ако је реципроцитет нека привремена категорија размишљања и праксе, да би се спасило биолошко нестајање било којег народа, она не може бити антиљудска и злочиначка. Отвара се питање: да ли је морално убијати невине јер њихова држава убија другу националност? Овдје се уплиће питање: да ли је невино хранити и бранити убице било којег народа? Реципроцитет јесте злочин, али против масовног злочинства, с циљем да се безумље заустави. Циљ реципроцитета јесте да се пробуди и побуни народ који је изродио злочинце и које својом муком храни. Ако то очеви, браћа, сестре, мајке не учине, не треба очекивати милост од другог народа, који је у грчу и нестајању. У протекла два рата није било тако. Хрватски народ је сазнао шта се ради у православним црквама, бунарима, крашким јамама, по српским селима, ријекама, школама и шумама, али протеста и побуне није било. Знатни дијелови тога народа су ишли у славља таквих злочинаца и хранили их. Нема среће и правде међу људима и народима док принцип реципроцитета не буде легалан облик борбе против злочинства. Треба разрадити неколико фаза реципроцитета, а у име добре воље угроженог народа:

- Принцип реципроцитета у првој фази почетно усмјерити према породицама злочинаца. Ако се и даље злочинство настави, прећи на другу фазу
- У другој фази реципроцитет усмјерити према породицама које подржавају жлочиначки режим и оне из прве фазе
- Ако двије фазе не получе одустајање од злочинства, реципроцитет примјенити према свему што је живо. Ако народ масовно не осуђује недјела гомиле злочинаца које сију смрт према другом народу, онда не завређује живот. То јест зло, али с циљем да се обустави масовно геноцидно злочинство.

У посљедњем насилничком и пљачкашком рату, опет је хрватски народ гледао насиља над Србима: деградација српског народа у националну мањину, усташка иконографија, отпуштања с посла, обиљежавања српских станова у градовима, саслушања, убиства, оснивање логора, злочини у Лори, у просторима Велесајма у Загребу, у Пакрачкој пољани, Коранском мосту, Граховљанима, Госпићу, Миљевачком платоу, Равним Котарима, Медачком џепу, на Алану, у „Бљеску” и „Олуји”. Нијемо се гледало, па и подржавало, бомбардирање избјегличких колона 1995. године. Разјарене руље знатног дијела Хрвата бацале су камење с надвожњака на ауто-пут, на убогу и немоћну избјегличку колону Кордунаша почетком августа 1995. године. Било је погинулих и рањених. Ријетко је које возило прошло без оштећења стакала и кровова. Ово су типичне радње – злочини разјарене Фројдове гомиле.

Народ који се не супротстави сваком злочинству, или који и директно у њему учествује, посебно над цивилима, женама и дјецом, није достојан живота. Гледати убијање било којег народа, свега што је живо, а бити миран и не борити се против зла, јесте заслуга да и такав народ нема право на живот. Ово потврђује да је нехумано бјежање од принципа реципроцитета. Свако онај ко се не бори против злочинства свога народа над другим народом, легализира принцип реципроцитета! Да је спроведен у дјело принцип реципроцитета, српске жртве би биле 70 % смањене, а и хрватске, јер хрватска војска не би гинула у својим злочиначким походима, према сценарију усташке државе. Док се сиромашни народ у непотребном рату намјерно зараћених страна међусобно сатирао, организатори су пљачкали огромне ресурсе државне и друштвене имовине на свим фронтovima.

Да су у руководећим структурама НОП-а у Хрватској постојали Срби комунисти, могао се објавити принцип реципроцитета. Срба ко-

муниста није било. Србима је Партија украла душу. Може ли добити почаст народног хероја онај ко је убио своје властито (српско) дијете? Један Кордунаш је добио орден хероја, а дичио се храброшћу како је узео своје дијете за ножице и разбио га ударом у букву, у Петровој гори. Постојали су само комунисти, па дуго ништа, ништа, па срамежљиво и прикривано, оно „Срби”. Бојали су се да им се крилатица „великосрпска хегемонија” доживотно не залијепи на леђа, али и нарушавања догме о братству и јединству због које су врцале главе, запамћено – изразито код Срба. У њиховој генетици је била заоставштина из Војне крајине, када су српски команданти били, готово по правилу, странци, па су на чело свога устанка 1941. поставили комунисте Хрвате.

У Другом свјетском рату, комунисти, бивши Срби, знали су да Партија будно прати партијске кадрове – који јесу, а који нису безглаво спремни ићи на четнике и који нису спремни убити Србина, у име револуције, тј. борбе за власт. Добро се пазио однос свакога према Хрватима и хрватском народу. Само су такви, тада већ бивши Срби, могли максимално напредовати у структурама НОП-а до краја рата.

Како одговорити на ова отворена питања? Цитирајмо двије Наредбе, па говоримо и даље да народ нема право на одбрану свим средствима: „У Петровој гори убити све што је живо! Не убијати стоку, тјерати је испред себе да прави панику! Срби има да практично нестану.” Да ли су то ситуације у којима сваки народ има право на сва средства одбране свога биолошког опстанка, па и на категорију реципроцитета? То су биле наредбе државног врха које хрватски народ храни и брани, који попуњава њихове војне ефективе, а који би могао и требало да буде жртва такве политике и злочиначке праксе! Знали су такви државни наредбодавци злочинства да се ради о српском народу који нема у себи моћ за узвраћања злочина, да им таква засада не постоји у генетском потенцијалу.

Примјеном бар вербалног или селективног реципроцитета, сасвим је сигурно да би ток рата на просторима НДХ био сасвим другачији и да не би тако масовно страдали само Срби, Цигани и Јевреји. Произилази да и Срби као народ нису били никада спремни да тако нешто раде. Можда је то и самоубилачка врлина? Због илустрације, наводим три примјера. **Први случај** се десио пет мјесеци послје дизања устанка: у Петровој гори (Црна Локва) 3. децембра 1941. Милош Мишан Напијало сазива Скупштину народа на коју долази 760 људи, Срба из околних села. Направљен је **Записник са 10 тачака**. Народ је усвојио девет тачака, али је одбио тачку 2. у којој је писало: „Скупштинари закључу-

ју једногласно да се попали у хрватским селима онолико кућа колико је попаљено наших српских кућа.” Ни тада, послије мноштва масовних злочина, не спомиње се узвраћање злочина над хрватским цивилима. Српски народ није био спреман на узвраћање злочинства, чак ни за паљење хрватских кућа. Народ једногласно одбија тачку 2. Такав је то народ! Не прихватају, можда у датом тренутку, разумљив реципроцитет, бар у паљењу кућа. Човјек који је сазвао ову Скупштину, који је свим својим умијећем настојао да се обуставе злочини, одлази 1944. у Карловац код својих пријератних другова, Хрвата из Удружене опозиције, да их наговори да се обуставе злочини према српском народу. На превару је враћен на Кордун, уз силна обећања да му се ништа ружно неће десити. Мучен је у Топуском, избоден ножевима и бачен на ђубар, да тако издахне. Он се својим часним понашањем супротставио политици Партије, утјеловљен у говор Моше Пијаде у Бихаћу: „Припуцаћемо па ћемо се повући, Немци нас неће наћи, али ће из освете да пале села. Онда ће нам сељаци, који тамо остану без крова, сами доћи... Ми од њих морамо начинити бескућнике, пролетере. Само несрећни постају комунисти, зато ми морамо несрећу стварати, масе у очајање бацити, ми смо смртни непријатељи сваког благостања, реда и мира.” Мишановог сина Милица, часног и поштеног ратника, суде због ништа, због оца, у Будачком процесу. Пресуђен је на казну принудног рада на двије године и губитак чина комесара дивизиона. И дуго је послије рата носио на себи ожиљак неправде. У селу Купљенско усташе и други убише 60 Срба – цивила с презименом Напијало, међу којима Мишанову жену и кћерку, а њега не можете наћи на списку убијених, у књизи Котар Војнић у НОР-у. Он је забрањена тема. Његове најближе, па пријатеље и комшије, побише усташе, а њега бестијално комунисти, јер је тражио обуставу злочинства. Супротставио се Моши и другима. Овдје се све нејасноће о југославенским комунистима бришу о Другом свјетском рату.

До тада је на Кордуну убијено на масовним стратиштима више хиљада Срба, спаљено више хиљада кућа, цркава, штала, сјеника и других господарских вриједности. **Други случај:** када су усташе направили масовни злочин над српским цивилима и када су направили познато коло од 10 закланих дјевојчица и 10 дјечака (крваво коло на Машвини), наишли су партизани под командом Милана Чакширана. Тада се Милан јавно заклео да ће се осветити. Погинуо је 11 мјесеци касније, а постоји сумња да је убијен слеђа. Убише усташе његову жену и троје дјеце, а таквих је било више хиљада на Кордуну. Такви су изгубили смисао живота, у њима је тињао огањ освете, али не на женама и дјечи.

Они су јуришали, били бомбаши. Тражили су смрт. И то је један од разлога зашто комунисти нису штитили српске цивиле, жене и дјецу. Добивали су неустрашиве борце којима је смрт лебдјела пред очима. Они су постали душа и срце рушилачке гомиле.

Трећи случај: чувени јунак Кордуна Мишко Бреберина из Требиње је био командир Пролетерске чете, а усташе убише, на Бадњи дан 1942. његову жену и троје дјеце. Када је с јединицом прешао ријеку Купу, у хрватском селу је дјечак бјежао испред партизана. Мишко га хвата и каже: „Не бој се, крањчићу. Ми смо народна војска!” Извадио је чоколаду из ранца и дао дјетету. Хрвати ће у некој будућности схватити ко их је водио и какав су народ протјерали и уништили, а шта су добили и кога ће добити. Нису тај народ морали изазивати и избацивати већ 1990. године из Устава СРХ. То је гријех за памћење, био је то повод за рат, а и за неке будуће ратове, који, кад тад, могу бити изазвани над невиним генерацијама које долазе!

Четврти случај, из Босне: штаб војно четничких команди, одреда „Карађорђе” и „Петар Мркоњић”, који се налазио у околици Бањалучке, послије стравичних усташких злочима у околици Бањалучке, Мањаче, Мркоњић Града и Централне Босне, шаље писмо 21. априла 1942. насловљено хрватским официрима, подофицирима и војницима, у којем, поред осталог, стоји: „Ако се деси убудуће и један случај да Ваша војска запали српску кућу или убије жену или дијете, бићемо немилосрдни према селима и војсци где на такве наиђемо... Судбину свију нас одлучит ће највећи народи света... Сада Вас братски поздрављамо и желимо Вам да се скоро видимо у Великој Југославији... Хрвати, скоро ће да кликне вила на Авали, Папуку, Дурмитору и на Црном мору. Скоро ће да се опет заори песма „Хрват Иво и Србин Јово заиграше коло ново!”

У вријеме усташких злочина, партизани Козаре (око 350) и Грмеча (око 800) нападају четничке одреде, па се десило да су партизани 4. крајишког одреда НОП-а прешли на страну четника. Из овог писма је видљиво да су четници у суштини југославени, да персирају крвавим злочинцима српског народа, да их позивају на пријатељства, шаљу им братске поздраве, позивају не на борбу против окупатора и злочинства, но за краља и отаџбину, на братство Иве и Јована. Ништа од реципроцитета. Против тога је била југославенска идеологија. Најављен је опроштај за све учињене злочине у НДХ над Србима. Битна је била монархистичка власт, а не српски народ. Ко је, ако не директни, онда сигурно суодговорни, убица српског народа? Да ли је народ одговоран, или они који су га водили у рат? Да ли би се хрватски народ пробудио и онемо-

гућио масовно Павелићево фашистичко – националистичко дивљање над Србима, Јеврејима и Ромима, или би подржао и своје нестајање? Па и Хитлер је укорио Павелића за злочине над Србима, говорећи да је то разлог побуне, али Павелића и његову страховладу неки и даље славе, највише они бивши Срби због конвертитског синдрома и каријеризма. Произилази логичан закључак да су за огромне жртве српског народа у Другом свјетском рату пресудно и евидентно одговорна водства НОП-а, односно Комунистичка партија Југославије и српски комунисти у њој. Ковати братство и јединство насиљем над жртвама само једног народа, које прећутно подржаваш, био је прворазредни злочин. Четници су били омађијани југославенством толико да нису помишљали на национални реципроцитет зла које се надвило над српски народ. Истина је да су у Босни извршили неколико одмазди над муслиманским становништвом (Фоча), спорадично и над хрватским у Далмацији, али јавни реципроцитет нису у пракси и пропагандно користили као пријетњу, да би обуставили погроме над српским народом. Реципроцитет као пријетњу примјенио је четнички војвода Момчило Ђујић и тиме сачувао Србе од Динаре до Јадранског мора. Реципроцитет су заборавили Јевреји и Роми, али су га Нијемци увели у Србији, иако убиство Нијемаца нису 1941. вршили српски националисти, већ комунисти. Недић је тражио од Хитлера да поништи реципроцитет, тврдећи да ће ликвидирати и протјерати нападаче. То се и десило до краја 1941. године. Недић није удовољио захтјеву Хитлера да се и неке српске формације упуте на Источни фронт, против СССР-а. Објављени реципроцитет злочинства Нијемци су драстично искористили у Крагујевцу, када је убијено 10 и рањено 26 њемачких војника.

Српски народ мора упутити јавну клетву на комунисте и партизане, једним дијелом и на четнике, због небриге, због комунистичких и партизанских масовних злочина над народом из којег су стасали у живот, а нијемо су гледали оргије геноцида над народом који их је хранио, бранио и попуњавао њихове јединице. За здрав разум незамислива је чињеница да готово нигдје нема примјера да су комунисти и партизани прекинули ланац неког масовног злочина од НДХ и њених фашиста и отворених србофоба. Све је њих омађијало југославенство, братство и јединство. И нема ратујуће стране у Другом свјетском рату која није убијала Србе. Комунисти и партизани су се пред свијетом дичили својим антифашизмом, а дозвољавали су фашистима НДХ да свакодневно и масовно убијају народ из којег су поникли. Припадници српског народа су у партизанским јединицама, у прве три године рата, чинили

преко 90%, а у четничким 95% за све вријеме рата. Невјеројатно је да се код њих није јавио принцип реципроцитета, као једина могућност да се зауставе масовни погроми над српским народом, не од окупатора, него од домаћих фашисоидних злочинаца.

Управо због тога, комунисти заслужују јавни и вјечни презир и проклетство од српског народа који је у Другом свјетском рату изгубио преко милион људских живота, само због опсесије југославенства и политичке линије из Коминтерне да српски народ у Југославији треба свести на разумну мјеру, јер је најбројнији и једини с монархијском традицијом.

У Наредби Ј. Б. Тита, од 27. 12. 1941, у тачки 5 пише: „Да би се код окупатора могао изазвати гнев и реакција против српског народа, комунистима стављам у дужност да из својих подручја и борбених јединица изаберу најпоузданије и најхрабрије другове којима ставити у задатак да с времена на време из заседа убију по једног или више окупаторских војника, како би окупатор на основу тога подузимао ефикасне репресалије против непослушног српског народа и њиховог водства.” Зар и ово није доказ Брозове србофобије и биједи карактера српских команданата који су прочитали ову Наредбу и који су спроводили у живот њен смисао?

Најјаснији одговор на ова питања даје дуговјечност рада Усташког логора Јасеновац, од јула 1941. па готово до пада Берлина. Све ратујуће стране бориле су се само за власт, а никако и никада за народ. У кошмару Другог свјетског рата на Балкану, никада се неће сазнати ко је кога убио јер су се многи злочинци ратујућих страна пресвлачили у туђе униформе и качили амблеме противничке стране. Наша историографија није дала одговоре ко је убио: Марка Орешковића, Иву Лолу Рибара, Васиља Гаћешу, Николу Демоњу, Ивана Милутиновића, Милутина Караса, Петра Драпшина, Ивана Горана Ковачића, Станка Станишу Опсеницу, Андрију Хебранга, Слободана Пенезића – Крцуна и многе друге личности.

XI

СЛАМАЊЕ СРПСКЕ ДОМИНАЦИЈЕ НА БАЛКАНУ

Што се тиче односа комуниста према српском народу на просторима Југославије у вријеме Другог свјетског рата, односно о учешћу Срба у НОБ-у и узвратној заштити комуниста од бројних масовних погрома на просторима Југославије, ствари су готово потпуно јасне. Али, које су српске несреће које су водиле до масовних злочина, па и до потпуног истребљења у многим крајевима? Да ли је то завист, мржња или нешто треће?

- Срби су били најбројнији народ на Балкану, па су други мањински народи и мањине из бојазни и зависти лако усмјеравани против њих. Срби су низом истина о себи изазивали завист код мањих и слабијих народа и мањина на Балкану и у свијету. Они су доминирали у науци, освојили бројне свјетске величине као што су: Никола Тесла, Милутин Миланковић, Руђер Бошковић, Јосиф Паничић, Михајло Пупин и др. У књижевности: Ђура Јакшић, Змај Јова Јовановић, Петар Петровић II Његош, Бранко Ћопић, Симо Матавуљ, Меша Селимовић, Иво Андрић, Милош Црњански, Бранко Радичевић и други. Ту су и десетине истакнутих генерала и војсковођа, филозофа и глумаца. Све је то код осталих народа и мањина било далеко скромније, па је и то изазивало завист и љубомору.
- Србима – Крајишницима приписано је насиље у вријеме гушења револуције у Мађарској средином 19. вијека, а касније учествују у Раковичкој буни, борећи се против себе, против добивених привилегија од Аустријског царства, а за корист других. Срби су у два свјетска рата отимали од моћнијих комшија дијелове територија на којима су живјели славенски народи, а под јурисдикцијом ранијих моћних држава (Италија, Аустрија, Мађарска). Они су тиме, за рачун ослобођења других, изазвали мржњу својих моћних држава у окружењу, а у ратовима су побједоносно поразили неке државе из окружења и стекли презир и зло памћење.

- Једини су на просторима Југославије имали готово континуирану државу, своје династије и везе с другим државама у свијету. У питању је само период турске владавине, која почетно није доводила у питање постојање српске државе. Заоштравање и сужавање српских елемената самоуправе доводи до устанака и поновног стварања државе почетком 19. вијека, с династијама Карађорђевић и Обреновић. Претходна државност српског народа је код других народа и мањина изазивала завист и опасност, па су се на том питању повезивали у антисрпске блокове. Завист код других стварана је преко постојања државе и митова о периоду Немањића, о краљевима и Царству Душана Силног, о бици на Косову 1389. године, о поетском обликовању косовске традиције која је ушла у сваку српску кућу и прешла сваки праг. Други народи у Југославији то нису имали, осим оних који су асимилацијом, присилом и користољубљем примали друге вјере и постајали опасни конвертити за своју изворну нацију. Тај процес се највише осјетио последице аустријске окупације – у Херцеговини, дијеловима Босне и Лици, касније и у Далмацији, али не у Истри и Хрватском Загорју.
- Срби су, уз знатну подршку мисаоних Хрвата, пригрлили идеју југославенства, с циљем да окупе браћу истог или сличног језика, славенског поријекла, да их истргну из вјековног загрљаја моћних сусједа: Италије, Аустрије, Мађарске. То су поборници сецесије и стварања властитих држава искористили и прогласили поробљивачком идеологијом и окупацијом. Била је то, у основи, племенита идеја окупљања Јужних Славена у заједничку државу. Српски политичари и династичке вође нису рачунали на могућност и жеље, прије свега Хрвата и Словенаца, да створе своје националне државе, што је и било њихово историјско право, када су се пред крај 19. и почетком 20. вијека конституисали у народ. Тако је Југославија постала једини могући мост за стварање других држава на својим развалинама, почетно код Хрвата и Словенаца, а касније и код неких националних мањина и новостворених нација. Срби су створили те могућности, па су сматрали оправданим да се супротставе цијепању заједничке државе.

Комунисти су постепено од знатног дијела Срба Црне Горе стварали црногорску нацију и доводили односе до раскола и брисања традиционалних српских осјећаја у Црној Гори. Југославенство је донијело Србима расколе, унутрашње сукобе и подјеле, а за друге је било усмје-

рено на стварање националних држава. Срби су тако uzaludно утрошили све величине и херојства, призната од свијета, у току балканских ратова, током и после Првог свјетског рата. Одбили су 1915. понуду савезника о стварању српске државе на Балкану. Многи умни људи су пред крај Првог свјетског рата и после њега упозоравали Србију да ће крочити опасним стазама, али краљ Александар Карађорђевић је по сваку цијену желио владати већом државом, а уз то је имао велико повјерење у Хрвате и њихове политичаре. Упозорења су стизала од предсједника Чехословачке: Томаша Масарика, војводе Мишића, Иве Андрића, Антуна Корошца, Милоша Црњанског и других. Краљ Александар је хитао у лични и југославенски суноврат.

- Југославенски комунисти су подржали политичку идеју Коминтерне о опасностима за превласт комунизма која се односила на бројчану снагу српског народа на југославенским просторима. Коминтерна је преко КПЈ и Јосипа Броза пласирала доктрину да српску бројчану доминацију треба смањити, бојећи се да ће Срби с монархистичком традицијом на изборима после рата довести до рестаурације монархије и капитализма. Због тога су четници и њихове присталице били на челу комунистичке ратне опасности, па и на идејном, политичком и војном удару србокомунистичких снага. Дакле, радило се само о борби за власт, у којој је масовно страдао српски народ. Ово се дешавало без обзира на то што су оба покрета била антифашистичка.
- Није тешко доказати комунистичко жртвовање српског народа, да би се бројчано умањила њихову моћ. У томе вртлогу највише је страдало српско цивилно становништво. Готово да и нема примјера гдје су партизани, предвођени комунистичком идеологијом, спријечили неки масовни погром над српским народом на просторима НДХ, иако су у та времена на многим мјестима имали војничку премоћ, посебно с аспекта тактике партизанског рата. За анализе и доказивање тих истина карактеристична је 1942. година, али чак и завршне године рата. Из Наредбе Ј. Б. Тита од 27. 12. 1941. и говора Моше Пијаде на Првом засиједању АВНОЈ-а, произлази недвосмислен закључак да су комунисти свим средствима стимулисали злочине НДХ над српским народом и инсценирали српско-српски рат, између два антифашистичка српска фронта, само због борбе за власт. У наставку, ево необоривих доказа о жртвовању српског народа.
- Војска НДХ 26. априла 1942. убија и спаљује 107 српских цивила у Православној цркви Св. Петка на Коларићу, код Војнића. Парти-

зански одреди на Кордуну, у којима је било преко 2000 наоружаних партизана, нису напали усташке снаге и прекинуле ланац злочинства. Истога дана комунисти у Горњем Будачком пале дрвену српску православну цркву Вазнесења Господњег, ремекдјело градителства из 18 вијека. Нити један партизански метак није усмјерен према Коларићу у циљу прекида масовног злочина.

- Услиједио је усташки обруч око Петрове горе 9. маја 1942. У обручу је 730 партизана и око 15.000 српских цивила. Стезање обруча и паклена пуцњава трају до 14. маја, када се партизани пробијају из окружења, а народ остаје на милост и немилост војске НДХ. Око Горњег Будачког и Бурића цијело вријеме одмара 2. кордунашки одред са око 1400 партизана. Није пала команда да се удари слеђа на усташке снаге. Командант II КПО Богдан Орешчанин је вјеројатно добио инструкције из ГШХ да не напада усташе које је водио допуковник Анте Мошков. Резултат је стравичан. У Петровој гори је усмрћено око 1700 српских цивила. Истога дана, усташе се спуштају у село Војишницу гдје на четири мјеста масовно усмрћују, кољу и спаљују 151 српског цивила, а у логоре без повратка возом са Војнић колодвора отпремају 54 српске жене с дјецом, многе на пут без повратка. Тај дан је преко 50 година слављен као велика побједа.
- У Машвини 18. јула 1942. војска НДХ је извршила масовне злочине, убивши више стотина српских цивила, међу којима и много дјеце. Усташе су од заклане дјеце издвојили десет дјевојчица до 10 година и десет дјечака, скинули их голе. Дјевојчице су ставили у круг с раширеним ножицама према центру круга, а дјечачиће скинули и ставили на дјевојчице. Дуго су банчили, пјевали и играли коло око унесрећене и мртве дјеце. Партизани су били у близини, али нису запуцали. Тек су касније наишли и говорили о освети, чему су се комесари оштро супротставили.
- Само 13 дана касније, 31. јула у православној цркви Садиловац, војска НДХ убија у цркви 312 српских цивила, највише жена и дјеце. Био је то један од најмонструознијих злочина у току Другог свјетског рата. Прије усмрћења слиједила су силовања, па паљење у цркви. Све је ово рађено без реакције комунистичког водства и партизанских јединица недалеко од Садиловца. Партизани су запуцали на војнике НДХ и побјегли. Тога дана НДХ је основала Хрватску православну цркву и на чело поставила митрополита, Руса Гермогена. Некада многољудно српско село Садиловац више и не постоји. Оваквих примјера небриге за српско цивилно ста-

новништво на Кордуну има велики број, али не само на Кордуну, него и у Лици, Банији, Босни, а посебно наглашено у Славонији.

- У славонском селу Дерези војска НДХ, два дана после Св. Илије 1942. године, организира стравичан злочин. У два бунара усташе убацују 232 српска цивила. Дивљање је трајало од јутра до предвечерја. У шуми недалеко од Дерезе налазила се партизанска чета под командом Фрање Хеметека, али је остала нијема и није ни метак опалила према селу Дерези које је недужно нестајало... Усташе су имали довољно времена да без страха злочин геноцида доведу до краја, да остатак народа одведу у усташке логоре смрти.
- У селу Слобоштини, сјеверозападно од Славонске Пожеге, између планинских падова према југу Псуња и Папука, војска НДХ под командом усташког бојника Макса Лубурића врши један од најмонструознијих злочина у историји људског рода. Партизани Банијске пролетерске чете 13. августа убијају 12, рањавају 4 и заробљавају неколико војника НДХ, југоисточно од српског села Слобоштине. Макс Лубурић, један од највећих злочинаца НДХ, организира одмазду над цивилним становништвом села Слобоштине. У дводневном злу усмрћено је 1375 српских цивила, а њих 1096 је бачено заклано, накљано и живо у пет дубоких бунара. По старом партизанском обичају, Банијска пролетерска чета је била у шуми недалеко од Слобоштине, под командом Николе Демоње. Нити један метак није опаљен на усташке злочинце који су у миру радили свој геноцидни посао. Командир Никола Демоња убрзо добива високе војне положаје. Именован је за команданта 12. славонске бригаде, па за команданта 12. славонске дивизије. Комунисти су и овдје показали своју идеолошку оријентацију, да нападе на непријатеља врше у близини српских села, да се повуку и да не штите српске цивиле.
- Комунистички, партизански злочин према српском народу је понегдје био и масован, с њихове стране посебно на просторима Лике и над избјеглицама 1943. на отоку и приобаљу Лошиња. Ту су комунисти директно упрљали своје руке, наредивши да 13. приморскогоранска дивизија усмрти избјеглице које су се повлачиле из Лике настојећи се домоћи Италије. Лички четници су успјели побјећи кроз маглу, малим бродићима, остављајући породице, мислећи да их комунисти неће побити.

Ипак су најмасовнији комунистички злочини почињени у Србији 1944. године. Ради се о наредбама Јосипа Броза, Пеке Дапчевића, Коче

Поповића, Митра Бакића и других из Врховног штаба НОВ-а и ПО Југославије, да Енглези и Американци бомбардују Србију, с мотивацијом да се истјерају Нијемци, а у ствари су гађана готово искључиво цивилна насеља. Стравична бомбардовања почела су 20. октобра 1943. и трајала до 18. септембра 1944. године. **Прва жртва је био град Ниш (бомбардован је 15 пута).** Посљедице су велике, стотине цивила мртвих и рањених. Овај град је био мета до септембра 1944. године, па онда Лесковац, Никшић, Цетиње, Подгорица, Београд – први пут на Ускрс 16. априла 1944. године. Разарање је било стравичније од оног 6. априла 1941. када је Њемачка извршила свој познати ваздушни напад. Већ 19. априла Тито тражи од Пеке Дапчевића и Митра Бакића да му јаве које градове још треба бомбардовати. Он је 26. априла послао савезницима телеграм у којем захваљује на успјешном бомбардовању Србије. Коча Поповић је препоручио Титу да се бомбардује гробље на Бановом Брду. **На Ускрс 1944. године, поред Београда, бомбардовани су: Цетиње, Жабљак, Шавник, Колашин, Андријевица, Гацко и Билећа.** Њемачке базе нису биле мета ових напада, него само цивилни објекти, па и православне цркве. **Београд је доживио 11 бомбардовања од такозваних ратних савезника.** Најжешће је било у првој недјељи септембра 1944. године, када је свакога дана на Србију долазило између 200 до 300 ловаца и бомбардера с ознакама Америке и Енглеске. Да су бомбе биле намијењене српском народу, а не Нијемцима, свједочи и натпис на једној од неексплодираних: „Срећан Ускрс”. Само је Едвард Кардељ пријетио у своме телеграму да савезници не туку њемачке базе у Србији, него цивилно становништво и њихове куће.

- Свакако да се у ову причу затирања српског народа и Србије уклапа масовно убијање у Ваљево и околици, по Шумадији, па у Београду и Новом Саду, посебно српске интелигенције, високих војних личности из балканских ратова и Првог свјетског рата. Круну комунистичког зла, националног сљепа, аморалне свијести и вјечне срамоте за цјеловито српство представља хапшење (ОЗНА) и затварање војводе Петра Бојовића, премлаћивање и иживљавање у затвору, па је од силних батина и понижења умро 19. јануара 1945. године, у 87. години живота. Његовог сина Доброслава, који је покушао заштитити оца, осудише на 10 година затвора. За Сремски фронт, Тито је мобилисао српску младост – дјецу и упутио на ратиште без војних и борбених искустава. Ријетко се који вратио из овог пакла у завршници рата. Наша прошлост, посебно 20. вијека, пуна је различитих облика злочина. Није злочин само убијање љу-

ди, уништавање нечије прошлости, културних, политичких и научних достигнућа. Злочин је од два равноправна народа у некој држави уништити један и оставити, признати само један, или од једног народа створити два народа, путем политике и свеколике деструкције, чиме се ствара нестабилност у временима која долазе. И ови облици злочинства су произведени у комунистичкој лабораторији.

- Дошло је вријеме да се разоткрију политичка убиства непосредно послије рата, у току и послије суђења Дражи Михајловићу, када је Озна вршила чистке по Босни и Србији. Ипак, сва политика комуниста према српском народу у Југославији спознаје се на примјеру Јасеноваца. Јасеновац је заједнички називник у којем се огледају сви злочини против српског, јеврејског и ромског народа. Водство НОП-а Југославије и Хрватске тврдило је да је Јасеновац неосвојив, да је терен подводан и да се лако брани, а у хрватској акцији „Бљесак” пао је за само два дана, почетком маја 1995. године.
- У плановима разбијања и уништења српског народа на Балкану, типичан је и логор Јасеновац. У њему су скривене све тајне анти-српске политике од Коминтерне, КПЈ и усташког покрета. Он је незаобилазна историјска чињеница која потврђује генералну политику Коминтерне и водећих југославенских комуниста да се Срби на Балкану неосјетно што више униште и раздробе, па зато логор зла и ужаса, Јасеновац, најснажније показује однос Коминтерне и КПЈ према српском народу. Он је морао опстати готово до краја Другог свјетског рата јер је свакодневно смањивао број Срба на Балкану. О њему је пјесник и логораш Ђорђе Милиша написао пјесму.

Комунистички врх с Јосипом Брозом је био поборник постојања Јасеноваца, који је најочитије вршио мисију КПЈ да се српски народ у Југославији сведе на најмању могућу мјеру, што је гаранција преваге републике над монархијом, послије рата. Јасеновац је парадигма, симбол или круна такве антисрпске политике комуниста Југославије. Шта је Јасеновац, најбоље је описао поменути сужањ, Хрват Ђорђе Милиша:

„Јасеновац је понор.

Јасеновац је бездан понора.

Јасеновац је дно бездана понора.

Јасеновац је дубоки пад човјека.

Јасеновац је најдубља точка пада човјечанства.

Јасеновац је најстрашније мучилиште у историји човјечанства.
Јасеновац је видни и једини пакао на земљи овој од постанка свијета.

Јасеновац је дјело кривога схваћања.

Јасеновац је дјело мржње.

Јасеновац је дјело зла.

Јасеновац је дјело лажног живота.

Јасеновац је дјело мрака.

Јасеновац је дјело нечисте крви.

Јасеновац је дјело сатане.

Зашто је Јасеновац пакао?

Зато јер нема бола, муке и патње коју у њем није искусио човјек.

Пакао је и зато што се у њем не живи, већ само тешко умире.

Све оно што људско око до тада није видјело на земљи овој, видјело је у тој крвавој тами.

Ту је откривена тајна душе човјека живота и свијета.

Вјечност је, дакле, с нама. Ми смо већ у њој.

Тко да не чује глас трубље: на окуп за добро друга, човјека и брата.”

Српска дјеца с Козаре, Кордуна и Баније у лојорима НДХ, одијана у усташким униформама, њих сирахом, словом У и у духу мржње према својим коријенима

Јасеновац открива и другу страну политике, недвосмислене планове и недјела КПЈ, јер та творница смрти ради до краја Другог свјетског рата јер је уништавала и до 80% Србе, па 20% Јевреје, Хрвате и Роме. Логор је радио у корист комуниста и зато није нападнут у току рата.

Али, није највећа погибел српског народа физичка ликвидација. Комунисти су расрбили Србе, убили у њима национални и патриотски осјећај, разбили њихову православну цркву, надасве богату традицију, узели за сва времена од готово претежног броја Срба њихову душу, историјску и културну баштину. Тај процес, и поред нових сазнања, не престаје, а гади се сваком поштеном човјеку у свијету.

Губитак Косова и Метохије јесте, готово потпуно, комунистичка завјера против српства и Србије. Балкански ратови и солунска епопеја ослобађају српско Косово и Метохију, али га српски комунисти, вјеројатно трајно, одвајају од српског бића. Комунисти су масовно досељавали Албанце из Албаније (око 200.000) од 1946. до 1972. године. Влада Зечевић послје Другог свјетског рата потписује докуменат о забрани повратка Србима на КиМ, а досељеним Албанцима држава из државних резерви даје куће (српске), земљу, социјалне накнаде у висини просјечне плаће, социјално и здравствено осигурање, бесплатну струју, воду, технику, намјештаје и бесплатно школовање, па чак и бесплатно скупљање пољопривредних плодова. Први корак је био оснивање покрајина на ткиву српског народа. Комунисти су искључиви кривци за губитак КиМ. Комунисти више и нису били Срби! Они су трком бјежали од својих коријена (посебно и изразито од сељака, радника и занатлија у пролетере). Конвертитски синдром је најопаснија и најпогубнија збиља унутар српског народа. Можда долази из ранијих времена, из рушилачке дијалектике, да се истовјетна узаврела крв уништи, потпуно разбије. Тај процес се знатно реализирао у Другом свјетском рату, а и у посљедњем рату 90-их година 20. вијека. Тај процес још увијек траје. То је рат унутар исте крви, а снажно је захватио некадашњу српску Спарту – Црну Гору, БиХ – а у Хрватској је у току завршница тога процеса.

Едвард Кардељ је пред крај Другог свјетског рата примјетио негативистички однос КПХ према Србима у Хрватској, не улазећи у генералну политику КПЈ, одакле је извирало и подстицано зло према српском народу, па је 30. септембра 1944. године писао Јосипу Брозу Титу: „Најкарактеристичнији у том погледу је однос према Србима у Хрватској. Они о Србима много говоре, но никаквих конкретних мера нису подузели да би Срби у Хрватској осећали да имају неке гаранције за будућност. Карактеристично је да су они забранили штампање по новинама поздрава које српске масе шаљу Српском клубу у ЗАВНОХ-у. Уопште, стали су на становиште – тако ми је причао Раде Прибићевић – да Српски клуб не треба популаризирати јер се тиме руши јединство ЗАВНОХ-а... Срби као што су, на пример, Ђаница Опачић и Раде При-

бићевић, мишљења су да су српски процеси на ослобођеном територији Хрватске у много чему резултат неправилне политике према Србима, јер – тако они кажу – међу осуђенима су људи који су прије безусловно били одани народноослободилачком покрету. Раде Прибићевић ми је рекао ових дана да су тек сада увели ћирилицу у школе на ослобођеној територији Хрватске гдје живе Срби. Прије тога су и по српским школама најприје почели да уче децу латиницу. Јасна ствар да такве ситнице народ стално узбуђује и уливају му неповерење према сутрашњици.” У цитираном писму Едварда Кардеља Титу има још једна битна реченица: „Што ће на устаничком Кордуну један Маћешића Поток?”

XII

КОНВЕРТИТСКИ СИНДРОМ КОД СРБА

*„До 1941. сам се осјећао Србином, а нисам се
йишјао зашјо. Ог 1941. знам зашјо сам йо!”*

Меша Селимовић

Код Срба, у многим прошлим временима и данас, не иде без конвертитског синдрома, иако то и није само српски процес који траје. Код Срба је дуготрајан, силовит и погибелан. Тешко је бацити поглед на тај феномен јер је стабилан, недовољно спознат, неизучен, погубан, трагичан, најчешће тајан и злочиначки усмјерен. На Балкану његови репови сежу од Немањића, преко турских, аустријских, угарских и југославенских спотицања, па до комунистичких, српских и хрватских падова и привидних успона, крајем 20. и почетком 21. вијека. Пред српским народом су у различитим епохама настали канали, начини и идеолошки смјерови бјежања од себе: у католичанство, ислам (као прелазне фазе), хрватство, мухамеданство, југославенство и комунизам. Сви ови анти-српски токови су потирали припадност српском народу и постајали антитеза српском националном бићу.

Гледано цивилизацијски, сваком је на вољу да буде оно што жели, или мора. Проблем су убрзани бјегови од себе, за себе, али и несхватљиве посљедице за оне који се нису опредјелили за бијег у друге нације, идеологије и покрете.

Срби су својим наоко безазленим поступком направили великим антисрбином др Анту Старчевића, којег је родила српкиња Милица, а отац Јаков је био покатоличени Србин. Анте се 1851. године натјецао за наставника математике у Београдском Лицеју. Молбу је написао ћирилицом на дописници, која је одбијена. Он је био таква млада амбициозна личност која нужно, по закону конвертитства, постаје екстрем. Неки детаљи у животу дјецe у мјешаним браковима одређују правац да ли ће за оцем или мајком. Срби му се у старту живота замијерају и одређују пут. Властита мајка му постаје највећи терет. Заузврат Срби против

себе добивају врло опасног и образованог конвертиту који је далеко опаснији од класичног конвертите јер се морао двоструко доказивати, одрицати се мајке која га је родила. Срби и Хрвати добивају екстремног антисрбина, чак србофоба, којег су хрвати прозвали оцем домовине. Постао је изразити расист. Писао је о Србима: „Та пасмина треба да буде из народа истребљена...ждеру остатке жртава.” Србе назива славеносербима. Ову ријеч је добио спајањем двију латинских: сцлавус и сервус, а оба двије значе: сужањ, роб. Они су по њему двоструки робови, не само да су физички неслободни него и умно. Он у својим дјелима бјежи од себе и својих српских коријена. Изразити је конвертит. Ови српски бјегови од себе су усмртили највише Срба у протеклим ратовима, али и у годинама мира.

Двадесети вијек се може означити периодом пропадања српског народа. Сви окупатори су стимулисали нестајање Срба, отворено или ситним привилегијама, кроз католичанство, исламизацију и друге облике који су водили синдрому конвертитства, које се потврђује бјежањем од себе и своје прошлости. Овај бијег од себе се морао и потврђивати ратом унутар исте крви, па чак и масовним злочинством над бившом својом националном и вјерском супстанцом. Процес овог огавног и срамног бијега траје и улази у 21. вијек. Бивши Срби, сада већ законачени у конвертитски синдром, ако се учлане у водеће политичке структуре туђина, имају велике предности у запошљавању и добивању привилегираног статуса... „Крећући се ка томе циљу, народ који јој за смета, или је само потенцијална сметња...прво му напада оне вриједности које она (Америка) нема. Код нас и код многих других то је историја – историјски корјени... По истој матрици и са истим циљем, свеједно каква је форма за то осмишљена, извршено је издвајање Црне Горе. Тиме је у засебну заједницу издвојен донедавно најсрпскији дио српског народа... Наравно, како се и очекивало, није се стало само на територијалном раздвајању. Не случајно, одмах по формалном територијалном издвајању, настало је систематско, готово експресно брисање свега српског у црногорским коријенима. Потом се није презало ни од посезања за административним мјерама, како би се што брже стигло до тог циља. Тако смо за кратко вријеме, по некима, постали толико удаљени као да смо се једни поред других случајно обрели, досељени из међусобно веома удаљених области наше планете... Кад би се задржало духовно јединство и очувана свијест о припадности истом народу, територијална подијељеност имала би значаја само док опстаје њено трајање... Једва да у новијој историји има типичнијег примјера за такво

разбијање једне националне заједнице, од начина како се сада разбија национална заједница српског народа, стварањем од његовог националног бића више „нација”, и то са нескривеном тежњом да се оне усмјере у свом развоју што даље од заједнице од које су отргнуте, стварањем према њој максималне одбојности, све до порицања да су јој икад и припадале.” Све је ово резултат претапања Срба у комунистички конвертитски синдром.

Конвертит је као бијесан пас. Удружују се у гомиле истомишљеника, у којима се губи индивидуална бит. Руше све око себе, осим онога ко му је обезбједио неку повластицу или лагоднији живот. Свако би требао имати право на своју личност и путеве живота. Бљутав је процес доказивања, пред газдама живота и смрти, да ниси оно што си до јуче био. Да неко из нације или идеологије и побјегне, без посљедица за околину, то и не би био цивилизацијски проблем, нити битнија морална погрда.

Какви су то припадници српског народа који су похитали у службу НДХ, код злочинца Анте Павелића, који је већ 15. априла, 1941. основао Логор за Србе „Даницу”, који 29. априла убија 199 славонских Срба, а 6. маја 520 Срба на Вељуну? Како су Срби, Павелићеви генерали, гледали на Глински покољ, на 1400 убијених српских цивила у Пркосу децембра 1941, на логоре смрти за српску дјецу, на Јадовно, Јасеновац, покоље у црквама Коларић, Садиловац, на бацање недужних цивила у славонске бунаре Дереза, Слобоштина и другдје?

Срби, или лица српског поријекла, служе у злочиначкој армади, попут Милана Узелца, Михајла Лукића, Ђуре Грујића, Ђуре Драгичевића, Федора Драгојлова, Душана Палчића, Милана Дасовића, Јована Искрића, Лавослава Милића, Мирослава Опачића, Јована Прибића, Милоша Ожеговића, Саве Бесаровића и других, у разним министарствима НДХ. Били су то генерали и пробисвјети који су се препустили конвертитском синдрому, само због себе, своје болесне каријере.

Кордунаш, др Војислав Бакић, покушао је одвратити Србе од бијежања од себе, па пише 1910. године: „У неким крајевима већ су просвећени људи увидели да вера не мења националност и да је народност старија и сталнија од вере; те су опет пригрлили своје српско име и сад Срби различите вере сложено бране свој језик и своју народност од својих противника, држећи се при том оне изреке: „Брат је мио које вере био.” Наш се народ не може надати помоћи од појединих словенских народа док год се они боре за одржање своје националне и државне самосталности и док год се код њих не развије свијест о духовној и културној заједници и узајамности свих Словена.”

Код Срба је конвертитски синдром класичан, по обиму, посљедицама и злочинству, на путевима бијега од прошлог, генетског себе. Тај погубни резултат конвертитства најбоље се може уочити изучавањем генеологије водећих усташких перјаника у вријеме постојања НДХ, али и код некадашњих Срба у погромима деведесетих година 20. вијека. Газде конвертитима дају све да бјегови буду свакодневни, у односима према бившем себи и остацима народа из којег су истргнути, јавни и тајни, ако треба, али да нема прошлости и кајања. У најновија времена добивају по 10 година пробног живота, да би постали оно што никада нису били. Улазак под туђу кожу садржава и спремност доказивања до патолошких облика злочина и геноцида, посебно ако се времена узмуге, над онима који осташе на стазама својих предака и бивше крви. Трагедија је управо у томе. Дуго се под појмом конвертитства мислило на бијег у друге вјере и нације, али се код Срба заборављало на опасно југославенство и комунизам, према многим мишљењима опасније конвертитство од оног класичног јер су се рађале паралелне, притајене идеологије српског нестајања, а у њедрима српског народа.

Невјеројатно је да се конвертитство, бјежање од себе, код Срба највише реализира послије укидања државе Србије, 1. децембра 1918. године. Срби Дубровника, Далмације, Босне, Лике, Кордуна, Баније, Славоније и Црне Горе изгубише вјековни ослонац, узор, Пијемонт, наду, заштитника, епскоисторијско и национално упориште, политичконационални компас. За њих је кроз вијекове Србија била ушће за све Србе у свијету. Они раније нису бјежали масовно од себе, због Сунца и Мјесеца – Србије. Краљевина СХС и Краљевина Југославија, настале на ловорикама српске побједи у Првом великом рату, нису гријале српска срца и груди. Србија је била нешто традиционално и узвишено, међународно знано и узвишено.

Српски монарси су погазили огромну популарност српске државе и себе. Жељели су велику државу, већу од Душановог царства. У име југославенства су се одрицали српског имена, свога народа и српске државе. Они су класичан облик конвертитског синдрома. То се посебно и наглашено односи на краља Александра Карађорђевића. Србе је заварео и омађијао великим побједама, које је приписао себи, а не херојству и жртвама српског сељака. Сви други су му били ближи од српских ратника. Све је потчињавао циљу велике државе и личне моћи у њој. Одрицао се Срба католика у Дубровнику, Далмацији и Херцеговини, Срба муслимана у Босни. Форсирао је своју измишљотину и дијела српске и хрватске интелигенције, југославенство. Доводи Србе у кризе

идентитета, што су други, паметнији добро искористили. Конвертитски синдром се распојасао и због положаја српства у југодржави. Краљу „ослободиоцу” је пред очима само југославенство и власт. У тим заблудама није схватио да ће бити жртва оних за које се борио, које је извукао из међународно утврђене позиције злочинства и ратног губитништва. Миљеници и стварне његове убице никада нису прихватили краља Александра и његову династију, зато што је поријеклом Србин, а и јер су они пред собом имали само своју визију власти и националну државу.

Дуг је пут да Католичка црква призна конвертите. Они се дуго морају доказивати. Драго Пилсел, хрватски новинар пише: „Срба као да нема на хоризонту Католичке цркве, вјерски фанатизирани, која уздиже нацију као божанство. Срби као да им нису ништа. Је ли итко од хрватских (над)бискупа реагирао сада када смо са запрепаштењем чули да су хрватски војници Србе у Медачкоме џепу живе набијали на колац и бацилли у бунаре? Није! Позивам Хрватску да се суочи са својом трауматичном прошлoшћу, од цетинске Крајине до Јадовног, од Јасеновца до личких села, од Јазовке до Пакрачке пољане или Медачког џепа, па онда да се суочи са дискриминацијом мањина, са кривотворењем повијесних чињеница, са величањем усташтва, са потребом кажњавања сваког ратног злочина.”

Српски политичари 20. вијека и Српска православна црква нису на вријеме учили нити су се супротставили закључцима Католичког конгреса 1900. године у Загребу који је једним потезом раздвојио Србе православце од Срба католика и Срба муслимана, а уз благослов српских династа, вођа и Српске православне цркве. У наредним токовима историје, Католичка црква и хрватска политика приносе Хрватима бивше српске територије, укључујући и Јадранско море, а СПЦ губи Србе, велике територије и град Дубровник, гдје су живјели Срби, католички и православни хришћани који су славили српске племенске славе, губе град у којем се, како пише професор, политичар, новинар и писац Натко Нодило, „од памтивјека говорило српски, како код пучана, тако о код властеле.” Успут, у 20. вијеку је цвјетао процес конвертитства, у чијем су се крилу стварали злочинци, бјегунци од себе и неизвјесна будућност за српски народ, до данашњих дана.

XIII

ПОЗНАТЕ ЛИЧНОСТИ О НАМА

У својој изјави под бројем 10, оптужени Жегарац каже да је њихов негативан став против НОБ-а нарочито појачан послије ове њемачке офанзиве и чак да су се почели купити и неки потписи и некаква скупштина састајати, преко којих је тражено да се не врше акције, него да се чека док прилике буду повољније. Из његовог исказа произлази као очевидно да се на тим састанцима истицало мишљење о потреби да се прекине НОБ јер се појавило мишљење „ипак ће нас нестати, борили се – не борили се, нас нема”... да они сви скупа нису били противници НОП-а, те су приговарали што они, тј. оптужени, иако Срби школовани, нису на истакнутим и одговорним мјестима.”

Илија Жегарац, на суђењу у Горњем Будачком, каже и ово: „Незадовољник сам постао доста рано, тачније речено био сам то још и у 1941. г. јер сам се разилазио са самим начином и обликом борбе којег је прихватио партизански покрет. Тако сам заступао мишљење да није било потребно ступати у борбу са Талијанима, као једном јаком војном силом, и изазивати њихово непријатељство.”

Херман Нојбахер, дипломата, привредник, изасланик Министарства Трећег Рајха: „Срби су постали најобичнија дивљач за одстрел. Листа побијених недужних људи је скоро бескрајна. Сваки и најмањи усташки оружник одлазио је у такозвани лов на људе као што се у средњем вијеку ишло на срне, на јаребице. Приликом повратка јављено је о ревносно и изванредно обављеном лову, како би се добило одликовање. Тако је, на примјер, усташки командант фон Војнић телеграфисао у Загреб: Улов је данас био веома богат, укупно 500 комада...”

Евре Лоријер: „Грозан је био злочин којег су Павелићеви бандити починили у селу Шушњари, у близини Глине. Сви становници су били побијени осим двадесеторо дјеце. Ваљда су поштедили та мала невина створења. Камо лијепе среће! Умјесто тога, шчепали су их и привезали за даске које су принијели стоговима сијена. А затим су усташе запалиле стогове да би дјеца изгорјела, с тим што су им најприје изгорјеле ноге.”

Јаков Алтмајер, члан СП Њемачке, члан Парламента у Бону 1953: „Свјетска историја регистровала је многе крвнике и масовне убице. Ниједан од њих није, међутим, био толико свиреп да је тражио да му се у кошарама сервирају очи његових жртава. То је био специјалитет Павлића и његових усташа.”

Сигмунд Фројд: „Већ самом чињеницом да је делом организоване гомиле, силази човек за више степеница низ лестве цивилизације. Изолиран је можда био културно биће, у гомили је барбар, то јест играчка нагона. У њега је спонтаност, жестина, дивљаштво, а занос и јунаштво примитивних бића.” Фројд истиче да је геноцид биолошка категорија, а не политичка, па чак ни судска.

Ђакомо Скоти, талијански новинар: „Налазимо се пред највећим циклусом насилних сеоба народа до којих је икада дошло после XVIII века. Лично сматрам да се ради о злочину. Искористио је народ доноси злу коб себи и другима.” Овај италијански новинар је водио дневник о тешким и нејудским призорима у „Олуји” и последице ње.

Александар Солжењин: „Титовска банда је поставила лажне границе у Југославији. Иселила Србе из Косова поља, историјске српске постојбине, и тамо населила Албанце. И чим је Југославија почела да се распада, руководиоци западних држава су, из користољубља, за 24 часа признали нове државе, не обазирјући се уопште на то да су постојеће границе неодрживе. Чиста је бесмислица да се Хелсиншки споразум о неповредивости граница односи само на унутрашње, административне границе.”

Марио Роата, талијански генерал, командант Друге армије, пише о усташкој кампањи која „беше карактеризована убиствима десетина хиљада лица, подразумевајући ту старе, жене и децу, док су друге десетине хиљада индивидуума у тобожњим логорима интернираца пустили да угину од исцрпљења и мука... Италијанске трупе (Друга армија) нису могле да равнодушно помажу те ексцесе, ако ни због чега другог, а оно због својих крајње хуманих осећања... Армија је на тај начин спасила животе бројног српскоправославног становништва (око 600.000).”

Густав ле Бон приказује, образлаже злочинство, па каже: „Чињеница која највише удара у очи код психолошке гомиле је ова: макар какви су појединци који је сачињавају, макар како су сродни или несродни у начину живота, занимању, значају или интелигенцији, они већ самом чињеницом која их је преобразила у гомилу добивају неку заједничку душу којом осјећају, мисле и раде на начин сасвим различит од онога којим би мислио, осјећао и радио сваки од њих засебно. Има

идеја, осјећања, што настају или се претварају у дјела само када су појединци у гомили. Психичка гомила је привремено биће састављено од хетерогених елемената који су се начас стопили, сасвим што и станице које сачињавају неко живо тијело чине своје удружењем ново биће које очитује значајке, које се у велико разликују од оних што их има свака од тих станица.”

Пирцио Бироли, талијански генерал: „Од свих балканских народа, Срби су, по мом мишљењу, без обзира на њихов суров карактер, још најбољи. Хрвати су подли и дволични, прави лицемјери и кукавице, насупрот ратничком и витешком духу Срба и Црногораца.”

У силну мржњу гомиле усташа према српском народу увјерио се талијански генерал **Алесандро Лузано**, исказану у писму Мусолинију 1941. године:

„Дуче! Моја безгранична оданост према Вама ми, надам се, даје за право да у нечему одступим од строгог војничког протокола. Зато и жудим да Вам опишем један догађај којем сам, уназад три седмице, лично присуствовао – обилазећи српска места Столац, Чапљину и Љубиње (између 60 и 130 км северно од Дубровника), сазнах од наших обавештајних официра да су Павелићеве усташе претходног дана починиле неки злочин у једном селу (Пребиловци) и да ће, када се то прочује, околни Срби поново да се узнемире. Недостају ми речи да опишем оно што сам затекао. У великој школској учионици затекао сам заклану учитељицу и 120 њених ученика! Ниједно дете није било старије од 12 година! Злочин је неумесна реч – то је превазилазило свако лудило! Многима су одсекли главе и поређали их по ђачким клупама. Из распорених утроба усташе су извукле црева и, као новогодишње врпце, растегли их испод плафона и ексерима укуцали у зидове! Рој мува и несносан смрад нису дозвољавали да се ту дуже задржимо. Приметио сам начети цак соли у углу и згрануто установио да су их клали полако, солећи им вратове! И таман кад смо одлазили, у задњој клупи се зачуло дечје крклање. Пошаљем двојицу војника да виде шта је. Изнели су једног ђака, још је био у животу, дисао је напола с пресеченим гркљаном! Својим колима, одвезем то јадно дете у нашу војну болницу, повратимо га свести и од њега сазнамо пуну истину о трагедији. Злочинци су најпре, на смену, силовали учитељицу Српкињу (име јој је Стана Арнаутовић) и онда је пред децом убили. Силовали су девојчице од осам година. За све то време, певао је, силом доведени, оркестар Цигана – и ударао у тамбуре! На велику срамоту наше Римске цркве – и један божји човек, један жупник, у свему је томе учествовао! Од хиљаду и нешто душа, у селу више нема никога!

Истога дана (то смо открили касније), када је завршен злочин у школи, усташе су похватале још 700 становника села Пребиловци и све их бацили у јаму или на животињски начин, на путу до јаме, побиле. Спасило се само око 300 мушкараца. Тих 300 преживелих је јаче од најелитније Павелићеве хрватске дивизије. Све што су имали, изгубили су! Децу жене, мајке, сестре, куће, имовину. Чак су и страха од смрти ослобођени. Смисао њиховог живота је једино у освети, у страшној освети – њих је, у неку руку, и стид што су преживели! А таквих села као што су Пребиловци, пуна је Херцеговина, Босна, Лика, Далмација. Покољи Срба су достигли такве размере, да су у тим крајевима загађени и многи водени извори. Из једног врела у Поповом Пољу, недалеко од јаме у коју је бачено 4000 Срба, избијала је црвенкаста вода, лично сам се у то уверио! На савест Италије и наше културе, пашће неизбрисива мрља, ако се, док је време, не дистанцирамо од усташа и не спремимо да се нама припише да подржавамо безумље.”

Елизабета Рен, у свом извјештају на 38 страница, пише о стравичном стању у Крајини, за вријеме и послије Олује:

- бруталан однос хрватских војника и хрватских цивила према српском народу који је кренуо у избеглиштво, у прогонство;
- убијање Срба који су остали у Крајини;
- гранатирање српских градова и села у току офанзиве, а без икаквог војног значаја;
- пљачкање српске имовине;
- рушење и пљачкање српских хришћанских храмова;
- паљење српских кућа;
- немилосрдно разарање српских станишта и домова.

Стипе Месић: „Особно сам присуствовао када су тијekom Олује реферисали: „Српска села палимо у три смјене.”

Др Фрањо Туђман: „Ми Хрвати смо започели овај рат; да то није било, никада не бисмо имали своју државу Хрватску, признату у свијету. Тако ћемо ударити да Срби просто нестану.”

Горан Шарић, хрватски теолог и историчар: „Деведесетих је у Хрватској улога жртвеног јарца припала тој крајишкој сиротињи и генерално хрватским Србима, који су у највећем постотку били нормални, вриједни и самозатајни чланови друштва који су Хрватску градили и подизали једнако као и њихови суграђани хрватске националности. И та нетрпељивост према Србима се са нешто мањим интензитетом осјећа све до данас (како је Срба остало мало, онда су сад непријатељи не-

постојећи Југославени, Орјунаши и тако даље). Што је точно повод за славље Олује? Протјеривање преко 200.000 људи са вјековних огњишта у једној акцији 1995. године? Спаљивање тисућа кућа, пустошење села? И то са простора из којих се Хрватска увијек демографски опорављала и пунила, а који је данас, када је исељавање веће него икад, потпуно пуст... Очигледно је да хрватске такозване политичке елите, које се сваке године насликавају попут старлета на Книнској тврђави, не могу народу понудити ништа више од србофобије, ни данас послије двадесет три године откако Срба више нема. А кад видим да народ здружено поздравља 30 година старе авионе Ф-16, онда схваћам да боље политичаре нису ни заслужили. У друштву у којем се све распада, они купују авионе... Добро је бард хрватског новинарства Игор Мандић закључио да је Хрватска пролазни пројекат.”

Комунисти су средином 20. вијека, уз силне жртве српског, па и симболичан допринос других народа, освојили власт, створили своју државу, а крајем истог, уз поновљене велике злочине, прогоне, пљачке и жртве српског и других народа, у крвавом и пљачкашком рату, то своје чедо, државу, разбили.

Аутор

ДА ЛИ СУ КОМУНИСТИ СТВОРИЛИ СПЕЦИФИЧНУ ДРЖАВУ

Комунистима се не може оспоравати да су послије Другог свјетског рата, а послије насилне колективизације и колонизације, формирали специфичну државу с угледом у свијету, каква никада није постојала, нити ће постојати, државу с правом на запослење свих грађана, бесплатно школовање, здравствено и пензионо осигурање, с правом на бесплатно социјално осигурање, државу без бројних перверзија, без израженог организованог криминала, масовних крађа и неслобода на улицама, у селима и при путовањима. Они су се изборили за индустријализацију, за изградњу значајних објеката инфраструктуре. Била је то просвијетитељска држава, са завидним школским системом. Та држава је била поштована у свијету, по мјесту и положају радника и сељака, по улози у породици несврстаних земаља. Она је била мост на разме-

ђима хладног рата, по борби за мир и активну коегзистенцију, по борби за мир у свијету и слабљењу несугласица између НАТО и Варшавског пакта. Њена политика је подржавана од 2/3 држава у свијету.

Права је штета што су комунисти и појединци из њихових редова тако евидентно упрљали своје руке људском крвљу и што су насјели коминтерновској пропаганди о великосрпској хегемонији и кроз ту причу гледали цјелокупан српски народ, отварајући могућност и привидну оправданост код припадника других народа и мањина за злочин против мира. Послије Другог свјетског рата, створена је једнопартијска држава (Друга Југославија), специфична и непозната у свијету, држава која је користила хладни рат, учвршћивала унутрашњу кохезију с многим квалитетним одликама. Била је то држава с чијим се пасошом путовало по цијелом свијету, која је играла велику улогу у ОУН и у покрету несврстаних земаља, у којој су личне слободе биле примјерно заштићене. Сада тек видимо да се људске слободе не састоје само у изборима и вишепартијском систему. Човјечанска и очовјечена визија слободе је била у СФРЈ много шира и садржајнија. Али, средства манипулације су се нагло умножавала. Електронски медији су орвеловски притискивали и заводили и заводе душе обичног човјека. Из ракурса данашњице се недвосмислено уочавају наведене прошле вриједности, гдје није било екстремног богађења, отвореног и организованог криминала, отпуштања радника, неприродног и отвореног блуда, наркоманије, полиције у школама, продаја народне муке и лажне демократије.

Савремени живот народа се, нажалост, не може мјерити с оним из времена Југославије јер је живот данашњи прожет бројним декадентним, нецивизацијским покретима и карактеристикама. Не могу се у Другој Југославији оспорити вриједности социјалне, пензионе политике, здравствене заштите, права на рад, бесплатног школског система, слободарства на улицама, становима и радним мјестима. Држављани (Титове) Југославије су били посебно цијењени у државама несврстаних, али не само код њих. Самоуправљање је очовјечена визија људског рода, али за њега нису постојали изграђени темељи у земљи, ни у свјетском окружењу. Увођење друштвених правобранилаца самоуправљања у републикама, заједницама опћина и опћинама је и заштита нерадника, а без рада нема напретка.

Амерички научник Фил Батлер, стручњак за Балкан, пише: „Чињеница је да је послије Другог свјетског рата социјалистичка Југославија нека врста европске приче о успјеху. Између 1960 и 1980. земља је имала један од најбржих стопа економског раста у свијету, пристојан

живот, стандард, бесплатну здравствену заштиту и образовање, загарантирано право на посао, једномјесечни плаћени годишњи одмор, стопу писмености преко 90% и просјечан животни вијек 72 године. Колико ја знам, ниједна од држава на Балкану данас не може да сања ни пола овог просперитета... Такав напредак је међу западним силама изазивао жељу да униште Југославију.”

Друга Титова Југославија је готово наглашено била непријатељски расположена, опсједнута мржњом и неправдама према четничким породицама и њиховој дјечи посебно. Такав однос је и према Недићу. И њега и Дражу су изједначивали с Павелићем. Рођаци и четничка дјеца били су под специјалним третманом и присмотром служби безбједности, партијских организација, омладинских, па чак и АФЖ-а. Дјеца су дискримисана у школама и читавом одгојнообразовном систему, у војсци и полицији, у процесима производње и омладинским радним акцијама. Специјално су носили увећане терете обавезног насилног откупа и насилне колективизације, посебно у сељачким радним задругама.

У политичко-националним сферама живота, одвијао се процес сепаратизма, а Устав СФРЈ из 1974. је дефинитивно отворио пут урушавању државе. Реформе у војсци су отвориле пут расулу. Бројни генерали су се натјецали ко ће више, на рачун савезне војне силе, отворити процес јачања концепције опћенародне одбране и јачања републичког осамостаљења у тој концепцији. То је највише одговарало онима који су Југославију сматрали пролазном творевином на путу осамостаљења, а и српским генералима који су на разбијачкој концепцији добивали високе чинове и лагодан живот. У рушењу СФРЈ учествују челници и централни комитети СКЈ, те бројно чланство око њих. Истинита је тврдња да су комунисти гробари властите државе коју су на великим жртвама (највише српским) створили. Они су формирали нове странке и разбили државу, најгором варијантом – ратом. Паралелно су се богатали, проводећи у рату претворбу државног и друштвеног капитала у посијед власника – политичких моћника. Тај процес је захватио и Србију, али знатно касније. Он је један од битних узрока да се проводи кроз рат у којем народ не одлучује о грабежу капитала који је припадао онима који су га створили.

Рат је и организиран, договорен између бивших комунистичких лидера из сасвим конкретних разлога. Он је био димна завјеса за богаћење појединаца, породица, њихових пријатеља и присталица, као и за освајање дугорочних водећих позиција у структурама власти, које су створиле трајније законодавне оквире за заштиту приватизираних државних, друштвених и опћенародних богатстава. Док су се једни бога-

тили, други су у свим бившим републикама, преко зајашених медија, стварали националне пјене у којима се јавно и прикривано убијало и нестајало. Све је рађено да се сакрију суштина и разлози стравичног пљачкашког и срамотног рата унутар исте крви, језика, културних и цивилизацијских достигнућа. Све је могло проћи без људске крви, осим еномног богаћења националних вођа и њихових сљедбеника. Отвара се питање: да ли је протекли рат наставак Другог свјетског рата и комунистичког злочинства над свим народима Југославије, а посебно над српским народом који је био основни војни носилац стварања СФРЈ?

Да ли је могло без комунистичких злочина у протекла два рата (и наведених дискриминација) који су бацили неопростиву мрљу на знатан период наше прошлости? Живот је дар, једном заувјек. Ко има право? Да ли је морало баш тако бити? Можда и јесте. Ништа од тога није изван нас. Југославија створена у крви постепено се разљуђивала и урушавала, стварала унутрашње пукотине, и распадала. Комунистичке вође су у души прихватиле политику Луја XIV: „Послије мене нека буде потоп!” Све је то сада трагична прошлост, али већина обичног свијета данас, без обзира на бројне пороке и више од двије деценије од распада Југославије, прихватила би живот у држави без: отворених пљачки, организованог криминала, пребогатих појединаца, иностраних диктата, без уличних свакодневних убистава, дроге и сиде, без плаћања школарине и здравственог осигурања, умјетно произведених болести и отвореног блуда.

Већина народа, која је имала част да живи у бившој сређеној држави, без обзира на то у којој је новонасталој државици на Балкану, жали за животом и државом у којој су сви имали право на рад, радили и слободно заноћили на путевима, селима и градовима, гдје су радници, чак и нерадници, били заштићени. Послије разбијања СФРЈ, у најтежој позицији се ипак нашао српски народ: разбијен, распарчан, медијски и лажима оклеветан (и због рудимената комунизма). Он је доведен у убогу позицију да се мора борити за националну равноправност и у држави Србији, да се бори и као мањина за опстанак у Хрватској, на Косову, БиХ, па и у Црној Гори, да се по диктату из свијета приморава да призна геноцид и да се у свијету бори за угрожена права и традиционално достојанство српског народа.

Човјечанство би требало тражити излазе из свеопштег ћорсокака, поплаве ниских страсти, усмјерених против живота и цивилизацијских вриједности. Лажи се отворено путем медија претварају у истине, гушећи сваку могућност и смисао изласка на истинску позорницу живо-

та и праведнијег свијета. Али, све манипулације су, на народну и цивилизацијску жалост, скривене под скуте и окриља демократије. Дошло је вријеме истинске анализе и понирања у суштинско њено поимање и у изопачења. Произлази да је и она покварљива роба, да је суштина нагрижена и да је нужно мијењати неке одреднице и провести чишћење од злих наслага (јер ништа није вјечно) које потиру њену суштину и исконски смисао. Треба се запитати: зашто су западне свјетске велесиле, заједно с комунистима, све кроз неке демократске форме, осуђивале и уништавале српски народ? Јасно је да су у томе планираном рушилачком пројекту много страдали сви народи на југославенским просторима.

„Оно што је Југославију наслиједило спровело је идиотизацију (фашизацију, приватизацију, деиндустријализацију). Дијелови комунистичке елите су на концу извели контрареволуцију... Титова Југославија је, са свим својим манама, била држава... Након свега пљувања по комунистичкој Југославији, преостаје рећи: комунисти су за 45 година направили толико тога да наше разбојничке дружине, ни за готово 30 година све то нису успјеле продати и опљачкати.”

XIV

ПОГЛЕД НА ТРАГИЧНЕ СТАЗЕ

*„Нема райа који српски сељаци не моју добити и мира
којеј српски пољопривредници не моју изгубити!”*
Војвода Живојин Мишић

Српска насиља над политиком, нацијом и државом

Србија и сви Срби свијета требало би да прогласе данима националних падова, политичког слијепила, жалости и кајања: **29 мај 1903.** – дан убиства краља Александра Обреновића и Драге Машин, **7. децембар 1914.** – дан Резолуције Скупштине Краљевине Србије о циљевима текућег рата, **26. април 1915.** – дан одбијања потписа Лондонског уговора, **1. децембар 1918.** – укидања Краљевине Србије и оснивања Краљевине СХС, **27. март 1941.** – дан увођења Србије и цјелокупног српства у Други свјетски рат против најмоћније војничке силе свијета, Немачке, **7. јули 1941.** – дан када је комуниста, бивши Србин, убио двојицу невиних Срба, што је резултирало стравичним антисрпским, српско-српским ратом и државнонационалним слављем, више од 60 година.

Против таквог апсурда морала се побунити природа, Бог и политичка историја српског народа. Све је кренуло зацртаном слијепом пртином Партије. Све је бумерангом враћено с крвљу, падовима и мукама српског народа, па и других народа Југославије.

Комунистичка партија Југославије диже устанке 1941/43. само у српским крајевима, касније само симболично код других. Терет свих ратова у 20. вијеку поднио је српски народ, а послје њих, у миру све изгубио. Моша Пијаде на Првом засиједању Авноја у Бихаћу (26/27. новембра 1942) отворено истиче српску погибел у текућем рату. У њему је зацртана судбина српског народа на Балкану, коју је смислила и проводила КПЈ (по плановима Коминтерне), преко расрбљених Срба. Када су Нијемци упитали на преговорима Владимира Велебита у Босни 1943. како ће се борити против четника (заједно с Нијемцима), а у партизан-

ским јединицама има преко 70% Срба, одговорио је да су „Срби схватили да у овој борби не могу бити у првом плану” .

Однос КПЈ према српском народу Југославије је још драстичније изражен у Споразуму Моше Пијаде и Миле Будака (комуниста и усташа), потписан 1935. године, а тај однос је утврђен на Четвртом конгресу КПЈ у Дрездену, од 6. до 12. новембра 1928. године. Тај антисрпски конгрес су организовали Срби комунисти, па је трагедија још већа.

Срби треба да се што прије помире, да добро размисле да ли ће поред наведених дана у години, али и послје отрежњења, данима кајања прогласити следеће датуме:

- **19. јануар 1945.** – дан насилне смрти 87-годишњег војводе Петра Бојовића, послје силних мучења у затвору
- **4. фебруар 1946.** – дан убиства армијског генерала и предсједника Српске владе у окупираној Србији, Милана Недића
- **17. јул 1946.** – дан убиства армијског генерала Драгољуба Драже Михаиловића, првог антифашистичког герилца у поробљеној Европи; дан убиства породице Романових; дан свирепог погубљења пет српских интелектуалаца Кордуна – Хрватске 1944. године.
- **5. август 1995.** – пад Републике Српске Крајине
- **5. октобар 2000.** – дан рушилаштва, пљачке банака, државне, друштвене имовине и паљења Скупштине СРЈ и почетка српског зависништва од оних држава које су им најчешће доносиле немире у властитој кући и подржавале друге непријатеље српства и Србије
- **28. јун – Видовдан 2002. године** (баш на Видовдан, да срамота буде већа) – дан изручења (а може се тврдити, убиства) дугогодишњег предсједника државе Слободана Милошевића Хашком трибуналу, што је правни, политички и државни преседан у свијету с великим посљедицама за српски народ, а уз то и вјечна погибел и српска срамота.

Има још много датума у години на које би се сви Срби Србије и свијета требали подсећати, прогласити их данима бар потихе жалости, а с циљем да се сви Срби уразуме, сложе, обоже и умноже. То су они дани које су им наметнули други моћници и историјски сапутници, али су понајвише сами себи урадили.

Српски народ, српски државници и политичари неће стати на „зелену грану” док не схвате дубину несрећа коју су им донијеле српске неслоге, југославенство и комунистички покрет који их је расрбио, одузео им душу, православље, традицију, памет, гурнуо их (вјеројатно

прерано) у стравичан Други свјетски рат и српско-српски рат, распарчао, одузео им традиционалне српске земље, вјековне притоке и жртовао преко два милиона Срба у неповољним свјетским временима. Десетине хиљада оних који су били против рата и њихове идеологије, они су својом руком усмртили.

Загазили смо у друштво профита, криминала, дроге, изопачености, незапослености, у бијегове из властите земље с призвуком јефтиног рада, колонијалног положаја и систематске небриге за свијет радничке класе, сељаштва и младих. Старима се продужава радни вијек, а младост се потискује из властите земље и државе, клупча у нераду и незадовољству.

Умјесто проглашавања 5% криминалног права моћних појединаца за продају државнодруштвене имовине, права на увезену инострану робу, за потписе уговора у инвестиционим процесима, јер се то анти-развојно, антинародно и убитачно право свакодневно примјењује, тјера на замрзавање домаћих производних капацитета, јер се моћници могу незаконито, само с једним потписом обогатити, суштински гушењем домаће производње, распродајом преосталих државно-друштвених вриједности.

Старији Срби, а и бројни млађи, не могу се ослободити социјалистичких заноса и комунистичких засада. Одгајала их је држава по своме укусу, преко својих учбеника, засипала их лажима у партизанским филмовима. Нажалост, они који су стварали теоретске и практичне визије племенитијег живота посусташе и разбише оно што су сами створили. Срби и свјетски моћници уведоше један патнички и историјски народ у поновни крвави рат. С извијесним закашњењем, умножише се визије плачке и богаћења, под фирмом претворбе друштвеног и државног капитала у приватни. Заведени народи их славише, гинуше за испразне паролe демократије, идући слијепом улицом за њима, а успут их подржаваше и бодрише. Боже, до када ће обичан свијет славити људе с мирисом и окусом барута, а убијати борце за мир? Све се замаглило у заостацима свијести и подсвијести, националним историјама, митовима, називима улица, удружења, фирми, школа, тргова и невладиних организација.

Остали народи на Балкану брзо и лакше пребољеше комунистичке визије и утопијско југославенство, али Срби, за инат свијету и погибељно за себе, рађе се одрицаше себе, своје традиције, православља, својих притока, те задржаше предуго комунизам и његову погибељ. Многи још увијек више пате због губитка преживјеле идеологије, него

због губитака своје биолошке масе, националне свијести и националних територија. Нема помирбе између припадника ЈВО (четника) и партизана, а усташе и комунисти створише чисту националну државу, Хрватску. Међу Србима царују скојевски и партијски заноси, а четници антифашисти, осташе и даље главним националним изродима, јер већ и у генетском потенцијалу комуниста, бивших Срба, царује неизљечиви и фатални конвертитски синдром. Многи Срби, посебно бивши комунисти „болују бол без пребола”. Не могу „ни замислити живот без Хрвата и Словенаца.” Тај комунистички синдром задржао се и после разбијања СФРЈ, али само масовно и неизљечиво код Срба, јер су остали народи Југославије српско-југославенско заједништво (част изузетима) прогласили великосрпском хегемонијом и окупацијом.

Да су српски политичари и династи потписали Лондонски пакт 1915. и да су се чврсто везали за земље побједнице (Антанту), избјегли би многе муке чудовишне у 20. вијеку. Није ни тај историјски промашај остао најпогубнијом антисрпском чињеницом. Услиједили су још погубљенији датуми који су расрбили и убили око 3 милиона Срба у 20. вијеку.

У току распадања СФРЈ и настајања 6 држава на њеним развалинама, у Хрватској долази до спајања бившег партизанског и усташког покрета. Већина хрватског народа подржала је такав донедавно скривени идејни концепт, у име јединства и стварања националне државе. Српски народ у Хрватској изгубио је статус равноправног народа и претворен је у националну мањину. То је табу тема у Хрватској и Србији. Српски народ и комунисти су у Хрватској подржали реформисани Савез комуниста који је задржао своје националне позиције, па прећутно и јавно пристајао на спој партизанског и усташког покрета. Срби су масовно подржали СДП, на чијем је челу био Ивица Рачан, изразито на изборима 1990. године. Ова политичка „љевица” подржала је Туђманов ХДЗ у томе да се Срби избаце из Устава као конститутиван народ. Политички и национални спој комуниста и усташа бива далеко оштрији и антисрпскији, што је довело до српске побуне и стварања САО, односно Републике Српске Крајине (РСК) 1990/91. године.

Република Српска Крајина нестала је 1995. године после злочинских војних акција, потпомогнутих са Запада, и готово потпуно је очишћена од остатака српског народа, а посљедице су огромне и ненадокнадиве. Губици су плански учињени и нико не осјећа потребу да се надокнаде српском народу. ТАЈ ЗЛОЧИНАЧКИ ПОХОД НА СРПСКИ НАРОД у Хрватској учили су бројни појединци – хрватски интелектуалци. Хрватски новинар **Домагој Маргетић** написао је поводом 20.

годишњице Олује: „А ја, овако слободан и ослобођен од свега, једноставно не разумијем на чему и коме би то требао бити захвалан. Немају што јести, немају чиме школовати дјецу, раде за цркавицу којом не могу покрити нити основне мјесечне трошкове живота, раде, а не примају плаћу, одузимају им домове, блокирани су, незапослени, али славе ратове! Још увијек их је могуће манипулирати, натјерати да машу заставама, да се куну у грбове, да славе ратове за тамо неке „националне интересе”. Подилазити том њиховом колективном лудилу за мене би била издаја тог мојег дисидентства као особног животног опредјељења, као мојег избјеглиштва савјести пред њиховом колективном хистеријом. Замислите руљу која слави тамо некакав „дан захвалности”, а да притом, као хипнотизирани, нису у стању размислити на чему то имају бити захвални?

На чему бити захвалан у земљи у којој су ратни злочинци – хероји, у којој су усташки капелани свеци, у којој су пљачкаши и ратни профитери – угледни тајкуни. Зар да демонстрацијом лудог народа показујемо колико смо захвални ратнопрофитерској елити што нас је опљачкала и отела нам све, а ми још пјевамо, машемо заставама и пљешћемо...”

Ведрана Рудан је изјавила: „Славимо Олују уз злочиначке генерале и Томпсона, а протјерали смо 300.000 Срба и починили многе злочине.”

Хрватски историчар Хрвоје Класић: „Хоћемо ли учити дјецу да смо убијали српске цивиле и дјецу?”

Игор Мандић: „Да се шака авантуриста и проусташких криминалаца није убацила у вакуум транзиције и слабости бивше Југославије, данас би сваки човјек на овом Балкану, ако ништа друго, поштивао туђе и не би био гладан, понижен ни, као у доба најцрњег колонијализма, бачен капиталистичким звијерима да се на њему иживљавају. Зато, браво, Маргетићу!”

Канадски професор Вилијам Шабач: „Да је живео дуже, хрватски предсједник Фрањо Туђман нашао би се пред међународним судом, оптужен за геноцид. Нема дилеме да је „Олуја” планирана на састанку криминалаца те да су планирани злочиначки и геноцидни акти... У остваривању геноцидног плана, српско становништво је током Олује подвргнуто раширеном и систематском убијању, физичким и менталним повредама и животним условима смишљеним да доведу до физичког уништења. Све српско било је спаљено, опљачкано и уништено, све говори о карактеру акције Олуја, што цитирају извештаји међународних организација.”

Специјални представник УН Елизабета Рен написала је опширан извјештај о злочинима у „Олуји”, али он није угледао свијетло дана.

Ноам Чомски: „Срби, чувајте се! Нећете ући у ЕУ, чак и ако признате Косово, ево и зашто: Европа је суштински расистичко друштво које не трпи различитост. Не влада у Европи, како је рекао Добрица Ђосић, само србофобија. Фобије су свуда. Неофашистичке партије све су јаче – посебно у Мађарској и Аустрији, али и у другим државама. Европа је веома расистичко друштво. Они не желе различитост, они желе хегемона друштва.” (Фејзбук, 14. 9. 2017).

Све зло које се десило српском народу на Балкану, па и у свијету, не би се десило да није било трагичних стаза српске политике у 20. вијеку. Без приказа и поимања трагичних стаза српске политике, политичара и државника, немогуће је схватити трагичну позицију Србије и српског народа на Балкану у току 20. и почецима 21. вијека. Српски народ је и жртва своје физичке моћи. Далеко мањи народи од њих се удружише у 20. вијеку, у држави коју су Срби створили, да их разриједе, ослабе и понизе пред свијетом. Још увијек су над провалијом наслова једне књиге, објављене 1995. године, под насловом „Србија мора умрети”. Ову књигу нису писале незналице, већ признати умни људи свијета: Питер Брок, Мартин Летмајер, Томас Флајнер, Ханспетер Борн, Доротеа Разумовски, Обрад Кесић, Мира Бехам, Тешо Шишковић, Жељко Вуковић, Жак Мерлино, Борис Грендал, Клаус Битерман и Вигла Дросте. И садашње српске вође игноришу поруке које произлазе из овог објективног, добронамјерног и упозоравајућег штива. Они, у име што дуже личне власти и позиције, не читају упозорења добронамјерних људи свијета, јер је власт најузвишенији домет живота неке личности. Она је уносна и поносна. У таквим односима и моралним понорима српски народ је небитан, у неизвјесности и над понорима у 21. вијеку, бар за сада.

Трагичне истине

Срби у 20. вијеку извршили су, посредством однарођене и неосмишљене политике, свјетских превара и диктата, бројна национална и државотворна самоубиства. Почели су 1900. године, одбацивањем Срба католика и Срба муслимана, наставили 1903. године, убиством краља Александра Обреновића и препознатљиве Српкиње Драге Машин, чиме су изазвали гнушање свијета, посебно монархистичких држава...

Нису се усрећили довођењем династије Карађорђевића, а политички, државотворно и национално су се уназадили и убили 26. априла 1915. године, непотписивањем Лондонског уговора који су им понудиле велике силе – стварање проширене српске државе на просторима који су кроз вијекове били српски. Интензивно разбијање српства и Србије почиње 1900 године после Првог католичког конгреса у Загребу, када је Ватикан почео отворено с провођењем закључка разбијања српског народа у Далмацији, Херцеговини и Дубровнику, јавно и тајно ширећи идеју: ко је католик, тај је Хрват, ко је православцац, тај је Србин. Истовремено, српски политичари, аполитични, себични и дугорочно гледано анационални, одговорни носиоци и дугорочни креатори будућности српског народа и СПЦ, те династија Карађорђевића – прећутно и јавно подржавају ту разбијачку политику српског народа. Православна црква (а од 1920. Српска православна црква) готово отворено се затвара и одваја од Срба католика и Срба муслимана, не знајући за несагледиве посљедице – губитак српског народа и српских територија. Зашто српска политика, династија и православна црква, у име визије српства, не подржаше и повезаше Србе православце, Србе католике, Србе муслимане и не везаше их уз корпус српског народа? Срби католици у Дубровнику, Херцеговини, Далмацији и другдје славили су српске крсне славе, осјећали се Србима, а град Дубровник је све до Берлинског конгреса био потпуно српски град, па и међу најсрпскијим центрима на Балкану, а и дуго после тога, до посљедњег градоначелника Гундулића, крајем 19. вијека. Колико је држава и нација у свијету да су им држављани различитих вјера? Зашто су Горанци у Србији, на Косову и другдје муслимани, али говоре српски и већина се осјећају Србима? Зашто у Европи, у истим државама, заједно живе католици, протестанти, православци и муслимани, а задржали су националну припадност?

Одрицање од Срба католика и Срба муслимана изазива вал масовног конвертитства. На историјској сцени је српско бјежање од себе, подржавано из Ватикана и Беча. У томе бијегу су се морали доказивати, скривати своје коријене и борити се против њих. Тај конвертитски синдром, о којем пишем у посебном поглављу ове књиге, прераста временом у злочинство јер, да би неко потпуно доказао да није више оно што је био, морао је пред другима посегнути за најстрашнијим методама зла, а то је злочинство. Национални расколи су у сталном успону, а посебно после уједињења Карловачке патријаршије, православних митрополија и епархија, проглашавања Српске православне цркве 1920. године, са сједиштем у Београду. До тада је статус православне патријаршије, на

будућим просторима Краљевине СХС, промјењљив. Била је за вријеме Цара Душана (послије 1346) од Турака разбијена, па обновљена 1557. (патријарх Макарије Соколовић), па је Православна патријаршија у Сремским Карловцима, од 1848. године. Она је била на нивоу митрополије од 1690. до 1848. године, па у статусу патријаршије од 1848. до 1920. године.

Промјене у православној цркви, у другој деценији 20. вијека, подржавао је Ватикан јер је улиједило масовно национално осипање Срба у Далмацији, Херцеговини и Босни. Био је отворен пут реализацији закључака Првог католичког конгреса у Загребу 1900. године. Све више се сијала мржња међу људима и народима. Срби католици стављени су у тешко искушење, па многи из протеста, због анационалне политике српских вођа, укидања државе Србије, постају Хрвати. Ови притисци су постојали и раније, али су сада доживјели кулминацију. Стварањем Југославије, Тројанског коња за српски народ, брисањем Краљевине Србије, бедема за све Србе свијета, отворена је могућност стварања раскола, оптужби и напада на неприродне спојеве нове државе. На сцени су коалиције малих усмјерене на најбројнију нацију, на Србе који су створили могућности за груписање снага за борбу против нове државе и њених стваралаца. У подручјима која је захватио вал конвертитства било је лако, нарочито између два свјетска рата, створити усташки покрет усмјерен, прије свега, против српског народа.

Цијену тих небрига и државнополитичког слијепила платили су сви народи, а прије свих Срби, у свјетским ратовима и у једном вјерско-националном, пљачкашкокриминалном, крајем 20. вијека у којем је страдало око три милиона Срба на Балкану. Односи су још увијек запаљиви и не види се крај раскола и почетак искреног и трајног зближавања некада једног народа. И поред великих жртава, Срби су губили своје територије, биолошку масу и вјештом медијском кампањом и лажима углед у свијету.

Све српске политичке и државничке грешке долазиле су и долазе на наплату у ратовима, прије или послје њих у 20. и 21. вијеку. Заборавља се да су велики прилог кроатизацији Дубровника и Далмације дали Вук Стефановић Караџић и Ђуро Даничић који су преко протагониста илирског покрета подарили Хрвате 1851. године српским језиком, захваљујући којем су 50 година касније, уз помоћ католичке Аустрије и Ватикана, неких српских интелектуалаца и вођа, извршили кроатизацију Дубровника, Далмације, Херцеговине и дијелова Босне. Кајкавштином и чакавштином се није могла присвојити Јадранска обала и њени отоци, као ни дијелови Херцеговине, гдје се говорило српским језиком.

У 20. и почетком 21 вијека Срби губе некадашњу колијевку српства, српску Спарту – Црну Гору. Губитак је започела династија Карађорђевића, рушењем и изгнанством краља Николе И Петровића Његоша, а довршили комунисти и њихови деривати. Тренутно је најбржи ток конвертитства у Црној Гори, који репродуцира црногорско бјежање од себе и својих доказаних коријена. Тај бијег може прерасти и у оружане сукобе, уз помоћ и потпале туђина. Он се, нажалост, у заметку осјећа и код дијела Срба на Косову и Метохији. Овај убитачни српски порок може спријечити само прерастање Србије у јаку, јединствену, сложну, демократску и одважну српску државу. Ако се Србија не врати на државотворне путеве, спаса неће бити. Тада ће се остварити наслов књиге издате 1995. године „Србија мора умрети” која је израсла из пера бројних свјетских умова. С обзиром на то да је српско јединство незамисливо, будућност је потпуно сива. Србију у прошлости није уништавала само позиција, него и опозиција. Матица стихије тече у неповрат.

Српски политичари су учинили историјски и национални гријех одбијањем потписивања Лондонског уговора 26. априла 1915. године, којим је Србија добивала Далматинску обалу, између Крка и Стона, Сплит, Пељешац, Брач, Срем, Бачку, Славонију, Босну и Херцеговину, а заједно с Краљевином Црном Гором и Грчком је требала дијелити неке области Албаније. Србија је добивала Македонију, укључено са Скопљем. Краљевина Црна Гора – Далматинску обалу између Стона и Будве, укључујући Дубровник, Боку Которску, те јадранску обалу до албанске луке Свети Јован. Никола Пашић није послао представника да потпише Лондонски уговор, тражећи да се гарантира уједињење с браћом Хрватима. Уговор су потписали 26. априла 1915. представници Антанте: Уједињено Краљевство Велике Британије и Ирске (потписао министар вањских послова Сер Едвард Греј), Трећа Француска Република (лондонски посланик Пол Камбон), Руска Империја (лондонски посланик, Бенкендорф), Краљевина Италија (лондонски посланик, маркиз Империјали). Колико је српска будућност садржана и проклела ово недржавотворно српско сјепило, није потребно доказивати!

„Тако се код Срба није појавило нити једно историјско дело са темом проблема Лондонског пакта, нити друго у којем би био детаљно изложен рад ЈО (Југославенског одбора), нити треће које би оцртало тешко политичко лутање, па и пуну издају, из редова српске опозиције. Највећи број Срба има о овоме врло површну представу и недостаје свест о стратешком натезању око избегавања примене одредаба Лондонског пакта, о натезању с Хрватима и Словенцима из ЈО и оном са

српском опозицијом. Нити о томе да је несебично српско залагање и трошење великог српског војнополитичког капитала из Првог свјетског рата ради спасавања Словенаца од остајања под Немцима/Аустроугарима и Италијанима, а Хрвата од остајања под Мађарима и Италијанима, значило и осетно губљење на пољу чисто српских интереса које смо могли све сачувати, остављајући Словенце и Хрвате заслуженој судбини. Треба, дакле, Србе подсетити на ове моменте из прошлости, како због ње саме тако и због будућности. **Наша екскурзија на странпутицу југословенства донела нам је пропаст данашњице, гору од Косова. Заједница са Хрватима и Словенцима сахрањена је за сваког нормалног. У блиској будућности ћемо се наћи у ситуацији да, после пада комунизма, обележавамо границе српске државе и изграђујемо све изнова, баш из основа, и то из хрпе рушевина које ће нам једино остати.** То нам неизбежно предстоји и не би то требало да дочекамо несложни и несређени и у ма каквој сумњи у апсолутну немогућност заједничке државе са Хрватима и Словенцима, чак када би они то хтјели, уз наш криминално одвратни заборав зла – с геноцидом на врху. Срећом, Хрвати и не помишљају на заједницу са Србима, па би бар и то требало да освјести и последњег малоумника. Са оваквом перспективом, добро је да се подсетимо шта нам је још 1915. било признато као наше... Ако, дакле, будемо сложни и изљечени од југословенске и других заблуда, тиме и снажни, онда ће нам позивање на одредбе Лондонског пакта бити од лијепе помоћи... И да смо то непаметно одбили, тј. одбацили ради спасавања Словенаца и Хрвата.“

Врхунац небриге за властити народ, српски династи и политичари су починили 1. децембра 1918. године, укидањем имена своје у рату побједничке и у свијету слављене Краљевине Србије, а уједињујући се с народима који до тада и нису имали своје државе, проглашавајући Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца. **Свијет је славио Србију, а Срби проглашавају Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца, па Југославију. То су трагичне године за српски и руски народ, у којима Срби губе своју државу, а Руси династију Романових, губе царство, улазећи у стравичну комунистичку диктатуру, у глад, дугогодишња незнађа и убиство више од 20 милиона Руса.**

Предсједник САД Вудро Вилсон 1918. истиче храброст српске војске: „Тако храбро су се сукобили са снагама десет пута веће и богатије земље. Иако је њихова територија била уништена, а домови разрушени, дух српскога народа није био сломљен. Као Тексашанин, дивим се томе пркосу снажнијем противнику.” То је истина јер Срби нису кривци за

Први свјетски рат, он им је наметнут, па је из те чињенице и традиције произашла необична храброст и ријешеност одбране своје отаџбине. У зениту свјетских хвалоспјева о Србима и Србији, династија и српска политика упропастише свој народ и државу. То је почетак српског брзог нестајања, па чак и забрана српског имена. Престолонаследник Краљевине Србије, па краљ Краљевине СХС и Краљевине Југославије, Александар Карађорђевић, својим бројним поступцима уништава своју и српску епопеју, крвави рат српских сељака за слободу Србије, сва ратничка умијећа српских војвода Радомира Путника, Живојина Мишића, Степе Степановића, Петра Бојовића и других легендарних јунака. Признавао је чинове официрима поражене АУМ, међу којима и Славку Кватернику. Тиме је повриједио част својих ратника, које је убрзо заповестио, пензионисао. Многи повређени српски официри напустили су војну службу или извршили самоубиство.

Политика националних и државних пораза је настављена уочи Другог свјетског рата стварањем Бановине Хрватске, те прихватањем сугестија из Лондона, Коминтерне и Москве да се организује државни удар и одбаци приступање Краљевине Југославије Тројном пакту. Српски народ се нашао у околностима да моли за мир, а не да изазива рат. Срби су организацијом протеста и пуча 27. марта 1941. изазвали против себе најмоћнију војничку државу и силу свијета. Генерали Душан Симовић (армијски генерал Војске Краљевине Југославије) и Боривоје Мирковић (бригадни генерал Војске Краљевине Југославије) присиљавају кнеза Павла да поднесе оставку, намјесника, малољетног краљевића Петра II Карађорђевића, проглашавају пунољетним и краљем Југославије. Кнез Павле се у плачу опростио од краља Петра II и возом отпутовао за Грчку. Војни пуч 27. марта не може се назвати трезвеном и разумном политиком! Злонамјерни и зложелећи дијелови свијета и њихови државници дивили су се српској храбрости или лудости – Британци су славили пуч. Енглески радио објавио је да је кнез Павле побјегао у Њемачку. Черчил рече: „Југославија је нашла своју душу!” На улазима у Београд постављене су енглеске и француске заставе. Њихове новине крупним словима објављују српске паролe: „Боље рат него пакт! Боље гроб него роб!” Краљ је дао мандат генералу Душану Симовићу да састави владу. И Америка се дивила српској храбрости. Трећег априла 1941. Рузвелт прима југославенског амбасадора Константина Фотића. Њемачка је на дан пуча у Београду, иступима Хитлера и других, објавила рат Краљевини Југославији. **Тако је 27. март 1941. године постао најтрагичнији дан у српској историји.** Кратковиди бунтовници,

финансијски подржани од (само вербалних) савезника Србије и српског народа, погазили су далековидост кнеза Павла, Драгише Цветковића, Цинцара Марковића, Крунског савјета и других умних личности. Пучисти су знали да се припрема њемачки напад на СССР, па да су бар то сачекали. То сазнање још више баца историјску одговорност на пучисте у Југославији. О нападу су обавјештени и принц Павле, а и предсједник Владе Цветковић. Они су се и понашали у складу са реалном ситуацијом у Југославији и у свијету.

Двадесет седми март је класика српског слободарског осјећања, али и политичког и националног безумља. То је дрскост и авантуризам, изазивање сигурног и тренутног рата с Трећим Рајхом, у условима унутрашње нестабилности и неспремности за рат Краљевине Југославије, неодлучности САД да заплаши Хитлера, да бар размишља о могућим посљедицама, да одустане од присиле приступања Југославије Тројном пакту.

САД, Енглеска и СССР остају само на обећањима о материјалној подршци. Рузвелт је преко амбасадора Константина Фотића послао поруку: „У случају да југословенска влада с Немачком потпише уговор који би штетио интересима Велике Британије и Грчке, које се боре за слободу свих нас, предсједник ће бити принуђен да замрзне сву југословенску имовину и у потпуности измени америчку политику према Југославији.” Неспорно је, да су Американци, Британци па и Руси гурали Југославију у рат. Кнез Павле је два пута, почетком 1941. године, одлазио на тајне разговоре с Хитлером и Рибентропом (у Берхтесгадену). Дате су му двије алтернативе: или потписати, или тренутни рат. Хитлер и Рибентроп усвајају захтјев кнеза Павла да се у документ о приступању Тројном пакту убаце три захтјева: да се неће тражити од Југославије војно учешће, пролаз њемачких трупа кроз Југославију и да ће Југославија последице рата добити излаз на Егејско море. Њемачки посланик у Београду, Виктор фон Херен, дао је ултиматум кнезу Павлу да се приступање Тројном пакту мора извршити до 26. марта. То је и учињено 25. марта. Међутим, српски генерали Душан Симовић и Боривоје Мирковић протјераше кнеза Павла Карађорђевића, по налозима Енглеске и САД, злоупотребљавајући традиционалну правдољубивост српског народа и тиме лако запалише патриотска осјећања, која у кризним историјским временима, посебно код Срба, воде у самоубилаштво.

Не може се оспорити тренутни морални карактер српских носилаца пуча 27. марта, али ако је с катастрофалним посљедицама, он престаје бити моралан. То је историја недвосмислено потврдила. Истина

је, изразили су осјећања већине свог недовољно обавјештеног слободарског српског народа и дијела неискреног свијета, који није сазнао дубину моменталних понора. Они су злоупотријебили патриотске набоје свога народа. То је најбоље спознао намјесник принц Павле Карађорђевић, који је све до своје смрти доживио трајно изгнанство из Југославије за чији се опстанак својим умом и срцем толико борио.

Политика није срчана, него умна категорија! Није патриотски нити морално довести свој народ у безизлаз, увлачити га у позицију смрти и масовног нестајања. Српске вође су заборавиле на стару и вјечно важећу политичку мудрост: „Ако вишеструко јачег не можеш побиједити, приближи му се колико можеш!” А шта су учинили пучисти, биједно финансирани из Лондона, Вашингтона и Москве? Учинили су безумље, устали су против највећег зла, али и најмоћнијег зла у свијету које је до тада поробило велик број земаља Европе, а Југославија се наша у обручу, изузев грчке границе. Пучисти су истовремено, уз сулуду храброст, учинили највећи гријех у историји, према свом српском народу. Ти исти инострани подстрекачи тренутног рата убише, заједно с фашистима и комунистима, и српски народ, уведоше му српском крвљу политички систем који ће послје 50 година с ужитком рушити, али опет преко српске крви и српског нестајања. Они (Енглези и Американци) више пута су средином и при крају рата бомбардовали српске градове (Београд, Ниш, Подгорицу и друге) јаче и силније од Хитлера 1941. године (по налозима водећих комунистичких личности). Могло би се тврдити да су у току рата, директно или индиректно, својим драконским односима и политиком према српском народу, убили преко милион Срба. Све је то кроз историју препознатљиво понашање гомиле (види дјела Жигмунда Фројда и Ле Бона), када нестаје нормално, људско понашање, гдје се код јединки губи свака индивидуалност и рацио, а људска бића се утапају у руљу и рушилачку гомилу.

Нико не може тврдити да Хитлер није желио обрачун са Србијом – Југославијом, само је одабирао најбољи тренутак. Стоји озбиљна претпоставка да му послје напада на СССР не би ишло у прилог заратити са Србима, а посебно не послје пораза под Стаљинградом, јануара 1943. године. Критична је била, у међувремену, 1942. година, до касне јесени, када је био у зениту своје моћи. Права политика би се могла назвати она која би успјела одвратити Хитлера да 1941. не нападне Југославију. Тај дио времена, до почетка 1943. године, требао се плаћати, уговорно и свакодневно, стотинама хиљада долара. Куповање мира код Срба, Дубровчана, плаћано је стотинама година.

Српски мартовски историјски гријех доноси хрватском народу злочиначку државу, опет рушилачку гомилу због које се они пред родољубивим, правдољубивим и демократским свијетом никада неће ослободити стравичне хипотеке, злочинства својих предака, тим прије што се крајем 20. вијека злочинство с окусом геноцида поновило и охрабрило оне који се нису покајали за раније геноцидне оргије против елементарне човјечности. Када се охладе главе гомиле, историја ће доказати колико су главни организатори нове гомиле учинили зла, не само српском него и хрватском народу. Методе, начини и хомофобични облици геноцида према српском, јеврејском и ромском народу, у току Другог свјетског рата остају толико ужасни и перверзни (клање, убијање маљевима, силовање и мучење, паљење, бацање у крашке јаме, у бунаре, убијање ножевима дјецe у мајчиним утробама, покољи у богомољама, логорима, посебно за дјецу) да их такве историја свијета, цивилизације, нигдје није забиљежила, нити по начинима, нити по обиму злочинства. Има ли примјера да је нека држава у богомољама усмртила више хиљада својих грађана, или пак у бунарима, као што је у славонским усмрћено преко 1700 Срба из Дерезе, Слобоштине, Кусоња – жена и дјецe Славоније и Козаре?

Услиједио је 6. априла 1941. муњевит напад Њемачке и њених савезника, па и брза капитулација Краљевине Југославије (за 11 дана), уз велике жртве, разарања, понижења и велике посљедице. Да је Краљевина Југославија сачувала своју неутралност, за шта се безуспјешно залагао кнез Павле до краја 1942. године, сачувала би мир својим народима и сасвим другачију будућност српском народу, у најкритичнијим годинама Другог свјетског рата. Српски политичари, државници и династи морали су милионима долара куповати сваки дан мира, да створе услове да њемачка велесила ослаби од удара моћних држава свијета, а не прибјећи жртвовању свога народа и државе у зениту најмоћније војничке државе свијета. То би се могло назвати политичко и државничко умијеће.

Комунисти су засјенили спорадичне борбе Војске Краљевине Југославије против њемачке агресије, посебно борбе Шестог ваздухопловног пука чији су пилоти оборили више њемачких авиона, априла 1941. године, од којих су многи дали своје животе за Југославију. То отвара размишљање о томе колико су водећи комунисти били за југославенство, а колико им је оно послужило да створе Југославију као привремену фазу, да би се реализовала Резолуција 4. конгреса КПЈ у Дрездену 1928, о борби против Југославије и о стварању малих државица на Балкану, међу којима је и Косово.

Срби су овим насиљем над политиком створили једино могуће, брзе услове формирања НДХ на просторима Бановине Хрватске, Далмације, БиХ и Срема. Није постојала историјска шанса стварања Независне државе Хрватске, осим српског рата с Њемачком. Мудри политичари и државници никада не би учинили такво самоубиство себе и свога народа. Нико нормалан не би осуђивао вође српског народа да је до напада дошло и поред потписаног Тројног пакта, али без његова рушења на улицама Београда и другдје. Политика је увијек била умијеће могућег. Може ли се замјерити малим народима, као што је био хрватски, што су се њихове вође приклониле моћном Трећем Рајху, јер нејаки не одлучују исходе свјетских ратова? Проблем је у томе што је НДХ кренула злочиначким стазама, чак горим од својих узора.

Права политика прати пулс времена, лови и остварује своје циљеве за свој народ и у мутним водама, уочи или у току великих ратова. Тројном пакту су мудро приступиле и државе у окружењу: Мађарска, 20. 11. 1940, Румунија, 23. 11. 1940, Словачка, 24. 11. 1940, Бугарска 1. 3. 1941. Код њих се не спомињу масовне гробнице народа и муке чудовишне. Јест да су присиљени да на источни фронт шаљу своју војску, да гину под Стаљинградом, али су поштеђене жене, дјеца и старци, сачувана је биолошка маса народа. То је политичко умијеће, а не погрда! Политичари и државници наведених земаља схватили су тренутак историје у којем се мора, па и погнуте главе, спасавати свој народ. Зато је сваки хвалоспјев о храбрости Краљевине Југославије и српског народа у рушењу приступања Тројном пакту дубоко аполитичан, антиисторијски, антисрпски и антиславенски, што доказују сва зла Другог свјетског рата на Балкану. Посљедице су толико болне и стравичне за све народе, озбиљне историчаре, па морају бити и за оне који су величали, па и данас уздижу мартовски злокобни преокрет. Лако је рећи „па, било би исто”, али је то под упитником и теретом.

Неспорно је да су неки српски политичари и државници индиректни саучесници и творци: НДХ, Јасеновца, Јадовна, Пребиловаца, Хрватског Благаја, Ивановић жарка, Војишнице, збојева, крви и мука Петрове горе, Козаре, Дерезе, Слобоштине, те стотина других масовних страгишта и српских нестајања, дјечјих логора у Јастребарском и Сиску, масовних злочина у православним црквама: Глине (Рођења Пресвете Богородице 1564), Коларића (Св. Петка 107), Садиловца (Рођења Пресвете Богородице 312 у цркви и 151 у ближој околици), Дрежнице (160), Велике Кладуше (Св. Ђорђе 150), Драксенића (207), у Поткозарју, Кусоње у Славонији (Св. Георгије 163), Трибљу код Шибеника (80), Шкабрњи

у Цркви Св. Тројице (60), свих злочина на Кордуну (па и тужбалице „На Кордуну гроб до гроба”), у Банији, Лици, Далмацији, Славонији, Косову и Метохији, БиХ, Србији, Војводини, Словенији, Македонији...

Историја биљежи да су услиједили геноцидни злочини на просторима НДХ, у којима је у ратним годинама убијено преко милион Срба. Срби, незнатан број Хрвата и муслимана, под водством пуковника Драгољуба Драже Михаиловића, организирају прву антифашистичку герилу у свијету. Прије напада на СССР, Срби су се дизали на устанак против усташке власти, дакле против зла којег су и сами створили, а у Србији устанак дижу и убачени комунисти, претежно они који нису Срби (Јевреји, Хрвати, муслимани и др). Хрватски комунисти, међу којима су и Срби, пактирају с усташама у рушењу Краљевине Југославије, па чак кратко вријеме мијењају име у „Комунистичка партија НДХ”, што је остала прворазредна табу тема. Словеначки комунисти играли су фудбалске утакмице с Нијемцима. Нападом Њемачке на СССР, на чело српских устаника, на руководеће позиције, убацују се комунисти, претежно Хрвати, али само у српским крајевима, што је изазвало репресалије и жртве у корпусу српског народа. Злочиначко комунистичко убиство српских жандара у Белој Цркви 7. јула 1941. наговјештај је стравичне српско-српске борбе и међусобног сатирања, као и подла подметачина да Срби славе дан када је Србин усмртио двојицу Срба.

Даљњи ток рата на просторима бивше Југославије обиљежен је борбом српских партизана и Југословенске војске у отаџбини, југословенских четника, који остају већинска (али политички раздвојена) снага у борби против фашизма. Њихову међусобну борбу, коју су комунисти прогласили својим прворазредним задатком, користили су други, који су у прве три године само симболично били на страни антифашиста. Комунисти су у првом плану имали борбу против ЈВО, истичући тај основни циљ на преговорима с Нијемцима 1943. у Бугојну, Мостару, Доњем Вакуфу, Сарајеву, Загребу и другдје. Четници су огорчени антикомунисти. Борили су се против њемачког окупатора, за Краљевину Југославију, а комунисти за Југославију с комунистичкорепубликанским садржајима. Четници су, посебно послје разлаза с комунистима почетком новембра 1941, избјежавали нападе на њемачке колоне, којим би изазивали одмазде над српским народом. Комунисти нису имали те обзире. Њих није бринуо њемачки проглас о одмаздама и реципроцитетима, па су нешто прије трагедије у Крагујевцу у возу убили њемачке дјечаке (32), кадете и неколико њемачких официра. Убиство њемачких 16-годишњака платили су својим животима Срби, ђаци Крагујевца.

Суштинска разлика између српских партизана и четника су у циљевима борбе за различите облике власти – републику или монархију. Попут српских комуниста, четници су били опсједнути још јачим југославенством, па су и они убили далеко више Срба него свих осталих припадника других националности. Убијали су Србе комунистичке политичке оријентације. Тако је српско-српска борба постала далеко жешћа, свих година рата, од борбе против окупатора. Велики и драстично изражен српско-српски рат, обојен комунистичким злочинима, платили су Срби у Црној Гори и Источној Босни.

Нови рат деведесетих година 20. вијека упропастио је и хрватску државу (више дугорочно него тренутно). Рат је изазван избацавањем српског народа из хрватског устава, отпуштањем с посла, узнемиравањем Срба у градовима, пријетњама, убиствима, појединачним, породичним и масовним прогонима (Западна Славонија 1991). Био је ово наставак једног крвавог рата, за све народе. Завршен је масовним прогомом Срба из Хрватске и великим жртвама свих зараћених страна. Трећина Хрватске је претворена у пустару. Огољене су јужне границе, што ће се осветити Хрватској већ средином 21. вијека. Тиме је потврђена политика и пракса НДХ, дакле, минулог масовног злочинства. Сва ова насиља и злочинства омогућио је и 27. март 1941. године и српско насиље над политиком.

Срби су се жртвовали за друге

Српски комунисти у Хрватској гурали су свој народ у прве борбене редове, а о судбини народа нису бринули. Срби у току Другог свјетског рата нису имали заштиту нити од једне ратујуће стране или постојеће државе. Чудно је да сви нису изгорјели у паклу антисрпске коалиције. Историја ће утврдити колико је Недићева Србија била српска, а колико није. Срби су били материјална и војничка ризница комунистичког покрета, а и он је био у основи антисрпски. Нема примјера да су комунисти омогућили партизанима да нападом на хрватску војску – усташе или домобране, прекину ток неког масовног злочина, па ни онда када су имали чете, батаљоне и групе одреда, бригаде и дивизије. Има безброј примјера да им коминтерновско-комунистичка доктрина није дозволила да штите српски народ. Срби од убиства секретара ЦК КПХ Раде Кончара до 1944. немају свога представника у ЦК КПХ, гдје се водила генерална политика. Нити један Србин није био на водећој

функцији у ГШ НОВ-у Хрватске, нити у ЗАВНОХ-у. То су осуђивали водећи интелектуалци Кордуна, радећи у штампаријама листова „Напријед”, „Вјесник” и „Агитпроп” ОК КПХ Карловац. На приједлог ЦК КПХ, Главног штаба Хрватске и ГОЦ-а Хрватске (тужилац Душко Бркић, народни тужилац Станко Ђаница Опачић, предсједник Судског вијећа командант 4. корпуса НОВ-а Југославије, пуковник Богдан Орешчанин) 16 Срба оптужено је за сарадњу с Гестапом. Сви на суђењу су били Срби, осим секретара суда др Ферде Чулиновића и бранитеља Иве Амулића. У Судском вијећу су сједили само Срби и пресудили петорицу водећих интелектуалаца на смрт, седморицу на присилни рад, губитак чинова и грађанских права, а четверо су ослободили оптужбе. Егзекуцију петорице интелектуалаца, много свирепију егзекуцију од пресуде стријељања, извршили су Срби 17. јула 1944. године код Молинаријева врела, недалеко од Топуског. Суштина је у томе што је ово била крвава опомена за све Србе у Хрватској који су били у партизанским јединицама или у органима нове власти. Био је то крај равноправног партнерства у рату којем се ближио крај. Узалуд су доношене резолуције ЗАВНОХ-а о пуној равноправности Хрвата и Срба у Хрватској, те у поратним уставима Народне, односно СР Хрватске. Од Будачког судског криминалног судовања, српска права у Хрватској све више су се топила.

Било је покушаја да се Срби привидно и привремено задовоље, пријемом двојице у ЦК КПХ 1944. године, формирањем Српског клуба вијећника ЗАВНОХ-а, Првим конгресом Срба у Хрватској 1945, обећањима о формирању Музеја Срба у Хрватској, јачању КУД-а „Просвјета” и неким листовима на ћирилици. Све више се припремао коначан обрачун (цивилна смрт) брисањем достигнутих политичких и грађанских права и државне конститутивности, што је дефинитивно потврђено крајем 1990. године, када већински хрватски народ проглашава српски народ у Хрватској националном мањином. То је једини примјер на балканским просторима, учињен распадом СФРЈ. То је уједно и основни узрок српске самоодбране и побуне у Хрватској! Неки бивши Срби – комунисти покушали су 1950. год. бринути о српским правима у Хрватској (Душко Бркић, Станко Ђаница Опачић, Раде Жигић и неки други), али су убрзо доспјели на Голи оток, што је резултирало страхом, форсирањем неспособних и неписмених Срба, губитком политичких и националних права, борбом за чинове у војсци, подрепаштвом и слуганством комунистичком режиму.

Историја ће недвосмислено утврдити да су велики кривци усуда српског народа у 20. вијеку, прије свих, сами Срби, њихова политичка

и државна водства: бивши Срби комунисти, Срби југославени, неке водеће личности династије Карађорђевића, бројни Срби интелектуалци, али и одбацивање Срба католика, Срба муслимана. Срби у 20. вијеку нису имали политичку личност са смислом истинског понирања у суштину политике свога времена. Изузетак је кнез Милош Обреновић у 19. вијеку, полуписмен, али мудар, с политичком интуицијом за будућност. Неки историчари тај квалитет настоје дати Николи Пашићу, али без основа. Да је био политичар формата свога времена, не би дозволио да 1915. године пропусти потписивање Лондонског уговора и, по цијену оставке, не би дозволио уништење имена Краљевине Србије и претварање у Краљевину СХС, гробницу српског народа.

Да су Срби имали далековиду политику или политичара, не би им се десио 27. март 1941, један од најтрагичнијих датума српске прошлости. Српска политика и њени политичари су дозволили националне подјеле и расколе у Другом свјетском рату између двије идеологије унутар антифашистичког фронта. То самоуништење је било жестоко и најжешће у токовима свјетског рата, а уткано преко граница 20. вијека, а и крај се не наслућује. Због трајања међусрпских идеолошких, политичких и материјално-власничких порива носилаца политике, будућност остаје сива, опасна и забрињавајућа. Ово су послједице гријехова у 20. вијеку који су зацртали тужну будућност, ако се не деси снажан заокрет текућем глобализму, понирању и инфериорности. Закони капитала и окружење сужавају маневарске могућности српског народа. Ако погледамо српску политику 20. вијека, тешко је или немогуће наћи формулу за будућност јер је слијепа улица давно зацртала окорјеле, трагичне, тврдоглаве и аполитичне расколе, догађаје и путеве. Одрицања од себе у прошлости су дошла и дуго ће долазити на наплату код Срба и у српској држави.

Истовремено, Хрвати не би требало да лутају у оцјенама о успјесима својих политичара који су муком и жртвама другог, српског народа, послје два велика пораза у ратовима и почетно у трећем рату, могли доживјети неповратни пораз, али су ипак успјели створити знатно проширену хрватску државу (укључујући Истру, Далмацију, дио Херцеговине, Дубровник, Војну Крајину, Барању и дио Срема). Они су само привидно били раздвојених идеологија, па без обзира на те привидне подјеле, сви су водили истом циљу, стварању хрватске државе: грађански политичари, усташе и комунисти (Анте Старчевић, Стјепан Радић, Владко Мачек, Анте Павелић, Јосип Броз, Владимир Бакарић, Андрија Хебранг, Иван Крајачић – Стево, Савка Дапчевић Кучар, Мико Трипало, Ивица Рачан, Фрањо Туђман и др).

Набројени и бројни други увијек су играли на двије идеолошки супротстављене карте којима је био исти циљ. То би се могло назвати политичком и државотворном визијом. У таквој политичкој игри, добитна комбинација је сигурна. Усташка политика и пракса била је отворена и тражила је хитна рјешења, а комунистичка је типовала на погодном вријеме за стварање хрватске државе. Послије пада Берлинског зида и докидањем Варшавског уговора, хрватски политичари, пресвучени комунисти, дочекали су вријеме стапања усташке и комунистичке идеологије које су у прошлим временима само привидно биле раздвојене. Бивши комуниста и генерал Фрањо Туђман је измирио усташе и партизане у Хрватској, борце за хрватску државу из иностранства. То би се могло назвати идеолошко-политичком мудрошћу. Та мудрост се таложила у хрватском бићу кроз вјекове, а посебно у вријеме феудализма. Пред газдом слуга покоран, а послије презир и чекање умијећа могућег. И тада су се чекала погоднија времена, што живот нужно доноси. Привремена понизност према јачима је политика, што Срби изгубише послије Милоша Обреновића. Таква нужност се истопила и више није била у њиховом генетском потенцијалу. Хрватска политика и њени носиоци у 20. вијеку су доказали политичку мудрост и зрелост, иако су у тој борби постали барјактари нечувених злочина. То је терет који ће трајати вјековима. Неспорно је да су горе наведене личности и многе друге заправо заслужни хрватски политичари у процесу стварања хрватске државе.

Српске идеолошко-политичке подјеле, нажалост, биле су и остале стварне и непомирљиве. Југославенство, комунистички, па дијелом и четнички покрет, расрбили су већину Срба на Балкану и свијету. Сви су били у служби погубног конвертитског синдрома. Комунистичка крилатица о великосрпској хегемонији (чије је исходиште у Коминтерни), одвраћала је Србе да буду борбени, на бранику своје нације и државе. И то им је био један од разлога бјежања од себе.

Те екстремне подјеле унутар истог народа постоје и данас. То је темељни узрок српско-српског рата, понора и нестајања српског народа и државе. Заблудно је и умоболно доказивати да комунистички и четнички покрет нису били антифашистички, а ради се само о два идеолошки подијељена, али и међусобно крвожедна фронта с различитим визијама власти послије Другог свјетског рата. И послије пада комунизма и успостављања капиталистичког система, за који се залагала ЈВО, Срби још увијек нису ништа научили, па подјеле трају и сатиру српско биће и српску државу. Кад ће доћи вријеме да српске вође и народ схвате дубину несреће коју им је донио 7. јули 1941, када је Србин пуцао и

пролио српску крв, што је постао симбол и злослутан дан за српство и Србију? То је почетак трагичног српскосрпског рата и славља те несреће преко 60 година. Здрав разум тешко прихваћа чињеницу да су комунисти успјели толико омађјати српски народ да он у заносима слави дан када је Србин комуниста убио двојицу недужних Срба. Вјерници могу с правом говорити да је српски усуд у 20. вијеку и настао, као казна Божја, због српског пролијевања српске крви и полувијековног славља такве одвратности.

Не само да је у критичној фази Србија, него и Срби у државама окружења. Некадашње притоке Србије пропадају. Средином децембра 2017. у САНУ је одржана трибина о положају Срба у државама окружења (Хрватска, Македонија, Румунија, Мађарска). Општи је закључак да посвуда нестају. Посебно су у критичном стању Срби у Хрватској, гдје су токови асимилације убрзани. И даље је табу тема да су Срби у Хрватској били кроз вјекове равноправан народ. То нити један тамошњи Србин не смије споменути, а о томе се ћути и у Србији. Стварни положај Срба је биједан, однос незаконит (повратак имовине, позиција цивилне смрти је у токовима политике и устава, одузимање радног стажа, скривање података о уплатама пензионог осигурања, неједнакости пред законом, неимање права на отпремнине, на акције у претворби капитала, пензионери на божићнице, као и право на пропорционално запошлење у државним органима, полицији, судству, просвјети. У вези са наведеним незаконитостима, не поштују се прописи о националним мањинама. У нижим органима власти осјећају се неписана упутства, микродискриминације. Положај Срба у Хрватској је биједан. Њихови заступници у Сабору су у коалицији са странком која је над Србима извршила злочине, масовно етничко чишћење, попалила десетине хиљада кућа, инфраструктуру, православне цркве, домове културе, господарске објекте, одузела око 60.000 станова у градовима, протјерала око 500.000 Срба, међу којима је 220.000 Срба из градова у којима није било рата. Служење српских представника странкама пресвучених комуниста и фашиста и њихових потомака, јесте поразно и срамотно, али они су у таквој позицији да њихов глас не значи готово ништа.

Нека времена само за памћење

Давно су прошла времена Статута Валахорума, одлука Хрватског сабора, Хрватскосрпске коалиције, Ријечке и Задарске резолуције, пред-

сједавања четворице Срба у хрватском Сабору, Адресе народног вијећа Срба, Хрвата и Словенаца 1918, одлуке и резолуције ЗАВНОХ-а, одлуке и резолуције Првог конгреса Срба у Хрватској, Устава Народне или Социјалистичке Републике Хрватске, залагања Српског клуба вијећника ЗАВНОХ-а... да се дословно штите загарантирана српска права у Хрватској. Проглашена права постепено су се топила, а српске заслуге у стварању хрватске државе су заборављене, па и српске жртве у завршним операцијама у освајању Истре. Срби су масовно гинули на прагу слободе и у завршници Другог свјетског рата. Србима у Хрватској укинуто је право да им у изводима, матичним документима, пише националност. Ако се неко пожали, упућују га да прави молбу вишим органима власти. Српско име у Хрватској нестаје, а све више њих себе називају само православцима.

Ни данас није упутно у Србији спомињати стравична бомбардовања Србије и њених градова од Трећег рајха, али и од „савезника” 1943. и 1944. године, која су тражили челници КПЈ. Боже, сачувај Србе од помисли да неко постави званичан захтјев за наплате штета из Првог, Другог, посљедњег криминалног и пљачкашког рата, или НАТО агресије 1999. године. Значи, нисмо своји на своме, историја нас није ништа научила, а пут злочинству је и даље легалан и отворен.

Прећутно је забрањено говорити да су Вук Караџић и Ђуро Даничић Хрватима поклонили српски језик за њихов књижевни језик, средином 19. вијека. И због те истине, Срби данас немају излаз на Јадранско море јер се некадашња Далмација, гдје су живјели претежно Срби католици, није могла присвојити употребом хрватског кајкавског говора. Још увијек су табу теме зашто је само Србија у старту послје Другог свјетског рата добила терет двију покрајина и зашто је донесена забрана избјеглим Србима из Косова и Метохије да се послје Другог свјетског рата поврате својим кућама. И даље се поштују и славе неке личности које су кривци за српска нестајања и деструкције.

Времена су апсурдна, али се ипак не може тврдити да хрватска политика, бар у неким детаљима, не настоји ујединити Србе, трпајући их све у један кош под именом „четници”. Већини Срба, а нарочито комунистима, то је највећа увреда, па Хрвати полако схваћају колико су Срби побјегли од себе и колико су политички и национално заостали у поимању времена у којем живимо. У оваквим условима Хрвати су створили тимове психолога, психијатара, правника и историчара који трасирају давно зацртане планове, добро осмишљене у Тајној окружници ХСС-а уочи Другог свјетског рата. Студије стања српског народа

постају путоказ за даље ковање српских понора, без опасности и кајања, јер Срби сами себе уништавају. Царују неправде и дискриминације, а Срби су и даље у чудесној дефанзиви, али и дежурни кривци за све што се негативно десило и дешава на Балкану.

Невјеројатно је да Србија без поговора прима на себе и оне ударце – лажи које се нити по једној историјској логици не могу њој приписати. Политичко-невојнички, криминални (планирани) напад на Вуковар не може се приписати Србији и српском народу јер је операцију водила постојећа држава СФРЈ (чланица УН), чије водеће личности и нису били Срби. Тешко је схватити да је званична Србија примила на себе одговорност за Сребреницу и пред свијетом незаслужено окаљала свој образ.

И другим лажним теретима који јој угрожавају углед пред свијетом, политика у Србији оптерећује себе и свој народ. Зашто се у јавности њемачко-ушастшки логор на Сајмишту, који се налазио на територији НДХ, сматра логором у Србији, а не у НДХ, па индиректно она прима презир свијета, а посебно код необавјештених Јевреја?

Зар није самоубилачка политика одбијање Народне скупштине Србије 2017. године да се донесе резолуција о геноциду НДХ у Другом свјетском рату да је та држава извршила геноцид над српским народом? Зар је и ово непознаница? Треба ли више доказа, а има их на више хиљада, од набројених у овом кратком приказу? Зар Јасеновац, Јастребарско, Глина, Пребиловци, Јадовно, Дереза, Слобоштина и злочини у Српским православним црквама нису довољни? Ово је и једини пут да хрватски народ погледа себи у очи, да осуди, не себе, него злочиначке оргије бројних својих предака, да изрази жаљења над милионом убијених Срба на просторима НДХ и над поновљеним злочиним, прогоном преко пола милиона својих држављана, само због друге вјере и имена. Треба се надати временима када се неће славити злочинства ни код једног народа свијета. За сада, на Балкану, Хрватска је једина држава која слави злочиначке походе у протеклим ратовима, а изражајно рат који су прогласили домовинским, а њихове реализаторе бранитељима. Србе из Хрватске означеше окупаторима сопствених кућа и завичаја.

Српска самосвијест

За сада у Србији, на Балкану, нема носилаца српске самосвијести, идеје водиле. Брод се насукао у плићаку. Да ли њиме управљају странци и најамници, како неки тврде? Унутрашње неслоге партизана и чет-

ника трају. Срби и они други (потомци комуниста) мрзе се и дијеле око суштинских питања: исток или запад, Тито или Дража Михајловић. Ко је могао убити првог антифашистичког бунтовника у Европи, Дражу Михајловића, па војводу Петра Бојовића, српску и свјетску легенду балканских и Првог свјетског рата, чувеног хуманитарца Тому Максимовића, који је за сваког човјека из усташког земунског логора превозио чамцем преко Саве врећу брашна? Комесар за избјеглице и предсједник Владе Милан Недић примају избјеглице из НДХ, без обзира на националност. У Србији и Београду 1944. године проглашени су непријатељима НОБ-а и нове државе, десетине хиљада српске интелигенције и српских домаћина. Милости није било јер је Јосип Броз Тито наредио партизанским јединицама, које су долазиле преко Дрине у Србију, да се не понашају као ослободиоци, него као окупатори Србије.

Ко је имао срце и душу да усмрти 72 пилота Краљевине Југославије 25. октобра 1945. године, који су се у вријеме почетака нове српске голготе, Сремског фронта, одазвали позиву да опет бране Југославију? Зна се да су обарали њемачке авионе 1941. године, да су се неки усудили да први у поробљеној Европи, априла 1941, бомбардују војне циљеве у Аустрији. Краљ Александар Карађорђевић је пилоту АУМ, Фрањи Пирцу, признао чин пуковника, он 1941. године постаје један од заповједника Павелићеве авијације и добива чин генерала. Назирући побједника у Другом свјетском рату, прешао је на страну комуниста. Тито му признаје чин генерала и именује за команданта авијације ЈНА. Српски генерали и високи официри су ово прихватили (Тито је за њих био непогрешив), борећи се само за себе и своје чиновне. Такве детаље морају сазнати сви Срби свијета.

Зимски снови још не указују на буђења. Све има своју цијену, па и чувена и слављена отаџбина Србија коју је свијет прије 100 година цијенио и уздизао у небеса, а готово докинули и пригушили кратковиди династи, странци, комунисти, национално-политички трговци, незналице и традиционални, прикривени и отворени непријатељи српске државе и српског народа.

ПОГЛЕД НА СРБОФОБИЈУ ЈОСИПА БРОЗА ТИТА

Јосип Броз Тито је од српских комуниста, дијела српске интелигенције, па и српског народа, вјештом политиком, представљајући се

јавно ватреним русофилом и југослаVENOM, створио анационалну гомилу, придобио повјерење и љубав, изазвао и усмјеравао српско-српски рат чији је једини циљ, а и једина могућност, да преко таквог рата и српске крви освоји власт. У овоме се састоји његова генијалност и погрда српских улизица, којом су довели српски народ до биолошког слома.

- Невјеројатно је, чудесно и трагично да Срби не могу схватити и упознати истине о својим падовима, узроцима трагедија и нестајања. Толико је откривених, раније скривених истина, али су оне пропагандно старе зацариле код Срба већ стотину година, а одбацују се на први поглед нови докази и спознаје. Када ће Срби схватити куда их је одвело од себе југослаVENСТВО, комунизам и титоизам? Кажу да је то заљубљив народ, попут тетријеба, да не болују само бол којег је дефинисао Јован Дучић, да су им југослаVENСТВО и комунизам трајно замрачили ум и да повратка себи неће никада бити.
- Нико нормалан не може тврдити да нисмо боље и људскије живјели у доба Тита, али је неспорна чињеница да се кроз југослаVENСТВО, комунизам и титоизам уништавао српски народ, плански, дугорочно и душмански. Остали народи Југославије нису срцем прихватили (било је и има изузетака) идеологије југослаVENСТВА, комунизма и титоизма, него су их разумно, а не срцем, искористили за стварање својих држава и угледа у свијету. Срби не виде шта је за њих значао српско-српски рат двају антифашистичких српско-југослаVENСКИХ покрета. За њих су четници фашисти и нацисти, а не антифашисти, антинацисти и ортодоксни југослаVENИ. Држе се ко пијан плота комунистичке доктрине и свих битних оцјена из прошлости које су дали комунисти и не одступају од њих, а зна се да је та доктрина измишљена и пласирана неуком народу само да би се освојила власт послуже рата. Већина Срба не види доказану србофобију Јосипа Броза Тита. Зар смо још увијек толико заостали, неуки и поводљиви према идеологијама своје пропасти? Ни деведесете године 20. вијека, ни НАТО агресија, нити отимачина Косова, нити планови о издвајању Војводине, што је резултат комунистичког односа према Србима, не опаметише већински дио Срба!
- Тита одбацише Хрвати, Словенци, Македонци, па и већи дио муслимана, али Срби не могу без њега. Хрватима је положио темеље за националну државу, али је побио заробљенике, припаднике НДХ. То им је довољно да га одбаце. Срби и не спомињу хиљаде убијених Срба у Словенији средином 1945. године и преко 100.000 убијених

српских родољуба, домаћина, дјеце и жена 1944. године, од комунистичке Брозове руке, од чувене злочиначке Озне. Масовне јаме чекају нека боља времена (попут Миљевине) да их неко открије и опише. Ни то се неће десити док се Срби не ослободе комунизма, југославенства и брозовштине. Ако се ни то не деси, српски народ и његова вјековна држава дефинитивно нестају са историјске сцене.

- Паралелно с уништавањем себе, српски комунисти и династи су кроз идеологије југославенства и комунизма урушили српску државу и довели народ на рубове пропасти. Нешто у мањем обиму, то су направили хрватски и словеначки комунисти. Нису они уништили или уназидили само своје народе, него су заједно са другима уништили и комунистички покрет и државу коју су створили у крви и уз огромне напоре обичног свијета, претвореног у гомилу ратника, али и злочинаца. Створили су нове државице, опет уз крв и патње обична свијета, које су дали у наручје оних комшија против којих су се кроз вијекове борили. Економска надмоћ поново неће имати милости. Код Руса, Срба, Хрвата и Словенаца, комунисти су подлегли људској похлепи, западној пропаганди и уновчавању својих државних позиција. Другови су се пресвукли у господу, пљачкајући огромну државну и друштвену имовину за себе и своје ближње, а своје народе закрвили и претворили у бранитеље својих личних, материјалних и ниских побуда.

Из Наредбе Ј.Б. Тита од 27. децембра 1941. године, тачка 9:

„Да команданти и Политички комесари уложе сва своја знања и силу да што више придобију у комунистичке јединице што млађе женског пола, како би могле послужити нашим друговима за природне сексуалне потребе. Ово је потребно у што краћем року учинити ради подизања морала код наших другова приликом пресудних борби. Оне женске које би остале у другом стању треба неопходно ликвидирати...”

Титов генерал-пуковник, Србин, Кордунаш, Павле Јакшић, личност његовог повјерења у рату, а у завршним операцијама 1945. начелник Штаба 4. армије која је даровала Хрватској Истру, пише о комунистичким преговорима с Нијемцима 1943. године, погледима на Титову личност и његово анти-српство. Поред осталог, Јакшић пише о Титовим антисрпским поступцима, о преговорима и споразумима и неспорном Титовом антисрпству које ће се брутално испољити, како наводи: „у забрани Србима које су фашистички завојевачи протерали са Косова и Метохије – да се врате на своја огњишта (1946); у плановима да се Ср-

бија „потопи” у новоствореном Панонском мору; у разбијању ЈНА (1962) и Удбе (1966); проглашавању Устава 1974, као Титових субјективних активности на разбијању СФРЈ, српског историјског дела, негације сепаратизма и сецесионизма.”

Титово антисрпство тражили су и приказивали многи аутори, од његове улоге у Мачви 1914. па све до краја живота, 1980. године. У односу на Србе, Тито је развијао мржњу код осталих народа Југославије идеологијом о четничком покрету, великосрпској хегемонији и великосрпској буржоазији. Неки од Хрвата који су приступили антифашистичком покрету увиђају систематско уништавање српског народа, попут Владимира Назора који на Кордуну пише потресну пјесму „Мајка православна”, и Ивана Горана Ковачића који је написао поему о масовном српском страдању: „Јама”.

Не постоји будућност српског народа без истинског упознавања улоге краља Александра Карађорђевића, југославенства, КПЈ и Јосипа Броза Тита на уништавању српског народа у 20. вијеку. Нема двојбе да је КПЈ од оснивања до распада имала идеју слабљења и уништавања српског народа, али не само због борбе за власт. У снази српског народа и његовој монархистичкој традицији, комунисти и њихови отворени савезници до Другог свјетског рата, па и у току рата (усташе и други), заједно су се устремили на рушење Краљевине Југославије, српски народ и православну цркву, како би, прије свега, уништили српски народ у Хрватској и Босни и послије рата побиједили на изборима.

Несхватљива је моћ КПЈ и Јосипа Броза Тита, то да су успјели, уз готово искључиву физичку моћ српског народа, да тај народ окрену против себе, да злочиначки порив отворено изразе у својим ратним документима, наредбама и говорима, у поступцима и подржавању свеколиког злочинства над српским народом. О овој табу теми је још увијек тешко писати, због идеолошких подјела, незнања, о доприносу Тита и комуниста у рушењу стабла које су изградили, уз силне жртве, претежно српског народа, због горе садашњости од оне коју смо проживјели у доба комунистичке власти. Код оцјена о улози КПЈ и Јосипа Броза Тита у страдалаштву и нестајању српског народа у Хрватској и Босни треба, поред осталог, навести слиједеће:

- Суштина односа према Краљевини Југославији и српском народу мора се сагледати у документима Четвртог конгреса КПЈ, одржаног у Дрездену 1928. године, у којима се врло пластично наслућује антисрпски карактер комуниста Југославије, због српског историјског државотворства и монархизма.

- Изучити поруке Споразума Моша Пијаде–Миле Будак 1935. године, о односу према српском народу и православној цркви, те о међусобној заједничкој борби комуниста и усташа против Краљевине Југославије, српства и православља.
- Организовање устанка 1941. године само у српским крајевима, с циљем да се окупатор изазива на уништавање српског народа. Ову прикривену идеју српски комунисти нису прозрели, него су активно радили на њеној реализацији. Несхватљиво је да су српски команданти – комунисти могли читати Титову Наредбу од 27.12.1941, а да им није прорадила српска свијест и савјест! Разуман човјек, читајући ову антисрпску Наредбу, помишља и на хипнозу! Гдје су били Александар Ранковић, Коча Поповић, Пеко Дапчевић, др Гојко Николиш, Слободан Пенезић – Крцун, па потписник Наредбе, пуковник Арсо Јовановић и други?
- Готово да и нема примјера да су комунисти дозволили некој партизанској јединици да обустави масовне усташке злочине над српским народом (изузетак је Козара, гдје су партизани и себе жртвовали за свој народ). Наведени су у овој књизи бројни примјери елементарне небриге комуниста и незаштићености српског народа од усташких злочинаца.
- Да трагедија буде већа, Титови комунисти су, после усташке НДХ, други по обиму злочинства нанесеног српском народу, у току Другог свјетског рата и поратним годинама. Они су надмашили бројчано све окупаторске злочине и жртве савезничког бомбардовања Србије и Црне Горе. Они су зачетници и организатори српско-српског рата, стравичних обрачуна са свим онима који су у себи имали српска национална осјећања, српску свијест и традицију. Масовно су убијали антифашисте – четнике и њихове породице, у Источној Босни, Црној Гори, Србији и у Лици.

Тито је 1944. примио од Стаљина заробљене усташе, учеснике Стаљинградске битке. Допремљени су преко Румуније, а Тито их је пресвукао у енглеске униформе; команданту злогласне усташке пуковније Марку Месићу признаје чин пуковника, попуњава усташама чак и 6. личку пролетерску дивизију и шаље, не на ослобођење, него на окупацију Србије. Он у другој половини рата прима Сулејмана Филиповића, Павелићевог знанца и пријатеља који се истакао у злочинству против Срба, даје му високе положаје у Авноју и ЗАВНОБиХ-у, па и чин генерала. Било је безброј таквих случајева. Посљедице су за српски народ

биле стравичне. Историчари још нису избројили све убијене Србе у томе походу. Неки цијене да је убијено између 80.000 и 100.000 припадника српског народа, а други спомињу далеко већи број. Још увијек у нашој историографији лебди неразјашњена табу тема о масовној ликвидацији српске дјеце у јамама на Миљевини, недалеко Дрине, 1944/45. године.

- Према тврдњи Борисава Јовића, на ТВ каналу „Хепи” 20. фебруара 2014, Тито је уз помоћ Стеве Крајачића, архиву Логора Јасеновац пребацио у Ватикан. За то је сазнао Александар Ранковић и суочио се с Титом 1966. године. Тај детаљ је био прави разлог уклањања и дискредитације Ранковића, исте године.

Логор НДХ, Јасеновац (у којем су до 80% убијани Срби) ради од јула 1941. па готово до краја Другог свјетског рата. Сви они који су тражили да се та творница смрти уништи нису доживјели крај рата, попут команданта 12. славонске дивизије, Николе Демоње. Вишегодишње постојање Логора НДХ „Јасеновац” даје одговоре на све нејасноће о односима Ј.Б. Тита, Коминтерне и КПЈ према српском народу. Несхватљиво је за људски разум да је ова творница српске, јеврејске, ромске, па и хрватске смрти, радила готово три мјесеца послје Аушвица и да то мјесто свеколиког злочинства Тито никада није посјетио. Хрватски публициста, новинар Вјенцеслав Ценчић (колико му је вјеровати), у књизи „Титова посљедња исповијест” наводи неке његове правдајуће изјаве, да је био против Устава 1974. године, прекомјерног задуживања република у иностранству, да је размишљао о наследицима, у ликовима Мике Трипала, Рате Дугоњића, а у рату о Иви Лоли Рибару. Каже да је, говорећи о Лоли наследицима, рекао и Копиничу, за што је сазнао Андрија Хебранг, па је из љубоморе организовао Лолино убиство. Назначио је и љубомору код Кардеља и Бакарића.

На оптужбе о Јасеновцу, Тито наводи: „Мене оптужују да сам забранио да се иде на ослобађање логораша које је тада чувало стотињак усташа... Тај Вицков предлог није дошао до мене и ја се сада питам где је завршио. Сам себе оптужујем зашто до сада нисам био у том логору смрти и поклатио се сенама убијених. Сада сам се присетио и податка да су и Хебранг (Андрија) и Крајачић (Стево) били против обележавања Јасеновца. Па иступ Стевин приликом откривања споменика у Јасеновцу. Није као председник Сабора дошао на отварање, дошао је у Липик, пијан у ловачкој униформи и делегацију Србије изврешао, вичући им: „Мало смо вас потаманили”. О том скандалу поруку сам добио од Пучара (Ђуро)...

Голи оток је створио Кардељ, предложивши да се сви који су се изјаснили за Резолуцију, изолују на једно острво. Помоћ у томе дали су му Аугустинчић и Стево (Крајачић), који су му причали о Голом отоку и добром камену с којим се служи Аугустинчић при изради скулптура... своје ибеовце прогласили би лудим посебно ако се радило о школованом кадру... Због Голог отока нисам добио ни Нобелову награду за мир, иако је више од стотину државника света то предлагало.”

Титова исповијест не скида с њега одговорност за Јасеновац, па и за Голи оток, јер је његова ријеч у вријеме ових догађања била закон за све око њега.

- Титова Наредба од 27. децембра 1941. је његов типичан однос према српском народу, пошто готово све тачке доказују колика је његова мржња према Србима, посебно тачка 9. Треба прочитати и Наредбу из 1944. године, о окупацији, а не ослобођењу Србије. Тито је пред српским комунистима и српским народом скривао од младости тајену србофобију. Срби су му вјеровали због сталних веза с Русима, које је српски народ одувијек обожавао. Била је то необорива Титова легитимација под којом је могао жртвовати, етикетирати и убијати припаднике српског народа. Његов готово терористички однос према Србима је посебно истакао Моша Пијаде у говору на Првом засиједању АВНОЈ-а, 26/27 новембра 1942. године у Бихаћу. Мржња је испољавана и послије рата, у оснивању двију покрајина само на историјском тлу Србије, у оснивању посебног фонда за развој Косова и Метохије, у правцу засебне државотворности, зацртане у Резолуцији 4. конгреса КПЈ у Дрездену. Тај негативистички однос се спроводио послије рата кроз колонизацију Срба из Хрватске и Босне у Војводину, те кроз специјалне облике етничког чишћења.
- Комунисти, на челу с Јосипом Брозом, створили су од исконских Срба у Црној Гори црногорску нацију, Барању припојили Хрватској, што никада није била. Истру су од Италије отели српски партизани. Припојена је Југославији, да би је касније присвојили Хрвати и Словенци. Тито је знао за рушење православне цркве Св. Ђирила и Методија на Вису 1963. године и на томе мјесту подизање споменика „Туђе нећемо – своје не дамо”. То је била припрема за његову посјету Вису 1964, на 20. годишњицу његова боровка на Вису.
- Тито је два антифашистичка српска фронта закрвио у братоубилачки рат, само због борбе за власт и мржње према Србима. Од четника, антифашиста и југославена је вјештом пропагандом у

јавности стварао најогавније непријатеље свих народа Југославије, говорећи да су фашисти и кољачи попут усташа, синоними клања и других ужаса. Умним Србима је љепио четничке етикете, страшећи четничком камом све народе Југославије, посебно Хрвате, с циљем да што више замрзе српски народ, иако се четници у својој бити нису борили за српски народ него за троимени народ Југославије. На тај начин је бацао клетву на све Србе, у којима је видео неки будући четнички потенцијал, не спомињући четнике, Хрвате и Словенце у Приморју, Далмацији, Словенији, ни њихово југославенство. Четнике је приказивао екстремним српским националистима, што у бити никада нису били. И они су залутали у југославенство, погубно само за Србе.

- Јосип Броз Тито је већ 1941. године испољио антисрпство, у преговорима с Дражом Михаиловићем. Дража је тражио да се тежиште антифашистичке борбе пребаци на просторе НДХ, гдје усташе масовно врше ликвидације Срба и других народа, а да се у Србији и Београду ограничи на диверзије, саботаже, обавјештајни рад и прикупљање средстава за заједничку борбу против фашизма. Тито је одбио тај став, тражећи да се заоштри беспоштедна борба против Нијемаца у Србији, знајући за принцип реципроцитета, за убијене њемачке официре и војнике.

Поставља се питање, откуд баш толика Титова србофобија? За повјеровати је да су то преостаци урезани из његове младости, од борбе са Србима и из злочинства према њима 1914. године, или из борбе за власт, јер је знао да власт у Југославији може освојити само уништавањем и неутралисањем српског народа с дуговјековном монархистичком традицијом. Код оних Срба који су према њему имали критично мишљење и неповјерње, постојало је мишљење да ће га женидба лијепом и младом Српкињом, Јованком Будисављевић, промијенити. Вријеме је показало да је остао на раније оформљеном ставу према Србима. Тито је класичан примјер политичара код којих је златна нит сваке идеологије и политичких странака борба за власт, свим расположивим средствима, па и мржњом, али и злочинством. Велики војсковођа, генерал и државник Француске, Шарл де Гол је за Тита рекао: „Тито је једна обична протува, између њега и мене стоји невина крв генерала Михаиловића.”

- Јосип Броз Тито се састаје 7. августа 1944. године (тајно) с папом Пијом XII који је један од организатора усташког покрета и пре-вјеравања православних Срба у католичку вјеру, заштитник Паве-

лића и усташа послје рата (скривао Павелића у Ватикану, прије пребацивања у Аргентину). Једнога дана ће испливати документи о Титовим разговорима с папом. Вјеројатно је споменут Јасеновац, а и досије о дјечи из усташких логора који је одузет Дијани Будисављевић, неколико дана послје 8. маја, дана „ослобођења” Загреба. Папа је добро знао за усташке погроме над Србима, Јеврејима и Ромима, па не само да је знао него и подстицао усташе на злочинство. Био је заштитник усташког покрета, у рату и послје њега. Организирао је Павелићев бијег, па и многих челних усташких вођа, у Аргентину. Тито је дозволио повратак у Југославију католичком барјактару ликвидације и прекрштавања Срба у НДХ, Крунославу Драгановићу. И у томе је показивао своју србофобију. Спречио је план Удбе да за уговорених 500.000 долара преко аргентинских служби безбједности убије Анту Павелића, па је то обавио, смртно га ранио у предграђу Буенос Ајреса, четник, припадник ЈВО, Благоје Јововић, 10. априла 1957. године.

Тито је пред својим ратницима скривао тајне преговоре с Нијемцима у Горњем Вакуфу, Сарајеву, Бугојну, Загребу и другдје (преговарачка делегација: Владимир Велебит, Милован Ђилас и Коча Поповић). Према неким информацијама, Тито је у разговору с Иваном Крајачићем рекао: „Звијезду петокраку, које се одрекао Лењин и Стаљин, одричем се и ја! Треба је Србима вјечно увалити у њихов дом, а не мој гроб.” У истом разговору Тито је, према истом запису, рекао, да је то обећао папи у Риму.

- Из свих његових поступака је видљиво да је Тито толико мрзио Србију и српски народ да је потцјењивао српски допринос у борби против нацифашизма, да је 1944. године, у име КПЈ, а преко Стаљина, добио и усмјерио најжешћу усташку јединицу, 369. „вражију пуковнију” на Србију, преименовану у Југославенску бригаду, под командом Марка Месића, којег је Хитлер одликовао два пута, Павелић три пута и којем је додијелио назив витеза (неки то успоређују са звањем маршала), а Тито му је признао чин и пензионисао га. Тито је у завршници рата на Истру послао српске дивизије – 7. банијску и 8. кордунашку и херцеговачку. Ови Срби, испаћени ратним страхотама, јуришају на утврђену Ријеку, гдје на прагу слободе погибе око 6.000 српских бораца, да на жртвенику будуће хрватске државе расплаче хиљаде српских мајки, жена и дјеце. Зна се да 34. дивизија, у којој су били претежно Хрвати, није упућена на Ис-

*Тито и Пава Пије XII 14 августа 1944. године.
Слику је пронашла Проф. Др Смиља Аврамов у вајинганској архиви.*

тру, него је логоровала у миру, у шумарцима између Загреба и Карловца, не много далеко од Јасеновца. А зашто није упућена на Јасеновац, који је радио у дубокој позадини, на рубу слободног територија партизанске државе, 17 дана до пада нацифашизма у Европи?

- На понашање Тита, посебно према Србима, знатно су утјецала двојица совјетских обавјештајаца: Јосип Копинич (1911–1997) и Иван Стево Крајачић (1906–1986). То су двојица људи који су могли код Тита, када су хтјели, причало се, и без куцања на вратима. Обојица су били обавјештајци Коминтерне. Иван је поштравао Титову србофобију сасвим отворено, а да за то никада није судски или партијски одговарао. Осим њих, на Тита су имали велики утјецај: Мирослав Крлежа (1893–1981) и Иван Мештровић (1883–1962). Сва четворица, мање или више, нису били пријатељи српског народа.

Иван Стево Крајачић је био отворени србофоб. Знао се налити и отворено иступати антисрпски, а да му је Тито све опраштао. Многи се питају – зашто? Крајачић је, као руски обавјештајац, умјесто у Москву, отпутовао у Шпанију 1937. да за Тита обави значајан посао и да се укључи међу шпанске добровољце. Била је то година убиства генералног секретара КПЈ у Москви Милана Горкића и припрема за избор генералног секретара КПЈ. Очекивало се кандидирање Благоја Паровића, Шмита

(1903–1937), као истакнутог комунисте и револуционара међу комунистима Југославије, који је био у Шпанском грађанском рату. Крајачић је, у договору с Титом, организовао убиство Паровића, па се у таквим околностима пробио Тито на позицију генералног секретара КПЈ 1938. године, а Крајачић је због те услуге имао безрезервну подршку Јосипа Броза. Тито је убијао своје политичке неистомишљенике, посебно оне Србе који су увидјели Стаљинове чистке у СССР-у, да би се тиме показао русофилом и овладао мозговима наивних Срба, јер је русофилија код Срба била непосредно размеће у оцјенама појединих личности. Преко Крцуна (Слободана Пенезића) хапсио је, дао мучити и убити члана КПЈ од 1919. године Живојина Павловића којег је Тито рађије искључио из Партије, а који је објавио књигу о Стаљиновим чисткама, чиме је добио неизмјерно повјерење Ранковића, Крцуна, Ђиласа, Стамболића и Дедијера.

- Већина Хрвата с правом осуђује Тита због злочина у Блајбургу и на тлу Словеније, што је оправдано, а не схваћају дубину његовог поступка. То је учинио и зато да хиљаде усташких злочинаца не би извео пред суд, на којем би се пред свијетом открила сва страва усташког злочинства над Србима, Јеврејима и Ромима. Том одлуком ликвидације усташа озаконоио је и право на масовну ликвидацију својих најжешћих политичких противника, заробљених четника и њихових породица у Аустрији и Словенији. И поред свега што је учинио за хрватски натрод, стао иза хрватског државотворства, попут жачетника краља Александра, па првог ствараоца хрватске државе др Анте Павелића, Хрвати службено и неслужбено одбацују Тита. Срби, којима је уништио душу, понос, традицију, побио стотине хиљада Срба, у рату и послје њега, произвео и каналисао идеолошки српско-српски рат, раскомадао Србију, преселио српске фабрике у Хрватску, Словенију и Босну, који 1944. није ишао на ослобађање Србије, него на окупацију, који је попут краља Александра Карађорђевића оставио Србе без Барање, без аутономне српске покрајине у Хрватској, који их је масовно затварао на Голом отоку, забранио повратак на КиМ. И поред свега, Тито је за велики број незнатих и заведених Срба трајна, недодирљива икона и добротвор. Србима је било сасвим довољно да у лику Тита, својим невјерним очима и опијеним мозгом, виде русофила.
- Хрвати су се отресли комунизма, југославенства и титоизма из више разлога: што је Други свјетски рат водио заједно са Србима, а против прве хрватске међународно признате државе, што им је Тито у завршници рата приредио злочин у Блајбургу, као и зато

што одрицањем од комунизма и титоизма, 90-их година 20. вијека добивају подршку западног свијета.

У Хрватској мањина остаје на позицијама Тита: они који су се искрено и срчано борили за комунизам и Тита, те они који су схватили Титову србофобију, која их једино неутралисањем српске бројности и ратне побједи може спасити послје масовног злочинства над српским народом. Једино их је Тито, попут краља Александра, могао ставити на пијадестал побједничког народа. Умни Хрвати су у завршници рата почели масовније приступати Титу и из два разлога – што су докучили визију о побједи антинацифашистичке коалиције, али што је још битније, постепено су спознавали Титову србофобију, па им је то био главни порив да мијењају страну своје борбе. Готово пропорционално су прилазили комунистима са сазнањима о злоупотреби српског народа од комуниста и Јосипа Броза.

- Тито је показао своју србофобију присилном мобилизацијом српских младића за Сремски фронт у јесен и зиму 1944. године, па и малољетника који нису служили војни рок. На прагу завршетка Другог свјетског рата погинуло је на Сремском фронту око 7.500 Срба. У исто вријеме, код Панчева су ликвидирана 72 српска пилота која су се одазвала позиву да учествују у завршним борбама совјетске и партизанске војске. Многи од ових пилота су се винули у небо, борећи се 1941. за Југославију, а против фашизма. Хрватски историчар проф. др Душан Биланчић свједочи да је Тито послје ослобођења Београда, на сједници Политбироа КПЈ, рекао: „Ми се у Србији морамо понашати као у земљи коју смо окупирали!”
- Посебан вид србофобије се наставио када је краљ Петар II Карађорђевић рашчинио Дражу Михаиловића и наредио да се четници ставе под команду Тита. Сви они четници који су прешли на страну комуниста углавном су побијени, док је истовремено текао процес масовног преласка усташа, домобрана, муслиманске милиције, балиста, мађарских конведа... у партизанске редове, па су чак прихватили припаднике најзлогласније хрватске пуковније, заробљене под Стаљинградом, признали чин заповједнику Марку Месићу и углавили им петокраке и упутили 1944. на освајање Србије.

Да ли ће историја открити разлоге због којих је Црвена армија морала проћи само кроз Србију и зашто се послје битке на Дунаву, са свим својим јединицама и ратним потенцијалима, усмјерила према

Мађарској, а не ближим путем преко Хрватске за Аустрију, а да се тиме злочиначкој НДХ продужи живот још пола године, с њом и логору људског зла, Јасеновцу? Можда је ово тема не само за историју него и за литературу, а и за војну доктрину. Да није било тако, не би само у бици за Ријеку 4. армија имала око 6000 палих бораца, на прагу слободе. Тај измучени народ би шест мјесеци раније био обасјан слободом и без силних жртава, готово потпуно српских бораца који су ушли и у предграђе Трста. Није то била битка за народ и његову слободу, него готово искључиво битка за власт. Историја ће сасвим сигурно доћи до података о томе да ли је путања Црвене армије договарана с Титом, или је то био раније зацртани пут према Западу.

- Боравећи у САД, шездесетих година прошлог вијека, Тито се састао с хрватским вајаром Иваном Мештровићем, којег је упитао:
  - Зашто се ви не вратите у Југославију?
  - Бојим се Срба! – одговорио је вајар.
  - Немојте се бојати Срба! Ја сам их уништио тако да за педесет година неће знати ко су, а за сто година неће постојати! – одговорио је Тито испијајући виски.

Све речено у претходним тачкама о Титовој србофобији могло би се ставити под упитник и историјске анализе, али крај 20. и почетак 21. вијека потпуно потврђују масовна нестајања српског народа у Хрватској, Босни, Црној Гори, Македонији, Косову и Метохији, па и у Србији.

- Оснивач је злогласног логора Голи оток. Остаје још увијек тајна колико је људи затворено и колико је у њему убијено. Неки спомињу цифру од 16.090, док је командант Анте Рештегорац изјавио Дедијеру да је у њега ушло 32.000 (међу којима и 34 малољетника), да је убијено 829 затвореника. У њему су били најбројнији Срби из свих република, Срби из Црне Горе и комунисти Црногорци. Тито је удаљио патријарха Дожића и Николаја Велимировића, сужње из Дахауа, с челних позиција у СПЦ, заточио је на Голи оток дјецу Драже Михаиловића, сина Бранка и ћерку Гордану, а претходно су присиљени да се одрекну оца; послао је на Голи оток и сина Војводе Мишића, Војислава, зато што му није плескао на некој свечаности. Војислав је клечао пред сликом брата Александра који је спасио Дразу, а којег су стријељали Нјемци.

Титова ОЗНА је осудила и убила Пунишу Рачића и убила његовог сина Слободана на Сремском фронту, ликвидирала митрополита СПЦ

Јоаникија и бившег министра Саву Вулетића на Букуљи, па запалила у дрвеној буради, ликвидирала готово јавно сина војводе Косте Пећанца на Сремском фронту, мучила до смрти војводу Петра Бојовића, српску и свјетску легенду Првог свјетског рата. Титов суд је пресудио на робију чувеног препородитеља Београда Воју Илића, градоначелника, који је основао Београдски велесајам. Од смртне казне га је спасио Винстон Черчил. Тито је на Голи оток послао супругу Симе Марковића, једног од оснивача КПЈ, који је критиковао негативне појаве стаљинизма (убијен у Москви 1939). Без суда је убио председника Српске владе у окупираној Србији, генерала Милана Недића, за којег ће српска и свјетска историографија, када се ослободи политике, утврдити да је спасио српски народ Србије и избјеглице из НДХ од потпуног уништења; пресудио на смрт и ликвидирао без трагова генерала Драгољуба Михаиловића, првог герилца против фашизма у поробљеној Европи. Неко ће документирати утврдити колико је Тито одговоран за смрти: Иве Лоле Рибара, Марка Орешковића, др Младена Стојановића, Станка Опсенице, Стојана Матића, Раде Кончара, Петра Драпшина, Арсе Јовановића, Васиља Гаћеше, Николе Демоње, Андрије Хебранга, Раде Жигића, генерала Славка Кватерника, Милутина Караса, за ликвидације стотина руских белогардејаца у Србији, у договору са Стаљином, хиљада српских домаћина и интелектуалаца, десетина познатих учесника рата и хиљада анонимних личности. Све ово наведено о србофобији Тита спорадично је доказано, а колико тек има оних истина које ће открити будући истраживачи и колико је крвавих тајни отишло у неповрат. Неки аутори иду тако далеко да оптужују Тита за милионске жртве над српским народом, попут Мирослава Тодоровића који тврди да је кроз Титове казамате прошло 3.677.777 родољуба, претежно Срба. Тито је поједине своје помагаче, који су обавили прљаве послове, удаљавао од себе или ликвидирао, с намјером да свједока буде што мање. Тако су прошли многи, па и србоубица Слободан Пенезић – Крцун, те Михајло Ђорђевић, судија који је пресудио на смрт Дражу Михаиловића.

- Тито је настојао свим средствима да се забораве ратни злочини, из више разлога: због братства и јединства, због властитих злочина КПЈ на чијем је челу био, због заштите хрватског народа чија је држава учинила злочинство какво историја свијета није запамтила. Делегација комунистичке Југославије је 27. маја 1946. први пут боравила у Москви, где је домаћин био Ј.В. Стаљин (Тито, Ранковић, Коча Поповић, Благоје Нешковић, Борис Кидрич, и Владимир Поповић). Стаљин је наздравио „херојском српском народу, једи-

ном словенском народу који је у најтежим данима рата против фашизма био веран Русији, док су се хрватски пукови борили с Немцима у Стаљинграду.” Стаљин се окренуо Титу и упитао зашто не спомиње оно главно. Делегација је занемала, не знајући шта Стаљин мисли. Он се опет јавио и рекао: „На Јасеновац!” Тито је сав скрушен са сузама изговорио: „Стидим се што сам Хрват!”

Ради бољег сагледавања и увида у политику Јосипа Броза Тита, мора се проучити Зборник народних хероја Југославије. Орден народног хероја су добили многи заслужни борци и ратници који су срцем ратовали против фашизма и за декларисано народно ослобођење, али је основна одредница била да ли се предложена личност истакла у борби против ЈВО – четника, дакле против најомраженије идеологије која се борила с комунистима за други облик власти, за капитализам и монархију. Други важан чинилац је припадност КПЈ. Историјски гледано, није битно што су комунисти четнички покрет сликали најцрњим бојама у борби за власт. То је одлика сваке идеологије, али је погубно за српски народ што су комунисти, српски и они други, према потреби правили синонине између Срба и четника, означавали четнички покрет фашистичким и великосрпским. Историја, ослобођена од остатака комунистичке идеолошке историје, мора доказати да четнички покрет није био фашистички, нити великосрпски, него југославенски, а тиме суштински и антисрпски. Недвосмислено је да циљ четника није био ослобођење Срба, него Троименог народа Југославије (Срби, Хрвати и Словенци). Такав југославенски идеолошки концепт КПЈ изазивао је мржњу осталих народа Југославије, према српском народу, што се и осам деценија послје Другог свјетског рата манифестује код свих народа бивше Југославије. Четничка етикета коју су створили комунисти Србима се приписује не само у Хрватској и Босни него и код Срба у Србији. Многи се одричу Тита и комунизма, али не и комунистичког насиљења (Авнојске границе, однос према четничком покрету и српском народу, посебно у Хрватској гдје је изгубио вјековну конститутивност, ЗАВНОХ и устав Хрватске, своју имовину и завичаје). Велико је питање: колико је комунистичка идеологија уништила српски народ у ратовима и послје њих и колико га и даље уништава?

- Једна од највећих погрда Јосипа Броза је немилосрдан поступак према својим бившим борцима 1948/53. године. Бојећи се руске војне надмоћи и желећи доказати Ј. В. Стаљину, да се бори за соци-

јализам, насиљем ствара сељачке радне задруге, колхозе, па и совхозе, немилосрдно ликвидирајући и затварајући своје бивше ратнике, последице Резолуције Информбироа. Он и његови чиновници организирају насилне откупе пољопривредних производа и стоке, а свирепо кажњавају оне који нису имали тражене намирнице, или су се супротставили насиљу. Титови џелати ликвидирају 16 побуњеника Кордунашко-цазинске буне 1950. године, а неки преживјели Кордунаши спомињу убиство 35 Срба код села Цјепановац и 16 из Стипана и околице (опћина Вргинмост, што до данас није потврђено). Тако је било и у другим српским крајевима Југославије. На Банији су бивши ратници, споменичари, убијани на кућним праговима, двориштима и њивама. С насиљем „откупљеним” производима, Тито је даривао генерале, високе официре и администрацију у градовима. Непоћудне је проглашавао непријатељима, четницима, и слао на Голи оток. Тито је подузимао бројне радње на свим просторима Југославије да нанесе штету српском народу. Он је у Македонији масовно присиљавао Србе да буду Македонци, укидајући у презименима наставак -ић, а убацивао у завршетке презимена на -ски и -ов. Комунисти су, наоко ситним поступцима, настојали освојити Тита за своје личне и групне интересе. Тито је поводом 20. годишњице боравка на Вису посјетио то своје историјско мјесто. Комунисти су му приредили специјалну задовољштину. Срушили су на Видовдан 1963. године Православну цркву на Вису јер су знали да ће он то, бар у себи прикривено, поздравити.

- Историја ће у догледно вријеме морати утврдити истину да су стварни и готово једини спаситељи хрватског народа краљ Александар Карађорђевић и Јосип Броз Тито. И један и други спасили су хрватски народ последице изгубљених свјетских ратова, с окусом геноцидног злочинства, и положили темеље стварању хрватске националне државе. Сви остали су само реализатори идеје и положених темеља хрватској држави. Нити један трезвен и истински историчар не може порицати Хрватима право на државу, али не преко масовних злочина над народом који је био физичка снага стварања исте те државе.
- Јосип Броз Тито је непоновљива личност у свјетској историји. Уврстио је себе у историју свијета као ратни стратег, побједник, оснивач специфичне државе, али и као креатор ратног и поратног злочинства. Био је прворазредни идејни манипулатор, мајстор владања људима око себе и борбе за власт, мајстор колаборације с не-

пријатељским странама: с фашистима, стаљинистима, енглезима и католичком црквом. Овладао је масама и личностима српског народа, највише глумећи пријатеља Русије, лажно говорећи о руској војној и другим облицима помоћи. Стекао је симпатије Стаљина, истичући великосрпску хегемонију, српски монархизам, капиталистичку оријентацију и приврженост Срба православној цркви. Могао се изборити за власт само подјелом већинског српског народа Југославије у два супротстављена антифашистичка фронта. У борби за власт, он је злоупотријебио једину тада постојећу физичку, ратничку супстанцу коју је имао српски народ. Тиме је у завршним годинама рата привлачио на своју страну мањинске народе, ратне губитнике – Хрвате, Словенце, Мађаре, муслимане и друге – пароланама о великосрпској хегемонији и великосрпској буржоазији, о четничкој опасности, а посебно идеолошким раздором међу Србима који су се подијелили на два антифашистичка, али закрвљена фронта. Тиме је мајсторски слабио и неутралисао основног физичког носиоца комунистичког и монархистичког антифашизма, српски народ. Био је мајстор злоупотребе српског народа, који је гурао у смрт због традиционалне мржње, што је у борби за власт неморална али оправдана идеја и пракса за сваког надареног политичара. Ко је могао очекивати да ће некадашњи фелдвобел, па цугфирер (водник) 25. пука 42. хрватске дивизије у Мачви постати вођа српског народа (27 година касније), бивши припадник злогласне дивизије која је Србију 1914. завијала у црно? Па, зар су Срби у Другом свјетском рату и послерије њега могли очекивати сретнију и часнију будућност?

Посебну популарност стекао је међу оснивачима и реализаторима несврстаног покрета. Пласирао је идеју мирољубиве коегзистенције, користио свјетске фондове, вагањем Југославије између истока и запада. Творац је самоуправног социјализма, радничког самоуправљања, покрета који је био опасна идеја за будућност капиталистичког свијета. Створио је специфичну државу у свијету у којој су сви грађани имали законско право на рад (три осмице – рад, одмор, слободне активности), бесплатно школовање, здравствену и социјалну заштиту.

Нема сумње, Тито је творац угледне државе у свијету, али и њен гробар, посебно послерије 1966. и 1974. године, када су промјеном устава, стварањем нових нација, положени темељи будућег међунационалног и грађанског рата и распада Југославије. (Темељи су положени још и

1943. у АВНОЈ-у стварањем граница република по српском ткиву а без питања Србије).

Он остаје у памћењу већине обичног свијета и тиме што је последица њега све народе унесређило ново старо друштво у којем нема елементарне правде и граница за криминал, лажну демократију, лажно човјекољубље и разљуђене облике живота.

Због новонастале пљачке народа последице Тита, масовне пљачке друштвене и државне имовине, богаћења за један дан, сиромашења радника, уништавања домаће производње, сељака, службеника, ниских личних примања, малих пензија, садашње поштоваоце Тита не треба оштро осуђивати. Народи се с правом присјећају неког бољег и људскијег времена. То је основни разлог што лик Тита многи памте и уздижу. А не знају, или неће да знају, да су комунисти и партизани, као и данашње лажне демократе, у суштини на исти начин опљачкали државну и приватну имовину доласком на власт 1945. године. Ушли су у опанцима са планина у градове, на Дедиње. Конфисковали су и отели туђу имовину, побили су десетине хиљада прије свега српских домаћина, а стотине хиљада раселили по свијету под девизом државних непријатеља, кулака, четника... Стотине хиљада су мрцварили по државним казаматима – од Голог отока до Сремске Митровице. Србија је готово потпуно остала без грађанског слоја, најелитније стваралачке снаге једног друштва. Требало је доста година да се из тог пепела, крви и пљачке створи нови друштвено-политички, економски и привредни систем. У српском народу су познате двије пословице: „отето – проклето” и „наши стари једоше кисело грождје, а нама зуби трну”. Почетком деведесетих година десио се потпуни распад таквог система и државе чији су темељи створени на крви стотина хиљада недужних људи, на невиђеној пљачки и отимачини, превари... Многи комунисти су брзо пресвукли дресове и заборавили на комунизам и тековине наших народа и народности, Југославију, постали су велики националисти и демократе.

ЕТНИЧКА ЧИШЋЕЊА

Нема примјера у европској историји да се у 100 година дословно уништи један народ, уз благослов свијета па и политике матице Србије, да три пута у једном вијеку доживи, како проф. др Светозар Ливада каже: „Етничко чишћење – озакоњени злочин геноцида”. Уништен је

српски народ у Хрватској и сведен са 19% или, како други извори кажу, са 24% на 3,54%, а у другој деценији 21. вијека испод 2%. Нико се готово и не пита: како и којим облицима злочина и геноцида је побијен и протјеран толики народ? Ко се то у Матици (ако је имамо) побунио против тога? Која то власт? Која интелигенција? Која Црква? Која национална академија наука? Која демократска држава свијета?

А није народ српски само физички уништен са стране НДХ, окупатора, ратних савезника, од комуниста. Комунисти су му одузели душу – вјеру, традицију, преко стотину хиљада живота и понос, а хрватски фашисти и национални србомрси – физичко битисање. Уништена је српска историја, интелигенција, вјера, завичаји, специфична култура и језик, с посебно израженим књижевним изговором и примјерном акцентуацијом. Масовно су паљене књиге објављене ћирилицом. Боже, колико јама и црних марама? Колико жена и дјеце уби мржња, бијег од Бога и људско ништавило? Кажу да се Хрвати у Србији никада нису бунили против државе Србије, а да Срби у Хрватској јесу. А када су то Срби у Србији извршили злочин или геноцид над Хрватима у Србији? Ту истину многи заборављају.

Трају погана времена у којима дуже опстају само они појединци и народи у чијој души мржња царује. Сви други постају жртвом, попут некада равноправног српског народа у Хрватској, на Косову и Метохији. Србе „ратне злочинце” хапсе на свим меридијанима свијета. Кога је то Србија оптужила за етничко чишћење Срба из РСК, за пљачке, паљевине десетина хиљада кућа, за масовна убиства, за прогон у Србију и Црну Гору 141.887 Срба из хрватских градова гдје рата није било (из хрватских градова је укупно протјерано преко 220.000 срба, доста их је дошло у БиХ, Републику Српску Крајину и Републику Српску, али и у земље Европе, Америке, Аустралије), за класичан геноцид у два протекла рата? За бомбардовање и разарање своје државе 1999. године? Ту памет стаје и слути на поновна зла времена која долазе.

Вријеме и начини

Нестајање Срба из Хрватске у 20. вијеку је појачано у току и последице Првог свјетског рата. Објавом рата Краљевини Србији, Срби су у хрватским градовима затварани, убијани и пљачкани. Антисрпске оргије су биле најснажније у Загребу, гдје су на трговима и улицама спаљивани намјештаји изнесени из српских трговина, кућа и станова. У

овим антисрпским демонстрацијама и насртајима на Србе и њихову имовину примјећен је и будући поглавник НДХ, др Анте Павелић. У српским крајевима извршена је потпуна мобилизација тако да су десетине хиљада највитаљнијих Срба изгинуле у рату против Русије, Србије и Италије. С обзиром на то да је око 27.000 Срба из Хрватске учествовало на Солунском фронту, свима је краљ Александар послѣ рата додијелио земљу у Војводини, Славонији, Барањи и на Косову (по 9 хектара), што је представљало велико српско национално осипање и етничко чишћење из Хрватске.

Други свјетски рат

Етничко чишћење и геноцидни помор српског народа извршиле су хрватске власти у вријеме постојања фашистичке Независне Државе Хрватске, од 1941. до 1945. године. Оно је праћено и највећим злочинима и људским губицима. У овој монструм држави убијено је преко милион Срба. Већина је протјерана из градова и бестијално убијена. Највећи злочини су забиљежени у селима на Кордуну, Банији, Лици, Западној Босни, Поткозарју, Славонији и Херцеговини, а у завршници Другог свјетског рата и у Србији. Срби су масовно протјеривани с Косова и Метохије, да би им комунисти забранили повратак 1946. године. Да се Срби не досјете, Тито је одредио да потписник документа о забрани повратка Срба на КиМ буде православни поп, комуниста Влада Зечевић.

Током рата су и комунисти направили велике поморе Срба, посебно у Лици, Банији, Далмацији и на Кордуну. Када су се из Лике 1943. године лички равноротци повлачили у Хрватско приморје, с њима се повлачио знатан број српских цивила. Већина четника се бродовима повлачила у Италију, а народ је похватаан на Лошињу, пребачен на обалу код Новог Винодолског, гдје су партизани 13. приморско-горанске дивизије, под командом Вељка Ковачевића, све побили (укупно 3240 српских четника, жена, дјеце и старца, избјеглих пред комунистима из околице Коренице и из Гацке Долине).

Колонизације Срба

Етничко чишћење српског народа из Хрватске се дешава непосредно послѣ завршетка Другог свјетског рата. Послѣ политичке пропа-

ганде и практичних припрема, кренуле су колоне српског народа према жељезничким станицама, на пут у непознато, у војвођанску равницу, на посиједе протјераних Нијемаца.

Очекивало се да ће послје Другог свјетског рата, с обзиром на масовно учешће у рату и велике жртве српског народа, престати прогони и етничка чишћења, али је вријеме показало да је већ 1945. почело систематско исељавање Срба из Хрватске, под ознаком „добровољне” колонизације. Ово велико етничко чишћење Срба из Хрватске је резултат перфидне србофобичне идеје у окриљу комунистичке „бриге” за човјека. Мјесецима су у љето 1945. крстариле екипе партијских функционера и објашњавале потребу колонизације у Војводину, под основним политичко-пропагандним геслом: „буди свјестан наше борбе”.

Етничка чишћења су чињена и путем закона – о забрани држања коза, о изградњи водоакумулација, војних полигона, фабрика у несрпским крајевима – као и мучењима и ликвидацијом Срба на Голом отоку.

Економски видови етничког чишћења

Економско етничко чишћење произлазило је из економске политике СРХ, а посебно из инвестиционе политике у Хрватској. Форсиран је развој развијених крајева, с мотивацијом да они постепено повуку за собом и неразвијене. На једној политичкој расправи у Београду, Владимир Бакарић је неразвијене српске крајеве у Хрватској упоредио с ледом у чаши, јер би „за растапање леда требало утрошити много енергије у краткој јединици времена, а лед ће се ипак постепено отопити.” Тада је дошло до оштре полемике између њега и др Гојка Николиша. У Хрватској је форсирана изградња индустрије, виших и високих школа и универзитета само у градовима гдје су Хрвати били доминантно становништво. Није се десило да неки град с већинским српским народом буде економски убрзано развијан или да постане универзитетски центар. Таква политика је растакала и уништавала српско национално биће и доводила до пустошења српских крајева.

Хрватски Божићни устав, децембра 1990. године

Нови облик стварања услова за етничко чишћење с директном државном принудом и пријетњом настаје децембра 1990. године, по-

слије доношења Устава Републике Хрватске којим српски народ у Хрватској, други пут у својој историји, бива пребачен из позиције народа у статус националне мањине. То му се краткорочно десило у вријеме фашистичке страховладе у Европи и постојања фашистичке Независне Државе Хрватске. Услиједиле су масовне смјене Срба с руководећих функција: у политици, власти, полицији, привреди, науци, просвјети и култури. У другој фази услиједила су масовна отпуштања из радног односа, с мотивацијом да се ради о технолошком вишку. Од марта 1991. почели су први облици државног терора: стварање осјећаја биолошке угрожености – телефонске пријетње, упади у станове, исписивање порука на становима, хапшења, саслушања, па и убиства. Срби су били присиљени да се масовно из градова исељавају у Србију и остале земље свијета.

Масовно етничко чишћење из околице Славонске Пожеге

Масовно етничко чишћење се догодило крајем октобра 1991. године. Срби из села Облаковац, Вучјак, Чечавачки, Јеминовац, Шњегавић, Чечевац, Копривна, Расна, Пасиковци, Кујник, Орљавац, Црљенци, Слобоштина, Миливојевци, Подсређе, Вранић, Њежић, Пожешки Марковац, Клиса, Оздаковци, Пољаншка, Канфровци, Горњи Врховци, Лучинци и Ољаси – масовно напуштају своја села 29. октобра 1991. године, по Наредби Кризног штаба општине Славонска Пожега, органа државне власти Републике Хрватске. Овом Наредбом Србима је дато 48 сати времена за исељење.

Западна Славонија крајем 1991. године

Етничко чишћење масовних размјера десило у Западној Славонији крајем 1991. године. Хрватска тајна служба у редовима ЈНА убацила је летке о обавезном исељавању српскога народа, а затим је услиједила и хрватска офанзива, пљачкање и паљење српских села. Уништено је потпуно или дјеломично 129 српских села, односно 4118 домаћинстава. Убијено је 185 Срба, припадника ТО и 141 цивил српске националности. Уништено је 27 православних храмова, међу којима и Владичин двор у Пакрацу.

Прогон Срба из хрватских градова гдје рата није било

Најпогубнији вид етничког чишћења за српски народ из Хрватске јесте прогон из хрватских градова 1991/92. године, а и касније, гдје није било ратних дејстава. Срби су протјеривани само зато што су Срби. Тај вид етничког чишћења задао је највећи и најдугорочнији ударац српском народу у Хрватској. То је прогон Срба из хрватских крајева и градова због раније донесеног плана етничког чишћења и пљачке српске приватне и друштвене имовине.

Постоји податак о броју протјераних у Србију и Црну Гору. Према попису избјеглица 1996. године, који су спровели Комесаријат за избјеглице Србије и УНХЦР, у Србију и Црну Гору протјерано је 141.887 Срба из хрватских градова. Према процјенама, укупан број протјераних креће се преко 220.000 (овдје се не рачунају прогнани из Републике Српске Крајине). Постоји претпоставка да је преко 20% од укупно протјераних отишло у БиХ, Републику Српску, Словенију, САД, Канаду, Шведску, Француску, Аустрију, Њемачку, Холандију и друге државе свијета. То је уједно и највећи ударац српском народу у Хрватској јер је међу тим прогнаницима српска интелигенција: доктори, професори, инжењери, књижевници, свештеници, официри, научни радници свих профила и занимања. То је уједно и такав облик прогона у којем, за сада, нема могућности за повратак јер су свима одузети станови, са свом припадајућом имовином у њима, а **Хрватска је једина држава настала на развалинама СФРЈ која није признала станарска права.**

Ако се број прогнаних подијели с просјечним бројем чланова породице у СФРЈ – 2,8, добива се цифра од 60.600 одузетих станова, и то само у градовима гдје није било рата. Према попису избјеглица у СЦГ 1996, из Хрватске је у СЦГ протјерано 336.887, у Републику Српску 60.000, у друге државе свијета око 30.000, а укупно око 426.000 Срба. Битно је напоменути да је последице акције „Олуја” августа 1995. године на подручју Источне Славоније, Барање и Западног Срема остало још 150.000 Срба који су на основу Ердутског споразума (новембар 1995. године) интегрисани у Хрватску те да је доста Срба, услед константних притисака и практично наставка политике етничког чишћења, било приморано избјећи у Србију и даље. Прогоном Срба из хрватских градова задат је најтежи ударац српском народу у Хрватској јер – народ без интелигенције нема своју будућност.

Равни Котари 1993.

Масовно етничко чишћење извршено је у току хрватске офанзиве на Равне котаре у другој половини јануара 1993. године. Окупирана су најбогатија српска села у залеђу Јадранског мора. Само у Бенковац се склонило 7320 избјеглица. Све се ово дешавало у вријеме заштите српских крајева од ОУН.

Етничко чишћење методом спржене земље

Етничко чишћење по принципу „спржене земље” десило се у српским селима јужно од Госпића, од 9. до 17. септембра 1993. године. До темеља су уништена три већа српска насеља: Дивосело, Читлук и Почитељ, као и девет мањих села. Убијено је више од 100 Срба. Многи су протјерани и спроведени у логоре.

„Бљесак”, 1. маја 1995.

Ово етничко чишћење извршиле су хрватска војска и полиција почетком маја 1995. године у познатој операцији на просторима Западне Славоније. Протјерано је преко 20.000 и убијено око 350 Срба. У Западној Славонији се „Бљесак” слави као тријумф, што је морални пораз. Заорана су 192 села булдожерима и посађен је храст лужњак.

„Олуја”, 4. августа 1995.

Најмасовније етничко чишћење – прогон српскога народа из Хрватске извршено је у року од неколико дана с простора РСК. Хрватска је, уз благослов међународне заједнице, уз учешће њених оружаних снага и полиције, организовала операцију „Олуја” када је протјерано преко 220.000 Срба из Далмације, Лике, Кордуна и Баније. То је уједно и највеће класично прогонство и етничко чишћење српскога народа у историји које је, бар до сада, схваћено као трајан и завршни чин.

Према до сада прикупљеним подацима, током овог свесрпског егзодуса убијено је око 1900 Срба на подручју РСК и 655 српских цивила Западне Босне, гдје је хрватска „Олуја” наставила етничко чишћење.

Спаљено је више десетина хиљада српских кућа, господарских објеката и објеката инфраструктуре, углавном последице војнополицијске операције, када Срби и нису пружали оружани отпор. Овај рат садржи у себи највећи злочин 20. стољећа – етничко чишћење, или еуфемистички названо „хуманитарно пресељење”. Међутим, то је у суштини рат за територије, против људи, културе и институција. Зато то јесте највећи морални и културни злочин. То носи, не политичка, већ елита власти која хоће да оствари владавину преко националног звона „крви и тла”. Овај стравични изгон српскога народа, варваризам и уништавање имовине је без сличног примјера у историји Европе.

Прогнани Срби означени су окупаторима својих кућа и дворишта. Хрватска је окупирала РСК, заштићено подручје УН и протјерала своје грађане, опљачкала и спалила српске куће и имовину. У српске куће су усељени Хрвати из Босне и Јањевци с Косова и Метохије. Свим дошљацима хрватске власти су говориле да су „своји на своме”.

Према истраживању проф. др Светозара Ливаде, у Републици Хрватској је уништено: 24.752 српских кућа, 12.341 господарски објекат, 182 задружна дома, 56 амбуланти, 78 православних цркава, 29 музеја, 181 гробље, 325 трговина, 113 водовода, 96 трафостаница, 167 индустријских погона, 920 споменика, 211 крчми, 410 занатских радњи и 118 складишта. Овај сумарни преглед некажњеног руралоцида добивен је непосредним истраживањем. Он није настао као израз ратних сукоба или као колатерелна штета, него намјерно организирана деструкција у функцији етничког чишћења. Од свих видова етничких прогона и чишћења, најоштрија метла је комунистичка. Комунисти су договарали са усташама прогон српског народа, а завршницу су обавили бивши комунисти, пресвучени у фашистичке одоре. Такви бивши комунисти су стравично бјежали од своје прошлости. Они су се морали доказивати и злочине чинити, како би потврдили свој политички конвертитски синдром. У томе су се истицали истакнути бивши комунисти Фрањо Туђман и Ивица Рачан.

Источна Славонија и Барања

Етничко чишћење српског народа реализовано је приликом припајања Славоније, јужне Барање и Западног Срема у правни систем Републике Хрватске, од 1995, а посебно крајем 1997. и почетком 1998. године. Према до сада прикупљеним подацима, из ових крајева је по-

бјегло око 25.000 Срба. Већина од њих се настанила на просторима Србије, а многи су потражили склониште и мир у другим земљама свијета.

Етничко чишћење не престаје

Етничко чишћење се спроводи кроз читав поратни период, специјално припремљеним методама. Ово је период у којем се систематски довршава један давно започети процес. Оно се одвија свакодневно и јавним методама. Српски народ је протјеран. **У његове куће и завичаје, седам година без накнаде власницима, усељени су Хрвати из друге државе.** Хрватска им је дала држављанство на кућним бројевима својих држављана Срба. Изграђене су и граде се католичке цркве у некада чисто српско православним крајевима (Кистање, Грачац, Војнић, Вргин-мост, Кореница, Крњак, Окучани и другдје).

XV

ПОГОВОР

Овим текстом и Прилозима нису исцрпљена имена и начини комунистичких злочина. Како се види, злочини нису везани само за период рата. До свих података је немогуће доћи јер су многе смрти и радње изведене на скривен и подметнут начин. Многе су правдане болестима којих није било и од којих нису умрли. Неки су, по службеној верзији, страдали у саобраћају, учинили самоубиства. Комунистички перјаници су знали свој посао! Многа имена су под притисцима избрисана за сва времена, као да никада нису рођена. Зато је већ касно и немогуће доћи до свих имена која је један тоталитарни режим, потпомугнут од Коминтерне и западних савезника, избрисао из докумената и памћења.

Српски народ Кордуна је убијан директно и индиректно. Ево само неких индиректних начина ликвидације и нестајања српског народа на Кордуну:

- Од времена преузимања власти од српских устаника (јесен 1941), комунисти су настојали што више изазивати талијанску војску, па и хрватску, да крену у кржаве походе и да незаштићени српски народ искрвари. Талијанска војска се благонаклоно односила према Србима, али су је комунисти нападали у засједама и убијали. Услиједиле су одмазде. Када су палили село Купљенско, један од комунистичких челника, Хрват, Већеслав Хољевац је изјавио: „Нека гори, биће више пролетера!” Драган Пајић (касније генерал ЈНА) знао је рећи: „Ми запуцасмо на Талијане, а сутрадан убише мога стрица!”

У првој години рата народ је знао за само неколико српских вођа на Кордуну, а највише за Станка Опачића Ћаницу и Николу Видовића. То није било на линији Партије, па је она одлучила да од Хрвата Већеслава Хољевца направи хероја који ће послуже неке храбре акције моћи стати уз српске вође и манипулисати њима и народом Кордуна.

Седамнаестог новембра 1941. године, 24 партизана Првог кордунашког батаљона (21 Србин и три Хрвата) у униформама хрватских домобрана улазе у Карловац уз пјесму „Колика је Јахорина планина”.

Успутни циљ им је био спасити из затвора секретара Мјесног комитета Комунистичке партије Хрватске за Карловац, Хрвата Маријана Чавића из Карловачке болнице. Партија је жртвовала тројицу Хрвата и 21 Србина, с прорачуном да се у случају заробљавања Хрвати могу спасити јер су на другој страни имали браћу и осталу родбину. При повлачењу из Карловца, код старог коранског моста погинуо је Хрват Ивица Гојак, што је КПХ добро искористила говорећи да и Хрвати учествују у „светој ослободилачкој борби”. Овдје је учествовао и Мишан Буква, један од најхрабријих партизана Кордуна. Запретило му је стрељање за укупаних неколико туђих крумпира, па се одметнуо у Петрову гору. Проглашен је четником и убијен у Ђоралићима, од стране Хусеина Миљковића Хуске (Муслиманске милиције), а по договору с комунистима ОК КПХ Карловац.

За српски народ Кордуна, гдје четништво није имало традиције, постојала је само једна алтернатива – ићи с оним ко се како-тако јавно супротставља злочинству НДХ. Произлази да комунисти нису водили бригу о српском народу, него о својој борби за власт, плашећи се бројности и снаге српског народа и крилатице о „великосрпској хегемонији” и знајући да, што буде више злочина, биће више присталица КПХ!

- Комунистичка власт се није борила за очување биолошке масе српског народа на Кордуну, па ни у осталим дијеловима Југославије. Најбољи доказ је масовни масакр, клање и спаљивање српских цивила у Православној цркви Света Петка, у Коларићу поред Војнића, када је хрватска војска 26. априла 1942. године усмртила 107 Срба и спалила их у цркви, а јаке партизанске снаге су биле у селу Бурићу и Горњем Будачком, највише 3 км зрачне линије од мјеста злочина. Док је горио народ у цркви Света Петка, истовремено су комунисти (М.К.) палили дрвену православну цркву Вазнесења Господњег у Горњем Будачком. Други драстичан примјер је масакр српског народа у вријеме и послужењу обруча хрватске војске око Петрове горе, маја 1942. године. У обручу с народом нашло се око 730, а ван обруча (Горњи Будачки и Дебела коса) око 1400 наоружаних партизана, те батаљон Николе Видовића око шуме Абез. Под водством комуниста, партизани се 14. маја пробијају из обруча, остављајући српски народ на милост и немилост хрватске војске. Они ван обруча (II КПО под командом Богдана Орешчанина и 4. батаљон I КПО под командом Николе Видовића) ни метка нису опалили да заштите голоруке српске цивиле. Народ је остао без партизанске (комунистичке подршке). Партизани I КПО су пијанчили

на простору Горњег Будачког, а они Николе Видовића стидљиво су нападали хрватске гарнизоне с десне обале Купе. Партизани, који се пробијају из обруча у два правца (према Кључару и Перни), остављају народ који доживљава стравичне злочине од хрватске војске. Око 1700 жена и дјеце убијено је у пошумљеним дијеловима Петрове горе, а село Војишница доживљава геноцидни помор, непознат на овим крајишким просторима у ранијим епохама историје. Хрватски војници убијали су у кућама, двориштима, везали жене и дјецу око стогова сијена и запалили их. Скували су једног дјечака (из породице Фуштар) у котлу воде. **Од 754 становника овог села, живот је у току рата изгубило 438 Срба.** Само у једном дану војска НДХ је дословно заклала, побила, спалила, геноцидно уништила 201 припадника српског народа у селу Војишница, селу које се простире уз цесту Биљег – Војнић. Срамотно је да нити једна партизанска пушка није испаљена да се српски цивили спасе. Било би то од Бога и народа поздрављено. Бар да су покушали... Само један пуцањ или рафал из „брнца”, из аутомата. Партизанско-комунистичко оружје није се оглашавало. Умјесто жалости и тужних сјећања, сваког 14. маја народ је пола вијека, посредством политике, славио „успјешан” партизански пробој из окружења. Окрвављени дан у Војишници никада није споменут у рефератима говорника на Биљегу, политичких челника – комуниста. Славила се „велика побједа” игранкама, гозбама и пјесмом. Српски народ је масовно умирао и нестајао и зато што су хрватске комунистичке команде слале кордунашке партизане у Жумберак и Покупље да тамо дижу устанак и да масовно гину, далеко од својих незаштићених породица и завичаја.

У Петровој гори, по Наредби ГШХ 5. јула 1942. од 1. и 2. пролетерске чете 1. и 2. кордунашког одреда, те чете Кљука и Жумберачке чете, формиран је Жумберачко-покупски партизански одред, да би се доказало да и Хрвати Жумберка и Покупља прилазе НОП-у Хрватске. Срби су у хрватским селима морали говорити да су Хрвати и да се боре за слободу свога народа. У Жумберак је пребачена и 4. кордунашка бригада која **26. августа ослобађа из хрватског Државног логора за дјецу 727 српске дјеце – дјечјих костура заточених у Јастребарском.** Страва и ужас дјечјег логора Јастребарско, свирепости часних сестара у њему, намјерно се под притиском хрватских комуниста бацају у заборав. Дјеца су пребачена на Кодрун и Банију, преко ријеке Купе. Многи умиру

на слободи јер су се на силу разбјежали у крајишке њиве, да би се нагло најели већ дозрелог кукуруза, што њихови празни стомачићи нису издржали. Њихови малобројни пратиоци их нису могли задржати и одвратити, због глади, у сигурну смрт.

Да би српски партизани Кордуна још масовније учествовали у ширењу устан-ка преко Купе, у Покупљу, а посебно у Жумберку, гдје су некада били православни Срби Крајишници и насиљем су претворени у Хрвате, грко-католике, ГШХ, знајући симпатије тога народа према Србима, 10. новембра 1942. у Горњем Сјеничаку формира Тринаесту пролетерску бригаду „Раде Кончар” која ће убрзо своја дејства пренијети у Жумберак, Покупље и рубне дијелове Словеније. И ово је примјер жртвовања Срба Кордуна, без обзира на опасности и велике губитке.

- Небрига и погибелна политика се настављала. На Св. Јову, 20. јануара 1943. године улиједила је прва окупаторско-хрватска офанзива на Банију, Кордун, Лику и дијелове Босне. Та војна операција је касније прозвана 4. непријатељском офанзивом. Кордунашки партизани, војнички ослабљени, први пут се боре са жилавом њемачком војском (7. СС дивизије „Принц Еуген”). Народ нико није припремао за таква невремена. Партизанске команде подржале су масовно бјежање народа у правцу Лике и Босне, кроз дубоки снијег и ниске температуре. Тек на граничним линијама према Западној Босни и Лици, народ су враћали Станко Ђаница Опачић и његова пратња. Маса народа су већ биле далеко у личким гудурама и беспућима, гдје нестају због глади, студени и тифуса који је харао кроз избјегличке колоне. И опет, небрига и стихија оборише се на српски народ Кордуна и Баније.
- Послије завршетка 4. офанзиве на просторима Кордуна, Баније и Лике, она је продужена према средњој и источној Босни. Од српских дивизија, 7. банијска је одабрана да пред њемачком војском, с којом је централно партизанско руководство Југославије од марта у сталним контактима и преговорима, продужи према Неретви и Сутјесци. Натјерани су да униште четнике и да штите колону рањеника. Ови Банијци су доживјели страхоте рата у којем је од око 4000 бораца преживјело само њих шест стотина.
- О карактеру и погодностима рада и манипулација Банијцима, који су потпуно исти народ као и Кордунаши, Иван Шибл је писао: „Унаточ тим предратним банијским обичајима, о којима се сада говори као о добрим шалама, Банијци су отворени, искрени и бистри људи. Заинтересирани су за политичке догађаје и знају логич-

но мислити и закључивати. С њима је лако радити и веома се разликују од сељака који су некад били кметови. Овдје се протезала Војна крајина и људи су ратовали против Турака, никада нису били кметови или господске слуге. Навикли су војничком и ратничком животу. Љубав према оружју насљеђују од очева и дједова и сви желе бити јунаци. Избјегавање борбе и кукавичлук овдје се сматрају највећом срамотом.“

- Послије офанзиве, хрватски комунисти шаљу 8. кордунашку дивизију да крвари у борби са српским четницима у Лици. И овдје је то била највећа опасност за побједу комунизма на Балкану. Истовремено, Кордун је огољен и без заштите од честих похода хрватске војске из Огулина, Карловца, Загреба, Петриње и Сиска, те хрватских војних постројби из Цазинске Крајине. Све ове неправде изазивале су народни гњев, а посебно код интелектуалаца Кордуна који су због љубави према свом накланом и проређеном народу морали нестати у паклу партијских чистки и завјера.

Извршена је максимална и силна злоупотреба српског народа од комуниста. Искориштен је српски безизлаз у НДХ, злоупотреба његове ратничке крајишке традиције и слободарства. То је злоупотреба слободарског народа који није знао за класичне стеге феудализма. Та манипулација се нарочито спроводила на Кордуну. Оне би се и могле некако схватити, разумјети и опростити да ти исти модификовани сурогати – комунисти, пола вијека касније, нису поново окрварили своје руке и тај исти народ политички дискредитирали, масовно отпуштали с посла, прогнали из села и градова, и то народ који им је подарио државу.

Протјерали су Србе из Хрватске, прогласивши их окупатором сопствених кућа и завичаја, тврдећи да су добровољно напустили све своје вриједности и коријене свога постојања. Српски крајеви у Хрватској претворени су у пустаре без живота, стваралаштва, рада. Земља је запуштена и економски неискориштена, без школа и дјечјег плача и жагора, без пјесме и весеља. Домаће животиње су невидљиве, осим крава код неколико сељака који их држе и продају млијеко. Коњи су готово потпуно нестали. Птице су ријеткост, посебно ластавице, врапци, јастребови и роде. Убачени су неки чудесни пужеви голаћи који уништавају плодове у вртовима. Нема више оне живописне шакебаке, а у замјену су дошле неке много ситније и ружније штеточине. Шуме се обилато руше и нестају, па и заштићени дијелови Меморијалног парка Петрова

гора. Бројне туристе из прошлости замијенише дивље свиње, па чак и убачени вукови. Бивша села су зарасла у купине, траве и шикаре.

- Скривање злочина који су се десили на Кордуну, Банији, Лици, Славонији и другим крајевима Југославије једна је од највећих погрда комунистичке власти. Ишло се тако далеко, закулисно и перфидно са скривањем српског учешћа у партизанском рату да се није смјела водити евиденција о именима и броју погинулих или умрлих партизана, у партизанским болницама. Било је забрањено означити гроб именом и презименом јер, говорили су комунисти, то би могао искористити непријатељ и вршити репресалије према породицама. Наиван свијет је вјеровао у ову причу (примјер ЦПБ у Петровој гори).
- Српски народ је мучен, убијан у масовним походима војске НДХ. Срби су убијани у својим кућама и двориштима, на њивама, у црквама и шумама, спаљивани око стогова сијена, сламе и отаве, бацани у бунаре, бацани у јаме безданке, масовно убијани и спаљивани у православним богомољама. С друге стране, и комунисти су убијали, што је проглашено највећом тајном, опасном по живот. Смјело се говорити о злочинима окупатора и домаћих слуга, а понекад и ријетко о усташким злочинима. Комунистичка партија је организатор свеколиког зла, егземпларно на Кордуну. Ако би неко отвореније проговорио о теми комунистичких злочина, одмах је означен четником, непријатељем владајуће светиње – братства и јединства.

Што је вријеме више одмицало, о злочинима се све мање причало, не само због политичке пресије него и због тежине истине о њима. Млађе генерације су, једноставно, избјегавале да слушају тежину те људске одвратности и перверзија чињених према српском народу. Морали бисмо знати да је скривање злочина велики и аморалан злочин, јер је пријетећи и најчешће поновљив. Хрвате је штитила НДХ, њена војска, партизани, Италијани, Нијемци, а Србе нити једна држава, нити једна војска од набројених структура.

Не могу се упоређивати жртве српског и хрватског народа у Другом свјетском рату. Тај несразмјер је огроман, како бројчано тако и по масовним стратиштима и начинима ликвидације Срба. Изузетак је настао у завршници рата у Блајбургу, гдје су масовно страдали заробљени војници НДХ и четници које су у избјеглиштво повели Анте Павелић и четнички мајор Павле Ђуришић. Павелићу је успјело побјећи у Аустри-

ју и Италију, а војвода Павле Ђуришић је од преостатака усташа и придошлих комуниста бачен са својом пратњом, априла 1945. године, у јасеновачки крематориј.

Овај ратни пакао би се некако и могао пребродити, смирити и ублажити да није поновљен 46 година касније. Срби се поново нису снашли и ујединили. Нису схватили да се комунисти пресвлаче у друге, раније виђене покрете и униформе. У Хрватској су 1990. године масовно агитирали за привидног насљедника СКХ Ивицу Рачана, а Туђмана су гледали као на Титовог генерала и комунисту. Политичке странке у Србији су оснивали бивши комунисти послије расула на 14. конгресу СКЈ. Срби у Хрватској су дали отпор, основали САО Крајину крајем 1990. године, па опет на Светог Николу 1991. Републику Српску Крајину, с ослонцем опет на комунисту Слободана Милошевића и на комунизмом задојену и опчињену Србију.

Истовремено је започео и историјски процес претворбе капитала, грабеж државног и друштвеног власништва, те пораз социјализма и стварање капиталистичког система. Тај незаконити, пљачкашки процес се могао остваривати само у ратним условима. У Хрватској поред њега (могуће и на првом мјесту) било је протјеривање српског народа. Тај стољетни порив је снажно истицан, са свим расположивим средствима манипулације – залуђивања хрватског народа.

Предсједник Србије Слободан Милошевић и бројни људи око њега су у САО и РСК поставили многе незнале и неинвентивне личности, па су: манипулација, пљачка и шверц убијали и убили добрим дијелом смисао борбе за слободу. Пушке су носили осиромашени људи, а ратни профитери су радили свој посао, посебно они из даљих дестинација, а преко уског круга људи из политике, власти, војске и полиције у Крајини. Већина часних људи нису улазили у замке шверца и пљачке. Крупни ратни профитери су били далеко од фронта. За њих су у Крајини радили мизерно плаћени појединци. Војно слабљење РСК је знатно умањено баш због имовинског несклада између бораца и шверцера. Оно је извршено и с највиших командних мјеста.

Постојећи корпуси су технички и људски ослабљени формирањем Корпуса за специјалне задатке чије је формирање окићено слављем на Видовдан 1995. на Војном полигону недалеко од Слуња, а који није прихватио борбу при нападу на РСК .

Протекли рат је био злочиначки по многим жртвама, срамотама, пљачки, психичким растројствима народа, по прогонима народа из својих села, насеља и завичаја, из градова, по богаћењу појединаца на

рачун властитог народа. Разбијено је више хиљада мијешаних бракова. „Највећи број мијешаних бракова у бившој Југославији био је баш између Срба и Хрвата, и то преко 100.000... А мајка Анте Старчевића, „хрватског оца нације” и једног од идеолога хрватског нацизма и мржње према Србима, била је Српкиња Милица Богданић. Цијели свијет ће се запитати о судбини тог народа, као што се данас пита о Јеврејима и Јерменима, и тада ће се и свијет стидјети своје улоге, као и многи Срби који су искористили деведесете да се обогате на жртви сопственог народа. Њима као Србин најтеже опраштам. Они су све знали, а опет су чинили зло.”

ДОПУНСКЕ ИЛУСТРАЦИЈЕ

**Моје приповјетке које сликају српске судбине
под теретом комуниста**

ЖУТИ МРАВИ

Никола из села Блатуше, опћина Вргинмост, један је од Титових партизана који је на својој кожи осјетио суштину Другог свјетског рата, антисрпску завјеру НОП-а Хрватске, ратну и поратну биједу дијелова српскога народа којима је комунизам замрачио ум, убио у њима осјећај националне припадности, окренуо их против себе и свога рода, те биједу и сиромаштво духа међу онима који су се предали комунистичким заносима.

Рођен је у години Првог балканског рата. Његов отац Илија, којег су звали Иљас, бијаше прави изданак крајишке ратничке крви, па је своја схватања живота пренио и на сина Николу. Било је још Илија у селу Блатуши, па су ову породицу препознавали по надимку „Гусани”. Надимак се пренио на Николу и негов пород.

Заробили су га Нијемци у Београду априла 1941. У најбољим годинама је њемачки логораш, у групи српских официра и свештеника. Морили су их глађу. Јели су каише и упртаче. Дружио се с адвокатом и свештеником из Србије, Миланом и Станојем. Послије седам мјесеци, снажнији и виталнији заробљеници додијељивани су њемачким породицама за физичке послове. Бирали су преживјеле с траговима и остацима жуљева на длановима. Његови пријатељи нису одабрани. Молио је Никола и обећао да ће своје интелектуалце за пет дана приучити физичким пословима. Успио је да их извуче из глади и нестајања. Све је боље од жице и рефлектора. Радиле су на истовару угља и тимарењу крава.

Никола, лијеп, млад, висок и кошчат, свидио се газдарици, чији је муж нестао у бици под Стаљинградом. И брак му је понудила, али овај горштак и Крајишник је сањао о бијегу, о питомој Петровој гори, своме селу и својима у њему. Тамо му је жена с четворо дјеце.

У првом сутону, априла 1942, тројица пријатеља почињу живот у бјекству. Послије 57 дана растао се Никола са својим пријатељима на ријечи Купи. Није их више видио. Дошао је у своју Блатушу. Љубио је стабла, земљу, своју бујадару и жутуљу. Пригрлио је жену Саву и дјечицу: Милку, Радивоја, Илију и Јеку.

У селу се сазнало па је Никола већ седмог дана позван да се јави у Команду кордунашког подручја. Жуљеви на ногама се још нису смирили. Упућен је у 4. кордунашку бригаду.

Већ друге ратне године, Срби Кордуна су злоупотребљени да по цијену живота и смрти шире устанак у некада српскоме Жумберку, који је поунијаћен у 18. и 19. вијеку.

Никола је убрзо постављен за командира вода. Учествовао је у многим биткама преко Купе, у 4. кордунашкој бригади коју је водио Никола Видовић. Друговао је с јунаком Кордуна, Мишком Бребериним, родом из Требиње, којем су усташе на Бадњи дан 1942 усмртили жену и троје дјеце. Причао је Никола послије рата о Мишковом јунаштву и хуманости. Када је 4. кордунашка прешла ријеку Купу и ушла у хрватска села, испред партизана је бјежао шестогодишњи дјечак. Мишко је дозивао: „Стани, крањчићу, стани. Не бој се, крањчићу, ми волимо дјецу. Ми смо народна војска!” Пристигао је малишана, потапшао по образима. Из ранца је извадио чоколаду, коју је осам мјесеци чувао не би ли се из мртвих појавило троје његове дјеце.

Присјећао се Никола акције кордунашких партизана, када је његова бригада под командом Видовића ослободила 727 српске дјеце, живих дјечјих костура, из усташког логора у Јастребарском. На ливадама, пашњацима и њивама, на путу према слободи, дјеца су јела траву и дозреле кукурузе.

Тих јесењих дана Николини борци су недалеко Свете Јане заробили усташу Штефа који је од партизанског војног суда осуђен на смрт. Никола је за егзекутора одредио јединог Хрвата у своме воду, Фрању. Испред постројене јединице је рекао: „Ми, Срби стријељамо четнике, а ти, Фрањо, ћеш убити свога Хрвата, усташу Штефа. Изјасни се пред својим друговима.”

Испред Фрање се заљуљала ливада. Строј његових другова се кривудавао развлачио и стезао. Пожелио је да умре. Није никада пуцао у заробљена човјека, а никако у Хрвата. „А, кај се ту море, друже командире. То је линија наше борбе! Кај не?” Фрањо се упутио са свезаним Штефом испред себе према оближњој шумици. Командира Николу је копкала помисао да Фрањо неће извршити наређење. Послао је патролу. Фрањо је довео Штефа у шумску удољицу. Сјели су и гледали један другоме у очи. Штефове руке су чврсто завезане телефонском жицом. Послије подуже станке, Фрањо је из ранца извадио комад круха и сланине. Ослободио је усташи руке и наредио да једе: „Једи и не питај. Нећу те гладног убити. Био би то гријех пред Богом! Кај не?”

– Па, не буш ме убил? Ми смо своји. Имам жену и дјецу. Не чини сироте од њих.

– А за кај си ишел у усташе?

– Поведали су ми да све Србе треба истребити, да је то пошаст, да нису људи, да су дивљи народ у себи, према себи и другима.

– Доста, кретену један! Уваљао си и мене у говна! Реци ми када си сит. Ја ћу донијети нову пресуду.

Штеф је полако мљацкао крух и сланину. Није знао шта значи „нова пресуда”. Вријеме је пролазило. Понестало је хране. Фрањо је уперио пушку према Штефу и наредио:

– Када опалим хитац, а ти бјежи куда те ноге носе! Јеси ли ме разумел?

– Јесам...Бог ти давал срећу и здравље!

Пуцањ се проломио и одјекивао шумом. Штеф је замицао за стабла и жбуње. Фрањо се враћао у своју јединицу и рапортирао командиру Николи:

– Друже командире, задатак сам извршил на најбољи могући начин! Никола се подигао са столице:

– Слушај ти мене! Да ли си гађао у главу или тијело?

– У срце, друже командире! Доста је убијао српску дјецу по Банији и Кордуну, а причал ми је и о звјерствима усташа и часних сестара у логору Јаска.

– Не лажи, Фрањо! Праћен си, битанго и изроде наше свете ослободилачке борбе. Зашто си пустио усташу?

Фрањо је одложио пушку и пиштољ. Задобио је црвеницу, па блиједило. Осјећао је безизлаз. Нијемо је зурио у земљу и смишљао одговор:

– Па, добро, пусти сам га. Ми Хрвати не можемо као ви Срби. Ми се међу собом олако не убијамо. Ви сте луд народ. Убијате се и међусобно истребљавате као жути мрави. Шта се то спетљало у вашим главама да се тако таманите међу собом? Сви сте силовни, надобудни и жедни своје властите крви. Ви Кордунаши сте убијали са заносом четнике у Лици... Друже командире, ради од мене што ти је воља. Вама Србима нема помоћи. Ни Бог није на вашој страни.

– Фрањо, несрећо! Да ли је то на линији наше ослободилачке борбе? Вежите га и с њим у прдекану!

Два дана је партијска организација вијећала о Фрањи, а затим и бригадни биро СКОЈ-а. Поступак су сви осуђивали, али како убити јединог Хрвата у батаљону? Скојевци су га пресудили на смрт, а комунисти на прекоманду јер су такву директиву добили из ЦК КП Хрватске.

Фрањо је пребачен за стражара при Главном штабу Хрватске у Горњи Будачки, гдје ће се, како је јављено, пратити његово владање, а биће и под сталном присмотром централних органа НОП-а Хрватске.

Командир Никола је добио партијски укор јер су комунисти утврдили да је при одређивању ликвидације учинио грешку, да су код њега биле присутне националистичке тенденције. Преживио је рат и затражио демобилизацију. Настојао се посветити судбини своје дјеце. Добио је отпремнину и борачку пензију. Његово село је било политички ровито и подијељено. Мањи дио села се окупљао око Партије и Петронија Милића, већина око учитеља Ђанковића. У сриједу, сајменог дана у Вргинмосту, пролазио је Никола поред школе. У врту је нешто сијао учитељ Ђанковић. Наздравио му је:

– Боже, дај срећу!

– Боже, дај срећу и здравље! – одговорио је учитељ.

Истога дана Петроније је сазнао за овај поздрав, супротан интересима Партије и окупио своје присташе да напишу приједлог Котарском комитету КП Вргин-мост да се Николи одузме пензија. Његову демобилизацију су протумачили дезертерством. У оптужници је споменут и партијски укор „зарађен у најтежим тренуцима ослободилачке борбе”.

Живио је Никола још подоста година послије рата, без пензије, сиротињски, али часно. Није хтио у Партију. Прихватио се чланства у Црквеном одбору, у Цркви Светог Николе. Помагао је обнову цркве, али су учитељи Стојан и Ђоко ноћу водили дјецу да разруше обновљено. Тврдили су да Црква мора остати свједоком фашистичких злочина. Било је забрањено усташе споменути. Три звона су одвезли у Петрову гору. Једно су полупали. Петроније је запазио да је Никола на првим поратним изборима убацио куглицу у ћораву кутију. Стављали су му на душу и блискост с учитељем Милошем Ђанковићем, убицом полицајца Хрвата који је водио на стријељање, од Партије невинно на смрт осуђеног, његовог пријатеља. Милош се одметнуо у Петрову гору и планирао бијег у Аустрију. Повјерио се једном православном свештенику, не знајући за његово шуровање с Удбом. За пријевоз до Аустрије, сјео је у Удбин аутомобил. Убијен је и проглашен непријатељем народа и државе. Од тада су појачане пратње, пизме, подвале и невоље. Све је око Николе кренуло стрмоглавце. Осјећао је опасност и обећао својима да ће се манити сваке политике и да више неће продавати зјаке по селу. Мислио је у себи: „Побиједио сам жицу и рефлекторе, глад и студен у голотињи, ријеке и мртве страже у бјежанији, комунистички јарам и понижења у партизанима”.

Купио је коње. Киријао је. Имао је мотив, снагу, вољу и здравље. Подерао је и поломио много гобеља, оплена, шкарића, рајсова и лагијера. Превезао је стотине тона камена на цесте Кордуна и Баније. По узору на Швабе, први је у селу, умјесто дрвеног ваља, направио бетонски, који је немилосрдно дробило бусење његове жутуље и прљуге. Борио се да изведе на пут четверо одраслије дјеце и двоје новорођених – Анку и Милоша.

Сањао је о освети. Скројио је план вјешања омраженог Петронија, тога сеоског паздркана и партијског једноумца. Предложио је синовима: „Упасти у канцеларију, закључати је, објесити Петронија и нестати из Вргинмоста.” Синови су одвратили оца јер, како му рекоше, Петроније није заслужио да на њему упрљају своје руке. Већ је имао на души ветеринара Јандру Коркута, оптуженог за осванулу паролу „живио краљ Петар!” Убио је Јандру у лову. Благо је осуђен. Остала су тројица Јандриних синова који су касније завршили факултете. Петронију Бог није дао порода па није ни знао шта је то оставити малишане без родитеља и хранитеља. Умро је без покајања, с увјерењем да је извршавао налоге своје Партије.

У поодмаклим годинама, Никола је често синовима и пријатељима причао своје успомене и животне вратоломије, али је најчешће спомињао Хрвата Фрању, који му је отварао очи, бистрио националну и људску свијест, савијест и путеве живота. Знао је сјести поред мравињака и гледати жуте мраве како се гложе, отимају за посљедњи залагај, како се сакате и једу међу собом. У њима је гледао своју и свесрпску судбину. Умро је у 70. години тегобног, поштеног и мукотрпног живота, не дочекавши поновљене поразе, злочине, сеобу и прогон свога рода и народа библијских размјера, голготу, срамоту и, према свему судећи, заслужену казну и несрећу свеколиког српства које се највише међу собом гуши, топи и нестаје.

ТРУБИЦА ШАРЕВИНЕ

Тамо, на обронцима Бабине горе на Кордуну, живио је Милан Мандић у биједи и неимаштини. Заратило се па се и он одлучио да брани село од хрватске војске. Пред јесен 1941. упутио се у шуму Лоскуњу да потражи првоборца, комшију Лошу Тратура, и да допринесе борби против фашизма. Милан се трсио и храбрио друге. У свим акцијама се јављао за бомбаша и јуришника. Ријетко је одлазио кући код жене Михољке с којом је имао три кћери, Милену, Даницу и Гордану.

Комунисти су постепено међу српским устаницима преузели власт завели гвоздену дисциплину и запријетили, у име „виших циљева”, да нема пљачки и одмазди на свакодневне злочине хрватских усташа. Његов командир чете, друг Томаш, толико се предао идеји комунистичке партије да је због прикривене кутије цигарета пред строј извео свога ћаћу Драгана и осудио на смрт. Стријељање је извршено на прилазима шуме Марковац. Била је то сурова и стравична опомена другима да и за њих неће бити милости.

Касне јесени, прве године рата, партизани су разоружали хрватску домобранску посаду у Каменском, надамак града Карловца. Истога дана, пред стројем је за храброст и јунаштво похваљен партизан Милан. Он се заиста истакао у савладавању непријатељског бункера и у ликвидацији митраљеског гњезда на звонику Марије Сњежне. Милан се лавовски борио, али су му непрекидно биле пред очима три његове сиротице које дочекују зиму голе и босе. Тога дана је из мјесне трговине крадом узео трубицу шаревине, довољну да његова жена Михољка сашије три кошуљице. Наредног дана журио је кући. По обичају, у дворишту његове дрвењаре, у наручје су му скочиле његове мезимице. Љубиле су свога тајкана, гладиле му лице, уздисале, трептале од среће и узбуђења. Послије вечере, Милан је отворио свој војнички ранац и извукао црвену трубицу шаревине с бијелим пјегицама. Веселу није било краја. Најмлађа Гоца је приносила платно уз лице и понављала да има најбољег и најљепшег тату у Буковици. Михољка је исте вечери у селу посудила метар и мјеркала своје љепотице, да извуче за све три по једну црвену блузу или кошуљац. Пред спавање,

сретнице су ставиле трубицу шаревине испод свога узглавља и уснуле у дубоки сан.

Милан је сутрадан подранио. Михољка му је припремила доручак и чашицу домаће шљивовице. Прати га до бунара и прикричује да се чува, не толико због њих двоје, него због трептаја и среће њихова порода, насталог у сиромаштву, али из неизмјерне и обостране љубави. На растанку је Милан замолио своју Михољку да га испрати пјесмом јер је његова љубав била први женски глас Буковице и Утињске долине. Када се Милан нашао на путу између два гробља, тијано и елегично се разлијегала пјесма: „Мој Милане, јабуко са гране... Мој Милане, кад у војску поћеш, немој моју капију да проћеш...”

Силазио је низбрдицама Живковић Косе, према Лоскуњи, ослушкивао пјесму и мислио на своје. Како да им докучи неку обућу, буце или опанке. Зима је на прагу. На љето ће бити лакше јер ће Михољка посијати нешто конопља и кетена, па ће откати дрме за плате, копе и кошуљице. Рат му и не би био тако тежак да су му његови најдражи заштићени, да се не боје ножа, голотиње и глади... Прешао је ријеку Радоњу и узбрдицом, поред села Зиммића, ушао у шуму Лоскуњу. Размишљао је о рату, о двојници заробљених талијанских војника. Обични људи, као ми. Показивали су слике својих породица и говорили пиколо, бамбино. Послије ми је друг Шпанац објаснио да говоре о својој дјечи. Мислили су да смо неки дивљаци. Добили су потврде на двије пушке од Команде кордунашког одреда и с осмијехом се вратили међу своје у Војнић. То комесарима није било по вољи.

У бази свога одреда затекао је стражаре. Из кухиње је излазио командир Томаш. Био је озбиљан и службен. Није према њему раније имао тако одбојан став. Милан је сјео на импровизирани треножац и размишљао: шта ли се десило командиру? Послије доручка збор. Испред је изишао командир и почео причу о успјеху претходне акције, о борби комунистичке партије и борби против ратних профитера који нарушавају суштину и смисао започете борбе. Наредио је двосатно чишћење наоружања. До Милана је сјео комшија Војин. Немила срца му је открио тајну да је оптужен због присвајања трубице шаревине и да се говорокрутног командира односио на њега. Примијећено је групашење командира и комесара. Нешто су шапутали и млатарали рукама. Није се Милан плашио за себе. Мислио је само на своје мезимице, које је усрећивао са ситним првим ратним поклоном.

Око поднева, командир је постројио своју чету. Борци су се окупили у облик поткове. Испред су командир и комесар. Вецо је читао текст

оптужнице и пресуду којом се партизан Милан Мандић због крађе осуђује на смртну казну стријељањем. У строју мук, страх и понеко шкрипање зубима. Командир је одредио двојицу који ће извршити пресуду. Милан је изишао пред строј, одложио оружје и рекао: „Није ми лако умријети под оптужбом да сам лопов и крадљивац, али ако је то у интересу наше борбе, нека се врши Божја воља. Немојте да за ово сазнају моје сиротице. Реците им да сам погинуо у борби против непријатеља. То је моја посљедња жеља. Испуните је, преклињем вас Богом и својом судбином.” Погледи су му лутали правцима села Буковице, а сузе без страха и јаука су гласно капале по сувом лишћу испод стољетних букава.

Пола сата касније, на ивици шуме Бабинагора огласила су се два пуцња. Убили су Милана и плитко закопали у иловачу, два километра од његова дворишта и вољене породице. За дубље, његови бивши другови нису имали воље и времена.

У слиједећој борби командир је остао без десног ока. Преживио је рат. Био је и предсједник борачке организације. Причало се да за његова мандата није добијена нити једна борачка пензија. Бивши ратници су шапутали и осуђивали командира. Он је преживио сурове године, али не и презир својих сабораца због убиства оца Драгана и партизана Милана. Умро је у тешким мукама и сахрањен уз велике војне и цивилне почести 30 година касније.

Пролазиле су године. О Милану и трубици шаревине испреплитале су се приче. Народ је вјеровало да Миланов дух живи и да биљежи за Бога људске неправде. Његова Михољка је свакодневно причала о ноћним морама и сусретима с духом свога Милана који јој прича како се неборци богате и како стварају митове о својој револуционарној прошлости. Милан је, каже Михољка, плитко закопан и лако му се душа извуче. Обилази села и градове, а враћа се када у јутро први пијетли зајевају у селу Буковици. Чуди се Миланов дух новом времену у којем некажњено краду они који највише имају. С њим понекад путује и ћеркица Гоца коју је покосио тифус, 17 мјесеци послје његове трагичне смрти.

Привуче се он тако под прозоре комшије Пеке, предсједника СУБНОР-а и гледа како броји новац. Он борац и није био. Заробљен је 14. маја 1942. године и депортиран у Усташки логор у Земуну. Откупио га је комесар за избјеглице Недићеве Србије Томо Максимовић за врећу брашна. У Београду је дочекао крај рата. Иако је готово, неписмен, дочепао се власти која му је омогућила стварање лажне приче о пробијању Сремског фронта. Овакви су имали безрезервну подршку републичких

органа у Загребу јер су незнање, безрезервна вјера у Партију и политичко сљепило били пресудне одреднице за несметано напредовање. Знао се Миланов дух претворити и у невидљива лептира, улазити у куће и станове. Синоћ је у Карталија Селу посетио удовицу ратног друга Ипоје, командира чете у 8. кордунашкој дивизији. За мужа прима неку сићу јер није био члан Партије, за коју може купити литру ракије. Удовица Милија је баш тако и често знала заборавити сва зла овога свијета.

Пијетли се први пут огласише. Миланов дух се упутио према мјесту своје вјечности. Успут на Црквишту сусреће сјену Игнаца, родом из Међимурја. Био је тобција Месићеве Хрватске пуковније под Стаљинградом и саучесник чувеног злочина у селу Хатин. Одлежао је 10 од 17 досуђењих година. Није се вратио у родно Међимурје јер се и родбина одрекла крвавог легионара. На приједлог високог функционера, допремљен је међу Србе у устанички Војнић. Добио је социјалну помоћ и парцелу земљишта Калеми која је била власништво побијене српске породице Шаренац. Баш ту, на узбрдици између Војнића и Црквишта, легионар се дочепео куће и удовице Саве. Бавио се цимерманијом и зарађивао за пиће. Највеће паре је добио за рушење преостатака православне цркве Рођења Богородице у Глини, гдје су другови знатно послије рата, на мјесту убиства 1564 Србина, саградили плесњак и Дом културе.

Игнац је годинама у Војишници страшио жене и дјецу. У пијанству је спомињао Стаљинград, свог заповједника Месића и поновно клање православних Срба кад се укаже вријеме. Убила га је кордунашка шљивовица и огромна масирача која се, кажу, сама откачила с њиве испод Црквишта, оборила и усмртила легионара. Сахрањен је о трошку државе у православном гробљу. Што је вријеме више одмицало, његов дух је бивао све гласнији. Хвалисао се пред Миланом својим чврстим храстовим сандуком јер је сазнао да су другови голо Миланово тијело бацили у жутуљу, попут сваке марвинске стрвине.

Миланов дух је редовито долазио код Михољке, а посебно често када се над Крајину поново надвила авет рата. Његове кћерке су далеко. Милена се удала и преселила у Аустралију, Даница у Канаду, а Михољки је остало ноћно дружење с духом свога вољеног. Одлазио је на положаје и вршио успоредбе свога и новог времена. Сада су, први пут у историји, Срби палили хрватске куће и некажњено их пљачкали. То је нова држава вишеструко узвратила на далматинском и личком ратишту. Није се могао начудити да на свим странама сав ратни плијен присвајају појединци, најчешће сразмјерно величини стварне моћи и личним склоностима да желе посједовати туђе. Чудног ли чуда. Три зараћене стране, а трговина

цвјета. Продају се противницима све врсте оружја, храна и нафта. Због шверца и пљачке нико није убијен. Нечувена и невиђена похлепа за богатством. Обилазио је и босанско ратиште. Тамо су српским вођама, рече Миланов дух својој Михољки, обећали државу, али да Хрватској препусте РСК. Сулудо! Све је добило своју цијену, па и губитак слободе.

Миланов дух се скуњежио и замислио. Његов овоземаљски живот је окончан за трубицу шаревине, а сада се прашта присвајање више милиона долара. Данима је размишљао: шта је то ушло у народ? Нека непозната и сигурна црвоточина, строго забрањивана у свим ранијим ратовима. Неко је смислио ову подлост која ће уништити Крајину, унесрећити, осрамотити, протјерати и расијати потомке једне богате и вишестољетне славне историје.

У посљедњем ратном епилогу, хрватска граната је пресјекла руке Милановој Михољки. Умрла је у најтежим мукама. Поново је проливена крв српске дјеце на петровачкој цести. Црне тице су сијале смрт. Кордунашки корпус с народом у окружењу призивао је помоћ која ниоткуда није стизала. Био је присиљен на предају. Пљување, увреде и депортација за Србију. Његови ратници су кажњени због прихватања борбе и патриотизма. Рубови Крајине су подсјећали на огромно пламено море које путује, жеже и дави све што је живо.

Миланов дух се вратио у вјечност. Три године није излазио, све до октобра ове године. Видио је спаљена села и куће. Многи споменици његове антифашистичке генерације су уништени и презрени. Његов посљедњи приказ је хрватско каменовање аутобуса београдске регистрације код бившег српског Босанског Петровца, који је превозио Дрварчане да виде биједу и несрећу свога завичаја.

Сјена покојног Милана вири и не излази из своје јазбине, због срама и превласти духа крвавог стаљинградског легионара Игнаца. Миланов народ је протјеран и расијан. У Крајини и Србији групице страних стрвинара, које се хране и потхрањују свесрпском несрећом.

Модерни каубоји умјесто коња зајашили народ и хеликоптере. Све нешто нечувено и невиђено. Вријеме у којем су и душе рањиве и смртне, вријеме бесмисла и заслуженог људског ништавила у којем је сваки дјелић преточен у бесмисао живота.

МАЈКА МИЛА

Већ трећу годину обилазим Петрову гору. Дотичем старе ране. Јечим у себи. Бугарим... Први пут смо се сусрели јануара 1942. године, око Божића. Био сам у једанаестој. Шума замрзла и сурова. Надвијене грање испод бијелог терета. Као да смо у тунелу. Саонице клизе. Сњијег испод њих пуцкета. Коњи понекад заржу и фркћу кроз иње облеђених ноздрва. Много нас је. Нас шестеро: мама Драгица, отац Симо, сестре Марија, Босиљка и Љубица, па уз нас ујак Ипоја са женом Милијом, оцем Јусом и двоје дјечице, Маријом и Илијом. Цијели јануар смо у земунци. Јутра су била чудесна... Лед изнад нас, као сиге у пећини. Мора се. Бјежали смо од зла и смрти. Много је свијета око нас. Ту је и утињски свештеник Владимир Ђеранић. Начео је осамдесете године. Подбача се бијелим брезовим штапом. Дијели судбину свога народа...

Други пут се видјесмо крајем марта исте године. Гледао сам на Барин коси очима дјетета 195 жена и дјеце. Били су непомићни. Чудесна гомила се пушила. Мислио сам да им то душе одлазе у небо.

Двадесетак година касније, трагам за ожиљцима рата. Шума се уозбиљила. Израсла. Очима историчара разабирем ужасну прошлост. Чепркам по њој и откривам нове истине.

Почесто сам у Црној Локви. Њено име је у рату будило слике у души. Локва, па још црна. У њој је и један од првих српских одреда под истим именом који је храбрио и страшио. Народ прича да је на рубу шуме изнад села Докића и Џодана постојала велика локва, црна од хумуса, с доста воде у току године. У њој су се ваљушкале, брљале и хладикале дивље и питоме свиње. По њој име добише и село и предио шуме на југозападним падинама Петрове горе, гдје се прва хрватска држава крваво обрачунала са животима и судбинама српскога народа. Идеја физичког и духовног истребљења српског народа у Хрватској зрачила је флуидом отвореног злочина. Убијали су све што је српско, уз пјесму и оргије.

Послије масовних злочина у Вељуну, Глини и Мехином Стању, народ се ускомешао и у страху чекао зле најаве челника Павелићеве државе. Овдје, у Црној Локви, Срби су средином јуна 1941. године припремили велики народни збор. Тражили су вођу који ће их организи-

Барин коса у Пејировој џори, мјесто гдје је хрватска војска 1. априла 1942. године доијерала 234 српска цивила из збјегова Пејирове џоре, усмртила на звјерски начин 132 одрасла и 59 дјецe, а 43 њешико ранила

рати и заштитити од усташких злочинаца. Изабрали су учитеља Жарка Ђуића. Пристао је, јадан, и прекршио вољу своје Партије. Ово је Хрватска, па не може Србин бити на челу устанка, закључише Хрвати, карловачки комунисти, Вечеслав Хољевац, Иво Маринковић и други, подржани од полуписмених српских комуниста из Тушиловића и Девеле Косе, да га униште. Смијенише Жарка с функције секретара КК КП Хрватске за Војнић. Ставише му на душу нестанак члана КК КП Војнић Ивана Фурлана, Хрвата. Пласираше пред неуким народом оптужбу да је несуђени вођа по некој српској линији убио Хрвата Фурлана. Тек после рата открио сам истину, да је „нестали” дезертирао у Загреб. Тамо се школовао и живио удобно после рата, догуравши и до доктора знаности.

Жарко погине 14. новембра 1941, по уобичајеној шеми своје Партије, када је царевала узвишена „врлина” да револуција једе и властиту дјецу. Измишљена је и друга прича о извлачењу смртно рањеног Жарка код Плавча Драге. Тај памфлет је Партија ширила да би у чисто српском крају Хрвата Стјепана Милашинчића Шиљу прогласила јунаком, а касније и народним херојем.

Сазнао сам од обичних људи за трагичну судбину мајке Миле Џодан, па сам се у прољеће 1966. године пјешнице упутио из Војнића за Црну Локву. Узбрдо, поред хајдинских кућа и гробља у пола брда. Шуљао сам се сеоским путем онако све поред шуме и успутних живица.

Затекао сам старицу како у црнини сједи на своме кревету. Ноге је подбочила треношцем. Типична сељанка Кордуна. Црним рупцем је скривала бразготине на врату. Знала је зашто сам навратио. Није ми могла рећи колико је кућа изгорјело на овим темељима. Мука на уснама и немир у прстима, с траговима усташког ножа. Подигла је црни рубац и показала на врату више ожиљака. Често је уздисала и призивала Бога у помоћ. Прсти јој се чудесно савијају. Бранила се јадница... Дуго се мучила да отвори душу:

„Не волим пребирати по својој судбини, али ето, рано моја, нека се зна и нека се не понови. Било је то у прољеће 1942. године. Шума се тек мало зазеленила. И она је онако голужава била против нас. Није да се сакријеш. Куда ћемо? Ђе да се скрасимо? Побјегли смо у Петрову гору. Били смо у усташком обручу. Младо лишће је горело. Варило је, као у лонцу. Мјесто ће смо се крили зове се Бјељевине. Било нас је пуно: из Маљевца, Гејковца и Свињице. Много народа је тада поклано. Баш поклано. Као да смо животиње.

Ми смо се скривали у шибљу. Наишли су усташе. Један је командовао: „Орешковићу заломи лијево крило!” Пронашли су нас. Почели су пуцати и викали да се дижемо. Кажу: Ево партизана! Ми се почнемо молити: Господо, господ вам Бог дава, ми смо дјеча и жене, ми вам ништа нијесмо криви. Кажу нам: Дижите се!

Сагнали су нас у Калове. Ту су нас прегледали, ко шта има. Што је за њих било, узели су, што није, побацали су. Онда су нас повезали жи-

Пољед на обронке Пејирове горе који се у давнини назваше: Црна Локва

цом за руке и одвели у Метаљку на клање. То је било на равници. Ми им се поново молимо, а они нам кажу да смо мокри и да ћемо се брзо осушити. Онда смо знали шта ће бити. Поклекли смо и руке склопили. Опет смо молили: „Господо, господ вам Бог дава. Ми смо жене и дјеца. Нијесмо ништа криви.” Један од њих каже да нам гради мајку српску, да Србу од киле нема опроста. Питали су нас „ће су вам партизани”, додајући да нас градили они. Има њих једно петнаест кољача. Један је тада рекао: „Обајдин, ајдемо!” Тај Обајдин је имао ножић затакнут за кајиш на прсима. То је ножић дрвеније корица. Тога се сјећам, добро сам упамтила. Није то широк ножић и овако стоји затакнут на кајиш. Обајдин је тада одговорио: „Не, ја сам!” Усташа који га је звао рече: „А, ти си тај.” Ми смо одма’ знали да је Обајдин ћио рећи да је кољач. Кољачи су остали с нама, други су продужили. Најприје су почели клати цуре. Кажу: „Ове, ове, мајку им српско партизанску!” Заклали су четири цуре. Онда су почели клати нас, жене и дјецу. Ја сам рекла својој једанаестогодишњој ћеркици да се сакрије под неку жену. И завукла се она сирота. Мене су ударали ножем испод ока. Онда ме јако крв облила. Узео ме за косу и почео клати. Кад је то виђела моја ћеркица, за мном је сирота зајаукала: „Јој, мајчице моја!” Потрчала је мени стиснутим ручицама. Ухватили су њу и прогнали јој нож кроз врат. Пуцале су јој вратне жилице, као сноп конопаља када се стисне. Одма’ је остала мртва. Ја сам пала, а усташа ми је њу метнуо преко уста. Тако сам под њом остала.

Онда тако... Јадна дјечица, мајко моја. Као пилићи када им главу одсјечеш, па онако одскачу, низ путић се штрљају. Гледам ону жалост, како се не може умријети нити живјети. Претражили су наше пртиће и, ко је има ране, узели су. Ја сам у цекеру имала зерицу крушца и меса. Један је то узео, крвавим ножем резао и јео. Гледала сам то укочених очију правећи се да сам мртва. У томе покољу, иако смо избодени и наклани, остало нас је неколико. То су Јане Гушића жена и син, Ђукан Михајловић, Анђелија Гушић, Сока Напијало и ја... Кад се мало прибегрем, мислим: Боже, како су могли? Око нас само јад и туга. Суза више њесам имала. Спетило се мени у глави питање: „Па, ће су наши другови? Нико да нам помогне, а ранили смо и појили наше наде.”

Јадна ли је мајка Мила. Живи што мора. Не може подићи руку на себе. Има још једну рану на срцу. Трогодишњег унука јој некуда шундраше. Не зна куда су с њим. Није био међу мртвима. Он је нада и смисао живота. Ноћу га милује по главици. Малиша бјежи и замиче међу облаке...

Њен живот је бескрајна патња на јави и сновима. Бол у погледу, честим уздисајима и сувислим покретима. Мука душе у прсима. Пред

*Ауџоров снимак 1966. године. Мила у својој кући. Пуна је ожиљака на
врашћу и по рукама. Бранила се од ножа војника НДХ.*

њом су слике злочинаца, Орешковића и Обајдина, посљедњи јауци и хропац једанаестгодишње ћеркице.

Ноћ се ужурбано прикрадала испод крошања Петрове горе. Неки необични одједи мојих корака. Нешто као корачница. Прате ме ријечи и ритам: „Боже, како су могли, па опет бескрајно...?”

Мјесец се извлачи иза Бублена. Нијемо нас мотри и опомиње. Ора је за вргање. Велика и Мала кола по небу жмиркају. Вечерас је Сјеверњача нешто замагљена и љутита. Кажу да је таква, кад нема коме показати пут. Благи вјетрић се спушта с Петровца и Магарчевца. Доноси опојне мирисе багрема и зове. Милује ми лице.

Утабаним путићем, под дојмом трагичне приче, батрљам поред гробља према Војнићу. Ноге као да нису моје. У шуми рика срндаћа, роктање крда дивљих свиња. Има неког живота. И плачка не мирује. Надајмо се да не слути нова зла око Петрове горе... Даница Хајдин ваби туке да уђу у кочак. Испод сијалице на кућном прагу Стојан Пенић лупарда клепцом по коси и бабици. Сутра ће у ђетелину. На западу још тиња црвено небо. Најављује сутрашњи топао дан.

Силазим сеоским подераним путем, последњом низбрдицом на-домак Војнића. Запињем за главато заобљено камење које бјеласа на одсјају мјесечине. Уоколо високе неокресане живице. Слушам јадовити снимак, јецаје и лелек уткане у душу наклане и ожалошћене матере...

ТРИФУН

Касна јесен 1942. Послије стаклених ноћи, стегли су први јачи мразеви. Лишће се позлатило. Свакодневно нове слике и призори. Рат је паљуди и не примјећују прожимања живота и смрти. Послије успјешне јучерашње битке за село Тушиловић, двије партизанске бригаде, кордунашка и личка, на предаху. Тушиловић, родно село првака устаничког Кордуна Станка Ђанице Опачића је по други пут слободно. Српски народ се враћа из збјегова Петрове горе. Групице бораца пјевуше омиљену пјесму: „Церовац је сад граница, а Војнић је престоница”. Међу њима је и млади Трифун Вишњић из села Дубрава, на прузи Карловац – Огулин и даље према сјеверном и средњем Јадрану. Његов отац је био жељезничар, попут десетина других из Горњих и Доњих Дубрава, а Дубравци су према пригодама тврдили да су Кордунаши, понекад Личани, а по потреби да су и Горани. Жељезничка пруга их је разбацала по свијету, проширила видике о себи и другима. Код њих је свијест о припадности српству и православљу била знатније наглашена него код осталих сељана у дијеловима сјеверне и западне Крајине. То је од првих дана устанка добро цијенила и примјећивала Комунистичка партија Округа Карловац. Неки су за такве процјене давали и практичне поводе, посебно у засеоку Затезала, гдје се већ 1941. појавила четничка тројка. За ОК КПХ Карловац је било довољно рећи да си из Дубрава, или да потјечеш из њих, па да будеш подвргнут јавним и тајним провјерама.

Трифун је волио читати књиге. Знао је више о Војној крајини од свих других у батаљону. Прочитао је Лопашећа „Око Купе и Коране” и „Бишће”. Читао је Ваничека, Грбићево „Карловачко владичанство”, читао је крадомице у рову и на предаху између битака. Овдје на сусрету Радоње и Ријеке, Трифун је окупио своју десетину. Причао им је о прошлости ових крајева, о Крајини, „крвавој хаљини”, о Будачкој бици 1575. године баш на овој ливади, гдје су Турци под командом Ферхад паше до ногу потукли крајишку војску, убили генерала Хербарта Ауершперга, заробили његова сина и племића Ивана Војковића. Ферхат паша је очекивао заробљеног генерала, а кад му је Турчин поносито донио његову главу, запао је у срцбу и очај. Цикнуо је: „Главу за главу!” Прича се да је с посебним

заносом одсјекао главу своме војнику и додао смирено: „Фукаре не знају шта би вриједио живи генерал Хербарт.” Ферхат паша је, са српским дукатима прикупљеним у Војној крајини за откуп и избављење из сужањства генералова сина и Ивана Војковића, дао изградити у Бањалуци велелепну цамију „Ферхадију”, коју су разорили Срби нашег времена.

У батаљону се све више причало како је Трифун заљубљен у трулу прошлост, да пред Партијом крије своје знање и умијеће преношења свога мишљења на друге. Упозорен је од комесара да се не мијеша у његов посао, да би му било паметније да, кад је већ писмен и начитан, чита друговима „Кратки курс СКПБ-а” и „Манифест комунистичке партије”. Пришао је Трифуну исколачио очи и добацио: „Млад си и паметан, Трифуне. Не иди крмећом пртином, чувај и сачувај тикву на раменима. Нешто се с висока шушка о теби. Знаш да сте ви, Дубравци, на удару због четничких тенденција у селу.”

Трифун је трећег поподнева, послије побједе, био стражар испред штаба бригаде. Прави љепотан. Висок и витак момак, црнопут с крупним плавим очима. Његова мајка Драгица је често знала рећи своме сину, јединцу: „Сав си на ујака, мога брата Драгана, којег су 1925. на одслужењу војног рока убили Шиптари на Косову.”

Сусретао се Трифун с овдашњом дјевојком Милицом. Она је примјетно тражила прилику да оборених очију бар прође поред њега. Данас се усудила да испред стражара Трифуна понесе на глави шкап воде с врела Студенца. И његово је срце заиграло. Обратио се Милици: „Жедан сам, љепојко! Може ли мало воде?” Милица се мало спетљала, скинула шкап и свитак са главе, заграбила пун лончић воде и додала дрхтавим рукама. Крила је очи. Бојала се да не чује убрзано и снажно куцање њезина срца. Искапио је лончић и захвалио Милици, а она је, уз примјетно црвенило лица и у заносу узвратила: „Богу фала!”

Овај приказ је, кроз уски прозор дрвећаре, мотрило око команданта Јоце. Позвао је дежурног официра и наредио да се Трифун разоружа и доведе у штаб бригаде. Командант је нешто читао, иако су стражари увели Трифуна и рапортирали да су извршили наредбу. Послије подуже паузе, обратио се приведенем Трифуну:

– Знаш ли, Трифуне, да стражар није стражар, ако успут врши и неке друге радње – надмјено је упитао командант Јоце.

– Знам, друже команданте, али био сам заиста жедан – одговорио је Трифун.

– А знаш ли ти да по правилима службе иде и глава због тога? Чуо си за случај стражара Пекића, који је заспао на стражи?

– Да, много се о томе прича у мојој чети. Али Пекић је имао тек 17 година.

– Значи ли то да командир одреда Миле није био у праву?

– Није, друже команданте, јер Пекић по годинама није био војни обвезник.

– Јеси ли ти његов адвокат? Мијешаш се у линију наше борбе и Партије! Док си пио воду, ти ниси био стражар, Трифуне! Могли бисмо те и убити због тога!

– Ако се већ тако убија, убили ме ви, или они преко Коране, дође ми некако исто, друже команданте.

– Зар баш тако, Трифуне? Љубависао би ти на стражарском мјесту, а и писма нека пишеш нашим мрским непријатељима... Биједо и несрећо!

Командант је позвао стражу и наредио затвор. Завезали су му руке телефонском жицом и убацили га у оближњу шталу гдје је пробдио ноћ. Четвртог дана послје протјеривања усташа и домобрана из Тушиловића, Трифунов батаљон је у свануће постројен баш на историјском мјесту Будачке битке. Испред су секретар Партијског бироа 8. кордунашке дивизије Раде Зрињанин и комесари батаљона. Са стране је био завезани Трифун. Три корака иза нега, с пушкама на готовс, стајала су двојица стражара.

Друг Раде је с висока почео оптужбу на Трифуна Вишњића:

„Другови борци, док наше бригаде иду из побједу у побједу, док најоданији синови наших народа дају своје животе за слободу, догле појединци излажу опасностима наш Штаб и не врше обавезу стражарске службе. Али не само то, они сију раздор и невјерицу у резултате наше свете и праведне борбе. Усуђују се да скрнавe линију наше Партије, да говоре и пишу о освети, а не о братству и јединству наших народа. Само четници страше поштени хрватски народ и истичу кржаве паролe освете. Таквих имамо и ми у својим редовима. Ту драчу у заметку морамо очистити, како бисмо јавно и поносно развили барјак пролетерског интернационализма. Само тако можемо доћи до коначне побједe, ослободити наше народе од мрских пореза и експлоатације, од попова мантијаша и осталих зеленаша. Међу нама је друг, или боље рећи недруг Трифун Вишњић. Доста је, да вам кажем, да је из четничких Дубрава и да се без нашег знања дописује са слугама мрскога окупатора. Ево, чујте и почујте како остаци четништва из Дубрава, у лику Трифуна Вишњића пишу слугама окупатора: *„Начелнику ойћине Горње Дубраве Фрањи Сийейтйићу. Чуо сам да долази неко друго шујаво ојулинско сйворење за йојлавника ойћине моје. Ја вам обојици јављам да се*

припремиће за предају ошине и ја долазим са својом чешиком за који дан. Немојте да нађем куна у блајани, већ само српске динаре. Фрањо, припреми 1000 златније динара за мој лајп којег си самовољно однио од моје куће. То си могао најравније у НДХ, а сада ћеш ми рачуне полагати за све што се кому од рода и порода догодило у Дубравама. Исто поручи своје братију на Кленак да ћу му за сваки церић што је посјекао у мојој шуми извадиће здрави зуб, колико не буде зуба, толико ће даље прстић подмириће. А ти, Фрањо, обриј браду јер си изубио владу. Ја вам поручујем да не присиљавате дубравску рају на покоришење, већ је пустиће на миру и на број, јербо је осветио њу, биће зуб за зуб, око за око. Шта ли ће бити с вама и вашим врховљавником?“

– Ето, другови борци, такав је Трифун Вишњић. Док се наша Партија залаже да и Хрвате увуче у свеопшти народни фронт, Трифун Вишњић сања о освети. Само је од четника могао чути за паролу „зуб за зубоко за око“. То није смисао наше борбе. Комесаријат бригаде је одлучио да га казни најстрожом казном. Има ли нетко против ове пресуде?

Јавио се Стевица, секретар бригадног СКОЈ-а, и саопштио да се слаже с пресудом. Шеф Партијског бироа је упитао Трифуна да ли се осјећа кривим. Он се, без ранијег сјаја измучених, испијених и исплаканих очију, померио неколико корака ближе. Кроз полуплач и јецање, блијед и чедан, једва је проговорио:

– Шта рећи на ово шта ми се десило? Тек ми је 20 година. Жао ми је што сам јединац у оца и матере и што моје српско огњиште остаје пусто. Ваљда је таква судбина... Не осјећам се кривим, а ви, моји другови, радите свој посао. Ако имам право на посљедњу жељу, учините то баш на овом мјесту. Нека и моја битка заврши поразом, на овом историјском и светом мјесту. Знам да није прва и посљедња...

Погођен овим говором и порукама, осуђенику је притрчао командант батаљона Миле. Извадио је и репетирао пиштољ. Трифун је у трену постао уплашени дјечарац. Трчао је у круг, запомагао и молио: „Немој, друже команданте, Бог ти дава...“ Захуктали командант је пуцао у његов потиљак. Пао је и дуго трзао ногама. Борци су окамењени гледали округлост живота, поруку и опомену. Двије године последије рата, Милица се удала, али је крадомице годинама доносила цвијеће на гроб своје кратке и несуђене прве љубави. И командант Миле је преживио рат, али је остао без оног ока с којим је нишанио дјечака Трифуна. Погио је и лутао Крајином. Умро је тридесетак година касније у мукама, презрен, па и напуштен од већине својих ратних другова.

СВЕТА ПЕТКА И СРБИ У ПЛАМЕНУ

Јутрос су жене подраниле. Око цркве Свете Петке на Коларићу чекају с храном у кошарама. Бијеле се рокље и повезаче. Ту је и понека дјевојчица жутим рупцем подбрађена. Хрватски војници поручују да ће натпоручник о свему одлучити. Ромиња прољетна кишица. Ниски сиво црни облаци журе према Дебелој коси.

Из Вргинмоста у Војнић зује галијански тенкови и камиони. У њима су усташе. Избацују двадесетак свезаних Срба и затварају у православу цркву Млада Неђеља. Чују се кундачења и јауци. Кроз Војишницу према Војнић Колодвору, на далеки пут у њемачке логоре и Норвешку, пјешачи више стотина мушкараца. Око њих су усташе с пушкама на готовс. На Биљегу пуцњава. То Миле Благојевић и Јандре Перић бјеже и падају погођени.

Цестом из Купленског корачају четири људске сподобе. Анка Мандић с дјецом свог брата Милића. Журе у Војнић.

Згаришће СПЦ Свете Петке на Коларићу, гдје је хрватска војска 26. априла 1942. усмртила и сјалила 107 српских цивила

– Ајмо, пилићи моји. Можда се туђи људи сажале кад виде три бо-соноге сиротице, без маме. Бог јој души дао мјесто. Имају и они срце. Даће Бог па ће туђи људи пустити нашега тају...

– Теткице моја, Нине и Бране носе таји ручак, а ја?

– Е, ти ћеш, Драгице, носити жлицу, јер без жлице не би било ручка... Да вас може виђети покојна мама Љуба. Да види како њен пород спашава свога ћаћу... Док живите, морате знати да је покојна Љуба, лака јој земља била, пуно волила нашег тату Милића. Увијек је око њега нешто тетовила, чешљала, чешкала по глави, прала му ноге и нокте резала.

– Теткице моја, зашто су туђи људи одвели мога тају?

– Рано моја, то само ђаво знаде! Кажу да је то зато што страни људи не признају наше цркве и нашег Бога. То ћеш ти боље знати када будеш велика и када научиш читати књиге.

У Војнић улазе без ријечи. Пред црквом усташе и домобрани. На ражњу пеку теле. Припремају гозбу. Дјеца потрчаше према вратима цркве. Ниски крезуби стражар, пунећи пушку, виче: „Камо, стоко сврабљива? Натраг, или сте готови!”

Стражар је искесио зубе, покварене и труле шкрботине. Дјеца застају. Гледају и у страху узмичу од наоружаног човјечуљка стравичног изгледа. На његовој нахереној капи свјетлуца слово У. Подсјећао је на авети из прича ђеда Николе Благојевића.

*Хрвајски војници испред Православне цркве
„Млада Неђеља“ у Војнићу, април 1942.
Срушили су је 1947. године Срби скојејци из Војнића.*

С двојцом усташа у цркву улазе допуковник Анте Мошков и усташки логорник Мијо Жунац. Пратиоци су понизно отворили врата. Мошков је гласно наредио: „Напоље!” Ухапшени Срби су у колони излазили. Пети по реду био је Милић. На лицу ране и огреботине. Доња усна расјечена и натечена. Мала Драгица је заплакала и замолила тату Милића: „Дођи, тајко, кућа је сама!” Анка је клекла пред Мију Жунца и тражила милост, спомињући сироту дјецу. Пришао је Мошков. Пун себе, охол и суров, заповједник Павелићеве тјелесне бојне, одгурнуо је Анку и дрекнуо: „Води ту гамад одавде!”

Колона је кренула према Коларићу. За њом је Анка с дјецом, носећи у наручју малу Драгицу. А она мала и сићушна, сузне очи није скидала с ћаће Милића. Разјарена руља усташа с пушкама у руци трчи из Војнића према Коларићу. Успут хапсе српске цивиле. Вичу, кундаче, трче и сабијају колону: „Хајде, народе, на покрст! Или католици, или ништа!” На цесту је истрчао усташки официр, дерњао се, млатарао рукама и наредио: „Моја сатнија натраг!” Неки се вратише, а други наставише пут. С лијеве стране, на правцу према Коларићу, пред малим зиданим кућерком лежи побијена породица. Ту је и осмогодишњи дјечак. На зиду су крвави отисци његових прстију. У малу и ониску сеоску дрвењару поред цесте упада усташа Париповић. Изводи петнаестогодишњег дјечака и уврштава у колону. Укућани заплакаше. Насилник поново свом снагом отвара врата и наређује: „Ова врата да никада нико није затворио! Кажите да их је заувјек отворио Хрват и усташа Париповић! Сунце вам србокомунистичко! Ништа нисте научили!”

Српски народ је довођен са свих страна. На њивама су остајали коњи и алатке. У двориште Ђуре Косијера трком је ушао Париповић. Узима лопату. Оштрицу наслања на земљу. Дланом притискује врх држалице, па кроз стиснуте зубе, колутајући очима проциједи: „Требаће нам ова алатка. А, можда и неће...” Бацио је лопату на кровиште штале и упао у кућу, урлајући попут вепра: „Да ли ви знате да сам ја усташа од тисућу деветсто тридесет друге године? Мајку вам српскоправославну! Никад се памети нећете дозвати! Брже строжаке насред куће! Палити! Све вас треба запалити!” С цесте се јавио ројник Фрањо и позвао хрватског војника Париповића да пожури у правцу брежуљка и цркве Свете Петке на Коларићу.

– Бјеже, бјеже! Удри по несланом Јовану! – издерао се војник, усташа Пипан Девчић.

Први је, у покушају бијега, убијен лугар Никола Благојевић, а затим Драгић Маћеша и Никола Падежанин. Николу је пресекао митраљески рафал. Његова цријева и плућа се расуше по живици... У цркви

народ. Измучен, претучен. Шћућурили се људи. Чекају главног... Стражари претражују џепове лугара Николе Благојевића. У цркви жагор:

– Шта ово значи? Каква је то држава? Што 'оће од нас? Ми смо овђе рођени! Ово је одвајкада наша земља. Шта смо им криви? Побихе нас као оних 27 прошле године у Шаулским лукама...

– Ма, људи неће нас побити. Још Ивановић јарак, Шаулске луке и Капењак у Петровој гори нису оплакани! А Јуца је био људина. Да није побјегао, остао би и у Шаулским лукама. Варали су народ да су га убили и да га негђе у граби пси лижу. За њим је пуцало преко стотину усташа и домобрана..Није му суђено. Јуца је јунак, а ми смо бабетине! Јадна нас мајка родила! Лијепо нам је још прошле године говорио наш учитељ Жарко да освједочене лопове не чекамо код куће...

– Немојте људи тако! И прошле године у августу су затворили 60 људи у цркву Млада Неђеља. Тукли су и неколико убили. Можда су и били криви. Нијесу све побили. Било је ту понижења, а посебно када су увели оног 13-годишњег усташу да нашим горостасима разбија носове, док крв не процури. Такав је ваљда рат. Данас је овђе и господин Жунац. Није ваљда заборавио кад смо га носили на раменима против воље власти и присилили радикале да баш он буде живинар у нашем крају...

– То нам је што нам је! Погледајте кроз окно. Око цркве је све више усташа. Горе на брдима су домобрани. Ја знам само то да усташама не треба вјеровати. Јуче сам се у то до краја увјерио. У кућу Боже Вучетића ушао је усташа, његов познаник из Цетинграда. Били су заједно у војсци. Божо му је приредио гозбу и дао овећи смотак куна. Кад су пристигли остали, усташа је пришао официру и нешто шапнуо. Божу су одвели до оближњег грмечка и убили. Све је то јасно! Људи, нас више нема! Ви можда и не знате како су у Штакоровици, тамо иза Крстиње, славили 10. април, прву годишњицу своје државе. У сјенику су запалили 22 жене, више дјеце и стараца. Око ватре су играли и пијанчевали...

Страх и бљедило. Бијеле маје су крвљу попрскане. Модрице на обрзима, руке изломљене. Лица воштана, погледи укочени, као они на зиду и иконама, светачки. Породице се држе за руке. Само жене и дјеца јецају. Ушао је натпоручник, намргођен и бијесан. Стао је испред убогог народа:

– И остале жене уведите!

Док су улазиле, натпоручник шета и лупка чизмама по црквеним подним плочицама. Чудесна јака... Зауоставља се, фиксира уплашени српски народ и пита:

– Тко је од вас најстарији? Нека изиђе!

Људи се комешају. Траже погледима ко би то могао бити...

– Најстарији сам ја јер сте лугара Николу убили – јави се Стеван Напијало.

– Тко је кога убио? Како се усудиш лагати? Мрцино! Што да ради-мо онима који лажу и који су се дигли на нашу младу хрватску државу? Него, колико ти је година, старкељо?

– Па ето, закорачио сам седамдесету.

– Како се зове ова црква?

– Па, то је наша Света Петка, господине.

– Нисам те питао чија је, него како се зове!

Натпоручник прискочи и одвали три шамара Стевану, који затетура, али се одржа на ногама. Дјеца се узнемирише. Чуло се јецање и лупкање зубићима. Толики народ, а све се чује. Чула су се и срца и крв у жилама... Неко зујање у ушима... Натпоручник се опет усмјерио према Стевану:

– Питао сам те, старкељо, само за име, а кад већ тако добро знаш, реци ми како се зове она ваша православна, или ортодоксна богомоља у Војнићу?

– Ако мене питате, господине, оно је Млада Неђеља.

– Добро учиш, старкељо! Данас је та ваша недјеља, како кажеш, Млада Неђеља. Тамо смо у Војнићу требали приредити ову мису. Да ли је тако, старкељо?

– Мора бити како ви кажете, господине – тихо изусти Стеван.

– Некултуран си, стари! Толико причаш са мном, а још се ниси представио! Тјераш ме на зло, копиле влашко! Како се зовеш?

– Ја сам Стеван Напијало, покојног Павла...

– Право српско име имаш, Стеване! Овдје си крштен, боље рећи регистриран, као копиле и једна туга више за нашу хрватску државу?

– Есам, господине.

– Да ли си овдје вјенчан?

– Есам, још 1892. године.

– Да, да... Ти си за мене право откриће. Овдје си крштен и вјенчан.

– Да, господине.

– А да ти ниси у роду са Стеваном Првовјенчаним? Ђутиш, Стеване... Ако првим вјенчањем ниси успио постати Првовјенчани, постат ћеш то другим, данас овдје... Красно, красно! Сутра шаљем извијешће нашем дичном Поглавнику и Равнатељству за јавни ред и сигурност да Срби више у својој историји немају Стевана Првовјенчаног... Дуго смо вас носили за вратом, Стеване. Јучер су ваши партизани на Биљегу убили десет наших усташа, десет хрватских витезова... Сунце вам крваво и недјељу данашњу! Убили су и мога врсног пријатеља, др Владимира

Чанића... Зато сви данас, и не само зато, умирате овдје! Гдје су вам сада ти ваши партизани? Ми смо држава и нама се полагају рачуни! Умјесто да тражите милост, ви се буните! А морали бисте знали свој положај и што значи изрека нашег дичног Поглавника да Србе у Хрватској треба свести на ништа. На ништа! А ви сте ништа, само под земљом. Ми то и не тајимо! То је политика ове државе! Прошле недјеље одметници у Гејковцу убише 15 усташа Поглавникове тјелесне бојне. За њих ћемо се данас молити на наш усташки начин. О рањенима нећу говорити. И њих је било толико. А знате ли ви, Власи и бунџије, тко су припадници Поглавникове тјелесне бојне? У Италији су 10 година припремали стварање ове државе, да једнога дана, уз помоћ наших моћних савезника Њемачке и Италије добијемо своју независност. Нијемци и наше славне постројбе, под заповједништвом витеза Месића, под Москвом су и Стаљинградом, а ви се дижете на устанак? Болесна и умоболна нација, руља биједника. Ето, то сте ви, руљо неотесана!

– Али, господине, ви знате да ми нијесмо ништа криви. Ми смо сиромашан сељачки народ – јави се Теодор Гушић. – Познам вашег оца. Трговали смо и чистили се на карловачком плацу. Он би нам био свједок у невољи... Радите ви од нас старијих што вас је воља. Пустите дјецу, ову нејач и жене. Имајте срца! Не чините зло њима пред овим олтаром, пред очима светаца наших. Ако треба умријети, нека мушкарци умиру! Тако је овђе вајкада било. Мушка је чељад у ратовима умирала. Крајина је ово била, господине...

Натпоручник Мијо Латковић се подиже на прсте, извади пиштољ и цикне:

– Не спомињи мога уваженог оца. И он је прославио ускрснуће наше хрватске државе! Ви не само да сте наивни него и блесави. Каква Крајина? Нема је већ 60 година... Нејач! Каква нејач? Сви би сутра пуцали! Дигли сте се на државу! Жгоље! Имамо тенкове, зракоплове и топове! Имамо моћ! А ви? Сви ће те данас умријети, и то баш овдје!

Глас му је одјекивао, одбијајући се од звоника. Звечкали су свијећњаци, лустери и кандила... Натпоручнику је пришао усташа, предратни учитељ у Тушиловићу и замолио:

– Немој тако. Колегијално те молим. Обојица смо школовани. Знамо и праштати. Што радиш од ових људи?

Натпоручник се окрену. Снажно затабана ципелама и цикну:

– И ти! Сентиментална мрцино! Ако не можеш гледати, напоље! Ево, од свих ће живјети само ова црнопута жена, ова црнка! Ха, ха, чудна жена. Донијела мужу јело. Што је јео, јео је, али никада више!

Милена моли:

– Господине, пустите ми мужа. Имам злата код куће...

Натпоручник иронично:

– И твоја глава злата вриједи, љепотице! Усташе! Радите свој посао! За све су одговорни Париповић и Пипан Девчић! А ти, црнка, поведи ме у свој златни рудник.

Сјевнули су ножеви. Црква је за трен била у крви. Плећати Милић Вучетић скаче на Пипана, али га остали усмртише. Метеж, ножеви и крв. Вапаји и плач дјеце за родитељима, за браћом и сестрама. Јауци и запомагања... А они, туђи, никад виђени, само су резали гркљане, клали и опет клали. Крв и хротање. Тек понека разговијетна ријеч: „Мама, тата, сине, једини збогом. Проклетници! Сјеме вам се затрло!”

Натпоручник с тројицом усташа иде за Миленом према Леденику. Драга се у наручју расплакала. Њен плач је прекривао крикове ужаса. Тек је навршила годину, а овог трена постаје сирота. Никад више неће видјети тату Бранка. Препознавала је његов лик, смијешила му се и звала га Бајко. Јауци и јака смрти престају. Из Свете Петке се извијао високи црни дим. Прекрио је кућерке села Коларића. Ношен вјетром, путује према Војнићу и Петровој гори. Милена је изнијела нанизане дукате, свој мираз и свадбене милоште. Натпоручник је радосно погледа и довикне:

– Црнка, ниси ме преварила! О, да. Заиста је то златни рудник. Него, имаш ли млијека или ракије?

– Имам, господине!

Дрхтавим рукама је изнијела из подрума ракију и понудила. Испричала се натпоручнику да ће млијеко донијети кад пресвуче малу Драгу, што је овај, очито задовољан дукатима, одобрио. Милена се, с Драгом у наручју, иза штале домогла шумарака Дебеле косе. Трчала је шуштећом шумом. Стално се обазирала и прислушкивала. Никако да утврди чује ли своје или туђе кораке, да ли је неко дозива или јој се причињава? Када стане, помисли, стали су и они. И поново тако, све до сутона и села Бурића. И у Горњем Будачком ватра. Видјела је како партизански командант, овдашњи сељак и комуниста из села Свињарице, Милутин Кошарић, пали дрвену православну цркву, ремек-дјело сеоске и црквене архитектуре из 18. вијека. С њим је у друштву комесар Групе кордунашких партизанских одреда, Хрват и карловачки комуниста, Већеслав Хољевац. Очито задовољан и раздраган, трљао је руке и добацио своје саборцу Милутину: „Нека гори. Све нека гори! То је у нашем интересу! Биће више пролетера!” Милена је испричала паризанима шта се десило у цркви на Коларићу, а један ће од њих:

– Слушај ти мене! Ја сам друг комесар 1. чете. Колико су ти усташе платили за ову пропаганду? Страшиш овај поштени народ. Ниђе ни ријечи о тим гњусним лажима! Да ли ти је јасно? Да немаш ту малу у наручју, ишла би у тринајсти батаљон! Лажна пропаганда се у нашем покрету строго кажњава, другарице!

Милена се повукла и шапутала у себи:

– Боже дај да је ово сан. Можда је друг комесар у праву?

Чврсто је стисла своју сиротицу и наставила пут код родбине у Перић Село. Натпоручник у Леденику с пратњом претражује Миленино стање, обилази шталу и стожине, подиже даске на буњишту, а Милене нема. Угледао је грм и схватио да га је црнка преварила. Пиштољем је решетао према пропланцима Дебеле косе.

Дим је наткрио војнићку котлину. Кров цркве Свете Петке се руши. Варнице као душе свјетлуцају, дижу се и гасе негдје високо. Пламени језици пуцкетају. Извлаче се повијено кроз полупане прозоре. Младо липово лишће усахло, а црни нагорјели огранци сабласно стрше у небо. Кроз прозор сеоске дрвењаре ужас је гледала Ката Вукобратовић. Пратилац натпоручника Мије Латковића, припит и раздраган, подругљиво пита старицу: „Пече ли те, бако, Света Петка јако?” Ката је, крстећи се, расплетене косе, без ријечи гледала овај пакао земаљски.

У зао час су тога јутра поранила дјеца Милића Мандића. Хтјела су да нахране свога тајкана. Понијели су здјекицу сира и комад погаче. Заклани су пред његовим очима. У ватри, с њим сагорјеше: тринаесто-годишњи Никола, деветогодишњи Бранко и седмогодишња Драгица, суза татина. На цести, поред црквеног згаришта, натпоручник Мијо сусреће пса. Мама га и даје крух. Из поповог стана износи мантију и набија псу око врата, па из свег гласа: „Хајде, псино! Обиђи села православна! Понеси свете водице! Посвети некрсте и антикрсте! О, хо! Добро ти стоји светачко рухо... Па, ти си ванредан влашки поп! Јест да ти недостаје брадица... Претпостављам да се и не осјећаш добро. Мислим на мирис тамјана. Ово ти је највећи дим црквеног кандила у повијести православља... Видиш да душе твојих вјерника с димом иду без повратка, право у небо... И ти си њихов! Сузне су ти очи, битанго србоправославна!”

Пиштољ се огласио пет пута. Пас се стровалио у грабу испод жице, трзајући ногама, замотан у светачку мантију попа Душана Малобабића којег су усташе с попадијом Миленом и слушкињом Анђелијом Кресојевић заклали на истом мјесту осам мјесеци раније. Натпоручник се, у друштву својих пратилаца, спуштао коларићком низбрдицом пре-

ко моста и упутио кроз димну завјесу необична мириса према Војнићу. Згариште је пуцкетало и варничило дуго у ноћ.

У огњу ове древне богомоље, с иконама и успоменама, изгорјели су:

ИЗ КОЛАРИЋА: Божић Милоша Дмитар (1885), Божић Николе Милић – Бајт (1887), Ивошевић Теодора Јован (1902), Косијер Михајла Ђуро (1895), Косијер Михајла Јован (1903), Косијер Ђуре Владимир (1925), Кресојевић, Марка, Никола – Џино (1898), Падежанин Милића Никола (1870), Опарница Милић (1908),

ИЗ ЛЕДЕНИКА: Мартиновић Лазе Ана (1893), Мартиновић Дмитра Мила (1899), Мартиновић Михајла Милош (1922), Новаковић Саве Миле, Везмар Марка Ђуро (1900), Везмар Милића Милка (1903), Вукобратовић Теодора Анелија (1910), Вукобратовић Јована Бранко (1920), Вукобратовић Јанка Даница (1900), Вукобратовић Милоша Душан (1920), Вукобратовић Нинка Душан (1910), Вукобратовић Јанка Ђуро (1896), Вукобратовић Милића Јован (1883), Вукобратовић Михајла Љубица (1889), Вукобратовић Теодора Љубица (1923), Вукобратовић Теодора Марко, Вукобратовић Ђуре Михајло (1914), Вукобратовић Ђуре Миле (1922), Вукобратовић Јована Милица (1918), Вукобратовић Ђуре Никола (1926), Вукобратовић Дмитра Павао (1924) и Вукобратовић Михајла Станко (1911);

ИЗ КУПЛЕНСКОГ: Благојевић Васе Марко (1909), Благојевић Милоша Миле (1897), Благојевић Миле Дмитар (1925), Благојевић Васе Миле (1899), Благојевић Лазара Никола (1872), Благојевић Стевана Станка (1901), Добросављевић Нинка Михајло (1887), Докић Павла Марко (1906), Докић Павла Миле (1898), Гушић Максима Теодор (1903), Гушић Петра Анђелија (1885), Хајдин Стевана Марко (1904), Хрстић Николе Марко (1901), Кресојевић Игњатије Божо (1884), Маћешић Милоша Драгић (1926), Маћешић Петра Драгић (1908), Маћешић Петра Миле (1911), Маћешић Петра Милић (1918), Маћешић Дмитра Милић), Маћешић Миле Петар (1887), Магарац Милић (1918), Мандић Павла Анка (1907), Мандић Милића Бранко (1933), Мандић Милића Никола (1929), Мандић Милића Драгица (1935), Мандић Павла Милић (1908), Мандић Марка Петар (1922), Михајловић Марка Ђуро (1900), Михајловић Гаје Милка (1903), Напијало Симеона Цвијан (1875), Напијало Милоша Драгић (1918), Напијало Павла Драгић (1885), Напијало Томе Драгић (1885), Напијало Стевана Драго (1914), Напијало Јанка Јулика (1885), Напијало Миле Љубица (1928), Напијало Илије Марко (1896), Напијало Јована Марко (1885), Напијало Боже Милић (1884), Напијало Драгића Милић (1912), Напијало Лазара Милић (1888), Напијало Цвијана Милош (1905), Напијало Николе Нинко (1907), Напијало Цвијана Симо (1907), Напијало Павла

Стеван (1873), Сипић Симе Миле (1926), Сипић Велимира Милош (1925), Вила Васе Мирко (1913), Вучетић Милоша Даница (1930), Вучетић Ката (1896), Вучетић Миле Милић (1912) и Вучетић Теодора Милош (1907);

ИЗ РАДМАНОВЦА: Џодан Милоша Васо (1895), Гушић Јанка Станка (1878), Новковић Драгића Софија (1905) и Новковић Јандре Станка (1890), Новковић Станка (1900).

ИЗ ОСТАЛИХ СЕЛА: Ђипало Ђуре Боја (1918) из Цвијановић Брда, Јурић Јанка Марко (1925) из Кнежевић Косе, Кораћ Ђуре Анка (1902) из Горњег Војнића, Крагуљац Јована Миле (1905) из Чремушнице, Ловрић Драгића Раде (1921) из Цвијановић Брда, Магарац Ђуре Милић (1920) из Крњачког Грабовца, Перић Милића Новак (1895) из Будачке Ријеке, Петрић Миле (1895) из Свињарице, Петрић Вида (1900) из Свињарице, Радуловић Илије Мила (1910) из Војнићке Пољане, Тодорић Јована Милица (1917) из Свињарице и Цукар Мићо из Кордунског Љесковца, Црнковић Анка из Кључара, Перић Драгица из Кључара, Перић Софија из Кључара, Бастајић Илија из Пркоса, Ловрић Раде из Бабиње, Слуњ.

* * *

Нижу се прољећа и године, а зидине цркве Свете Петке на Коларићу ћуте и подсјећају на крвави априлски прољетни дан... Гачу јата врана и гавранова. Мјесто, крваво и тужно, другује с црним 'тицама. Осипа се, зјапи и провирује камење брижним рукама слагано. Зуб времена га растаче и дроби.

Некад се овдје пјевало, крстило и вјенчавало. Чула се ојкача, дангуба и четворожица, играло кукуњешће, крушка, милица и сељанчица. Одавде су и кубуре и мужари и звона одјеке у села слали, на благодане подсјећали, мртве на вјечити починак испраћали... Стоје сивоцрвене зидине од камена и цигле саздане. Стоје и крију вапај, пламен, ужас невољу и голготу српскога народа. Говоре изгледом стравичним и јатица црних тица на липама из давнине.

У овој пламеној гробници, на светом мјесту, војска НДХ ножем и огњем усмрти 26. априла 1942. године стотину и седам Срба: из Коларића, Леденика, Купленског, Радмановца, Цвијановић Брда, Свињарице, Крњачког Грабовца, Будачке Ријеке, Војнићке Пољане, Горњег Војнића, Кнежевић Косе, Чремушнице и Кордунског Љесковца... Сабласно зјапе зидине, окружене стољетним рањеним липама и крештећим крицима злосјетних и злослутних, врана, чавки и гавранова.

МИЛА И БЕЋО

На источним падинама чувене Петрове горе, уз корито потока Перна, поред пута Топуско – Петрова гора лежи село Сува Перна. Ријетко се у овим српским крајевима могло наћи насеље с толико прелијепих дрвених кућа, сложених по беспријекорним правилима крајишке сеоске архитектуре. Посебно се доимају обични фркани и слијепи сјекови, понегдје и старински крајишки чардаци. Јужно од њега, преко воде, налази се узбрдица на којој је стари град Перник. О њему се више дознаје у књигама јер је на мјесту постојања вријеме учинило своје. И кише, и Сунце, и људи – гробари су овог историјског знамена. Многе су цесте поплочане његовим каменом. Али он и даље визуелно пркоси, плијени и свраћа погледе околних проријеђених сељана и пролазника. Живјели су овдје силовни и мудри људи. Надалеко се проширила пјесма: „Перкани су Бога преварили, светом Петру ракију попили.”

То је крај у којем се предуго задржала хајдучија. Маличани, Перкани, Пећани и Црнопоточани су све до средине 20. вијека крали волове преко шуме, у Радоњи, Војишници и Кључару. Долазили су ноћу, везали воловима опанке, али на супротну страну. Сви трагови су водили у штале. Домаћини су се ујутро крстили и приписивали крађу вилама и злим духовима. У Пецкој је живио чувени Милован Ивановић, најјачи мушкарац источних падина Петрове горе. Сеоска дрвена кола је дизао изнад себе као играчку. Ако се некоме преврне воз дрва, сијена или отаве, сам је то враћао на пут и спасавао забринутог комшију. У војсци се нико није могао с њим порвати. Окладио се са својим капетаном да ће оборити међеда. Ту се послужио и лукавством. Видећи да има и одвише моћног противника, у жару борбе је засукао јаја међеду. Овај је од превеликог бола пао на земљу, а Милован је добио пет дана заслуженог одсуства. Прича о Миловану се пола вијека ширила цијелом Крајином, али и нестајала паралелно с временом у којем су чојство и јунаштво све мане вредновани као врлина.

У првој једносратници до шуме, у Сувој Перни поново живе Мила и Бећо. „Вратили се Мила и Бећо!”, путовала је радосна вијест селима око Вргинмоста и Петрове горе. Послије бјезаније су одлучили да

се врате. Трогодишње избјеглиштво су провели у кући ћерке Анке и зета Миле у Темерину, гдје су их његовали и добротом обасипали. Мила је прије повратка у Сремским Карловцима сахранила брата Миладина, чије срце није могло издржати историјско понижење, личну и колективну срамоту свога народа. Има и таквих људи...

Живот Миле и Беће са својима у Темерину и не би било прогонство да није жудње за жутуљом и прљугом, за успоменама, за кућом и изворима питке воде, за жуборећим потоцима, питомим кестенима и вргањима, за витоногим срнама и дивљим свињама које су биле чести ноћни гости њихова дворишта. Изнад куће, према западу и југу, уздиже се питома и врлетна Петрова гора из које истјече једанаест бистрих потока. Баш ту, изнад Суве Перне и Маличке, усправио се највиши врх Петровац или Дарда, гдје су, према предаји и запису мађарског хроничара Симона де Кезе, трупе краља Коломана 1097. године савладале војску краља Петра Свачића, или Сначића. Од тада ова шума Гозд добива име Петур гоздиа – Петрова гора. Она је кроз вјекове била грудобран и гранично подручје између двају царстава, Отоманског и Аустро-мађарског.

Мила је рођена у селу Маличка које се ниже уз сеоски пут и уздиже у правцу врха Петровац. Одрасла је у дрвеној кући са 18 чланова породице Ђеда Шапић Теодора. Њен отац Ђуро је имао седмеро дјеце: Теодора, Николу, Петра Миладина, Стевана, Милу и Симу. У јулу 1941. народ око Петрове горе дигао се на масовни устанак против усташких злочинаца. У њој је формирано 15 наоружаних одреда. Два мјесеца касније, на чело су избили школарци и студенти, чланови и симпатизери КПЈ. Заорила се опасна и судбоносна пјесма: „Устај, сељо, устај, роде, у народни фронт слободе. У народни фронт слободе, да се браниш од господе...” Милин отац Ђуро и мајка Љубица били су имућни и вриједни домаћини. Према схватању комуниста, спадали су у озлоглашене сеоске кулаке. Самим тим што су богатији, одбачени су од НОП-а, што је Партија касније спознала као грешку и називала своје злочинство лијевим скретањем. Све је то правдала нуждом, јер „револуција једе и властиту дјецу.”

Тек што је почео сутон, касне јесени 1941. године, у кућу Шапића упали су партизани и пред дјецом и женама убили Ђуру. У његову главу је пуцао комшија Стево Јањанин. Убиству се супротставио син Теодор – Тошо, па је и он усмрћен хицем у главу. Кажу да је у њега пуцао чувени споменичар из Перне, давно покојни Миркан Кљајић. Због приговора, убијен је и син Ђуриног старијег брата Николе, Озрен. Мила се и данас, кроз сузе и узнемирено ломљење прстију, пита: „Боже, да ли си видио наше јауке, посебно плач Тошине жене Љубице и њихове не-

јачи – Ђуре од пет и Павла од три године? Та наша несретна Љубица је у току усташког обруча око Петрове горе, маја 1942, сишла с дјецом у Војнић. Одузели су јој дјецу, па никад више о њима ни трага ни гласа. Сви су убијали Србе, мајко моја.” Убијање богатијих и виђенијих Срба био је један од ефикасних начина комунистичког застрашивања и презимања власти над народом који се спонтано подигао на устанак против страховладе хрватских усташа, а све се подударало с генералним планом Коминтерне да се политичка власт у Југославији може освојити само десетковањем српског народа, јединог до тада државотворног народа и народа са монарсима у егзилу.

Мила је очима поодрасле дјевојке гледала смрт својих најдражих, а све до сада је морала гушити у себи велику бол, јер су целати нацивјели злочин и преко 50 година ширили прозирне магле својих „истина”. Они који су тада и у каснијим годинама другог великог рата доводили под сумњу овај злочин доживјели су сличну судбину, попут браће Богдановића – месара Богдана, учитеља Ђуре и свештеника Милана. Проглашени су четницима и убијени у познатим црвеним чисткама на Кордуну 1944. године.

Мила је само на први поглед обична сељанка. У њој се крије природна бистрина. Она је и друг и пријатељ. Воли помоћи другима. У њеној кући је увијек било подоста ракије и вина, меда, ораха, специјалне шљивовице у којој су стајали тек приметни ораси (за болове у стомаку), срнећег меса и вепровине. Од ње нико није отишао непочашћен. Брзо је спознавала ко је какав човјек. Знала је кога у власти може подмитити и постићи циљ.

И сада се препричава догађај како је Мила, двадесетак година раније, частила војнике који су дошли у Петрову гору да 15 дана проборава без хране и да се сналазе, да једу змије, жабе, свеколике шумске плодове, гљиве и различито коријење. Привукла се она до њих и рекла: „Мајку вам вашу! Не могу вас гледати тако гладне. Сутра сте моји гости! И без дискусије, молим!” Један од војника се ипак јавио с питањем: „Шта ће нам рећи капетан?” Мила се снашла и одговорила: „Већ сам се с њим договорила. Он ће данас код мене појести печену кокош.”

Нимало не чуди одушевљење Крајишника када се сазнало да ће се вратити Мила и њен Бећо, некадашњи дрвосјеча из Босне, радник Грађевинског предузећа „Темпо” из Карловца, па радник Меморијалног парка Петрова гора. И он је у овоме срамотном рату остао као окресано дрво, без својих најдражих у родном Козарцу, код Приједора. Жао му је што су они жртве водства оног народа којег доживљава истим и својим.

Велебни Сјоменик Пејорова јора, аутора Војина Бакића, недалеко од куће Миле и Беће, на врху Пејоровац висине 38 м, ојкуда љуцају ђољеди на Кордун, Банију и Цазинску Крајину, ђа до Зајреба. Доживио је судбину сјоменика анђифашистичке борбе на јросјорима Хрвајске. Начели су ђа срјски, довршили хрвајски бојовници, а ђређујно насјавила власј Рејублике Хрвајске. Некадашње мјесто ходочашћа ђрејворено је у ђусјару.

С Милом и Бећом су сви у завичају јачи и слободнији. Знају они и другима показати прави пут. Њихово домаћинство је било у сталном успону због споја вредноће и сналажљивости. Без обзира на то што им је кућа опљачкана, што недостају врата и прозори, они су већ пребродили оно најгоре. Шљиве су родиле, ускоро ће и пензије, а шума је пуна хране и онога невидљивога што зрачи, опија и смирује душу. Али шта ће бити с онима којима су куће упепељене, пензије далеко, а запослења баш нигдје?

„Било је у овим поразним годинама којекаквих планова о продаји имања”, прича Мила, „при чему се увијек сукобиш с оним у себи што је у свима нама и вјечно с нама, мимо наше воље”. Лако је продати, али новци ће нестати, а шта ће нам рећи „оно нешто” у нама? Можда ће нам баш то у нама доћи главе, судити и пресудити? Како продати завичај и вјекове иза нас? Нека то чине други, они који долазе иза нас. Судаћи по нама, иако јесу наши директни изданци, они душе и неће имати. Како остати без свега и бити миран као пањ? Како доћи на гробље и клекнути пред кости које смо изневјерили? Гинули су и они, али се нису мицали са својих огњишта. А ми? Боже, срамоте и понижења. Не смијемо даље у злочин! Ако смо већ осрамотили себе, не чинимо то онима под

земљом. Пљујмо по себи до миле воље, али чак и то због њих не смије-мо чинити. Њихови гени су у нама.

Зашто нисмо имали своје памети? Ишли смо за онима који су без душе па нису ни могли, нити ће икада моћи, осјетити душу свога народа. А ми за њима и за њиховим сликама – као мува у врућу варенику. Све је то сулудо и неопростиво. ‘Ајде, рајо, за слијепим вођама... Слијепа вјера, а своја невјера. Баш такви пробисвјети, иза којих смо се тиска-ли, сликали и гурмичали, издаше нас и уновчише.

Послије једногодишње драме у Сувој Перни, у Мили се нешто пре-ломило. У селу нигдје никога. Мјесецима је слушала жубор потока и роктање дивљих свиња. Привиђала јој се давно умрла Јулика Рокнић. Дође она стаклених очију, па пиљи и опомиње: „Пази, Мила! Усташки ножеви се и даље оштре. Што ћете вас двоје старих и немоћних у овој вукојebinи? Раааазмисли, Милаааа, ха-ха-ха...! Јеси ли чула за подмет-нуте мине у Михољском? Они несметано хапсе и затварају наше људе. Не траћи живот, луда жено!”

Често су испод Милине куће пролазили неки никад виђени људи и буђили у њено двориште. У данима тјескобе и тренутног безизлаза, Мила је одлучила, мимо Бећине воље, да преко агенције прода кућу и земљу. Вратила се у Темерин код ћерке и зета. Новци су убрзо нестали. Ноћи се претворише у пакао. Уши зазујаше, а оно из душе из дана у дан обара Милу без милости. Умрла је 18 мјесеци послије продаје свога кућног нумера. Остао је Бећо, усамљен и несрећан. Његова родна Ко-зара и њена посестрима Петрова гора изгубише се у неповрат. Прежи-вљава са шкртом пензијом у Темерину. Не боји се прољећа када забује и зазелене коприве. Сјећања стално зврндају и одзвањају у ушима. Ше-ће и размишља... Настоји побјећи од себе, али узалуд... Наврати Мила у снове свога Беће, па му ноћима на уво исту причу шапуће: „Опрости ми! Тебе сам изневјерила. Има ли неко да долази иза нас и да крочи на-шим срамотним стопама? Једни нас неће, други нас не требају. Излуђу-ју нас. Ништа нисмо научили... Неугашена ломача тиња. Враг се у људе и цркве завукао. Не бијежи више од крста. Заслужили смо да нас до-крајчи оно у нама. То је наша, и моја судбина...”

Животари Бећо у Темерину без Миле и Суве Перне, у очају, несре-ћан и напуштен. У души му се преплићу и преламају успомене на про-шлост и туга садашња. У кући о којој сања сада су неки други људи. Очекује Бећо немилосрдну пресуду невидљивог судије који је непре-кидно с нама и у нама.

БАСТАЈА

Ја, Душан Бастаја! Сунце вам крваво! То је, кажу, моја кордунашка лексика кад се ракије наточим. Нико не пита: зашто шљокачим? То само ја знам и неки пријатељи којима сам се представио. Мало је таквих. Све ти униште, а уста зачепе. Кажу да је то против народа и народности. Убили су они и мене и мој живот. И не само мене. Не смијем диванити како ми побише најмилије. Моје су побили на неки људскији начин, онако из пушака и митраљеза. И бомбе су бацали да их докусуре. Убијени су у маси народа, као и они на светим мјестима – у Глини, Коларићу или Садиловцу. Масовно убијање народа у богомољама је свјетски спецификум нашије’ хрватскије’ злотвора. То нико и ниђе није радио. Читам све што ми падне под руку. Такав пакао ниђе нијесам наша’. Ни код Атиле, нити код Џингис Кана, ни код турских султана, ни код Хитлера... Добро је ако те убију па у цркви запале, али ако си само рањен? У Садиловцу, у нашој Цркви Свете Богородице, од 312 душа, 173 су била дјечица. Неки надобудни домаћи историчари су пописали имена усмрћених. Ставили су главу у торбу, иако је то попреко гледала Партија и држава. Мајко моја, зла и срамоте! Масовно су мртве и живе бацали у бунаре у Дерези и Слобоштину, у јаме Велебита. То није експлозија, него систем. Све има горе од горега. И у освојеној слободи ставили су ми букагије на лабрњу, па носи, Душане, у име зјенице ока свога...

И није ово само моја судбина. Много је таквије’ у моме крају, ту надомак Цетинграда и Велике Кладуше. Граница је то, брајко, између два свијета, два царства и три вјере. Ту је и морало бити лома. Ово су стазе познатог турског граничара, насилника и љубавника Мује Хрњице, онога којем је Фикрет Абдић дао споменик извајати. Ставио је његов лик и на кесице папра, чувеног „Агро-комерца”. Кажу да није било конобарице у Крајини која није била Мујина. Па по чему је то било тако ружно, да се диже онаква прашина међу мојим саборцима? Има паркова и улица, али то је, говорили су нам на скојевским састанцима, „личност преживјелог класног система”... Сјећам се да је мој покојни Раде пјевао: „Зора зори, роса роси, млади Јово Анђу проси, отац, мајка, лију сузе јер им Мујо Анђу узео...” Али, није ни наш Јово минова: „Пуче пушка

испод руке, оде Јово у 'ајдуке, поручује из планине, надај ме се, душманине, отео си драгу моју, ја ћу русу главу твоју." Тако је и било. Хрњицу убише двадесетих година 19. вијека у Петровој гори. То је бар донекле разумљиво. Убити у афекту – за отету љубав, за превару, издају и крађу. Али зашто су нас убијали онако душмански у другом рату?

То су она времена. Наша су срамнија, гора и подлија. Моја несрећа је почела у Беговом Брду, тамо ће сам, како ми је моја покојна Босиљка говорила, треснуо главом у земљу. Закорачио сам у седамнаесту. Говорили су да су ми ноге и руке несразмјерне тијелу. Нисам даље растао због невоља. Сједили смо у својој дрвењари. Мама је рекла: „Дјецо, данас је Велики петак. Идем замјесити погачу и уштипке! За ручак ће бити прежгана жупа. Друго немамо." Ми одраслији смо направили козаљке. Играмо се. Ђаћа је непрекидно творизао вратима. Тимарио је краве. Одједном бритка пуцњава. Усташе у селу. Нешто ми, у мени рече: „Сакри се Душане!" Шмугнем ја у живицу иза тараба и гледам шта ће бити. Моји су остали у кући. Мама је окупила око себе четверо дјеце: Николу од 14, Љубицу од 12, Драгана од шест и моју љубимицу Станку од двије године. Боже, лијепог и паметног дјетета... Ђаћа Раде је изненађен. Био је ван себе и одлучио да дијели судбину породице и села. Међу хрватским војницима, комшија Лаћан. Видим, закрвавио очима. Мислим, па можда неће бити зла. Добро га знамо, а он командује мојима да се укључе у колону. Све су то наши из Бегова Брда... Бројим... Добро се сјећам, било их је, мушкараца, жена и дјеце, 130 душа. Јадна дјечица, мајко моја. Све онако уз матере. Моја Босиљка напртила Станку, а Љуба и Драган се држе мами за рокље, с лијеве и десне стране. Брацо Драган се залијеће да и њега мама понесе. Никола је држао тату за руку. Свратише их под неку стијену и ту побише. Пуцали су из пушака и митраљеза, а моја нада, крвави Лаћан, из пиштоља. Боже, гадне шусике код ове људске сподобе! Бацили су и бомбе на 'рпу мртвих и рањених. Спетили су се однекуд партизани и припуцали. Крвници се повукоше у Цетинград. Сутрадан смо наше мртве пребирали, препознавали и закопавали. Своје сам покупио у плате и, онако без сандука, у заједничку раку.

Настојао сам све заборавити, али не иде. Зло је у мени. Кад ме обзму слике и мисли, сама рука према чаши насрће. Не знају ови око мене зашто Бастаја пије. Онако, кад прећерам, дјеца се у парку шегаче и ноге ми подмећу. Ипак их волим. Подсјећају ме на оне моје. Попијем ја. То је тачно. Некога сусретнем, ширим руке и ламатам. Кад сам онако занесен, лакше трпим своју несрећу. То ови руководиоци око мене не знају. Шта они знају? Када се зажелим топлог кутка и када сам гладан,

опсујем власт или споменем краља Титу, а они са мношћом у ћузу или бајбук. Све сам смио спомињати, али злочине хрватскије' усташа! Боже сачувај! За то је и глава падала. Не знају ови да ми је у ћузи боље. За њи' сам увијек био необичан, када нијесам накресан. Буље у мене. Мисле, шта ми је. Сит сам! Вратио сам се од Миље из Карталија. Пресвукла ме и наранила топлом погачом, сиром и вареником. Има и још нешто. Испарила ракија, па смирено пребирем судбину. Ето, то ми је, да знате! Осјећам да ово стање нећу дуго издржати. Морам у неки бирцуз, да чаши у дно завирим.

Али, да знате! Нијесам све исприча'. Ја, Бастаја, сунце им криво! Да кажем и оно што ме још држи у животу! Био сам млад, силан, с хиром освете. Примили су ме за борца 8. кордунашке партизанске дивизије. Освету сам полако избриса', јер су ме комесари убиједили да су за све криви фашисти и страни завојевачи, а не хрватски народ, да је одговорност појединачна и да нас једино братство и јединство могу спасити. Ми, Срби, прихватили смо ту причу, али нешто ме из подсвијести непрекидно копкало: „Зашто су убили моје? Зашто је то државна и партијска тајна?” Прелазили смо Купу, улазили у хрватска села, али боже сачувај да и помислим.

Од сеоског дерана, поста' сам неко и нешто. Напредова' сам. При завршетку рата сам капетан, а већ 1947. мајор. На моју несрећу, а можда и срећу, ко ће знати, службовао сам код Новог Сада. Једног дана се запутих у Ириг. У дворишту неког кућерка, мислим да је то у улици Грчка Мала, препознам убицу Лаћана. Мајку му лоповску, па то је он! Као да су ми три сунца синула. Нијесам се јавио, него право у милицију. Ухапсили су га истог дана. Заказано је суђење, у којем сам главни свједок. Позвали су ме. Ја се доћерао и накинђурио. Ту су суци, милиција и записничар. Лаћан је признао да живи у Иригу под лажним именом, да је био усташа, али да није убијао Србе. Дошао је и на мене ред. Устаним и кажем: „Друже судија, ево овако је узео пиштољ и пуцао у моје.” Извадио сам из футроле свога гарова и сасуо у Лаћана свих осам метака. Стровалила се мрцина свом снагом на паркет. Заплака' сам од среће. Преда мношћом су били сви моји. Видио сам их. Вјерујте, људи, видио сам их живе и здраве! Прибрао сам се, бацио пиштољ и река': „Сада судите мени!” Нијесам знао да убиство може бити толико узвишено. Оно ме растеретило. У сну ми је долазила сестрица Станка, љубила и шапутала да ме воли. То раније није чинила.

Боже, има ли веће несреће, него изгубити своје, мислити и гледати како издишу посљедњу сапу? Само да знате, каква су то дјеца била! Ка-

ко су могли? Животиње обично не тамане своју врсту. Чија је заоставштина у генима 'рватских усташа? С њима сам у затвору. Све су то крволоци. Било је и оних који су по'ватани исте године. Дошли су с Кавраном и Љубом Милошем да дигну устанак. Бар да их сада, у овој прдекани, не гледам и не слушам.

Осудио ме Војни суд на шест година робије и губитак чина. Није ми жао јер знам зашто. Нешто ме носило, иако није било лако тамновати. Собни старјешина ми је усташа Фрањо. Сазнали су зашто робујем. Свакодневни редар. Бацили пизму на мене, па трпи, Душане. Три пута су ме ћебовали. Рекли су да се крстим тројицом, да је довољно три пута, да су нас убијали због тројице и да ће тако бити док се не опаметимо. Ето, све се то у земљи збивало коју сам и ја ствара'. У рату сам три пута рањен, први пут на Челопеку, код Личког Петровог Села, други пут на Дреновачи и трећи код Илирске Бистрице, у ослобађању или освајању Истре. Јуриша' сам и давао себе. Младост – лудост. Тек сада знам да то није био мој и наш српски историјски интерес. Али, оде маст у пропаст...

Послије подуже станке, морам наставити причу. Прошле су године у којима смо надохват руке имали своју слободу и државу. Неко нам је и овога пута засолио чорбу. Нестаје Југославија, та за нас злосјетна фабрика нација и држава. Паде Крајина. Срби се разбежаше. Боже, зла и срамоте! Ја нијесам бјежа'. Стиска' сам се у свој буџак, па шта буде. Боја' сам се долазећих Лаћана, али сам се присјетио Војислава Лубарде: „Сине, ако икада мораднеш с ону страну Дрине, знај да добра бити неће. Немају га они ни за себе, а камоли за друге.”

Кренем ја преко Међеђака у бјежанију, а Лубарда одзвања у мојим ушима. Одустао сам. Натеглао сам кожу, па шта било, баш као мој покојни Раде. Опет су убијали и клали. У којим су претинцима психе 50 година крили и тајили клице злочестоће? Војска у села и шуме није залазила. Прва полицијска патрола је дошла два мјесеца касније, када је спало лишће и застудило. Нису знали моји јадни Крајишници колико смо с природом, историјом и легендама били јаки.

Мој Војнић населише Рвати из Босне. Ружна и неука народа! Завиравали су у наше куће, па се чудили како вода извире из зида. И ми смо се чудом чудили: „Ко нас побивиједи, мајко моја?” Рвати, а не знају латиницу. Пјевају српске мелодије, па и ону „Двор на Уни, црквица на бријегу”. Не знају како се укључује вешмашина. Преплавише дијелове Крајине као скакавци. Руше и уништавају наше успомене. Ушли су у куће пуне свега. Они никада нијесу виђели паркет. Много су побожни, па су усред српског Војнића поставили капелицу Св. Анте. И за њих сам ја

испичутура. Кажу да чуда чиним када ме преузме ракија и када ми глава нарасте као четвртинка. Причају, а ја се не сјећам, да сам недавно доша' пред Св. Анту, прекрстио се, раширио руке и заурла: „Ја сам Ба-стаја! Живјела Република Српска Крајина!” Не сјећам се тога прекрша-ја. Не туку ме, све ми опросте, јер знају да ми је комунистичка цијеђа ипак испрала мозак. Знају да сам пјандура и да у заносу не знам шта брслам. Видим да слуте да и нијесам обичан шалабајзер. Признам да ме понекад обузме толико лудило, па и за мене важи она латинска „ин вино веритас”. А и рат је већ изблиједио. Дали су ми и нешто новчане помоћи, па и повећу исплату за сва робовања у социјалистичком лагеру. Опет сам с усташама у истој шеми. Охладили се људи, па им дође сведно. И Рвати из повијести нијесу много научили. Не знају у чију су кочију ускочили. Јадна им мајка. Стотинама година су се извлачили из канци моћнијих од себе. Срби их отеше из тога загрљаја, а они опет у исту, али неподериву кочију. Овога пута шапа је много тежа, с гвозденим канцама. Краткорочни заноси ће проћи. Остварили су сиромашну државу која, попут несу-ђене српске матице, полако и сигурно тоне. Домаћи капитал и кадрови се прелише у иностранство, а странци купују, уносе капитал и моћ. За дугорочне посљедице нико не мари. Један је живот, па је све легално!

Причам ја људи ово за себе, када сам при чистој... Овај диван ни-је из пизме! Нијесам ја онај који продаје зјаке по селу. Понекад јавно и настрано диваним. Свашта се спети у овој лудој главурди. Зановјетам сам са собом. То није злочин раван њијевом! Знам и то да ме воле као квочка шпагу. Нека знају да то знам! Знају да их презирем због етно-бандитизма. Све су нам отели и опљачкали. Не смијем јавно, људи. Најопаснији су они који добију први рат у својој повијести. То је етнич-ки рат за којег је зналац Цицерон река': „У етничким ратовима све је одвратно, а нарочито побједа.” То је и мудрост и визија будућности!

Већ је свануло. Јуче нијесам пио раћана, па сам за награду синоћ добио нову злавачу. Добро сам спава'. Наточи, Милија, јебем ти крушну мрву! Е, тако, тако! Још једну, да не идем нашареге и да ми се ноге не заплету. Данас је уторак, морам у Војнић. Сајмени дан. Биће много мо-јих Србаља. Три пута више него босанчероса. Ако Бог даде, сви ће се дани у уторак преобразити. Дошљаци, они паметнији, полако се прте и нестају. Трпају се у Матицу. Тамо су сигурнији. Остају они који не вриједе, који немају специфичну тежину. Лако ћемо с њима. Моји се полако враћају. Чујем да у Бовићу пјевају о Младићу и Караџићу. Није то историјски паметно, јер су типови продали нашу Крајину, али је то симбол слободе која се кроз муке и пукотине полако шуља у Крајину.

Већ ми је боље. Брижна је моја Милија, али ми Кордунаши нијесмо кавалери. Имамо орозију крв, али не и срце. Гледам како мој Перко јутрос из пијеска искључа зрно 'шенице, па: кококо...! Зове да даде поклон својој миљеници. Ће смо ми до ороза...? Али нијесу ни сви орози исти. Ноћас су пси провалили у кокошињац и задавили пет кокица и тешко ранили ороза Цвјетка. Остао је без репа па, онако кусаст и крвав, болује. Био је јачи и љепши од Перка, што није користио. Јутрос умало Перко не уби рањеног Цвјетка. Размишљајам: „Ко се на кога угледа, ми на животиње, или оне на нас?”

Ко каже да сам луд? Луди су они који су проћердали државу, који су кукавички напустили Крајину! Па нијесу ни наше пушке биле од зобљике. И то ме прогони, да знате! Још су луђи они који за сићу продају своју очевину! То су вурдупине, себичњаци и моралне пропалице. Такви нам и не требају! Бог ће им судити! Нека продају муку свога рада, своју црквицу, а не очевину, мајку им неотесану. Како да их осуђујем. Матица их је напустила. Гладују, немају крова над главом, па продају. И то је мука! Могу Бастаји свашта рећи, али ја нијесам изрод, ја сам производ и жртва историје. Куш наме, сунце ти криво! Тешко ономе кога Американци ране и Руси бране. Тај је најeba! Питају ме Рвати у Војнићу да ли сам сада сретан. Боже, луђака! Моја се срећа прокурвала још 1942. године. Знам ја на што они циљају. Није ни Душан мутав...

На слици је Основна школа и Православна црква „Млада Неђеља“ коју је хрватска војска 1942. године сaлaлa, а комунистички срушили 1947. године. Она је била и мучилишће Срба 1941/ 42.

Браво, Стипе Месићу! Река' си велику истину ови' дана – да је НДХ била злочиначка држава. Како и не би била? Она је убила сваког трећег Србина у тој чудесној творевини које ће се, како рече Стипе, Хрвати вјечно стидјети. И то је истина! Али, мој пресједник је заборавио на своју творевину која је проћерала двије трећине Срба, ишчупала из коријена и бацила на сметљиште, да умиру потихо и нестају. Да ли је и то злочин и срамота? Тешко је дићи руку на себе, ако живиш у изобиљу, тренутно слављен и тетошен са свих страна. На нама доказују принцип кувања жабе. Ако је бациш у врућу воду, она ће искочити, али ако воду потихо гријеш, жаба ће се скувати.

А сада, ципелцугом за Војнић. Мораћу ови' дана и у Карловац, да завирим на старевину. Тамо се јевтино могу 'лаче купити... Ево ме већ у Међеђаку. Шума међеда. Сјешћу на овај клавурак и одморити. Миља ми је у торбицу ставила комад сланине и курузовнице, а у џеп 50 куна. Ко би река' да ће бивши партизански мајор куне у џепу носити? Колико сам пута запјева: „Бољи динар, него куна, не да Србин свог Кордуна...” Спреми то, Душане, у шајтов, да их не виде бивши партизани. Па шта ако виде? Воле их сада и генерали – па и народни херој Радојица! Сведно их не показуј, Душане, због себе. Паметан показује гузицу, а будала паре. Не жуљају Титове генерале Павелићеве куне. Највећа им је погрда када им у лице на улици звекну да су ћетници. За српског комунисту већа увреда не постоји. Од тога се добивају срчани удари и шлогови. Од те квалификације се србокомунистима повраћа на себе. Колико видим и чујем, већина рватски' комуниста поноси се усташким придјевом.

Добра је моја Милија. Штедљива је. Не спада међу оне који све кроз гузицу провуку. Судбина ме натента на њу. Боже мој. И ја сам њој добар, ко крув који се једе. Има и она своју периодику. Полако се од мога глежња пење. Дође и до главе, па и на главу. Добар ја, па је и на глави носим. Није јој ни то доста. Спусти се преко чела и дирка по носу. Одаламим је и спустим поново до глежња, а она опет полако напредује према горе. Кад такне у нос, ја поновим радњу. И не љути се она. То је кордунашка патница. Закопала је мужа Ипоју. Био је партизан 8. кордунашке ударне дивизије. Погинуо је на Банији, нападајући Швабе и усташе у Храстовици 1943. Сина Илију је згњечила клада послје оног мог рата. Морам јој на повратку исплести гротуљу од шумског цвијећа. Знала ми је овако Милија у завежљај и цијелу крачицу нагурати. Јуче сам се грашине напуца'. Ово је боље. Једно с другим ћу присмочити, слатко призалогајити и смандркати. У шуми се увијек добро прорачи. Види врага, ни капулу није заборавила. Већ је доручкова' и онај који је говеда изгу-

био. Овако су негда овђе и киријаши јели. Десно је био рудник жељеза, Буковица. Колико је у овој пустари гобеља, шкарића, шлајскука и оплена сломљено, колико комотова, лагијера и штрајги покидано...? Народ је тешко радио и живио, али га с огњишта нико није прогонио!

Око мене је пуно рожљика. Није то негда било. Нема нашег народа, мајко моја... Све неки Лаћани. А и ови Србљи који су остали и који су се вратили, нико с никим. Гром пука' у коприве. Зашто се не воле? Неке видовите бакице тврде да нам нешто у воду сипају. Неки србомрз прашак. Ко ће знати? Нећемо лако на зелену грану... Знају они свој поса'. Прате нас и циједе кроз сито и решето. Имају неке учене експерте који смишљају наше нестајање. Нечувене методе затирања живота... И мене су покушали купити. Разумијем да су купили начелнике опћина, али зашто су мене покушали? Комунисти су ме ставили у затвор с усташама, а ови ме опет с њима у ђутуру збабураше. Платише њима, па и мени, комунистичко тамновање. Паре сам примио, али ја, Бастаја, нијесам прода' вјеру за вечеру.

Док још смијем, нека бар шума чује: „Куда ли ће босански Рвати, кад се Мићан из прогонства врати, ооој...? „Биће их свуда, само не у нашим кућама и двориштима. Имају и они своје завичаје! Проћерани Нијемци и њијеви потомци се нечујно врзмају по Војводини. Наши колонисти ће морати у своју постојбину. Ето нас опет, као рудњача послуже кише. То је за све добра поука и опомена. Српске сеобе су увијек поред несрећа имале и тријебљење, прочишћавање нације. Некад су пред Турцима бјежали домаћини и карактери. Они су напливали на Дрину, Саву и Дунав. Кажу да су то најчаснији и најчистији Срби. Остајали су они склони да погну шију и да служе. Те мијене челиче и чисте нацију од кукоља. Врбу, што више сијечеш – све се више курчи.

Ево пјесме која није забрањена: „Перкани су Бога преварили, светом Петру ракију попили, ооој...“ Фале ми гусле, свирале или дангуба. У овој творевини су и хармонику забранили, а ја гусле спомињем. За ово би ме могли добро испиздеcati. Они ће у Еуропску унију када с'вате да је за државу корисно да Срби у Бенковцу, Книну и Војнићу саде кумпијере и купус на својим њивама. Проћерали су своје држављане, па уселили држављане неке друге државе и дали им држављанство на нашим кућним бројевима. Све су нам одузели – куће, станове, дворишта и завичаје, достигнути ниво политичких права, коче свим силама повратак народа и станарска права. На смрт осуђују и оне нерођене. То је, кажу, наша држава и еуропска демократија... За пријем у држављанство траже изјаву о поштивању хрватске културе и латиничног писма. За ћири-

личне документе морамо плаћати преводиоце. Живјела равноправност! И то је еуропска демократија. Шта је с мојим равноправним народом кроз вијекове? Шта је с Декларацијом ЗАВНОХ-а о основним правима народа и грађана демократске Хрватске, донесене у Топуском 9. маја 1944. године? Њу сам морао напамет рецитирати на скојевским састанцима. Зашто је еуропска демократија усмртила Милоша Ивошевића? Био је чувени цариник у Загребу. Није ни мрава згазио. Јест да је цијелог живота изворно, кордунашки диванио. Па, људи, није то злочин! Доћерали су га у полицију, саслушали и рекли да иде кући. Онда су му у дворишту сасули рафал у леђа. Зашто су у Карловцу убили Бранка Мартиновића? Недостају ми његова хармоника и пјесма „Петрова горо, горо зелена, мајко наша мила, мајко слављена”... Све је то због друге вјере, да ли се крстиш трофазно или лопатом. Можда га убише и због пјесме, или пак озлоглашене хармонике? Убише и породицу Зец у Загребу, ђе није било српског устанка... Стотину пута кажем себи „нећеш, Бастаја, нећеш више о томе”, а оно се прикачило као чичак за мају, па стално боцка тијело и душу. Још само ово да кажем, па даље ћутим као заливен – зашто су стварали државу на чистом злочину, на прогону мога народа?

Идем у Војнић, кажем јутрос Милији, да поздравим оне бивше комунистичке Србенде и предсједнике опћине, за чијег мандата нијесам заглавио у социјалистичку тамницу. Било је и таквих. Доље су бивши предсједници Драган, Милан и Јово, добри људи. Идем селом, зора се румени, срећо моја поврати се мени. Живјела Република Српска Крајина! Оде маст у пропаст! Људи људују, а жене кућељу преду. Да и заојкачим мало: „Аој, селе, јадна ли ти мајка, сто година копниш без престанка...” Кажу, да тамо цигајнери у Влади подмећу Србима јаја под бубреге. Амери туку Ислам на Блиском истоку, а у Европи га оштре и уздижу против нас. У другом полувремену ће и Рвати кусати чорбу коју су им други скували. Како ће се стари континент бранити од нових Османлија, ако нема Крајине и ако су му јужна врата сада вавијек отворена?

Прича ми познаница из Вргинмоста да је од рватскије власти затражила свој стан. У жупанији јој рече службеник, као пријатељски: „Луда жено! Ваш свилени министар се договорио и потписао у Загребу да нећеш добити стан. Рекао је да нема спорних питања између Хрватске и Србије. Или трпи, или се убиј! Имаш Саву и Бранков мост. Ви Срби другог излаза немате... Буди храбра попут 1100 оних Крајишника који су до сада у мајници подигли руку на себе!” Боже! Засто нас нијесу у Аустрију проћерали, можда једину праву нашу матицу, с ових балканских поремећених вукојебина? Нешто су боље прошли они који се

настанише у Републици Српској, али и њу опет окупираше. Тамо неки нови намјесник Педер Аждаја ведри и облачи. Сикће он и пријети. Биће то док поново не прокључа босански лонац.

Која је још држава у свијету испоручила свога предсједника да му други суде? Е, таква не постоји, брајко мој! Таква неће ни постојати! Ко то још испоручује своје генерале који су бранили државу? И таква не постоји! Срби и Руси су заиста небески народ. Све који су ваљали, послаше у небеса. Ће смо ми до Кинеза? Они јесу судили своме цару, али га нијесу испоручили, или убили. Руси без трага затрше своје Романове. Зато и кусају већ један вијек незачињену кашу коју им други кувају.

Каже ова 'рватска власт да може од нас радити шта 'оће јер нема државе Србије. И зато нас газе на сваком кораку. Не дају пензије, радни стаж, образце М-4, куће и станове, људске слободе. Ловостај за Србе није до краја угашен, као на зечеве, дивље свиње, лисице и вукове.

Стани, Душане! Јеси ли се бунике накуса'? Знаш ли шта брслаш у невремену? Ма, нијесмо ми ни у комунистичкој Југи били слободан народ. У затвор су Војнићани трпани због пјесме „Одакле си селе”. Елим Клипица је притворио Милу Карана Деду зато што је пјева' успаванку своме унуку „Нуна, нина, деда малишана, пола Срба, пола Муслимана”... У какав су нас то бућкуриш комунисти, Хрвати и милошевћевци премандурили? Упропастише један вриједан и племенит народ. Сведоше нас на ништа. Садашње српске вође у Загребу брину своја посла. Ја јесам сиромак чо'ек, али никада нећу обући прљаву кошуљу. Није Милошевић био лош Србијанац. Он је испао кваран и трагичан Србин. И њему је комунизам појео српску душу. У завршници је давао крвавој аждаји залогај по залогај нашег српског простора. Босанским Србима је увео санкције и блокаде, а нашу Крајину је убацио у раље незаситне немани, мислећи да ће јој с великим залогајем утажити жеђ и спасити Србију. Тиме је незајажљиво зло довео пред своја врата, јер Србија без својије' притока није Србија. Тако је он у другом полувремену рата довео у немилост и Србијанце и државу Србију. Није он чита Александра Македонског. Да је на вријеме пресека' Гордијев чвор, данас би био Слободан Велики. Мајко моја, историја ту прилику подари некоме једном у 100 година. Ко то не искористи, бива прегажен, сатрвен и кажњен. То су закони људске природе. Падови с висока увијек су трагични. Он је мора' знати да ће са собом повући своје људе и народ. Криво му суде. Он није злочинац према другима. Он је за дуго година упропастио свој народ. То би требао бити предмет поштеносудовања, али све игре и правила што је његова интелигенција требала докучити, намећу побједници.

Не буди пристран, Душане! И народ је крив! Није читао Лубарду. То је грешка! Нека нас ђаво носи! И носиће нас док се не роди неки Душан Силни, који ће обновити царство. Рвати се сада слободно плићкају на Јадрану и у Истри. То су добили захваљујући својој мудрости и српској крви. Друга варијанта није постојала! Нека знају! Српске, крајишке јединице су Истру освојиле.

Доље у граду ће ме босанчerosи свашта питати: „Душане ово, Душане оно... Али, Душане, памет у главу!“. Знају они да Душан и није мачји кашаљ. Можда се роди још неки Душан. Боже дај! Ко зна шта се иза брда ваља? Неки вјетрови ће морати очистити Крајину, посебно пужеве голаће и комарце који се однекуда доселише и излегосе... Кажу, источни вјетрови. Не вјерујем ни у оно што ми срце тражи. Понекад су нам и несреће доносили. Још се не усудим рећи да је то и комунизам. Нема мога народа и то ме боли! Не мрзим ја никога, али нека ми не иду на очи ови што су проћордали очевину. Чујте ме, шуме и грмови, брезе и борови, људи и волови! Како некеме поклонити очевину и државу? То може само луд народ. Браво, Јоване Рашковићу! Крајишници су се 1871. због ‘рватскије интереса дигли на буну против Фрање Јосипа. Шћорлали луђаци против својих привилегија у Царевини. Заведе наивне Србе Кватерник у Раковичку буну. Било је крвавије’ гаћа. Боже, луда народа... Али, што је и горе од тога, никада се нијесу памети призвали. Ту лекцију Срби су поновили у Другом свјетском. Од својих традиционалних пријатеља отеше Истру и дадоше Рватима, а да никада у историји није била њијева. Махери су они, били отворени националисти, притајени комунисти или Туђманове демократе. Знали су они у свим временима туђим гузицама глогиње млатити.

Цвркућу око мене врапчићи и сјенице. Као да ми се веселе. И њима је ријеткост сусрести чо’ека у овој пустари. Боље им је да ми се не радују. Мога’ би неко у овом поквареном времену и то злоупотријебити, па тешко њима и мени... Ово ми гиљта. Некада су моји пјевушили жалопојку „Ајде, дико, да дијелимо јаде, да видимо ко више имаде“. Ево и ове из мојих скојевских заноса: „Павелићу, црни Анте, од народа било срам те. Ти освоји Загреб бијели и завади народ цијели...”

Како ли ове рожљике пуцкетају под ногама. И оне ме зановијетају и страше. Крешталице се кревеље. Нека глупава јака одзвања. Змија лицка на путељку и не миче се. Да ме очи добро не служе, мога’ сам на њу набасати. Мораћу је заобићи. То је политика, а не као моји Крајишници, право на бункер, јер је срамота заобићи опасност. Ће би им било јунаштво? То није мушки. Ћијо сам још нешто у шуми направити. То

је највећи дештер на свијету. Нема народа, па се шуме све више привлаче селима. Плаши ме ова змијећка. Обавићу ту свету дужност на чистини. Нема ме ко виђети. Кад је већ срање на дневном реду, да и томе прозборим. У прошли петак приупитам ученицу осмог разреда из Велике Кладуше шта уче о паду Босне 1463, када Босна „шаптом паде”. Рече ми: „Дошли Турци и окупирали бошњачки народ муслиманске вјере”.

Учили смо да историја има класни карактер, али ово је сасвим други пар опанака. Сада и србијанско увезено руководство говори о Бошњацима у Санџаку и Србији. Већ 80 година у Србији полако вода мили на туђи млин. И ово је нека нова историја, коју тапше по раменима званична Србија, истовремено тврдећи да у Србији нема неписмених.

Нијемци провирују на Војводину, послије више од пола вијека, а Талијани мотре на Истру и Задар. И Нијемци воле топла мора. Даће Бог да се неправда преточи у правду. Биће то лекција за сва времена онима који су насиљем свој упљувак убацили у туђе двориште. И то онима који су им државу на длану донијели. Срушише легитимну државу. То је срамота! Ипак, свако се мора вратити у свој брлог... И они морају знати да ће пасти од истог мача – што касније, то болније. Ваљда је и Бог на нашој страни? Нека се само мржње и пизме ослободе, ништа више! Нека се врате у своју постојбину. И није то неки народ. Укрштају се блиске родбине, што је код нас морална погрда и гр’ота.

Само се ти подсмјевај, шарко, лицај и кези се старом чоеку. Признам да ми се срце узбубњало. Сат се на руци узјогунио. Слушам га... И он одзвања сурову причу живота – сад је тако, сад је тако, никад више, никад тако!

Ја, Бастаја, кличем у овој пустари: „Боже, народу моме подари и врати памет!” Како некеме нешто вратити, што никада није има? Увијек је рмбачио за друге. Е, сад сам упрска’. Није мој народ крив. Не дам на њега! Водиле су га безличне личности, оно што би се рекло, олош, клуподери, фукаре и шака јада. Српски комунисти већ пола вијека ратују против четника и Драже. Од сада ће се забављати 50 година с Милошевићем... „Кад сам био мали клапац водио ме отац на плац, да ми купи бијели лебац, да му будем бољи ждребац...Ој, народе Лике и Кордуна, дошло вријеме да се диже буна...” Да се погледам у огледалце. Да видим шта се то са мном збива. Далеко сам догура’. Цијели Божји дан причам сам са собом. Дијагноза се наслућује... Колико год се правили важни и лагали друге и себе, посљедња кап ипак остане у гаћама.

Тишина која се чује и осјећа. Нема ништа и никога. Све се смежурало, побијено, протјерано и поцркало. Како и неће. У Другом свјетском

нас добро проредише и попалише, а у претходном разредише, проћераше, спалише и опљачкаше. Опустеше села као никада до сада. Охладили се, а ипак славе наш изгон. Славе срамоту за наредне вјекове – ако су људи и ако буду у људском окружењу. Славе рат, тај највећи бесмисао људског рода, порив који убија, уништава и ствара лажне хероје. Сви знају да је то нешто лоше, а хрле у њега, као на со и варенику, па јуришају, убијају и падају. Дају једини живот за бесмисао живота. Гледам ове мравињаке. Имају ли и они своје ратове, да ли руше станишта другима, или је то само људска глупарија усмјерена против живота? Ето, и ја сам се уљудио, иако сам се у рату некада кочоперио. Биле су то такве године. Прогони ме ови дана ципелцуг турнеја у Сјеничак. Тамо су у кући запалили Васу Бижића. Петра Рудана, званог Мићо Рус, последије „Олује” су мучили и убили. У Горњем Сјеничаку убили су Марка Бијељића, званог Цестар, у осамдесетој години живота. У истом селу заклали су Ђуру Манојловића, званог Јура Цимерман. У Утињи су нове усташе сусреле Србина, кажу да је то био Милош Шкаљац. Он их је поздравио, са: „Здраво, другови!” Услиједио је рафал. У Војишници, у којој су 14. маја 1942. усмртили 201 Србина, убили су сада и 90годишњег Стевана Новаковића.

Ђути, Душане, мрцино једна! И ово је забрањена оскоруша. И други ћуте о нама. То је и у Србији табу тема. Хрватска је једина држава у свијету која тражи од своје држављана да пишу молбе да би се вратили у своје куће. И Србија се прочула. То је једина држава у свијету која избјегицама наплаћује рану, станарину, струју, таксе и питку воду. Помажу овијема да нас добро очисте. Продају моји патници све у бесцијење да би у матици преживјели. Нијесам чуо за такав облик туризма. Хвала ти, господине Лубарда! Ти си ми очи отворио! Нијесам доживио понижења у „мајчици”, попут стотина хиљада мојих Крајишника, тежа и болнија од ових у Крајини. Несретници свога народа граде 5000 станова за Цигане у Београду. Основали су и Суд за ратне злочине на челу с неким Омером, праве хотеле за псе луталице. Од Србије праве циганију. Колико су станова изградили за проћеране Србе? Овђе, у лијепој нашој, Рватима из Босне дају паре, српске куће и станове. Они несретници тамо ћуте. Српкиње у Београду војкају ћенуснице по граду, а циганке чопоре ситне дјечице, па да видимо ко ће даље догурати! Нијесу нам хрватски, бивши другови, одузели само људска и национална права! Они су угрозили људску врсту. Они нас тамане. Средише нас као Ђука дроб. Паде с власти жути мрав, гори од Туђмана. Сада су карте отворене.

Добро ме још носе ове моје ножурде. Два рата, робијања и дугорочно једноумље ме носише. Још су ми кораци лаки и дугачки. Шта ће бити када се уситне и када ми једнога дана постану краћи од милоклиза? Још ја могу и да ђикнем...! До курца кирија! Кад се проси, и ороз гаће носи!

Пролазим поред крањскога гробља. Добро су га умножили и доћерали. И они брже умиру на туђој прљуги. Није се лако будити у туђој кући. Чо'ек је чудесна животиња. Најмање зна о себи. Могу се ови из Босне претварати и заносити, али тешко и њима. Расплели су дотепенци, оне силне купине и травулаке у гробљу, али су далеко више замрсили своју и нашу судбину. Иза крањскога гробља је Маркусово кућиште. Тај Маркус Томашевић је зарадио паре у Америци. Око куће је засадио воћњак, који и сада пркоси невремену. Њега и фамилију убише Лаћани 1942. године. Пола вијека је ово била и остала пустара. Сада се око ње све преточило у Маркусова кућишта. Ниђе чојека, нити говечета. И псе су побили... Српски подрепаши се извињавају, а ко се мени извинуо? Све су ми побили. У моме рату војници НДХ су усмртили преко 70.000 Срба у Лици, Банији и Кордуну. А комунисти? Нема извињења. У другом полувремену, најдемократскија држава на свијету, проћерала је мој народ, отела куће, дворишта, станове и завичаје, без извињења и кајања.

Шенкам погледе на Петрову гору, на којој се још увијек цакли напуштени и рањени самотњак. Споменик ужасу и невремену, када нас масовно побише. Сада га изгледом претварају у симбол темељитог прогонства и нестајања нашег народа.

Појлед на Војнић с Црквишћа, у којем је јочейком 21. вијека, њрви њућ у историји, изираћена катхоличка црква

Они још увијек славе дан нашег прогона... Ће им је душа? Гори од горега. Преносе исту штафету, на нашу штету. То они слијепци у Београду не виде и неће да виде! Национална и људска кукавељ. Вјечна срамота! Рјешавали су нашу судбину на свој неписмени начин... Зато смо добро главурдом лупили у зид. Ако смо бар нешто из овога јада научили... Десно од Споменика је Магарчевац, а испод њега према нама је Капењак, ће су усташе 1. априла 1942. усмртиле 191 српског цивила, међу којима је било и 59 дјеце до петнаесте године. Ту су шундрали и породицу будућег адмирала флоте Бранка Мамуле. И о томе се ћути. Проћерали су људе који су о томе писали.

Погледам удесно. У моме Војнићу доминира нова црква. Никада раније није постојала. Могу они ово стање назвати како год оће, али побити један народ у другом, протјерати у трећем рату, срушити његове богомоље, па изградити своје... Ту је све јасно! Кома није јасно, нека поједе говно!

Лијево, на Црквишту, је православно гробље. Веле да је ту некада била црква коју је поп прије 180 година запалио јер му је било тешко ићи узбрдо и по блату на богослужње. Иза тога, 1828. је саграђена у Војнићу „Млада Нећеља” коју су усташе запалили 1942, а скојевци докусурили крамповима послуже другога рата. „Жен’ ме, ћаћа, ил’ тамбуру купи, ја по нечем морам ударати – ил’ по мици ил’ по тамбурици!”

Некад је овђе бујао живот, а сада пуста. Цуре и прекодрти момчићи су правили сточиће од зукве, кузоле од прољетне јошеве коре за јагоде и титре од бујади... Котлали су се и веселили. Сада нас разједа нека увезена црвоточина са свих страна и унутрашња завист... Све се уротило против живота! Комунизам нам дође главе. Уби нам душу и понос. Претвори нас у ништа! Нећу душу грешити. Никад више личних слобода за обичан народ и никад мање државног криминала. Све смо имали, уз услов да ћутимо. Зло је у грабежу друштвене имовине. Сада то сви видимо, али оде маст у пропаст!

Овђе су партизани јануара 1942. опасали домобрански гарнизон. Они доље, а наши офарбани Срби овђе. Зову они: „О, неслани Јоване! Како једеш неслане кумпијере?” Ми одговарамо пјесмом: „У Загребу понестало масти, све је Анте полизао канте.”

Партизанчић Перинчић, онако ситан и слабашан, цикти: „О, усташе, усташе, предајте се! Ако се не предате, ми смо најебали!” Полако, Душане. Мога’ би се низ ову странчицу скондрљати. Та видиш да се на’ерила као кућни кров.

Силазим према почетном километру Војишнице. Јадна ли је она. Овђе су хрватски војници, кажу усташе, а то је исто, обавили крвави пир 14. маја 1942. године. Усмртили и у логоре отпремили у једном дану 201 српско чељаде. Партизани су се пробали „јуначки” из обруча и спасли своје гузице. Сада је све проћерано, опљачкано и насељено Рватима из Босне.

Језик за зубе, Дуле, да не би отишао на страну. Друга су времена. Долази град. Лако је ћаскати пустаром, а сада стоп, Душане, јер ћеш добити такав шамар, а добио си га подоста пута од окорјеле и окамењене левнице! Она зна свој поса, када и по којим слабинама удара.

Гледам чувену гостионицу – која то више није. Колико сам пута овђе почашћен? Нема више мога пријатеља Гурмана. Драги Боже, Срби су као кумпијери. Све што ваља је под земљом. Е, времена? У моме крају чудесне и неочекиване мијене морала и живота. Нешто нам с мозгом није у реду... Види Јанкуле! Завинтао кола, али му рајс не налијеже најбоље на точкове. Завеза јадан винту са дратом. Ако попусти, мога’ би се смандрљати у провалију до точка.

Прилазим мосту. Неки босански деран упиљио у мене. Не скида очи. Одмалена се познаје трнић који ће бости. Његов ћено се мога око мојих ногу. Уздам се у своје правило. Никада ћено неће угристи поште-на чо’ека, него ако је бијесан. Удаљимо се, народе, од сваког чељадета на којег ћенуснице скачу!

Излазим на луди километар. То је ово од моста до Шкргића бријега. Десило се овђе неколико несвакидашњи’ чуда. До подне су са’ранили ћеда, а по подне свадбу одржавали. За посјек су и магарце клали. Једино они за Божић опијају ороза, па се око њега акезе.

Моји Србљи су специјални мајстори за прављење држава на Балкану и непријатељстава с окружењем. Отимали су „браћу” од моћних сусједа, па су вјечно изазивали најмоћније европске државе. Курчили се без потребе. Освједочени пријатељ, Швабо Рајс, рече им: „Срби, чувајте се себе!”

Вријеме је па ће и Кики на прозивку у српски кафић код Деде. Каже он, да не дај Боже гром удари у фабрику фарбе, Војнић би за мјесец дана био пун баба. Прође он поред мене. Није ми се јавио. Или је оћорио, или се испизмио на мене. То ћемо раскусурати у четири ока. Можда га је неко од Рачанови’ кадрова напаћка’ на мене.

Охо! Руше Стари хотел. На томе мјесту ће неко од дошљака градити нови хотел. Све неки непознати из Бањалуке. Шта ли ће ми данас набости на нос?

– Бок, Душане!

– Здраво, рушитељу и градитељу!

– Куда си усмјерио?

– У мој Војнић!

– Тко је овако неквалитетно градио Стари хотел? Стакло и смеће у зидовима, греде од јохе, или како ви кажете од јошевине...?

– (Бастаја не зна него истину): Градили су га заробљени окупатори и домаће издајце, послије онога мога рата.

– Како твога рата?

– Онога у којем нијесам битку изгубио, него рат, у којем се није шверцало и богатило, у којем се све скривало, да бар ми обични смртници не видимо. Омађијали нас црвеном бојом, па ратуј и гини за туђе будућности. Сада се то ради, право у очи. И ником ништа! Отимачина и ништа више! За кога смо ми из Осме кордунашке Истру освајали? Сва су нам права докусурили. Није то само злочин. То је људска и генерацијска срамота!

– Ми господарственици се не бавимо политиком, али знам да ви Срби не схватате да сте изгубили рат. Хоћете да ми своје витезе испоручујемо Хагу, а из повијести нисте ништа научили. У Нирнбергу су одговарали само ратни губитници. Као да злочина није било на другој страни? Ако ћемо се лагати. Тражите логику на подручју гдје је никада није било. Не разумијем те. Опет си се насркао ракије!

– Видим ја да би се ти правда' са мном. Ја то нећу јер сигурно остављем краћи рукава. Све се понавља у неком другом свјетлу и времену! Мућни, шта ти је Душан каза! Ја ћу контати о томе на шта си ме подсетио. Оде ја до Дединог кафића, док ме нијеси до коже пострига'. Тамо се ми Срби групашимо и у њедра млатарамо празну сламу. Само ти руши и гради! Тако је то вајкада било! Оде маст у пропаст!

Не знају шта ће с њима бити за 50 година. Проћерали су питоме Србе. Да њесу питоми не би ушли у Цркву Света Петка, да их кољу и пале. Оголили су Рвати јужне границе исламу. Оголили су стомак за оштрије чакије. Ови ће им дати потрчати. Њијева Бога не моле и не крсте се. А има их ко пљеве.

Иза сваког рата остају три армије – уцвијељене мајке и жене, армија инвалида и рањеника, трећа армија профитера и кукавица која је на власти и тражи заборав. Иза овог посљедњег је остала и армија прогнанника... Нема нам спаса! Све смо погазили, а нарочито себе. Душу нам унаказише српски и хрватски комунисти. Усмјерише српски и хрватски народ против самога себе. Ево, сада сам се провука' кроз Доњу Воји-

шницу коју је 1941. спасио Хрват, ветеринар Жунац. Одлазио је он до Марибора и извлачио жене и дјецу из усташко-швапских вагона. Спајао је мајке с дјецом у Рајићима, које су насилно раставили усташки зликовци у Старој Градишкој. Све то није било по комунистичком укусу, па су га вође устанка Вецо и Ћаница скратили за главу. Заробише Жунца српски партизани у Камању, а убише комунистички барјактари у Црној Локви. При томе су глумили демократију, дајући жртви да напише опроштајно писмо.

Педесет година је слављен 12. јануар 1942, када су партизани ушли у празан Војнић јер су га из страха напустили рватски домобрани. Рватски војници су ушли у празан Војнић 1995. јер су Срби проћерани и побјегли главом без обзира.

Здраво, Марко, ратниче РСК! Јебем ти крушну мрву! Прича се да си у Београду, да тамо радиш неки псећи поса, да чуваш кућу свога командира, ратног профитера. И то је заслужена судбина. Пола вијека смо се играли ћене. Чували смо највећег свога злотвора. Сви знају да сам волио Ранковића, док није поста ћено. Мислио сам да је наш. Није нас, Србе, само политика оцрнила. Гори смо ми себи од ње...

Кличем ти! Живио ћаћа најбољег и најхрабријег тенкисте РСК. Он је једини имао петљу да пред генералом Стипетићем пољуби свој тенк на растанку, и то у наказном и сулудом времену капитулације 21. кордунашког корпуса. С презиром су га гледали хрватски „Тигрови” и „Фуме”. Многи се поклепили, а Жељо љуби своју „осамдесетчетворку”. Еее, добро су нас избенавили. Умјесто жуте и мирисне шкије, дуго ћемо пушити цамуљику.

Цвијо, опћински службеник, саградио је усред Војнића кућу на земљи браће Живковића – Милића, Петра и Милоша, који су у америчким рудницима 20 година жуљевима зарадили паре, купили земљу и кућу направили. Све су им комунисти отели. Већ су у другом рату били старији људи. Политиком се нијесу бавили. Имали су, па су их комунисти прогласили кулацима. Народ се крстио када је предсједник Фуштар додијелио Цвији плац усред Војнића, на туђој земљи, што сада потомства намирују. Раке браће Живковића окренуте су тако да су на мукама, да вјечно гледају на своју отету земљу. Колају приче да се могу чути њијеви шапћући трогласи свакога дана, кад сутон крене од Петрове горе: „Отето, проклето, отето проклето...” Кућу интелектуалца и правника Илије Жегарца Партија даде Мустафи Илезовићу. Илију су заклали Срби 1944. године код Молинаријева врела у Топуском, само зато што је био паметан и образован. Тек се сада ти рачуни недужном народу наплаћују...

Ако не умукнем, ови из унесрећене Босне поносне могли би оје приредити Душану, па ће ми бити горе него Миљином Дикану. Не ма-ре они за старог Душана. Нијесу ми органи за пресађивање. Нећу бити међу несталима.

Да се вратим на Кају. Била је права жена. Свако јутро је испраћала свога првоборца на поса' доручком. Знала је упитати: „О, Милићу? 'Оћеш ли прије јести па срати, или срати па јести?“

Живјели су некада у овом крају и неки обични људи који су Војнићу давали тон, шарм и шминку. Присјећам се Кебра, Батана, Цапана, Миливоја, Нине Лисића, Дмитра Косића, Николаје... па и Видаје који умало не заглави на Голом отоку јер је рекао да воли читати руске класике. Знали су ови кордунашки лероси људовати, пити, курвати се, веселити се, потући и село засмијати. За високе науке њесу марили, па их дођоши с периферије закорачише.

Цапан је излуђивао секретара Комитета својом шајкачом. То је Компартија у земљу сатирала. Данас ћу му зато на гроб цвијеће носити. У осмој години је заглавио у Јасеновац, гдје му пред очима убише матер и бабу. Неким чудом је заглавио и у земунски усташки логор. За врећу куруза га је откупио чувени српски родољуб Томо Максимовић. Комунисти Тому за ова дјела осудише на тешку робију. Незрео смо ми народ. Можда смо и презорили, па отпадамо као гњиле крушке у неповрат... Међу нас се завукла црвоточина. Себи смо гори од других. О чему ја то и коме причам? Ни ове теме не воле слушати неотесани паздркани. Бо-ре се огњем и мачем против традиције, ма каква она била...

Ово је погани рат и вријеме које нас снађе. Најтеже је умним људима у царству неразума. Тјеше се у немоћи. То је једино што нам остаје. Тешко нама док бројне квазихуманитарне брину о нама. У Лепоглави сам чита Канта. Добро ми утуви у главу да је размишљање храброст. Умукни, Душане, јер ћу те лагијером изаврата одаламити!

Погледајте ову љепотицу, мој Војнић. Расте у њему католичка црква, први пут у историји. Нека! Усташе су Младу Неђељу запалили 1942, а Срби скојевци оборили 1947. године. Добили су и награду за рушилаштво, да граде жељезничку пругу у Истри. Окачили они Споменице, да им се Истри више смију. Каква иронија судбине! Чаша се гадно узмутила. У невремену, труње плива на површини. Боже, ће су ови властодршци оволику мудрост напабирчили? У класичном феудализму, кажем ја њима.

Мој лијепо Војнић је др Иван Рибар упоредио с кутијом шибица. Он је знао зашто. Поучно је да то чују и ови надобудни и преварени до-

шљаци. Они би туђе куће, земљу нашу и нашије' предака. Мијењали би вијекове... Нека не возе на кучу. Вријеме је промјенљива категорија, често је ту латинску понављао чувени покојни карловачки професор Дел Тозо. Питајте Богу Станковића ће му је боље, краве мусту у Војишници или псећа говна купити по београдским парковима? Мушки би се и вратили, али неће жентураче. То је ће нема чо'ека у брачним заједницама. У посљедње вријеме избјегли синови поручују родитељима да све продају и да им је будућност у старачким домовима. Лијепо, богами. Оде нам и морал у неповрат. Али, оштри се нека трећа генерација... То ме весели!

Пази, Душане¹ шта баљезгаш! Труње је још на површини. Не гледамо куда идемо. То је проблем! Али, могле би штрање попуцати. Одоше кола низбрдо. Доста је било насиља... Да Бог даде да роди зоб, па ће и моји коњи повиленити. Вјетрови су на помолу. Нећемо вјечно бити проћеранци и обесправљене гоље. Свијет и државе се опет групишу. Настају сучељени полови. Нема вјечности за никога...! „Ооој...куда ли ће босански Рвати...оој...кад се Мићан из прогонства врати, оој...? Вратиће се у Крајину потомци, ако будалаши неће, који по диктату и из нужде скројене у Матици за ништа продају очевину, подумијенте и дворишта. То је наша праћедовина! Отпор се мора родити! Нећемо ни ми дуго у шарагама сједити. Вријеме је да и наше гобеле крену из блате. Лажу Турци.! Није мртав Марко!

.....
¹ Душан Бастаја (1925–2004), дјечак из Бегова Брда који је гледао убијање мајке, оца, браће и сестара 1942. године; партизан, официр, робијаш у држави коју је и он стварао јер је пронашао и убио хрватског војника, убицу својих најближих. Сужањ, несретник и алкохоличар. Више пута је на робији због намјерних оштријих изјава о Титу и Партији, да би се домогао топлог лежаја и корице крува.

КРУШКА ИЛИЈЕ МИТРАЉЕСЦА

И онда тако. Заврши рат, крвава злоћа и несрећа. Прољеће је, па смо понешто заорали и посијали. Притисле успомене. Народ проријеђен и ојађен. Свјеже хумке и масовна стратишта мога народа. Ни села ни породице без црне мараме. Ту на сусрету Коране и Слушнице је Слуњ, котарско мјесто у којем је католички жупник Иван Никшић априла 1941. разоружа' југославенског генерала Антића и више десетина војника. Побео их је без милости. Мало низ Корану па десно поред пута су Рудинке, ђе је од ножа и крампа издисало 800 српске нејачи, хрватски официр је послерије у извјештају написао: „Ово је срамота за хрватску културу и католичку вјеру.”

Кренем узводно. Разгледам опустошену и спаљену Слушницу, а иза ње Броћанац, Нова и Стара Кршља, Кордунски Љесковац и Садиловац. Православна црква у рушевинама. Испод су кости и тешке успомене. Боже, како су могли на светом мјесту побити више стотина мајки, очева и 173-оје дјеце? На зачађеним зидовима кржаве мрље. Сплеле се траве и купине. Неко је невјештом руком записао: „Комадина Миле 8, Бранко 5, Зорка 2 године и Мара од 2 мјесеца. На Кордуну гроб до гроба, тражи мајка сина. „О, људи, зла и несреће... Кљукају нам у мозак братство и јединство, а како све заборавити?”

Исте године почеше шапутања, паролe и говорења: „Ајде, народе, у колонизацију! Чека те пуста земља у равници. Тамо је живот!” Села су преплавили скојевци, партијци и одборници. Нећка се народ. Како оставити своје? Отпор, али и нови ешалони политичких теренаца и оних из Озне. Кажу да је став нове народне власти – милом или силом. Сјетио сам се оне усташке „трећину побити, трећину преселити и трећину покатоличити.” Знам да су трећину побили, али се о томе ћути. Нешто ме опет оно из рата лупи по главурди – не би тај поса' наставила и радила наша нова народна власт!

Изиђем ујутро, гледам оно своје земљице, жутуље и прљуге. Знам сваки педаљ, стопу, брежуљак, удољу и гмајину. Ту је и згариште сјеника, јаме побијеног народа и гробље од памтивјека. Кости ђеда и бабе, па ћаће којег је мама мртвога цијелу ноћ на волићима возила из Цетин-

града, јер тамо погибе 17. јуна 1943. Пао је баш поред хероја Милана Чакширана. Сједнем као укопан, мислим: шта ћу и куда ћу? Устанем и цијели дан шалабазам својим путељцима и гудурама. Ноћу неће сан на очи. Мислим како изгibe народ, како нас вабе на туђе, како би се и овђе могло живјети. Моја кућица, моја слободица. Па и за њу сам се борио. Зашто нас ћерају и прогоне? Ђути, Илија... Немој да те чује слобода за коју си крв дао. Знају другови зашто то раде. Смири се, Илија!

Јутро, тишина. Некад се јутрије чуо живот, биле су мобе у пољу, пјесма, рзали коњи, а сада баш ништа. Одједном се из мога грмечка јави кукавица, па кукукуку, а ја ћу тој кукавици: „Кукај, кукај, јадна ти мај-

ка! Имаш и зашто!” Таман ја нешто призалогајио и ево ти одборника Глигорија кроз село и виче ли виче: „Ајде, народе! Чекају транципорти у Карловцу, Војнићу, Слуњу и Вргинмосту! Шта је, Илија? шта си се облесио? Па, неће ваљда јунак са Дреноваче одбити позив народне власти?”

Одем до врела, наточим воде, пролијем покоју сузу на гробљу, вратим се, окупим своју чељад и кренемо... А оно плач. жена наглас, дјеца пиште... Ја смирујем, одмичем да не виде како је мени. Душа подбочила грло, стегла прси, али ја се не дам, па не дам. Све нешто ратничко у мени: „Ајде, Илија, уписа’ си се, Илија, дао си ријеч, Илија!”

Још једном сам са Ралетине погледао своју бајту, жутуљу и прљугу: „Што си се узљубљала и ти, Ралетино проклета, као оне ноћи, априла ове године, кад смо се добро покезали с усташама и легионарима и кад сам се баш овђе заувјек растао од свог пријатеља, „Брнца”, лајавца... Обазирем се крадомице. Моји цмиздре и јецају... Таман се моја крушка заруменила, па онако издалека проклињала и дозивала: „Врати се, Илија! Има и овђе живота!”

Прошле су године. Скућили се ми у Кљајићеву и Чонопљи, упознали нове људе и пријатеље, родила се дјеца, па унуци. Понеке године отпутујем у стари крај. Обиђем гробље, крушку и врело, па људе у селу, али шта ћеш, закопитила се купина, воће подивљало, свијет се измјенио, постао непознат, пристигли млађи. Тамо на извору Мрежнице грме топови. Југославенска народна је седам година послије рата насилно иселила српски народ, опустошила, изградила полигон и увјежбава младе свих народа и народности за неки будући суноврат. Постепено се чисти и друга трећина. Неки мумљају да је то учињено због смртног рађавања витеза Јуре Францетића у овом крају. Стари завичај копни и нестаје. На Голем отоку многи заглавише. Они храбрији су подигли устанак против Тита и Партије, али су и због тога устанка богато штрикове подмазали. Многи моји саборци су робијали у вријеме обавезног откупа и сељачих радних задруга. Ко би знао шта би и са мношћом било? Боже, какве су борце побили у току и послије рата? Убила их је она слобода за коју су се борили. Срамоте, јада и чемера... Убијани су на кућном прагу, у својим двориштима, остајали на плотовима, вјешани на веригама.

Жао ми је крушке. И њој су вјетрови огранке сломили, а рађала је протеклих година, јуначила се и пркосила мојој невјери. Комшије и дјеца је прозваше „крушком Илије митраљесца”.

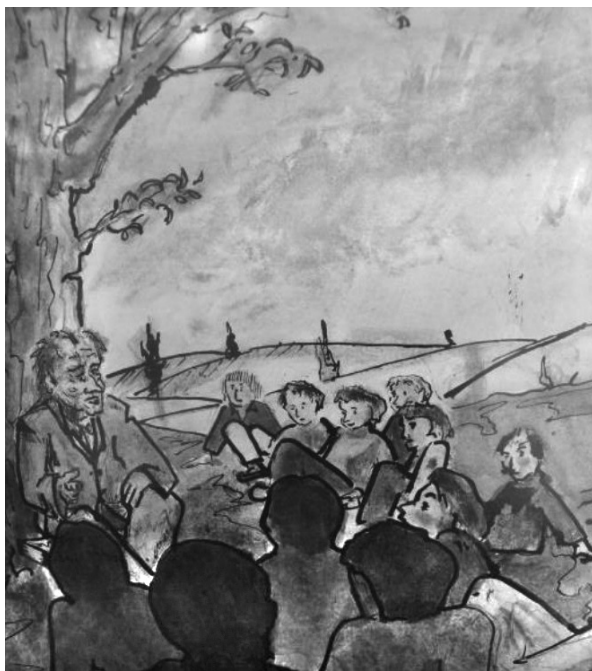
А када сам послије седам година, прољетос, поново доша’ на очевину, деранчић Горан је трчао говорећи: „Мама, дошао је неки дједа на пустоловину Илије митраљесца!”

„Па, то ти је Илија митраљезац!”, рекла је комшиница Марта.

Кад оно, увече дјечица око мене. Причао сам им дуго у ноћ о злочинима усташа на Мехином стању, Благају, Ивановић јарку, Пркосу, Садиловцу, Глини, Коларићу и Петровој гори, о херојским подвизима и јуначкој смрти Мишка Бреберине, Милисава Дакића, Мирка Поштића, Душана Вергаша и Милана Чакширана, о побједи 5. кордунашке бригаде на Дреновачи и јунацима 3. батаљона, команданта Ђане Габрића, чију су младост мрвиле гусјенице швапских тенкова 7. СС дивизије „Принц Еуген”. Моје малишане утопила прољетна ноћ. Многи заспаше, само су Горан, Драган, Жилберт и Енес остали будни. Питали су „колико сам шваба послао на онај свијет...”

Мили моји, будући јунаци и ратници наше Крајине. Тако је то вајкада било. Овђе се живјело, борило и умирало. Било је то размеђе двају царстава. Били су то и остали најдражи сводови и крајолици, нас и наших предака. Ваш митраљезац то зна и осјећа... Кад једнога дана сазнате да ђед Илија више не гамиже свијетом, знајте да му је посљедња мисао била у ресану и бујадари, на посној земљи кордунској, на прљуги и жутуљи. Не пита она може ли, осим Бога јој њезиног. Залијепи се за чизме и душу, па тегли, Илија, док имаш сапе у прсима.

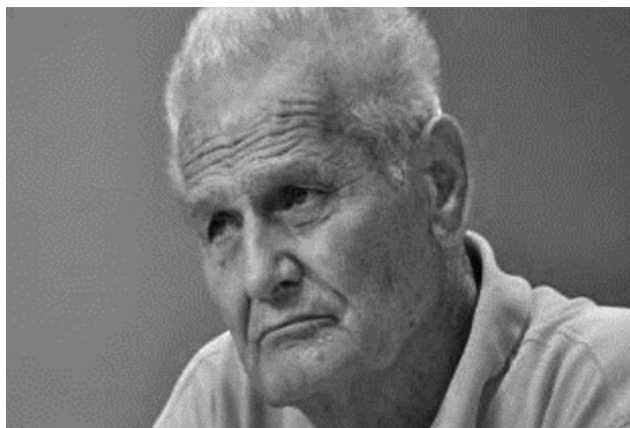

СКРАЋЕНИЦЕ

АФЖ	– Антифашистичка фронта жена
АУМ	– Аустро-Угарска Монархија
АВНОЈ	– Антифашистичко вијеће народног ослобођења Југославије
БиХ	– Босна и Херцеговина
ЦК КПХ	– Централни комитет комунистичке партије Хрватске
ЦПБ	– Централна партизанска болница
ДФ	– Демократска федеративна
ЕУ	– Европска унија
ГОЦ	– Главни обавјештајни центар
ГШ	– Главни штаб
ГШХ	– Главни штаб Хрватске
ХДЗ	– Хрватска демократска заједница
ХСС	– Хрватска сељачка странка
ИБ	– Информбиро
ЈНА	– Југословенска народна армија
ЈО	– Југословенски одбор
ЈВО/ЈВоО	– Југословенска војска у отаџбини
КиМ	– Косово и Метохија
КК КПХ	– Котарски комитет комунистичке партије Хрватске
КНОО	– Котарски народноослободилачки одбор
КП	– Комунистичка партија
КПХ	– Комунистичка партија Хрватске
КПЈ	– Комунистичка партија Југославије
КПО	– Кордунашки партизански одред
НДХ	– Независна Држава Хрватска
НКОЈ	– Национални комитет ослобођења Југославије
НКВД	– Народни комесаријат унутарњих послова
НОБ	– Народноослободилачка борба
НОФ	– Народноослободилачки фронт
НОО	– Народноослободилачки одбор

НОП	– Народноослободилачки покрет
НОР	– Народноослободилачки рат
НОВ	– Народноослободилачка војска
ОК КПХ	– Окружни комитет комунистичке партије Хрватске
ОУН	– Организација уједињених нација
ОЗН	– Одјељење за заштиту народа (комунистичка тајна полиција)
ПО	– Партизански одреди
РСК	– Република Српска Крајина
РТВ	– Радио телевизија
САД	– Сједињене Америчке Државе
САО	– Српска аутономна област (Крајина)
СЦГ	– Србија и Црна Гора
СДП	– Социјалдемократска партија Хрватске
СФРЈ	– Социјалистичка Федеративна Република Југославија
СХС/КСХС	– Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца
СКД	– Српско културно друштво (Просвјета)
СКОЈ	– Савез комунистичке омладине Југославије
СКПБ	– Свесавез комунистичке партије бољшевика
СО	– Скупштина општине
СПЦ	– Српска православна црква
СРХ	– Социјалистичка Република Хрватска
СССР	– Савез Совјетских Социјалистичких Република
УДБА	– Управа државне безбедности
УНХЦР	– Високи повјереник уједињених нација за избјеглице
УНС	– Усташка надзорна служба
ВК ЈВ	– Врховна команда Југословенске војске
ЗАВНОБиХ	– Земаљско антифашистичко вијеће народног ослобођења Босне и Херцеговине
ЗАВНОХ	– Земаљско антифашистичко вијеће народног ослобођења Хрватске

О ПИСЦУ

Аутор књиге КОМУНИСТИЧКИ ЗЛОЧИН НА КОРДУНУ ПАРАЛЕЛЕ СА ДРУГИМ КРАЈЕВИМА **мр Миле С. Дакић**, рођен је 9. маја 1931. године у Утињи на Кордуну. Објавио је више књига из историје, поезије и више од 30 приповједака. Дјела: Петрова ми гора мати (седам издања), Петрова гора (пет издања), Спомен-подручје Бијели Потоци – Каменско, Злочин на Коларићу, Споменици НОР-а на подручју Заједнице општина Карловац, Меморијални парк Петрова гора, Историјске фотографије Петрове горе, Народна власт на Кордуну (заједно с др Ђуром Затезалом), Споменици НОР-а и револуције у Хрватској, Српска Крајина – историјски темељи и настанак (Книн, 1994), Крајина кроз вијекове (Београд, 2002), збирка приповједака Бол у прсима (прво и друго, допуњено издање: Београд, 2007. и 2010), збирке пјесама: „Ломаче” (Београд, 2008), Како су диванили Крајишници (Београд, 2010), Ратни дневник, (Београд, 2015), Дереза и Слобоштина невине убијене (Београд, 2016), Кордун кроз времена, (Београд, 2021) као и више десетина историјских расправа у зборницима и часописима.

Завршио је Учитељску школу у Карловцу, Школу резервних официра у Пожаревцу, Вишу педагошку школу у Загребу (хрватско-српски

језик, књижевност и историја), Филозофски факултет у Сарајеву (смјер историје), магистериј државно-политичких наука на Институту Правног факултета у Загребу.

Био је професор у Карловцу (Школа ученика у привреди, Учитељска школа, Шумарска школа), управник Народног свеучилишта у Карловцу, па директор Меморијалног парка Петрова гора (од 1963. до 1991. године), предсједник СО Војнић од 1974. до 1978. године, предсједник Меморијала НОР-а Југославије у два мандата, 11. фебруара 1990 године оснивач и предсједник Југославенске самосталне демократске странке у Хрватској, потпредсједник Српског националног вијећа САО Крајине 1990/91, оснивач Радио станице Глас Петрове горе (1973) и Српске РТВ Петрова гора 1991, предсједник Комисије за ратне и злочине геноцида у Влади РСК, од 1992. до августа 1995. године. Био је и предсједник Удружења за помоћ избјеглицама и прогнаницима из Хрватске од 1997. до маја 2011. године. Од 2020 године обавља и функцију Предсједника надзорног одбора Крајишке српске академије наука и умјетности у Београду.

За књиге „Крајина кроз вијекове” и „Бол у прсима” добио је висока признања Академије „Иво Андрић”. Био је члан Удружења књижевника Србије – Књижевне заједнице Крајине.

Хапшен је у Босни 26. маја 2011. у повратку из Бањалуке (гдје је говорио на Интернационалном научном скупу историчара о ратним злочинима НДХ у Другом свјетском рату), по тада написаној потјерници Хрватске због лажне оптужбе и пресуде у одсутности, на 20-годишњи затвор, за наводно наговарање убиства. У затвору је провео 398 дана (Сарајево, Карловац и Загреб) и одбранио „са слободе” уз гаранције које су дале супруга и њене сестре. Заложиле су двије куће, шталу, сјеник, сушу и сву земљу, процијењене на милион и сто хиљада куна. Излази из затвора на Видовдан 2012. Кућни притвор у Војнићу трајао је 568 дана. Жупанијски суд у Карловцу је побио своју Пресуду (1999.) и Оптужницу. Ослобођен је кривње 17. јануара 2014. године, на рођендан своје супруге Мире. Суд му је ускратио право на надокнаду штете нанесене њему и његовој породици.

Миле Дакић је преминуо од посљедица короне, на Божић 2021. године у батајничкој болници у 90 години живота.

САДРЖАЈ

ПРЕДГОВОР <i>Марко Д. Косијер</i>	5
НЕКОЛИКО ТЕМА ЗА РАЗМИШЉАЊЕ	5
РЕЦЕНЗИЈА <i>академик Василије Ђ. Крестић</i>	16
РЕЦЕНЗИЈА <i>Др Никола Жутић, научни савјетник</i>	20
ПРЕДГОВОР АУТОРА	25
I ИДЕЈА О ПИСАЊУ ОВЕ КЊИГЕ	36
II ДОЗИРАНО ПИСАЊЕ О ЗЛОЧИНИМА	47
III ИСТИНЕ КОЈЕ СЕ КАСНО ОТВАРАЈУ	52
IV ПРЕГОВОРИ ЧЕЛНИХ КОМУНИСТА С УСТАШАМА И НИЈЕМЦИМА	55
V ТИТОВА НАРЕДБА ОД 27. ДЕЦЕМБРА 1941.	60
VI ИНТЕЛЕКТУАЛЦИ КОРДУНА СУ САЗНАЛИ ЗА ПРЕГОВОРЕ С ВЕРМАХТОМ	64
VII БУДАЧКИ ПРОЦЕС – СЈЕЧА СРПСКЕ ИНТЕЛИГЕНЦИЈЕ ...	67
VIII КОРДУНАШИ КОЈЕ СУ УБИЛИ КОМУНИСТИ-ПАРТИЗАНИ.	78
IX МОРАЛНИ ЉУДСКИ И ИСТОРИЈСКИ ГРИЈЕХ КОМУНИСТА ПРЕМА СРПСКОМ НАРОДУ	125
X ПРИЛОЗИ.	129
1 ЛЕТАК ПРИПРЕМЉЕН ЗА НАРОД КОРДУНА „СРБИ ЛИКЕ, КОРДУНА И БАНИЈЕ”	130
2 СТРЕЉАЊЕ РАДЕ ВУЈАКЛИЈЕ У ЦВИЈАНОВИЋ БРДУ 1942. ГОДИНЕ:	133
3 ПОГЛЕД НА ВЛАДАЈУЋЕ ИДЕОЛОГИЈЕ – ПОКРЕТЕ И ОРУЖАНЕ ФОРМАЦИЈЕ У ТОКУ ДРУГОГ СВЈЕТСКОГ РАТА	134
А) ФАШИЗАМ И НАЦИЗАМ.	135
Б) УСТАШКИ ПОКРЕТ	138
В) ЈВУО – ЧЕТНИЧКИ ПОКРЕТ	144
Г) БАШКА РЕЗОЛУЦИЈА	159
Д) КОМУНИСТИЧКИ ПОКРЕТ	166

Б) КОРДУНАШ – РЕВОЛУЦИОНАР – КОМУНИСТА –	
ЕГЗЕКУТОР У ИМЕ КОМИНТЕРНЕ.....	183
Е) ПАРТИЗАНИ.....	184
Ж) ПРИКАЗ ОДНОСА ИЗМЕЂУ КОМУНИСТА, УСТАША,	
ЧЕТНИКА И ОКУПАТОРА	190
З) ДИНАСТИЈА КАРАЂОРЂЕВИЋА	
Краљ Александар Карађорђевић.....	191
Х) ЈУГОСЛАВЕНСТВО.....	202
ДА ЛИ ЈЕ ХРВАТСКА МРЖЊА ПРЕМА СРБИМА АПСУРДНА?..	206
ПРИНЦИП РЕЦИПРОЦИТЕТА У СЛУЖБИ ЖИВОТА	223
XI СЛАМАЊЕ СРПСКЕ ДОМИНАЦИЈЕ НА БАЛКАНУ	232
XII КОНВЕРТИТСКИ СИНДРОМ КОД СРБА	242
XIII ПОЗНАТЕ ЛИЧНОСТИ О НАМА	247
ДА ЛИ СУ КОМУНИСТИ СТВОРИЛИ СПЕЦИФИЧНУ ДРЖАВУ	251
XIV ПОГЛЕД НА ТРАГИЧНЕ СТАЗЕ.....	256
Трагичне истине.....	261
Срби су се жртвовали за друге.....	272
Нека времена само за памћење.....	276
Српска самосвијест	278
ПОГЛЕД НА СРБОФОБИЈУ ЈОСИПА БРОЗА ТИТА	279
ЕТНИЧКА ЧИШЋЕЊА.....	296
Вријеме и начини	297
Други свјетски рат	298
Колонизације Срба	298
Економски видови етничког чишћења.....	299
Хрватски Божићни устав, децембра 1990. године	299
Масовно етничко чишћење из околице Славонске Пожеге ..	300
Западна Славонија крајем 1991. године	300
Прогон Срба из хрватских градова гдје рата није било	301
Равни Котари 1993.....	302
Етничко чишћење методом спржене земље	302
„Бљесак”, 1. маја 1995.	302
„Олуја”, 4. августа 1995.	302
Источна Славонија и Барања	303
Етничко чишћење не престаје.....	304
XV ПОГОВОР.....	305
ДОПУНСКЕ ИЛУСТРАЦИЈЕ.....	313
ЖУТИ МРАВИ	314

ТРУБИЦА ШАРЕВИНЕ	319
МАЈКА МИЛА	325
ТРИФУН	329
СВЕТА ПЕТКА И СРБИ У ПЛАМЕНУ	333
МИЛА И БЕЂО	343
БАСТАЈА	348
КРУШКА ИЛИЈЕ МИТРАЉЕСЦА	368
СКРАЂЕНИЦЕ	373
О ПИСЦУ	375

Миле Дакић
КОМУНИСТИЧКИ ЗЛОЧИНИ НА КОРДУНУ
ПАРАЛЕЛЕ С ДРУГИМ КРАЈЕВИМА
(Убијени дуго нису били међу мртвима)

Издавачи

Архив Војводине, Нови Сад
www.arhivvojvodine.org.rs
Крајишки културни центар „Свети Сава”, Бања Лука
Књижевни ЕСНАФ, Београд

За издаваче

Др Небојша Кузмановић, директор Архива Војводине
Драган Крошњар
Илија Шаула

Лектjура и коректjура

Милијана Кочић

Прелом

ГРАФИТ, Нови Сад

Штампа

САЈНОС, Нови Сад

Тираж

300 примерака

ISBN 978-86-6178-136-0

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

821.163.41-94

94(497.1)°1941/1945°:341.322.5(=163.41)(497.5 Kordun)

ДАКИЋ, Миле, 1931-2021

Комунистички злочини на Кордуну : паралеле с другим крајевима : (убијени дуго нису били међу мртвима) / Миле Дакић. - Нови Сад : Архив Војводине ; Београд : Књижевни еснаф ; Бања Лука : Крајишки културни центар "Свети Сава", 2024 (Нови Сад : Сајнос). - 379 стр. : илустр. ; 24 см. - (Библиотека Посебна издања)
Тираж 300. - Стр. 5-15: Предговор / Марко Д. Косијер

ISBN 978-86-6178-136-0

а) Други светски рат 1941-1945 - Злочини над Србима - Кордун

COBISS.SR-ID 152675337